

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

MAPKOY
ANTONINOV

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡ

THE ROMAN

βιβ.ιβ.

MARCI ANTONINI

IMPERATORIS

DE SEPTIMO ET AD SEPTIMUM

libri XII.

GUIL. XYLANDER *Augustanus*
Græcè & Latine primus edidit:

Nunc verò,

Xylandri Versionem locis plurimis emen-
davit, & novam fecit: in Antonini libros

Novus & hinc editiones

adjecit

MERICUS CASAREUS

Is. F.

Ex libris

Petri

Lambecij

In eisdem Xylandri Annotationes. Hambur,

gensis.

LONDINI,

Typis M. Miller, sumptibus R. Motte

in vico vulgò dicto *Little Britaine*, sub

Insigne S. Pauli. MDCXLIII.

Augustissimâ Bibliothecâ Cæsareâ Vindobonæ

JOANNI SELDENO

Jurisconsulto , Philologo,

Viro maximo , *MERICVS*

CASAVBONVS, *Is.F.*

S. D.

*Imperatoribus olim
hodieque solenne, vir
insignissime, sine do-
pupópois hinc inde sti-
pantibus, & aliquo
de primariis aulae comitatu, in pub-
licum non omninò aut rarò prodire.
que partim ad pompam, partim ad
terrorem, partim verò ad tutelam
corporis ab ipsis instituta sunt. M.
ANTONINUS Imperator priora duo*

* 3

quan-

quanti vivus fecerit, & quo loco habuerit, si quis ipsi de se scribenti minus credit, at veterum spero scriptorum consentienti testimonio fidem non abrogabit, qui tale eum describunt, quale ab omni memoriâ omnibus omnium gentium monumentis replicatis & excussis alium vix reperiamus: qui vel eorum quæ splendidissima habentur inter homines, & quorum gratiâ cælum terræ miscere non verentur, tantus & tam constans contemptor fuerit; vel qui bonitatem, clementiam, mansuetudinem (divinas virtutes) erga subiectos, simpliciore animo & flagrantiore studio exercuerit. Sed nec hastatorum qui latus cingerent & vitæ caverent, opus illi, cui cum, tristissimis & afflictissimis

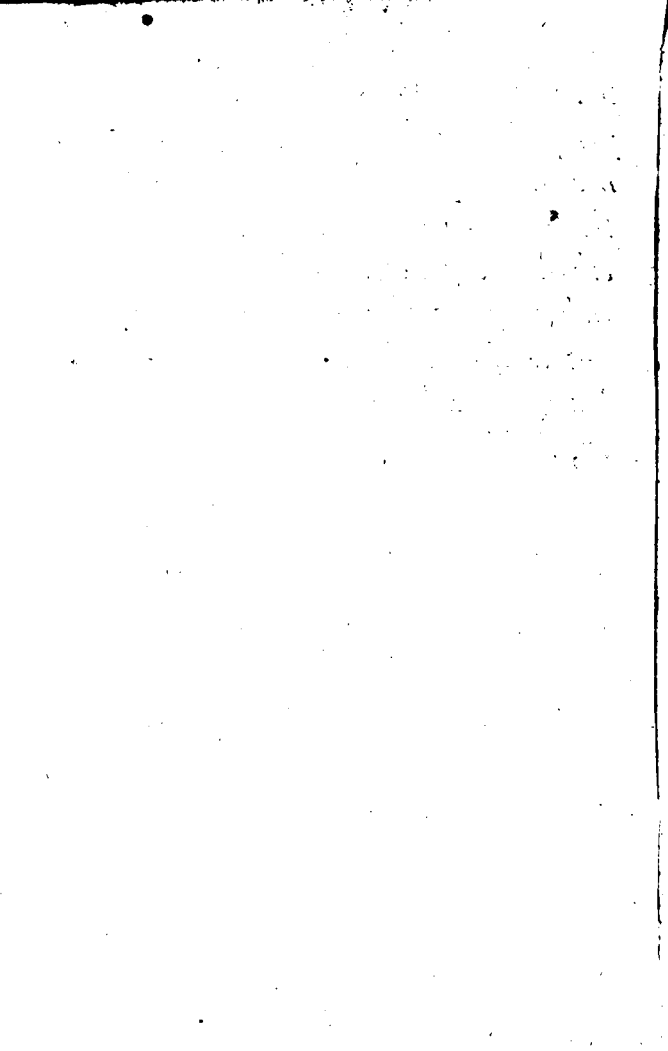
simis temporibus, orbis Romani, id
est universi ferè, tutela à Supremo
Mundi Rectore commissa esset, sic
eam administravit, ut in ejus vitâ &
incolomitate suas fortunas, suam sa-
lutem omnes, minimi maximi, certi
crederent. Nos igitur, cùm noster hic
rediviuus ANTONINUS in lucem
proditurus esset, parum de tali comi-
tatu, qualem diximus, illi comparan-
do solliciti, de tali comite, seu amico
(quo titulo insigniores quosdam tem-
porum suorum Iurisconsultos maxi-
mos olim Imperatores dignatos esse
non ignoras) asciscendo cogitavimus,
qui tum imperitam multitudinem
non vi aut imperio, sed solâ sui no-
minis auctoritate submoveret; tum
verò doctos undiq; viros & intima

admissione dignos, ipse longè latèque
celebris, alliceret. Quem verò potiùs
quàm te, SELDENE præclarissime,
qui præstantissimis ingenii tui monu-
mentis patriam tuam magis ornave-
ris, an majus apud exteros decus tibi
privatim paraveris, haud faciliè dixe-
rim. Ea certè tum domi apud cives
& populares tuos; tum foris apud ex-
teros, ubicunque literis suis constat
honos, nominis tui fama & celebri-
tas, ut eruditum, quicquid illud sit,
& laude dignum, quod SELDENI
nomen præfixum habet, non docti
tantum qui tua legunt & intelli-
gunt, quod paucorum est; sed & de
plebe literariâ homines protinus affir-
maturi sint. Hac igitur tui nominis
hic inscribendi caussa publicâ. Sed nec

pri-

privata defuit, tua erga me jam olim
perspecta mihi benevolentia, & de
me studiisque meis benè merendi
studium: quo nomine tantò me plus
tibi debere judico, quantò pauciores
in hoc regno, qui hæc studia tractent,
aut tractantes aliquo loco numerent.
Vale, vir præstantissime, & me ama-
re, studiisq; meis favere perge.

In

In

M. ANTONINI ? εἰς ἐαυτὸν
libros XII. & hanc editionem,
Prolegomena.

Ua Marcus Antoninus, Imperii & rerū gestarum magnitudine gloriosissimis Imperatoribus annumerandus; vita verò sanctitate & solidâ eruditione veterum Philosophorum vel laudatissimorum nullâ inferior, De seipso sibi scripsit, ea postquam semel typis excusa prodierunt in lucem dudum est cū certatim à doctissimis quibusq; viris, qui reipub. literaria promovenda suam navarunt operam, laudantur & meritissimis elogiis celebrantur: ac qui scriptum ut excellentissimum, ita & obscurissimum, seu Notis seu Animadversionibus, seu Commentariis uberioribus illustrandum susciperet, quò tam recondita sapientia ad plures utilitas perveniret, ex omni doctorum numero nemo unus hactenus, quod sciam, repertus est. Interim verò qui mortalibus imperitis & incautis falso Antonini

Prolegomena.

tonini nomine illuderet, & vilissimos, in comparatione, fatidissimosque pannos, pro pretiosissimâ purpurâ sacrilegâ fraude circumferret, pridem repertus est Antonius Guevara Hispanus, homo non contemnendi prorsus ingenii, nisi alios ipse, tanta impostura fiducia, adeo contempsisset; eruditionis autem quæ aulicum potius, quam Episcopum; & circumforaneum aretalogum, quàm genuinum Philosophum deceret. Sed nec ego talem ab omnibus pridem doctis explorum contemptumq; tanti facerem, ut hîc ejus meminisse dignarer, nisi tanti putarem quàm sint homines, quæ stulta, ficta, falsa, putida, præ iis quæ solida sinceraq; sunt amplecti proniores, & quæ χρολόγια iis quæ verè sunt aurea præponere, tam luculento & illustri exemplo demonstrare. Solis enim sacris Bibliis exceptis alium vix ullum librum extare puto, qui tot in linguas, Gallicam, Italicam, Anglicam, Germanicam, alias, opinor, omnes Europæ linguas semel iterumq; translatus: qui repetitis editionibus toties excusus sit. Cum verò per multos annos intra vulgares hæc linguas tanta se continuisset impostura feditas, & jam quodammodo suppressa videretur: ecce tibi triginta plus minus ab hinc annis Joannes Wankelius quidam nomine, natione

Prolegomena.

ne Germanus exortus est, qui magnum opera pretium, à principibus etiam utrisque aetate, facturum se credidit, si egregium hoc Horologium (is enim libro titulus) Latine versum, & Notis adornatum, ab oblivione vindicaret. Hujus ego Latinae versionis IV. editionem in folio, ad paginas prope septingentas, praeter longissimas praefationes plures, & copiosum Indicem, diffusam; sed & posterio rem aliam in quarto ad rei monstruosa (mibi certè) fidem servo. O iniquam sortem mortalium! quid enim profectò fiet in profunda barbari, quale jam non unum, saeculi caligine, melioribus literis proscriptis & extinctis omnibus; cum tam eruditae aetate tam multi reperiantur, qui σίματα ἀσφραγίστα μᾶλλον ἢ χρύσον, & frugibus inventis gladio vesci gratum habent? Et memini cum ante quinquennium in prodigiosum quendam librum, in Angliam tum primum advectum, Etruscarum Antiquitatum titulo, multisq; aeneis tabulis spectabilem fortè incidissem, primo statim conspectu fraude deprehensa, ad quam deprehendendam nulla non pagina libri, ne dicam linea, sufficiat; indignationem publicè testatum esse, & originem fraudis in quodam qui tum fortè sub praetore de Ulla de consuetudine commentariola de-

Prolegomena.

detexisse. Comperi tamen postea fuisse quæ
longè aliter sentirent, & tam bellas & spe-
ciosas Antiquitates tam duriter acceptas
dolerent: imò non defuisse, qui contempto
nostro aliorumq; de illis verissimo iudicio, ad
loca ipsa fidei tanti depositi custodiâ venera-
bilis, per mare, per terras magno studio, quò
res tam sacras oculis usurpasse suis, & ma-
nibus contigisse possent aliquando gloriari.
contenderent. Sed ut ad Antoninum red-
amus; Annus à parto Salutis Anchoræ 1558.
agebatur, cum primùm Guil. Xylander
Augustanus, divinum hunc Antonini fœ-
tū, à Conrado Gesnero ex Bibl. Palatina
latebris erutum, protulit in lucem; & ut e-
rat industrius, & in vertendis Græcis assi-
duus, Latine vertit, brevibusq; Notis illu-
stravit. De ejus versione plura mox dice-
mus: sed hoc in antecessum, ne viro docto
pro ingenti beneficio gratias indignas repen-
damus; parum candidè & ingennè factu-
rum, qui post tot in hoc genere labores Xy-
landri, tot elucubratas majorum vigilia-
rum, & voluminosiorum scriptorum versio-
nes, ex hac unâ scripti tam pusilli, aliàs qui-
dem fateor inestimabilis, & non ex mole pen-
dendi, sed pusilli tamen unius versione de me-
ritis ejus & eruditione præmentiare vela.

Fa-

Prolegomena.

*Fateor illam in aliis quoque operibus non raro
inpingere, nec in exprimendis quos inter-
pretandos suscepit, semper litare Mercurio:
sed id potius tamen viri laboriosissimi, &
ad alia semper properantis festinationi, quam
lingua Græca, cuius ut & Latina fuit ille pe-
ritissimus, ignorantia tribuendum censeo. In
Antonino alia fortasse ratio: ad cuius intel-
ligentiam non tam Græca lingua peritia,
quam veteris & imprimis Platonica Phi-
losophia cognitio necessaria. Certe quam non
falsè et optimo viro versionis huius suscep-
tus ab eo labor aggredienti cofferit, ut non ig-
noravit ipse, ita nec dissimulavit, ut tunc
Præfationes ejus (quæ prima præcipue,) tum
Nota testes. in quorum altero sagacitatem
ejus, (αὐτοβίαν δὲ καλὰ, καὶ τὸ ὄντι ἐκ τοῦ ἐν εἰδὲ-
ναι καὶ τὸ γινώσκειν αὐτὸν τοῦ ἐν τοῦ ἐν) dicebat olim Hi-
erocles: etiam ubi minus sagax in altero in-
genuitatem merito laudamus. Sed quod in
Græci sui ceticis defectu culpam sæpè rejicit,
id ut ipsum verè credidisse concedamus, ita
credendi causas nullas idoneas habuisse certè
persuasi habemus, & facile, spero, lectori,
cum de eo agemus, non moroso persuadebimus.
Ceterum cum princeps hac editio, Latina
præcipue Xylaudri versio, Typographorum in-
curia tot scateret mendis, ut vel eo nomine
Xylan-*

Prolegomena.

Xylandrum vehementer ejus pœniteret & pueret; secundâ meliori, novem plus minus annis interjectis, prioris illius maculas & dedecus eluere conatus est. Ea Basilea a. d. 1568. adornata est. Sed viro doctissimo & occupatissimo ne hîc quidem pro voto aut industria merito respondit eventus. In versione siquidem mendas typographicas haud paucas sustulit: ac quæ propria erant ipsius paginæ, typographicis longè molestiora, pleraque reliquit. In Græco verò contextu quæ nullâ re magis quam perturbatissimâ interpunctione laborabat, quo is melior esset, parum aut nihil præstitit. Multis post annis, A. quippe D. 1626. Lugduni (Galliæ Celtica urbe) nova prodiit Antonini editio: commodâ sanè formâ, & typis non inelegantibus: ceterâ verò, *Xylandrinâ* utraq; longè depravatio. Non enim ex secundâ meliori (quam videntur ignorasse qui hanc procuravêre) Basiliensi, sed priore Tigurina expressa est: & cum pleraque menda typographica primæ ac præcipitate illius editionis (qualia, certum pro cæterum: neque, pro usque: subesse, pro substantiæ: somnus, pro sensus: fatum, pro factum: aut, pro autem: mon, pro modo: & id genus alia non pauca) retineat; propriis & ipsa cumulata est, in Græcis præcipuè,

ma.

Prolegomena.

maculis: ut tota *ἡ κρισις* *ἔσθιν* merito dici possit. ut omittam *Notas* additas; si *Notae* sunt dicenda, hominis (ut quid dicam gravius) audacissimi (ut cum & *αἰγέρτα λόγους* quasi inaudisum & barbarum quid, emendari vult & *ἡγερέσθω λόγους* cum pro *ἡγερέσθω*, Platoni & Stoicis tam familiari verbo, *ἡγερέσθω* substituit; & ejusdem farina alia) nota delicta. Ista sunt omnes, quae quidem ad meam pervenere notitiam, Antonini editiones. Quis vero in tantâ virorum doctissimorum, quantum nostra haec & superior aetas tulit, amonâ: tantâ *Commensatorum*, qui alii super alios veteres quosq; scriptores certatim arripere turba, minus fore Antonini id peculiare factum fuisse non miretur, ut incultus, impolitus, *αἰγέρτα* & per hoc ad hunc usq; diem jaceret annos? Dicerem fortasse difficultatem operis, toties à *Xylandro* commemoratam, pluresque ab incepto deterruisse, nisi arroganter id à me dictum videri posset, quod à me susceptum sit, (nam praestitum non dicam) id ab aliis ne susciperetur, perscindi difficultatem potissimum obsticisse. Ego certe cum ante annos jam decem totos Augusti hujus operis non antea mihi visi, sed expetiti dudum, compos essem factus, & in lectione progressus essem quantum ad gustum libri sufficeret,

Prolegomena.

eret, sic eorum quae legeram & intelligebam
 admiratione, pari delectatione junctâ, protin-
 nus obstupui, ut nullum non laborem libenter
 suscepturus fuerim, nulli non oneri subitu-
 rus, quô ad ceterorum, ad quae mentis acies
 nondum penetraverat, intelligentiam perven-
 tirem. Magna tum memini spes animi me
 pertentabat, si fortè exemplar Antonini, quo
 b. m. parens usus fuerat, adipiscerer, haud
 pauca in eo reperturâ me adoras (quae in ple-
 risq; veteribus legendis ejus sedulitas &
 diligentia) notata, quae magno futura essent
 auxilio. sed cum humanissimi juxta
 ac eruditissimi viri Patricii Junii, Biblio-
 theca Regia praefecti dignissimi operâ conse-
 quutus essem, quàm spem meâ frustratus sim,
 ipsum illum testor, optima fidei, nec minoris
 in his judicii testem, omni exceptione maja-
 rem. loco enim emendationum aut conjectu-
 rarum quas expectabam plurimas, plurimi
 se singulis ferè paginis ὀβελοὶ ac χιασμοὶ. qui-
 bus quae pro mutilis aut corruptis haberet
 notare solebat, obtulerunt. Ait Aristoteles, &
 verè ait, ut mea fert sententia, (quod & hodi-
 erni Itali vulgari jaçant proverbio) πολλοὶ
 ἔλασαν κείνοι, καὶ ἐξήκεισαν, οἱ μὲν δ' ἡδονῆς ἐπε-
 γόντες. cum igitur lecto semel iterumq; li-
 bro, novâ semper cum voluptate ad novans
 le-

Prolegomena.

lectionem redirem, factum tandem est sapè legendo, ut quæ prius *εἰσαγὰ καὶ ἀνέκδοτα* tenebrisq, plus quàm Cimneriis obvoluta videbantur, ea pleraq, paucissimis exceptis, adeò plana & expedita se præberent, vix alius ut sit ex veterum omnium librorum numero liber, quem mihi magis notum perspectumq, crederem. Quà ex re cùm gaudiū pro priori meo studio desiderioq, quantum par eras perciperem, re tamen ipsâ, quod à viris sapientibus observatum memini, tunc expertus sum, nullum tantum bonum esse, cuius privata & solitaria possessio si non ingrata, certè pro rei merito iucunda sit. Quare cùm fictitium illum, stramineum, volgivagum Guevara Marcum Aurelium etiam Anglicè versum esse comperissem; cùm mihi privatim pro munere suscepto nihil deinceps ex usu magis quàm lingua Anglicæ promptus usus, cuius non inutiliter excolenda hac opportunitas sese offerebat; cum deniq, Latinorum & Græcorum librorū editiones (præcipuè qui Cantuaria, à Typographis & bibliopolis omnibus longè submotus, sedem fixam haberem) non sine multâ difficultate his in terris procurari viderem; de vertendo in linguam Anglicam eximium hoc opus, magnâ spē conceptâ fore ut multis prodesset, si sic verte-

Prolegomena.

retur ut à multis intelligi posset, paucos post menses quàm ipse videram & legeram, apud me constitui: nec ante destiti, quàm quod animo proposueram, Deo ceptis aspirante, confecissem. De istà versione non aliud dicam, nisi viris in hoc regno (quod non unus coram testatus est) à dignitate, sed & ab eruditione summis hand paucis rem fecisse me gratissimam. Cùm autem non pauci versione delectati de Gracis edendis sapius interpellarent, dudum profectò eorum voluntati morem gessissem, nisi quòd dum vacationis ab aliis negotiis & Londinensis ad tempus commorationis opportunitatem expecto, interim non unius indicio ad me pervenit Tho: Gathakerum, virum eruditionis apud Anglos opinione celebrem, Gracè, ut perhibebant ipsi, peritissimum, eam in se provinciam à longo jam tempore suscepisse, ac propè jam defunctum esse. Ego cùm quod amicis instantibus opponerem jam haberem, & otii quantū satis esset agrè mihi pollicerer, molestia autē plus satis in nouo presentiscerem, facile in animum induxi ut ab incepto desisterem. Verùm post plurimum annorum irritam expectationem cùm jam dubitare, qui spem excitaverant, animadverterem; cùmq; ea incidissent tempora Reipub. ut animum tuum munire optimis pra-

Prolegomena.

præceptis, tum à tristissimis cogitationibus
avertere quacunq; ratione laborarem, memor
quantâ cum animi voluptate in versione
Anglicâ versatus essem, ad Græco-Latînâ
Antonini editionem cum Notis, quæ non
multa quidē, pro succisivi temporis ratione,
essent; sed quæ nihil tamen, dignus ubi vin-
dice nodus, intactum relinquerent, mentem
capi convertere. Sed priusquam manū operi
admoveo, virum illum doctissimum, de solâ
dum famâ mihi notum, conveniendum mihi
credidi. Superioris anni Maius tum men-
sis agebatur. Quid multa? Post multos alio
sitroq; de Antonino sermones, tandē ostendit
mihi vir humanissimus scriptos manu tomos
in quarto, (ut loquimur vulgò) binos, bene
spissos, quorum alter ipsum Antonini contex-
tum cū Latînâ versione continebat; prolixos
alter in Antoninum Commentarios: utroq;
eâ curâ descripto, ut editioni paratos res i-
psa loqueretur. paratos autem plures jam an-
nos ita fuisse idē qui ostendit asseverabat: at
quando prodituri essent in lucem, cū quæ
hactenus obstiterant, eadem nunc quoq; essent
impedimento, nihil asseverare se, aut in se re-
cipere posse profitebatur. Cū ego vicissim
conflexim ei meum de Xylandri versione in-
terpolandâ, & brevibus Notis addendis ape-
ruissem,

Prolegomena.

ruissem, adeò non improbavit, ut laudaret etiam, & ultro cohortaretur. Ab eo tempore quicquid ab aliis studiis & negotiis liberi temporis obligisset, id huic uni cura curanda, donec confecta res esset, à me destinatum. Quid autè nobis hac editione proposuerimus, id demum supereſt ut paucis hic exponamus. Ab ipso, quod praeipuum est, Antonini contextu incipiemus. qui quidem, si Xylandro credimus, vix Antonini contextus dici mereatur. Est enim ubi non Antonini hoc ipsius opus, sed ἐλλογὰς duntaxat ex Antonino; ut in posterioris editionis praefatione: est ubi mutilos miserèque decurtatos, hos libros; ubi librum mutilum & plerisque locis interruptum interpolatumque, ut in prioris: ubi deniq; pleraque lacera, ut in Notis Σπορίων pronuntiat. Huius autem assertionis & iudicii si quis à Xylandro causam requirat, hac nimirum est, sententiarum obscuritas & incoherentia. De posteriore ut primum dicam: Eorum quae ἀφαιρετικὰς à veteribus per sectiones & capitula tradita sunt eam esse rationem, ut sectiones, seu capitula, nullà, nisi casu, vel argumenti, vel orationis serie copulàq; cohaereant inter se, quis ignorat? Eam autem ἀμείβοτον μέθοδον veteribus sapientia magistris probatam & usurpatam maximè ut

Prolegomena.

ut ex Solomonis, Theognidis, Phocylidis aliorumq; Gnomologicis monumentis facile discimus; ita recentioris ævi viros acutissimos non defuisse video, qui ordinem vel exactissimo certas ob causas (quas non est hic examinandi locus) anteponerent. Cum igitur tam certum sit quam quod certissimum, hac ἀθεω-
 ως & ἀποκρίσιως (qualia & Epictetei quod vocatur Enchiridii pleraq; nisi si quis ingenii subtilitate fretus ἀσύνκλωστοι κλωθεὶν ag-
 grediatur) ab Antonino congesta esse, nec aliam quarendam seu verborum seu sensuum ἀλλυλυσχίαν, quam quæ in singulis sectionibus; magna pars obscuritatis sublata fuerit, si sectiones (quæ nostri laboris pars non minima) rectè se creveris, & diremeris. Sectionibus rectè ritèq; discretis ac diremptis, si quæ alia superest obscuritas, inde potissimum est, quod Antoninus in veterum lectione tritissimus, eorum verba suis crebrò, tacitis ipsis, sic intertexat; ad intertexta (aut quæ interdum in animo tantum habebat) suis sæpè verbis tacitè sic alludat & inten-
 dat; ut hac animadvertere & dijudicare singula vix cuiusquam fortasse sit etiam diligentissimi: qui verò in veterum, Philosophorum præcipuè, lectione benè versatus non sit, is nihil mi-

Prolegomena.

mirum si in tam crebro & ἀρχαίῳ in scrip-
tis & verbis αἰνῶ crebris offendat & ha-
reat. Præterea, quis ab eo qui secum loqua-
tur & sibi scribat uni, eam sermonis expe-
ctet perspicuitatem, quam ab eo qui aliis, ut
legatur, & pro sit, jure meritoq, requiramus?
Sed quicquid hujus sit, ne quis ultra sit huius
exceptioni locus, asserere non verebimur,
paucissima (quis autem liber antiquus tam
planus & perspicuus, ut Oedipo aliquo nullibi
egeat? ut nodos etiam doctissimis inuoda-
biles nullos habeant?) in his libris esse, quæ
non integra modo, sed & ad explicandum fa-
cilia præstare non possimus. Refutata obsecu-
ritatis & ἀνακολυψίας calumniâ, cur imper-
fecti sint hi libri, nullum, quod sciam, aliud
argumentum, cur autem perfecti judicandi
sint, & optima nota codicē eū fuisse quo Xy-
lander usus est, & expressit typis, credibile sit,
cū alia possunt afferri, tū illud imprimis,
quod quacūq, extant apud Suidā (quæ mi-
hi quidem hæcenus reperta) Antonini Fra-
gmenta, quæ paulo post inter Testimonia
reperientur: quacūq, in Excerptis (de qui-
bus in Notis, initio) nomen Epiḱteti II. præ-
ferentibus Hæscheliani, ea cum editione Xy-
landri, variantibus aliquot lectionibus ex-
cerptis, per omnia congruunt. Qui igitur co-
dici

Prolegomena.

dicì Xylandrino, ut optima nota a codici, multũ
deferremus, & Xylandrina editionem ex illo
(nisi quod ex Notis ejus quadam in textum,
nescio an ipse auctor, temerè recepta) fideliter
expressam esse non levibus argumentis
adducti judicaremus, & ipsam fideliter ut
hic, quoad ejus potuit, solis mendis typogra-
phicis, & minutioribus exceptis, exhibere-
mus, precipuè curavimus. Sed cum secunda
ac melioris Xylandrina editionis nullum ex-
emplar quod excudendum typographo trade-
remus suppeteret, Lugdunensis editionis exē-
plar quod suppetebat, prius tamen à me colla-
tum, & ad meliorem illam editionem quam
potui diligentissimè correctum, tradere co-
acti sumus. Non mirum tamen si quadam
nostram, precipuè cum mens toties aliis lon-
gè curis & sollicitudinibus interpelleretur,
fugerunt diligentiam: quæ pleraq; aut in
Notis aut in Erratis indicata sunt. Depulsâ
imperfectiõis invidiâ, non abs re fortasse fu-
erit & illis hic paucis occurrere, si qui futuri
sunt, qui de redundantia questuri sunt.
Negari certè non potest, eadem sapius his li-
bris (iisdem quidè planè verbis non multa,
at non male à diversis hand paucâ) ingeri &
inculcari. Hoc igitur objecturis quod uni-
versè respondeamus hoc præstò nobis est, Δις

Prolegomena.

ἢ τοῖς τὰ καλὰ: aut quod alicubi rectè Seneca, Nunquam nimis dicitur, quod nunquam satis discitur. Sed Antoninum præterea & hoc peculiariter excusat, quòd, ut de obscuritate modo dicebamus, hoc quicquid est operis, non id aliis, ut in vulgus emanaret & publicè prodesset, adornavit: sed sibi privatim, (quanquam & aliis, dum sibi, tanto Domino, & Exemplo) ut in virtute proficeret, commentatus est. ut hinc quidem quid ille sibi ipsi, conscientia sua sedulus ac severus scrutator, apprimè utile ac necessariū judicaverit, addiscere possimus: iudicio ejus aut memoria irasci, quòd ab iisdem repetendis & inculcandis, quæ ad profectum virtutis prima & summa haberet & quotidie experiretur, haud abstinnerit, sine summâ iniquitate nequeamus. Ad versionem quod attinet, eū Xylandro libenter honorè habuimus, ut ejus versionem, nisi ubi res ipsa aliter postulabat, & sententia ipsius intererat, ubiq; retineremus. Ingenuè certè & candidè ab illo factum est, quòd in quibusdā (nec falsū dixisset, si in multis dixisset) coactū se divinare, & audacter à codice Græco discedere, agnoscit ipse. sed & in aliâ præfatione, quâ posteriori editioni primâ præfixit, non minùs ingenuè & verè, quædā in Antonino esse, quæ

Prolegomena.

quæ prorsus non attingere præstitisset, quâ conjiciendo aliena pro Antoninianis fortassis ingerere. Hoc sanè verè dicere possumus, plurimas esse sectiones, nec illas è brevissimis, in quibus Antoniniana mentis & sententia in Xylandrinâ versione neq; vola, neq; vestigiū: ut illas omittā, in quibus quod erat ita contrarium, ut nihil magis esse possit, expressit, aut potius, ut ipse in Notis alicubi loquitur, ariolatus est. quæ à nobis eò dicuntur, non ut viro docto veraxiōs insultemus; cuius memoria, ut cetera ejus merita omittamus, vel hoc uno nomine quod Antoninū illi debeamus, ita favemus, ut ejus par est memoria, qui maximo nos obstrinxerit beneficio: sed ut si qui nostri in hac interpolandâ & recensendâ versione laboris & instituti parū candidi futuri sunt interpretes, eis aliquid opponeremus. Mutata verò versionis, ubi dubitandi causa erat, in Notis rationem reddidimus. ubi non erat, ut labori parceremus putido, & ne obtrectandi materiam quasi visse videremur, libenter abstinuimus. Quod si non in promptu causa semper, quæ me movit (et si fieri potest ut in quibusdam me quoq; ratio fugerit) ut mutarem, Lectorem minùs intelligentem oratum velim; ne quorum ipse rationem statim non assequitur, ea statim nullâ

Prolegomena.

nullâ ratione niti pronuntiet, aut planè indi-
cet. Sic exempli causâ, ipso statim initio,
quod Xylander verterat, Existimatione pa-
rentis mei; maluimus nos, Existimatione
genitoris mei. Erunt fortasse qui ad τὸ γεν-
νήσαντ, quasi id melius genitor quam pa-
rens, aut elegantius, (quo quid puerilium?)
verteretur, respexisse suspicabuntur. Ego ve-
rò τὸ γεννήσαντα, parentem Latine vulgò
optimè reddi non magis dubito, quam τὸ γεν-
νήσαντα & τὸν πατέρα idem vulgò sonare. sed
ut hoc loco τὸ γεννήσαντα consuetò dixit An-
toninus, ut naturalem patrem, qui genuerat,
ab eo quem πατέρα cap. 13. Πατὴρ τὸ πατὴρ,
& c. nuncupat, qui scilicet adoptaverat, distin-
gueret: ita, qui genuit, hîc, vel genitorem,
quàm parentem, cùm parentis latior inter-
dum soleat esse (quo sensu Capitolinus in vita
Marci, Omnibus parentibus suis tantam
reverentiam, & c. capiendus) significatio, ad
Antonini mentem propius accedere credidi.
De Sectionibus seu Capitulis jam dixi-
mus aliquid. sed est porro quod dicamus,
quia in eorum divisione & partitione multū
fitum est. Nobis in hac quam hîc exhibe-
mus partitione non id propositum fuit, ut sin-
gulos κατόνας, seu singula quæ vocat Anto-
ninus κεφάλαια, & interdum παραγράμματα, se-
orfm

Prolegomena.

ursum representarem, sed ut ea (plura an pauciora essent) eisdem sectionibus includeremus, quæ conjuncta perspicuitatem, obscuritatem diuisa peperissent. In plurimis autem, ubi sententia nihil interest, siue conjuncta legantur, siue separata, arbitrio meo usus sum, nulli legem impositurus, quin aliter per me liceat ipsi disponere. Hoc tamen pramonitum velum lectorem, temerè facturū qui non semel iterumq; lecto toto libro, & attentè lecto, de novo cogitabit ordine. quid enim in singulis sectionibus ubi aliqua difficultatis aut obscuritatis suspicio, spectaverimus, illi demum intelligent, qui frequenter lectione totum illum adeò sibi familiarè reddiderint, ut de singulis partibus ex toto, quod toti maxime conveniat, judicium facere possint. Exempli causa, lib. IV. c. 6. ubi nova sectionis initium facimus, Ταῦτα ὕτως καὶ τὰ τοιαῦτα, &c. erunt fortasse qui commentum cum superioribus ista debuisse, nihil ultra providentes, sola quæ sunt ante oculos cogitantes, censebunt. qui eadem fortasse cum sequentibus istis, ὅπως δ' ἐκείνο μέμνηται, &c. & ἡ ἐν τῷ καὶ τῷ, &c. conjuncta esse non minus improbabunt, quod ratio coherentia non appareat. At iidem si cogitaverint Antonino solenne esse quoties ad alienam improbita-

Prolegomena.

bitatem patienter ferendam se hortatur, & necessariis praesidiis (quod facit ille sapissimè, neq; aliud puto fuisse, quod magis ipsum exercuerit) ante munit, duplicem necessitatem ponere; aliam generalem, respectu mundi, cuius ordini maximè consentaneum esse (ita quidem ille, nec ille solus, sed alii plures tum philosophi, tum Theologi veteres Christiani pluribus adstruunt) ut improbi permittantur, asserit: aliam particularem, quod istis opinionibus positis, tales mores, tales actiones consequi (unde & illud sequitur, invitos quodammodo peccare, qui opinionibus abrepti peccant) necesse sit: ut autem necessitatem, ita & a vi brevitatem, ut praesentissimum ad compescendam iram remedium passim inculcare: eundem deniq; omnes irascendi causas, ad falsas & imaginarias (quibus indulgere stultum sit, quasq; admittere vel excludere nostri sit arbitrii) opiniones referre solere: qui hac inquam cogitaverit, illa omnia quae sectionis istius ambitu comprehendimus, eodem pertinere, nec separari debuisse confessus est. Quid nobis proposuerimus, & quibus adducti rationibus, haecenus praefati sumus. Sed propositum tamen adhuc restat primum καὶ τὸ ἀρχιτεκτονικὸν τέλ^{ος} & indicandum nobis, quod uno verbo expediam, prodesse,

Prolegomena.

desse, & iis potissimum gratificari, quibus
virtus & vera pietas cordis est, & vita finis.
Ego illum, quicumq; tandem sit, optimè Anto-
ninum intelligere existimabo, quisquis ita
leget, ut per eum in vitâ proficiat. Hoc tibi,
Lector quisquis es, opto voveoq; ex animo:
si & tu mihi, non aliud à te mea qualiscunq;
industria primum postulo, Vale.

Errata.

P *Ag. 4. lin. 29. Sinuella. p. 5. l. 1, 2. δυσχερὲς δ.*
p. 13. l. 20. ἤμιρ. 17. l. 21. ἐπὶ ἀπρεὶ 41. l. 23.
ὡς ἐδέν. p. 47. l. 3. πολὺ γιν. p. 59. l. 11. διαδοχὴν.
p. 79. l. 6. ἐπαναμ. p. 83. l. 4. τῷ αὐγ. p. 87. l. 2. κατ-
ενταθέντες. p. 89. l. 21. αὐτῶ. p. 93. l. 10. ταῦτα.
p. 94. l. 26. at non. p. 106. l. 6. cuscurre. p. 114. l. 18.
etiam v. p. 155. l. 10. τῷ τοι. p. 163. l. 9. πρὸς ἴψ.
p. 183. l. 23. ἐν. δὲ ὡς ἐμ. δοκεῖ. p. 191. l. 14.
τοῦτο. p. 194. l. 4, 5. subservierit. ib. l. 13. divinus.
p. 210. l. 22 strigm. 228. l. 10. unumquemq; 238. l.
30. excidar. p. 251. l. 15. ἀνδρώπια. p. 260. l. 11.
12. aliud auxilium. p. 283. l. 2. ἀνακεκαμμένοι.
p. 287 l. 1, 2. ἕτως γ' ο. 298. l. 11. contemnes, si v.
p. 303. l. 10. ἀποτετμ. 310. l. 13. ob aliud. p. 327.
l. 1. παρωχικ. p. 335. l. pen. κατανοήσεις. p. 343.
l. 1. ἔτυρ. ib. l. 3. ὁ παρ.

In Notis. p. 5. l. 6. ἡμque. p. 32. l. 13. ἀνθρ. l. μδρ.
p. 58. l. 14. Ὁρθρον hoc loco n. p. 124. l. pen. ratio-
nem. ib. l. ult. siue redditione. p. 138. l. 28. τὸ τῷ
ἦν. p. 147. l. 1. dele, quod. Alia si qua sunt, leviora
pleraque, lectoris oculatioris diligentia relinqui-
mus.

DE

DE
MARCO AV-
RELIO ANTONINO,

Principe multis nominibus
incomparabili; tum singulari
ejus eruditione, scriptisque
variis, veterum quorundam feri-
ptorum, sed & recentiorum
nonnulla, *Testimonia.*

AT H E N A G O R A S, phi-
losophus Atheniensis, Chri-
stianus, in legatione pro Chri-
stianis, Μ. Αυρηλ. Αντωνίνῳ καὶ Λ. Αυρηλ.
Κομμόδῳ, Ἀρμενιακῆς, Σαρματικῆς, τῶ
δὲ μέγιστον, φιλοσόφοις, inscripta:

Καὶ ἔχ' ὡς ὁπιδεικνύων τὰ λόγ-
ματα τῷ φιλοσόφῳ ἐπ' ἀκριβὲς, ὅτως
ἀ εἰρήνασι πρὸς θεῶν, διέξιμι. οἶδα γὰρ
ὅτι ὅσον συνέσει καὶ ἰσχύϊ τῇ βασιλείας
πάντων ὑπερέχετε, τοσούτοι καὶ τῶ πασῶν
παιδείαι ἀκριβῶς, πάντων κρατεῖτε

B

ἔπα

De Marco Aurel.

ἔτι καὶ ἔρχονται παιδείας μέγας κα-
τορτύντες, ὡς ὅτε οἱ ἐν αὐτῇς μόλις
ἀποτελέσονται.

Neque verò ut accuratam phi-
losophicorum dogmatum cognitionem
ostentaturus, varias illorum de Deo
opiniones commemorare apud vos
nunc aggredior. Novi enim vos
quantum prudentiâ simul & impe-
rio præstatis omnibus, tantum etiam
exquisitâ scientiarum cognitione
excellere: Ita in singulis pariter sa-
pientiæ partibus eximie versatos, ut
quâ unam duntaxat aliquam sibi ex-
colendam delegerunt, etiam illos in
hac ipsâ parte superetis.

HERODIANUS, initio
historiæ: Τὰς θυματικὰς οἱ ἀπὸ
ἡρωείας ἔχοντο ἀνδράσι τὸ σὺλκῆν

Antonino Testimonio.

τη βαλῆς τοῖς ἀείροις, ὃ τοὺς γένε-μα-
κράϊς διαδοχαῖς δι' πατερίδας, ὅδε τοὺς
πλῆτε βελδοαῖς λαμπεροῦς, κοσμίως
δι' ἡ ἔσπον, ὃ σὺφρονας ἡ βίον, γα-
βρὺς αὐτῷ ἡγεῖα ἡ γέλων. Ἐνταῦθα μὲν
να ψυχῆς ἴδια ὃ ἀναφαίρετα ἡγεῖτο
κτῆματα. ἀρετῆς δὲ πάσης ἡμελλαν
αὐτῷ. λέγει τε ἀρχαιότητος ἡ ἱεραπείας,
ὡς μηδένος μὴτε Ρωμαίων μὴτε Ελλή-
νων ἀπολείπειται. ἀληθεῖ δὲ ὅσα ὃ εἰς
ἡμᾶς ἡλθει, ἡ λεχθέντα πρὸς αὐτῷ,
ἡ γραφέντα, παρῶν δὲ ὃ τοῖς ἀρχομένοις
ἑαυτοὶ ἔπαικῃ ὃ μέτριοι βασιλέα, τῆς
τε πρεσβύοντας διζύμενος, κωλύων τε
τῆς πρὸς αὐτοὶ δορυφόρος ἀποσοβεῖν
τῆς ἀντιγυγνόντας. μόνος τε βασιλέως
φιλοσοφίας ὃ λέγεις, ὅδε δογματῶν
γνώσει, σιωπῇ δὲ ἡγεῖ ὃ βίῳ σὺφρονι
ἐπιστάσται.

De Marco Aurel.

Filias porro, cum adolevissent, optimis ex ordine Senatorio viris collocavit. Neque enim qui longam generis seriem praeferrent, aut qui opes nimias ostentarent, sed qui morum probitate, atque modestia, vitaeque innocentia praecellerent, eos sibi generos deligendos putabat. Haec enim sola animi bona certa esse stabiliâque docebat. Virtutem nullam non magnopere exercuit: adeo literarum antiquitatis studiosus, ut nemini sit in eo genere Graecorum Romanorumque secundus. Argumento sunt permulta quae ab illo dicta atque conscripta ad nos usque pervenerunt. Adeo vero civilem sese, & commodum omnibus principem praestabat, ut adeuntium cuiusvis dextram placide daret, neminemque à suis custodibus prohiberi aditu pateretur: solusque imperatorum sapientiae studium non verbis aut decretorum scientia, sed gravitate morum vitaeque continentia usurpavit.

Antonino Testimonia.

SUIDAS, in voce Μάριος, tria diversa diversorum scriptorum profert testimonia, unico Dione in ultimo nominato: unde est, quod priora duo Anonymis à quibusdam adscribantur, cum tamen aliqui notissimi sint scriptores è quibus & illa promuntur. De singulis igitur, quia testimonia ipsa integra hinc transcribere, quòd tum ipsi fontes, tum tradux exscriptorque Suidas omnibus sint pervii pateantque, minimè necessarium judicavimus, paucis hinc agemus. Primum igitur quod incipit, Μάριος ὁ καὶ Ἀντωνίνος βασιλεὺς Ῥωμαίων, ex Philostrato, in vitâ Herodis, nobilis illius sophistæ, sumptum est; paucis initio & fine verbis, quæ verisimile est ipsius esse Suidæ, duntaxat exceptis. Sed in paucis illis observanda de duodenario librorum horum numero verba, Οὗτος ἔγραψε τὴν ἰδίαν βίαν

De Marco Aurel.

διαγωγὴν εἰς Ῥωμαίους ἱ. Secundum
quod incipit, Μάρκος βασιλεὺς Ῥω-
μαίων ὃν ἐκλήθη, &c. est puta
puta Eutropii μεταφρασίς, aut πα-
ράφρασις potius. Quæcunque enim
Latinus ille Breviator Historiæ
stylo contractiore, & inde sæpius,
sed & ob acumen sophisticum non-
nunquam, obscuriore; hic Græcè
sic redduntur, ut non pauca passim
verba suppleantur, quæ sententiam
clariorem ac pleniorē reddant. In
uno tamen & altero loco mentem
Eutropii non satis assequutus est
hic (quicunque) paraphrastes.
Cæterum è duobus, quorum noti-
tia ad nos pervenit, Eutropii Græ-
cis interpretibus, Capitone, cujus
non solus Suidas meminit; & Pæa-
nio, cujus translatio pridem in lu-
cem prodierat; utri horum tribuenda
sint hæc, si quis quærat: etsi Pæa-
nium videre mihi non hætenus
con-

Antonino Testimonia.

contigerit, ex iis tamen quæ de ejus versione viri doctissimi, Jos. Scaliger, b. m. parens Is. Casaubonus, Valesius, alique qui legunt, passim pronuntiant, non Pæanio, sed Capitoni, ut & antiquiori & longè præstantiori adjudicanda esse facilis est conjectura. Sunt enim hæc quoque talia, quæ auctoris sui non vulgare ingenium, & in veterum lectione diligentiam testentur. Tertium quod incipit, Μάρκος βασιλεὺς Ρωμαίων, ὁ Εὐσεβὴς ἑπικληθεὶς, &c. è Dione, (quem à Suidâ nominari jam diximus) hodieque in Xiphilini Epitomâ salvum & superstes in Marci vitâ, totum sumptū est. Sed hic illud videndum, unde illa initio verba (non à Dione certè) ὁ Εὐσεβὴς ἑπικληθεὶς. proprium enim illud Antonini qui Adriano successit, & hunc nostrum adoptavit, cognomen esse, quis nescit? Suidas

De Marco Aurel.

quidem certe non potuit ignorare; sed nec per errorem memoriæ quod ad MARCUM pertinebat, ad PIUM transferre, qui testimonium hoc è Dione (ubi palam non in Pii, sed Marci vitâ) describere se proficitur. Crediderim igitur imperitum aliquem Suidæ lectorem, cum priora illa testimonia ad Marcum pertinere perspexisset, neque Pium à Suidâ præteritum probabile putaret, hoc tertium & ultimum, addito proprio cognomine, vindicare illi voluisse. Quod si est, suam ignorantiam non uno nomine prodidit. Ut enim Dionem taceam, quem si consulisset homo temerarius, vanitatem suæ ariolationis statim deprehendisset; jam antea Suidas in ANTONINO (quæ tamen in postremâ Suidæ editione adeò confusè, Antoninis & Antoniis pluribus ac diversis, sub uno *Antonini* nomine dispositis, sunt edita, ut incautus

Antonino Testimonia.

tus lector vix animadversurus sit)
Pii elogium ex eodem Eutropio, ab
eodem (sive is Capito, seu alius)
paraphraste, ut ex stylo liquet, in
Græcam linguam translatum, in
suam Saturam, sive farraginem, con-
tulerat. A quibus autem & quâ ra-
tione PII. titulus Antonino nostro
delatus reperiatur, alibi fusè dispu-
taturi sumus.

NICEPHORUS Eccles.
Hist. lib. III. cap. 31. fine.

Πλήν γὰρ εἰδέναι χρεὼν, ὡς ὁ Μ. Ἀντων-
νῖν(Θ) οὗτ(Θ) καὶ βιβλίον παιδείας τῷ
παιδὶ Μάρκῳ συντάττει, πάσης κοσμο-
κῆς ἐμπειρίας καὶ παιδείας μετόν.

*Illud scire convenit, Marcum Anto-
ninum filio suo Institutionis Imperialis
librum à se compositum reliquisse, om-
nis generis profanorum exemplorum,
& disciplinæ, (prudentiæ sæcularis
& eruditionis omnigenæ) plenum.*

ANTONINUS ipse de se-
ipso,

De Marco Aurel.

ἰψό, lib. III. cap. 12. pag. 63.

Μηκέτι πλανῶ. ὅτε γὰρ τὰ ὑπομνήμα-
 τὰ σὺ μέλλεις ἀναγιώσκειν, ὅτε τὰς τῶν
 ἀρχαίων Ῥωμαίων καὶ Ἑλλήνων πράξεις,
 καὶ τὰς ἐκ τῶν συγγραμμάτων ἐκλογάς,
 αἷς εἰς τὸ μέγας σου τῶ ἀπετίθεσο. πνεύ-
 δε ὅν ἐς τέλος, καὶ τὰς κενὰς ἐλπίδας
 ἀφείς, σου τῶ βούλει εἶπαι σοι μέλει σι-
 αουτῶ, ὥς ἔξειται.

AUREL. VICTOR (quem *juniorem*
sen posteriorē; *vulgatum* alii, aut *Victori-*
anum vulgò nominant, ut ab altero illo
 Victore, quem V. Cl. Andreas Shottus
 diu ignotum, primus in lucem protulit,
 distinguant) in Epitomâ :

“ *MARCUS* autē Antoninus impera-
 “ vit annos decem & octo. Iste virtutum
 “ omnium, cœlestisque ingenii exstitit, a-
 “ rumnisque publicis quasi defensor obje-
 “ ctus est. Etenim nisi ad illa tempora natus
 “ esset, profectò quasi nullo lapsu fuissent om-
 “ nia status Romani. Quippe ab armis nuf-
 “ quam

Antonino Testimonia.

“ quam quies erat, perque omnem Orien-
“ tem, Illyricum, Italiam, Galliamque bel-
“ la fervebant; terra motus non sine interitu
“ civitatum, inundationes fluminum, lues
“ crebra, locustarum species agris infesta,
“ prorsus ut propè nihil, quo summis ango-
“ ribus atteri mortales solent, dici seu co-
“ gitari queat, quod non illo imperante savi-
“ erit. Credo divinitus attributum ut dum
“ mundi Lex, seu natura aliudve quid ho-
“ minibus incognitum ea mala gignit, recto-
“ ram consilii tamquam medicina remo-
“ diis leniatur. Is propinquum suum Luci-
“ um Aunium Verum, ad imperii partem
“ nova benevolentia genere ascevit. Qui
“ Verus inter Altimum atque Concordiam
“ iter faciens ita sanguinis, quem morbum
“ Græci ἀνθρωπίνου vocant, undecimo imperii
“ anno extinctum est. Carminum maxime
“ [Tragicorum] studiosus, ingenii asperi
“ atque lascivi. Post cuius obitum Mur-
“ cus Antoninus Rempub. solus tenuit.
“ A principio vitæ tranquillissimus, aded ut
“ ab infantiâ [vultum] nec ex gaudio nec
“ ex mœrore mutaverit. Philosophia stu-
“ dens, literarumque Græcarum peritissi-
“ mus. Hic pervenit viris clarioribus, ut
“ convivium eodem culta, quo ipse, & mini-
“ stris

De Marco Aurel.

“stris similibus exhiberent. Hic cum arario
“exhausto, largitiones quas militibus impen-
“deret, non haberet, neque indiscere provin-
“cialibus, aut senatui aliquid vellet: instru-
“mentum regis cultus, factâ in foro Traja-
“ni sectione, distraxit, vasa aurea, pocula
“crystallina & murrhina, uxoriam ac su-
“am sericam & auream vestem, multa
“ornamenta gemmarum: ac per duos con-
“tinuos menses venditio habita est, multum-
“que auri redactum. Post victoriam ta-
“men emptoribus pretia restituit, qui red-
“dere comparata voluerunt: molestus nulli
“fuit, qui maluit semel emptâ retinere. Huius
“jussu tempore Cassius tyramidem arripiebat,
“extinctus est. Ipse anno vitæ quinquage-
“simo nono apud Vendobonam morbo con-
“sumptus est. De ejus morte nuntio Ro-
“mam pervecto, confusâ luctu publico ur-
“be, senatus in curiâ veste tetrâ amictus,
“lachrymans convenit, Et quod de Remu-
“lo agrè creditum est; omnes pari sensu præ-
“sumpserunt, Marcum cælo receptum esse.
“Ob cujus honorem templa, columna, mul-
“taque alia decreta sunt.

De hoc Victore, quod vulgò sit do-
ctorum hominum judicium, non igno-
ro. Mihi tamen perplacet hæc vita; adeò
quidem

Antonino Testimonia.

quidem, ut non solum integram hic apponere, sed & notis aliquot illustrare non pigeat.

Marcus autem Antoninus:] scribe, *Marcus Aurel. Antoninus.* vide notata in Anton. lib. i. cap. 12. pag. 11. Παράκλησις Μαξιμου, &c.

Etenim nisi ad illa tempora natus esset, profectò] Vide si dubitas, tum alios qui vitam scripserunt, tum Aristidem in oratione Panegyricâ, qui providentiæ numinum pulcherrimis verbis acceptum fert, quod talis tali & tam necessario reipublicæ tempore summæ rerum præfectus sit. Zonaras etiam in eandem sententiam: Οὐ μέντοι ἀξίως τ' ἀρετῆς εὐδαίμονησεν. ἐντεῦθεν δὲ μάλλον θαυμάσειεν ἄντις αὐτὸν, ὅτι καὶ ἀλλοκότοις καὶ ἐξαιτίοις χρησάμενος πειράμασιν, αὐτὸς τε περιεγένητο, καὶ τ' ἀρχὴν διεσώσατο. Hinc illud Amm. Marcellini de funestissimis & turbulentissimis Imperii Rom. temporibus: *Ex tempore* (inquit) *quò etiam si imperium Marcus regeret Antoninus* *agrè sine Collegis similibus, & magnâ sobrietate consiliorum lenire luctuosos Reip. poterat casus.*

Lex mundi] Eleganter & ex intimâ philosophiâ; pro, fatum. Græci pariter νόμον; eodem sensu: ut apud hunc nostrum non semel. Hoc ipsum Seneca, & iisdem ferè verbis; (quæ fortasse tum Victori huic, aut undecunque Victor, in mente) Nat. Quæst. III. c. 29. *Origo mundi* (explicabimus in Anton. lib. IX. p. 237.) non minùs *Solem & Lunam, & vices siderum, & animalium ortus, quàm quibus mutarentur terrena,* (i. e. non minùs quibus mut. terrena, quàm Solem & Lunam & vices siderum: ut peculiari idiotismo, ne dicam χακοζήλια, Senecam loqui amare pluribus

ribus exemplis, quibus hoc meritò addatur, contra temerarios correctores pridem docuere viri doctissimi) *continuit. In his fuit inundatio, quæ non secus quàm hyems, quàm æstias lege mundi uenit.*

Aliud uero quid hominibus incognitum] Lucr. l. v.

V[is] que ad ceteras res humanas vis abditæ quedam

Obterit, & pulchras fascies, &c.

Quod autem Lucret. *vim abditam*; alii liberius, *inuidiam uiminis*, & φθόνον ἢ δειόν: quæ male sana opinio mentibus antiquorum, cujusque generis, cujuscunque professionis, ita penitus inoleuerat, ut etiam viris piis, quibus vera lux affulserat, voces exciderint interdum parum piæ, & ἀνευκταί, testes veteris superstitionis.

Ictu sanguinis quem morbum Greci ἀνέπληξιν vocant.] Non parum negotii facessivit hic locus viris doctis, Eliæ Vineto, & And. Shotto Jassitæ; qui frustra adhibitis in consilium medicis, & omnibus tentatis, cum aliàs expedire se non posset, ad ultimum illud, *ure, seca*, confugere coactus, voces illas *Ictu sanguinis* expungi voluit. Sed rectè asseruit & explicavit vir summus Cl. Salmasius, harum literarum magnum decus, Commentariis in Hist. Aug. scriptores præclarissimis. Ego miror quid in his verbis (in quorum scripturâ cum Victore, Eutropius & Miscellæ Historiæ collector consentiunt) viris doctis ad ceteros vel insolens, vel improprium, aut obscurum denique visum sit. Nam *ictus*, si verbi ipsius vis attendatur, non alia certe vox ἀνέπληξιν melius exprimat. Quod tamen si non esset, at ob symptomatum, repentinam ἀπώλειαν, aliasque, fulguritos inter (qui vulgò *fulmine icti* dicuntur) & apoplectico morbo correptos, affinitatem, non inuisa tamen esset aut absurda metaphora.

Antonino Testimoniā.

phora. Inde enim, quod unum, idemque *attonitus* utrisque, tam iis qui morbo corripuntur, quam qui fulmine feriuntur, apud Latinos (ut optimus Latinitatis auctor Cornel. Celsus nos docet) commune nomen. Cur *sanguinis* autem quamvis non omnis apoplexia ab impetu sanguinis, *ictus* dicatur, sufficit, quod inter generales morbi illius causas à medicis præstantissimis vis subita sanguinis recensetur. Ut taceam quod *πληθος ἰχθους* huic ipsi Lucio fatale fuisse, vetus apud Suidam scriptor; & ejus patrem Lucium Commodum *ἐγκαταληφθῆναι* (pro quo vitiosè in Xiphilino meo *ἐγκαταληφθῆναι*) *ὑπὸ τοῦ αἵματος* πολλὰ τε καὶ ἀδρὲς ἐκπεσόντος, Dio in Adriani vira testis est; quod quid aliud est, quam *ictus* seu impetu sanguinis?

Vultum nec ex gaudio] Ex Capitolino & hoc Victor: nisi verius utrumque, ut alia pleraque, ex aliquo vetustiore. Meminit & Greg. Nazianzenus in Jul. Στρηλ. δαυτ. his verbis: *ὅτι τοσούτον ἀδρῆτος ἦν, καὶ τῷ πατρὶ ὑψηλότερος καὶ τὰς τῷ πάππῳ βασιλέων ἀντίπτους καὶ ἀκινήτους, καὶ μὴδ' αὖ ἐπὶ γένεσσι τοῦ φερσάνου τι παρὰ τρέφαντας, ἢ πατρὸς ἰχθος ἐπισημειώνοντας, &c.*

Ut convivium eodem cultu] Hæc est illa *κοινωνία* (fructus certè ejus è pluribus unus) quam à patre suo Pio didicerat Antoninus. Ad eandem & illa Eutropii referenda, *hic cum omnibus Romæ a quo jure egit, ad nullam insolentiam elatus est imperii fastigio, &c.* quæ doctissimus, & elegantissimus Eutropii paraphrastes apud Suidam nonbenè ad Antoninum adhuc privatum refert. Ita enim ille plenius exornatur, *τόν τε γυν' ἰδὼν ἐν βίῳ καὶ ἰσχυρῶς τοῖς πολλοῖς Ρωμαίοις ἰσχυρῶς ἐν τῇ διαποίησιν τοῦ γένους ἀλλοιωθεῖς* καὶ

De Marco Aurel.

καὶ ἐπεὶ παρῆλθεν αὖτ' ἡ γημονία, &c. Atqui Antoninus ipse lib. 1. cap. 10. ideam imperii καὶ ἰσότητα καὶ ἰσηγορίαν gubernati inter ea ad quæ fratris exemplum ipsi profuerat, commemorat. Hæc generalis verborum expositio, quam ad Victoris mentem potissimum hic facere ex ordine narrationis persuasum habeo: ad Capitolini verò mentem, ex quo Victor hausit, non item. Peculiaris enim ratio, quæ Antoninum movit, ut id permitteret: quam ad Capitolinum fusè explicat venerandæ mihi memoriæ pater Jf. Gasaubonus.

Ipse vitæ anno quinquagesimo nono apud Venedonam] De annis vitæ Marci & locæ mortis, aliter Tertullianus, Dio, Capitolinus, alii, qui nec ipsi in omnibus inter se consentiunt. Eorum rationes hic expendere, longum esset; & minimè necessarium, cum jam ab aliis satis accuratè præstitum sit.

Marcum cælo receptum esse] i. e. cœlitibus adscriptum, & Divum, imò Deum factum. Vide Anton. lib. IV. c. 10. & quæ nos ibi.

JUL. CAPITOLINUS in vita Marci. *Erat enim ipse tantæ tranquillitatis ut vultum nunquam mutaverit mœrore, vel gaudio, philosophia deditus Stoica, quam & per optimos quosdam Magistros acceperat, & undique ipse collegerat.*

VULC. GALLICANUS in vitâ Avidii Cassii: *Nec defuere qui illum Catilinam vocarent: quum & ipse se ita gauderet appellari, addens futurū se Sergium, si dialo-*

Antonini Testimonia.

dialogistam occubisset, Antoninum hoc nomine significans: quicquid enim in philosophia, ut iterum ad bellum Marcomanicum, timentibus cunctis, ne quid fatale proveniret, rogatus sit non adulatione, sed serio, ut praecepta philosophiae ederet: nec ille timuit, sed per ordinem praeviseos, hoc est, praecipuum, per ordinem disputavit.

IS. CASAUBONUS ad ista Capitolini, Viri autem matre agente, &c. Faustina autem filio Marco, non luxuria magistra, sed vita temperata ac sobria instituenda. Nam ait filius doctum se à matre, τὸ ἄριστον καὶ ὁ βέλτιστος, καὶ ἡ βέλτιστη καὶ ἀριστερὴ ἀγωγή. Propterea vir ille deum neque satis unquam vel cognitum vel laudatum, alio loco diis gratias agit, quod cum lege facerent matri ipsam cum matre imitaretur, postremos saltem videt: non enim ipsa egerit, vel postquam illa fecerit, sic enim ait, καὶ γὰρ ὁ θεὸς τὸ μέγα σὺν νόμῳ τέλει καὶ τὴν τέλει, ὅπως ὁρίσται μὴ εἶναι τὰ τελευτάσια ἐστίν.

IDEM ibid. ad ista, ridens res humanas, &c. Non ridere, sed rite ac sapienter assequere res humanas solitus vir hic sapientissimus. Hoc ille nos docet deum illis suis libris: velut cum ait in secundo, non enim tempore mihi, quia mellissimos gra-

vissimi doctoris verba adscribam.

CANTERUS Nov. Lection. lib.
VII. c. I. *Marcus Aurelius Antoninus*,
imperator optimus, atque idem philosophus
tandem, ut hoc meruerit proprium cognomen,
duodecim conscripsit De officio suo libros ma-
xima pietatis, humanitatis, temperantia, e-
ruditionis, aliarum rerum praeclararum to-
stes plenissimos; & cum quibus multarum
philosophorum operosa praecepta collata meri-
to sordere possint. Quocirca nemo, spero, male
collocatum tempus putabit, &c.

Cum plures ab hinc annos collectionē
locorum Antonini qui apud Suidam (non
omnium sanē, sed qui Lexicum ejus seu
Collectanea pro re natā versanti se ob-
tulerunt) fecerim, quae secundae Antonini
Anglicae editioni praefixa est: eandem hic
quoque multo magis exhibendam credi-
di: sed & locos integros ut apud Suidam
hodie extant (quod tum factum non est)
apponendos, ut ex collatione de fide &
bonitate Codicis MSⁱ. quem Xylander
expressit, & Antoniniani (saltem à Suidae
usque ævo) textus integritate, contra eo-
rum opinionem qui XII. hos libros am-
plioris & perfectioris operis Excerpta
dun-

Antonino Testimonia.

duntaxat Eclogasque censuerunt, Lectori constare possit. Hinc quoque haud pauca in Suidā corrupta corrigere quivis poterit,

Ακινόπαυδον. παρὰ δισυγνήτω ἑμαθον τὸ ἀκινόπαυδον καὶ τὸ βετσητικόν, φησι μαρκος ὁ φιλοσοφος βασιλεὺς. Απκ.Ι.Ι. cap. 3.

Ακέραιον. ἐκ τῆ μαρκου ἀντωνίνου συγγραφῆς, καὶν τριχίλια ἔτη βιώσαντες μάλλης καὶ τοσπυτάκις μύσεια, ὁμωσμίμωπον ὅτι ἐδῆς ἄλλον ἀποβάλλει βίον ἢ αὐτον ὃν ζῇ. ἢ ἄλλον ζῇ ἢ ὃν αὐν ἀποβάλλῃ. εἰς ταύτων ἐν καδίσταται τὸ μήκιστον τῷ βραχυτάτῳ. τὸ γὰρ παρὸν, πᾶσιν ἴσον. καὶ τὸ ἀπολλύμενον ἐκ ἴσον, καὶ τὸ ἀπολλύμενον, ὅτως ἀπαιεῖον ἀναφαίνεται. ἔτε γὰρ τὸ παρωχηκός, ἔτε τὸ μάλλον ἀπαβάλλοι αὐν τις. ὁ γὰρ ἐκ ὅχει, πᾶς αὐν τὸτό τις αὐτῷ ἀφείλετο; Απκ. lib. II. cap. 12.

Αποθανεῖν. ἐὰν τις αὐτὸ μόνον εἰδῇ, καὶ τῷ μερισμῷ τῆ ἐνοίας διαλύσῃ τὰ ἔμψατα, ὅσα ἐνα αὐτῷ, ἑκῆτι ἄλλο τι ἐπολήγεται αὐτὸ εἶναι ἢ φύσεως ἔργον. φύσεως ἢ ἔργον ἔτις φοβεῖται, παιδείον ὅτι. τὴτο μὲν τοι ἐ μόνον φύσεως ἔργον ὅτιν, ἀλλὰ καὶ συμφέρον αὐτῇ. πῶς ἀπτεται θεῷ ἀνδρωπος καὶ καὶ τί ἑαυτῷ μέγας. Απκ. lib. II. cap. 10.

Ἀρχολος. ὁ μὲν εὐκαιρῶν. χολὴ γὰρ ἢ ἐν τῇ λεγομένη συμπτῆσι εὐκαιρία. μηδὲ χάρις ἀνάγκης λήγειν πρὸς τινα, ἢ ἐν ἐπισυλῇ χεῖρει, ὅτι ἀρχολος ἐκεί. μηδὲ διὰ τοῖσδε τῶσδε συνεχῶς παρατιθεῖται τὰ καὶ τὰς πρὸς τὸς συμβῶντας χάσεις, πρὸς ἀλλόμωπον τὰ περισσῶτα πρὸς γήματα. Απκ. Ι. Ι. c. 9.

Ἀμφιμέδης. εἰ ἢ ἰδιωτικὸν παράγκλημα ἀμφιμέδισιν ἐδῆς ἐρήσεται ταχίως τῇ καρδίᾳ ἀπτόμε

τόμενος. Anton. lib. IX. cap. 3.

Αψίκορος. ἐμμετάβλητος ἢ ὁ ταχέως καὶ ἅμα τῷ ἀψάδαι κορινθύνετος. εἶδος τῶν νομισμάτων, &c. καὶ αὐθις. συνηρητικὸν δεῖν εἶναι πρὸς τοῦ φίλου, καὶ μὴ δαμῆ ἀψίκορον. Ant. l. I. ca. 13. pag. 15. l. 203. Vir doctus qui h. c. Polybio adscribit, haud dubie fallitur.

Γερός. γράτος. ἢ δυσπομία τῶν πρέγων, καὶ γράσων ἀνδρῶν οὗ δὺποσμος. τῶν γράσων μὴ ὀργίζε. Ant. l. V. cap. 20.

Δαίμων. ἢ ἐκάστῃ ψυχῇ αἰσθητός, &c. καὶ σοφικῆς.

Γεραῖος ὡς ἰδύντι πλην τῷ δαίμονος.

ταῦτά τ' εὐτυχίης. ὅθεν ἀδελφώτερον τὰ πάντα κύκλω πειραχόμενον καὶ τὰ κέρδη γῆς ἐρευνήσαντος, καὶ τὰ ὄντα τῇ ψυχῇ τῶν πλησίων διὰ τεκμήριας (ἢ τῶντος, μὴ αἰσθανόμενος ὅτι ἀρκεῖ πρὸς μόνον τῶν ἐν δυνάμει δαίμονι ἔσθ), καὶ τῶν γνησίων θεραπεύειν. θεραπεύει αὐτὸ καθαρόν πάθος διατηρεῖν καὶ κηρύττει, καὶ δυσχερῆσεν τὸ πρὸς τὰ ἐκ θεῶν καὶ ἀνθρώπων γινόμενα. τὰ μὲν γὰρ ἐκ θεῶν καὶ ἀνθρώπων εἶλα. διὰ συζύγιαν. ὅτι δ' ὅτε καὶ τρέπον τινα δι' ἀγνοίαν ἀγαθῶν καὶ κακῶν ἐλάττων ἢ πέρυσιν αὐτῇ τῇ σφαιρικῆς τὰ λευκά καὶ μέλανα. Ant. lib. II. cap. 11.

Ἐπιλαμβάνεσθαι γενεῇ μέμρεσθαι μὴ οἰκτιρικῶς ἐπιλαμβάνεσθαι τῶν βαρβάρων, ἢ σόλων, ἢ ἀπὸ τῆς τι περὶ γεγαμμένων. Ant. lib. I. c. 7.

Ἐνακλῆτος. συμπαθὴς. καὶ πρὸς τὰς χαλεπότητας καὶ πλημμελήσας ἐνακλῆτως ἔχει. ἐναντιοδιδάκτων, οἰκιδὸν αὐτοὶ ἐπαναλθεῖν θέλοντες. Ant. l. I. cap. 4.

Ἐκλῆτος. μάκρος ἀκταῖος φησὶν ἔσθ' ἀγαθῶν τὸ ἀγαλητικὸν ἐκ τοῦ βίε ἐκλυτος, μήτε ὄρεα δαμένος,

Antonino Testimonian

ματος, μήτε ἀρθρώπει τινός μαρτυρεῖ. Anton. lib. III. cap. 5.

Ευμάρειν. ἡ εὐκαλία λέγεται ὅτι καὶ ἡ εὐνομία παρὰ μάρκην ἀντονίνου καὶ ἐν ἐπιγράμματι, &c. Anton. lib. IV. cap. 3. pag. 69. lin. 6, 7.

Ορθός. λέγεται καὶ ὁ θεός. μάρκος. ὄρθον ὅτι εἶναι, καὶ μὴ ὀρθόμενον. Απτ. I. III. c. 5.

Ορτυγοκόπος. παιδεία τις. ἐν ᾗ ὀρτυγας ἰσῶσιν ἐν γύρῳ εἰς τύπῳσιν εἰς τὴν κεφαλὴν. καὶ ὁ μὲν ἐν τῷ γύρῳ εἰς. μήτε ὀρτυγιστὴς. μὴ ὅτι φαί τὰ ταιαυτα ἐπὶ τοῦ διαι. Απτ. I. IV. c. 3.

Πισκός, τὸ μὴ βίαιος καὶ ἀδισμῶς, καὶ ἡ ἀσκήσις καὶ ἡ βίαιος πρὸς θάνατον ἔχῃ. Απτ. I. IX. cap. 3.

Παραπήγμα κανών. καὶ εἶδος τι ὀργάνου ἀερονομικῆς. ἐν ᾗ ἰδιωτικὸν παραπήγμα πρὸς τοῦ διαι εἶδος πρὸς τὸ θάνατον εἶται. Απτ. I. IX. c. 3.

Πελαλαῖαν. ἀγριατικῆς. ἀπὸ τοῦ περὶ τοῦ λογισμοῦ, οὐκ ἀρῶσι, τὰς πελαλαῖας μὴ τραχέως πρυκατί-δεσται. Anton. I. I. c. 4.

Πρασιανός. ὅτι πρασιανός λέγεται καὶ γενετιανός, καὶ παλμυδαίος, καὶ σκετδαίος παρὰ μάρκην Ἀντωνίνου. Anton. I. I. cap. 2.

Προσοχή. ἀκριβὴς ὁπτιέλεια διαίτης. τὸ ἴδιον σάμματος ἐπιμελετικῶς δεῖ ἔχειν ἐμμέτρωσιν ὥστε ὡς ἀπὸ τοῦ θαλάσσης, ὥστε πρὸς καλλησιμὸν, ὥστε μὲν ὀρυζώμας, ἀλλ' ὥστε διὰ τὸ ἴδιον πρὸς σοφίαν εἰς ὀλίγα παρὰ ἰατρικῆς χρῆσιν, φαρμάκων, καὶ ὁπτιεμά-των ἐπὶ τοῦ καὶ ἐπὶ τοῦ, Απτ. I. I. c. 13. p. 15. & 17.

Συμβαίνοντα. συμφωνῶντα. τὸ συμβαίνειν λέ-γομεν ὡς τὸς τετραγώνους λίθους ἐν τοῖς τέχνῃσι, καὶ ἐν ταῖς πυγμαῖσι συμβαίνειν οἱ τεχνίται λέγουσι, συμφωνοῦσιν ἀλλήλοις τῇ ποιᾷ θύσῃ. Απτ. I. V. c. 6.

Τερατεία. ψευδολογία, παραδοξολογία. τοῖς
ὑπὸ τῇ τερατευομένῃ, καὶ γοήτων, καὶ ἐπωδῶν, καὶ
δαίμονιαν ἀποπαμπῆς. Ant. lib. i. cap. 3.

Hand pauca præterea voces & phrascs,
ut ἀνανεωσάμεν, ἐκτρέφον, ἐκτέον, ἐυτυγείη-
τος, καὶ τὸ παρὸν εὖ τίθεσθαι, &c. in qua-
rum explicatione Suidam ad certa Anto-
nini loca respexisse verisimile puto: quia
tamen affirmare non possū, cum neq; no-
minet Antoninum, neque plura proferat,
ex quibus certò liquere possit, labore col-
ligendi libens supersedeo.

Postremo loco libet hic subicere quod
extat apud Suidam veteris cujusdam
scriptoris de Theosebio philosopho testi-
monium, quod ad Antoninum nostrum,
aut hos saltem ejus libros pertinere du-
dum est cum peculiari commentatione
Viro Clar. harum literarum studio &
intelligenti inscriptâ hand levibus argu-
mentis adductus conjeci potius quam
asserui. Nunc autem ut asserere penè au-
deam, facit autoritas Fragmentorum
quorundam Antonini manu Davidis
Hæschelii, viri doctissimi, ex August.
Bibliotheca veteri codice transcripto-
rum, nuper mihi visorum, quæ Epiſte-
tum præferunt auctorem. Unde τῷ μακα-
ρίῳ

Antonino Testimonia.

είτι· Hæschelio, prinsquam Antoninum vidisset. (nam viso illo postea sententiam mutavit) de Theosebio auctore primò suspicio, præfixis Fragmentis istis, ad præ-
lum paratis, hoc titulo, *Epistæi Enchiridi-
on II. sive, Theosebii Epistæe q̄ doctrina Syn-
gramma: ex Augustanâ Bibliothecâ Gra-
cè nunc primum à Dav. Hæschelio Ang.
editum.* Hanc commentationuculam cum
primum vacabit relegere & absolvere,
publici juris faciā. Rem interim me do-
ctioribus in medium propono, de quâ
cogitent; non hic tantum, sed quacun-
que aliâ in re certiora docentibus her-
bam promptus alacrisque porrecturus.
Hoc modò minus cantos & peritos in an-
tecessam monebo; ne ex Latinâ Fr. Porti
translatione ferant sententiam, quam
longè à Græcis (quæ tamen ipsa semel
iterumque mendosa) non uno loco hic
abire *οὐκ ἔστι* docturi sumus.

Ἐπικτήτος ἱερὰ πόλιος ὁ φρυγίας φιλόσοφος,
δύλος ὃ Ἐπαφροδίτου ὁ σωματοφυλάκων τῆ
βασίλειος Νέρωνος. πηρωθεὶς ὃ τὸ σκίλος ὑπὸ
ρεύματος ἐν Νικοπόλει τὴ νέας ὑπὲρ αἰκῆς, καὶ
διατείνας μέχει Μάρκου Ἀντωνίνου ἐγραφε πολ-
λά. ὅτι θεοσεβίας ὁ φιλόσοφος ἔλεγε πολλά ὑπὸ τῆ
Ἐπικτήτου σχολῶν, τὰ ὃ καὶ αὐτὸς ἐπετεχνῆστο ὃ
ἠθοποιῶν διανοήματα μυστικῶς, ἱκανὰ πείθειν καὶ συ-

σωπῶν τῇ ψυχῇ τὰς μὴ παρὰ φύσιν ἀτύκ-
 τας καὶ ἀτελείωνας, ἀσπάζεσθαι ὅ τοι ἀμείων καὶ μα-
 ταδιώκειν, καὶ ὅσον οἶόν τε ἰὼν ἀποσρέφειν καὶ καὶ
 ἀποδιδρᾶσκειν τὰ χεῖρα τῇ ζωῇ εἶδ' ἢ καὶ δύνα-
 μιν. τογχαρὸν καὶ ἐν συγγράμματι καταλέλοιπε
 τοῖσι τοῖσι τὰς ἐαυτοῦ νοδιτήσας οἷς ὁ ἐπικτήτης
 περὶ τῆς καὶ μετὰ αὐτῆς γενομένης ἀντικρυς
 (ὡς ἕνα πρὸς ἕνα ἀντιβαλεῖν) ὁ τῷ κατὰ ἡμᾶς
 χρόνῳ Ἐπικτήτης· ἀνευ μέντοι τῶν σοικῶν δοξασ-
 ματων. ὁ γὰρ θεοσεβὴς ἔδενδε τοῦτον, ὅσον τῷ
 Πλάτωνασι ἀληθινὰν ἡσπαζέτο, καὶ ἐδαύματι. καὶ
 δῆκε καὶ συνεγράφατο μικρὸν βιβλίον, περὶ τῆς
 ἐκ πολιτείας τῇ μεγάλῃ πεκαυμένον, καὶ ἀπὸ τῆς
 θεῶν ἡκίσταν θεοσοφίαν ἐξαίρων λόγῳ. ταύτην γὰρ
 διαφερόντως ἐτίμα, καὶ ἐσεβεν. αἱ γὰρ ἐν τοῖς ἡθι-
 κωτέροις φιλοσοφίαισι διατελεῖσαν φαίνεται. καὶ
 γὰρ αὖ ἐστὶ φύκει πρὸς ἐνζώσιον μάλλον, ἢ ἐπὶ τῇ
 μιν, ὡς ταύτην ἡσυχάζουσαν, ὡς ἐκ μόνου καὶ
 φαντασίαις γυμναζομένην, ἀλλὰ ζῶσαν ἡμῶς ἐπὶ
 αὐτῶν τῶν πραγμάτων. εἰ μὴ γὰρ καὶ τῶν ἀμύστων
 ἐπολυτεύσατο τρέπον, ἀλλὰ τῶν ἰδίων, ὅν καὶ Σωκρά-
 τες ἐκείνος, καὶ ὁ Ἐπικτήτης, καὶ πᾶς εὐφρονῶν με-
 ταχειρίζεται τῷ ἐαυτοῦ καὶ ἐν ἐκείνῃ πολιτείᾳ δια-
 κοσμου. τοῦτο μὲν πρῶτον ἔστι καὶ πρὸς ἀλλήλους
 ἐν μέρει καθέκαστον ἰδίᾳ συνιστάμενην πρὸς τὸ
 βέλτιστον.

*Ne vacaret hæc pagina, en tibi, Le-
ctor, viri verè Christiani, & Philo-
sophi præstantissimi, beati Chryso-
stomi, de horum librorum argumen-
to, & argumenti utilitate iudicium.*

ΤΙ' τοιούτων φιλοσοφώτερον τ' ῥημά-
ται γένοιτ' ἂν, ὅταν κ' ὁ φύσις τ'
αὐτέλθειν ὅτι γινώσκωμεν, καὶ τ' ποικίλαν
διαβάλλωμεν, καὶ μηδὲν εἰ) τοῦ παρόντος
νομίζωμεν, ἐτέροις μὲ ῥήμασι, γνώμη δὲ
τῇ αὐτῇ τὰ τῷ Σολομόνι (Θ) φησὶ ὁ
μενοι ὅτι τὰ θαυμαστὰ καὶ πολλῆς φι-
λοσοφίας γέγοντα, ὅτι, Ματαιώτης μα-
ταιότητων, τὰ πάντα ματαιώτης ; *Tom.*
VI. p. 561. Hom. de Stat. XV.

*Idem alibi, Τὸ πρῶτον Χριστιανισμῷ
τὸ τελειοτάτῃ, τὸ ὅρος ἡκριβωμένος,
αὐτὴ ἡ κορυφή ἡ ἀνωτάτω, ὅ, τὰ κοινῇ
συμφέροντα ζητεῖν.*

M. ANTONINI IMP.
de seipſo, & ad ſeipſum,

LIBER PRIMUS.

Bavo meo Vero didici placidis esse moribus, & iræ abſtinens. Exſtimatione genitoris mei, ejusque recordatione ad verecundiam & viro dignos mores excitatus ſum. Matrem in ſtudio pietatis erga Deos liberalitatēque imitatus ſum : præterea in abſtinendo à non perpetrandis modò, ſed & cogitandis flagitiis : tum in frugalitate victus, & cæteris quæcunque ſunt ab opulentorum vitâ & conſuetudine remotiſſima. A proavo id habui, ut tum in publicos ludos commearer, tum verò domi bonis præceptoribus uterer, intelligerēque nullis hac in re parcendum ſumptibus.

2. Ab educatore, ne ſpectator Praſianus, aut Venetianus; neve parmularius aut ſecutorianus audirem : ab eodem, tolerare labores, eſſe contentus parvo, non alii mandare, quod ipſe per memetiſum valeam exequi; non immiſcere

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ

αυτοκράτορος ᾧ εἰς ἑαυτὸν,

ΒΙΒΛΙΟΝ α.

Ι. Ἀρὰ ᾧ πάππας Ουήρα, τὸ
καλόηδες, καὶ ἀδελφον.
Παρθ. ᾧ δόξης καὶ μνήμης
ᾧ πει ᾧ γυνήσαντ, τὸ
αἰδῆμον καὶ ἀρρενικόν. Πα-
ρθ. ᾧ μητρός, τὸ θεοσεβές,
καὶ μέλαστοικόν, καὶ ἐφελκίδον, ἔ μόνον ᾧ καλο-
ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ ᾧ ὑπὲρ ἐννοίας γίνεσθαι τοιαύτης·
ἔτι ᾧ τὸ λυτὸν καὶ ᾧ δίαιταν, καὶ πόρρω ᾧ πλε-
σιακῆς διαγωγῆς. Παρθ. ᾧ παρπάππας, τὸ με-
εἰς δημοσίας διατριβὰς φοιτῆσαι, καὶ τὸ ἀλθαθοῖς
διδασκάλους κατ' οἶκον χεῖρασθαι· καὶ τὸ γνῶ-
ναι ὅτι εἰς τὰ τοιαῦτα δεῖ ἐκτενῶς ἀναλί-
σκεν.

2. Παρθ. ᾧ ὑφείως, τὸ μήτε περσιανός, μήτε
βενετιανός, μήτε παλμυλαδεῖ ἢ σκυτάρι
γινώσκει. καὶ τὸ φερέμπορον, καὶ ὀλιγοδέες, καὶ αὐ-

miscere me multis negotiis, haud faciliè calumniā admittere, didici.

3. A Diogneto, studium in res inanes non conferre, fidem abrogare iis quæ de incantationibus, dæmonūque profligationibus, ac id genus aliis rebus præstigiatores & impostores referunt: neque animi causa coturnices alere, aut similium rerum studio & cupiditate transversum agi: item, liberè dicta ferre æquo animo, philosophiæ me addicere, audire primò Bacchium, deinde Tandasidem ac Marcianum, scribere dialogos puerili ætate; grabatum, pellem, aliâque ad Græcam disciplinam pertinentia, usurpare.

4. Rustici monitu in eam deveni cogitationem, mores meos correctione ac cultu opus habere: tum verò quod ad sophisticam vel de decantatis Theorematibus aliquid commentandi, vel oratiunculas adhortatorias declamandi ambitionem non deflexerim; quod specie viri exercitati ac laboriosi ostentandâ admirationem movere non affectârim; quod à Rhetoricæ, poëseos, & elegantioris sermonis studio destiterim: quod domi neque togâ senatoriâ indutus incedere, neque alia quæ ejusdem sunt generis usurpare soleam, eidem acceptum fero. Ab eodem, epistolas scribere simpliciter, qualis est ejus ad matrem meam epistola Sinuessam missa: insuper placibilem esse, & reconciliari facilem, simul atque ii qui stomachum nobis moverint, aut aliquid deliquerint, redire ad officium velint: diligenter

Μάρκος Αντωνίου Βιβλίον α. 5

τερηκόν, καὶ τὸ ἀπολύτρωτον· καὶ τὸ δυνατὸν
δεκλόν διαβολῆς.

3. Παρὰ Διογνήτε, τὸ ἀκένωτον εἶναι καὶ τὸ
ἀπειρηκόν τοῖς ὑπὸ τῷ τελευτούμεν καὶ γού-
πων, καὶ ἐπιδόσθ, καὶ καὶ δαιμόνων ἀποταμ-
πῆς καὶ τῷ τοῖστων λεγομένοις. καὶ τὸ μὴ ὀρυ-
γοστροφῆν, μηδὲ καὶ τὰ τοιαῦτα ἐπιδόσθαι. καὶ
τὸ ἀνέχεσθαι παρρησίας, καὶ τὸ ἀπειρωθῆναι φιλο-
σοφία· καὶ τὸ ἀκῆσαι, πρῶτον μὲν Βακχίῃ, εἴτα
Τανδασίδῃ, καὶ Μαρκιανῷ. καὶ τὸ γράφει δια-
λάβης ἐν παιδί. καὶ τὸ σκίμπος καὶ δόξης ἐπι-
δυμῆσαι, καὶ ὅσα τοιαῦτα ἐν ἑλληνικῷς ἀλφωγίς ἐ-
χόμενα.

4. Παρὰ Ρυτίκῃ, τὸ λαβεῖν φαντασίαν τῷ χρεῖ-
ζειν διορθώσεως καὶ θεραπείας τῷ ἥθει. καὶ τὸ μὴ ἐκ-
βατῆναι εἰς ζῆλον ποριστικόν, μηδὲ τῷ συγγραφῆν
περὶ τῶν θεωρημάτων, ἢ περὶ βελτίκῃ λογάσει δια-
λέξεως, ἢ φαντασιοπλήκτως τῷ ἀσκητικόν, ἢ τῷ ἐν-
εργητικόν ἀνδρὲς ἐπιδείκνυσθαι. καὶ τὸ ἀπειρηκόν ῥητο-
ρικῆς, καὶ ποιητικῆς, καὶ ἀσειολογίας. καὶ τὸ μὴ ἐν
ἐσλῇ κατ' οἶκον περὶ πατεῖν, μηδὲ τὰ τοιαῦτα ποι-
εῖν. καὶ τὸ τὰ ἐπισόλια ἀφελῶς γράφειν, οἷον τὸ
ὑπὸ αὐτῷ τέτῃ ὑπὸ Σινοίας τῇ μητρὶ μὲν γράφειν. καὶ
τὸ περὶ τῆς χαλεπότηντας καὶ πλημμελήσαντας
εὐανακλήτως καὶ δι' ἀδελφίας, ἐπειδὴ τὰ τοιαῦτα

genter etiam legendum, neque omnino considerationem confusam & generalem satis putandum, neque celeriter adfentiendum temerè garrientibus: Denique, quòd Epictet i Commentarios notos habuerim, quos & ipse mihi ultrò dono dedit.

5. Apollonius me docuit, ut libertatem sectarer, certamque constantiam, neque aliò unquam, ne minimum quidem, quàm ad rectam rationem respicerem, ac semper mei similis essem in gravibus doloribus, amissione prolis, morbisque diuturnis: Idem fieri posse, ut qui vehementissimus interdum est, idem sit aliàs remissus ac lenis, suo exemplo ac rebus ipsis, clarè & perspicuè me docuit: in disputationibus & enarrandis philosophorum scriptis ab omni morositate alienus: talis denique, qui palàm & aperte quàm pollebat in tradendis philosophiæ præceptis solertiam & sagacitatem, minimum suorum bonorum putaret. Præterea modum beneficia (ut iis videntur) ab amicis accipiendi, ne vel accepta ea nos ultrà quàm par est addictos & obsequentes reddant; vel contrà, sine ullo accipientis sensu, quasi transmittantur, ab eodem didici.

6. A Sexto, comitatem, & exemplum domus affectu paterno gubernatæ, propositum vivendi secundum naturam, gravitatem non simulatam, in explorandis amicorum voluntatibus diligentiam, facilitatem erga idiotas, nec intempestivam coram illis qui vulgi erroribus & opinionibus aguntur, solemnum the-
orematum

Μάρκος Αντωνίου Βιβλίον α. 7

αὐτοὶ ἐπαυλθεῖν ἐδεήσασθαι, διακεῖσθαι. καὶ τὸ ἀκρεῖα ἀναγινώσκων. καὶ μὴ ἀρκεῖσθαι φεικόμενα ὀλοχερεῖς. μηδὲ τοῖς φειλαλῶσι ταχέως συγκαταλίσδεσθαι· καὶ τὸ ἐντυχεῖν τοῖς Ἐπικληρίοις ὑπομνήμασιν, ὧν οἰκοθεν μετέδωκε.

5. Παρὰ Ἀπολλωνίου, τὸ ἐλάττερον καὶ ἀναμφισβότως ἀκρόβυτον. καὶ πρὸς μηδὲν ἄλλο ὑποβλέπην, μηδὲ ἐπ' ὀλίγον, ἢ πρὸς τὸ λόγον. καὶ τὸ αἰεὶ ὅμοιον ἐν ἀληθείᾳ ὁξείαις, ἐν ἀπεβολῇ τέχνῃ, ἐν μακράις νόοις. καὶ τὸ ὅτι παρὰ δεινότητος ζώντα ἰδεῖν ἐπαργῶς, ὅτι δυνάται ὁ αὐτὸς σφοδρότατα εἶναι, καὶ ἀντιμετρεῖσθαι, καὶ τὸ ἐν τῷ ἐξηγήσει μὴ δυσερακτικόν. καὶ τὸ ἰδεῖν ἄνθρωπον σαφῶς ἐλάχισον ἢ ἑαυτῷ καλῶν ἡγέμενον ἢ ἐμπειρίαν, καὶ τὸ ἐνβέχειαν ἢ πρὸς τὸ παρὰ δεινότητα, τὰ θεωρήματα. καὶ τὸ μαθεῖν πῶς δεῖ λαμβάνειν τὰς δοκίμας χάριτας πρὸς φίλων, μήτε ἐξηγούμενον διὰ ταῦτα, μήτε ἀναιδέως παρὰ δεινότητα.

6. Παρὰ Σέξτε, τὸ ἀμύμων, καὶ τὸ πρὸς δεινότητα οἶκε τὸ παρονομαζόμενον, καὶ τὴν ἐννοίαν τὴν κατὰ φύσιν ζῆν. καὶ τὸ σεμνὸν ἀπλάτως. καὶ τὸ σοφαστικὸν ἢ φίλων κηδεμονικῶς. καὶ τὸ ἀνεκτικὸν ἢ ἰδιωτῶν, καὶ τὸ ἀθεώρητον ἢ οἰομένων. καὶ τὸ πρὸς πάντα εὐάρμοστον, ὅτε κο-

orematum ostentationem, morésque omnia accommodatos. Quo fiebat, ut ejus consuetudo omni adulatione suavior, ipséque eodem tempore in summa apud eos quibuscum agebat veneratione esset. Porro autem, certam, & expeditam viam ac rationem inveniendi & disponendi præcepta ad usum vitæ necessaria. Item quòd neque iræ, neque alius cujusquam animi commotionis ullum indicium dabat, sed simul & affectibus quàm maximè vacuus, & in amore quàm maximè vehemens erat. In eodem, honestam famam sine jactatione, multarumque rerum scientiam citra ostentationem.

7. Alexandrum Grammaticum observabam ab increpationibus sibi temperare, neque ignominiosè castigare si quis barbarum, solocum, aut absonum quippiam protulisset, sed civiliter id modò, quòd dicendum fuerat, tanquam aut responsurus esset, vel rem sui quoque seu testimonii, seu judicii autoritate confirmaturus ipsam; non ut qui de verbis esset sollicitus, enunciare; aut omnino alia quadam solerti & occulta correctione idem efficere solitum.

8. A Frontone, ut scirem quæ consequeretur tyrannidem invidia, quæ vafrities, simulatio: & quòd omnino qui nobis patricii dicuntur, inhumaniores quodammodo sint reliquis.

9. Ab Alexandro Platonico, ne crebrò, néve nisi necessitate coactus cuiquam dicerem scriberémve me esse occupatum, néve identidem impendentia negotia prætendendo debita

κακείας μὴ πάσης προσπνεύσαν εἶναι τῷ ὁμι-
λίαν αὐτῷ, ἀδελφωμάτων ἢ αὐτοῖς ἐκείνοις παρ'
αὐτὸν ἐκείνον ἢ κριτὸν εἶναι. καὶ τὸ καταληπτι-
κὸς καὶ ὁδὸν ἐξιδρευτικὸν τε καὶ τακτικόν, ἡρῶ
εἰς βίον ἀναγκάων δομάτων. καὶ τὸ μηδὲ ἐμ-
φασὶν ποτε ὀργῆς, ἢ ἄλλως τινὸς πάθους παρεχθῆναι.
ἀλλὰ ἅμα μὴ ἀπαθείατον εἶναι, ἅμα ἢ φιλοσοφ-
γώτατον. καὶ τὸ εὐφημον, καὶ τὸ αἴφορητί.
καὶ τὸ πολυμαθὲς ἀνεπιφάντως.

7. Παρὰ Αλεξάνδρου ἡ χαυματικῷ, τὸ ἀν-
επίταλκτον. καὶ τὸ μὴ ὀνειδιστικῶς ὀπλამβά-
νεται ἢ βάρβαρον, ἢ σόλοικόν τι, ἢ ἀπηχῆς
προγενέκαμνων, ἀλλ' ὀπδεξίως αὐτὸ μόνον ἐκεί-
νο, ὃ ἔδει εἰρηθεῖν, περφέρεσθαι, ἐν τῷ ὁπῷ ἀπικεί-
σεως, ἢ σωτηριακῆς, ἢ συνδιαλήψεως
πρὸς αὐτὸν ἢ παρὰ τὸν, ἢ ἔχει πρὸς ἡμᾶς,
ἢ δι' ἑτέρας τινὸς τοιαύτης ἐμμελῆς παρυπομνή-
σεως.

8. Παρὰ Φερίωνος, τὸ ὀπσῶσαι οἷα ἡ τυ-
ρεννικὴ βασκαρία, καὶ ποικιλία, καὶ ὑπόκειται.
καὶ ὅτι ὡς ὅππαν οἱ καλὲς οἱ εἶναι παρ' ἡμῶν
εὐπαρίδαι, ἀποργότεροι πᾶσι.

9. Παρὰ Αλεξάνδρου ἡ Πλατωνικῷ, τὸ μὴ
πολλὰς, μηδὲ χαλεπὴν ἀνάγκην λείπει πρὸς τινα, ἢ
ἐν ὀπισθῇ ἡρῶν, ὅτι ἀχολῶς εἰμι. μηδὲ διὰ τοῦ-

bita familiaribus, in suo cuique genere, officia detrectarem.

10. A Catulo, ne parvi facerem si quid amicus conquereretur, etiamsi nulla id ab eo fieret ratione: sed ananiter eum ad pristinum officium reducere. Item ut summam animi contentione præceptorum laudem prædicarem: uti de Domitio & Athenodoto traditum est. Utque liberos verè diligerem.

11. A fratre meo Severo, amorem familiarium, & veritatis, justitiæque. Per eundem cognovi Thraseam, Helvidium, Catonem, Dionem, Brutum. Item, quod animo conceperim formam reipublicæ, in qua æquis legibus eodémque jure omnia administrarentur, ac regni, cui nihil esset libertate subditorum antiquius. Ab eodem, constantem in cultu philosophiæ, posthabitis omnibus aliis, æqualitatem, beneficentiam, & liberalitatem perpetuam servare, bene sperare, ac de amicorum amore certò sibi polliceri. Eundem observavi, si quos reprehendendos putaret, minimè celare solitum; neque amicis ejus opus fuisse, ut de ipsius voluntate conjecturam facerent, sed eam apertam fuisse:

12. A Claudio Maximo, more & arbitrio proprio vivere, neque aliis contra animi sententiam ullâ in re obsequi: animo bono cum aliis in casibus, tum in morbis esse: moribus uti temperatis, blandis, ac gravibus, & quæ proposita sunt, expeditè nec ullâ cum queritatione perficere. Quicquid ille diceret, ita verè

τε βόται συνεχώσ περαιτέρω τὰ χτ' τὰς πρὸς τὸς
συμβεῖντας χάσεις καθήκοντα, πρεβαλλόμενον τὰ
πρεσβύτα πρῶτα.

10. Παρὰ Κατέλα, τὸ μὴ ὀλιγώρως ἔχειν φίλον
αἰτιωμένε τι, καὶν τύχη ἀλόως αἰλιώμενθ, ἀλλὰ
πτερόδαι καὶ ἀποκρηθισάναι ὅτι τὸ σωήθεις. καὶ τὸ
πρὸ τῆς διδασχάλων ἐκθύμως εὐφημον, οἷα τὰ πε-
εὶ Δομήνικ καὶ Αθηνόδοτε ἀπομνημονόδρομα. καὶ
τὸ πρὸ τὰ τέχνα ἀληθινῶς ἀσκητικόν.

11. Παρὰ τῶ ἀδελφεῖ μου Σεκίης, τὸ φιλοῖκειον,
καὶ φιλάληθες, καὶ φιλοδίκαιον. καὶ τὸ δι' αὐτὸν Ἰνώ-
παι Θερασίαν, Ελβίδιον, Κάτωνα, Δίωνα, Βεῦτον.
καὶ φαντασίαν λαβεῖν πολθείας ἰσονόμω, καὶ ἰσότηθα καὶ
ἰσησίαν διοικημένης, καὶ βασιλείας τιμώτης πάν-
των μάλιστα τῇ ἐλθεθείαν τῆς ἀρχαυμένων. καὶ ἔτι
παρ' αὐτῷ, τὸ ἀμελές, καὶ ὁμότοπον ἐν τῇ τιμῇ τῇ
φιλοσοφίας, καὶ τὸ εὐποιστικόν, καὶ τὸ εὐμετάδοτεν
ἐκλενῶς, καὶ τὸ εὐελπι. καὶ τὸ πισδλικὸν πρὸ τῆς
ὑπὸ τῆς φίλων φιλεῖσθαι. καὶ τὸ ἀνεπίκρυπτον πρὸς
τὸς χαλαινώσεως ὑπὸ αὐτῶ τυγχάνοντας. καὶ τὸ μὴ
δεῖσθαι σοχασμῶς τὸς οἷλους αὐτῶ πρὸ τῆς τὶ θέλει,
ἢ τίς θέλει, ἀλλὰ δῦλον εἶ.

12. Παρὰ κλησις Μαξίμω, τὸ κρατεῖν ἑαυτῶ, καὶ
καὶ μὴδὲν περὶφορον εἶ. καὶ τὰ εὐθυμον ἐν τε τῇ
ἀλλαις πειρασίσι, καὶ ἐν τῇ νόσις. καὶ τὸ εὐκροστον

verè sentire; quicquid ageret, animo non malo agere, omnes illi credere. Nihil admodum mirari, non exterreri faciliè solitum, nunquam aut festinasse, aut cunctatum fuisse, neque trepidasse, neque moestitiæ, neque gaudii nimium fuisse, neque iracundum, neque suspiciosum: sed beneficum, placabilem, veracem; atque hæc omnia, potius ut qui naturâ incorruptus, quàm qui studio correctus & emendatus esset. Neminem fuisse deniq; qui se ab ipso contemptum, aut ipso præstantiorem putaret. Liberaliter quoque facotum fuisse.

13. Patris notavi humanitatem, & in iis, quæ semel essent accuratè deliberata, inconcussam constantiam, vanæ gloriæ, & eorum qui putantur, neque sunt tamen, honorum contemptum, studium laborum, assiduitatémque. Libenter audiebat eos; qui aliquid reipubl. utile poterant adducere. In tribuendo unicuique pro dignitate suum firmiter perseverabat, peritus ubi intendendum esset, ubi remittendum. Amores adolescentulorum coërcebat, utilitati publicæ omnes cogitationes intendebat. Amicis secum coenandi, aut iter faciendi necessitatem remittebat, & qui necessitate aliqua impediti eum non comitati fuerant, eundem semper ipsum inveniebant. In consiliis accuratè quid conducere posset ac diu inquirebat, neque obviis quibusque cogitationibus contentus finem consultandi faciebat. Amicitiam conservabat, neque vel satietatem amicorum capiebat, neque perditè & impotenter
cos

eos desiderabat. In omnibus omnia sua in se
 reposita habebat, læto vultu. Longè futura
 providebat : atque etiã minima ante præpa-
 rabat, idque citra tumultum. Acclamationes,
 omnemque adulationem compescebat. Quæ
 ad magistratum erant necessaria, semper cu-
 stodiebat ; impensarum rationes colligebat,
 nec ob talem in his & similibus rigorem repre-
 hendi se impatienter aut iniquo ferebat ani-
 mo. Deos citra superstitionem colebat, ne-
 que auram aut gratiam popularem captabat :
 in omnibus his sobrius, constans, nusquam in-
 eptus, aut novitatis studiosus. In illis porro
 rebus, quæ ad vitæ commoditatem aliquid con-
 ducunt, quas amplè fortuna suppeditabat, ut
 sine fastu, ita sine scrupulo, ita ut & si adessent,
 haud sollicitè iis uteretur, neque desideraret,
 si deessent. Nemo fuit, qui eum aut sophi-
 stam, aut vernam, aut hominem de schola esse
 diceret ; sed virum maturum, absolutum, a-
 dulatione superiorem, qui & seipsum regere,
 & alios posset. Iam philosophiam veram
 profitentes in honore habens, reliquis nihil
 exprobravit. Cæterum in consuetudine fami-
 liari commodus gratiosusque extra fastidium
 erat. Corpus suum moderatè curabat, non ut
 qui vitæ cupidus, aut cui formæ elegancia cu-
 ræ esset, non tamen interim negligenter : ita
 ut suâ diligentiam curaque paucissimis medico-
 rum seu pharmacis seu fomentis opus habe-
 ret. Id in eo præclarissimum fuit, quod sa-
 cultate alicujus rei præditis concedebat abs-
 que

ἐπίμονον, ἀλλ' ἔ τὸ θεραπεύειν τὴν ἐρευνῆς ἀρετὴς
 τῇ περὶ χειρὸς φαντασίαις. καὶ τὸ διατηρητικὸν
 τῇ φίλων, καὶ μηδ' αὐτὴν ἀφίκοιτο, μηδ' ἐπιμανὲς.
 καὶ τὸ ἀνταρξέειν ἐν παντί, καὶ τὸ παιδεύειν, καὶ
 τὸ πόρρωθεν θεωρητικὸν, καὶ τὴν ἐλαχίστην θεωρη-
 οικητικὸν ἀτραγώδους. καὶ τὸ τὰς ἐπιβοήσεις, καὶ
 πᾶσι κολακείαν ἐπ' αὐτῶν σαλῆναι. καὶ τὸ φυλακ-
 τικὸν αἰετὶ τῇ ἀναγκαίῳ τῇ ἀρχῇ. καὶ ταμιεύ-
 κων τὴν χορηγίαν, καὶ ὑπομνήσκων τὸ ὅτι τῇ τοιού-
 των τῶν καλῶν καλῶς. καὶ τὸ μήτε περὶ τῆς
 θεῶν δεισιδαιμόν, μήτε περὶ ἀνθρώπων δημοκοπι-
 κὸν, ἢ ἀρεσκῶν, ἢ ὀχλοχαρὲς, ἀλλὰ νῆπον ἐν
 πᾶσι, καὶ βέλαιον, καὶ μηδ' αὐτὴν ἀπὸ γέλατον, μη-
 δ' ἐκαινοτόμον. καὶ τὸ τοῖς εἰς ἐνμάρεαν βίβον ἐρεσκί-
 τι, ὧν ἡ τύχη παρεῖχε δαφίλειαν, χρηστικὸν ἀ-
 τύφως αἶμα, καὶ ἀπερφασίως, ὥς παρῶν
 τῶν μὲν ἀνεπιτηδεύτως ἀπλῶς, ὑπὸντων ὅ
 μὴ δεῖναι. καὶ τὸ μήτε ἀντινα εἰπεῖν μήτε ὅτι
 σοφιστὴς, μήτε ὅτι οἰκοφυτὴς ἐρεσκῶν, μήτε ὅτι
 σχολαστικὸς, ἀλλ' ὅτι ἀνὴρ πέπειστος, τέλειος, ἀ-
 κολάκευτος, περὶ πάντα δυνατὸν καὶ τῇ ἐαυτῷ
 καὶ ἄλλων. περὶ τέτοις ὅ καὶ τὸ τιμητικὸν τῇ
 ἀληθῶς φιλοσοφούντων, τοῖς ὅ ἄλλοις ἐκ ἐξονειδι-
 στικόν. ἐτι ὅ τὸ ἐνδομῶν, καὶ εὐχαρεῖν κατὰ πό-
 ρως. καὶ τὸ τῇ ἰδίᾳ σώματι ἐπιμελητικὸν ἐμμέ-
 τως.

que invidia, ut oratoriarum, historiarum, legum, consuetudinum, aliorumque id genus : quin etiam ut gloriam iis rebus quibus excelebant, adipiscerentur, operam suam ipsis navabat. Et cum ageret omnia secundum instituta majorum, ne hoc ipsum quidem studebat consequi, ut videretur à maioribus accepta observasse. Adhuc non erat vagus aut levis, sed locis & negotiis iisdem solebat immerari. Post intensissimos capitis dolores, recens atque alacer ad consueta opera redibat. Præterea pauca admodum habebat arcana, & hæc quoque tantum de rebus publicis. Prudens porro erat, moderatusque cum in spectaculis exhibendis, tum in operum extrusionibus, congiariisque, & aliis huiusmodi negotiis : ut qui hominibus hæc præstari, tum verò quid per se rationi consentaneum, non autem quæ ad ipsum gloria è factis redundatura esset, attendere solitus fuerit. Non utebatur alieno tempore balneis, non erat ædificandi cupidus, non de ciborum, non vestium texturæ aut insecturæ, non formæ corporis elegantia anxius. Comitatus ei è prædio qui eum ab inferiori casa deduceret : inter Lanuvinos plerumque Tusculano publicano utebatur, etiam deprecante. Omnino in ejus moribus nihil inerat inhumanum, nihil inverecundum, nihil procax, neque (quod vulgò dicitur) ad sudorem usque : sed omnia ita apta & distincta, ut si per otium cogitata fuissent, compositè, placidè, firmiter, & sibi invicem convenienter. Accommodari posset

προς. ὅτε αἱ ἀντιφιλῶσθε, ὅτε πρὸς καλλωπισ-
μὸν, ὅτε μὴ ὀλιγώρετε. ἀλλ' ὅτε διὰ τὴν ἰδίαν
προσχλῶ, εἰς ὀλίγιστα ἰατρικῶν χρήσιν ἢ φαρμά-
κων καὶ ἐπιδημάτων ἐκτός. μάλιστα δὲ τὸ παρεχω-
ρήκων ἀσασκάνων τοῖς δυνάμιν τινα κατ'ἡμέρας.
οἷον ἢ φραστικῶν, ἢ ἢ ἢ ἐξ ἰστέρας νόμων, ἢ ἐθῶν,
ἢ ἄλλων τινῶν περὶμάτων. καὶ συσπεδαστικὸν ἀν-
ταῖς, ἵνα ἔχῃσιν καὶ τὰ ἴδια περὶτερήματα ἐυδο-
κηῶσι. Πάντα δὲ καὶ τὰ πάντα περὶστων, ἐφ'
αὐτὸ τέτοιο ὀπιτηδύσων φαίνεσθαι, τὸ τὰ πάντα φυ-
λάσσειν. ἔτι δὲ τὸ μὴ ἐμμελακίνητον καὶ ῥιπταστικόν,
ἀλλὰ καὶ τέπος καὶ περὶμασι τοῖς ἀντικῖς ἐνδιατρί-
πτικόν. καὶ τὸ μὴ τὴν παρεξυσμὸς ἢ παραλαλγί-
ας, νεαρὴν ἐνθὺς καὶ ἀκμαῖον πρὸς τὰ συσπῆθη ἔργα.
καὶ τὸ μὴ εἶναι αὐτῷ πολλὰ τὰ ὑπὸ ῥήλα, ἀλλὰ
ὀλίγιστα καὶ σπανιώτατα. καὶ ταῦτα ὑπὸ ῥή
κοινῶν μόνον. καὶ τὸ ἔμφρον καὶ μεμνημένον ὅτε
θεωριῶν ὀπιτηλέος, καὶ ἔργων καλῶσκαδῶς, καὶ
διασπομαῖ, καὶ τοῖς τοῖστοις ἀνθρώποις, πρὸς αὐτὸ
δὲ τὸ δέον προσχθῆναι δεδορκόσθαι, ἢ πρὸς τὴν
ἐπὶ ταῖς προσχθῆσι ἐυδοξίαν. ἐκ αἰσῶς λήθη. ὅχρ'
φιλοκοδόσθαι. ἢ πρὸς τὰς ἐδωδᾶς ὀπνησιότης. ἢ πρὸς
ἐδότησαν ὕψος καὶ χρέας. ἢ πρὸς σωματῶν ὥρας. ἢ
ἐπὶ λαοῖς σελή, ἀνάγκησιν ὑπὸ ῥή κατὰ ἐπαύλας,
καὶ ῥή ἐπὶ λαοῖς τὰ πολλὰ. τὴν τελευτὴν ἐν Τύβ-

posset ei id quod de Socrate memoratur, quod & abstinere potuerit, & frui rebus istis, quibus & carere plerique per imbecillitatem, & in fruendo continere se per impotentiam nequeunt : at temperare sibi ab utroque vicio posse, & sobrium permanere, id verò viri est animo integro invictoque præditi : quod ille in morbo Maximi præstitit.

14. A diis, Bonos avos, bonos parentes, bonam sororem, bonos præceptores, familiares, necessarios, amicos bonos accepi, ferè omnia bona : tum quod in nullum eorum quicquam deliqui, quanquam ita affectus, ut, si occasio incidisset, utique aliquid tale admissem : verùm beneficio deorum evenit, ne res ita caderent, ut hoc in me deprehenderetur. Id quoque iis acceptum refero, quod non diutius apud concubinam avi sum educatus, quod ad pubertatem castus perveni, neque ante eam vir sum factus, sed tempus etiam distuli. Quod principi & patri subditus fui, qui erat omnem mihi superbiam excussurus, ostensurusque posse principem in aula virum & stipatoribus carere & vestibibus pictis & facibus, statuisque certi generis, reliquoque luxu : licere ei proximum privato homini habitum sumere ; nec inde tamen abjectiore & humiliore animo ad publica regni negotia, quæ majestatem requirunt imperantis, accedere. Quod eum fratrem sum natus, qui moribus suis me ad curam mei ipsius

κλοις παρειταυρώσας ἐχρήσατο, καὶ πᾶς ὁ τοιοῦτος
 σφόδρα. ἐδὲν ἀπηνές, ἐδὲ μὲν ἀδυσώπητον, ἐδὲ
 λάβρην, ἐδὲ ὡς ἂν τινα εἴποιεν πότε ἕως ἰδρωτός.
 ἀνὰ πάντα διειλημμένα λελογίσθαι ὡς ὅτι θροῶν,
 ἀταράχως, τεταγμένως, ἐρρακίως, συμφώνως ἐαν-
 ταῖς. Εὐφραμίσεις δ' ὅν αὐτῶ τὸ δεῖν Σωκράτους μνη-
 μοσύμενον, ὅτι καὶ ἀπέχεσθαι καὶ ἀπολαύειν ἐδυνάτο
 τέτων, ὧν πολλοὶ πρὸς τε τὰς ἀποχὰς ἀδενῶς, καὶ
 πρὸς τὰς ἀπολαύσεις ἐνδοτικῶς ἔχουσιν. τὸ δ' ἰσχύειν καὶ
 ἐπιχαρτερεῖν καὶ ἐννέρειν ἐκατέρω, ἀνδρὸς ὅστιν ἄριστον καὶ
 ἀνὴρ ἡσυχίᾳ ἔχοντος, οἷον ἐν τῇ νόσῳ τῇ Μαξίμῳ.

14. Παρὰ τὸ δεῖν, τὸ ἀθάνατος πάππας, ἀθάνατος Ἰο-
 νίας, ἀθάνατος ἀδελφῶν, ἀθάνατος διδασκάλους, ἀθάνατος
 οἰκίους, συγγενεῖς, φίλους, σχεδὸν ἅπαντα σκεῖν. καὶ ἔτι
 πρὸς ἐδὲνα αὐτῶν προέπεσον πλημμελεῖν τι, καί-
 ται διάθεσιν ἔχον τοιαύτῳ, ἀφ' ἧς, εἰ ἔτυχεν, καὶ
 ἐπρὸς αὐτὸ τοιοῦτο. τὸ δεῖν δ' ἐν ποίᾳ, τὸ μηδὲ μέν
 σιωδερμῶν προέμελλον γινέσθαι, ἥτις ἐμελλέμε
 λέγξιν. καὶ τὸ μὴ πλέον ἐπιτραφῆναι ὡς τῇ παλ-
 λακῇ τῶ πάππας. καὶ τὸ δ' ὄρεσιν διασῶσαι. καὶ τὸ μὴ
 πρὸ ὄρεος ἀνδραθῆναι, ἀλλ' ὅτι καὶ ὀπταθῆναι
 χεῖρε. τὸ ἄρχοισι καὶ πατρὶ ὑποταχθῆναι, ὅς ἐμελλεν
 πάντα τὴν τύπον ἀφαιρήσιν μὲν, καὶ εἰς ἐννοιαν ἄξιν, τὸ
 ὅτι δυνατὸν ὅτι ἐν ἀντὶ Γεῖα, μήτε δορυφορή-
 σιν χρῆζειν, μήτε ἐδὲ τῶν σημειωδῶν, μήτε λαμ-

us habendam posset excitare, honore autem & amore in me suo delectare. Quòd liberi mihi neque indole, neque corpore pravi nati sunt. Quòd magnos in Rhetorica, Poëtica, reliquisque studiis progressus non feci, quæ me fortassis planè detinuissent, si me feliciter proficere sensissem. Quòd maturè eos à quibus sum enutritus in dignitate constitui, quam mihi videbantur cupere, quòdque eos non longà spe lactavi, me id in posterum, ut qui juvenes adhuc essent, præstiturum. Quòd Apollonium, Rusticum, Maximum cognovi. Quòd species & imago vitæ, quæ secundum naturam, qualis ea, clarè & frequenter animo meo sit objecta : ut ad Deos quidem quod attinet, & quæcunque ab illis seu munera, seu auxilia, seu consilia quis expectet, per illos utique minimè steterit, quòd minus secundum naturam pridem vitam instituerem ; quòd hætenus autem non emergerim & prævaluerim, id verò meâ unius culpâ, qui Deorum monitus, & tantum non disciplinam, non observem, contigerit. Quòd in tali vitâ meum corpus tandiu duravit. Quòd neque cum Benedicta, neque cum Theodoro rem habui : sed & postea amore correptus, rectæ rationi parui. Quòd Rustico sapius indignatus, nihil præterea admiserim, cujus me poenitere potuisset. Quòd mater, cum esset adhuc juvenis moritura, reliquos tamen vitæ suæ annos necum exegit. Quòd quotiescunque pauperi alicui, aut aliàs indigenti

πάρων καὶ ἀνδραγάτων ταυτῶνδε τινῶν καὶ τῶν ὁμοίων
 πόμπῃ. ἀλλ' ἔξουσιν ἐν γλυπτάῳ ἰδιώτῃ συνέλλην ἐ-
 αὐτῇ, καὶ πῶς διὰ τὸ τοῦ ταπεινότερου ἢ βασιλευσσομένου
 ἔχουσιν πρὸς τὰ ἴσα τῶν κοινῶν ἡγεμονικῶς παραχθῆναι
 δέοντα. τὸ ἀδελφεῖ τοῦτο τυχεῖν, διαμαρτυρῶμαι διὰ
 ἧτος ἐπεγοῖσθαι με πρὸς ἐπιμέλειαν ἐμαυτοῦ. ἅμα δὲ
 καὶ τιμῇ καὶ σπουδῇ εὐφραίνοντός με. τὸ παιδίον μοι
 αἰφύη μὴ γινώσκει, μηδὲ χεῖρ τὸ σωματίον διάσσερα.
 τὸ μὴ ὅτι πλεονεκτήματα ἐν ἐπιτομῇ καὶ ποιητικῇ
 καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπιπιδείκναι, ἐν οἷς ἴσως ἂν καλεσθῆ-
 θην, εἰ ἡδὲ ὁμοίως ἐμαυτὸν ἐν ἰσότητι περὶ τοῦτο.
 τὸς ὁμοίους ἐν ἀξιώματι καλεσθῆσαι, δὲ ἐδόκουν μοι
 ἐπιθυμῶν, καὶ μὴ ἀνακαλέσθαι ἐλπίδι, ὅτι με ἐπὶ
 νείεσσι ἐτιμῶν, ὅτε αὐτὸν περὶ τὸν τοῦ γυναικὸς Απολι-
 λώνιον, Ρύτικον, Μαξιμου. τὸ φανερὰ εἶναι πάλιν καὶ
 εὐσυνείδητος ἐν ἀρετῇ καὶ πολλὰς, οἷον τίς βεῖ, ὥστε
 ἴσως ὅτι πάλιν, καὶ τῶν ἐκείθεν διαδόσεων καὶ συλλή-
 φεσι, καὶ ἐπιτομαῖς, μηδὲν καλὸν ἦδη καὶ εὐσυνείδητος
 με. ἢ ἀπολείπειται ἐτι τὸ τοῦ τοῦ τοῦ τοῦ τοῦ τοῦ τοῦ τοῦ
 καὶ πάλιν τὸ μὴ διαλύειν τὰς ἐν τῇ δεῶν ἐπορνήσεις,
 καὶ μὴ καὶ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ. τὸ ἀντιχεῖν μοι το
 σῶμα ὅτι τοῦτο ἐν τοῖς τοῖς τοῖς τοῖς τοῖς τοῖς τοῖς τοῖς
 ἀναδασαί, ἰούτε θεοδοῦτε. ἀλλὰ καὶ ὅτε ἐν ἐρασί-
 κας πάθος γινώσκον ὑπάρχει. τὸ χαλεπὸν ἀνα-
 πολλὰς Ρύτικον, μηδὲν πάλιν περὶ τὸν, ἐφ' ὃ ἂν

genti opitulari statuisssem, nunquam audivi, pecuniam mihi non esse, unde id facerem: & quòd mihi nunquam usu venit, ut alterius ope simili indigerem. Quòd uxorem ita obsequentem, mei amantem, ac simplicem habui. Quòd alumni quibus liberos meos crederem idonei non defuere. Quòd in somnis cum alia mihi remedia sunt data, tum contra sanguinis excreationem, ac contra vertiginem; hocque Cajetæ, sicut Chræsæ. Quòd cum animum ad philosophiam adjunxissem, non incidi in sophistam aliquem, nec vulgaribus scriptoribus legendis tempus trivi, nec solvendis syllogismis, nec cœlestibus curiosè perscrutandis detentus sum. Omnia enim hæc Deorum auxilio, fortunæque indigent. Hæc in Quadis ad Granuam.

15. Mane statim sibi prædicere, Erit ut hodie incidam in curiosum, ingratum, contumeliosum, dolosum, invidum, dissociabilem. Omnia hæc iis evenerunt ignoratione bonorum & malorum. Ego verò, qui naturam boni perspectam habeo, quòd honestum sit, & mali, quòd turpe, ipsamque ejus qui peccat naturam, quòd mihi sit cognatus (non quia ejusdem carnis est aut seminis, sed mentis, & divinæ particulæ particeps) à nullo eorum lædi possum. Neque enim me in turpitudinem aliquam quisquam invitum conjiciet. Ei porò quod mihi cognatum est, neque irasci possum, neque insensus esse: ut enim alter alterum juvaret in suo opere, eò nati sumus, ut
manus,

μετέγων. Τὸ μέλλου ἑνὲν τελευτᾶν τὴν τελευτῇ, ὅ-
μως οἰκῆσαι μετ' ἐμὲ τὰ τελευταῖα ἔτη. Τὸ ὁπῶς
ἐβελήθην ἐπικυρῆσαι τινὶ πενομήῳ, ἢ εἰς ἄλλό τι
χρήζοντι, μηδ' ἔποτε ἀκούσαι με ὅτι ἐκ ἔστι μοι χρή-
ματα ὅθεν γήηται. καὶ τὸ αὐτῷ ἐμοὶ χρεῖαν ὁμοί-
αν ὡς παρ' ἐτέρῃ μεταλαβεῖν, μὴ συμπεσεῖν. Τὸ ἔ-
γνων αἰκα τοιαύτῳ εἶναι, ἔτασέ μὲ πειθήνιον, ἔτα-
σέ φιλόστεργον, ἔτασέ ἀσελῆ. Τὸ ἐπιτηδεύων ἑσπέρων
εἰς τὰ παιδία διπορῆσαι. Τὸ δὲ ὀνείδων βοηθή-
ματα δοθῆναι ἄλλα τε καὶ ὡς μὴ πλύειν αἷμα. καὶ
μὴ ἰλιγίσαν· καὶ τέτε ἐν Καίητῃ ὡς περ χρήσι. ὅ-
πως τε ἐπεθύμησα φιλοσοφίας, μὴ ἐμπεσεῖν εἰς τινὰ
σοφιστῶν, μηδὲ ἀποκαθίσαι ὅπῃ τὰς συγγραφεῖς. ἢ
συλλογισμὸς ἀναλύειν. ἢ ὡς τὰ μετεωρολογικὰ
καταγίνεσθαι. Πάντα γὰρ ταῦτα θεῶν βοηθῶν καὶ
τύχης δέεται.

Τὰ ἐν καάδοις πρὸς τῷ γρανύα. α.

15. Εἰθεν περιλέγην ἐκ τῶν, Σιωτῶν, Ἰσχυροῖς, ὡς
ἐργῶ, ἀχαεῖς, ὕβρις, δολερῶ, βασκάνῳ, ἀκοινο-
νήτῳ. Πάντα ταῦτα συμβέβηκεν ἐκείνοις ὡς ἔστι. ἔ-
γνωσαν ἔφ' ἀγαθῶν καὶ κακῶν. ἐγὼ δὲ τεθεωρη-
κὼς τὴν φύσιν τῶν ἀγαθῶν, ὅτι καλόν, καὶ ἔκ κακῶν, ὅτι
αἰσχρόν, καὶ ἔκ αὐτῶν ἔμαρτάνοντο· φῶσιν ὅτι μὴ
συγληνῶν· ἐχὶ αἵματι· ἢ σπέρματι· τῶν αὐτῶν, ἀλ-
λὰ νῦν, καὶ θείας ὑπομοίρας μέτοχοι· ἔτε βλα-

manus, ut pedes, ut palpebræ, ut superiorum inferiorumque dentium ordines. Quare contra naturam est, ut invicem nobis repugnemus: atqui succensere & averfari se invicem, id quidem est repugnare.

16. Hoc quicquid ego sum, id omne constat caruncula, animula & mente. Proinde missos fac libros, neque distrahere, non enim licet. Quin tu, ut mox vitam cum morte commutaturus, corpus sperne, quod est tabus, ossicula, & reticuli muliebris instar plexus nervorum, venarum, arteriarum. Animam quoque considera, qualis ea sit: Spiritus nimirum, neque is idem semper, sed qui in horas alius efflatur, alius sorbetur. Restat tertia pars, principatum obtinens. Proinde sic tecum reputa. Senexes: ne patere hanc principem partem ulteriùs servire, neque alieno & dissociabili impetu raptari, neque factum vel præsens iniquè ferre, vel impendens subterfugere. Quæ ad Deos ut auctores referuntur, ea providentiæ plena esse nemo dubitat. Quæ fortunæ vulgò adscribuntur, ne illa quidem planè sunt extra naturæ leges, fatalémque illum contextum complexumque rerum, quæ à providentiâ administrantur. Inde omnia fluunt: adde quod necessarium est, quicquid est, & toti universo (cujus tu pars es) conducibile. Porro autem quod natura universi fert, quodque ad eam facit conservandam, id bonum est unicuique universi particulæ. Conservant autem mundum, quemadmodum

βῆναι ὑπὸ τινος αὐτῶν δυνάμει· αἰσχεῖ γάρ με
εἰς διεβάλλει· ἔτε οὐ γίγνεται τὸ συζητῆν δύνά-
μαι, ἔτε ἀπέχθεται αὐτῷ. γεγόναντο γὰρ πρὸς
συνεργίαν ὡς πόδες, ὡς χεῖρες, ὡς βλέφαρα, ὡς οἱ
σοῖχοι τῆς αἵας καὶ τῆς κώτης ὁδόντων. Τὸ ἔν ἀντι-
πρόσθεν ἀλλήλοις, ὡς φύσιν. ἀντιπροσθηκὸν δὲ
τὸ ἀνανακτεῖν καὶ ἀποστέφειν.

16. Ὁ, τι ποτε τὸ ἐμὲ, Ἰακώβ, καὶ πνέ-
ματιον, καὶ τὸ ἡγεμονικόν. αἶψα τὰ βιβλία, μη-
κέτι πῶ· εἰ δέδοται. ἀλλ' ὡς ἡδὴ ἀποθνήσκων, τῷ
μὲν Ἰακώβ καταφρόνησον· λυθρὸς, καὶ ὁσάεσσι, καὶ
κερκύφαντος, ἐκ νεύρων, φλεβίων, ἀρτηριῶν πλεγμα-
τιον. θείαται δὲ καὶ τὸ πνεῦμα ὁποῖόν τι βῆν· ἀνε-
μος εἰς αὐτὸ, ἀλλὰ πάσης ὥρας ἐξεμύμων,
καὶ πάλιν ῥοφέμων. τρίτον ἔν βῆν τὸ ἡγεμονικόν.
Ὡς ἀπονόησι. Γέρον εἶ· μηκέτι τὸ εἰσὶν δε-
λεῦσαι· μηκέτι καθ' ὁρμὴν ἀκοινώνητον νευροσπασ-
θῆναι· μηκέτι τὸ εἰμαρμένον, ἢ παρὸν δυχεσθῆναι, ἢ
μέλλον ὑποδύεσθαι. Τὰ δὲ θεῶν, προνοίας μετὰ.
τὰ δὲ τύχης ἐκ ἀνευ φύσεως ἢ συγκλάσεως, καὶ ὀπι-
πολοῦνται τῷ προνοίᾳ διοικημάτων. πάντα ἐκείθεν ῥεῖ.
πρόσσει δὲ τὸ ἀναγκαῖον, καὶ τὸ πᾶσι κόσμῳ συμ-
φέρειν, εἰ μὲν εἶ. παντὶ δὲ φύσεως μέρει ἀγαθὸν
ὃ φέρει ἢ τῷ ὅλῳ φύσις, καὶ ὃ ἐκείνης βῆν σωτικόν.
σώζουσι δὲ κόσμον ὡσπερ αἱ τῶν στοιχείων, ἔσως καὶ αἱ
τῶν

admodum elementorum, ita & ex ipsis concretarum rerum mutationes. Hæc sufficiant tibi; decreta tua, placitâque semper ista sunt. Librorum verò fœtum projice, ne murmurans moriari, sed verè placatus, atque ex animo gratiam diis agens.

M. AN-

τῶν συγκειμένων μεταβολαί. ταῦτά σοι ἀρκέτω,
αἰεὶ δόγματα ἔσω. ἢ ὃ τῶν βιβλίων δίδαξαν ῥίψον,
ἵνα μὴ γεγύζων ἀποθάνῃς, ἀλλὰ ἵλεως ἀληθῶς, καὶ
ἀπὸ καρδίας εὐχάεῖς ὁ τοῖς θεοῖς.

ΜΑΡΚΟΥ

M. ANTONINI IMP.
de seipso, & ad seipsum,

LIBER SECUNDUS.

I. Emento quandiu hæcenus ea distuleris, ac quoties præstito tibi à diis tempore, eo non usus sis. Certè aliquando te animadvertere oportet, cujus mundi pars sis, & à quo mundi gubernatore defluxeris: tùm finem præscripti tibi temporis futurum. Quod quidem tempus si tranquillitati animi parandæ non impenderis, elabetur, neque redibit unquam tibi defuncto.

2. Singulis horis animo in id incumbere, ut fortiter, quemadmodum Romano & viro convenit, id quod præ manibus est, peragas, accurata & non ficta gravitate, humanitate, liberalitate, justitiæque adhibitis. Interea animum tuum ab omnibus aliis cogitationibus abduc. Quod ita fiet, si quodcunque egeris, id tanquam postremum acturus es; & ut ab omni levitate, ab impotenti mentis à rectâ ratione

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ

αυτοκράτορος, τ̃ εἰς ἑαυτὸν,

ΒΙΒΛΙΟΝ 6.

1. Εμνησο ἐκ πόσε ταῦτα ἀναβάλη, καὶ ὅποσιν περθεσμίαις λαβὼν παρὰ τῶν θεῶν, ἐχρὰ αὐταῖς· δεῖ δὲ ἥδη ποτὲ διδιδῆναι τίνος κόσμου μέρος εἶ, καὶ τίνος διοικῶντος καὶ κέσμεν ἀπὸ πόσε ἰσχύος· καὶ ὅτι ὅσοι ἐστὶ σοὶ περθεσμίαις τῶν χρόνων· ὅς εἰς αὐτὸν τὸ μὴ ἀπαιθεῖσθαι χρήσῃ, διχῆσεται, καὶ διχῆσῃ, καὶ αὐτὸς ἔχῃ ἥξειται.

2. Πάσης ὥρας φροντίζε σιβαρῶς, ὡς Ρωμαῖος καὶ ἑρρίκω, τὸ ἐν χροσὶ καὶ τῷ ἀκρίβει καὶ ἀπλάσει σημανότητος, καὶ φιλοσοφίας, καὶ ἐλπίσεως, καὶ δικαιοσύνης περὶ αὐτοῦ, καὶ πολλῶν σαυτὸν ἀπὸ πασῶν τῶν ἀλλῶν φαντασῶν ποιεῖν. Ποιεῖς δὲ ἂν ὡς ἐχάτιον τῶν βίαι ἐκείνων περὶ ἐπερῆς ἀπηνειανθῶν παύσης ἐκμάτητος καὶ ἐμπαθῆς ἀποσερῆς ἀπὸ τῶν αἰσῶντος λόγου, καὶ ἰσοκρίσεως, καὶ φιλαυτίας, καὶ δυσαρεσῆσεως

ratione aversione, ab omni simulatione, nimisque tui charitate; rerum denique, quæ tuæ sorti æternæ factorum lege copulata sunt, odio fugâve, liberum sit & immune, sedulo laboraveris. Cernis, quàm pauca sint ea, quorum compos vitam felicem ac divinæ similem vivere homo potest? nam ea qui adservavit, ab eo dii nihil ultra exigunt.

3. Ignominia te ipsum affice anime: contemne teipsum inquam: ut enim honore te ipsum afficias, non tibi præterea tempus suppetet. In se enim & à semetipso suâ cuique foelicitas. Tibi autem vita jam propè exacta est, dum non ipsum te revereris, sed in aliorum de te judiciis tuam foelicitatem repositam habes.

4. Non patere ab iis quæ extrinsecus accidunt, te circumagi, sed otium tibi para ut boni aliquid addiscas, ac vagari desine. Est & alter declinandus error: sunt enim qui factis suis quasi delirant & nugantur: qui scilicet in vitâ languidè & flaccidè se gerunt, nullo certo scopo sibi proposito, ad quem conatus suos, & omnes omnino cogitationes, (ut qui jaculaturi sunt) dirigant, & intendant.

5. Haud temerè quisquam repertus est infoelix ea de causâ quòd non inquireret quid aliorum animis accideret: qui verò suiipsius animi motus certâ ratione consilioque non gubernat, necessariò miser est.

6. Horum semper oportet recordari: quæ sit universi natura, quæ mea, quomodoque
læc

σπαρσίσεως πρὸς τὰ συμμεμοισμένα . Οὕτως πῶς
ὀλίγα ἔστιν ὧν κερτήσας τις, δύναται εὖρεν, καὶ θε-
οῦ βιώσαι βίον ; καὶ γὰρ οἱ θεοὶ πλεον ἐδὲν ἀπαιτῆ-
σαι παρὰ τῶν ταῦτα φυλάσσοντων .

3. Τρεῖς ἐβείξε αὐτὴν ὁ ψυχὴν . τὴν ἣ τιμῶσαι
σεαυτὴν ἐκέτι κτλ ἐξῆς . ἐν γὰρ ὁ βίος ἐνάστω . ἔ-
τι δέ σοι χερδὸν δόνησαι , μὴ αἰδομένη σεαυτὴν ,
ἀλλ' ἐν τῇ ἄλλων ψυχαῖς τιθεμένη τὴν σὴν διμοι-
εῖαν .

4 Πεισῶ τί σε τὰ ἔξωθεν ἐμπαίλλοντα ; καὶ
χολὴν παρέχε σεαυτῇ τὴν περισμαρτάνειν ἀγναθό-
τι , καὶ παῦσαι ῥεμβόμην . ἥδη ἢ καὶ τὴν ἐτέρω
πείφορὸν φυλακτέον . ληρῶς γὰρ καὶ διὰ πρῶτων , οἱ
κεκμηκότες πρὸ βίω , καὶ μὴ ἔχοντες σκοπὸν , ἐφ' ὅν
παῖς ὁρμὴν καὶ καθάπαξ φαντασίαν ἀπευθυνῶσιν .

5. Παρά μὲν τὸ μὴ ἐφιστάνειν τι ἐν τῇ ἄλλῃ ψυ-
χῇ γίγνεται , ἐξ ῥαδίας τις ὥσθι κακοδαιμονῶν .
τὴν ἣ τοῖς τῇ ἰδίας ψυχῆς κινήμασι μὴ παρεκλε-
θόντας , ἀνάγκη κακοδαιμονεῖν .

6. Τέτων ἀεὶ δεῖ μεμνηθῆς . τίς ἢ τῶν ὅλων φύ-
σις , καὶ τίς ἢ ἐμὴ , καὶ πῶς αὕτη πρὸς ἐκένω ἔχεται ,
καὶ ὁποῖόν τι μέρεθ , ὁποῖε τὴν ὅλα ἔσσι . καὶ ὅτι ἐδὲς
ὁ κα-

hæc ad illam sit affecta, qualis ea pars cuius totius sit: adhæc, neminem esse qui obstat, quo minus semper ea, quæ naturæ (cujus tu pars es) sint consentanea, & agas, & dicas.

7. Doctè Theophrastus & ut philosophum decebat, ubi peccata cum peccatis comparat, (nam populari quadam ratione peccata comparari nihil prohibet) ea quæ per cupiditatem committuntur peccata, graviora esse iis quæ per iram, pronunciat. Etenim iratus videtur cum dolore quodam, & occultâ animi contractione, à rectâ ratione divertere: qui verò per cupiditatem peccat, victus à voluptate, intemperantio rem quodammodò animum, magisque effoeminatum prodit. Rectè igitur, & ut philosopho dignum erat, in majori esse culpa pronuntiavit cui voluptas, quàm cui dolor peccandi fuisset causa: ac omnino hic antè læsus, & propter dolorem iratus; ille sponte sua ad delinquendum cupiditatis explendæ causa fertur.

8. Omnia tibi ita & agenda sunt, & cogitanda, ut si jam nunc vitam in exitu esse arbreris. Cæterùm è vivis discedere, siquidem dii sunt, nihil habet incommodi: neque enim ii te aliquo malo sunt affecturi. Sin autem, vel non sunt dii, vel res humanas non curant, quid attinebat vivere in mundo Deûm, ac providentiæ vacuo? Enimverò & sunt dii, & rerum humanarum curam gerunt: & ut ne homo in ea, quæ re verâ sunt mala, incideret, id quidem in ejus potestate posuerunt: in reliquis

ὁ καλύων τὰ ἀκόλυθα τῇ φύσει, ἧς μέρῳ εἰσπελάσιν
σε αἰεὶ καὶ λέγων.

7. Φιλοσόφως ὁ Θεόφραστος ἐν τῇ συγκρίσει τῶν
ἀμαρτημάτων, ὡς ἂν τις κοινότερον τὰ τοιαῦτα
συγκρίνει, φησὶ. βαρύτερα εἶναι τὰ κατ' ὀπίθυ-
μίαν πληρμελέωμεν τῶν κατ' ἐπιθυμίαν. ὁ γὰρ ἐπιθυ-
μῶν μετὰ τινος λύπης καὶ λεληθῆσας συστολῆς
φαίνεται τὸν λόγον ἀπεσφραδισμένον. ὁ δὲ κατ' ἐπι-
θυμίαν ἀμαρτάνων, ὑφ' ἡδονῆς ἠπλώμενος ἀκο-
λαστότερός τις φαίνεται, καὶ θηλύτερος ἐν τῇ
ἀμαρτίαις. ὁρθῶς ἔν καὶ φιλοσοφίᾳ ἀξίως ἔφη,
μεῖζον ἐγκλήματ' ἔχειν τὸ μετ' ἡδονῆς ἀ-
μαρτανόμενον, ἢ τὸ μετ' ἐπιθυμίας. ὅπως τε ὁ μετ'
παραδικημῶν μᾶλλον ἔοικε, καὶ διὰ λύπην ἡναγ-
κασμῶν θυμωθῆναι. ὁ δὲ, αὐτόθεν πρὸς τὸ ἀδικεῖν
ἄρμυται, φερόμενος ὅτι τὸ πρᾶξαί τινα κατ' ἐπι-
θυμίαν.

8. Ὡς ἡδὴ δυνάμει ἐν τῷ ἐξείναι τῷ βίῳ, ἔτι
ἐκαστα ποιεῖν καὶ διανοεῖσθαι. Τὸ δὲ ἐξ ἀνθρώπων
ἀπελθεῖν, εἰ μὴ θεοὶ εἰσιν, ἐδὲν δεινόν. κακῶ γὰρ
σε ἢ ἂν περὶ βάλοιεν. Εἰ δὲ ἢ ἢ ἢ εἰσιν, ἢ ἢ μέλει
αὐτοῖς τῶν ἀνθρωπείων. τί μοι ζῆν ἐν κόσμῳ πεν-
θεῶν, ἢ παροργίας κενῶ; ἀλλὰ καὶ εἰσιν, καὶ με-
λει αὐτοῖς τῶν ἀνθρωπείων. καὶ τοῖς μὴ κατ' ἀλη-
θειαν κακούς, ἵνα μὴ περὶ πτῆ οὐκ ἀνθρωπῶν, ἐπ'

liquis rebus si quid mali inesset, utique & sic ei prospexissent, ne omaino in malum invincas incidere. Quod verò hominam deteriorum non efficit, quoniam id modo vitam ejus posset reddere pejorem? Et quidem universi natura nunquam neque per ignorantiam, neque sciens quidem, non volens autem cavere aut emendare, tantum (sive imbecillitate factum dicas, sive ignorantia) facinus admisit, ut bona & mala bonis malisque hominibus promiscue & ex æquo accidant. Atqui mors & vita, honor & ignominia, dolor & voluptas, opes & paupertas, cunctis hæc universa eadem ratione hominibus cum bonis tum malis contingunt, suntque neque honesta, neque turpia: ergo neque bona quidem, neque mala.

9. Quam ociositer omnia corpora quidem ipsa in mundi naturam, memoriæ autem ipsorum in ævum resoluta evanescent? Omnia quæ sub sensum cadunt, ac præsertim ea, quæ vel voluptate afficiunt, vel dolore terrent, vel fastu suo clara sunt, quàm vilia sunt ea omnia, & contemptione digna, quàm sordida, obnoxia interitui, & mortui?

10. Intelligentis est natura, indagare quidnam sint hi, quorum opiniones & voces gloriam pariunt. Quidnam sit mors. Certe si quis eam per se intueatur, cogitationeque omnia ab ea separet, quæ ei inesse videntur, is jam nihil aliud existimabit esse morrem, quàm ipsam naturam. At verò puer est, qui naturam aliquod

ἐκπύ τὰ πᾶν ἴδοντο, οὗς δ' ἀπαγγέλλει τι καὶ ἐν ἡμῶν
καὶ τῶτοῦν ἀνέβλεπον. ἵνα ἐκείνῳ αὐτοῦ τὰ μὴ ἐπι-
πτεται αὐτοῦ. ὁ δ' ἔχει μὴ ποιῇ ἀνδραπῶν, πᾶς
ἀντὶ τοῦ βίου ἀνδρῶν χεῖρ ποιήσκειν; ὅτε δ' κατ'
ἐξουσίαν; ἵνα ἐκείνῳ αὐτοῦ, καὶ δυνάμει δ' ἀπο-
κρίσθαι, ἡ δυνάμει αὐτοῦ ταῦτα, ἡ δ' ἔστιν ἔστιν
ἐκ παλαιῶν αὐτοῦ, ὅτε ἀντὶ τῆς ἐκείνου ἡμερῶν ἡτοκ
κατ' ἀδυναμίαν, ἡ κατ' ἀτεχνίαν, ἵνα τὰ ἀγα-
θὰ καὶ τὰ κακὰ ἐκείνου τοῖς ἀγαθοῖς ἀνθρώποις
καὶ τοῖς κακοῖς πεφυμένως συμβαίνει. θάνατος
δὲ καὶ ζωὴ, δόξα καὶ ἀδοξία, πόνος καὶ ἡδονή,
πλῆθος καὶ πνία, πάντα ταῦτα ἐκείνου
συμβαίνει ἀνθρώποις τῶς τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ κα-
κοῦ, ὅτε καλὰ ὄντα, ὅτε αἰσχρὰ. ὅτε ἀπὸ ἀγαθῶν
ὅτε κακὰ ὄντα.

9. Πῶς πάντα ταχέως ἐκφράσσεται, πῶς δ'
κόσμος αὐτὰ τὰ σόματα. πῶς δ' ἀπὸν καὶ ἰσχυρὰ
αὐτῶν. Οἷα δὲ ταῦτα ἀδυνατᾷ πάντα, καὶ μάλιστα
τὰ ἀπὸν διακρίνοντα, ὅτε τῶν φερόντων, ἡ δ'
τῶν διακρίσεων. πᾶς ἐντελὴ καὶ ἐκπασσά-
μενα, καὶ βυθῶν, καὶ ἀφ' ὧν, καὶ νεκρῶν.

10. Ποιῶν δυνάμει, ἵνα εἴπω τί εἰσιν ὅτοι αὐ-
τοῦ ἀπὸν καὶ αἰσθητῶν, ἡ ἀπὸν. Τί δὲ
τῶ ἀπὸν, καὶ ὅτι ἐκείνου αὐτοῦ αὐτοῦ αὐτοῦ, καὶ
τῶ μείζονος ἡ ἐκείνου, διακρίνοντα τὰ ἐκφράσσεται.

aliquod opus formidat. Et quidem mors non opus solum est natum, sed & prodest ei. Quoniam modo Deus hominem attingat, & qua hominis parte: præterea quomodo afficiatur eo tactu pars illa.

11. Nihil miserius est eo, qui omnia circumlando scrutatur, & (quod aiunt) ea etiam quæ sunt infra terram rimatur, conjecturæque ea quæ in aliorum animis inquirat, neque sentit sufficere, ut suum quisque qui in ipso inest genium observet, eumque syncerè colat. Colitur autem, si quis seipsum a animi perturbationibus, a vanitate, ab indignatione eorum causa quæ à diis aut hominibus aguntur concepta, vacuum conservet. Quæ enim dii agunt, virtutis causa honorem; quæ homines, cognationis nomine amorem merentur: nonnunquam etiam quandam miserationem, quatenus ejus quod verè bonum, malumve est, ignorantia ad agendum impelluntur: quæ sanè cæcitas non minor eâ reputanda est, quâ ne inter album & nigrum discernere possimus, impedimur.

12. Quod si tria annorum millia tibi vivenda forent, insuperque triginta alia, tamen recordandum tibi est, neminem aliam ab ea quam vivit vitam amittere, neque aliam vivere quam eam quam amittit. Itaque eodem redeunt longissimum spatium & id quod est brevissimum. Nam quod præsens est, id omnibus idem est, quanquam id quod periit, non sit idem. Id verò quod amittitur, temporis tantum punctum esse, hinc apparet. Etenim
neque

μενα αὐτῷ, ἐκείτ' ἄλλο τι ὑπολήφεται αὐτὸ εἶ),
ἢ φύσεως ἔργον. Φύσεως ὃ ἔργον ἔτις φοβεῖται,
παιδίον ὄν. τῷτο μὲν τοι εἰ μόνον φύσεως ἔργον
ὄν, ἀλλὰ καὶ συμφέρον αὐτῇ. Πῶς ἀπίεται δεῦ
ἀνθρωπῷ, καὶ χτ' τί αὐτῷ μέγ' . καὶ ὅταν πῶς
ἔχη διακίηται τὸ ἄνδρῳ τῷτο μάειν.

11. Οὐδὲν ἀδελιώτερον τοῦ πάντα κύκλῳ ἐλ-
πευχομένῳ, καὶ τὰν ἐνθεν γῆς φησὶν ἐρδυνῶντῷ,
καὶ τὰ ἐν τῇ ψυχῇς ἥν' πλησίον διὰ τηκμάστεως
ζητῶντῷ, μὴ ἀισθάνεσθαι ὅτι ἀρκεῖ πρὸς μόνῳ τῷ
ἐνδον ἑαυτῷ δαίμονι εἶ), καὶ τῷτον γνησίως δε-
ραπεύειν. Δεραπεία ὃ αὐτῷ κατάρθον πάσθης διατη-
ρεῖν, καὶ εἰκαδότητῷ καὶ δυσαρρεσέσεως τ' πρὸς
τὰ ἐκ θεῶν καὶ ἀνθρώπων γινόμενα. Τὰ μὲν γὰρ ἐκ
θεῶν αἰδέσιμα δι' ἀρετὴν. Τὰ δ' ἐκ ἀνθρώπων φί-
λα διὰ συγγένειαν, ἔστι ὃ ὅτε καὶ ῥόπον τινα
ἐλεῖν, δι' ἄγνοιαν ἀγαθῶν καὶ κακῶν. ἐκ ἐλπί-
των ἢ πῆρωσις αὐτῇ τ' στερεικίση τ' διακρίνειν τὰ
ἀλάτῃ καὶ μέλαινα.

12. Κἂν περὶ ἑξήκοντα ἔτη βιώσεσθαι μέλλης, καὶ
τοῦ αὐτάκως μένεις, ὅμως μέμνησαι, ὅτι εἰς
ἄλλον ὑποβάλλει βίον, ἢ τῷτον ὃν ζῇ. εἰς ἄλλον
ζῇ, ἢ ὃν ὑποβάλλει. εἰς τῷτο ἐν καθίσταται τὸ μή-
κισον τῷ βραχυτάτῳ. τὰ γὰρ παρὲν, πᾶσιν ἴσον
εἰ καὶ τὸ ὑπολλόμενον, ἐκ ἴσον, καὶ τὸ ὑποβαλλό-

neq; præteritum aliquis, neq; futurum quicquam amittere potest: quæ enim id ei adimatur, quod non habet quidem? Duo itaque hæc memoria sunt tenenda. Vnum, omnia ab æterno esse ejusdem formæ, atque circulo revolvi, neque differre quicquam, eademne centum aliquis, aut ducentis annis, an verò infinito videat tempore. Alterum, quod is qui diutissime vixit, & is qui celerrime moritur, tantundem amittunt: eo enim tantum privantur, quod præsens est, quando id etiam solem habent: quod autem non habetur, ac id deperditur quidem.

13. Univerſa esse ſita in opinione: quod patet ex his quæ cum Monito Cynico ſunt diſputata. Perſpicua autem eſt ejus quod dictum eſt utilitas, ſi quis eatenus ejus ſuavitatem admittat, quatenus veritati congruit.

14. Anima hominis contumelia ſeiſſam multis modis afficit. Primo, quum quantuſ in ſeiſſa ſitum eſt, abſceſſus quidam, & quaſi ulcus mundi ſit. Quicumque enim ea quæ ſunt, iniquo fert animo, à communi rerum naturâ diſcedit, quæ reliquas omnes ſingulares naturas ut partes ſui in ſe complectitur. Deinde, quum hominem aliquem averſatur, aut alicui tanquam læſura, quod irata ſolent, adverſatur. Tertio, quum voluptati aut doſori ſuccumbit. Quarto, quum ſimulat, ſicque aliquid aut falſo, ſeu facit ſeu loquitur. Quinto, quum ſi quam actionem aut conſuetudinem ad nullum certum ſcopum dirigit, ſed temere quicquam,

μερὸν, ὅπως ἀναμετρεῖται ἀναβαίνοντα. ὅτι γὰρ τὸ πα-
ρῳχηκὸς, ὅτι πᾶς μέλλει ἀποβάλλει αὐτὴν. ὁ γὰρ κα-
ὲρ, πᾶς αὖτε τὸν αὐτὸν ἀποβάλλει; τίς ποτε ἐκείνῳ
δύναται μεμετρεῖται. ἔστι γὰρ, ὅτι πάντα ἐξ αὐτοῦ
ὁμοειδῆ, καὶ ἀνακυκλόμενα, καὶ εἰς τὸ διαφύκει,
πάντες ἐν ἐκείνῳ ἔστιν, ἢ ἐν διαφύκει, ἢ ἐν πᾶσι
ἀποβάλλει γὰρ τὰ αὐτὰς ἐκείνῳ. ὅτι γὰρ, ὅτι
καὶ ὁ πολυχρησιώτατος, καὶ ὁ τάχιστα τελευτῶν-
τος, τὸ ἴσον ἀποβάλλει. Τὸ γὰρ παρὸν ἐκείνῳ πᾶσι
ἐκείνῳ μέλλει, ὅτι γὰρ ἐκείνῳ πᾶσι μέλλει καὶ ὁ
μὴ ἔχει τις, ἐκ ἀποβάλλει.

13. Οτι πάντες ἡμεῖς. ὅπως μὴ γὰρ τὰς αἰ-
 ρὰς ποταμὸν Μόνιμον λεγόμεθα. ὅπως δὲ ἐν χερ-
 σιμασι τὸ λεγόμενον. Ἐάν τις αὐτῷ τὸ νόμισμα μέλει
 τῷ ἀλλοτρίῳ δόχηται.

14. Τὸ ἐξ ἑαυτοῦ ὃ ἔστι ἀνεξάντιστον καὶ
 ἀπειρον, ὅταν ὑπόσταται, καὶ εἶναι φύσιν ἔσται
 ἐφ' ἑαυτὸ γίνηται. τὸ δὲ συζητῶν τὴν αὐτὴν γὰρ
 ταυτίαν ὑπόστασιν ὅτι ἔστι φύσεως, ὥς ἐμάρει, ἡμέτερον
 αὐτὸ λατῶν φύσεως ἀνέχονται. ἔπειτα δὲ, ἔσται
 ἀλλοτριότης τῆς ἀποστροφῆς, ἢ καὶ ἀντιτίθεται,
 ὡς βλέψαι, ὅτι εἰσι αἱ ἑξ ὑπερβαίνον. ὅταν
 ὑβείξει ἑαυτὸν, ὅταν ἡσυχάζηται ἡδυνῆται, ἢ πόνος. τὸ
 γὰρ εἶναι, ἔσται ὑποκείμενον, καὶ ἀποστροφῆς, καὶ
 ἀναλήψεως τὸ κατὰ, ἢ ἀντιτίθεται, ὅταν ἀντιτίθεται

quicquam, & inconsequenter agit: quum oporteat etiam minima quæque ad certum finem referri. Finis autem animanti ratione prædito propositus est ut rationem atque Legem civitatis & Reipublicæ vetustissimæ sequatur.

19. Humanæ quidem vitæ tempus, momentum est, natura fluxa, sensus obscurus: totius corporis temperamentum putrescit facile, anima vaga est, fortuna quæ sit, difficile est colligere, fama incerta est. Atque ut summam rei dicam, omnia quæ ad corpus pertinent, fluvii naturam habent, quæ ad animam, insomniæ & fumi: vita bellum est, & peregrinatio, fama post mortem, oblivio est. Quid ergo est quod tutò hominem possit deducere? philosophia. Ea verò in hoc consistit, ut genium qui in te est, ab omni contumeliâ vindices, & injuriâ: voluptatibus & doloribus superiorem præstes: ut nihil frustra, nihil fictè aut falsè agat: alterius operâ denique gratiave, quò fiat aliquid aut non fiat, minimè indigeat. Præterea, ut ea quæ accidunt, fatòve eveniunt, ita accipiat, tanquam inde missa, unde ipse quoque venerit. Postremò, ut placido mortem animo expectet, quippe nihil aliud, quàm dissolutionem elementorum eorum, ex quibus unumquodlibet animal concretum est. Jam si ipsis elementis nihil mali singulis evenit continentibus istis mutationibus, quibus ipsa inter se alia identidem in alia vertuntur: quænam causa est, cur de mutatione

τινα ἑαυτῆς καὶ ὁμιλῶ, ἐπ' ἐδνὰ σκοπὸν ἀφίη, ἀλλὰ εἰκὴ καὶ ἀπαρχειολογητῶς ὅτιεν ἐκερρῇ. δέον καὶ τὰ μικρότατα, καὶ ὅτι τὸ τέλος ἀναφορὰν γίνεσθ. τέλος ἢ λογικῶν ζώων τὸ ἐπεῖναι πρὸς τὴν πόλεως καὶ πολιτείας τὴν πρεσβυτάτης λόγῳ καὶ θεσμῷ.

15. Τὴν ἀνθρωπίνην βίην ὁ μὲν χερνύει, στυγνὴ ἢ ἢ ἐσία, ῥέουσα· ἢ ἢ αἰδομένη, ἀμυδρὰ· ἢ ἢ ὅλας τὰ σώματι σύγκειται, εὐσηπτῶ· ἢ ἢ ψυχῇ, ῥομβὸς· ἢ ἢ τύχη, δυσέκμαρτον· ἢ ἢ φήμη, ἀκραιφνέστατον. σιωπῶντι ἢ εἰπεῖν, πάντα τὰ μὲν τὰ σώματι, ποταμὸς· τὰ ἢ τὴν ψυχῆς, ὄνειρος καὶ τύφος· ὁ ἢ βίος, πόλεμος, καὶ ξένος ἐπιδημία, ἢ ὑστεροφημία ἢ, λήθη. τί ἐν τῷ παρεπόμενῳ διωκόμενον; ἐν καὶ μόνον φιλοσοφία. τὸ δὲ, ἐν τῷ τηρεῖν τὸ ἐνδον δαίμονα ἀνύγειν, καὶ ἀσινῇ, ἢ δονῶν καὶ πόνων κρείσσειν, μηδὲν εἰκὴ ποιῶντα, μηδὲ δὲ διεφθαρμένως καὶ μεθ' ὑποκείμεως· ἀνενδεῖς τὴν ἄλλαν ποιῆσαι τι, ἢ μὴ ποιῆσαι. ἐτι δὲ τὰ συμβαίνοντα καὶ ἀπονεμόμενα δεχόμενον, ὡς ἐκείθεν ποθεν ἐρχόμενα, ὅθεν αὐτὸς ἦλθεν. ὅτι πᾶσι δὲ τὸ θάνατον ἴλεω τῇ γνώμῃ παρεμύοντα. εἰς ἐδὲν ἄλλο ἢ λύσειν τὰ σοιχείων, ἐξ ὧν ἔχουσιν ζῶον συγκείμεται. Εἰ δὲ αὐτοῖς πῶς σοιχείοις μηδὲν δεινὸν ἐν τῷ

tatione universi corporis, dissolutioneque finitum quicquam suspicari debeamus? Ea certe secundum naturam fiat: nihil verò malum est, quòd naturâ evenit. Hæc Carunti.

M. AN-

πῶς ἔχουσιν διηρηκῶς εἰς ἕτερον μεταβάλλειν. διὰ
 τί φαίνεται τις ἢ πάντων μεταβολὴν καὶ διά-
 λυσιν; καὶ φύσιν γὰρ. εἰδὲν δὲ καλὸν καὶ φύσιν. Τὰ
 ἐν Κανόνῳ.

ΜΑΡΚΟΥ

M. ANTONINI IMP.
de seipso, & ad seipsum,

LIBER TERTIUS.

On hoc tantum est considerandum, singulis diebus vitam consumi, partemque ejus indies minorem relinquere : sed & hoc cogitandum, quod etsi quis diutius sit victurus, incertum tamen est, eadem vis mentis ad intelligentiam rerum, & contemplationem quam divinarum humanarumque rerum peritia comparatur, an suppedietura sit. Et enim si delirare semel coeperit homo, spirabit quidem nihilominus, nutrietur, imaginabitur, appetet, reliquasque id genus facultates retinebit : ea vero vis, qua seipso uti queat, rationes officii subducere accuratas, quæ animo percepit in ordinem collocare, de eo ipso an jam tempus sit vitam relinquendi deliberare, ac si quæ alia sunt, ad quæ obeunda ratione probe exercitata opus est, ea inquam vis jam antè extincta erit. Festinandum est igitur, non ideo solum, quod indies morti propiores sumus, sed & quia rerum intelligentia & certa compre-

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ

αυτοκράτορος, τ' εἰς ἑαυτὸν,

ΒΙΒΛΙΟΝ γ.

Ι.

Τχι τὸτο μόνον δεῖ λογιζε-
σαι, ὅτι καθ' ἐλάχιστην ἡμέραν
ἀπαναλίσκεται ὁ βίϑ, καὶ
μέρϑ ἐλαττον αὐτῇ καταλεί-
πεται. ἀλλὰ κακῆινο λογισ-
τον, ὅτι εἰ ὅπῃ πλέον βιάη τις,
ἐκείνόν γε ἀδύηλον, εἰ ἐξαρκίσις ὁμοία αὐτίς ἢ διά-
νοια, πρὸς τὴν σωίσιν τ' πραγμάτων, καὶ τ' θεο-
είας τ' σωτηρίας εἰς τὴν ἐμπειρίαν τ' τε θείων καὶ
τ' ἀνθρωπείων. ἰάν γ' παρελθεῖν ἀρξῆται, τὸ μὴ
διαπνεῖσθαι, καὶ βέβησαι, καὶ φαντάζεσθαι, καὶ ἐρμῆν,
καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα, ἐκ ἐνδεήσεως. Τὸ δὲ ἑαυτῷ
χρηῖσθαι, καὶ τὴν τ' καθήκοντα ἀειθρῆς ἀκρίβειαν,
καὶ τὰ περιφανέρωτα διαβρῆν, καὶ περὶ αὐτῶν οἷον εἰ
ἥδη ἐξακτίον αὐτὸν ἐφιστάνειν, καὶ ὅσα τοιαῦτα λο-
γισμῶν συλλεγυμνασμῶν πάντῃ χρήσει, περισσο-
σβέννεται. χρηρ' ἐν ἐπέλεισθαι, ἢ μόνον τῷ ἐγχευτέρῳ
τ'

comprehensio nos ante exitum vitæ destituit.

2. Id quoque observandum, ea quæ consequentiâ quadam his quæ natura sunt adnascuntur, habere nonnihil gratiæ & oblectationis. Ut quum panis coquitur, videmus quasdam particulas ejus divelli: quod ipsum etsi quodammodo præter institutum pistoriæ artis accidat, ut partes ullæ sic hiant & diducantur, habet tamen res nonnihil decoris, appetitumque cibi suo quodam modo excitat. Ficus quoque quum maximè maturæ sunt, fatiscunt; itemque olivis maturissimis quiddam putredini proximum, pulchritudinem peculiarem addit. Iam spicæ deorsum se flectentes, leonis supercilium, spuma aprorum ex ore effluens, multaque ejusmodi sunt alia, quæ si quis seorsim consideret, longè absunt à pulchritudine; tamen quia rebus naturalibus accidunt, & eas consequuntur, cò & ornatum his adferunt, & visa delectant. Quare, qui sic affectus est, ut profundiore quadam intelligentiâ naturæ opera complectatur, non potest, quin & illa pleraque quæ necessariâ consequentiâ rebus naturalibus accidunt, non invenisse sic concinnata & coagmentata judicet. Itaque veros belluarû rictus haud minori cum voluptate aspiciet, quàm quos pictores & fideles effingunt: vetulæ etiam & senis maturam ætatem, puerorumque propriam venustatem castis oculis intuebitur: multaque alia cernet, non apud omnes fidem invenientia, sed apud eos solam

¶ Δυνάτε ἐκείνη γίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ τὴν ἐκ-
 νύουσαν ἢ παραλύειν, καὶ τὴν ἀποκαταστήσει, παρα-
 πόλευσεν.

Β. Καὶ καὶ τὰ τοιαῦτα παραμυλάσκειν. ἔτι καὶ τὰ
 ἐπιγινώσκοντα τοῖς οὖνοι γνωρίζουσιν, ἔχει τι εὐχασαί
 καὶ ἐπαγωγόν. ὃ δὲ ἄρτι ὁπλίσματα παραρρήγνυται
 νημέριον. καὶ ταῦτα ἐν τὰ δέχοντα ἔσας καὶ τὸ
 πονεῖν παρὰ τὸ ἐκείνην ὅτι ἀποκαταστήσει ἔχον-
 τα, ἐπιτρέπει καὶ καὶ ἀποκαταστήσει τὴν ἑσπέρην
 ἰδίαν ἀνακινεῖ. πάλιν τε τὰ οὖνα ὅποτε ὡραίο-
 ται αὐτὸν κέχρηται. καὶ ὅτι ἡ δυνάμις ἐλαίας, καὶ
 τὸ τὸ ἐγγὺς τῇ σφίγι, ἰδίαν τε καὶ τὰ παρὰ
 ἀποκαταστήσει. αἱ αἰχμαῖ δὲ καὶ τὸν δυνάμιον, καὶ τὸ
 λένειν ὁπισκωπῶν, καὶ ὁ τὸ οὖνον ἐκ τῆ σφίγι
 ῥίπον ἀφ᾽ ἑαυτοῦ, καὶ πολλὰ ἕτερα κατ' ἰδίαν ἐκ τῆ
 σφίγι, πρὸς ὅσα τὸν δυνάμιον, ὅπως διὰ τὸ τοῖς οὖνοι
 γνωρίζουσιν ἐπακαταστήσει, σωματικῶς, καὶ ψυχ-
 αγωγῶν. ὥστε εἰ τις ἔχει παρὰ καὶ ἐννοίαν βαλυν-
 ται καὶ τὰ ὅτι τὰ ὅλα γινώσκοντα, καὶ ὅτι ἰδίαν ἔχει
 δόξει αὐτὸν καὶ ἡ κατ' ἐπακαταστήσειν συρραβανόν-
 ται ἰδίαν πρὸς διασωσίσαν. ἔσας ὃ καὶ ἀπὸ τῶν ἀ-
 κινῶν χάριτας, ἔχουσιν ἰδίαν ὅτι καὶ, ἢ ὅτι κα-
 ρίς, καὶ πλάσαι μισήσαντες δυνάμιον. καὶ καὶ καὶ γέ-
 ροντες ἀμύλινα καὶ ὡραία, καὶ τὸ ὅτι παλαιὸν ἐπα-
 καταστήσει, τοῖς αὐτοῖς ἀφ᾽ ἑαυτοῦ ὁρατοῦς ὅτι δυν-
 ῆσεται :

solum, qui ad intimam naturæ familiaritatem contemplandis ejus operibus se totos applicarunt.

3. Hippocrates quum multos sanasset morbos, ipse morbo decessit. Chaldæi multis finem vitæ prædixerunt: post ipsos etiam fatum arripuit. Alexander, Pompeius, & C. Cæsar, quum totas urbes toties funditus delevisent, commissioque prælio multâ equitum peditumque milia cecidissent, ipsi quoque tandem vita excesserunt. Heraclitus, multa de natura rerum, & mundi conflagratione quum disputasset, ipse intercute aqua distentus, stercore bubulo oblitus mortem obiit. Democritum pediculi, Socratem aliud pediculorum genus, nequissimi bipedes, interemerunt. Quorsum hæc? Ingressus es vitam, navigasti, vectus es: discede. Quod si abeundum est in aliam vitam, equidem ne ibi quidem erit quicquam diis vacuum: sin omnis sensus adimerur. & gaude quòd tandem aliquando cum doloribus & voluptatibus conflictari desines. & servire vasi tantò deteriori. Quinimò quod servit, id supererit, nimirum mens & genius: cum vas illud terra sit, & tabus.

4. Reliquum vitæ tempus ne absume de aliis cogitando, nisi ad commune aliquod commodum id referatur: alioquin enim interim ab alio negotio detineberis. Noli inquam quid hic vel ille agat, quamobrem, quid loquatur, quid cogitet, quid moliatur, aut omnino de aliis

aliis esse sollicitus, quæcunque ut evagemur efficiunt, neque observemus eam quæ principatum in nobis obtinet partem. Itaque in serie cogitationum declinanda est vanitas, omniumque maximè curiositas, & malitia. Sed & assuefacere teipsum debes, ut de his tantum rebus cogites, de quibus si quis te subito interroget quid nunc mediteris, confestim libere possis respondere, hoc aut hoc; nimirum ut statim constet, cogitationes tuas esse simplices, placidas, consentaneas animali ad societatem nato, ac negligentem earum quæ ad voluptatem oblectationemve faciant cogitationum, vacuo contentionis, invidiæ, suspicionis, aliorumve, quæ si te animo agitaſſe fallus esses, pudore suffundi oportuisset. Nam qui talis est, ad certam præsentemque summi boni fruiſionem quantum potest contendens, Deorum quidam quasi sacerdos & administer, eo præter alios utitur, qui in ipso tanquam sacrario consecratus est. Id autem hominem præstat purum à voluptatibus, inviolatum à doloribus, intactum à libidine, inscium omnia malitiæ, certatorem maximi certaminis (ne scilicet ullus eum affectus proſternat) altè tinctum iustitia, ex animo contentum iis quæ eveniunt, fatæve destinata ipsi sunt; non sæpe, neque nisi magna & publica necessitate urgente, de aliorum dictis, factis, aut cogitationibus meditantem: ut qui solis eis, quæ propria sunt ipsius, efficiendis intentus sit; & sola illa, quæ ipsi ex integrâ rerum universitate peculiari

χναίνεται, καὶ ὅσα πιαῦτα ποιῇ ἀπ' ῥέμβεωδ' ἢ τῶ
 ἰδίῳ ἡλέμονικῷ παρρησίᾳ. καὶ μὲν καὶ τὸ εὐκὴ καὶ
 μάττω ἐν τῷ εἰρημῷ τῷ φαντασιῶν φείσεσθαι, πολὺ
 ὅ μάλιστα τὸ φείσεσθαι, καὶ κακόνθαι. Καὶ ἐθεύον
 ἑαυτὸν, μόνον φαντάζεσθαι φείδων ἔστι ἀφ' ἑαυ-
 τήσιν, τί νῦν διανοή, καὶ παρρησίᾳ παρρησίᾳ
 ἀν' ἀποκρίναί, ὅτι τὸ, καὶ τὸ ὡς ἐξ αὐτῶν διθύς δ' ἡ-
 λα ἔῃ, ὅτι πάντα ἀπλά, καὶ ἐμμενῇ, καὶ ζῶν κοι-
 νωνικῷ, καὶ ἐμμενῇ ἡδονικῶν ἢ καθάπαξ ἀπο-
 λαυστικῶν φαντασμάτων. ἢ φιλονεικίας τινός, ἢ
 βασκανίας καὶ ὑποψίας, ἢ ἄλλου τινός, ἐφ' ᾧ ἀνέ-
 ρυθειάσθαι ἐξηγούμεθα, ὅτι ἐκ τῶ αὐτοῦ ἔχει. Ὁ
 γὰρ τοι ἀπὸ τοῦτο, ἐκ ἑτέρας ὑποτιθέμεθα τῷ
 ὡς ἐν δέοις ἡδ' ἔῃ, ἱερεὺς τις καὶ ὑπεργλὸς διάν,
 χράμεθα καὶ τῷ ἐνδον ἰδρυμένῳ αὐτῷ, ὁ παρέχε-
 ται τῷ ἀνθρώπῳ ἀχρεῖστον ἡδονῶν, ἀπρῶτον ὑπὸ
 πάντων πόνοι, πάσης ὑβρεως ἀνέπαφον, πάσης
 ἀναίεστον πορνείας. ἀθλητικῶν ἀθλῶν τῷ μεγέθει, τῷ
 ὑπὸ μηδενὸς πάθος καταβληθῆναι, δικαιοσύνην βε-
 βαιωμένον εἰς βάθος, ἀσπαζόμενον μὲν ἐξ ὅλης τῆς ψυ-
 χῆς τὰ συμβαίνοντα, καὶ ἀποτιθέμενα πάντα. καὶ
 πολλάκις ὅ, μηδὲ χαλεπὴς μεγάλῃς καὶ κοινωφελῆς
 ἀνάγκῃς φανταζόμενον, τί ποτε ἄλλο λάβει, ἢ
 φείσεσθαι, ἢ διανοήσεται. μόνον γὰρ τὰ ἑαυτοῦ φείδων ἐνέ-
 γχαι ἔχει. καὶ τὰ ἑαυτοῦ ὅν τ' ὅλων συλλεθόμενα

peculiari fato destinata sunt, indefinenter meditari soleat. Et illa quidem ut pulchra & honesta sint, ipsi curæ est: ista vero, bona esse persuasum habet: quippe uniuscuiusque fatum & constat aliunde, & secum aliud adfert. Meminit etiam omnia ratione prædita esse inter se cognata, esseque hominis naturæ conveniens, ut omnium hominum curam gerat: existimationem autem non ab omnibus hominibus petendam, sed iis tantum, qui naturæ convenienter vivunt. Qui vero aliter vivunt, hi qualiter se domi & extra ædes, nocturnæ atque interdium gerant, ac quales cum qualibus permisceantur, perpetuo memoria tenet: ab his igitur laudari se nihil curat, quum i ne sibi quidem ipsis præbentur.

5. Ne invitus accedas ad agendum, neque coctus humani immemor, neque non bene cogitata re, neque ut aliis adverseris: ne in cogitationibus tuis astutiam festeris, neque verbosus sis, neque multa negotia suscipias. Enimvero Deus qui in te inest, præsit tibi, masculo animanti, seni, civi, Romano, ac principi, qui se ita comparaverit, ut si tubæ sonitum, quæ receptui canat ex hac vitâ, solutus & expeditus expectet: non juramenti religione, non testium fide ad officium compellendus. Hoc autem lautum imprimis & magnificum, externo ministerio posse carere, eaque quam alii suppedicant quiete. Rectum igitur expedire esse te, non qui studio & arte corrigendus sit.

ἀποκρίσεις ἔσονται· ἀνέκλιμα μὲν, καὶ καὶ παρέρχεται·
 ταῦτα δὲ ἀποδοῦναι πεντέκα. ἡ γὰρ ἐκείνη νεμεσίου
 μοῖρα σωμεισμένη τε καὶ σωμεισμένη. Μεισμένη
 δὲ, χυῖται συγγενὲς πᾶσι τοῖς λογικοῖς, χυῖται κινδυνεύει μὲν
 πάντων ἀνθρώπων, καὶ ἡ ἀνθρώπων εὐσυνέτη
 Δόξης δὲ ἔχει τὸ ἴδιον πάντων ἀνθρώπων, ἀλλὰ τὸ
 ὁμοφρονῶν τῇ φύσει βίοντος μόνον. οἱ δὲ καὶ ἔτι
 ἄλλοι, ὁποῖοι τῆς φύσεως καὶ ἔτι βίοντες, καὶ τοῦ
 κτήτος καὶ μὲν ἡμεῖς, οἳ μὲν ἐν τῷ οὐρανῷ,
 μεμνημένοι δὲ διατελεῖ· ἐταίρων δὲ τὸν ἴδιον
 τῶν ἐκείνων ἐκείνων ἐκείνων, ἐπὶ ἐπὶ αὐτοῖς
 αὐτοῖς ἀνέστηκα.

5. Μήτε ἀκούσῃς ἐνέργει, μήτε ἀκοιναῖήσῃς, μήτε ἀνέστηκῇς, μήτε ἀνθεκλήρηνῃς, μήτε κίβησιν ἡ δυνάμει σου καλλώπίζων· μήτε πολυβήρων, μήτε πολυπράμων ἔσῃ. Ἐπὶ ᾧ δ' ἐν σοὶ θεός, ἐν σοὶ πνεύματος ἁγίου ἄρρηνῃς, καὶ πνεύματα, καὶ πολιτικά, κήρυμαίς; καὶ ἀρχαί, ἀναλελαχάτω αὐτόν, οἷον ἐν ἀπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἀνδραγαθίου ἐκ τῶν εὐλογιών. Μήτε ὁρᾷς δέον, μήτε ἀνθρώπων τινὸς μάρτυρῃς. Ἐν ᾧ τὸ σπλάγχνον, καὶ τὸ ἀποστολικὸν ἔργον, καὶ τὸ ἀποστολικὸν ἔργον, καὶ τὸ ἀποστολικὸν ἔργον, καὶ τὸ ἀποστολικὸν ἔργον, καὶ τὸ ἀποστολικὸν ἔργον.

6. Si quid in viſa humana invenis potius juſtitia, veritate, temperantia, fortitudine, aut univerſim ſi quid potius animo ſe contento, ſibiſque ſufficiente, dum ſuas actiones recte rationi conſentaneas præſtat; quæ autem ſati neceſſitate contingunt, nec à voluntate pendent, ea libenter amplectitur: ſi hoc inquam potius & præſtabilius quid invenis, invento quod eſt præſtantiffimum, ad ejus amplexum totis animi viribus contendas ſuadeo. Sin eo qui in te eſt collocatus genio nihil præſtantius invenis, qui & appetitus ſibi ipſi ſubjecit, & viſa examinat, & ab affectionibus ſenſuum (ut dicebat Socrates) ſeipſum abduxit, ſequè Deo ſubmiſit, & hominum curam gerit: ſi hoc inferiora omnia, & viliora deprehendis, nulli alteri rei locum concede, ne ſemel ad eam inclinans, poſthac proprium illud tuum bonum præferre omnibus rebus nequeas. Neſas enim eſt ullam aliam diverſi generis rem bono rationabili & operativo ex adverſo quaſi caſtrametari: ut laudem popularem, principatum, divitias, voluptatum perceptionem: hæc omnia, ſi vel tantulum congruere videbuntur, conſeſtim prævalent, & à recta via abducunt. Tu verò, inquam, ſimpliciter ac liberè id quod eſt melius elige, eique inhære: melius autem eſt id quod utile eſt. Utique; ſi quod homini, quàm ratione præditus, utile eſt, intelligis: ſin quod animali ſimpliciter, repudia, & ab omni pompæ exterioris fūco judicium liberum ſerva, ut certò & ſine fraude dijudicare

6. Εἰ μὲν κρείττον ἐνείσκει ἐν τῇ ἀνθρώπινῃ βίῃ
δικαιοσύνης, ἀληθείας, σωφροσύνης, ἀνδρείας, καὶ
καθάρσεως ἢ ἀρκεῖν αὐτῇ ἢ δρᾶν αὐτὴν σε ἐν οἷς
ἔστι τὸν λόγον τὸν ὁρθὸν περὶ σοὶ παρὶχεται,
καὶ ἐν τῇ ἐμαυτοῦ, ἐν τοῖς ἀποφαιρέτως ὑποτακ-
μοῖς· εἰ τότε φημι κρείσσιν τι ὄρεαι, ἐπ' ἐκεῖνο
ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς τραπόμεν Θ, ἢ αἰεὶ ἐνείσκο-
μῶμεν ὑπόλοιπον. εἰ δὲ μηδὲν κρείττον φαίνεται αὐτῷ
τῷ ἐν ἰδρυμένῳ ἐν σοὶ δαίμονι Θ, τότε τε ἰδίαις ὁρ-
μῶς ὑποτέλλω τὸ αὐτῷ, καὶ τὰς φαντασίας ἐξε-
τάζοντες Θ, καὶ τὴν αἰσθητικὴν πέπεισιν, ὡς ὁ Σωκράτης
ἐλεγε, αὐτὸν ἀφελαικώτερον Θ, καὶ τοῖς δυνάμει ὑποτε-
τάχοντες αὐτὸν, καὶ τὸν ἀνθρώπον περικυβερνῶν. εἰ
τάδε πάντα τὰ ἄλλα μικρότερα καὶ εὐτελέστερα
ἐνείσκει, μηδενὶ χώραν δίδω ἑτέρῳ, πρὸς ὃ ῥέφας
ἀπαξ καὶ ἀπακλίνας, ἕκ ἐτι ἀφαισώδους τὸ ἀσάθον
ἐκείνο τὸ ἴδιον, καὶ τὸ σὸν περιεμῶν δυνάμει. ἀντι-
καθῆσθαι γὰρ τῷ λογικῷ καὶ ποιητικῷ ἀσάθῳ, ἐθέμις
ἐδ' ὅτι καὶ ἑτέρῳ μὲν. οἷον τὸν παρὰ πολλῶν ἐπαι-
σῶν, ἢ ἀρχαῖς, ἢ πλεῖστον, ἢ ἀπολαύσεως ἢ δυνάμει.
πάντα ταῦτα, καὶ πρὸς ὀλίγον ἐναρμύζον δόξαν,
κατεκράτησεν ἄφρων καὶ παρήκεν. σὺ δὲ φημι
ἀπλῶς καὶ ἐλευθερίως εἰλὴ τὸ κρείττον, καὶ τάδε ἀντί-
χρ. κρείττον δὲ, τὸ συμφέρον. εἰ μὲν τὰ ὡς λαμπρῶν,
ἢ τοῦ τῆρεος. εἰ δὲ τὸ ὡς ζῶν, ὑπόφρων, καὶ ἀνύφρων

diudicata possit. Cave ne quid unquam pro tuo comodo amplectaris, quod possit aliquando te compellere ad fallendam fidem, prodendam verecundiam, odium alicujus, suspensiones, imprecandum, simulandum, appetendumque aliquid, quod parietes & velamenta desideret. Etenim qui menti ac genio suo, & sacris virtutis ejus primas defert, is tragœdias nullas excitat, non gemit, non solitudinis, non frequentis hominum indigebit: quod maximum est, vivet neque appetens quicquam, neque fugiens. Diſcne an parvo temporis spatio inclusa corpori anima utatur, nihil omnino curabit: nam etsi continuo migrandum sit, ita facile dissolvetur, ut si ad aliam quorundam functionem verecundè ac decenter obviandam se conferat. Id unum per universam vitam observans, ut cogitationes semper sint de iis rebus quæ ad societatem civilem nato animali, eique rationis compoti conveniant.

7. In animo verè purgato & temperanti, seu benè morato, nihil unquam depravatum, nihil purulentum, nihil contaminatum, nihil quod extra sani speciem præferat, intus autem sit ulcerosum invenies. Neque verò fatum vitam ejus qui talis est imperfectam abrumpit, quemadmodum dici posset de tragœdæ fabulâ nondum peractâ discedente. Præterea, nihil servile, nihil fucatum, nihil alligatum, nihil abscissum, nihil obnoxium, nihil occultum.

8. Vene-

8. Venerare facultatem quam penes opinandi jus eſt. In illâ ſiquidem præcipuus ſapientiæ cardo vertitur, ut nulla opinio mentis inſcratur, quæ vel naturæ, vel animalis ratione præditi conſtitutioni ſit inconſequens. Illius autem conſtitutionis eſt munus, ut à temeritate in aſſentiendo alieni, coetui humano addiſti, diisquæ obſequentes ſimus. Proinde omnibus projectis, hæc modò pauca comprehendere, ac memoria tene, quod unusquisque tantum id, quod præſens eſt, temporis punctum vivit: reliquum vitæ aut jam ex-actum, aut in incerto poſitum eſt. Exiguum ſanè tempus quod vivit quiſque: perexiguus etiam terræ, in quo vivitur, angulus: etiam longiſſima poſt obitum fama, exigua res; quæ & ipſa per ſucceſſionem conſervatur hominulorum mox moriturorum, ac ne ſe quidem ipſos cognoſcentium, nedum eum, qui jampridem fato conceſſit.

9. Addendum his quæ commemoravi præceptis unum, nempe viſi cujuſcunque quod animo noſtro cogitandum ſe offert, definitionem ſeu deſcriptionem eſſe faciendam, quò tecum ipſe diſſerere poſſis, quænam ſit ejus nudi & ab omnibus aliis ſeparati natura, ac qualis: tum quod proprium ejus nomen, quæ item appellationes eorum, è quibus ipſum conſtat eſt, & in quæ diſſolvetur. Nil enim perinde animum magnitudine extollit, ac viâ & verè poſſe ſingula, quæ in hac vita nobis occurrunt, examinare, atque eo modo

8. Τίμ' ὑποληπίκῳ φηΰαμιν σέβει. ἐν ταύτῃ τὸ πᾶν, ἵνα ὑποληψῇς τὴν ἡγεμονικὴν σε μηκέτι ἐγγίνηται ἀνακόλῃθ' τῇ φύσει, καὶ τῇ τ' λογικῇ ζωῇ, καὶ αἰσθησῇ. αὕτη δ' ἐπαγγέλλεται, ἀπορροήσας, καὶ τὴν πρὸς ἀνθρώπου εἰκείαν, καὶ τίμ' τοῖς θεοῖς ἀκαλεσίαν· Πάντα ἐνρίψας, ταῦτα μόνον τὰ ὀλίγα σώεχε, καὶ ἐτι συμμημύονδε, ὅτι μόνον ζῇ ἕκαστος τὸ παρὸν τῦτο, τὸ ἀκαλεσίον, τὰ δ' ἄλλα, ἢ βεβίωται, ἢ ἐκἀδήλω. μικρὸν μὲν οὖν ὁ ζῇ ἕκαστος, μικρὸν δ' ἢ τῆς γυνάιδιον, ὅπου ζῇ, μικρὸν δ' καὶ ἡ μινίστη ὑστεροφημία. καὶ αὕτη δ' ἡ διαδοκίμῳ ἀνθρώπων τάχιστα τεθηξομένην, καὶ ἐκ εἰδότεων ἀδελφῶν, ὅτε γε τὸν ἀνθρώπου τεθηκότεν.

9. Τοῖς δ' εἰρημένοις παραστήμασιν ἐν ἐτι προσέσω, τὸ ὅσον ἢ ὑπὸ γραφῇ αἰεὶ ποιῆσαι τὴν ὑποπίπτοντα φαντασίαν, ὥστε αὐτὸ ὁποῖον ὅτι κατ' ἕψαν γυμνόν, ὅλον δὲ ὅλων διηρημένως βλέπειν. καὶ τὸ ἴδιον ὄνομα αὐτῷ, καὶ τὰ ὀνόματα ἐκείνων ἐξ ὧν συνεκείθη, καὶ εἰς ἀναλυθήσεται, λείπῃ παρ' ἑαυτῷ. ὑδὲν γὰρ ὕψος μεγαλοφροσύνης ποιητικόν, ὡς τὸ ἐλέγχει ὁδὸν καὶ ἀληθείαν ἕκαστον τῇ τῷ βίῳ ὑποπίπτοντων διώσας, καὶ τὸ αἰεὶ ὕψος εἰς αὐτὴν ὁρᾶν. ὥστε συνεπιβάλλειν, ὁπότεν τινὲς τῷ κόσμῳ, ὁπότεν τίνα τῦτο χρεῖαν παρὰ χόμῳ, τίνα μὲν ἔχει ἀξίαν, ὡς πρὸς τὸ ὅλον, τίνα δ' ὡς πρὸς τὸν ἄνθρωπον.

do semper intueri, ut una deprehendatur, cuius universi parti unumquodque usus sit, quo in pretio habendum cum ipsius universi ratione, tum hominis, qui civis est supremæ civitatis, ac cuius quasi domus sunt reliquæ civitates. Quid est, quibus ex elementis concretum, & quandiu fert natura ejus ut permaneat id, quod modo cogitationem animo meo ætulis? qua porro virtute ad id opus erit? scilicet, mansuetudine, fortitudine, veritate, fide, simplicitate, æquanimirate, cæteris? de singulis ergo dicendum. Hoc divinitus & ita consulto statuente numine: hoc confatalis & conglomeratus contextus, aut talis aliqua fortuita coincidentia tulit, hoc profectum est à cognato meo & socio, ignaro quidem quantum esset ejus natura: ego autem & novi, & eo secundum legem societatis naturalem utor æquo animo, justèque, simulque in mediis rebus conjecturam facio ut unicuique suum, ut dignum est, tribuam.

10. Si rectam rationem sequens, id quod instat agas diligenter, firmiter, æquo animo, neque instituto negotio alia admisceas, sectatum genium sincerum conserves, perfide assis jam is dimittendus tibi esset, atque ita si perseveres, nihil expectans, nihil fugiens, sed eo quod in præsentia secundum naturam agis, & heroica in dictis veritate contentus, bene vives. Nemo autem est, qui hoc impedire possit.

11. Quemadmodum medici ad subita mala

Μάρτυς Ἀγνός Βιβλίου γ. 61

ἐθροιστον, παλίσμυ, ὅλα πόλεως ὁ ἀνταδίας, ἡς
 εἰ ἀρῆται πόλεως ὡς περ' οἰκίας εἶπεν. Τίς, χῆν
 αἰσθησὺν αἰσενται, καὶ πόσων χρόνων αἰσενται
 μένερ τῆτο, τὸ τίνω φαντασίαν μοι νῦν ποῖν. ἡ
 τίνω ἀρετῆς φρεῖς αὐτὸ χρεῖα· οἷον ἡμερὸς τῆς
 ἀρετῆς, ἀληθείας, πίστεως, ἀφελείας, ἀνταδίας,
 καὶ λαοπῶν. διὸ δεῖ εἶν' ἐκαστὸν αἰσεν, τῆτο δὲ πᾶσι
 δεῖ ἦκει. τῆτο ὅ καὶ τίνω σύλλυξεν, καὶ τὴν συμμη
 εναντιῶν ἀντὶλλωσιν, καὶ τὴν τοιαυτῶν συντάξι
 καὶ πύχυν. τῆτο δὲ πᾶσι συμφορῶν καὶ συνδουλεύς
 καὶ κοινῶν. ἀλλ' οὐδὲ μὴν αἰσεν τὰ αὐτὰ καὶ φῶσιν
 δεῖν. ἀλλ' ἐγὼ ἐκ αἰσεν. διὰ τῆτο χρῶμαι αὐτῶ
 καὶ ὁ ἀποκαταστάς ἀντικλόν νόμον, ἐκαστῶν, καὶ δικαίως,
 αἶμα μὴν τοῦ κατ' ἀξίαν ἐν τοῖς μέσων ἀποκατα
 ζομαι.

60. Εἰν τὸ πρὸν κοινῶν, ἐπὶ τῶν ὁρῶν
 ἀντὶ τῆς ἀσμένους, ἐπὶ τῶν ἀντὶ τῶν ἀντὶ τῶν
 παρὰ τὸν νόμον, ἀλλὰ καὶ ταυτὲ δαίμονα παρὰ τὸν
 ἐκαστῶν, ἡς εἰ καὶ ἡ ἀντὶ τῶν ἀντὶ τῶν ἀντὶ τῶν
 αἰσεντὶ καὶ ἀντὶ τῶν ἀντὶ τῶν ἀντὶ τῶν ἀντὶ τῶν
 παρὰ τὸν νόμον, καὶ τῶν ἀντὶ τῶν ἀντὶ τῶν ἀντὶ τῶν
 καὶ, ἀντὶ τῶν ἀντὶ τῶν ἀντὶ τῶν ἀντὶ τῶν ἀντὶ τῶν
 ἐκαστῶν αὐτοκαταστάς ἀντικλόν.

61. Ὡς περ' οἱ λαοὶ αἰσεν τὰ ἑλπίαν καὶ αἰσεν
 περὶ τῶν

12. curanda, in promptu sua instrumenta habent, atque ferramenta: sic tu præcepta instrusta habe, atque parata ad res divinas humanasque cognoscendas, omniaque etiam minima ita agenda, ut memineris hæc duo inter se esse connexa. Neque enim rem ullam humanam rectè perfeceris, nisi simul eam ad deos referas: neque contrà.

12. Non erra amplius. Non enim commentarios leges tuos, neque priscorum Romanorum & Græcorum acta, excerptaque è libris, quæ tibi ipsi in senectute utenda reposuisti. Itaque ad finem propera, vanasque spes missas faciens, tibi ipsi opem fer, si quidem (ut fas est) tui rationem habes ullam.

13. Nesciunt quàm multa significet vocabulum farari, serere, emere, quiescere, videre quid sit agendum: quorum hoc non oculis cernitur, sed alio visu.

14. Corporis sunt sensus, animi appetitus, mentis præcepta. Imaginari aliquid, & visum concipere, nobis cum pecoribus est commune. Vi mentis & impetu, tanquam nervis intus latentibus impulsus huc illuc agitari, id quidem & belluis contingit, & semiviris, seu monstris, Phalaridis, Neronisque similibus. Porro mentem ducem habere ad ea colenda officia, quæ vulgò plausibilia, eorum etiam est, qui deos esse negant, qui patriam deserunt, qui simulac foras clausere, nihil non turpe perpetrant. Si igitur reliqua his quæ diximus sunt communia, reliquum sanè est aliquid, quod

πρόχρησιν ἔχουσι πρὸς τὰ ἀπορίδια τῆς διαπραγμα-
των· ὅτω τὰ δόγματα οὐκ ἔστιν ἔχει πρὸς τὸ τὰ
θεῖα καὶ ἀνθρώπινα εἰδέναι, καὶ πᾶν καὶ τὸ μικρότα-
τον ὅτω ποιεῖν, ὡς τὸ ἀμφοτέρων πρὸς ἀλλήλα συν-
δέσσειν μνησθέντων. ὅτε γὰρ ἀνθρώπινον τι ἀνδρὶ
ὅτι τὰ θεῖα σωματοφύρας ἐνπελάξῃς, ὅτε ἡπα-
λιν.

12. Μηκέτι πλατῶ. ὅτε γὰρ τὰ ὑπομνηματῖα σε
μέλλεις ἀναλίσκωσιν, ὅτε τὰς τῶν ἀρχαίων Ῥωμαί-
ων καὶ Ἑλλήνων πελάξῃς, καὶ τὰς ἐκ τῶν συγγραμμάτων
ἐκλασῇς, ὡς εἰς τὸ γῆρας σαυτοῦ ἀπετίθῃς. σπεῦδον
ἐν ἐς τέλος, καὶ τὰς κενὰς ἐλπίδας ἀφῇς, σαυτῷ
βοήθῃ, ὅτι σοι μέλει σιαυτοῦ ὡς ἔστιν.

13. Οὐκ ἴσους πόσα σημαίνει τὸ κλείπειν, τὸ
σφίρειν, τὸ ἀνείδαι, τὸ ἡσυχάζειν, τὸ ὁρᾶν τὰ
περικτῖα, ὅ ἐκ ὀφθαλμοῦ γίνεται, ἀλλ' ἐτέρᾳ τῇ
ᾧ.

14. Σῶμα, ψυχὴ, νῦν· σῶματ' αἰδήσεις,
ψυχῆς ὁρμαὶ, νῦν δόγματα. τὸ μὲν τυπῆσθαι φα-
ταστικῶς, καὶ τῶν βουλημάτων. τὸ δὲ νευρωσασθῆναι
ὁρμητικῶς, καὶ τῶν θημάτων, καὶ τῶν ἀνδρῶν, καὶ φα-
λάξειν, καὶ Νέρον. τὸ δὲ τὸ νοῦν ἡγεμόνα ἔχειν
ὅτι τὰ φαινόμενα καθήκοντα, καὶ τῶν θεῶν μὴ νομι-
ζόντων, καὶ τῶν πατρῴων ἐκκαταλοπόντων, καὶ
τῶν ποιόντων ἐπιδὼν κλείσσει τὰς θύρας. * Εἰ ὅν
τα

quod proprium sit viri boni : nempe a quo animo ferre ea quæ accidunt, facereque ei eveniunt ; in pectore collocatum genium non miscere, neque turba visorum perturbare, sed quietum servare, ei que decenter tanquam Deo obsequi : nihil à veritate alienum loqui, nihil nisi quod iustum est, agere. Quod si nemo hominum credat eum simpliciter, verecundè, ac tranquillo animo vivere ; tamen neque succensabit cuicumque, neque deflectet à semita ad finem vite ducente : ad quem finem venire debet homo purus, quietus, ac dissoluti facilis, & qui nulla vi coactus ultrò suo se facto accommodaverit.

τὰ λείπα κοινὰ ὅτι πρὸς τὰ εἰρημνία, λοιπὸν τὸ
 ἴδιόν ὅτι τῷ αἰσθῆ, φιλεῖν μὲ καὶ ἀπαλλάττει τὰ συμ-
 βαίοντα καὶ συγκαλωθόμενα αὐτῷ· τὸ δὲ ἐνδόν ἐν τῷ
 στήθει δρυμνίαν δαίμονα, μὴ φύρειν, μηδὲ διοικεῖν
 ὄχλῳ φαντασιῶν, ἀλλὰ ἰλεων διαίτηρεν, κοσμίως
 ἐπόμεινον ὡς θεῶ· μήτε σθεγνόμενόν τι ὧσα τὰ
 ἀληθῆ, μήτε ἐπεργέντα ὧσα τὰ δίκαια. εἰ δὲ ἀ-
 πιστεύουσιν αὐτῷ πάντες ἄνθρωποι, ὅτι ἀπλῶς καὶ ἀ-
 δημότως καὶ ἀλύμῳ βίῃ, ἔτε χαλεπαίνει τινὲ τέ-
 τω, ἔτε παρεμβέλλεται τὸ ὁδὸν τὴν ἀγύσης ἐπὶ τὸ τέ-
 λος τῷ βίῳ, ἐφ' ὃ δεῖ ἐλθεῖν καθαρόν, ἡσύχιον,
 εὐαλόν, ἀδιάσπαστον τῇ ἑαυτοῦ μοίρᾳ σωπήμενον.

M. ANTONINI IMP.
de seipso, & ad seipsum,

LIBER QUARTUS.

QVæ in nobis inest pars principatum tenens, ea si secundum naturam se habeat, ita ad ea quæ accidunt comparata est, ut quovis tempore facile ad id quod possibile est & conceditur se convertat. Neque enim materiam aliquam sibi propriam subjectam habet, sed cum exceptione ad ea fertur, quæ potiora & per se præponenda sunt; quæcunque verò eorum loco fors objicit, ea pro materia sua accipit. Quemadmodum ignis, qui iis quæ incidunt prævalet, à quibus exiguus lychnus fuisset extinctus: at copiosior ignis statim ea quæ ipsi injecta sunt, sibi accommodat, atque consumit, atque ex iis ipsis augetur.

2. Nihil agendum frustra, neque aliter, quàm præviâ contemplatione, quæ ad artis [vivendi] perfectionem spectet.

3. Secessus vulgò quærentur hominibus, rura, littora, montes: tu quoque soles maxime

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ

αυτοκράτορος, τ̃ εἰς ἑαυτὸν,

ΒΙΒΛΙΟΝ Δ.

1 Ο ἔνδον κυριεύον, ὅταν κτὶ φέ-
σιν ἔχη, ἔσται ἐσηκέως τὰ
συμβαίνοντα, ὥστε αἰεί φησι τὸ
δυνατὸν καὶ διδόμενον μετὰ τι-
θεως βασιλεως. ὅλως γὰρ ἀποτε-
ταίμεν ὑμεῖς φιλίᾳ· ἀλλὰ ὁρᾷ ὅτι φησι τὰ
ἠγόμενα μὴ ὑπεξαίρεσας· τὸ δ' ἀντισταχόμενον,
ὅλως ἑαυτῷ ποιεῖ. ὅπως τὸ πῦρ ὅταν ἐπικρατῇ
ἢ ὑπερποπύουται, ὑφ' ἑαυτὸν μικρὸς τις λόγος
ἐσβέσθῃ· τὸ δ' λαμψὸν πῦρ τάχιστα ἐξουσίωσεν
ἑαυτῷ τὰ ἐπιφορέμενα καὶ κατὰ δόξαν, καὶ ἐξ αὐ-
τῶν ὁσέων ὅτι μᾶλλον ἤρθη.

2 Μὴδὲν ἐνέργημα εἶναι, μὴδὲ ἄλλως ἢ κατ'
δεῦρμα· συμπληρωτικὸν τῆς τέχνης ἐκτελέ-
σαι.

3. Αἰσχαρίσας αὐτοῖς ζυγῶσιν, ἀρχαίας, καὶ
ἀρχαίας, καὶ ὅτι. ἡμεῖς δ' καὶ τὰ ταῦτα μετ'

mè ea desiderare. Atqui id planè est rudium & imperitorum hominum. Tibi quacunque visum fuerit hora licet in teipsum recedere: nusquam enim neque tranquillior, nec majoris otii secessus homini datur, quàm ad animum suum: præsertim ei qui intus ea habet, in quæ introspiciens, statim summam animi tranquillitatem reperit: bene nimirum omnibus intus compositis. Continenter igitur te eò recipe, ac teipsum renova. Brevia autem sint quædam, & elementorum vicem obtinentia præcepta, quæ tibi statim occurrant, omnique te molestia liberent, & remittant nihil indignè ferentem eorum ad quæ reverteris. Quid enim fers indignè? Num hominum improbitatem? Quis potes, cum decretum illud tuum scitumque tecum reputaveris, ratione prædita animantia unum esse alterius causa natum: tum æquanimitem partem esse justitiæ: item, neminem nisi invitum, [ignarum scilicet & imprudentem] peccare: quàm multi denique exercitis inimiciis, odiis, suspicionibus, digladiationibus, paulò post, elati, & in cinerem redacti sunt? itaque desine tandem. At molestum tibi est fatum tuum? Quis potest, cum in mentem illam à disjunctis ratiocinationem revocaveris, vel providentia, vel atomi, vel alia quibus demonstratum est, mundum instar civitatis esse? At quæ corpus attingunt, ea te ultrà afficiunt, cum cogitaveris intellectum, cum semel seipsum collegerit, suamque vim perspexerit, non permi-

sceri

Μάρκος Ἀντωνίου Βιβλίον Δ. 69

λιστα ποθεῖν· ὅθεν ὃ τέτο ἰδιωτικώτατίν ὄσιν· ἐξόν
 ἥς ἂν ὥρας ἐθελήσῃς εἰς ἑαυτὸν ἀναχωρεῖν· ἔδαμῃ
 γὰρ ἔτε ἡσυχιώτερον, ἔτε ἀπερσμονέστερον ἀνθρω-
 πῷ ἀναχωρεῖ, ἢ εἰς τὸ ἑαυτοῦ ψυχῷ· μάλ' ἔστι
 ἐχρ' ἐνδον τοιαῦτα, εἰς ἀέκνυψας, ἐν πάσῃ ἐμα-
 ρείᾳ ἐνθὺς γίνεται· τὸ δὲ μάρειαν ἐδὲν ἄλλο λέγει,
 ἢ ἀκοσμίαν· συνεχῶς ἐν δίδε σεαυτῷ ταύτῃ
 τῷ ἀναχωρηπν, καὶ ἀνανέε σεαυτὸν· Βραχέα ὃ
 ἔσω καὶ σοιχειώδῃ, ἃ ἐνθὺς ἀπαντήσαντα, ἀρκέσει
 εἰς τὸ πᾶσαν αὐτῷ ἀποκλύσαι, καὶ ἀποπέμψαι σε
 μὴ δυσχεραίνοντα ἐκείνοις ἐφ' ἃ ἐπανερχῇ· τίτι γὰρ
 δυσχεραίνεις; τῇ τῇ ἀνθρώπων κακίᾳ, ἀταλογιστά-
 μενθ τὸ κείμεν, ὅτι τὰ λογικῶς ἀλλήλων ἐνε-
 κεν γέγονεν· καὶ ὅτι τὸ ἀνεχεσθαι, μέρεθ τὸ δίκαιο-
 σῶς· καὶ ὅτι ἄκοντες ἀμαρτάνουσι· καὶ πόσοι ἦδη
 διεχθρεύσαντες, ἐσπλίευσαντες, μισήσαντες, δια-
 δορατιοθέντες, ἐκτέτανται, τετέρεσθαι; παύ-
 ποτέ· ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐκ τῷ ὅλων ἀπνεμομένοις δυ-
 χεραίνεις, ἀνανεωπάμενθ τὸ διεζευμένον, ἢτοι
 φερόντα, ἢ ἄτομοι, ἢ ἐξ ὅσων ἀπεδείχθη, ὅτι ὁ κόσ-
 μῷ ὥσπερ πόλις; ἀλλὰ τὰ σωματικὰ, οὐ ἄφεται
 ἔτι, ἐννοήσας ὅτι ἐκ ἐπιμίνονται λείως ἢ βαχέως
 κινωλῶ πνεύματι ἢ διάνοια, ἐπειδὴν ἀπαξ ἑαυ-
 τῷ ἀπολάβῃ, καὶ γνωεῖσθαι τῷ ἰδίᾳ ἐξουσίαν, καὶ
 λοιπὸν ὅσα καὶ πόνη καὶ ἡδονῆς ἀκήκοας, καὶ συγχα-

sceri spiritui leniter aut asperè moto : præterea quæ de voluptatis & doloris naturâ didiceris, & quibus, ut certis & veris, assensus es? Sed forsitan gloriola te sollicitum tenebit, considerantem quàm celerrimè omnia oblivione deleantur, quod sit chaos infiniti utrinque ævi, quàm inanis famæ sonus, quantâ inconstantia & incertitudo opinionum humanarum, quàm arcto includantur hæc omnia loco? Quippe punctum est universa terra, atque hujus ipsius quàm perxiguus angulus habitatur? quot verò sunt in ea ipsa, aut quales illi, qui te sint laudaturi? Proinde memento in hanc quam demonstravi, particulam tui recedere: idque præcipuè cura, ne vexeris, aut nimis contento quid agas studio, sed liber mane, resque ita intueri, ut virum, ut hominem, ut civem, ut animal mortale convenit. Cæterum ex his quæ tibi introspicienti quàm maxime in promptu esse debeant, duo hæc sunt. Alterum, quod res ipsæ animam non continent, sed extra eam quietæ persistunt: perturbationes autem animi ex internis tantum opinionibus nascuntur. Alterum, quod omnia hæc quæ cernis, statim mutabuntur, neque erunt amplius: perpetuòque cogita, quot jam eorum mutationibus ipse interfueris. Mundus quidem, rerum in varias subinde formas mutatio est: vita, in opinione consistit.

4. Si intelligentia esse prædictum, hominibus nobis inter nos est commune, erit & ratio, ob quam illud nobis adest communis: sin hæc, etiam

τίθῃ; ἀλλὰ τὸ δοξάειόν σε πεισπᾶσαι, ἀπιδῶν εἰς
τὸ τάχ^ϛ ἢ πάντων λήθης, καὶ τὸ χά^ϛ ἔρ' ἐκ^ϛ
τερεῖ ἀπείρου αἰῶν^ϛ, καὶ τὸ κενὸν ἢ ἀπηχίσεως, καὶ
τὸ εὐμετάβολον καὶ ἀκείτον ἢ ἔρ' ἡμῖν δοκοῦντων,
καὶ τὸ σενὸν ἢ τόπου ἐν ᾧ περιγράφεται; ὅλητε γὰρ ἡ
γῆ στυγὴ, καὶ ταύτης πόσον γωνίδιον ἢ κατοικήσας
αὕτη; καὶ ἐνταῦθα πόσοι, καὶ οἷοί τινες εἰ ἐπαινε-
σόμενοι; λοιπὸν ἐν μέμνησο ἢ ὑποχωρήσεις ἢ ἐξ
τῷ τοῦ τοῦ ἀρεαίδιον ἐαυτῷ, καὶ περὶ πάντας μὴ παῶ,
μηδὲ κατενείκῃς, ἀλλὰ ἐλευθέρ^ϛ ἔπο, καὶ ὅρα τὰ
περίγραμμα ὡς ἀνὴρ, ὡς ἀνθρωπ^ϛ, ὡς πολίτης, καὶ
διητὸν ζῶον. Ἐν ᾧ τοῖς περιχειροτάτοις εἰς ἃ
ἐγκυβεις, ταῦτα ἔσω τὰ δύο. ἐν μ^ϛ, ὅτι τὰ περι-
ματα ἔχ' ἀπλεται ἢ ψυχῆς, ἀλλ' ἔξω ἔσπικαν ἀρε-
μένα. αἱ ᾗ ὀχλήσεις, ἐκ μόνης ἢ ἔνδον ὑπολήφε-
ως. ἕτερον ᾗ, ὅτι πάντα ταῦτα ὅσα ὄρας, ὅσον
ἔδρεπω μεταβάλλει, καὶ ἐκ ἑνὶ ἔσται καὶ ὅσων ἡδὴ με-
ταβολαῖς αὐτὸς παρατετύχηκας, σωεχῶς δια-
νοῷ. ὁ κόσμ^ϛ, ἀλλοίωσις. ὁ βί^ϛ, ὑπόληψις.

4. Ἐπὶ τὸ νοερόν ἡμῖν κοινόν, καὶ ὁ λόγ^ϛ καὶ ὁ
λογικοί ἐσμεν κοινός. εἰ τῷτο, καὶ ὁ πρακτικὸς
ἢ ποιητέων, ἢ μὴ λόγ^ϛ κοινός. εἰ τῷτο, καὶ ὁ νό-
μ^ϛ κοινός. εἰ τῷτο, πολίται ἐσμεν. εἰ τῷτο, ποι-

etiam ratio quæ præcipit quid agendum sit, quid omittendum, communis erit omnium: proinde & lex. Quod si ita habet, cives sumus: ergo civitatis alicujus participes. Quo relinquitur, mundum civitatis loco esse: cujus enim alius civitatis dicere possumus communionem esse humano generi? Vtrum itaque ex hac communi civitate nobis esse capibus intelligentiæ, uti ratione, & lege, datum est; an aliunde? Ut enim terrenæ mihi à terra aliqua particulæ sunt tributæ, & humor ab alio quodam elemento, itémque spiritus, calor, & ignea natura, suis singula à fontibus ad me derivata sunt; (nihil enim quod vel ex nihilo veniat, vel in nihilum possit aboleri) ita & intelligentia nobis alicunde data est.

5. Mors perinde ac vita, arcanum est naturæ opus, ex iisdem elementis in eadem confusio & mixtio. Denique non est ea res, cujus pudere aliquem debeat: neque enim tale quid est, quod vel animalis ratione præditi naturæ incohærens & incongruum sit; vel quod contra ejus structuræ rationem.

6. Hæc ita, hisque de causis fiunt necessario: quæ qui fieri nolit, periade faciat, ac si ficum arborem succo velit carere. Omnino autem memineris, intra brevissimum tempus & tibi & illi quicumque sit, fore moriendum: paulò post, ne nomen quidem vestrum supererit. Tolle opinionem, simul etiam de accepto damno abolebitur cogitatio, hacque sublata, ipsum etiam damnum non erit. Quod
hominem

λιτεύματός τινος μετέχομεν· εἰ τῦτο, ὁ κόσμος
ὡς αὖτε πόλις· ὅτι· τίνος γὰρ ἄλλαν φήσει τις τὸ πρὸς
ἀνθρώπων πᾶν ἡνὶ κοινῇ πολιτεύματός μετέ-
χειν; ἐκείθεν ὃ ἐκ τῆ κοινῆς ταύτης πόλεως, καὶ αὐτὸ
τὸ νοερόν καὶ λογικὸν καὶ νοητικὸν ἡμῖν, ἢ πάθει; Ὡς
γὰρ τὸ γεῶδες μοι ὑπὸ τινος γῆς ὑπομείνεται, καὶ
τὸ ὑγρὸν ἀπὸ ἐτέρου σοχείου, καὶ τὸ πνευματικόν,
ὑπὸ πηγῆς τινος, καὶ τὸ θερμὸν καὶ πυρρὸς, ἐκ τι-
νός ἰδίας πηγῆς· ἐδὲν γὰρ ἐκ τῆ μηδεὸς ἐρχεται,
ὥσπερ μηδ' οὐς τὸ ἐκ οὐδ' ἀπέρχεται· ἔτι δὲ, καὶ τὸ
νοερόν ἥκει ποθὲν.

5. Ὁ θάνατός τοιούτος, οἷον γένεσις, φύσεως
μυστήριον. σύγκλεισις ἐκ τῆς αὐτῶν σοχείων, εἰς
ταυτὰ. ὅπως δ' ἐκ ἐφ' ᾧ ἂν τις αἰχμηθῇ. καὶ γὰρ
ὡς τὸ ἐξῆς τὸ νοερόν ζωῶν. ἐδὲ παρὰ τὸ λόγον τὸ
παροσχολῆς.

6. Ταῦτα ἔτις ὑπὸ τῶν πύτων πέφυκε γίνεσθαι
ἐξ ἀνάγκης. ὃ ὃ τῆτο μὴ δέλων, δέλη τὴν συκὴν
ὅπῃ μὴ ἔχειν. Ὅπως δ' ἐκείνο μύνηται, ὅτι ἐντὸς
ὀλίγου χρόνου, καὶ σὺ καὶ ἔτι τεθνήξεαι· καὶ βρα-
χυὸν ὃ, ἐδὲ ὄνομα ὑμῶν ὑποληφθήσεται. Ἄρα
τὴν ὑπὸ ληψίν, ἤρπαι τὸ βέλταμμα· ἄρα τὸ βέλ-
ταμμα, ἥρπαι ἢ βλάβη. ὃ χεῖρα αὐτὸν ἑαυτῷ
ἀνθρώπον ἐποιεῖ, τῶτο ἐδὲ τὸ βίον αὐτὸν χεῖρα
ποιεῖ,

hominem seipso deteriozem efficere non potest, id neque vitam ejus pejorem reddit, neque lædit, neque extrinsecus, neque intrinsecus. Natura utilitatis hoc necessario fecit.

7. Quicquid accidit, justè accidit: quod, si diligenter observes, ita habere invenies: atque hoc dico, non tantum causarum consequentia ita fieri, sed etiam ratione justitiæ, & ab aliquo, quod tribuat unicuique pro dignitate suam. Itaque uti cœpisti, observare hoc perge, & quicquid facies, fac auspice & comite bonitate, quo modo propriè vir bonus intelligitur: idque in omnibus tuis observationibus.

8. Non ita tibi sentiendum est, quemadmodum is qui injuriam facit, vel ipse sentit, vel te existimare vult: sed res ipsæ quid verè sint, perspice.

9. Sæper hæc duo in promptu habenda sunt: alterum, ut id tantum agas, quod ratio ejus partis, quæ regnum in te, & potestatem obtinet legislatoris, te hortatur, idque propter hominum utilitatem. Alterum, ut si quis adfit, qui te corrigere, & ab aliqua falsâ opinione deducere velit, sententiam mutes: modò ut ea mutatio verissimili justî alicujus facti, aut publici commodi consecuturi persuasione, aut quod affine sit aliquo nitatur; non verò voluptatis alicujus aut gloriæ adipiscendæ causa facta sit. Ratione præditus es? Sum. Cur eâ non uteris? quid enim præterea desideras, eâ suum obeunte officium?

10. Hactenus,

ποιῇ, ἢ δὲ βλάβῃ, ἢ τε ἔξωθεν, ἢ τε ἐνδοθεν. ἢ
νόσχασαι ἢ τῷ συμφέροντι φύσει τῆτο ποι-
εῖν.

7. Οτι πᾶν τὸ συμβαῖνον, δικαίως συμβαί-
νει. ὃ εἰν ἀκέρως παραφυλάσσης, ἀρήσεις. ἢ
λέγω μόνον χεῖ τὸ ἐξῆς, ἀλλ' ὅτι χεῖ τὸ δίκαιον, καὶ
ὡς ἐν ὑπὸ τινι ἀπονέμοντι τὸ χεῖ ἀξίαν. πα-
ραφυλάσσει ἢ ὡς ἥρξω, καὶ ὃ, τι ἂν ποιῆς, σωτῆ-
ται ποιεῖ, σωτὴ τῷ ἀγαθῷ εἶ), καθ' ὃ κενόηται ἰ-
δίως ὁ ἀγαθός. τῆτο ὅτι πάσης ἐνεργείας οὐκ ἔσ.

8. Μὴ τοιαῦτα ὑπελάμβανε, οἷα ὁ ὑβρίζων
κείνη, ἢ αἰὶ σε κείνην βέβηλαι. ἀλλὰ ἴδε αὐτὰ,
ἐκείνα κετ' ἀλήθειάν ἐστι.

9. Δύο ταύτας ἰστομότητας ἔχον αἰεὶ δεῖ. ἢ μὴ
σεῖς τὸ παραῖσαι μόνον, ὅπως ἂν ὁ τ' βασιλικῆς καὶ
νομοθετικῆς λόγι ὑπεβάλλη. ἐπ' ἀφελείᾳ ἀνθρώ-
πων. ἢ ὃ, σεῖς τὸ μελετᾶν εἰν ἀρα-τις παρῇ
διορθῶν καὶ μελέτῃ ἀποτῆναι οὐσίαν. Τὴν μὲν
τοῖ μεταγωγὴν, αἰεὶ ὑπὸ πιθανότητι ὡς δε-
κνῆς, ἢ κωμωφελῆς γίνεσθαι, καὶ τὰ παραπλήσια τοῖς
αὐτὰ φέρονσι εἶ) δεῖ, ἔχ' ὅτι ἡδὺ ἢ ἐνδοξον ἐφάνη.
Λόγον ἔχεις; ἔχω. τί ἐν τ' χεῖ; τί τε γὰρ τὸ εἰναι
ποιουῶν, τί ἄλλο θέλεις;

10. Haſtenus, ut pars, vitâ ſuppente, ſubſtitiffi : in illud ipſum quod te produxit, moriturus aboleberis : aut potius facta mutatione aſſumeris ad mentem eam, quæ eſt reliquarum origo. Multa thuris grana eidem aræ impoſita, unum altero prius igni corripitur, ſed nihil intereſt. Intra decimum diem, Deus videberis iis, qui te nunc beſtiam & ſimiam putant : ſi quidem ad præcepta & cultum philoſophiæ te convertas. Ne ſic vitam inſtituas, ut qui multa annorum millia viſſurus. Mors imminet ; dum vivis ergo & licet, bonus ut ſis cura.

11. Quantum otii lucratur, qui non videt quid proximus dicat, agat, aut cogitet, ſed tantum quid ipſe agat, curatque ut hoc juſtum ſit & fas. Aut qui, ſecundum Agathonem, Non circumſpicit nigros mores, ſed propoſitam lineam recto, non vago curſu tenet.

12. Qui famæ poſt mortem cupiditate ducitur, non cogitat quemlibet eorum, qui ipſius mentionem ſint facturi, mox ipſum etiam moriturum : deinde itidem eum qui huic ſuccedit, idque eo uſque, dum omnis memoria per attonitos inani fama, extinctoſque homines propagata aboleatur. Quinetiam ſi ſegete immortales fore eos, qui tui recordentur, immortalémque tui futuram memoriam ; quid ergo id ad te ; ne dicam, mortuum ; quid vel vivo tibi laus proderit ? niſi ratione cujuſdam diſpenſationis : omitte enim nunc intempeſtivum de naturæ munere ſermonem, cum aliud nobis

10. Ευνυπέστης ὡς μέρϑ, ἐναφανιδήσῃ τῷ γμ-
νῆσαι. μαλλον ὃ ἀναληφθήσῃ εἰς τ' λόγον αὐτῷ τ'
σπερματικὸν χτὶ μέλαβολίω. Πιστὰ λυβανωτῆ βα-
λδεια ὅπῃ τ' αὐτῷ βωμῷ, τὸ μ, σπερκατέπεζεν, τὰ
δ', ὕσερρ· διαφέρει δ' ἐδέν. Ἐντὺς δέχα ἡμε-
ρῶν, θεὸς αὐτοῖς δόξης, εἰς νυῖ θηείον κ' πίθηκθ,
εἰὰν ἀνακάμψῃς ὅπῃ τὰ δόγματα, κ' τ' σεβασμὸν
τῷ λόγῳ. Μὴ ὡς μύεια μέλλον ἔτη ζῆν. τὸ χρε-
ὼν ἐπῆρτηται. ἕως ζῆς, ἕως ἔξεστιν, ἀγαθὸς
γμῆ.

11. Οσὶω ἀρχολίαν κερδαίνει ὁ μὴ βλέπων, τέ
ὁ πλοσιόν εἶπεν, ἢ ἔπερξεν, ἢ διανοήθῃ· ἀλλὰ μό-
νον τί αὐτὸς ποιεῖ, ἵνα αὐτὸ τῷτο δέχαμον ἢ κ' ὁ-
σιον. Ἡ χτὶ τ' Ἀγάθωνα, Μὴ μέλαν ἦθθ περ-
βλέπεας, ἀλλ' ὅπῃ τ' γραμμῆς βέχεν, ὁρθὸν, μὴ
διερρῖμμένον.

12. Ο ὥλ τ' ὕσερρφημίαν ἐπισημῶθ ἐ φαντά-
ζεται, ὅτι ἕκασθ τ' μεμνημένων αὐτῷ, τάχιστα
κ' αὐτὸς ἀποθανεῖται. εἴτα πάλιν κ' αὐτὸς ὁ κεῖ-
νον διαδεξάμενθ, μέχει κ' παῖζα ἡ μνήμη ἀπσο-
εῖ διαἐπισημῶν κ' σεγεννημένων περῖζα. Τ-
πόθθ δ' ὅτι κ' ἀθάνατοι μ' οἱ μεμνησόμενοι, ἀθά-
νατθ δ' ἡ μνήμη, τί ἔν τῷτο περὶ σέ; κ' ἐδέν
λέγω ὅτι περὶ τ' τεθνηκότα, ἀλλὰ περὶ τ' ζῶντα,
τί

nobis hic propositum sit. Omne quod pulchrum est, ex seipso tale est, atque in se ipso absolvitur, nullamque sui partem habet laudem. Ideo id quod laudatur, eo ipso neque pejus fit, neque melius. Idque etiam de iis intelligi volo, quæ communiori sermone pulchra aut bona dicuntur, ut quæ ex materia fiunt, & artis opera. Id autem quod revera bonum est, non magis alia quadam re opus ad id, ut sit bonum, habet, quam lex, veritas, tranquillitas animi, verecundia: quid horum vel si laudetur bonum sit, vel vituperatione corrumpitur? Smaragdus enim verò nisi laudetur, de bonitate sua aliquid amittit? quid aurum, ebur, purpura, culter, flosculus, arbuscula?

13. Si permanent animi, quomodo eos ab æthero capit aer? & quomodo terra (inquam ego) ab ævo usque humanorum corpora recipit? Quemadmodum enim hic corpora quum aliquandiu in terra delituere, mutantur dissipataque spatium aliis cadaveribus præbent: sic animæ in ærem subvectæ, quum aliquandiu ibi perstiterunt, seu fusa seu accensa mutantur, & ad mentem omnium aliarum genitricem adjunguntur, eaque ratione aliis adventantibus locum cedunt. Hoc responderi potest, posito animas esse corporibus superstitas. Neque verò tantum multitudo sepulcorum eo modo corporum considerata est: sed & eorum quæ quotidie comeduntur à nobis, & bestiis animalium, & sic absumpta magno numero in edentium corporibus quasi sepeliuntur;

τί ὁ ἔπαινος, οὐκ ἄρα δι' οἰκονομίαν τινὰ; τὰ
 ρες γὰρ οὐκ ἀκρίτως τινὶ φυσικῶς δοσαν, ἀλλὰ τινὸς
 ἐχομένου λόγῳ λοιπόν. Πᾶν τὸ καὶ ὁπωσιῶ καλὸν
 ἐξ ἑαυτῆ καλὸν ὄντι, καὶ ἐφ' ἑαυτῇ καταλήγει, ἐκ
 ἔχον μέρει ἑαυτῆ ἔπαινον· ὅτα γοῶν χεῖρον ἢ
 κρείττον γίνεται τὸ ἐπαινόμειον. τὸτο φημι καὶ ὅτι
 τὸ κοινότερον καλῶν λεγόμενον· οἷον ὅτι τῶν ὑλικῶν,
 καὶ ὅτι τῶν τεχνικῶν κατασκευασμάτων. Τὸ δὲ δὴ
 ὄντως καλὸν, τινὸς χρεῖαν ἔχει· ἢ μᾶλλον ἢ νόμος·
 ἢ μᾶλλον ἢ ἀλήθεια· ἢ μᾶλλον ἢ εὐνοία, ἢ αἰδώς,
 τί τέτων διὰ τὸ ἐπαινεῖσθαι καλὸν ὄντι, ἢ φεγδ-
 μίον φθείρεται· σμαρτῶν γὰρ ἑαυτῆ χεῖρον γί-
 νεται εἰάν μὴ ἐπαινῶται; τί δὲ χυμὸς, ἐλῆρας, σαρ-
 φύρα, μαχαίριον, ἀνθύλλιον, δεινύριον;

13. Εἰ διαμύχην αἱ ψυχαί, πῶς αὐτὰς ἐξ αἰ-
 δίον χαρῆς ὁ αἶθερ; πῶς δὲ ἢ γὰρ χαρῆς τὰ σῶμα ἐκ το-
 σῆτος αἰῶντος διαπύμων σώματα· ὥστε γὰρ ἐν-
 δάσει, ἢ τέτων πρὸς ἡμῶν τινα ἐπιδιαμονὴν μετα-
 βολὴ καὶ διάλυσιν χώραν ἄλλαις νεχεῖς περὶ· ὅτως
 αἱ εἰς τὸ αἶρα μεθιστάμεναι ψυχαί, ἐπὶ πέσον συμ-
 μείνασαι, μεταβάλλουσι, καὶ χεῖνται, καὶ ἐξάπτον-
 ται, εἰς τὸ τῶν ὅλων ἀπερματικὸν λόγον ἀναλαμβάνου-
 ναι, καὶ πῶς τὸ βόσκον χεῖρα ἢ πρᾶγμα καὶ
 μέναις παρέχουσιν. τὸτο δὲ ὅπως ἀποκαταίτα ἐφ'
 ὡς φησὶ τὸ τὰς ψυχὰς διαμύχην· καὶ δὲ μὴ μόνον
 ἐνθυμείσθαι

sepeliuntur; at nihilominus suppeditat spatium aliis, propter eorum in sanguinem, aërem, calorémque mutationem.

14. Quæ super hoc, quod se nunc offert, certa veritatis explorandæ ratio? Si in materiam divides & causam. Non est vagandum, sed in omni appetitu, justitiæ ratio habenda: omni-que in cogitatione, certitudinis.

15. Quicquid, ô Munde, tibi convenit, id omne mihi convenit, nihilque mihi vel immaturum est, vel tardum, quod tibi sit tempestivum: omne id fructum meum puto, quod tuæ ferunt horæ. Ex te sunt, & in una te omnia, ac in te unam omnia redeunt, ô Natura rerum. Quidam dixit, ô chara Cecropis civitas! Ego autem de te cur non dicam, ô chara Dei civitas!

16. Pauca age, inquit, si tibi tranquillitas animi curæ est. Nihil est mellius, quam ea tantum quæ necesse est, & quæ ratio animalis ad civilem societatem nati, requirit, agere, & eo modo agere, quem eadem illa ratio præscribit. Id enim non modò rectè agendo, sed & paucè agendo animi tranquillitatem parit. Nam ex his, quæ plurima & agimus & loquimur, si quis ea quæ non sunt necessaria tollat, is & majori otio utetur, & pauciores animi perturbationes experietur. Itaque singulis in rebus quas aggredimur, taciturnum hoc sibi quæque suggerere expedit. An non & hoc ex iis, quæ minime necessaria? At non modò actiones, sed & cogitationes inutiles sunt vitandæ: ita enim fiet,

ἐνθυμῶν τὸ πλῆθος τῶν θαπτομένων ἐπὶ σαρμά-
των, ἀλλὰ καὶ τὸ τὴν ἐσχάτης ἡμέρας ἐθιομένων ζῶν,
ὅφ' ἡμῶν καὶ τῶν ἄλλων ζῶν. ὅσοι γὰρ ἀειθρὸς πα-
ταλισκονται, καὶ ἐπὶ πᾶσι θάπτεται ἐν τοῖς τῶν
προσφομένων σώμασι, καὶ ὅπως δέχεται ἡ χάρις αὐτῇ
διὰ τὰς ἐξαιματώσεις, διὰ τὰς εἰς τὸ ἀερώδες, ἢ
πυρρῶδες ἀλλοιώσεις.

14. Τίς ὅτι τέτα ἡ ἰσραὴλ τὴν ἀληθείαν; διαίρεσις
εἰς τὸ ὑλικόν, καὶ εἰς τὸ αἰτιῶδες. Μὴ ἀπορρέμβε-
ται, ἀλλ' ὅτι πάσης ὁρμῆς τὸ δίκαιον ἀποδιδόναι·
καὶ ὅτι πάσης φαντασίας ἀντὶ τὸ καὶ ἀληθινόν.

15. Πᾶν μοι συναρμόζει, ὃ σοὶ διάφορον ὄντι ὁ
κόσμος. ἔδην μοι πρῶτον, ἔδην ὁψιμον, τὸ σοὶ εὐ-
χαιρον· πᾶν μοι καρπὸς, ὃ φέρουσιν αἱ σοὶ ὄρεαι. ὃ
φύσις, ἐκ σὺ πάντα, ἐν σοὶ πάντα, εἰς σὺ πάντα. Ἐ-
κείνη ὁ μὲν φησι, πόλις φίλη Κίερον, οὐ γὰρ ἐκ ἐξῆς
πόλις φίλη δέσ;

16. Ολίγα προῆστέ φησιν εἰ μέλλεις ἐνθυμῶν μη-
δὲν ἄμεινον τῶν ἀναρχῶν προέσθην, καὶ ὅσα ὁ τῶν φύσει
πολιτικῶν ζῶν λόγῳ αἰρεῖ, καὶ ὡς αἰρεῖ. τῷτο γὰρ ἡ μόνον
τῶν ἀπὸ τῆς καλῶς προέσθην ἐνθυμίαν φέρει, ἀλλὰ καὶ τῶν
ἀπὸ τῶν ὀλίγων προέσθην. τὰ πλεῖστα γὰρ ὡς ἀνέκδοτον καὶ
προέσθην, ἐκ ἀναρχῶν ὄντα, ἐάν τις πειλή, ἐν-
θυμώτερον καὶ ἀταρχεύτερον εἶναι. ὅθεν δεῖ, καὶ
πᾶς ἐκαστοῦ αὐτὸν ἐνθυμῶν, μή τι τῷτο ἢ τῶν

set, ut ne actiones quidem supervacaneæ consequantur.

17. Fac periculum, ut tibi boni viri vita quadret: ejus inquam, qui fato sibi destinata equo fert animo, & in justis suis actibus, placidoque mentis statu, ut ad summam felicitatem sufficientibus, libens acquiescit. Vidisti illa; hæc quoque intueri. Non perturba te ipsum, sed simplex esto. Peccat aliquis? sibi ipsi peccat. Tibi aliquid accidit? Euge: non aliud tibi accidit, quam quod ab initio ex universâ rerum mundi congerie peculiari fato tibi copulatum & connexum est. Ad summam, Brevis est vita: curandum, ut præsens tempus læteris rectam rationem & justitiam sequutus: ac in remissionibus animi sobrius sis.

18. Aut compositus est certo ordine mundus, aut confusio quædam rerum temerè mixtarum, mundus tamen. An quum in te ipso ordo locum habeat, universum nullo ordine constare dicemus, præsertim omnibus in eo rebus ita digestis, diffusis, atque inter se mutuâ naturæ convenientiâ devinctis?

19. Mores nigri, mores effoeminati, duri, feri, pecorum aut infantium similes, stolidi, fucati, scurriles, cauponarii, tyrannici. [Quid tum?] Si peregrinus in mundo, qui quæ in mundo sunt, non cognoscit: haud minus peregrinus erit, qui ea quæ sunt, non cognoscit. Fugitivus ille, qui civilem rationem fugit: cæcus, qui intelligentiæ oculos clausos habet: pauper, qui alio indiget, neque in se habet omnia,

· Μάρτυς Αιγυπτίων Βελίος Λ. 83

αἰσχυρὸν ἀλλ' ὅμως μόνον οὐδ' ἔτι τὰς μετ' ἀναμνήσεως
 ἀμαρτῆν, ἀλλὰ καὶ φαντασίας· ἔτι γὰρ ὅτε οὐδ'
 ἔτι παρὰ λαοὺς ἐπακροαθῆναι.

17. Πείρασον πάσαις χερσὶ καὶ ὁ ἀδελφὸς ἀνδρώπῳ
 18. τῷ ἀρεσκασίᾳ μὴ τοῖς ἐν τῷ ὄλῳ ὑποκει-
 μένοις. ἀρεσκασίᾳ ἢ τῇ ἰδίᾳ φρεσὶ δικαία καὶ δια-
 βόλησι συμμιχῇ. ἰώρεκας ἐκεῖνα, ἴδε καὶ ταῦτα. Σε-
 αὐτὸν μὴ τέρσασθε, ἀπλῶς τὸν σφαιρὸν. ἀμαρτῆν
 τῇ; δαυτὰ ἀμαρτῆν. Συμβέβηκε σοὶ τί καλῶς;
 ἐκ τῶν ἀρχῶν τοῦ συγκαταβήματος, καὶ συγκαλώθετο
 πᾶσι τὰ συμβαλόντα. Τὸ δ' ὅλον, βραχυὸς ὁ βίος·
 παρατρέχει τὰ παρὰ σοὶ ἐνδοκίμα καὶ δαυτὰ· πᾶσι
 ἀντιμῶν.

18. Πᾶσι κόσμῳ διατεταμένῳ, ἢ κινεῖται, συμ-
 μετρῶν ἢ μὴ, ἀλλὰ κόσμῳ. ἢ ἐν σοὶ μὴ τις
 κόσμῳ ὑφίσταται διώσται, ἐν ἢ πᾶσι πάντῃ ἀποσ-
 μῆτα, καὶ ταῦτα, ἔτι πάντων διακεχυμένων καὶ
 συμπαθῶν.

19. Μῆλα καὶ ἴδιον, δῖον καὶ ἴδιον, αἰσχυρὸς καὶ ἴδιον,
 θηριώδες, βοσκοματώδες, παιδαειώδες, βλαπ-
 τὰς, κίβδηλας, βαμολόχον, πατηλικόν, τυρεακ-
 κῆλα. Εἰ ξένῳ κόσμῳ ἢ μὴ γνωρίζω τὰ ἐν αὐτῇ
 ὄντα, ὅχ' ἴδιον ξένῳ, καὶ ὅ μὴ γνωρίζω τὰ γινώ-
 μενα. φησὶς ὁ φύσει τὸ παλικὸν λόγον. τυφλὸς ὁ
 κατὰ μίαν πρὸ νοσῶν ὁμῶς. πᾶσι γὰρ ὁ ἐνδοκίμα

84. *M. Antonini de seipso Lib. IV.*

omnia, quæ ad veram vitam necessaria sunt. Abscessus sive ulcus mundi est, qui se à communis naturæ ratione sejungit, indignè ferendo ea quæ eveniunt: Eadem enim quæ te natura, hoc quoque quicquid est produxit. Fragmentum civitatis, qui suam animam à communi & unica omnium ratione præditorum mente rescindit.

20. Alius sine toga philosophatur, alius absque libro. Alius, Seminudus, inquit, ego sum, & esurio: nec tamen à rectâ ratione descisco. Ego verò disciplinæ cibo careo; persevero tamen. Tu quoque artem quam didicisti, dilige, in eaque acquiesce. Reliquam verò vitæ partem ita exige, ut qui ex animo diis omnia tua commiseris; neque ullius te hominis vel servum vel tyrannum constituas.

21. Considera (verbi gratia) quæ Vespasiani tempora fuerint: invenies homines tum quoque non aliter ac nunc fit, nuptias contraxisse, liberos aluisse, ægrotasse, diem suum obiisse, belligerasse, festos dies egisse, negotiatos fuisse, agriculturam exercuisse, adulatos fuisse, præfractos se gessisse, suspicionibus indulgisse, insidias fecisse, quosdam votis mortem vocasse, alios quirитatos de præsentē rerum statu, amasse, thesauros collegisse, consulatus & regna expetiisse. Nōne eorum omnium vita jam abolita est? Rursus ad ætatem Trajani descende: invenies hīc quoque eadem omnia. Iamque & illud ævum desuit. Percurre pariter & alias temporum & integra-
rum

ἐτέρου, καὶ μὴ πάντα ἔχων παρ' ἑαυτῷ τὰ εἰς τὸ βίον
χρήσιμα. Απόστημα κόσμος ὁ ἀφιστάμενος, καὶ χω-
ρίζων ἑαυτὸν τῇ κοινῇ φύσει λόγῳ, διὰ τῆς δυσ-
αρεσῆς πῶς συμβαίνεισιν. ἐκείνη γὰρ φέρει τὸτο,
ἥ καὶ σε ἠνάγκην ἀποχρίσματος πόλεως ὃ τὴν ἰδίαν ψυχὴν
τῇ λογικῶν ἀποχρίζων, μιᾶς ἔστις.

20. Οὐ μὲν χωεῖς χιλιῶν φιλοσοφεῖ, ὃ δὲ χωεῖς
βιβλίου. ἄλλοι ὅμως ἡμίγυμνοί, ἄστυς ἐκ ἔχου-
σιν, καὶ ἐμμένω τῷ λόγῳ. ἐγὼ δὲ ἔσφας τὰς ἐκ μα-
θημάτων ἐκ ἔχω, καὶ ἐμμένω. Τὸ τεχνίον δὲ μα-
θητὴς φίλος, τέτρω περὶ παναπαύει. τὸ δὲ ὑπολοιπὸν τῆς βίης
διέξελθε, ὡς θεοῖς μὲν ὑπὲρ ἔσφας τὰ σεαυτῷ πάντα
ἐξ ὅσων τὴν ψυχῆς ἀνθρώπων ἢ μηδεὶνος μήτε τύ-
ραννον, μέτε δὲ λον ἑαυτὸν καθιστᾷς.

21. Ἐπιπόνησον λόβῳ χάειν τὰς ἐπὶ Οὐρανίαν
καίρας· ὅψι ταῦτα πάντα· γαμουῦντας, παιδὸς ἔ-
σφας, νοσουῦντας, ἀποθνήσκοντας, πολεμῶντας, ἐ-
σφαζόντας, ἐμποροδομῶντας, γεωργοῦντας, κολα-
κεῦόντας, ἀνθαδιζομένους, ὑποπτεύοντας, ἐπιβου-
λεύοντας, ἀποθανεῖν τινὰς εὐχομένους, γογγύζοντας
ἐπὶ τοῖς παρῆσιν, ἐσθῶντας, δημοσιεύοντας, ὑπα-
τείας, βασιλείας ἐπιθυμῶντας. ἐκουῶ ἐκείνῳ μὲν ὃ
τέτων βίῳ, ἐκ ἐτι ὑδαμῶ. Πάλιν ἐπὶ τὰς καίρας
τὰς Τραϊανῶ μετέβηθι· πάλιν τὰ αὐτὰ πάντα.
τίθηναι καὶ κείνῳ ὁ βίῳ. Ὅμοιος καὶ τὰς ἄλλας ἐπι-

ram nationum epochas [scu, titulos ;] & cogita quàm multi, cùm intentissimâ curâ & sollicitudine diu laborassent, paulò post expirarunt, & in elementa resoluti sint. Præsertim verò hi memoria recolendi sunt, quos ipse cognovisti vana affectantes, cùm id agere, ad quod natura erant facti, eique inhærere, & eo contenti esse cessarent. Id quoque opus est meminisse, in unaquaque actione tantum versandum, quantum dignitas ejus & debita proportionis observatio permittunt : ita fiet, ut non diutiùs quàm par sit rebus exiguis immoratus, nullum fastidium contrahas.

22. Vsitata quondam vocabula, nunc pura puta glossemata sunt : ita & eorum qui fuerint olim celeberrimi nomina, nunc quodammodo sunt glossæ ; ut Camillus, Cæso, Volesus, Leonnatus ; tum paulò post, Scipio, Cato ; inde Augustus, Adrianus, Antoninus : omnia enim hæcevanida sunt, & mox in fabulam abeunt : imò & oblivione penitus obruuntur. Atque hoc dico de iis, qui ad miraculum usque elari erant : reliqui enim simul atque animam efflarunt, obscuri, & ignoti facti sunt. Quamquam quid est omnino, cujus sit memoria sempiterna ? Omnia sunt inania. Quid est igitur, in quod sit studio incumbendum ? Unicum hoc, ut cogitationes sint justæ, actiones sociabiles, ratio te nunquam fallat, itaque sis animo affectus, ut quæcunque accidunt, ea tanquam necessaria, nota, ut à tali principio & fonte promanantia, approbes. Vtrò te fato præbe, pateréque

καρὰς χρόνων καὶ ὅλων ἐθνῶν ὑποθεώρι, καὶ βλέπει
πᾶσι καὶ ἡλιαφύλιεσσιν, κακὸν ἐπέσον, καὶ ἀνελεσθήσθαι
εἰς τὰ σοὶ χεῖρα. Μάλιστα δὲ ἀνακαταστήσει ἐκείνους ἐκ
αὐτῶν εἰς τὰ κενὰ ἀπαμένους, ἀφηνίασιν ποιεῖν τὸ κατὰ
ἐξουσίαν καὶ ἀσυνείδωτον, καὶ τότε ἀπειεῖς ἔχεισθαι, καὶ τὰ
τῶ ἀρπαῖσθαι. Αναγνώσον δὲ σὺ τὸ μέμνησθαι, ὅτι
καὶ ἡ ἐπιτέλει καὶ ἐλπίσιν, ἰδοὺν εἴσταν
ἔχει καὶ συμμέτρειαν. ὣτως γὰρ ἐκ αὐτοῦ συστήσεται, ἵνα
μὴ ἐπὶ σπείον ἢ πρὸς ὅτι πρὸς τὰ ἐλάσσω καὶ ἀ-
γίαν.

12. Αἱ πάλαι θωπήθει· λέξετε, γλωσσῶν καὶ τῶν
ἕτως ἔσθ' καὶ τὰ ὀνόματα τῶν παλαιῶν πολυμήτων, καὶ
πρόπον τινα γλωσσῶν ὄντων. Καρμὰλλοι, καὶ
σῶν; Οὐδ' αὖτε, Αἰωνάτο· κατ' ὁλίγοις δὲ καὶ Σκι-
πίων, καὶ Κάτων· ἔτα καὶ Αὐλῆς· ἔτα καὶ Αἰε-
σίδης, καὶ Ἀντωνίου· ἐξήγηται γὰρ πάντα, καὶ με-
θώσθ' ἐταχὺ γίνεσθαι. ταχὺ δὲ καὶ παρρησίας λήθη
κατέχουσιν. καὶ ταῦτα λέγω ὅτι τῶν παλαιῶν ὡς
λαρυψάτων. οἱ γὰρ λοιποὶ ἅμα τῶν ἐκπνεύσας, ἀ-
σπαστοί. Τί δὲ καὶ ὅτι ὅλως τὸ ἀείμνησον; ὅλον
κερὸν. Τί οὖν ὅτι ὅτι δὲ ἐπὶ τῶν ἐκπνεύσας, ὅ
τῶτο, διὰ τοιαύτα δικάσια, καὶ τῶν ἐξῆς κοινωτικῶν; καὶ
κόψοι οἱ μήποτε διαφεύσασθαι, καὶ διὰ τοιαύτοις ἀ-
σπαστοῖς πᾶν τὸ συρραβεῖν ὡς ἀσπαστοῖς, ὡς
ἐκπνεύσας, ὡς ἀπ' ἀρχῆς τοιαύτης καὶ πηγῆς ῥέον.

pateréque id te iis quæ ei visum fuerit rebus destinare: omnia in diem sunt, cum id quod recordatur alicujus, tum id, cujus fit mentio. Nunquam non considera, quæ sunt omnia per mutationes fieri, neque universi naturæ quicquam esse usitatus, quam res mutare, & innovare. Omnia enim quæcunque nunc sunt, quasi semina sunt eorum, quæ post ex illis consecutura sunt: est autem nimium rudis hominis existimare ea tantum semina esse, quæ in terram aut matricem dejiciuntur.

23. Iam morieris, neque adhuc es simplex, perturbationum vacuus, nihil suspicans extrinsecus tibi posse damni afferri, omnibus benignus, prudentiam in eo tantum ut justè agas positam censens.

24. Intuere aliorum principem partem, ac quænam fugiant, quæ sequantur illi, qui vulgò prudentes habentur. Tuum quidem malum non est in alterius animo positum, neque in corruptione ulla aut mutatione coeli. Vbi ergo? in opinione de malis tua. Nihil igitur malum esse judica, & omnia bene habebunt. Quod si corpus, quod animo tuo est proximum, secetur, uratur, suppuretur, putrescat; tamen ea pars, quæ judicare de his debet, quieta sit: hoc est, existimet nihil esse neque bonum, neque malum, quod ex æquo potest bono atque malo accidere: nam quod ei qui secundum & ei qui contra naturam vivit, ex æquo

Ἐκὼν σφαιτέρῃ τῇ κλωθοῖ σφαιροειδῶς, παρ-
χων σωῆσαι, οἷς τισὶ πότε πρῶτα βέβηται·
πάν ἐφήμερον, καὶ τὸ μνημονεῦον, καὶ τὸ μνημονό-
μικον. Θεώρει διλιπεῖως, πάντα καὶ μεταβολὴν
γενόμενα γίνεσθαι, καὶ ἐθίζει ἐννοεῖν, ὅτι ἔδεν οὐ-
τως φιλεῖ ἡ ψυχή ὅλων φύσιν, ὡς τὸ, τὰ ὄντα μετα-
βάλλειν, καὶ ποιεῖν νέα ὅμοια. σπέρμα γὰρ βόσκον τινὰ
πάν τὸ ὄν ἐξ αὐτοῦ ἐσσομένη. σὺ δὲ μόνον σπέρματι
φαντάζει τὰ εἰς γινώ, ἢ μήβαν καταβαλλόμενα·
τῷτο δὲ λίαν ἰδιωτικόν.

23. Ἡ δὲ τεθνήξη, καὶ ἔπω ἔτε ἀπλῆς, ἔτε ἀτά-
ραχτος, ἔτε ἀνύποπτος καὶ βλαβῆναι ἀν ἐξωθεν,
ἔτε ἰλεως πρὸς πάντας· ἔτε τὸ φρονεῖν ἐν μόνῳ τῷ
δικαιοφρονεῖν τιθέμενος.

24. Τὰ ἡγεμονικὰ αὐτῶν διάσχετε, καὶ τὰς φρο-
νίμους, οἷα μὲν φεύγεσθαι, οἷα δὲ διώκεσθαι. Ἐν ἄλλο-
πρίῳ ἡγεμονικῷ κακὸν σὸν ἔχει εἶναι, ἐδὲ μὲν ἐν
τινὶ ὑπὸ καὶ ἐτεροκόσῳ καὶ ἀνέχοντο. καὶ ἐν ὅτε
τὸ κακὸν ὑπολαμβάνον σὺ δεῖ. τῷτο ἐν μὴ
ὑπολαμβάνετω, καὶ πάντα εὖ ἔχει. καὶ τὸ ἐγγυ-
τάτω αὐτῷ τὸ σωματίον τέμνηται, καίηται, δια-
πύσκηται, σήπηται· ὅμως τὸ ὑπολαμβάνον καὶ
τέτων μείων, ὑψυχάζετω· ποιῆτόν δεῖ· κενέτω
μήτε κακόν τι εἶναι, μήτε ἀβασθόν, ὃ ὁπίσθης διώεται
κακῶ ἀνδρὶ καὶ ἀβασθῶ συμβαίνειν. ὃ γὰρ καὶ τῷ καὶ
φύσιν

ex quo accidit, id neque secundum, neque contra naturam est.

25. Assidue tecum cogita, mundum esse animal quoddam unum, uno corpore & una animâ præditum, quomodo omnia in unicum sensum, qui mundi sensus est, singula permeando cedant; omnia ab eo, unico appetitu movente, agantur, ac omnes res omnium rerum causæ aliqua ex parte sint, tum quis earum inter se contextus & quædam quasi conglomerationis.

26. Animula es, quæ cadaver gestat: ut Epictetus dicebat.

27. His qui in mutatione sunt, nihil est malum: ut neque bonum quicquam his qui e mutatione existunt.

28. Ævum, fluctus quidam est rapidus earum quæ fiunt rerum: simul enim unumquodque & apparet & præterit, & aliud subsequitur, mox item aliud succedet. Omne quod nobis accidit, ita consuetum est, & notum, ut rosa vere, fructus æstate. Eadem est ratio morbi, mortis, calumniæ, insidiarum, omniumque eorum, quæ stultis vel gaudium, vel tristitiam afferunt. Quæcunque necessario continuationis ordine subsequuntur, ea præcedentibus accommodata naturâ, congruæque succedunt. Non enim quasi numerus, certus quidem, sed independens, à solâ necessitate manans: verum rationi consentanea continuatio; [quæ fiunt in mundo, scilicet] ac quemadmodum certo ordine quæ subsistant omnia, sunt coaptata;

φύσιν βιωῶντι ἐπίσης συμβαίνει, ἔτε τὺτο καὶ φύσιν
εἶναι, ἔτε καὶ φύσιν.

25. Ως ἐν ζῶν τὸν κόσμον, μίαν εἶσαν, καὶ ψυ-
χὴν μίαν ἐπέχον, συνεχῶς ὑπνοεῖν. καὶ πᾶς εἰς
αἰσθητὴν μίαν, ἢ τέτυ, πάντα ἀναδίδοιαι. καὶ πᾶς
ἐκείνῃ μὴ πάντα πρᾶσσει, καὶ πᾶς πάντα πάντων
ἐξ γινώσκων συναίτια, καὶ οἷα τῆς ἡ συνήσεως καὶ
συμμήρεως.

26. Ψυχάειον ἢ βασιλῆον νεκρὸν, ὡς Ἐπίκλη-
τον ἔλεγε.

27. Οὐδὲν εἶναι κακὸν, τοῖς ἐν μεταβολῇ γινο-
μένοις. ὡς ἐν ἀθάτον, ἐν μεταβολῆς ὑφισταμέ-
νοις.

28. Ποιοῦσι τις ἐν ἐξ γινώσκων καὶ ρεῦμα βί-
αιον ὁ δὲ αἶμα ταχὺ ἄφρη ἔκαστον καὶ παρεννήκειαι,
καὶ ἄλλο παρεννήκειαι, τὸ ἢ ἐσχεθῆσθαι. Πᾶν τὸ
συμβαῖνον ἔσως σύνθησι καὶ γινώσκων, ὡς τὸ βῆδον
ἐν τῇ ἑασι, καὶ ὁ πόρος ἐν τῇ δέσει. τρεῖς τὸν καὶ
νδοθ, καὶ θάναθ, καὶ βλαστημία, καὶ ὁπτελή,
καὶ ὅσα τὰς μαρὰς εὐφραίνει ἢ λυπᾷ. Τὰ ἐξῆς αἰ-
τοῖς θεωρητισματικοῖς οἰκείως ἐπιγίνεται. ἐν τῷ οἷον
καταλειπνοῖς τις εἶναι ἀπηρητημένος, καὶ μόνον τὸ κα-
τηναγκασμένον ἔχει. ἀλλὰ συναίτια εὐλοῖθ.

καὶ

aptata; ita quæ fiunt, non successionem nudam, sed mirabilem etiam quandam inter se conjunctionem & necessitudinem ostentant.

29. Dictum Heracliti semper est memoria tenendum : Terræ mortem scilicet esse aquam, aquæ aërem, aëris ignem, idque vicissim. Ejus quoque exemplum recolendum, qui nesciebat quorsum iter duceret. Et quod cum ratione quæ universum administrat, continenter conversantes, tamen ab ea discrepant : istaque in quæ quotidie incidunt, ea nova ipsis & peregrina videntur. Sed & illud ; non tanquam si dormiremus, agendum nobis esse, vel loquendum : in somnis enim certè videmur nobis agere aut dicere. Neque imitandi sunt nobis pueri, qui à parentibus suis *hoc est, nudè, sicut accepimus.

30. Quemadmodum si quis tibi Deorum diceret, moriendum tibi aut cras, aut ad diem tertium : non jam magnopere tertium diem crastino præferres, nisi animi esses omnino abjectissimi : quantum enim est intervallum ? Eodem modo judica non in magno esse ponendum discrimine, post millénæ annos, an verò cras decedas. Crebrò reputa, quàm multi medici sint mortui, qui sæpenumero ægrotos insipientes supercilia contraxerint : quot Mathematici, qui aliis exitum è vita prædicando se jactaverint : quot philosophi, postquam de morte & immortalitate tam multa composuissent : quot re bellica laudati, qui multos occiderant : quot tyranni, qui magna cum insolentia

καὶ ὥστε σωλήταί τε σωτηροσμένοις τὰ ὄντα· ἔτι
τὰ γινόμενα ἐ διαδοχῶν φιλήν, ἀλλὰ θαυμα-
στήν τινά οἰκειότητά ἐμφαίνει.

29. Αὖτε ὁ Ἡρακλείδης μεμνηθεὶς ὅτι γῆς θά-
κατο, ὕδαρ ἡμέσαι· καὶ ὕδατο· θάνατο,
αἶρα ἡμέσαι· καὶ αἶρτο, πῦρ· καὶ ἔμπαλιν. Μνη-
νῆσαι ὅ καὶ ὁ ἐπιλανθανόμενος ἢ ἡ ὁδὸς ἄγει. καὶ ὅτι
ἐ μάλιστα διλωκῶς ὁμιλῶσι λόγῳ· τὰ τὰ ὅλα διοι-
καῶτι· τέτρω διαφέρναι. καὶ οἷς καθ' ἡμέραν
ἐκχυρῶσι, πάντα ἀντοῖς ξένα φαίνεσθαι. Καὶ ὅτι ἐ
δεῖ ὥστε καθευδόντας ποιεῖν καὶ λείπειν. καὶ γὰρ τότε
δοκῶμεν ποιεῖν καὶ λείπειν. Καὶ ὅτι ἐ δεῖ παῖδας
τοκίων ὧν τέτ' ἐστὶ καὶ φιλὸν καθότι παρελή-
φμεν.

30. Ὡστε εἰ τίς σι θεῶν εἶπεν, ὅτι αὖτις τεθ-
νήσκει, ἢ πάντως εἰς τρίτῳ, ἐκ ἑτ' ἀν παρ' ἐμῶν
ἐποιεῖ, τὸ εἰς τρίτῳ μᾶλλον, ἢ αὖτις; εἴτε μὴ
ἐχάτας ἀγνοῖ εἰ· πόσον γὰρ ὅτι τὸ μέγα; ἔτι
καὶ τὸ εἰς πολλοσὶν ἔτ' μᾶλλον, ἢ αὖτις, μηδὲν
μέγα εἶν) νόμιζε. Εὐνοεῖν σιωχῶς πόσοι μὴ ἰατρὸν
ἐπιειθήνασι, πολλάκις τὰς ὁρῶντες ὑπὲρ ἡμῶν ἀρρώ-
σων συσπῶσαντες. πόσοι ὅ μαθηματικοὶ, ἄλλων θα-
νάτου ὡς τι μέγα περιπόνητες· πόσοι ὅ φιλόσοφοι πρὸς
θανάτου ἢ ἀθανασίας μυρία διαλινάμενοι. πόσοι ὅ
αἰετῆς πολλὰς ἀπκρίναντες. πόσοι ὅ τύραννοι
ἐξουσία

lencia tanquam immortales potestate sua us-
erant : quot urbes integræ mortuæ (ut ita di-
cam) sunt, Helice, Pompeii, Herculænum, &
aliæ innumera. Percurre etiam quos tu ipse
notos habuisti, qui alius super alium, cum fu-
nus aliorum curassent, non & ipsi ab aliis e-
laci sunt. Atqui hæc omnia brevi tempore. In
eo enim præcipui sapientiæ nervi, humana o-
mnia semper ob oculos habere, ut quæ spatio,
brevissima; pretio, vilissima. Ut [ex. c. Ho-
mo; quid?] Quod heri vilis muco; cras au-
tem vel conditura meræ, vel cinis erit. Mo-
mentaneum itaque hoc tempus quod à natura
constitutum, considerandum est, æquoq; animo
è vita abeundum: perinde ac si oliva maturitate
consecuta decidat; ac terram laudet, quæ ipsam
tulit; arbori verò gratias agat, quæ genuit.

31. Similis esse debes promontorii, ad quod
assiduo fluctus alliduntur: ipsum autem stat
immutum, fluctus autem circa se æstuantem
componit ac compescit. Dicit aliquis: infeli-
cem me, cui hoc acciderit! quinimò, felicem
me, qui hunc casum sine dolore perferam, &
nec præsentibus frangar, nec futura extime-
scam! Nam unicuique tale quid potuit accide-
re: ac non cuiusvis erat, sine dolore eum ca-
sum excipere. Cur igitur illud potius infortu-
nio, quàm hoc felicitati adscribis? aut cur id
infelicitatem hominis appellas, in quo nihil
mali passa est hominis natura? An verò dam-
num tibi humanæ naturæ videri potest id,
quod non est contra propositum naturæ ejus?
Quod

Quod ergo naturæ propositum esse didicisti ? Num casus iste efficere poterit, quo minus sis justus, magnanimus, temperans, prudens, circumspectus, tutus ab errore, verecundus, liber ? aut adimere omnino quicquam eorum, quæ hominis naturæ sunt propria ? Proinde quoties inciderit quicquam, quod ad dolorem te provocet, recordare hujus præcepti, Non illud quod accidit infortunium verè esse ; sed quod fortiter illud feras, id foelicitati tribuendum esse.

32. Est quidem plebeium, præsens tamen ad contemnendam mortem auxilium, memoria repetere eos, qui vitam in longissimum protraxere tempus. Quid enim hi amplius consecuti sunt, quàm ii, qui immatura morte sunt abrepti ? Vtique ipsi etiam tandem aliquando defuncti jacent, Cadicianus, Fabius, Iulianus, Lepidus, aliique eorum similes, qui cum multos extulissent, ipsi deinde elati sunt. Omnino perexiguum est totum quantum est vitæ spatium : id verò per quot labores, inter quos, & quali in corpusculo exigendum ? Ne igitur vitam ut rem quæ sit alicujus momenti tibi propone. Intuere ejus quod retro est ævi, vastitatem, & ejus quod restat, immensitatem : in tanto tempore quid præstat is qui plures ætates, ei qui vixit tri-
duum ?

33. Semper breviorẽ viam ingredi : brevissima autem est ea, quam natura præscripsit.

σεις αὐτῷ ὄψ; Τί ὦν τὸ βέλημα μεμάθηκας; μὴτ' οὐκ τὸ συμβεβηκὸς τῷτο παλὺς σε δέχων ἔσ; ματα-
λέψυχον; σάφρον; ἔμμενον; ἀποσπῶλον; ἀδιδά-
φασον; αἰδήμονα; ἐλδθερον; τ' ἀλλὰ ἂ συμπα-
ρόντων ἢ φύσις ἢ τ' ἀνθρώπου ἀπέχει τὰ ἴδια; Μή-
νησο λοιπὸν ὅτι παντός τῷ εἰς λύπῃν σε παραγ-
μένῃ, τῷτο χρεῖας πρὸ δόξματι. ἔχ ὅτι τῷτο ἀτύ-
χημα, ἀλλὰ τὸ φέρειν αὐτὸ χυναίως, ἀτύ-
χημα.

32. Ἰδίωτικὸν μὲν, ὅμως δ' ἀνυλικὸν βοήθημα πρὸς
θανάτῃ κατὰφρόνησιν, ἢ ἀναπόλησις τῆς γλίσχρας
ἐνδιατρηφάντων πρὸ ζῆν. τί οὐκ αὐτοῖς πλεον, ἢ
τοῖς ἀάρεσι; πάντως πῦ ποιε κείναι, Καδικιανός,
Φάριθ, Ἰαλιανός, Λέπιδθ, ἢ εἴτις τοῖτθ·
οἱ πολλὰς ἐξλιώεισαν, εἴτα ἐξλιώχθηθ. Ολον
μικρόν ὅτι τὸ διάστημα, καὶ τῷτο δι' ὅσων, καὶ μὴ
οἶων ἐξαντλήμερον, καὶ ἐν οἷσθ σωματίσθ· μὴ οὐκ ὡς
πρῶτθμα. βλέπε γὰρ ὀπίσω τὸ ἀχανές τῷ αἰῶνθ,
καὶ τὸ πρῶσθ ἄλλο ἀσφρον· ἐν δὴ τέτθ, τί διαφέρει
ὁ βίημεθ τῷ πριγυτελιῷ;

33. Ἐπὶ τ' σωτομον ἀείτρεχε· σωτομθ δ'

cripsit. Itaque in omni & sermone & actione
id sectare, quod est rectissimum. Hoc propo-
situm laboribus, conflictatione, simulandi
denique & callidè se gerendi solitudine o-
mni liberat.

M. A N-

Μάρκος Ἀντωνίου Βιβλίον Λ. 99

ἡ χτὶ φύσιν ὥς χτὶ τὸ ὑψίστατον πᾶν λείην κὺ πρεσ-
βειν. ἀπαλλάσσει γδ ἡ τοιαύτη πρεθέσις, κό-
πων, κὺ στρατίας, κὺ πάσης οἰκονομίας κὺ κομ-
ψίας.

Κ 2

ΜΑΡΚΟΥ

M. ANTONINI IMP.
de seipso, & ad seipsum,

LIBER QUINTUS.

I. Necùm gravatim à somno surgis, in promptu tibi sit cogitare, te ad humanum opus faciendum surgere. Itaque ergo (dices) gravatè accedo ad agenda ea, quorum causa natus sum, ac propter quæ in hunc veni mundum? scilicet in hoc factus sum, ut decumbens in lecto me ipsum calefaciam? Atqui hoc jucundius est. Ergone ad voluptatem natus es, non ad agendum & operandum? non vides plantulas, passerculos, formicas, araneas, apes, singula hæc suo intenta officio proprii mundi cursum officiumque consummare? tu verò ea quæ sunt hominis obire recusas, neque ad id properas, quod naturæ tuæ convenit? At verò quiete opus est. Sanè: sed & huic modum statuit natura, perinde, ut edendi, bibendique: atqui tu ultra modum & id quod satis est, procedis: in

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ

αυτοκράτορος, τ' εἰς ἑαυτὸν,

ΒΙΒΛΙΟΝ Ε.

1.

ΠΡΩΤΟΥ ὅταν δυσόκνως ἐξελεῖν
 ᾖ, σφύχῃσθι ἔσω, ὅτι ὅπῃ ἀνθρώ-
 πῳ ἔρπον ἐλείρημαι. ἔτι οὐδ' δυ-
 σκολαίνω εἰ πορεύομαι ὅπῃ τὸ
 ποιεῖν, ὅν ἐνεκεν γέγονα, καὶ ᾧ
 χρεὶν ἀσπῆγμαί εἰς τὸν κόσμον; Ἡ ὅπῃ τῷτο καλῶς
 κεύασμαι, ἵνα καλῶς ἐμὸν τοῖς σωματικαῖς ἐμαυ-
 τὸν θάλασσαν; Ἀλλὰ τῷτο ἡδίων. πρὸς τὸ ἡδονῆς ἐν
 γέγονας; ἢ πρὸς ποιεῖν, ἢ πρὸς ἐνέργειαν; ἢ
 βλάψῃς τὰ φυτάδια, τὰ σφυδάδια; τὸς μύμηκας,
 τὰς ἀρσάνας, τὰς μελίσσας, καὶ αὐτὰς συνκοσ-
 μήσῃς κόσμον· σὺ δὲ θέλεις τὰ ἀνθρωπινὰ ποιεῖν;
 ἢ πρέχῃς ὅπῃ τὸ χεῖρ τὸ σὺ φύσιν; Ἀλλὰ δὴ καὶ ἀνα-
 παύεσθαι. δὴ. ἔδωκε καὶ τέτε μέτρα ἡ φύσις. ἔδωκε
 μὲν τοι καὶ τὸ φαγεῖν, καὶ πίνειν· καὶ ὅμως σὺ, ὑπὲρ
 τὰ μέτρα, ὑπὲρ τὰ ἀρκούντα περὶ χρεῖς, ἐν τῷ
 πρέχῃσθαι ἢ ἐκ ἑνὸς ἄλλ' ἐκτὸς τῆς φύσεως. καὶ γὰρ

in rebus verò agendis intra modum subsistis. Fit hoc eò, quia teipsum non diligis : alioquin enim & naturam tuam, ejusque voluntatem diligeres. Etenim alii qui suas artes amant, operibus suis ita toti intabescunt, ut neque balneorum, neque cibi curam habeant. Tu naturam tuam non tanti facis, quanti aut tlector, aut histrio suam artem ; quanti avarus argentum, & inanis gloriæ cupidus gloriolam. Hi enim quarum rerum studio tenentur, dum eas res augere & amplificare possint, cibum & somnum postponunt. At tibi actiones ad societatem spectantes humanam viliores videntur, minorique opera dignæ.

2. Quàm facile est omnem cogitationem quæ animo aut perturbationem afferat, aut non conveniat, rejicere, & delere, statimque esse in summa animi tranquillitate ? Omnem sermonem & actionem quæ sit secundum naturam, dignam te judica : neque te avertat ab iis reprehensio aut sermones aliorum ea confuentes : sed si quid factu dictûve pulchrum est, id te ne indignum putes. Alii enim propriam rationem, proprios appetitus sequuntur : ad quos tibi non est respiciendum, sed recta via eò pergendum, quò & tua, & communis omnium ducit natura : utriusque autem una eademque est via. Per ea quæ sunt secundum naturam progredior, donec cadens cesso simul & expiro. Tum verò & istud quicquid est quod expirabo, illi aspiraturus aëri, à quo spiritum quotidie haurio : & in illam casurus terram,

φιλεῖς σεαυτὸν . ἐπεὶ τοι καὶ ἡ φύσιν ἄν σε, καὶ τὸ
βούλημα ταύτης ἐφίλει . ἄλλοι τε τὰς τέχνας ἐ-
αυτῶν φιλουῦντες, συγκαταλέγονται τοῖς κατ' αὐτὰς
ἔργοις, ἄλλοι καὶ ἄσπιοι . σὺ τίω φύσιν τὴν σεαυτῇ
ἔλαστον τιμᾶς, ἢ ὁ τορνιδότης ἢ τορνιδολικῶ .
ἢ ὁ ορχηστὴς τὴν ὀρχηστικὴν . ἢ ὁ φιλάργυρος
τὸ ἀργύριον . ἢ ὁ κανδόξος τὸ δοξάειον . καὶ ἔτσι
ὅταν περπαθῶσιν, ἔτε φαῖν, ἔτε κοιμηθῶσιν
θέλει μάλλον, ἢ ταῦτα συναύξων πρὸς ἃ φέ-
ρονται . σοὶ ὅ καὶ κοινωνικὰ πρῶτος εὐτελέστεροι
φαίνονται, καὶ ἡσυχία ἀποδοῖς ἀξίαι .

2. Ως εὐκολον ἀπώσασθαι, καὶ ἀπαλεῖψαι πᾶσαν
φαντασίαν ἢ ὀχληρὰν, ἢ ἀνοήκον, καὶ εὐθύς ἐν πά-
ση γαλήνῃ εἶναι . Αἶξιν ἑαυτὸν κενεὴ παντὸς λόγου καὶ
ἔργου, ἢ καὶ φύσιν, καὶ μή σε παρεμπάτω ἡ ἴσα-
κολοῦσα τινῶν μίμνις, ἢ λόγος . ἀλλὰ εἰ κα-
λὸν πεπερῆσθαι, ἢ εἰρηδοῦναι, μὴ σεαυτὸν ἀπαξίαι .
ἐκείνοι μὲν γὰρ, ἰδίον ἡγεμονικὸν ἔχουσι, καὶ ἰδίᾳ ὁρμῇ
χερῶνται . ἀ σὺ μὴ περιβλέπων, ἀλλ' εὐθεῖαν πέ-
ραιναι, ἀκολουθῶν τῇ φύσει τῇ ἰδίᾳ καὶ τῇ κοινῇ . Μία
ὅ ἀμφότερων τέτων ἡ ὁδός . Προεῦομαι διὰ τοῦ καὶ
φύσιν μέλει πῶς ἀναπαύομαι . ἐναποπνεύσας
μὲν τῷ, ἐξ ἑκάστου ἡμέραν ἀναπνέω . πῶς ὅτι
τῷ, ἐξ ἑ καὶ τὸ σπινθῆριον ὁ πατήρ με σωῖλέξει,
καὶ τὸ αἵματιον ἡ μήτηρ, καὶ τὸ γαλάκτιον ἡ ἑσφός .

terram, ex qua & semen meum pater, & sanguinem mater, & lac nutrix collegit : quæ me terra tot jam annos quotidie alit cibo ac potu, quæ me calcantem fert, ac tot modis ipsa abutentem.

3. Austeritatem tuam ut admirentur non est. Sit sanè ; at multa alia ad quæ te non esse natura aptum, dicere non potes. Ea igitur profer, quæ tota sunt in te : integritatem, gravitatem, laborum tolerantiam, voluptatum abstinentiam, animum suæ sorte contentum, paucæ desiderantem, placidum, liberum, à curiositate & nugis alienum, altitudine præditum. Non sentis, quàm multa possis præstare, de quibus nulla est excusatio naturæ ad ea non aptæ : & tamen adhuc prudens sciensque humi fixus hæres ? Quid ? an te natura parum bene instructa cogit indignari, cunctari, adulari, corpusculum tuum incusare, idemque contrà placare, insolentem esse, animoque vagari ? non me hercle, sed his omnibus jam pridem ut liberareris malis, in tua fuit potestate : id modò in animum tuum induxisses, ut tardioris & hebetioris ingenii notam non imparienter ferres. In quo ipso dum te exertes, ita debes regere, ut nec tui tarditas ingenii te moveat ; nec eadem contrà tibi placeat.

4. Eorum qui bene alijs faciunt, tria sunt genera : primum eorum, qui statim exhibito beneficio, statim etiam quid sint meriti eis de quibus benè meriti sunt palam imputant. Alterum eorum, qui id quidem non faciunt, tamen

ἐξ ἧ καὶ ἡμέραν τοσούτοις ἔτσι βόσκαμαι, καὶ ἔρ-
δύομαι. ὁ φέρει με παταῦντα, καὶ ἐῖ τοσαῦτα ὑπο-
χρώμενον ἑαυτοῦ.

3. Δεινὴ τῆ δ' οὐκ ἔχουσι θαυμάσαι. ἔγω· ἀλ-
λὰ ἕτερα πολλὰ, ἐφ' ὧν ἐκ ἔχουσιν εἰπεῖν, ἐγὼ πέ-
φυκα. ἐκείνα ἐν παρώχῃ, ἅπαν ὅλα δεῖ ἐν σοὶ, τὸ
ἐκίβδηλον, τὸ σεμνὸν, τὸ φερέπονον, τὸ ἀφιλή-
δονον, τὸ ἀμυψίμοιρον, τὸ ὀλιγοδείς, τὸ ὠμε-
νές, τὸ ἐλεύθερον, τὸ ἀπέριον, τὸ ἀρλύαρον, τὸ
μεγαλεῖον. Οὐκ αἰδάνη, πῶς ἥδη παρέχεσθαι
δυναμῶ, ἐφ' ὧν ἐδεμία αὐτοῖς καὶ ἀνεπίηδότη-
τῇ, φέρουσι, ὅμως ἔτι κέτω μόνος ἐκόν; ἢ καὶ
γυγνίζων, καὶ γλυχεύεσθαι, καὶ κολακεύειν, καὶ τὸ σω-
μάτιον καλῶσι αἰσῶσθαι, καὶ ἐξίσκεσθαι, καὶ παρπαρεύεσθαι,
καὶ τοσαῦτα ῥιπιδάζεσθαι τῇ ψυχῇ, διὰ τὸ αὐτοῦς
κατεσκαδάσθαι ἀναγκάζη; ἐ, μὰ τὸς θεὸς, ἀλλὰ
πάντων μὲν πάσαι ἀπυλλάχθαι ἐδυνάσθω. μόνον δ'
εἰ ἄρα ὡς βραδυτέρ, καὶ διαπαρακαλεητότερ
καλῶσι κινώσκεισθαι. καὶ τῦτο δ' ἀσκητίων μὴ παρην-
θυμικῶς, μηδ' ἐμφορηδουῶν τῇ νοθείᾳ.

4. Οὐ μὴ τίς δεῖν, ὅταν τι δεξιὸν φέρῃ τινα
πρόξην, φερέμε, καὶ λοίσσιον αὐτῇ ἔχαιεν. ὁ
δ' ὅπως τῦτο μὲν φερέμε, ἄλλως μὲν τοι παρ'
ἑαυτοῦ, ὡς φερέμε χρεώσθαι διανοεῖται, καὶ οἶδεν ὁ πε-
πώμενος. ὁ δ' ἐπεὶ φέρων τινα ἐδ' οἶδεν ὁ πε-
ποίηκεν

men conscii quid fecerint, debitorem se jam habere cogitant. Tertiū quodammodo ne hoc ipsum quidem quod fecere, norunt: viti similes, quæ uvam cū protulit, ut semel suum dedit fructum, nihil præterea quærit. Equus si concurrit, canis si venatus est, apīs si mel fecit, nihil aliud quærent. Homo autem si bene fecit, ne plausum quærat, sed ad aliud negotium transeat, quemadmodum vitis, ut rursus suo tempore uvam producat. In his igitur esse debes, qui aliquo modo quod agunt non intelligunt. Vtique: atqui hoc ipsum te non intelligere debes intelligere. Proprium enim est (inquit) animalis ad societatem nati, ut & ipse sentiat se societatis causa egisse, & ut velit omnino id eum qui societatis est ejusdem, sentire. Verum est quod dicis: quod autem nunc dicitur, malè accipis. Propterea ex eorum numero eris, quorum antè feci mentionem. Hi enim verisimilitudine quadam probabili abducuntur. Quod si intelligere vis quidnam sit id, quod diximus, ne timeas, ne ob id actio aliqua societati hominū inserviens tibi sit omittenda.

5. Atheniensium erat hoc votum: Plue; pluviam, ô chare Iupiter, in agros & campos Athenienses demitte. Enimverò aut nihil est optandum, aut omnino simpliciter, & liberaliter.

6. Quod vulgò dicimus. Æsculapium, huic equitationem, illi lotionem in frigida, alteri ut nudis pedibus ambulet, constituisse: perinde dicere possumus. Natura universi huic homini morbum, defectum membri aut amissionem

ποίησαν· ἀλλὰ ὁμοίως ὅτι ἀμφίλω βότρυς ἐνέ-
κυσεν, καὶ μηδὲν ἄλλο φρεσὶ ἐπὶ ζήτει, μὴ τὸ ἀπαξ
καὶ ἴδιον καρπὸν ἐπνοχέειναι. Ἰπποθ. δραμῶν,
κύων ἰχθυόσας, μέλισσα μέλι ποιήσασα, ἀνθρω-
πῶ δ' εὖ ποιήσας ἐκ ἐπιβοᾶται· ἀλλὰ μελαβαί-
νει ἐρ' ἔτερον, ὡς ἀμπελὺς ἐπὶ τὸ πάλιν ἐν τῇ ὥρᾳ
καὶ βότρυς ἐνέκυσεν. Ἐν τέτοις οὖν δεῖν, τοῖς τρέ-
πον τινὰ ἀπαρκελευθῆναι αὐτὸ ποιεῖναι· ἀλλ'
αὐτὸ τῦτο δεῖν παρακολυθεῖν. ἴδιον γάρ φησι τῷ κοι-
νωνικῷ, τὸ ἀιδάνεσθαι ὅτι κοινωνικῶς ἐνεργεῖ. καὶ
νῦν διὰ, βύλασθαι καὶ καὶ κοινωνὸν ἀιδάσθαι. ἀληθὲς
μὴ ὅτι ὁ λῶν· τὸ δ' νῦν λεγόμενον παρεκδέχῃ·
διὰ τῦτο ἔστι εἰς ἐκείνων, ὡς φρεσὶ ἐπὶ ἐπιμενήδῳ.
καὶ γὰρ ἐκείνοι, λοίσκιῃ τινι πιθανότητι φράσσονται,
εἰάν ὃ θελήσης συνεῖναι τί ποτε ὅτι τὸ λεγόμενον·
μὴ φοβῆ, μὴ φρά τῦτο παραλίπῃς τί ἐρῶν κοι-
νωνικόν.

5. Ευχή Αιτωλίων, ὅσον, ὅσον ὡς φίλε Ζεῦ
καὶ τὸ ἀνθρώπου τὸ Αἰθναίων καὶ ὅσον πεδίων· ἥ-
τοι εἰ δεῖ εὐχεσθαι, ἢ ὅπως ἀπλῶς καὶ ἐλθ-
δέρας.

6. Οποῖόν ὅτι τὸ λεγόμενον, ὅτι σωστάξεν
ὁ Ἀσκληπιὸς τέτρω ἰππασίαν, ἢ ψυχροκασίαν,
ἢ ἀνυποδησίαν· τοῦτόν ὅτι καὶ τὸ σωστάξεν τῶ-

nem prolis, aut tale aliquid constituit. Nam ut illis cōtra dicimus constituisse, intelligitur Æsculapium unam rem alteri statuisse, ut sanitati respondentes, & consentaneas: ita hic, quod unicuique accidit, sic illi statutum est, ut quod ordini facti sit consentaneum. Ita enim hæc nobis *accidere* dicimus, ut opifices, quadratos lapides in muris aut Pyramidibus extruendis *accidere* dicunt vulgò, qui certa collocatione inter se congruunt. Omnino enim una quædam est harmonia: atque ut hoc universum ex omnibus corporibus in tale quoddam corpus coagmentatum est, ita ex omnibus causis Fatum talis quædam suprema causa consummatur. Id quod dico, etiam rudissimi intelligunt homines: dicunt enim, *Hoc fors ejus tulit*. Hoc igitur illi *ferebatur*; & hoc illi *constituebatur*. Accipiamus ergo hæc ita, ut illa quæ Æsculapius *constituit*: nam & in illis multa sunt aspera, quæ tamen spe sanitatis ferimus. Tibi ergo eorum quæ communis natura decreverit perfectio, sanitatis instar sit: atque ita æquo suscipe animo omnia quæ sunt, (etiamsi quid durius videatur) quoniam eodem tendunt; ad Universi sanitatem scilicet, & Iovis ipsius prosperitatem & felicitatem. Non enim hoc quicquid est fors tuæ tibi *tulisset*, nisi & universo *contulisset*. Neque enim ulla quævis natura aliud quicquam fert, nisi id modò, quod respectum ad id quod ab ea administratur, habeat. Quare duæ sunt rationes, cur ea quæ tibi eveniunt,

τῶν ἡ τῶν ὅλων φύσει, νόστη ἢ τήρωσι, ἢ ὑπεβολῇ,
 ἢ ἀλλὰ τι τῶν ταύτων, καὶ ᾧ οὐκ ἔστι τὸ σωτήραξεν τοῦ-
 τόν τι σημαίνει. ἔταξεν τὸτο ὡς τὸτο, ὡς καὶ ἀλ-
 ληλον εἰς ὑγίαν. καὶ ἐνταῦθα τὸ συμβαλὼν ἐκεί-
 νη τακταί πως ὡς αὐτὸ καὶ ἀλληλον εἰς τὸ εἰμαρ-
 τῶν. Οὗτοι γὰρ καὶ συμβαλὼν αὐτὰ ἡμῖν λεί-
 μιν. ὡς καὶ τὰς τετραλόνες λίθας ἐν τοῖς τέχνῃς, ἢ
 τῶν πυραμίδων συμβαλὼν διὰ τεχνήταις λείψαι, συναρ-
 μολογίας ἀλλήλους τῇ ποιᾷ σωθῆσαι. ὅλων γὰρ ἀρ-
 ρηθῆναι ἐν μία. καὶ ὅσοις ἐν πάντων τῶν σωμάτων ὁ
 πλοῦτος τοῦτον σῶμα συμπληρῶται, ὅσοις ἐν πᾶν-
 των τῶν ἀντιῶν ἡ εἰμαρμένη τοιαύτη ἀντία συμπλη-
 ρῶται. Νῶσι γὰρ ὁ λείψαι, καὶ διὰ τέλει ἰδιῶται.
 φασὶ γὰρ, Τὸτο ἔφρασαν οὕτως. ἡμῖν τὸτο τέτρεφίετο.
 καὶ τὸτο τὸτο σωτήραξεν. Δεχόμεθα ἐν αὐτῇ, ὡς
 ἐκεῖνα ὁ Ἀσκληπιδὲς σωτήραξεν. Πολλὰ γὰρ καὶ ἐν
 ἐκείνοις ἐστὶν ὁραχῆναι. ἀλλὰ ἀπαζόμεθα τῇ ἐλπίδι
 τὴν ὑγίαν. ταῦτα τί σοι δολεῖται, ἀνυσκὶ καὶ συν-
 τέλει τῶν τῶν κοινῇ οὖσι δουλεύων, οἷον ἢ σὴ ὑ-
 γίαν. καὶ ὅσοις κινάδω πᾶν τὸ γινόμενον, καὶ ἀ-
 πλωέστερον δακτῆ, διὰ τὸ ἐκείνῳ γενεῖ, ἐπὶ τῶν κεί-
 ραι ὑγίαν, καὶ τῶν Διὸς ἐνοσίαν καὶ ἐνπεριγίαν.
 ὁ γὰρ ἀνὴρ τὸτο τι ἔφρασαν, εἰ μὴ πᾶν ὅλον σωτήραξεν.
 ἐδὲ γὰρ ἡ τυχεῖσα φύσιν φέρει τι, ὅμῃ πᾶν διοικημέ-
 νον ὑπὸ αὐτῆς καὶ ἀλληλὸν ἐστὶ. Οὐκ ἔστι γὰρ δὴ οὐλόβως
 εἶρεται

aiunt, æquo debeas animo ferre. Vna, quia fors tua sic ferebat, & tibi destinata erant ab antiquissima causa fatali, habentia ad te certum respectum. Altera, quòd ea faciunt ad profectum, & perfectionem, ac conservationem ejus, qui universo præest. Totum enim mutilatur, si etiã minimam partem continuitatis & coherentiæ ut membrorum, ita etiã causarum discindas. Id autem quantum in te est, facis, quoties ea quæ tibi obtigerunt, moleste fers, ac quodammodo tollis.

7. Fastidire, animum despondere, ac detreri non debes, si non ubique tibi successus respondet, secundum recta præcepta agere singula cupienti; sed exturbatus, iterum atque iterum redire: Et æquo quidem animo pleaque humana ferre; illud autem, ad quod redis, unum diligere. Neque tibi est ad philosophiam tanquam ad pædagogum redeundum: sed ut solent qui ex oculis laborant, ad spongiam & ovum, alii ad cataplasma & perfusionem confugere. Ita enim non per ostentationem rectæ rationi te parère simulabis, sed ultrò in ea, velut optatissimo perfugio acquiesces. Memento verò philosophiam ea tantum poscere, quæ natura etiã tua exigit: tu autem aliud quippiam volebas, quod contra naturam. Vtrum verò horum blandius est? An non eo nomine decipit voluptas? Sed vide gratiorne sit magnanimitas, libertas, simplicitas, æquanimitas, sanctitas. Quid enim ipsa prudentia sit acceptius, ubi cum animo tuo scientiam

εἰργεν χερὶ τὸ συμβαῖρόν σοι. καθ' ἕνα μ', ὅτι σοὶ ἐγίνετο, καὶ σοὶ συνετάπητο, καὶ πρὸς σέ πως ἔχεν ἀνωθεν ἐκ τοῦ πρεσβυάτων αἰτίαν συγκλαυόμενον. καθ' ἑτέρον δ', ὅτι τῷ τὸ ὅλον διοικῶντι τ' εὐδίας καὶ τ' σωτηρίας, καὶ νὴ διὰ τ' συμμνήτης αὐτῆς αἰτιὸν ὄν. πηρεῖται γὰρ τὸ ἐλόκληρον, ἐὰν καὶ ὁ τῶν διακόπτης τ' σωμαθείας καὶ σωμαχείας ὥστε τ' μορίων, ἔτω δ' καὶ τ' αἰτίων. διακόπτης δ' ὅσον ὅτι σοὶ, ὅταν δυσαρτεῖς, καὶ πρόσθεν τινὰ ἀναίτης.

7. Μὴ σικχαίνειν, μηδὲ ἀπαυδαῖν, μηδὲ ἀποδυσπετεῖν, εἰ μὴ καταπυκνῆται σοι τὸ ἀποδουμάτων ὀρθῶν ἕκαστα πρῶτον, ἀλλὰ ἐκκρυάδναι, πάλιν ἐπανέναι, καὶ ἀσμενίζον ἐκ τὰ σπείων ἀνθρωπιώτερα, καὶ φιλεῖν τῆτο, ἐφ' ὃ ἐπανέρχῃ. καὶ μὴ ὡς πρὸς παιδάσων τινὶ φιλοσοφίαν ἐπαπέναι. ἀλλ' ὡς οἱ ὀφθαλμιῶντες πρὸς τὸ ἀπογλῆειν καὶ τὸ ὦν· ὡς ἄλλο πρὸς καλῶπλοσμο, ὡς πρὸς καλῶπλοσμο. ἔτω γὰρ ἐδὲν ἐπιδείξεις τὸ πειθαρχεῖν τῷ λόγῳ, ἀλλὰ ἀναπαύσῃ αὐτῷ. Μίμητος δ' ὅτι φιλοσοφία μόνα θέλει ἢ ἡ φύσις σοι θέλει. σὺ δ' ἄλλο ἢ θέλεις ἐκ τῆ φύσιν. τί γὰρ τέτων πρῶτον ἐτερον; ἢ γὰρ ἡδονὴ ἐχὶ διὰ τῆτο σφάλει; ἀλλὰ θέασι, εἰ πρῶτον ἐτερον μεγαλοφυχία, ἐλδ-
δεῖα, ἀπλότης, εὐγνωμοσύνη, ὁσιότης. αὐτῆς γὰρ φρονήσεως τί πρῶτον ἐτερον; ὅταν τὸ ἀπλαι-

tiam certam, & certis consequentiis nixam nusquam labendi, & ubique prosperum cursum tenendi reputabis.

8. Res quidem ipsæ in tanta quodammodo versantur obscuritate, ut philosophorum plebisque, & iis non ignobilibus, omnino percipi posse nihil visum sit; ipsi quoque Stoici non nisi valde difficulter res percipi posse censuerunt. Estque omnis nostra assensio talis, ut falli & mutari possit: quis enim se non posse errare dixerit? Transfer itaque cogitationes ad ipsas res subjectas, ac vide quàm breves, vilēsque sint, quæ etiam à cinzdo, scorto, aut prædone possideri possint. Inde transi ad mores eorum, quibuscum vitam degis, inter quos vix est etiam commodissimum perferre, ne dicam, quod vix seipsum quis perpeti possit. Tanta igitur in caligine, sordibus, tantoque rerum, temporis, motuumque, & rerum quæ moventur fluxu, non video quid honore aliquo, aut omnino seriâ cujusquam operâ studiove dignum sit. Contrà verò, spe mortis & expectatione consolari seipsum oportet; sic tamen ut moram non indignè feras, sed in his modò duobus placidus acquiescas: uno, quòd nihil mihi accidet, quod non sit secundum naturam universi: altero, quòd licet mihi nihil agere quod contra Deum geniũque sit meum; nemo enim ad hoc me compellere potest.

9. Quicquid aggrederis, ex anima teipsam, tacitus hoc interrogans: Quam ad rem nunc
utor

στον καὶ ὅσον ἐν πάσι τῷ παρεκκλησιαστικῷ καὶ ἐπιστη-
μονικῇ δυνάμει ἐνθυμηθῆς.

8. Τὰ μὲν περὶ μαλα ἐν τοιαύτῃ τρέπον τινα
ἐγκαλύψει ὅτιν, ὥστε φιλοσόφους ἐκ οὐλίοις ἐλθετοῖς
τυχῶσι εἶδος ἢ παντάπασιν ἀκατάληπτα εἶναι .
πλὴν αὐτοῖς γε τοῖς Στωϊκοῖς δυσκατάληπτα δο-
κεῖ . καὶ πᾶσα ἡ ἡμετέρα συγκατάθεσις, μελαπλήν .
ποῦ γὰρ ὁ ἀμετάληπτος ; Μίτιθι πίνω ἐπ' αὐτὰ τὰ
ὑποκείμενα, ὡς ἐλγισχρόνια, καὶ εὐτελῆ, καὶ δυνά-
μει ἐν κτήσει κιναιδῶν, ἢ πόρνης, ἢ ληστῆ εἶναι . Με-
τὰ τῷτο ἐπὶ τὰ τῷ συμβείντων ἦθη, ὡν μόλις
ὅτι καὶ τῷ χαιρεσάτε ἀνασχέως, ἵνα μὴ λέγω ὅτι καὶ
ἐαυτὸν τις μόλις ὑπομνή . Ἐν τοῖς τοῦ οὐκ ὅρων, καὶ
ῥύσας, καὶ τοσαύτῃ ῥύσας τῷ τεύσειας, καὶ τῷ χρόνῳ, καὶ τῷ
κινήσεως, καὶ τῷ κινεμένων, τί ποτ' ὅτι τὸ ἐκλιμη-
θῆναι, ἢ τὸ ὅλων συνεδραδιῶναι δυνάμενον, ἐδ'
ὅπνοον . τὸ ἐναντίον γὰρ δεῖ παραμυθόμενον ἐαυτὸν
συνεμνήναι τῷ φύσει λῦσιν, καὶ μὴ ἀχάλλειν τῇ δια-
κρισῇ, ἀλλὰ τέτοις μόνοις περὶ ἀναπαύσεως . ἐνί
μὲν, τὸ ὅτι ἐδὲν συμβήσεαι μοι, ὃ ἐχὶ καὶ τῷ τῷ
ὅλων φύσιν ὅτιν . ἐτέρω δ', ὅτι ἐξέστ μοι μηδὲν περὶ
σφιν περὶ τῷ ἐμὸν θεὸν καὶ δαίμονα . ἐλθὲς γὰρ ὁ ἀναλ-
ηρόν τῷτον παρὰ δῶναι .

9. Περὶ τί ποτε ἄρα νῦν χρῶμαι τῇ ἐμυτῇ
ψυχῇ ; παρ' ἑαυτὸν τῷτο ἐπαγερωτά : ἐαυτὸν, καὶ
L ἐξετάζειν,

uter animo meo? Ea pars, quam principem vocant, quomodo nunc habet? quali nunc animo præditus sum? num tali, qui puero, qui adolescenti, qui mulierculæ, qui tyranno, qui jumento, qui feræ conveniat?

10. Qualia reverâ fiat illa, quæ vulgè bona habentur, etiam hinc evidens fiat. Si quis enim scenæ spectator quæ naturâ suâ verè bona sunt, prudentiam puta, temperantiam, justitiam, fortitudinem, bona prædicari audiat, hoc jam audito, nihil exspectat ultrâ, quo sermonis excusetur insolentia. Ista enim ut boni appellationi ritè concordantia auditus admittit. At illa quæ vulgè bona reputantur, ubi quis bona prædicari audit, aures arrectas habet, & excusationem libenter admittit, non ex animi sententiâ, sed populariter modò id ita à Comico dictum esse. Ita enim vulgus discrimen animo comprehendit. Non enim alioquin quod de veris bonis dicitur, non offenderet: quod verò de divitiis & quæ ad luxum aut gloriam pertinent, cum festivitatis & urbanitatis excusatione admitteretur. Progredere igitur, & inquire, annon & illis ut verè bonis honor debeatur, quæ cum bona prædicantur, festivè subsannantur ut bona, quæ qui possideat, tam locuples sit scilicet, ut agri ne tantum quidem possideat, quantum ad excipiendum ventris onus sufficiat.

11. Et forma & materia consto: horum verò neutrum in nihil vertetur, ut neque ex nihilo exitit. Ergo omnis mei pars per mutationem

ἐξελάζον, τί μοι ὄσι νῦν ἐν τέτῳ πρὸ μοιόν, ὃ δὴ
ἡγεμονικὸν καλῶσαι, καὶ τίν' ἄρα νῦν ἔχω ψυχῶν;
μήτι παιδίον, μήτι μετράκιον, μήτι γυναικαίον,
μήτι τυράννον, μήτι κτήνη, μήτι θηρίον;

10. Οποῖά τινα ὄσι τὰ τοῖς πολλοῖς δοκῶντα
αἰσθῆσαι, καὶ ἐντεῦθεν λάβοις. Εἰ γάρ τις ἐπινοήσῃεν
ὑπερέχοντά τινα οἷς ἀληθῶς αἰσθῆσαι, ὅς τις φέρησιν,
σάφρυσιν, διαμαρτυρίαν, ἀνδρείαν, ἐκ αὐτῶν ταῦ-
τα περιπινούσας, ἔτι ἀλλῶσαι δαμνηθήσεται. ὑπὸ
τῆς ἀγαθῆς γὰρ ἐφαρμόσει. Τὰ δὲ γὰρ τοῖς πολλοῖς
φασκόμενα ἀγαθὰ περιπινούσας τίς ἐξακρίσει, καὶ
καρδίᾳ διεξέται, οἷς οὐκ ἔστιν ἐπιπλεῖν ἄλλῳ τὸ ὑπὸ
τῆς κοινῆς εἰρημίας. ἔτι καὶ οἱ πολλοὶ φαντάζονται
τὴν διαφύλαξιν. ἐν δὲ αὐτῷ τῷ μὲν ἐπερίσκοπεν καὶ ἀ-
ποκρίβητο. τὸ δὲ ὅτι τῆς πλάνης καὶ τῆς πρὸς τρυφῇ ἢ
δύσας ἐκκληρημάτων παρὰ δὲ χόμην, οἷς ἐκκαρδίας
καὶ εἰς τὴν εἰρημίας. Περὶ τοῦ ἐν καὶ ἐξῶτα, εἰ τιμῶ-
ν καὶ αἰσθῆσαι ὑπερλήπῃεν τὰ τοιαῦτα, ὅν περι-
πινούσας οὐκ ὄσι ἐν ἐπιπλεῖν, τὸ δὲ κακῶς ἔχει
αὐτὰ ὑπὸ τῆς ἐνδοκίας, ἐκ ἔχον ὅτι καὶ χέσθαι.

11. Εἰς ἀντιφάσεις καὶ ὑπερβολὰς σιωπῆσθαι· ἐν δὲ τῶν
τῶν τέτων εἰς τὸ μὴ ὄν φανερῶσαι. ὅτι καὶ ἐν τῇ
μὴ ὄν τῇ ὑπερβολῇ. ἐκὼν καὶ ἀλαχθήσεται πᾶν μέγεθος

tionem redigetur in aliquam mundi partem, atque hæc rursus in aliam universi portionem transibit, idque ad infinitum usque. Hujusmodi autem mutatione & ipse exiti, & parentes mei, idque in infinitum usque retrò eunti licet dicere: nihil enim vetat ita loqui, quanquam certis alioquin circuitibus mundus administratur.

12. Ratio, & rationalis ars, facultates sunt sibi ipsæ sufficientes, suisque propriis operibus contentæ. Et à proprio quidem cientur illæ principio; at pergunt ad finem quemcunque fors [seu fatum] objicit. Vnde & actiones earum à via cui insistant nomen apud Græcos sortitæ sunt, ut sint *ἡ ἀποθωσὶς*: nos *rectas affectiones* dicere possumus. Nihil hominis verè dici potest, quod ei non convenit ea ratione, qua homo est. Non hæc homo requirit, neque ipsius natura proficitur: non sunt affectiones [seu exitus rerum] de hominis naturâ. Proinde nec in illis erit finis homini constitutus, neque bonum illud, quod finem illum absolvit. Præterea, si ista hominis essent, quæ homo, hominis partes non essent, ut ea despiceret, interdum etiam ut contraveniret; neque laude dignus, qui se ita parat, ut illis non indigat: neque qui illis rebus etiam præsentibus abstinet. bonus dici mereretur, siquidem eæ bonæ essent. Nunc verò tanto quisque melior est, quanto magis seipsi ab illis rebus abstinet, aut ablatas æquiori fert animo.

ἢ μὲν, καὶ μέλας οὖν, εἰς μέρος τι τὸ κόσμος. καὶ
 πάλιν ἐκεῖνο εἰς ἑτέραν μέρος τοῦ κόσμου μέλας βαλεῖ.
 καὶ ἤδη εἰς ἄπειρον. καὶ τοιαύτῳ δὲ μέλας οὖν κα-
 γὰρ ὑπάρχει, καὶ οἱ ἐμὲ φωνήσαντες, καὶ ἐπανιόντι εἰς
 ἄλλα ἄπειρον. ἔστιν γὰρ καλύπτει ὅπως θάνατος, καὶ
 καὶ περὶ οὗτος πεπερασμένης ὁ κόσμος διοικῆται.
 12. Ο ἁπλοῦς καὶ ἡ λογικὴ τέχνη διωκόμεναι εἰσὶν
 αὐτῇ ἀρκέμεναι, καὶ τοῖς καθ' ἑαυτὰς ἔργοις. ὁρ-
 κωνταὶ μὲν οὖν ἐπὶ τῇ οἰκείᾳ ἀρχῇ. ὁ δὲ εὐνοῖ δὲ εἰς
 τὸ πρὸς μέγαν τέλος. καθὼς καλεσθεῖσιν αἱ τοιαῦ-
 ται πρᾶξεις ὀνομάζονται, τὴν ὀρθότητάς. ὁ δὲ ση-
 μαίνουσαι. Οὐδὲν γὰρ τῶν ῥητέων ἀνθρώπων, ὁ ἀν-
 θρώπων καθὼς ἀνθρώπος ὄντι, ἐκ ὀπταλλοῦ. καὶ ἐστὶν
 ἀπαίτημα ἀνθρώπου, ἔστι ἐπαγ, ἐλλομαι αὐτὰ ἢ τὸ
 ἀνθρώπου φύσις, ἔστι ἐτελότητες εἶσι τὸ ἀνθρώπου
 φύσεως. καὶ τοίνυν ἔστι τὸ τέλος ἐπ' αὐτοῖς ὄντι πρὸς
 ἀνθρώπων κείμενον. καὶ τὸ συμπληρωτικὸν τὸ τέλος
 τὸ ἀγαθόν. Ἐστὶ, ἔστι τῶν ἢ ὀπταλλοῦ πρὸς ἀν-
 θρώπων, ἐκ αὐτῶν τὸ ὑποφρονεῖν αὐτῶν, καὶ καλεσθῆναι
 γινώσκαι, ὀπταλλοῦ ἢ. καὶ ἐπαινετός ἢ ὁ ἀπορρο-
 δεῖν τῶν ἑαυτὸν παρεχόμενον. καὶ ἂν ὁ ἐλαπτο-
 τικὸς ἑαυτῷ ἐν τινι τῶν ἀλθὼς ἢ, εἴη ταῦτα
 ἀλθὼς ἢ. νῦν δὲ ὅσων πλείων τις ἀφαιρῶν ἑαυτῷ
 τῶν, ἢ τοῦτων ἑτέρων, ἢ καὶ ἀφαιρέμενά τι τῶν
 ἀνέχῃναι, τόσους μᾶλλον ἀγαθὸς ὄντι.

13. Talis erit intellectus tuus, qualia sunt ea, de quibus frequenter cogitas: nam à visis seu cogitationibus animus imbuitur. Infice igitur eum assiduitate hujusmodi cogitationum, quales sunt: Vbicunque vivere, ibi etiam bene vivere licet: vivere autem licet in aula; ergo etiam bene vivere licet in aula. Item, Alicujus rei causa singula sunt facta: cujus verò gratia unumquodque factum est, ad id fertur: ad quod autem fertur, in eo finis ejus est positus: ubi verò finis, ibi etiam commodum bonumque unicuique. Ergo finis animanti ratione prædito propositus est societas: natos enim nos esse ad eam, jam pridem est demonstratum. An verò non evidens est, deteriora præstantiorum; rursumque ex his unum altius causa esse? Præstant verò inanimis animata; atque inter hæc ipsa, ea quæ rationem habent.

14. Insani est, sectari impossibilia. At fieri non potest, quin mali suo more agant. Nihil cuiquam accidit, nisi ita Natura destinarit. Eadem aliis quoque accidunt. Quod si qui vel ignorat quid acciderit, vel qui de industriâ magnanimitatem ostentat, constantiam tuetur, nec indignatur: quàm iniquum est, ut ignorantia & inane laudis aucupium plus possint, quàm potest doctrina, & prudentia? Res ipsæ animum nequaquam attingunt, non intrant ad eum, neque movere, neque vertere possunt. Solus ipse seipsum ciet, ac quale judicium tulerit, talia ea quæ accidere, sunt.

13. Οἷα ἂν πολλάκις θανάτω ἦς, τριαύτη σοὶ ἔσται ἡ θανάτου. βάπτεται γὰρ ὑπὸ τῶν θανάσιων ἡ ψυχὴ. βάπτει οὖν αὐτὴν, τῇ συνεχέει τῶν τοιούτων θανάσιων. οἷς, ὅτι ὅπου ζῆν ἔστιν, ἐκεῖ καὶ εὖ ζῆν. ἐν αὐτῇ δὲ ζῆν ἔστιν, ἔαν ἄρα καὶ εὖ ζῆν ἐν αὐτῇ. Καὶ πάλιν, ὅτι ἑσθ' ἔσκεν ἕκαστον καλῶς κεῖσθαι, πρὸς δὲ κατεσκεύασαι, πρὸς τὸ τοῦτο φέρεται. πρὸς δὲ φέρεται δὲ, ἐν τῷ τὸ τέλος αὐτῷ. ὅπου δὲ τὸ τέλος, ἐκεῖ καὶ τὸ συμφέρον, καὶ τὰ λαθὼν ἐκείσε. τὸ ἄρα ἀλαθὼν ἔστι λογικὴ ζῶν, καιροῦν. ὅτι γὰρ πρὸς καιροῦν γεγόναιμεν, πάλαι δίδωκεται. Ἡ ἐκ τῶν ἐναργείων, ὅτι τὰ χεῖρα τῶν κρείττωνων ἔρεκεν. τὰ δὲ κρείττω ἀλλήλων· κρείττω δὲ τῷ μὲν ἀψύχων, τὰ ἐμφύχων· τῷ δὲ ἐμφύχων, τὰ λογικῶν;

14. Τὸ τὰ δεινὰ δεικνύειν μαρτυρικόν. ἀδύνατον δὲ τὸ τὸς φαύλους μὴ τοιαῦτά τινα ποιεῖν. Οὐδὲν ἐδὲ μὴ συμβαίνει, ὅχι ἐκεῖνο πέφυκεν φέρειν αὐτῶν. Ἀλλὰ τὰ αὐτὰ συμβαίνει. καὶ ἥτοι ἀγνοῶν ὅτι συμβέβηκεν, ἢ ἐπιδεικνύμεν μετὰ λοφροσυνίῳ εὐσταθεῖ, καὶ ἀλάκωτον μὲν. δεινὸν οὖν ἀλγαιαν καὶ ἀρέσκων ἰχυροτέρων ἐν φρονησέας. Τὰ φασμάτα αὐτὰ ἐδὲ ὁπασσὶν ψυχῆς ἀπείσται. ἐδὲ ἔχει εἰσοδὸν πρὸς ψυχὴν. ἐδὲ βίβηται, ἐδὲ κινήσεται ψυχὴν δυνάσται. βέβαιον δὲ καὶ κινεῖ αὐτὴν ἐν αὐτῇ μόνῃ. καὶ ὅσον ἂν κειμάτων καλὰ ξιώσῃ ἐαυτὴν, ταυτὰ ἐαυτῇ ποιεῖ τὰ πρὸς σωτηρίαν.

15. Alia ratione summa nobis est necessitudo cum homine constituta; qua ei benefacere scilicet, eumque ferre jubemur: cum autem impedire conantur nostras actiones, non magis ad nos attinent homines, quam Sol, ventus, bestia. Atque hi quidem impedire effectum aliquando possint: animi verò appétitionem, & affectum nequeunt, ob exceptionis & conversionis privilegium. Nam omne id quod impedimento fuit effectioni, id animus in ea quæ per se potiora sunt, convertit, atque eo modo id, quod instituto operi, viæque initæ antea obstitit, nunc ipsum operæ pretium, & via fit expeditissima.

16. Id quod in mundo est præstantissimum, cole. Est autem id, quod omnibus rebus utitur, omnia gubernat. Similiter id quoque honora, quod in te præstantissimum est: nimirum illi alteri cognatum: quod & cæteris quæ in te sunt omnibus utitur, & tuam vitam regit.

17. Quod civitati nullum affert damnum, id ne civi quidem noceat. Hæc regula retolenda tibi est quotiescunque te læsum aliquâ esse cogitas. Sin civitas damno affecta est, ei qui intulit, succensere non debes. Quid peccatum est? Sæpenumero considera, quàm celeriter omnia quæ & sunt & fiunt, abripiantur & evanescant. Etenim & ipsa corpora amnis instar in adsiduo sunt fluxu, & effectiones continentibus mutationibus obnoxia, & causarum infimæ sunt vices: denique nihil ferè est, quod consistere verè dici possit. Tum verò, præteriti,

15. Καθ' ἑτέρον μὲν λόγον ἡμῖν ὄντιν οἰκειότατον
 ἀνθρώπου, καθ' ὅσον εὖ ποιητὴν αὐτὸς καὶ ἀνακλῆαν.
 καθ' ὅσον δ' ἐνίστανται τινες εἰς τὰ οἰκεῖα ἔρτα, ἐν
 τῷ ἁδιαφόρων μοι γίνεσθαι ὁ ἀνθρώπου. ἐχ' ἡσυχίαν
 ἢ ἡλιού, ἢ ἀνέμου, ἢ θηλείον. ὑπὸ τέτων δ' ἐνέ-
 ρηται μὲν τις ἐμποδισθεῖν αὐτὸν. οἷον δ' καὶ διαθέσε-
 ως, ἐ' γίνεσθαι ἐμπόδια διὰ τὴν ὑπεξαίρεσιν, καὶ
 τὴν περὶ τὴν. περὶ τὴν καὶ μεθίστησι πάντ' τὸ
 ἐνεργεῖται κάλυμμα ἢ διάνοια εἰς τὸ πρὸς ἡμῶν. καὶ
 περὶ ἔργου γίνεσθαι τὸ ἔργον τότε ἐφεκτικόν. καὶ περὶ
 ὁδῶν, τὸ ἔ' ὁδῶν ταύτης ἐνσταλτικόν.

16. Τῶν ἐν τῷ κόσμῳ τὸ κρείττισον τίμα. ἐστὶ δ'
 τῷ, τὸ πᾶσι χράμενον, καὶ πάντα δίδωπον. ὁμοίως
 δ' καὶ ἡμῶν ἐν τοῖς τῷ κρείττισον τίμα. ἐστὶ δ' τῷ, τὸ
 ἐκείνῳ ὁμοίως. καὶ γὰρ ὅτι σὺ τὸ τοῖς ἄλλοις χράμε-
 νον, εὐτόδοτος. καὶ ὁ πὸς εἶθ' ὑπὸ τῷ διοικεῖται.

17. Οὗ τῇ πόλει ἐκείνῃ βλαβερόν, ἐδὲ τῇ πολίτῳ
 βλάπτει. Ἐπὶ πάσης τῇ βλάβῃ φαίνεται, ὅτι
 τὸν ἑαυτοῦ κανόνα. εἰ ἡ πόλις ὑπὸ τῷ μὴ
 βλάπτειται, ἐδὲ ἐπὶ βεβλαμμένη, εἰ δ' ἡ πόλις βλάπ-
 τεταί, ἐκ ὀργισθῶν τῷ βλάπτει τῇ πόλιν. Τί τὸ
 παροτρυνόμενον; Πολλάκις ἐνθυμῶν, τὸ τάχ' ἡ πᾶ-
 ραφοῦς καὶ ὑπεξαίρεσιν τῷ ὄντων τε καὶ γινομένων. ἢ
 τε γὰρ ὅσα ὅς ποταμὸς ἐν διαπερὶ ῥύσει. καὶ αἱ ἐνέ-
 ρηται ἐν συνεχῶς μελαβόλαις. καὶ τὰ αἰτία ἐν μν-
 εαίαις

præteriti, & venturi ævi infinita est, in qua omnia abolentur, vastitas. Qui ergo stultitiæ non damnetur, qui in his superbit, aut ob hæc angitur, aut tanquam in duraturâ ad aliquod tempus molestiâ quiritatur? Univerſæ rerum naturæ recordare, cujus minimam partem tenes: totius ævi, cujus breve & momentaneum tibi est attributum spatium: fati, cujus per exigua ad te portio pertinet. Peccat alius quis adversum me? ipse viderit; suam habet propriam animi affectionem, suum actum. Ego in præsentia id habeo, quod me habere vult communis natura: agôque id quod agere me jubet mea natura.

18. Pars animi tui princeps ne immutetur ullo vel levi vel aspero carnis motu, ne permisceatur, sed circumscribat se; passionem autem illas quæ in membris oriuntur, intra proprios limites contineat. Quod si ex ratione alterius consensus, qui naturalis est, ad intelligentiam perveniunt, nimirum quatenus ea cum corpore copulata est; tum quidem sensui, cum is à natura proficiſcatur, reluctandum non est: opinionem autem mali aut boni adſentire mens non debet.

19. Vivere cum diis. Vitam verò cum diis agit, qui continenter iis suum animum ostendit probantem ea quæ ipsi fatum tribuit, agentemque ea quæ genio placita sunt, quem Iupiter, suæ quandam particulam naturæ, unicuique præsidem ducemque dedit: nimirum men-

αίας ὑπαίς, καὶ χαρὸν ἔδιν ἑσάς. καὶ τὸ παρηγνύς
 τέλει ἄσπερον, σὺ τε παρωχηκός καὶ μέλλου-
 αῖ χαρὸς, καὶ πάντα ἐναφανίζεσαι· πῶς οὐκ ἔμωρος,
 ὃ ἐν τότοις φουσάμενος, ἢ σπώμενος, ἢ χαλιδάζων,
 ὡς ἐν τινι χερίτι καὶ ὅτι μικρὸν ἐνοχλήσῃ; μάστι-
 γα δὲ συμπαύσας ἑσάς, ἥς δλίσιον μέτεχας· καὶ ἢ
 σόμπαυθαι αἰῶν, ἢ βραχυ καὶ ἀκασιαῖόν σοι
 δίδωμι ἀφάσας· καὶ ἢ εἰμαρμένης, ἥς πόσον εἰ-
 μέθ· Ἀλλὰ δμαρτάνει τὶ εἰς ἐμέ; ὀφέλει. ἰδί-
 ας ἔχει διάθεσιν, ἰδίαν ἐνέργειαν. ἐγὼ νῦν ἔχω ὃ
 με δίδει νῦν ἔχων ἢ καινὴ φύσις· καὶ πρὸς αὐτὸν ὃ με νῦν
 πρὸς αὐτὸν δίδει ἢ ἐμὴ φύσις.

18. Τὸ ἡγεμονικὸν καὶ κυριεῦον τὴν ψυχῆς συμμέθ
 ἀρετῆς ἐσὼ ὑπὸ τῇ ἐν τῇ σαρκὶ λείας ἢ τραχείας
 κινήσεως, καὶ μὴ συγκειμένον, ἀλλὰ περικρατέτω
 αὐτὸ, καὶ περικρατέτω τὰς πείσεις ὁκείνας ἐν τοῖς
 μοίσις. ὅταν δὲ ἀναδιδῶνται καὶ ἑτέραν συμπα-
 ρεισθεῖς δὲ δίδωσι, ὡς ἐν σώματι ἡνωμένῳ, τότε
 πρὸς μὲν τὴν αἰσθησιν, φυσικῶς ἔσαν, ἢ περὶ αἰσθη-
 τικαίνην· τὴν δὲ ὑπόληψιν, τὴν ὡς περὶ ἀγαθῆς ἢ
 κακῆς, μὴ περικρατέτω τὸ ἡγεμονικὸν ἐξ αὐτῆς.

19. Συζῆν θεοῖς. Συζῆν δὲ θεοῖς ὁ σωματικῶς δίκ-
 νους αὐτοῖς τὴν ἐαυτοῦ ψυχὴν ἀρεσπορεύει μὲν τοῖς
 ἀπενεργημένοις· ποιεῖ δὲ ὅσα βέλλει ὁ δαίμων, ὃν ἐ-
 κείτω περὶ αὐτὸν καὶ ἡγεμόνα ὁ ζῶς ἔδωκεν, ὑπόστασ-

tem atque rationem.

20. Ne ira caris ei qui hircum olet, aut cui anima foetet: quid illum vis facere? Tales sunt ejus alæ; tale os: ex talibus talem exhalationem affari necesse est. At ratione, inquis, præditus est homo, ac si advertere velit, intelligere potest qua in re delinquat. Bene res habet. Proinde tu, qui & ipse ratione præditus es, rationalem mentis ejus affectum, rationali tuæ mentis affectu excita, doce, commonefac: si enim obtemperat tibi, sanabis eum, neque ira opus erit.

21. Vbi neque vociferator, neque scortum. Ut secessurus vivere cogitas, ita hinc quoque vivere tibi licet. Quod si tibi non conceditur, tunc vita excede: ita tamen, ut qui nihil mali patiatur. Sed, Fumus hinc est: abeo. Quid hoc rei esse putas? Dum verò nihil me male abducit, liber permaneo, neque me quisquam prohibet agere, ut volo: volo autem, ut naturæ animantis ratione præditi, & ad coetum nati convenit.

22. Mens quæ mundum gubernat, societatis rationem habuit: itaque & inferiora præstantiorum causa effecit, & præstantiorum unum alteri conciliavit. Vides, ut subjecerit, conjunxerit, ac unicuique secundum dignitatem suam tribuerit: eaque quæ sunt præstantissima, mutuo consensu devinxerit.

23. Quomodo te hætenus adversus Deos, parentes, fratres, uxorem, liberos, præceptores,

μα ἑαυτῇ. ἔτι δέ δεῖν, ὁ ἐκείνῳ νῦν καὶ λόγῳ.

20. Τῷ χράσωνι μήτε ὀργίζε· μήτε τὰ ὀζοῦμα ὀργίζε· τί σοι ποιήσει; τοῦτον σῆμα ἔχει, τοιαύ-
τας μάλας ἔχει. ἀνάγκη τοιαύτῳ ἀποφορὰν ἀπὸ
τοῦτον γίνεσθαι. Ἀλλ' ὁ ἀνθρώπῳ λόγον ἔχει, φη-
σὶ, καὶ δυνάμει συνορεῖν ἐφιστάται τί πλημμελεῖ. εὖ
σοι γένοιτο. τοιγαρὶν καὶ σὺ λόγον ἔχεις. κίνητον
λογικῇ διαθήσῃ λογικὴν διαθήσῃ· δεῖξον, ὑπό-
μνησον. εἰ γὰρ ἐπαίει, θεραπεύσεις, καὶ ἐχρεία
ὀργῆς.

21. Οὔτε τραφῶδες, ἔτε πόρνη· ὡς ἐξεληθὼν
ζῶν διαροῇ, ἔτως ἐνταῦθα ζῆν ἔστιν. Ἐὰν δ' μὴ
θῆται ἐνταῦθα, τότε καὶ ζῆν ἔστι· ἔως μὴ τι, ὡς
μὴδὲν κακὸν πάχων· καὶ, Καπνὸς δεῖ, ἀπέρχο-
μαι. τί αὐτὸ πρᾶγμα δοκεῖ; Μέχει δέ μοι τοῦτον
ἄδεν ἐξάλει, μὴν ἐλεύθερον, καὶ ἐδέξ με καλύσει
ποιῶν ἅ δέλω. δέλω δ' καὶ φύσιν τῆ λογικῆ καὶ κοι-
νωνικῆ ζῶν.

22. Ο τῷ ὅλῳ νῦν, κοινωνικός. πεποθήκει γὰρ τὰ
χεῖρα τῷ κρείττονι ἐνεκεν· καὶ τὰ κρείττω ἀλλήλοις
σωτήριον. ὁρᾷ πᾶς ὑπέταξε, σωτέταξε, καὶ τὰ
κατ' ἀξίαν ἀπένειμεν ἐκείνοις. καὶ τὰ κρείττω ὡς
εἰς οὐδένοιαν ἀλλήλων σωτήριον.

23. Πῶς πεποιημένηται μέχει νῦν θεοῖς, γονεῦ-
σιν, ἀδελφοῖς, γυναικί, τέκνοις, διδασκάλοις,
ἐφεῦσι,

res, alumnos, amicos, familiares, famulas
 gessisti? An in hunc usque diem in nemi-
 nem horum re verbóve fuisti injurius? Re-
 miniscere etiam quæ superaveris, ac tolerave-
 ris: tum fabulam vitæ tibi jam peractam, tæ-
 que tuo ministerio defunctam esse. Quàm
 multa vidisti pulchra? quot voluptates, quot
 dolores despexisti? quàm multa specie glorio-
 sa insuper habuisti? quot perversis hominibus
 æquum te præbuisse?

24. Quamobrem animi artis & discipline
 vacui, arte & scientia præditum confundat?
 quem verò animum arte & scientia præditum
 vocas? eum, qui principium & finem cognos-
 cit, & mentem, quæ per universam rerum na-
 turam penetrat, ac per omnes seculorum cur-
 sus definitos atque statos mundum guber-
 nat.

25. Jamjam cinis eris, & ossa nuda, nihil
 præter nomen (si tamen id supererit) tui re-
 stabit. Nomen autem nihil est quàm sonitus.
 At ea quæ magni in vita pretii habentur, vana
 sunt, putrida, exigua, atque instar catellorum
 mordicantium, aut puerorum inquietorum,
 qui modò ridere, mox plorant. Cæterùm fi-
 des, pudor, justitia, & veritas,

Climatibus terra cælum petière relictis.

Quid ergo restat, quod te hîc detineat? sensi-
 filianetam fluxa, tôtque mutationibus expo-
 sita? an sensus, obscuri, & qui facillè decipi-
 antur? an animula, quæ nihil aliud est, quàm
 exhalatio à sanguine? an gloria, inter hujus-
 modi

ἑταῖροι, φίλοι, οἰκίαι, οἰκίται; εἰ πρὸς πάντας
 συμείχου καὶ ἔτι τὸ μήτε τινα ῥέξαι ἑξαίσιον, μή-
 τε ἐπὶν; Αναμνηστικὸν δὲ καὶ δι' ὅσον διελέλυθαι, καὶ
 οἷα ἥμενοι ἱσχυροῦναι· καὶ ὅτι πλήρης ἦδη σοι ἰσο-
 εἰα ἔβη, καὶ τινα ἡ λειτουργία· καὶ πόσα ὥσπαι
 πρὸς, καὶ πόσον μὲν ἡδονῶν καὶ πόνων ὑπερῖδες· πό-
 ρα δὲ ἐνδοξα παρῖδες· εἰς ὅσας δὲ αἰσχρονομίας ἐπὶ ἡ-
 μῶν ἐγένετο.

24. Διὰ τί συγχύσαντες ἄτεχνον καὶ ἀμαθὲς φυ-
 χαὶ ἐντεχνον καὶ ὀπισθήμονα; τίς οὖν ψυχὴ ἄτεχ-
 νοῦ καὶ ὀπισθήμονος; ἢ οἷδ' ἂν ἀρχὴν καὶ τέλος, καὶ τὸ διὰ
 τὸ ἰσῆς δεικνόντα λόγον, καὶ διὰ πάντες τὰ αἰσ-
 νοῦ καὶ πρὸς τὰς τεταγμένας οἰκονομίας τὸ
 πάν.

25. Ὅσον ἡδύπερ ἀποδίδει, ἢ σκέλει, καὶ ἦτοι
 ὄνομα, ἢ ὑδὲ ὄνομα. τὸ δὲ ὄνομα, φέρει καὶ ἀπὸ
 χημῆ. τὰ δὲ ὅν τῶν βίῃ πολυτίμητα, κατὰ, καὶ σπ-
 πρὸ, καὶ μετὰ, καὶ κυνίδια διαδακνόμενα, καὶ παι-
 δία φιλόνομα, γελῶντα, εἰσα δὲ κλαίοντα.
 τίσις δὲ καὶ αἰδώς, καὶ δίκη, καὶ ἀλήθεια, πρὸς ὅ-
 λυμπα, ἀπὸ χθονὸς εὐρυδείης. τί οὖν ἔτι τὸ ἐπ-
 ταῦθα κατέχον, οἷον τὰ μὲν αἰσθητά, εὐμετάβλη-
 τα, καὶ ἐχθρῶτα. τὰ δὲ αἰσθητέα, ἀμωδὰ καὶ
 ἐν πνεύματι.

modi homines tam vana res & inanis ? Quid ergo aliud operiris, nisi vel extinctionem, vel translationem, idque æquo animo ? Quid interim donec tempus ejus instat, tibi sufficiat ? Quid aliud, quàm deos venerari & celebrare, hominibus benefacere, eosque & ferre, & iis abstinere : quæ extra tuæ carunculae & animulae sunt posita fines, ea meminisse neque possessionis, neque potestatis tuæ esse ?

26. Semper potes uti secundis successibus, si rectæ viæ insistere, si rectè semper sentire, & facere. Duo hæc divinæ menti communia sunt cum hominis, omnisque ratione præditi animalis animo : unum, non posse te ab alio impediri : alterum, in iusta voluntate & actione bonum esse collocatum, eosque appetitionis extremos esse limites, quos natura constituit.

27. Si hoc neque mea fit malitia, neque actio est à mea proficiscens malitia; neque communitati damno est; quid sollicitus de eo sum? quod verò damnum est communis societatis? Non enim patere fallaci rerum specie usquequaque te abripi. Sed opitulare quidem illis pro viribus tuis & rei ipsius merito, quanquam in medijs tantùm rebus & externis detrimentum patiantur. At damnum tamen id verè esse, noli credere. Malo enim id more fit. Sed quemadmodum senex discedens rhombum alumni poscebat, memor rhombum esse: ita tu hîc: Quasi verò bonum aliquid fiat in rostris. Heus homo, oblitus es, quid hæc sint? sanè: sunt

εὐπρεπίζοντα· αὐτὸ δὲ τὸ ψυχάειν, ἀναθυμία-
σις ἀπὸ αἵματός· τὸ δὲ εὐδοκμεῖν ὅτι τοῖς τοῖς,
καρὸν· τί οὖν σέμνεις; ἴλαως τὴν εἴτε σέβειν, εἴτε
μετάσσειν· ἴως δὲ οὐκείνης ὁ καρὸς ἐρίσεται, τί
ἀρκεῖ; τὸ δ' ἄλλο ἢ θεὸς μὴ σέβει καὶ εὐφραίνει· ἀν-
θρώπος δὲ εὐποιεῖν καὶ ἀνέχεσθαι αὐτῶν καὶ ἀποχα-
ρῆς· ὅσα δ' ἐκτός ὄρων τῆ καρδίας, καὶ τῆ πνευμα-
τικής, ταῦτα μεμνηθῆναι μήτε σὰ ὄντα, μήτε ὅτι
οὐκ.

26. Δυνάσαι αἰεὶ εὐρεῖν, εἴγε καὶ ὁδεύειν, εἴγε
καὶ ὁδὸν ὑπολαμβάνειν, καὶ περᾶν· Δύο ταῦτα
κοινὰ, τῇ τε τῷ θεῷ, καὶ τῇ τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ παντός
λογικῶς ζῶν ψυχῇ, τὸ μὴ ἐμποδίζεσθαι ὑπὸ ἄλλου.
καὶ τὸ ἐν τῇ δικαίᾳ διαθέσει καὶ περᾶν ἔχειν τὸ ἀ-
γαθόν, καὶ ἐν ταῦτα τὴν ὁρεξίν ὑπολήγειν.

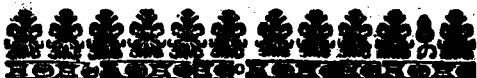
27. Εἰ μήτε χακία ὅτι τῷτο ἐμὴ, μήτε ἐνέρεκα
καὶ χακίαν ἐμὴν· μήτε πρὸ κοινὸν βλάπτεται, τί
ὑπὲρ αὐτῆς διαφέρειν; τίς δὲ βλάβη τῷ κοινῷ;
Μὴ ὁλοχερῶς τῇ φαντασίᾳ συναρπάζεσθαι· ἀλλὰ
βοηθεῖν μὴ καὶ δυνάμει καὶ κατ' ἀξίαν, καὶ εἰς τὰ
μῆσα ἐλαττωθῆναι· μὴ μὴτοι βλάβω αὐτὸ φαντά-
ζεσθαι· χακὸν γὰρ ἐστὶ· ἀλλ' ὡς ὁ γέρον ἀπειθῶν
τῷ τῷ θρέπῳ νόμῳ ἀπὸ τῆς μεμνημένης ὅτι νόμ-
ος· ὅπως οὖν καὶ ὡς· ἐπεὶ τοι γίνῃ χαλῶν ὅτι τῷ
ἐμβόλων· ἀνδραπὲς ἐπελάδου τί ταῦτα ἦν; καὶ·

sunt tamen in magno hæc apud istos pretio.
Propterea tu quoque stultus esse vis? sufficiat
quod aliquando fueris.

28. Quâlibet horâ mors intercipiat, licet
esse fortunatum. Fortunatum voco, quicum-
que sibi bonam fortunam fabricatur. Bona au-
tem fortuna, boni sunt motus animi, bonæ
appetitiones, bonæ actiones.

ἀλλὰ τί τοις πεσπέδασα· διὰ τὲτ' οὐκ ἐγὼ σὺ μαχέσ-
θην· ἐγὼ δὲ μὴ ποιεῖν.

28. Ὅπως δὴ ποτε καταλειφθεῖς, εὐμορῶν ἄνθρω-
πος. πρὸς δὲ ἑμὲ μόνον ἀγαθὸν μοῖραι, αἰσχροῦ ἄν-
θρώπου. ἀγαθαὶ δὲ μοῖραι, ἀγαθαὶ ἔσονται ψυχῆς.
ἀγαθαὶ ὄρμησι, ἀγαθαὶ πρᾶξι.

M. ANTONINI IMP.
de seipso, & ad seipsum,

LIBER SEXTUS.

Natura universi suo gubernatori obediens est, ac bene composita : quæ verò etiam gubernat mens, nullam in seipsa habet malefaciendi causam : quippe nihil in se mali habens; nihil etiam malè facit, neque peccat, neque ab ea quicquam læditur : omnia verò secundum eam fiunt atque perficiuntur.

2. Nullo pone in discrimine, algensæ, an calens, dormituriens an somni satur, malè an bene audiens, moriens an aliud quid agens id facias, quod te decet : quando mors etiam una est eorum actionum, quæ ad vitam referuntur. Sufficit igitur ea etiam imminente, id quod instat, bene collocare.

3. Intrò respice. Nullius rei neque propria qualitas, neque meritum te lateat. Omnia subiecta celerrimè mutantur, & aut in halitum resolvuntur, si quidem omnium rerum in u-
nam

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ

εὐτοκράτορος, ὃ εἰς ἑαυτὸν,

ΒΙΒΛΙΟΝ Σ.

1. Των ὅλων ὕψια, εὐπειθής, καὶ εὐ-
 πρεπής· ὃ ὅ ταύτῃ διοικῶν
 λόγῳ ἐδωμίαν ἐν ἑαυτῷ δι-
 τταν ἔχει ἑκαποποιῶν. κακί-
 αν γὰρ ἔχω, ἐδὲ τι κακῶς
 ποιῶ· ἐδὲ βλάπτει αἱ τι ὑπὸ ἐκείνου. πάντα ὅ κατ'
 ἐκείνον γίνεται, καὶ περσίνεται.

2. Μὴ διαφύξῃ πότερον ῥιγῶν, ἢ θαλάσσης·
 καὶ τὸ πρῶτον ποιῶν· καὶ πότερον νυστάζων, ἢ ἰ-
 πανῶς ὕπνου ἔχων· καὶ πότερον κακῶς ἀκούων, ἢ εὐ-
 φημιῶν· καὶ πότερον ὑποβήσκειν, ἢ περὶ τὸν τι
 ἀλλοῖον. μία γὰρ ὅβρις βιωτικῶν περὶ ἑαυτὸν καὶ αὐτῇ
 ὅβρις, καθ' ἡμῶν ὑποβήσκειν. ἀρκέσει καὶ ὅβρις ταύτης
 τὸ παρὲν εὖ δίδω.

3. Εἴσω βλέπε. μηδενὸς περὶ γυμνασίου μήτε ἢ ἰ-
 δία ποιότητος, μήτε ἢ ἀξία περὶ βελτίωσιν. Πάντα
 τὰ ὑποκείμενα τάχιστα μεταβάλλει, καὶ ἡτοιμασμένα
 M 3 μιανθῆσιν αἱ,

nam substantiam futura est recollectio; aut dissipantur.

4. Mens universi gubernatrix scit quo consilio quid agat, & quam habeat materiam subiectam.

5. Vlciscendi ratio optima est, ne similis fiat ejus qui injuriam fecit. Vao hoc te oblecta, inque uno hoc acquiesce, ut ab una societatis humanæ tuendæ causa suscepta actione, ad aliam transeas, Dei memor.

6. Princeps hominis pars est ea, quæ seipsam excitat atque ciet, sequæ talem, qualem vult, efficit, præstatque ut ea quæ eveniunt talia, quæ ipsa vult, sibi videantur.

7. Omnia secundum naturam universi fiunt: neque enim possunt fieri secundum aliam aliquam, sive extrinsecus circumdantem, sive inclusam, sive foris suspensam.

8. Universum aut confusio quædam est, & contextus fortuitus rerum iterum à se dividendarum & dissipandarum: aut unitio, ordine, & prudentia constat. Si prius illud verum est, quid est, cur cupiam inani huic coluviei & mixturæ immorari? quid aliud expectandum, quàm ut in terram utcumque redigar? quid perturbor? quicquid egero, tamen dissipatio me manet. Sin alterum illud verum est, pietatem colo, animoque constanti sum, & gubernanti mundum confido.

9. Cum te rerum præfectum status non nihil perturbat, celeriter ad te redi, neque ultra quàm necesse est, à legitimis institutis sal-
tationis

μυαδίσσεται, ὅτε ἦνται ἡ εἰς, ἡ σκεδασθή-
σεται:

4. Ο διακὼν λόγος οἷδε πῶς διακόμενος, καὶ
τί ποιεῖ, καὶ ὅτι τίνος ὕλης.

5. Λαίος πρός τὸν αὐτὸν ἀμύνεται, τὸ μὴ ἐξαμει-
νῆσαι. Ἐνὶ τήνδε, καὶ προσωπαίαν, τὴν ἀπὸ πρῶτον
ως κοινωνικῆς μεταβαίνειν ὅτι πρῶτον κοινοπολι-
στικῆς μὲν.

6. Τὸ ἡγεμονικὸν ἐστὶ, τὸ ἑαυτὸ ἐννοεῖν καὶ πρὶ-
πον, καὶ ποιῶν μὲν ἑαυτὸ ὅς ἐστι καὶ ὅλην ποιῶν ἢ
ἑαυτὸ φαίνεται πᾶν τὸ συμβαῖνον ὅς ἐστιν ἐξ αὐτοῦ.

7. Κατὰ τὸ ὅλον φύσις ἑαυτοῦ περιέχεται. ἡ γὰρ
κατ' ἄλλω γὰρ τινα φύσιν, ἥτοι ἐξ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς
ἡ ἐμπεριχαιρῶν ἐνδόν, ἡ ἐξ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἐξωθεν.

8. Ητοιχεύων, καὶ ἀντεμπαλὼν, καὶ σκεδασμὸς
ἡ ἐννοεῖ, καὶ τὰς, καὶ πρὸς τὸν αὐτὸν. εἰ μὲν οὖν τὰ πρὸς τὸν
αὐτὸν, τί καὶ ὁπθῆναι ἐκ τῆς συγκαταστάσεως, καὶ συγκα-
ταστάσεως ἐνδιαφέρει; τί δὲ μὲν καὶ μέλει ἄλλω τινος,
ἢ τὸ ἑαυτοῦ ποτε αἰὶα γίνεσθαι; τί καὶ τὰ πρὸς τὸν αὐτὸν
ἡ ἐξ αὐτοῦ ἐμὲ ὁ σκεδασμὸς, ὅ, τι ἂν ποιῶ. εἰ καὶ
ἡ ἀντιπρὸς ἐστὶ, οὕτως καὶ ἐν αὐτῷ, καὶ ἀπὸ τῆς πρὸς τὸν αὐτὸν
κέντι.

9. Όταν ἀναγκασθῇς ὑπὸ τῆς ἀναγκαστικῆς ἐπι-
νοῆς διαταραχθῆναι, ταχέως ἐπ' αὐτῇ εἰς ἑαυτὸν,
καὶ μὴ ὑπὸ τῆς ἀναγκαστικῆς ἐξίστασθαι τὴν φύσιν. ὅση γὰρ

tationis modulis discede. Nam eò facilius harmoniam tueberis, si continenter ad eam revertaris. Si tibi simul & noverca, & mater esset, illam quidem coleres, & tamen crebrò ad matrem te reciperes. Eadem est tibi ratio aulæ; & philosophiæ. Quare ad hanc sæpenu-mero revertere, & in hac acquiesce, quæ efficit, ut & res aulicæ tibi tolerabiles videantur, & tu dum in iis versaris, aliis non intolerabilis.

10. Quàm præclarum illud est, ciborum & eduliorum quorumcunque tales in animo notionēs impressas & consignatas habere: Hoc est piscis cadaver; illud avis, aut porci: item, Falernum: succus est exiguus uvulæ: purpura, capilli oviculæ, modico testudinis sanguine imbuti: tum coitus, intestini parvi affricatio, mucique excretio non sine convulsione. Cogitationes hæ præclaræ sunt: nam rem ipsam attingunt, ac totam pervadunt, ut qualis ea sit, cerni possit. His per omnem vitam utendum est: ac sicubi res quàm maximè videtur comprobata digna, tegumentis est nudanda, ut & ejus in conspectum veniat vilitas, & verborum phaleræ quibus se ostentabat, ei adimantur. Etenim fucus impostor est callidissimus, ac tum maximè in fraudem inducit, cùm quis maximè se res serias & dignas tractare putat. Vide igitur, quid de Xenocrate ipso Crates dicat. Pleraque eorum, quæ vulgus admiratur, ad latissimè patientia revocari possunt, quæcunque scilicet sub habitu aut naturâ continentur,

ἐγκρατέστερον δ' ἀρμονίας τῷ συνεχῶς εἰς αὐτὴν
ἐπαύρχειται. Εἰμωτριάται ἅμα εἶχες καὶ μητέρα,
ἐκείνῳ τ' ἂν ἐθερόπαις, καὶ ὁμοῦς ἢ ἐπάποδός σου
πρὸς τὴν μητέρα συνεχῆς ἐγίνετο. τὸ τοιοῦτον οὐδὲν
ἢ αὐλὴ, καὶ φιλοσοφία. ὥστε πολλάκις ἐπ' αὐτῇ, καὶ
πρὸς τὴν αὐτὴν ταύτην, δι' ἧς καὶ τὰ ἐκεί σου ἀνεκτὰ
φαίνεται, καὶ σὺ ἐν αὐτοῖς ἀνεκτός.

10. Οἷον δὴ τὸ φαντασίαν λαμβάνειν ὅτι ἦν ὁ
ἰχθύς, καὶ ὅτι τοῖς τοῖς ἐδωδύμων· ὅτι νεκρὸς ἔσθ'
ἰχθύς, ἔσθ' ὅς, νεκρὸς ὀρεῖθ' ἢ χοίρης· καὶ πάλιν,
ὅτι ὁ φαλέρος, χυλάσιόν ἐστι σαφυλίου· καὶ ἢ
παιδοφύρος, τριχία περὶ αὐτῆς, αἱματὶφ κόψης
δεδωμένα· καὶ ὅτι τὸ καὶ τὸ σιωπῶσαν· ἐνταῦθα
πρὸς τὴν, καὶ μετὰ τινος πασμοῦ μυξαρίου ἐκκλείει
οἷαι δὴ αὐταὶ εἰσιν αἱ φαντασίαι καθικνύμεναι αὐ-
τῶν τῶν περὶ αὐτῶν, καὶ διεξέρχεται δι' αὐτῶν, ὥστε
ὁρᾶν ἂν τινά ποτ' ὄσιν. ἔσθ' οὖν παρ' ὅλον τὸ βίον
ποιεῖν, καὶ ὅπου λίαν ἀξιοπιστότατα πρὸς γράμματα φαν-
τάζεται ἀπὸ γυμνῶν αὐτὰ, καὶ ὅτι εὐτέλειαν αὐτῶν
καθορᾶν, καὶ ὅτι ἰστέλειαν ὑφ' ἧς αἰμνύνεται ἀφαιρεῖν·
δεινὸς γὰρ ὁ τῆς παραλογισμῆς· καὶ ὅτε δοκῇ μά-
λιστα πρὸς τὰ περὶ αὐτὰ καταγίνεσθαι, τότε μάλιστα
καταγοητεύει. Ὁρα γοῦν ὁ Κράτης, τί πρὸς αὐ-
τὸν τὸ Ξενοκράτης λέγει· Τὰ πλεῖστα ὧν ἢ πολλὰ
δαυμάζει, εἰς χυμικάτα ἀνάγεται, τὰ ὑπὸ ἑστ-
ως

nentur, ut sunt lapides, ligna, ficus, vites, oleæ. Qui verò paulò sunt honestiores, illa potissimum, quæ sunt animata : ut greges, armenta. Qui verò adhuc urbaniores & elegantiores sunt, iis maximè capiuntur, quæ sunt animâ rationali prædita : non illâ quidem simpliciter rationali, sed quatenus artes tractat, aut aliquâ peculiari solertiâ insignis est : aut etiam simpliciter rationali ; ut Mancipiorum multitudine. Qui verò animam rationalem, quâ rationalis est, & civilis communitatis appetens, veneratur, reliquarum is rerum nullam curat : sed omnibus postpositis suum animum ita affectum, atque ita se moventem, ut rationi & civili societati congruit, conservat ; mentique, universi moderatrici, cui naturâ cognatus est, hæc in re inservit.

II. Quædam jam fiunt, quædam mox existent, quin & ejus quod fit, pars jam nunc aliqua evanuit, fluxus, & alterationes continenter mundum renovant : quemadmodum infinitum ævum temporis assiduo lapsu novum subinde redditur. In hoc itaque flumine quifnam ea quæ præterferuntur, ac quibus insistere non possit, honore aliquo dignetur ? is quidem perinde fit, ac si quis unum de prætervolantibus passerculis diligere incipiat, atque is jam è conspectu ejus abierit. Certe & vita uniuscujusque hominis quid aliud, quàm vapor sanguinis, & momentanea aëris aspiratio ? Quale enim est semel animam attrahere, & semel efflare, quod indefinenter facimus ;

καὶ φύσει τινος χάριτος· ἄβυσσος, ἔλκεα, ἀνὰς, ἀμ-
πλυνεῖς, ἐλπίδες. τὰ δ' ὑπὸ τῷ ὀλίγῳ μετριοτέρως,
εἰς τὰ ὑπὸ ψυχῆς· ὅς, ποιμένας, ἀγέλας. τὰ δ' ὑ-
πὸ ὅσῳ ἐστὶ χαλεπότερον, εἰς τὰ ὑπὸ λογικῆς ψυ-
χῆς, ἢ καὶ τοὶ καθολικῆς, ἢ καὶ καθὸ τεχνικῆς, ἢ
ἄλλως πῶς ἐνταχθῆναι· ἢ καὶ φιλοῦν, τὸ πλεονεχ-
εῖν ἀνδραπέδων κικλήσκει. Ὁ δ' ὑψίστῳ λογικῶς κα-
θολικῶς καὶ τεχνικῶς τιμῶν, ἐδίδεν ἐστὶ τῷ ἄλλῳ
ὁπισθεῖν. πρὸς ἀπάντων δ' ἑαυτῷ ψυχὴν λο-
γικῶς καὶ κοινωνικῶς ἔχει, καὶ καταβύθιον διασώζει.
καὶ τὸ ὁμοῦ μὲν εἰς τὸ το σιωπῆσαι.

11. Τὰ μὲν ἀποφθεῖν γίνεσθαι, τὰ δ' ἀποφθεῖν γε-
νοῦναι. καὶ τῷ γνησίῳ δ' ἡδὴ τι ἀπίσθη. φύσει καὶ
ἀλλοτρίως ἀναεῖσαι τὸ κόσμον διηγεῖται, ὥστε καὶ
τῷ χρόνῳ ἀνταρῶντι· πρὸς τὸ ἀπὸ αἰῶνα νέον
ἀεὶ παρέχεται. Ἐν δὲ τούτῳ τῷ πολεμῷ, τί πο-
τε τέτων τῷ παραβέβητον ἐκτιμήσεται, ἐφ' ὃ σῆμα
καὶ ἐξίστησι ὥστε εἰ τίς τι τῷ παραβέβητον σφύβιον
φιλεῖν ἀρχαίον· τὸ δ' ἡδὴ ἐξ ὀφθαλμοῦ ἀπελάλη-
θεν. Τοιούτων δ' ἡ τι καὶ αὐτὴ ἡ ἐπιτέλει, ὅς ἡ δὲ
ἐκκαλεῖται ἀναβυθίαις, καὶ ἡ ἐκ τῷ αἴθρι ἀνὰ πνο-
αν. ἐποῖον γὰρ δεῖ τὸ ἀπαξ ἐκκλῆσαι τὸ ἀέρος καὶ ἀπο-
δοῦναι, ὅς παρὰ πλεονεχίαν· τοιούτων δεῖ καὶ τὸ
τῷ πᾶσι ἀναπνεύσειν δυνάμιν, ἢ καὶ καὶ πρὸς
ἀποτέλει

imus; tale etiam est, omnem respirandi facultatem, quam heri aut nudius tertius nati accepimus, eò simul omnem refundere, unde accepimus.

12. Quòd vegetamur more stirpium, respiramus more pecudum. & ferarum; quòd visis afficimur; quòd appetitione impellente huc illuc rapimur; quòd congregamur, quòd nutrimur; omnia hæc non majori sunt in pretio ponenda, quàm quòd excernimus cibi recrementa. Quid igitur honore dignum est? num plausus? nequaquam. Ergo ne laus quidem populi, quæ nihil est aliud quàm plausus, linguarum. Sublata igitur etiam gloriola, quid restat, quod suspiciamus & veneremur? Equidem hoc censeo, ut quemadmodum facti instructique à natura sumus, ita & moveamur animis & sustineamur. Eò nos etiam diligentia opificum, & artes ducunt. Omnis enim ars huc collimat, ut id quod paratum est, aptum sit & idoneum ad opus, cujus operis causa paratum est. Idem quærit vinitor, idem qui pullos equorum domat, idem qui canes educat. Institutio quoque primæ ætatis & disciplinæ, eò contendunt: is ergò finis est, quem expetere debeas. Hunc consecutus, nihil est in aliis rebus quod sis tibi quæsiturus. Quòd si pergas alia etiam expetere, neque liber eris, neque tibi sufficies ipse, neque eris affectuum vacuus: necessario enim invidabis, æmulaberis, sinistra suspicaberis de his, qui illa tibi adimere possunt, infidiaberis iis, qui id quod magni sit à te possident.

ἂν ποτε χθὰς ἐκτίσῃ, ἀποδῆναι ἐκὶ, ὅθεν τὸ πρῶ-
τον ἔπαυσαι.

12. Ὡς τὰ ρυτὰ τίμιον ἔτε τὸ διαπνεῖσθαι ἔτε τὸ
ἀναπνεῖν ὡς τὰ βοσκήματα καὶ τὰ θηρία· ἔτε τὸ τυ-
πῆσθαι καὶ φανίσασθαι ἔτε τὸ νύκτα πασθεῖν καὶ ὀρ-
μῆν· ἔτε τὸ συναλεῖσθαι ἔτε τὸ πρίφθαι τῷ κο-
ρῷ ὁμοίον πρὸ ἀποκείναι τὰ σκεπτάματα τῷ ἔργῳ. τί
οὖν τίμιον; τὸ κερταῖσθαι; ἔχι. ἐκοῦν ἔδῃ τὸ ὑπὸ
γλασῶν κερταῖσθαι· αἱ γὰρ ὅσες τῷ πολλῶν ἀφ-
μίαι, κέρτῃ γλασῶν. ἀφῆκας οὖν καὶ τὸ δοξά-
ειν· τί καλασκέπται τίμιον; δοκῶ μὲν τὸ χεῖρ
ἐδῆσαν καλασκέπτην κινεῖσθαι, καὶ ἴχεσθαι. Εἴθ' ὅ καὶ
αἱ ἐπιμέλειαι αἴεσι καὶ αἱ τέχναι. ἢ τε γὰρ τέχνη
πᾶσα τότε σοχάζεται, ἵνα τὸ καλασκέπτην ἐπι-
τηδεύσας ἔχη πρὸς τὸ ἔργον πρὸς ὃ κατισκεύεσθαι.
ὅτε φυλουργὸς ὁ ἐπιμελέμενός τ' ἀμπελῆ, καὶ ὁ πα-
λοδάμνης, καὶ τῷ κωὸς ἐπιμελέμενός τ' αὐτοῦ ζητεῖ.
αἱ ἢ παιδαγωγίαι, αἱ διδασκαλίαι, ἐπὶ τί
σπεύδουσιν; ὥδε οὖν τὸ τίμιον καὶ τῷ μὲν ἂν εὖ ἔχη,
ἔδῃ τῷ ἄλλῳ ἀποποιήσῃ σθαι αὐτῷ. Οὐ πάντες καὶ
ἄλλα πολλὰ τιμῶν; ἔτ' οὖν ἐλεύθερός ἐστι, ἔτε
αὐτάρεκτος, ἔτε ἀπαθής. ἀνάγκη γὰρ φθονεῖν, ζη-
λοῦσθαι, ὑφορεῖσθαι τὸ ἀφελῆσθαι ἐκείνου διωα-
ρδίας, ἐπὶ κινεῖσθαι τοῖς ἔχουσιν τὸ τιμῶμενον ὑπὸ σφί-
δους πεφύρθαι ἀνάγκη τῷ ἐκείνων τινὸς ἐνδεῖν. πρὸς

dent. Omnino enim necesse est eum esse animo perturbato, qui ista desiderat: sapere etiam deos inculcare. Qui verò mentem suam reueretur atque colit, is & sibi ipsi probabitur, & cum coetu hominum bene ei conveniet, cumque diis consentiet; id est, laudabit quæcunque ii distribuunt & ordinaverunt.

13. Infra, super, atque circum, motus sunt elementorum. Motus verò virtutis in eorum nullo est, sed diviniore quadam, & ad intelligendum difficili via procedens, foeliciter ad propositam metam pervenit.

14. Vide quid agant homines. Eos qui eodem cum ipsis vivunt tempore, laudare nolunt: ipsi verò à posteritate laudari magnum existimant: nimirum ab iis quos neque vident, neque videbunt unquam. Id verò haud multò aliud est, quàm si dolerent, non à prioris etiam ætatis hominibus se laudatos esse.

15. Non, si quid assequi industriâ tuâ nequis, id à nullo præstari posse homine existima: sed quicquid homo potest; quicquid ei convenit, id & tibi non impossibile iudica.

16. In palæstra si quis unguibus adversarium laniavit, aut capite incusso ferit, non indignamur, neque offendimur, neque insidiarum suspectum habemus: cavemus quidem nobis ab eo, non ut ab hoste, neque sinistram quid de eo suspicamur, tantum placidè eum declinamus. Id fieri debet etiam in reliquis vitæ partibus, ut idem de aliis sentiamus, quod

ἐστι ὃ πολλὰ καὶ τοῖς θεοῖς μέμφεται. ἢ ὃ ὅτι ἰδίᾳς
διανοίας αἰσθάνει καὶ τιμῇ, σεαυτῇ τε ἀριστὸν σε ποι-
ῆσαι, καὶ τοῖς κοινωτικοῖς εὐδόμεον, καὶ τοῖς θεοῖς
σύμφωνον· ταῦτέστιν, ἐπαινεῖν ὅσα ἐκείνοι διατί-
μασι καὶ διατάλαιχαι.

13. Ἄνω, πύτω, πύτω, φορεῖ τὴν χεῖρα. ἢ ὃ
ὅτι ἀρετῆς κήρυξ ἐστὶν ἐν ἀρχαῖς τούτων; ἀλλὰ θεώτερον
τε, καὶ ὁδὸν δυσσεπνοήτου περιεῖλα εὐδοκίᾳ.

14. Οὐδὲν ἔστι ὁ ποιῶν. τὸς μὲν ὅτι τὴν αὐτὴν χεῖ-
ρα, καὶ μὴ ἑαυτῶν ζῶντας ἀνθρώπους εὐφραίνει ἢ θά-
λασιν. αὐτοὶ δὲ καὶ ἀπὸ τῆς μεταφυσικῆς εὐφραν-
θῆναι, ὅς ἐστι εἶδον ποτε, ὅτε ὁφθαλμοί, ἀπὸ πολλῆς
πικρῆς. τούτο δὲ ἐγγύς ἐστι τῷ λυπηθῆναι αὐτόν, ὅτε
ἔχει καὶ οἱ περιφύλαττοι αὐτοῦ ὅτι λόγος εὐφραίνει ἐποι-
οῦντο.

15. Μὰ ἔστι μὲν σοὶ δυσκαταπρόβητον, φέτο
ἀνθρώπου ἀδωιάτον ὑπολαμβάναν. ἀλλ' εἰ τι
ἀνθρώπου δυνατὸν καὶ οἰκείον, τούτο καὶ σεαυτῇ ἐφικ-
τὸν ἔστι.

16. Εἰς τοῖς γαμασίαις καὶ ὅτι κατέδραψέ τις,
καὶ τῇ κεφαλῇ ἔβαλε, πληγὴν ἐποίησεν. ἀλλ'
ἔτι ὁπσημαινόμεθα, ὅτε περισκόπῳ, ὅτε ὑφα-
ρμάσθαι ὑπερῶς ὡς ὁδὸν· καὶ τοὺς φυλαττόμεθα, ἢ
μὴ τι αἰσθάνοιτο· ἢ ὅτι μὴ ὑπαίτιας, ἀλλ' ἐπικρί-
σεις εὐμενῆς· ταῦτόν ἐστι γινώσκον, καὶ ὅτι τοῖς λοι-
ποῖς

quod de iis, cum quibus colluctamur: possumus enim (ut dixi) citra suspicionem & odium ab iis cavere, & eos vitare.

17. Si quis me redarguere potest & demonstrare, quod non rectè sentiam, aut agam, laeto animo sententiam mutabo: veritatem enim quæro, quæ nemini unquam damno fuit: damnum autem facit, qui in errore & ignorantia sua permanet. Ego, quod est mei officii, ago; cætera me non avellunt. Aut enim animæ; aut ratione carent; aut viæ ignara errant. Animantia rationis expertia, tum omnes ejusmodi res & subjecta, magno animo ut ratione præditus, ad usus quoscunq; liberè & liberalitè adhibeto. Hominibus verò, ut ipsis quoque mentè instructis, ratione societatis habitâ utere. In omni verò negotio deos comprecare: neque sollicitus esto, quantum temporis spatium tibi ad hoc agendum detur: sufficiunt enim vel tres hujusmodi horæ.

18. Alexander Macedo, agasôque ejus, mortui in idem sunt redacti: aut enim assumpti sunt ad seminales illas mundi rationes; aut dissipati sunt in atomos, unus perinde atque alter.

19. Cum animo tuo considera, quàm multa unico temporis momento fiant in uniuscujusque nostrâ cum animo, tum corpore: ita
fiet,

ποῖς μέρεσι τ' βίη. πολλὰ παρενθυμώμεθα ἢ ὅς
 πρὸς γυμναζομένων. ἔξω γὰρ ὡς ἐφ' ὧ ἐκκλίνας,
 καὶ μηδὲ ὑποπλίνεν, μηδὲ ἀπέχθεται.

17. Εἰ τίς με ἐλέγξει καὶ παρενθυσαί μοι, ὅτι
 ἐπ' ὁρῶν ὑπολαμβάνω, ἢ πειράζω, δυνάταί χαί-
 ρων μεταθῆτομαι. ζητῶ γὰρ τ' ἀλήθειαν, ὑφ' ἧς
 εἰς πᾶν ποτε ἐβλάβη. βλάπτεται δ' ὁ ὁμιλῶν
 ὅτι τ' αὐτοῦ ἀπάτης καὶ ἀγνοίας. Εἰ γὰρ τ' ἐμαυ-
 τοῦ καθῆκον ποιῶ. τὰ ἄλλα μὲ ἐπεριπαῶ. ἦτοι
 γὰρ ἀψυχα, ἢ ἄλογα, ἢ πεπλανημένα, καὶ τ'
 ὅσα ἀγνοῶντα. τοῖς μὲ λόγον ἔχουσιν, καὶ καθόλου
 πειράγμασι καὶ ὑποκειμένοις, ὡς λόγον ἔχων, λό-
 γον μὴ ἔχων, χρῶν μεγαλοφρονῶς καὶ ἐλευθέρως.
 τοῖς δ' ἀνθρώποις, ὡς λόγον ἔχων χρῶν κοινωνικῶς.
 Εἰ δ' ἅπανσι τ' θεοῖς ὑπικαλῶ, καὶ μὴ διαφύγω πρὸς
 τὸ πρόσθεν χρόνον ταῦτα πειράξω. ἀκούσι γὰρ καὶ
 τρεῖς ὧραι τοιαῦται.

18. Αἰετῶν δ' ὁ Μακεδόν, καὶ ὁ ὀρεωκόμιος
 αὐτῶ ἀποθανόντες εἰς τ' αὐτὸ κατέστησαν. ἦτοι γὰρ
 ἐλήφθησαν εἰς τὰς αὐτὰς τῶ κόσμου σπερματικὰς
 λόγους· ἢ διεσκαδαῖον ὁμοίως εἰς τὰς ἀπό-
 μους.

19. Ενθυμῶντι πᾶσα χεὶρ τ' αὐτ' ἀκακιστὸν χρο-
 νον ἐν ἐκάστῳ ἡμῶν ἅμα γίνεται, σωματικὰ ὅμως καὶ
 ψυχικὰ· καὶ ὅτως ἐν θαυμάσει εἰ πολὺ πλεον,

fiet, ut non mireris, quod omnia quæ fiunt, in hoc Vno & Vniverso (quod *mundum* vocamus) animali simul existant.

20. Si quis à te quærat, quomodo sit nomen Antonini scribendum, nonne singulatim omnes literas in hoc intentus unum proferres? Quid ergo si qui irascuntur, num vicissim tu quoque stomachaberis? non potius numerum inibis placidè singularum literarum? Itaque etiam hîc memento suis omne officium quibusdam constare numeris: quos imperturbatos servare, neque indignantibus aliis indignari, sed rectâ viâ quod tibi proposuisti, perficere te oportet.

21. Quàm inhumanum est homines impedire, ne ad ea ferantur, quæ eis utilia & cognata videntur? Atqui id tu ne faciant prohibes quodammodo, dum iniquo animo fers eos delinquere. Feruntur enim utique ad id, quod naturæ suæ conjunctum, & utile putant. Sed res non ita habet. Id itaque ostende eis, & doce citra indignationem.

22. Mors finem imponit sensuum, motus, & cogitationum officiis, animûmque à corporis ministerio liberat. Turpe autem est in hac vita, in qua corpus tuum labori non succumbit, animum tuum elanguescere.

23. Vide ne nomine tituloque Cæsar, in
mores

μᾶλλον ὅ πάντα τὰ γινόμενα ἐν τῷ ἐνὶ τε καὶ
σύμπαντι, ὃ δὴ κόσμον ὀνομάζουσιν, ἅμα ἐν-
φίσταται.

20. Εάν τίς σοι περιβάλῃ πῶς γράφεται τὸ Αν-
τωνίου ὄνομα· μήτι κατεντενόμενον περιόσῃ ἕκα-
τον ἥν σιχείων; τί οὖν εἰάν ὀργίζονται, μήτι
ἀντοργῇ; μήτι ἐκ ἐξαειθμίῃσιν περὶ αὐτῶν
ἕκαστον ἥν γραμμάτων; ἕτως οὖν καὶ ἐνθάδε μέ-
μνησο, ὅτι πᾶν καθήκον ἐξ ἀειδμήν τινῶν συμ-
πληρῆται. τότε δὲ τῆρουῶτα, καὶ μὴ δορυβύ-
μῃον, μηδὲ τοῖς δυσχερείησιν ἀνιδυσχεραίνοντα,
φράσινεν ὁδῶν τὸ περικείμενον.

21. Πῶς αὖ μόνον μὴ ὅτι τρέπεν τοῖς ἀνθρώποις
βρεμῶν ὅτι τὰ φαινόμενα αὐτοῖς οἰκεία καὶ συμφέρον-
τα; καὶ τοι τρόπον τινὰ ἢ συλχωρεῖς αὐτοῖς τὸ
ποιεῖν, ὅταν ἀγανακτεῖς ὅτι ἀμαρτάνουσιν. φέρονται
καὶ πάντως ὡς ὅτι οἰκεία καὶ συμφέροντα αὐτοῖς. ἀλλ'
ἐκ ἔχει ἕτως. ἐκ οὖν δίδασκε, καὶ δείκνυς, μὴ ἀ-
γανακτεῖν.

22. Θάλατταν, ἀνάπαυλα αἰσθητικῆς ἀντίστυ-
ας, καὶ ὀρεητικῆς νευροσπασείας, καὶ διανοητικῆς δι-
εξόδου, καὶ τῷ πρὸς τὸ σῶμα λειτουργίας. Αἰσχερὲν δὲ
ἐν ᾧ βίω τὸ σῶμα σοι μὴ ἀπᾶνδῃ, ἐν τέτῳ τῷ
ψυχικῷ σπασμαυδῇ.

23. Οὐ μὴ ἀποχαισπερωθῇς, μὴ βαφῆς. γίνετα,
N 2 γὰρ.

mores Cæsareos paulatim tu quoque degeneres : ne inficiaris. Potest enim hoc fieri. Itaque conserva teipsum simplicem, bonum, integrum, gravem, apertum, justitiæ studiosum, pium erga deos, benignum, humanum, ad officium tuendum fortem. Annitere ut talis perman eas, qualem te facere voluit philosophia. Venerare deos, hominum salutem consule. Breve est vitæ in terra degendæ tempus, omnisque ejus fructus, sancta animi constitutio, & actiones communitati hominum utiles. Omnia, ut decet Antonini discipulum, age. Quæ fuerit ejus in agendo secundum rationem firmitas, quæ ubique æqualitas, quæ sanctitas, memento : quæ vultus serenitas, ac comitas. Quantus ille gloriæ contemptor ; quod ejus in percipiendis rebus studium, quum nihil prætermitteret, nisi prius accuratè perspexisset, ac cognovisset. Ut tulerit injustè ipsum reprehendentes, neque convitium his repofuerit : ut nihil properatè aut cupidè aggressus sit : ut calumnias non admiserit : ut diligens fuerit morum actionumque examinatus : non obrectator, non meticulosus, non suspiciosus, non sophista. Quàm paucis fuerit contentus, ut domo, lecto, veste, cibo, famulatu : quàm tolerans laborum, quàm leni animo : ut tempus usque ad vespertinam propter victus tenuitatem, ut nec excernere nisi consueta hora opus ei esset, egerit. Quæ ejus in amicitia fuerit constantia, & æquabilitas : quomodo tulerit eos, qui ipsius sententiam liberè impugnarent,

γάρ. τήντων οὐκ αὐτὸν ἀπλῶς, ἀγαθόν, ἀκέραιον, σθερὸν, ἀκομψόν, ἢ δικαιοφίλον, θεοσέβη, ἀνδρείῃ, φιλόσοφον, ἐβρύχιμον πρὸς τὰ πρὸς πονία ἔργα. αἰσίνονται, ἵνα τιῇται συμμείνης, οἷόν σε ἠθέλησε ποιῆσαι φιλοσοφία. αἰδῶ δέες, σώζει ἀνθρώπους. βραχύς ὁ βίος· εἰς καρπὸς δ' ἐπίλειψι ζωῆς, διαθήσῃς οὐσία, καὶ πρὸς ἑσέα κοινωνήσῃς. Πάντα ὡς Ἀντωνίνος μαθητής. τὸ ὑπὲρ τῆς χρεώσεως σπουδαίων εὐτόνον ἐκείνῃ, καὶ τὸ ὁμαλὲς πανίαν, καὶ τὸ ὅστις, καὶ τὸ εὐόδιον ἢ πρὸς ὅπου, καὶ τὸ μελίχιον, καὶ τὸ ἀκρόδοξον. καὶ τὸ πρὸς τὴν καλὰν φιλίαν τῆς πρὸς γμάτων φιλότιμον. καὶ ὡς ἐκείνῃ ἐκ ἀντιδότης παρῆλκεν, μὴ πρὸς τὸν εὐμάρκην, καὶ σαφῶς νοήσας. καὶ ὡς ἔφερεν ἐκείνῃ τὸς ἀδίκους αὐτὸν μαρτυροῦντες μὴ ἀντιμαρτυροῦντες. καὶ ὡς ἐπ' ἐδὲν ἐπεσυνεῖν, καὶ ὡς διαβολὰς ἐκ ἐδὲν ἔχετο. καὶ ὡς ἀκρίβως ὡς ἐξέλασθαι ἡθῶν καὶ πρὸς ἑσέα. καὶ ἐκ ὀνειδιστῆς, ἐκ φοροῦντος, ἐκ ὑποπλῆς, ἐκ σοφιστῆς. καὶ ὡς ὁλίκοις ἀρκέσθῃ, ὅς, οἰκήσῃ, σρωμνῇ, ἐσθῇ, ἔσθῃ, ὑπερσίσ. καὶ ὡς φιλόπονον, καὶ μακροθύμον. καὶ οἷον μὲν ἐν πρὸς μέλει ἐσπέραις διὰ τὴν λιτὴν διαίταν, μηδὲ τῷ ἀποκρίναι τὰ σπειρώματα πρὸς τὴν σωτήριαν ὥραν χρῆζαν. καὶ τὸ βέβαιον καὶ ὁμοιον ἐν τῇ φιλίαις αὐτῷ. καὶ τὸ ἀνέχεσθαι ἀντίβαινον ἰσχυρὰ παρρησιαστικῶς ἢ γνάμμι αὐτῷ. καὶ χαίρειν,

gnarent, gavisusque fuerit, si quis melius aliquid ostenderet. Quæ ille deos religione coluerit citra superstitionem, recordare, ut tibi quoque ultima hora perinde atque is fuit recte tibi conscio adveniat.

24. Expergiscere, & teipsum revoca, somnôque discussio cogitans somnia fuisse quæ te perturbarunt; evigila denuò, & vitæ curas cogitans, de his judica, ut de illis fecisti.

25. Ex corpusculo & anima consto. Corpusculo nihil interest inter res; neque enim potest discrimen statuere. Rationi autem inter ea discrimen nullum habetur, quæ non sunt ipsius actiones: has verò omnes in sua habet potestate. Eas autem tantum curat, quæ præsentis sunt: præteritæ enim & futuræ animi actiones, ipsæ quoque in nullo nunc ipsi discrimine.

26. Manui ac pedi, dum suum agunt officium, nullus est præter naturam labor: ita homini quoque ea agenti quæ ipsius sunt partium, nullus est præter naturam labor: ergo ne malum quidem. Quot voluptatibus, ac quantis frui contigit latronibus, cinædis, parricidis, tyrannis? Nonne vides ut qui vulgares profitentur artes, cum in plerisque ab idiotis & imperitis nihil differant, nihilominus tamen suæ artis rationem retinent, neque ab ea decedere sustinent? Nonne autem turpe sit, si architectus & medicus magis suæ artis rationem
revereatur,

εἴ τις δεικνύει κρείττον· καὶ ὡς θεοσεβῆς χαλεπὴ δει-
σδαιμονίας· ἴν' ἔτως εὐσωκλήτῳ σοι ὅπως ἡ τε-
λευταία ὦρα ὡς ἐκείνῳ.

24. Ἀνάγκη καὶ ἀνακαλῶ σεαυτὸν, καὶ ἐξυπνιάσεις·
πάνην καὶ ἐννοήσας ὅτι ὄνειρ εἰ σοι λυγρόχλου, πάνην
ἐχηγορᾶς βλέπε ταῦτα ὡς ἐκεῖνα ἐβλεπας.

25. Ἐκ σωματικῶν εἰμὶ καὶ ψυχῆς. τῷ μὲν ἔν σωμα-
τικῷ πάντα ἀδιάφορα. ἐδὲ γὰρ δυνάμει διαφέρειας.
τῇ δὲ διάνοιᾳ ἀδιάφορα, ἔσα μή ὅτιν αὐτῆς ἐπερίη-
ματα. ὅσα δὲ γε αὐτῆς ὅτιν ἐπεργήματα, ταῦτα
πάντα ἐπ' αὐτῇ ὅτιν. καὶ τότε μὴ τοι ἂν φεῖ μόνον
τὸ παρὲν παραμαλεύειαι. τὰ γὰρ μέλλοντα καὶ παρω-
χηκότα ἐπεργήματα αὐτῆς, καὶ αὐτὰ ἤδη ἀδιά-
φορα.

26. Οὐκ ἔστιν ὁ πόνηθ' τῇ χειρὶ, ἐδὲ τῷ ποδὶ
ὥστε φύσιν, μέχεις ἀνποιῆν ὁ πῶς τὰ τ' ποδὸς, καὶ
ἡ χεὶρ τὰ τ' χεῖρὸς. ἔτως αὖ ἐδὲ ἀνθρώπῳ ὡς ἀν-
θρώπῳ παρὰ φύσιν ὅτιν ὁ πόνηθ', μέχεις ἀνποιῆν τὰ
τ' ἀνθρώπου. εἰ δὲ παρὰ φύσιν αὐτῷ ἐκ ἔστιν, ἐδὲ κα-
κὸν ἐκ ἔστιν αὐτῷ. Ἡλίκαας ἠδονὰς ἠδονῆς λησαι,
κυῖαιδοι, πατράλοισι, τύραννοι; Οὐχ. ὅρῳ πῶς
οἱ θάνατοι τεχνῶνται ἀρμόζονται μὲν ἄχει τιπὸς
πρὸς τοὺς ἰδιώτας· ἐδὲν ἥσαν μὴ τοι ἀντέχονταί
τ' λόγῳ τ' τέχνῃς, καὶ τότε ἀποσῆναι ἐχ' ὑπομνή-
σιν; καὶ δεινόν, εἰ ὁ ἀρχιτέκτων, καὶ ὁ ἰατρὸς μάλλον

revereatur, quàm suam homo, quæ quidem ei est cum deo communis ?

27. Asia & Europa, anguli sunt mundi : universum mare, gutta mundi : Athos, glebula mundi : omne instans tempus, punctum est æternitatis. Omnia sunt parva, mobilia, interitui objecta : omnia inde veniunt, à certâ mentis illius universalis agitatione consilioq; profecta, aut certè per consequentiam. Etenim rictus leonis, lethalia venena, & omne maleficium, ut spina, coenum, pulchrarum & bonarum rerum naturalia sunt additamenta. Non igitur ea aliena ab eo quod colis imaginare, sed fontem omnium rerum considera.

28. Qui præsentia cernit, omnia vidit, quæ ab æterno fuerunt, & in infinitum usque erunt. Omnia enim sunt ejusdem generis, & conformia. Sæpenumero cogita de omnium in hoc universo rerum connexu, mutuâque affectione. Quodam enim modo omnia invicem sunt implicata, eaque ratione amica mundo. Aliud enim ex alio consequitur, propter constantem motum, ac conspirationem & unitiorem substantiæ.

29. Quibus negotiis addictus es sorte tua, his te accommoda : & quibus te hominibus fatum adjunxit, eos amore, idque vero, prosequere. Organa, instrumenta, vas quodcumque, quum id agunt, cujus gratia sunt adornata,

αἰδ' ἐπὶ ταῖς ἑξ' ἰδίας τέχνης λόγον, ἢ ὁ ἀνθρώπος
τ' ἑαυτῷ, ὅς ἀνθρώποις ὅτι πρὸς τὰς διὰ;

27. Ἡ Ἀσία, ἡ Εὐρώπη, γονίαι τῷ κόσμῳ· πᾶν
πέλαγος, γαλῶν τ' κόσμῳ· Ἀθὰς βωλάειον τ'
κόσμῳ· πᾶν τὸ ἐνέσας τ' χάριν, σιγὴν τ' αἰώνον·
πάντα μικρὰ, εὐφροσύνη, ἐκφραζέμενα· πάντα
ἐκείθεν ἐρχόμενα, πᾶν ἐκείνη τ' κοινὴ ἡγεμονικὴ ὁρ-
μήσαντα, ἢ κατ' ἐπακαλέσασιν. καὶ τὸ χάσμα αὐτῶν
τ' λήνιον, καὶ τὸ δηλήσιον, καὶ πᾶσα κακοεργία,
ὡς ἀκανθα, ὡς βόρβορος, ἐκείνων ἐπιχρύματα τ'
σεμνῶν, καὶ καλῶν. μὴ οὐκ αὐτὰ ἀλλότρια τέτε ἔ-
σέβουσαν φαντάζου, ἀλλὰ τὴν πάντων πηγὴν ἐπιλο-
γίζε.

28. Οὐ τὰ νῦν ἰδὼν, πάντα ἐώρακεν, ὅσα τε ἐξ
αἰδ' ἐχέμετο, καὶ ὅσα εἰς τὸ ἀπείρον ἔπει. πάντα γὰρ
ὁμογενῆ καὶ ὁμοειδῆ. Πολλάκις ἐνθυμῶ τὴν ἐπισύ-
δεσιν πάντων τ' ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ χάσιν πρὸς ἀλλη-
λα. βόπον γάρ τινα πάντα ἀλλήλοις ἐπιπέπλε-
ται, καὶ πάντα κατ' αὐτὸ φίλα ἀλλήλοις ὄντι. καὶ γὰρ
ἄλλω ἐξῆς ἐστὶ τῆτο, διὰ τὴν τοπικὴν κίνησιν, καὶ
σύμπνοιαν, καὶ τὴν ἑκάστω ἐξῆς.

29. Οἷς συγκεκλήρωται πρᾶγμασι, τέτοις
συνέμολε σφαιρῶν· καὶ οἷς συμφίλωντας ἀνθρώποις,
τέττοις φίλοι, ἀλλ' ἀληθινῶς. Οὐρανῶν, ἐργαλείων,
σκεῦος πᾶν, εἰ πρὸς ὃ κατεσκέμαται ποιῇ, εὖ
ἔχει.

ta, bene habent: & quidem is qui ea operatus est, abest ab ipsis. At in his quæ natura continentur, remanet, intusque est vis ea opifex. Itaque tanto magis honoranda est, & existimandum, si secundum ejus voluntatem agere perseveres, omnia tibi secundum mentem esse: ita & universi parenti sua constat foelicitas, dum secundum mentem quæ sua sunt agit.

30. Quodcunque ex iis rebus quæ extra te, neque in tua voluntate sunt positæ, tibi proposueris, boni vel mali nomine, id, si vel ut malum tibi contingat; vel si, cum pro bono ducas, adipisci non possis, efficiet ut & deos incuses, & odio habeas homines qui vel in causa nunc sunt, aut ut in posterum futuri suspecti erunt vel boni illius avertendi, vel mali conciliandi. Fit certè necessariò ut multa peccemus, quod ista pro indifferentibus non habeamus. Quod si solæ ea, quæ in nobis sunt posita, bona & mala duceremus, nihil causæ restaret, cur aut Deum incusaremus, aut cum hominibus inimicitias susciperemus.

31. Omnes ad unius ejusdemque operis consumptionem mutuas operas tradimus, pars scientes, & intelligentes; pars inscii. Quemadmodum & dormientes Heraclitus (ni fallor) dixit esse operarios, qui adjuvent sua opera hæc quæ in mundo fiunt. Alius autem alia ratione id opus adjuvat: ex abundanti autem & ille qui queritur, & reniti conatur iis quæ fiunt, eaque rescindere: nam & hoc utitur mundus.

ἔχει. καὶ τοι οὐκ ὁ καλίσκευδσας ἐκποδὼν ὅτι
ἢ ἢ ὑποφύσεως σωεχομένων, ἐνδον βεῖ, καὶ πα-
μύρις ἡ καλίσκευδσασα δύναμις. καθὼ καὶ μάλλον αἰ-
δεῖσθαι αὐτὴν δεῖ καὶ νομίζειν, ἐὰν καὶ τὸ βύλημα
ταύτης ἔχῃ καὶ διεξαγάγῃς, ἔχει σοι πάντα καὶ
νοῦν. ἔχει δὲ ἕως καὶ πρὸ πάντων καὶ νοῦν τὰ ἐ-
αυτῆς.

30. Ὁ, τι ἂν ἦν ἀποραιρέτων ὑποσέσης αὐτῷ
ἀγαθὸν ἢ κακόν, ἀνάγκη καὶ τὸ πείπλωσθαι τὸ τοῖ-
τε κακῷ, ἢ τὸ ὑποτάξιν τοῖς ἀγαθοῖς, μέμψασθαι
σε θεοῖς, ἀνθρώποις ἢ μισῆσαι τὰς αἰτίαις ὄντας, ἢ
ὑποπιδουμήναι ἔσεσθαι τὸ ὑποτένξεως, ἢ τὸ πείπλω-
σεως. καὶ ἀδικῶν δὴ πολλὰ, διὰ τὸ πρὸς ταῦτα
διαφορῶν. ἐὰν ἢ μόνον τὰ ἐφ' ἡμῖν ἀγαθὰ καὶ κακὰ
κινῶν, ἐδεμίαι αἰτίαι καλαλείπειναι, ἕτε θεῶ
ἐγκαλέσαι, ἕτε πρὸς ἄνθρωπον εἶναι αἴσιν πα-
λεμίας.

31. Πάντες εἰς ἐν ἀποτελεσμα σπερμαίνονται. οἱ
μὲν εἰδότες καὶ παρακολυθητικῶς· οἱ δὲ ἀνεπιστάτως.
ὥσπερ καὶ τὰς καθυπόδοντας οἶμαι ὁ Ηρόκλητος ἐρ-
γάτας εἶναι λέγει, καὶ σπερμαίνοντες ἢ ἐν τῷ κόσμῳ γε-
νιμῶν. ἀλλ' ἢ κατ' ἄλλο σπερμαίνοντες ἐκ παρ-
οσίας ἢ καὶ ὁ μεμρόμενος, καὶ ὁ ἀντιβαίνειν περῶμε-
νος, καὶ ἀναρῆναι τὰ γινόμενα. καὶ γὰρ τὰ τοῖς ἐ-
χθροῖς ὁ κόσμος. λοιπὸν οὐκ σμῆναι εἰς τίνες ἐαυ-
τὸν

dus. Proinde animum adverte, in quorum tu
 te numero reputes. Nam administrator hujus
 universi, utique te utetur rectè, & accipiet te
 inter cooperarios & ea quæ operi conducunt.
 Tu verò ne sis hujusmodi eorum pars, qualis
 est in fabula vilis ille & ridiculus versus, cujus
 mentionem Chrysippus facit. Sólne pluviz
 munia obire cupit, aut Æsculapius terræ fru-
 gem ferentis? Quid verò sydera, an non di-
 versa quidem singulis est actio, quæ tamen ad
 commune opus conferat?

32. Si de me & his quæ mihi evenire debu-
 erunt, dii consultaverunt, rectè nimirum
 mihi consuluerunt. Nam Deum sine con-
 silio agentem ne cogitare quidem facile est.
 Quæ autem fuisset causa, propter quam malè
 mihi consultum voluisset? Quid inde ad de-
 os, & ad universum (cujus maximè habent
 rationem) fructus rediisset? Sin de me priva-
 to nihil; at certè de universo consilium cepe-
 runt, ex quo quum & illa quæ mihi eveniunt,
 necessariò consequantur, non debet me eo-
 rum poenitere. Sanè de nulla re eos consilium
 inire, impium est credere: aut ne sacrifican-
 dum, ne precandum, ne jurandum quidem, ne-
 que quicquam eorum faciendum, quæ singula
 tanquam cum præsentibus & unà viventibus
 diis agimus. Sed tamen si nihil illi de nobis
 statuerunt, licet mihi de meipso consilium ca-
 pere, ac de mea utilitate deliberare. Vtile au-
 tem est unicuique id, quod est naturæ ejus &
 constructioni consentaneum. At natura mea
 rationis

τὸν καὶ ἀλάστοις· ἐκοῖνθ' ἢ γὰρ πάντας σοι καλῶς
χρήσεται ὁ τὰ ὅλα διοικῶν, καὶ παραδύξεται σθεῖς
μέγ'· τί σ' ὅτι σωτηριῶν καὶ σωτηρητικῶν. ἀλλὰ σὺ
μὴ τοῦτο μέγ' γίνῃ, οἷθ' ὁ εὐέλπης καὶ γελοῖθ'
σ'· ὅτι τὰ δρόμαί, ἔ' Χρυσόπ'· μέμνηται.
Μήτι ὁ ἥλιθ' τὰ τῶ ἐστὶ ἀξιοῖ ποιῆν; μήτι ὁ Α-
σκληπιὸς τὰ τ' καρποφόρος; τί δὲ σ' ἄσρων ἔκα-
σον· ἐχὶ διαφορὰ μὲν, σωτηριᾶ δὲ πρὸς ταυ-
τόν;

32. Εἰ μὲν οὖν ἐβουλεύσαντο περὶ ἐμῶ καὶ σ' ἔμοι
συμβῆναι ὀφειλόντων οἱ θεοὶ, καλῶς ἐβουλεύσαντο.
ἄβυλον γὰρ δεῖν, ἐδ' ἐπινοῶμαι ῥάδιον. κακοποιῶ-
σαι δὲ με διὰ τίνα αἰτίαν ἐμελλον ὀρμῆν; Τί γὰρ
αὐτοῖς ἢ τῶ κοιτῶ, ἔ' μάλιστα πειροοῦνται, ἐκ τέ-
τε πειργέμετο; Εἰ ἢ μὴ ἐβουλεύσαντο κατ' ἰδίαν
περὶ ἐμῶ, περὶ γὰρ τ' κοιτῶν πάντας ἐβουλεύσαντο, οἷς
κατ' ἐπακολούθησιν καὶ ταῦτα συμβαδύξαι, ἀσπα-
ζομαι καὶ εὐεργετῶ ὀφείλω. εἰ δ' ἄρα περὶ μηδ' ἄνδ' ἐ-
βουλεύονται· πιστεύειν μὲν ἐχ' ὅσον· ἢ μηδ' ἐθύσμεν,
μηδ' ἐνχάμεθα, μηδ' ὀρμύσμεν, μηδ' τὰ ἄλλα
πράττομεν, ἀπὸ ἑκάστου ὡς πρὸς παρόντας καὶ συμ-
βιβαῖν τὰς θεὸς πρὸς παρόντας· εἰ ἢ ἄρα περὶ μηδ' ἄ-
νδ' ἢ κατ' ἡμῶν βουλεύονται· ἐμοὶ μὲν ἔστι περὶ ἡ-
μαυτῶ βουλεύεσθαι. Ἐμοὶ δὲ ὅτι σκίψω περὶ τ'
συμφέρονθ'. συμφέρει ἢ ἐχάσω, τὸ κατ' ἐμὴν ἐαυτῶ
κατασκευάζω

rationis est compos, & civili coetui aecommodata. Civitas mihi est & patria, quatenus quidem Antoninus sum, Roma: quatenus homo, mundus: hæc igitur tantum mihi sunt utilia, quæ his civitatibus conducunt. Quæ singulis eveniunt, ea profunt universo: id erat satis scire. Sed & hoc addendum, quod si animadvertere velis, ubique videbis, quæ homini, aut aliis hominibus. *Sed nunc vocabulum *utilis* accipiamus latius, ut etiam mediis rebus commune sit.

33. Quæ in theatro aut similibus locis vides, ea quum semper eadem spectentur, & uniformia, spectaculi satietatem afferunt. Id etiam de tota vita sentiendum. Omnia enim superiora & inferiora, eadem sunt, & ex iisdem causis exiterunt: quousque igitur? Adfiduo omnis generis homines considera, qui ex omnis generis professionibus & nationibus mortui sunt: ita ut etiam usque ad Philistionem, Phœbum, & Origanionem descendas. Transi nunc ad alias gentes & familias. Eo per mutationem perveniemus, quò tot eloquentes oratores, tot graves philosophi Heraclitus, Pythagoras, Socrates: tot Heroes prius, deinde tot duces, tyranni: tum Eudoxus, Hipparchus, Archimedes, alii acutis ingeniis, magnanimis, laboriosis, callidis, contumacibus: hi ipsi, qui caducam hanc & in diem durantem vitam hominum subsannarunt,

καίλασκειν καὶ φύσιν. ἢ ὅτι ἐμὴ φύσις λογικὴ καὶ πολιτικὴ· πόλις καὶ πατρίς, ὡς μὲν Ἀντοπίῃ μοι, ἢ Ρώμῃ· ὡς ὁ ἀνθρώπων, ὁ κόσμος. τὰ ὅτι πόλιν οὐκ αὐταῖς ἀφίλιμα μὴ ἐξέ μοι ἀγαθὰ. ὅσα ἐχέτω συμβαίνει, ταῦτα τῷ ὅλῳ συμφέρει. ἤρετό τῆτο, ἀλλ' ἔτι ἐκείνο ὡς ὅτιπαν ὅτι παρεφύλαξας, ὅσα ἀνθρώπων ἢ ἑτέροις ἀνθρώποις. κοινότερον ὅτι νῦν τὸ συμφέρον ὅτι τῶν μέσων λαμβάνειν.

33. Ὡς περ προσέειπεν σοι τὰ ἀμφὶ τῷ θεῷ, καὶ τοῖς τοιούτοις χαίρει· ὡς αἰετὰ αὐτὰ ὁράμενα, καὶ τὸ ὁμοειδές, περσκορῇ τινὶ θίαν ποιεῖ· τῆτο καὶ ὅτι ὅλα τῷ βίῳ πᾶσιν. πᾶν γὰρ ἀνθρώπου τὰ αὐτὰ, καὶ ἐκ τῶν αὐτῶν. μέχρι τίνος οὐκ; Ἐννοεῖται ὡς παντοῖος ἀνθρώπου, καὶ πάντοτε μὲν ὅτι τῆς δυνάμεως, παντοδυναμῶν ὅτι ἐθνῶν τεθνήσκουσιν. ὡς κατείναν τῆτο μέχρι φιλοσίαν καὶ φοίβου, καὶ Οὐρανίου. μέτιθι νῦν ὅτι τὰ ἄλλα φύλα. ἐκεῖ δὴ μεταβαλεῖν ἡμᾶς δεῖ, ὅπως τοσῶτοι μὲν δύνανται ῥήτορες, τοσῶτοι ὅτι σεμνοὶ φιλόσοφοι, Ἡράκλειτος, Πύθαγόρας, Σωκράτης. τοσῶτοι ὅτι ἥρωες ὑπερέτερον τοσῶτοι ὅτι ὑπερεργατοὶ, τύραννοι. ὅτι τέτοις ὅτι Εὐδοξος, Ἰππαρχος, Ἀρχιμήδης, ἄλλαι φύσεις ὁξεῖαι, μεγάλα φρονεῖς, φιλόπονοι, παύργοι, αὐθάδεις, αὐτῆς τῇ ὁπκήν καὶ ἐφημέριον τῶν ἀνθρώπων ζωῆς χλευασαί, ὅτι Μένιππος,

runt, ut Menippus & similes antè concesserunt. Hos omnes cogitandum est dudum esse mortuos : quid autem mali inde habent ? Quid hi, quorum ne extant quidem nomina ? Vnum hoc summi est pretii ; Veritate & iustitia servata , mendacibus & injuriis hominibus placidum vivere.

34. Cùm te ipsum oblectare vis, cogita virtutes eorum qui vivunt tecum : strenuitatem ejus, illius verecundiam, aut liberalitatem, aut aliud quippiam. Nihil enim est, quod tantam afferat læticiam, quantam similitudines virtutum in eorum quibuscum vivimus moribus expressæ, ac sese confertim offerentes conspectui. Itaque in promptu habendæ sunt.

35. Non iniquè fers, tot libras te pendere, & non trecentas : ita etiam quòd annorum certum, & eo non majorem vives numerum, indignari non debes. Etenim ut corporis tantam, quanta tibi est tributa, portionem probas : ita & de tempore tibi sentiendum est.

36. Annitendum est nobis, ut persuadeamus iis cum quibus agimus : sin minus, etiam illis invitis id agendum est, quòd iustitiæ ratio jubet. Quod si quis vi te impediat, transi ad æquanimitatem, eoque impedimento ad alterius virtutis opus utere : memor, te cum exceptione quadam instituere actionem, neque ea appetere, quæ fieri nequeant. Quid igitur appetis ? Vt tuos appetitus ratio semper dirigat. Hoc verò quò consequaris minus, nihil

Μένιπῳ, καὶ ὅσοι τοῦτοι. περὶ πάντων τέτων ἐννοεῖ ὅτι πάλαι κέναι. τί οὖν τὸ τοῦτο δεῖνόν αὐτοῖς; τί καὶ τοῖς μήδ' ὀνομαζομένοις ὅλοις; Ἐν ᾧ πολλὰ ἄξιον, τὸ μετ' ἀληθείας καὶ δικαιοσύνης εὐμνή τοῖς ψεύταις καὶ ἀδίκοις διαβίων.

34. Οταν εὐφραναι σεαυτὸν θύλης, ἐνθυμῶ τὰ φερερήματα τῶ συμβιωσάντων. ὅθ, τῷ μὲν, τὸ δεξιόν· τῷ δ, τὸ αἰδοῦμον· τῷ γ, τὸ εὐμελίδιον· ἄλλα δ ἄλλο τι. ἐν ᾧ εὐφραίνει, ὡς τὰ ὁμοιώματα ὅθ' ἀρετῶν ἐμμενόμενα τοῖς ἡγετοῖς ἢ συνζώνων, καὶ ἀθροῖα ὡς οἷόν τι συμπιπτοῖα. διὸ καὶ φέρει αὐτὰ ἐκτίον.

35. Μήτις θυχεραίνεις ἵτι τόσων δέ τινων λιβῶν εἶ, καὶ ἐπεμαροσίων; ἔτω δὴ καὶ ὅτι μέχει τόσων δέ ἑσάν βιωτῶν σοι, καὶ ἐμέχει πλοῖον. ὡς περὶ γὰρ τῇ ὑσίας, ὅσον ἀφάειται σοι σέρτοις; ἔτως καὶ ἐπὶ τῷ χερσὶ.

36. Περὶ μὲν περὶ αὐτῶν· περὶ τῶ καὶ τῶ ἀκόντων, ὅταν δὲ δικαιοσύνης ὁ λόγος ἔτω αἴρη. Ἐάν μὲν τοι βίῃ τις φερεράμεθα ἐπίσηται, μελίσσινε ὅθι τὸ εὐάρεστον καὶ ἀλυπον, καὶ συγχρῶ εἰς ἄλλω ἀρετὴν τῇ καλῇ. καὶ μέμνησο ὅτι μὴ ὑπεξαίρεσας ὁρμάς, ὅτι καὶ ἡ ἀδικία τῶν ἐκ ὁρέγμ. τίη

hil impedire potest. Sufficiat igitur, si quorum
causa producti sumus in mundum, ea fiunt.

37. Gloriz cupidus, alienam actionem pro
suo bono reputat; voluptuarius affectionem,
qua ipse afficitur: mente verò præditus, suam
actionem.

38. Licet de hoc nihil opinari, ac proinde nec
animo perturbari, ipsæ enim res non sunt ejus
naturæ, ut judicium nostrum cogere aut consti-
tuere possint.

39. Adversus te, ut alio docente cogitatio-
nes non aliò divertas, sed totus animo dicentis
sis intentus.

40. Quod alveari non prodest, id ne api
quidem prodest.

41. Si vel nautæ gubernatori; vel ægroti, me-
dico parère tenentur, & dicto audientes esse;
an idèò malè dicant; aut de alio solliciti sint,
quàm ut vel ille navigantibus incolumitatem;
vel iste ægrotantibus sanitatem, procurent?

42. Quàm multi ex iis quibuscum in mun-
dum veni, ex mundo jam excesserunt?

43. Morbo regio laborantibus mel amarum
videtur: morsus à rabida bestia, aqua est ti-
mori: pueris sphærule pulchra est. Quid ergo
irascor? aut tibi minor vis videtur esse falsita-
tis, quàm bilis apud ictericum, aut veneni a-
pud morsum à rabioso animali. Nemo prohi-
bebit, quin secundum rationem tuæ naturæ vi-

vas:

αὐτοῖς ἢ ταῦτα εἶναι τὸ ἐμὸν. τότε ἢ τυγχάνει· ἐφ'
οἷς περιήρηνον, ταῦτα γίνονται.

37. Ο ἢ φιλάσας ἄλλοθεν ἐνέσταται ἰδίαν
ἀγαθὴν ὑπολαμβάνει· ὁ ἢ φιλάσας π. ἰδίαν πεί-
σιν· ὁ ἢ νομῖ ἔχον, ἰδίαν περὶ.

38. Εξείσι περὶ τότε μηδὲν ὑπολαμβάνειν, καὶ μὴ
ὀχλεῖται τῇ ψυχῇ. ἀντὶ τὸ τὰ πρῶτα μαλακῶς ἔχει
φύσιν ποιητικὴν ἢ ἡμετέρων κρίσεων.

39. Εθισσὴν σεαυτὸν πρὸς τὸ ὑφ' ἑτέρου λειψυλῶ
γίνεσθαι ἀπαρενθυμήτως, καὶ ὡς οἶον τε ἐκ τῆς ψυχῆς
ἢ λείπονται γίνεσθαι.

40. Τὸ πρὸ σμῖναι μὴ συμφέρον, ὑδὲ τῇ μελίᾳ
συμφέροι.

41. Εἰ κυβερνᾶν τὰς ναῦς, ἢ ἰατρικῶς τὰς
κρίσεις, κακῶς ἔλεον; ἄλλω τίνι ἂν περσεύχον,
ἢ πῶς αὐτὸς ἐνερθεῖν, τὸ τοῖς ἐμπλήμασι σωτήριον,
ἢ τὸ τοῖς θεραπευαμένοις ὑψιστόν;

42. Πόσοι μὲν ὦν εἰσῆλθον ἐκ τῆς κόσμον ἥδη ἀπε-
ληλύθασιν;

43. Ἰκτελιῶσι τὸ μέλι πικρὸν φαίνεσθαι· καὶ λυσο-
δήκτοις τὸ ὕδωρ φοβερόν· καὶ παιδίοις τὸ σφαιρίον
καλόν. τί νῦν ὀργίζομαι; ἢ δοκεῖ σοι ἔλαστον ἰχύ-
ειν τὸ διεψεύσμενον, ἢ τὸ χολίον πρὸς ἰκτελιῶντι, καὶ
ὁ ἔξω πρὸς λυσοδήκτι; Κατὰ τὸ λόγον τὸ σῆς φύσεως

vas : neque tibi quicquam accidet , quod sit
contra rationem universi .

44. Quales sunt illi, quibus cupiunt placere,
& quo operæ pretio, & per quas actiones :
quàm eeleriter ævum omnia abscondat : imò
quàm multa jam nunc occultavit.

M. A N-

βουῶ σε εἶς καλῶς· παρὰ τὸ λόγον τὸ κατὰ φύ-
σιν εἶναι σοι συμφέρον.

44. Οἱοί εἰσιν οἷς θέλουσιν ἀρέσκειν, καὶ δὲ ὅσα
ἐξεργασμένα, καὶ δὲ ὅταν ἐκτελεσθῶν· ὡς ταχέως ὁ
αἰὼν πάντα καλύψει, καὶ ὅσα ὑπάλυψεν ἡδὲ.

Οἱ

ΜΑΡΚΟΥ

M. ANTONINI IMP.
de seipſo, & ad ſeipſum,

LIBER SEPTIMUS.

Vid eſt malitia? id, quod ſæ-
penumero vidifti. Et quic-
quid omnino acciderit, ex-
pedit in promptu te habe-
re hanc regulam, ſæpe id
eſſe à te viſum. Omnino ſi
ſuperiora & inferiora animo reputas, in-
venies omnia eadem eſſe, quorum plenz ſunt
priz, mediz, recentzque hiftoriz, & urbes,
& domus: nihil novum eſt, omnia uſitata &
brevis duranzia tempore.

2. Quafi verò alia ulla ratione ſacra illa
dogmata, [à quibus tua pendet ſœlici-
tas,] extingui in te poſſent, quam cogitatio-
nibus quæ iis reſpondent, abolitis: quas qui-
dem ut continenter reſuscites, in tua eſt poſi-
tum poteſtate. Poſſum de re oblata exiſtimare
id quod oportet: ſi hoc poſſum, quid eſt cur
animo perturber? Quæ ſunt extra mentem
meam, nihil omnino ad eam attinent. Hoc
modo affectus, rectus eris.

3. Revi-

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ

ἀντιπαιδαγωγός, τῷ εἰς ἑαυτὸν;

ΒΙΒΛΙΟΝ Ζ.

1. **Ι**ὅτι κακία; τῷτ' ἔστιν ἡ πολλή-
 κως εἶδες. καὶ ὅτι πάντος ὃ τῷ
 συμβαίνει. πρὸς χεῖρον ἔχει,
 ὅτι τῷτὸ ὅτιν ὁ πολλὰς ὄν-
 δες. ὅλας ἀνω κέρτω τὰ ἀντὶ
 ἀρήσεις, ὅν μετὰ αἱ ἰστέαι
 αἱ παλαιαί, αἱ μέσαι, αἱ ὑπόγμοι. ὅν νῦν μετὰ
 αἱ πόλεις, καὶ αἰνίαι, ἐδὲν χεῖρον. πάντα καὶ συνήθη
 καὶ ὀλιγοχρήνια.

2. Τὰ δόγματα πῶς ἄλλως διώκται ταπει-
 νῶναι, ἢ μὴ αἱ κατὰλληλοι αὐτοῖς φαντασθῆναι
 ὁρῶντων, ἢ δὲ διωκῶν ἀναζωπυρεῖν, ὅτι σοὶ ὅτι;
 διώκται πρὸς τὸ ὅτι ὑπολαμβάνειν· εἰ διώ-
 κται, τὴ ταπεινότητα; τὰ ἕξ αὐτῇ ἐμῇ δεινότητι ἐδὲν
 ὅλως πρὸς τὴν ἐμὴν δεινότητα. τῷτὸ πάθος, καὶ ὅ-
 ρος αἱ.

3. Revivifcere potes : nam ſi res quas antè vidifti, rurfus apud animum tuum contempleris, exactam vitæ partem quaſi repetes. Speculaculorum vanitas, fabulæ ſcenicæ, greges, armenta, velitationes, officiulum catello projectum, aut eſca in piſcinam injecta, formicarum labores, & onerum geſtationes, murium perterritorum diſcurſus, ſimulacra nervis alienis mobilia : hæc vitæ ſumma. In his igitur oportet animo benigne placidoque conſiſtere ; at intelligere tamen, & pro certo habere, quanti ſunt illæ res pretii, quibus in rebus ſtudium ſuum poſuit, tanti unumquemque faciendum.

4. In oratione ſingula verba ; in iis quæ ſunt, ſinguli mentis imperus ſunt animadvertendi : atque hic ſtatim videndum, quem ad finem ii referantur ; illic, quid ſignificent.

5. Sufficitne intellectus meus ad hanc rem, an ſecus ? Quòd ſi ſufficit, utor eo ad rem propoſitam tanquam instrumento mihi ab univerſi natura concefſo. Sin contrà, aut eam rem alteriſcuidam, qui melius id poſſit, perficiendam relinquo, præſertim ſi alioquin id agere officium meum non jubet : aut ipſe perago pro virili mea, adſcito mihi auxiliario, cujus operâ mea mens id efficere poſſit, quod in præſentia ſit commodum, & ſocietati hominum conducat. Quicquid enim vel ſolus, vel cum alio ago, id omne eò eſt dirigendum, ut in publicum utile ſit, atq; congruat. Quàm multi quondam fuère celebres,

3. Ἀναλιῶναι σὺ ἕξιν. ἴδε πάλιν τὰ περι-
μαῖα ὡς ἰώρας· ἐν τούτῳ γὰρ τὸ ἀναλιῶναι. Παι-
νή κενόσποδια, ὅτι σκλήρως δρόμαλα, ποιμνία,
ἀγέλαι, διαδοραλισμοί, κυνιδίοις ὁπάειον ἐρρι-
μύον, φάμιονεῖς τὰς τ' ἰχθύων δεξαμύρας, μυρ-
μύων τάλαντωαίαι καὶ ἀχθοφοραίαι, μυιδίον ἐπι-
ημένων διαδερμαί, σίλλάαγια νάεραπατάμενα.
χρη οὖν ἐν τέτοις εὐμενῶς μὲ καὶ μὴ φρυαττόμενον ἐ-
παίει. παρακαλυθεῖν μέντοι, ὅτι τοσούτοι ἀξι-
ῖοις ὄσιν, ὅσα ἀξιά ὄσι ταῦτα φησὶ ἂ ἐπαέδα-
καν.

4. Δεῖ καὶ λέξιν παρακαλυθεῖν τοῖς λεγομένοις, καὶ
καθ' ἑκάστην ὁρμήν τοῖς γινόμενοις. καὶ ὅτι μὲν τ' ἐτί-
ρη, εὐθύς ὁρᾷν ὅτι τινὰ σκοπὸν ἢ ἀναφορά. ὅτι δ' τ' ἔτι-
ρε παραφιλιάσιν τί τὸ σημασιόμενον.

5. Πότερον ἕξαρκῆ ἢ διάνοιάμυ πρὸς τούτο, ἢ
ἔ. εἰ μὲν ἕξαρκῆ, χρόμαι αὐτῇ πρὸς τὸ ἔργον ὡς
ὀργάνῳ ὡρᾷ τ' τ' ὅλων φύσεως δοθέντι. εἰ δ' μὴ
ἕξαρκῆ, ἦτοι παρὰ χωρῶν τ' ἔργῳ πρὸ διωαμένου
κρεῖττον ἐπιτελείσαι, ἢ ἄλλως τούτο μὴ καθήκον· ἢ
πρῶτον ὡς διώαμαι πρὸς παραλαβὴν τ' διωαμένου
καὶ πρὸς χρῆσιν τ' ἐμὴ ἡγεμονικῇ ποιῆσαι τὸ εἰς τ' κοι-
νωίαν νῦν κρίνειν καὶ χρῆσιμον. ὅτι γὰρ ἂν δι' ἑμαυ-
τῆ, ἢ οὐκ ἄλλω ποιῶ, ὡς μόνον χρῆσιμῶν,
εἰς τὸ κοινῇ χρῆσιμον καὶ εὐάρμοστον. Ὅσοι μὲν πολυ-
ύμνηται

celebres, quorum nunc fama est oblivioni tradita : quàm multi etiam horum, qui istos celebraverunt, e medio sunt sublati ? Ne ducas tibi pudori, si cujus auxilio usus es. Propositum est enim tibi id agere, quod sit tuarum partium, perinde ac militi in oppugnatione murorum. Quid ergo faceres, si tu claudicans solus conscendere propugnaculum nequires ; ab alio adjutus, posses ?

6. Ne te perturbent futura. Nam si ita usus erit, pervenies ad ea eadem instructus ratione, qua nunc in presentibus uteris.

7. Omnia inter se sunt complexa sacro nodo, neque quicquam ab altero est alienum : ordine enim omnia certo disposita, unum eundemque mundum exornant. Mundus ex omnibus constat unus, unusque per omnia diffusus est Deus, una natura, una lex, una ratio communis omnibus ratione præditis animantibus, una veritas : Siquidem & una est perfectio eorum quæ ejusdem sunt generis ; ejusdemque participia rationis animantium. Omne id quod materia constat, celerrimè in universo aboletur : omnis causa celerrimè in rationem universi adsumitur : omnium rerum memoria quamprimùm ævo confunditur.

8. Ratione prædito animali eadem actio & secundum naturam est, & secundum rationem. Talis igitur sis, potiùs ut naturam te rectum fecisse, quàm studium direxisse appareat.

9. Quam rationem in unitis & compactis corporibus habent membra, eam obtinent ratione

ἀμνηστὶς θηόμενοι, ἥδη λήθη παραδίδονταί; ὅσοι δὲ
 πέντε ἐμνήσθητε, πάλαι ἐκπεδόν; Μὴ ἀνελπίστως
 βοηθούμεθα. σπρίσκει γὰρ σοὶ ἐκπύρεσιν τὸ ἐπιβάλλον,
 ὥς φρασιώτη ἐν τερχομαχίᾳ. Τί οὖν ἐάν σὺ
 μὲν χαλάνῃς ἐπὶ τῷ ἑπαλξίν ἀναβῆναι μόνον, μὴ
 αὐτὸν, συνῶ δὲ λαὸν ἢ δυνάσιν ἢ τῆτο;

6. Τὰ μέλλοντα μὴ παραπέτα. ἤξει γὰρ ἐπ' αὐτὰ
 ἢ ἀν' ἀνέστη, φέρον τὸ αὐτὸν λόγον, ὃ νῦν περὶ τὰ
 παρόντα χρεῖ.

7. Πάντα ἀλλήλους ἐπιπλέκειαι, καὶ ἡ σύν-
 δεσις ἑαυτῶν, καὶ χεῖρόν τι ἐδὲν ἀλλόβριον ἄλλο ἄλ-
 λου. συνιστατὶ τακταὶ γὰρ καὶ συγκοσμοῦ τὸν
 αὐτὸν κόσμον. κόσμος τε γὰρ ἐκ διὰ ἀπώ-
 λων, καὶ δεξιὰ ἐκ διὰ πάλων, καὶ ἕστια μία, καὶ τό-
 μος αἷς· λόγος κοινὸς πάντων τῶν νοερῶν ζώων, καὶ
 ἀπώλεια μία· εἴτε καὶ τελειότης μία τῶν ὁμογενῶν, καὶ
 τῶν αὐτῶν λόγου μετεχόντων ζώων. Πάν τὸ ἑκπύρετον,
 ἀναφανίζεταί τάχιστα τῇ τῶν ὄλων ἕστια· καὶ πᾶν αἰτι-
 ον, εἰς τὸ τῶν ὄλων λόγον τάχιστα ἀναλαμβάνεται·
 καὶ παρὰ τὸ μὴ μὴν τάχιστα ἐκκαταχάσσονται τὰ
 κείνη.

8. Τὸ λαβὸν ζῶν ἡ αὐτὴ προφῆς καὶ φύσιν ἔχει,
 καὶ καὶ λόγον. Ορθὸς, ὃ ὀρθούμεθα.

9. Οἷον ἐστὶν ἐν ἡνωμένοις τὰ μέλη τῷ σώματι,
 τῶτον ἔχει τὸν λόγον ἐν διατάξει τὰ λαβόντα, περὶ μίαν
 τιμήν.

tione prædita animalia in divisis, præparata ad unam quandam actionem. Hoc eò magis animum tuum tanget, si crebrò tibi ipsi dicas : Membrum sum ejus, quod est ex ratione præditis conflatum, corporis : Si autem dicas te esse partem, nondum ex animo diligis homines, nondum ex certâ veri honestique comprehensione & intelligentiâ beneficentiæ usus te delectat : adhuc decori tantum causâ illam exerceas, non ut qui dum aliis benefacis, fructum ipse tuæ beneficentiæ maximum percipias.

10. Quæcunque exterius accidunt, eorum est, si velint, ea culpâre quorum ea natura est, ut ab exterius accidentibus pati aliquid possint. Ego quidem rebus externis mihi contingentibus, nisi in malis eas ducam, nihil lædor : & licet mihi ea non putare mala.

11. Quicquid alii loquantur aut faciant, me quidem oportet esse bonum : haud aliter, quàm si aurum, vel smaragdus, vel purpura semper ita diceret, Quicquid alii dicant, aut faciant, smaragdum esse me, colorem servare meum me oportet.

12. Mens ipsa seipsam non perturbat; hoc est, non affert sibi ipsi ullam cupiditatem aut metum. Si quid aliud est, quod possit eam ter-
rere, aut dolorem afferre, faciat sanè: ipsa quidem per se nulla opinione sibi hos motus affert. Corpusculum verò, ne quid patiatur, ipsum curret, si potest, dicatque, si quid patitur. Animo nullus metus, dolor, aut opinio horum
accidere

τινὲς σωτέρας κατεσχευασμένα. μᾶλλον δὲ σοὶ ἢ
 τέτων νόμοις περαιοῦνται, ἐὰν πρὸς ἑαυτὸν πολ-
 λάκις λέγῃς, ὅτι μέλθ᾽ εἰμὶ ᾧ ἐκ τοῦ λογιῶν συ-
 σήματι. ἐὰν ὅ δια ᾧ ῥῶ τοιχεῖα μέρθ᾽ εἶ, ἑαυ-
 τὸν λέγῃς, ἕτω ὑπὸ καρδίας φιλεῖς τὸς ἀνθρώπους.
 ἕτω σε καλακηπλικῶς ἀφροσίνῃ τὸ εὐεργεῖν. ἐτι
 ὡς πρέπειν αὐτὸ φιλὸν ποιῇς. ἕτω ὡς αὐτὸν εὐ-
 ποιῶν.

10. Ὁ θέλει ἐξωθεν περαιοπύετω τοῖς παθεῖν ἐκ
 τῆ περαιοπύεως τῶν δυνάμεων. ἐκεῖνα γὰρ ἐὰν
 διέλθῃ μίμψεται τὰ παθόντα. ἐγὼ ὅ ἐὰν μὴ ὑπο-
 λάβω ὅτι κακὸν τὸ συμβεβηκός, ἕτω βέβλαμμαι.
 ἐξέσι δέ μοι μὴ ὑπολαβεῖν.

11. Ὁ, τι ἂν τις ποιῇ ἢ λέγῃ, ἐμὲ δὲ ἀσθὸν
 εἶ. ὡς ἂν εἰ ὁ χρυσὸς, ἢ ὁ σμάραγδος, ἢ ἡ
 πορφύρα τῷ τοσούτῳ ἐλεγχῇ, Ὁ, τις ἂν ποιῇ, ἢ λέγῃ,
 ἐμὲ δὲ σμάραγδον εἶ, καὶ τὸ ἐμᾶντὲ χρῶμα ἐ-
 χεῖν.

12. Τὸ ἡβμονικόν, αὐτὸ ἑαυτὴν ἔχ᾽ ἐποχλεῖ. ὅς
 λέγω, ἐφοβεῖ ἑαυτὸ εἰς ὀπθυμίαν. εἰ δὲ τις ἀλλῶ
 αὐτὸ φοβῆται ἢ λυπῆται δυνάμει, ποιεῖται. αὐτὸ
 γὰρ ἑαυτὸ ὑποληπτικῶς ἐπείθει εἰς τοιαύτας ὑ-
 πᾶς. τὸ σωματικὸν μὴ πάθῃ τι; αὐτὸ μεμενάντω εἰ
 δυνάμει, καὶ λεγέτω εἰ τι πάθῃ. τὸ ὅ ψυχτικόν,
 τὸ φοβέμενον, τὸ λυπέμενον, τὸ πρὶ τέτων ὅλως
 ὑπολαβεῖται

accidere potest. Neque enim ei sunt habitus ad hæc,

13. Per se nullâ re mens indiget, nisi seipsam indigam faciat: itaque & perturbationis & impedimenti exors per se est, modò non ipsa sese perturbet aut impediat. Forlicitas est bonus genius, seu bonum faciens. Quid igitur tu hic agis phantasia? abi, per Deos oro, unde venisti; non enim te opus habeo. Sed venisti secundum pristinam consuetudinem: non tibi succenseo; saltem abi.

14. Si quis mutationem timet, is cogitet absque ea nihil fieri posse, neque esse ea quicquam naturæ universi amicus. An tu lavare posses, nisi ligna mutarentur? aut ali, nisi nutrimento mutato? aut quidnam aliud utile potest absque mutatione fieri? Non ergo vides etiam eam mutationem quæ te manet, earum similem esse, ac perinde necessariam universi naturæ? Per universam naturam, tanquam per torrentem, transeunt omnia corpora, universo ipsi cognata, & cooperaria, uti & nostra invicem sunt membra. Quot Chrysippos, Socrates, & Epictetos ævum jam deglutiit? Idem de omni re & homine tibi ad animum accidet. Vnum hoc me sollicitum tenet, ne quid faciam, quod hominis constitutio
ant

καταλαμβάνον, ἵδεν μὴ πάθῃ. ἔ γὼ ἔξοκ αὐτὸ εἰς
κείσιν τοιαύτῳ.

13. Απερυσθὲς ἴδαν ὅσον ἐφ' ἑαυτῇ, τὸ ἡμίμορ-
κον, ἵαν μὴ ἑαυτῇ ἐνδεῖαν ποίῃ. καὶ ταυτὰ ὃ καὶ
ἀτάσχατον, καὶ ἀνεμπόδιτον, ἵαν μὴ ἑαυτὸ ταρασ-
σῇ καὶ ἐμποδίῃ. Εὐδαιμονία δέ, δαίμων ἀβλαβὴς,
ἢ ἀβλαβὴν. τί οὐκ ὧδε ποιεῖς ὦ φαντασία; ἀπέρχε-
τὰς θεῆς σοι, ὡς ἦλθες. ἔ γὼ χρῆζω σὺ. ἐλάλῃθας.
ὃ καὶ τὸ ἀρχαῖον εἶθε. ἐκ ἐργίζομαι σοι. μέ-
νον ἀπιθι.

14. Φοβεῖται τίς μεταβολῇ; τί γὰρ δυνάμει χα-
εἰς μεταβολῆς θυνῶς; τί δαὶ φίλτατον ἢ οἰκειότε-
ρον τῇ ψυχῇ ἔλαν φύσι; Σὺ δ' αὐτὸς λίσσῃς δυνά-
σαι, ἵαν μὴ τὰ ξύλα μεταβάλλῃ; τραυλῶαι δ' δυνά-
σαι, ἵαν μὴ τὰ ἰσώδιμα μεταβάλλῃ; ἄλλο δέ τι τῷ
χρησίμων δυνάμει συντελεσθῆναι χαεῖς μεταβολῆς;
ἔχ ὁρᾷς ἔν ὅτι καὶ αὐτὸ τό σε μεταβάλλειν ὁμοίον ὅτι,
καὶ ὁμοίως ἀκατακλῆστον τῇ ψυχῇ ἔλαν φύσει; Διὰ τὴν
ὅλων εὐσας, ὡς διὰ χιμάρη διεκπορεύεται πάντα
τὰ σώματα, πᾶ ὅλα συμφυῖ καὶ συνεργᾷ, ὡς τὰ ἡ-
μέτερα μέρη ἀλλήλων. πῶς καὶ ὁ αἰὼν Χρυσίπ-
πος, πῶς Σωκράτης, πῶς Εὐκλείδης καὶ ἀπὸ-
πακῆν; τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὅτι πάντες ἐτινοσὺν σοι ἀν-
θρώποι καὶ ἀνθρώποι ἀνθρώπων. Εἰ μὲν ἐν μέ-
νον πῶς, μή τι αὐτὸς ποιήσω, ὃ ἡ καλὰ σκευὴ τῇ
ἀνθρώπων

aut nolit factum, aut alio modo, vel tempore factum velit. Propediem erit, ut & tu omnium rerum obliviscaris, & nulla sit usquam tui memoria.

15. Proprium homini est, ut etiam eos diligat, qui peccant. Fiet hoc, si in mentem tibi veniat, esse eos tibi cognatos, imprudentia, & invitos peccare, paulò post & te, & illum qui peccavit, moriturum: idque potissimum, non læsum te ab eo, non enim ejus peccato tua mens deterior, quàm fuerat, facta est.

16. Natura mundi, ex communi totius universi materiâ tanquam è cera modò equum finxit, mox eo confuso, materia ista ad fabricam arboris usa est, deinde ad homunculi, inde ad aliarum rerum. Harum singulæ quàm brevissimo durarunt spatio. Arculæ si compingatur, nihil est mali: ita ne si dissolvatur quidem.

17. Vultus iratus quàm sit contra naturam, vel inde liquet, quod is oris habitus mortis prænuntius sæpe sit, & indicium. Sed fac omnes iræ scintillas in te sic penitus extinctas, ut in posterum suscitari & reviviscere ne minimâ quidem ex parte queant; hoc tamen ipsum ut certò comprehendas adlaborandum tibi est, iram rectæ rationi contrariam esse. Nam si nullus tibi sensus ex non peccandi conscientia; quid porro est, quod in vita te retineat?

18. Quæcunque vides, ea jam jam à gubernatrice mundi natura in alias, rursusque & deinceps

ἐκθέσται ἢ θέλει, ἢ ὡς ἔθέλει, ἢ ὅ γινῶ ἔθέλει.
 Ἐγγὺς μὲν ἡ σὴ πει πάντων λήθη. Ἐγγὺς δὲ ἡ πάντων
 πρὸς σὴ λήθη.

- 73. Ἰδοὺ τὸν ἀνὴρ περὶ λαὸν καὶ τὰς ἡαῖονας. ὅτε
 ᾤκηται, ἐὰν συμπαραστή σοι, ὅτι καὶ σοὶ, εἴς.
 καὶ ἂν ἀγνοῶν, καὶ ἀκούεις ἀμαρτανῶν, καὶ ὡς μετ'
 ὁπλῶν ἀμφοτέρωθεν ἐκείνη. καὶ πρὸ πάντων, ὅτε
 ἐκ ἐβλαψέ σε. καὶ ἄρ' τὸ πνευματικόν σε χεῖρον ἐποίη-
 σαν, ἢ πρὸθεν ἦν.

16. Η γ' ὅλων φύσις, ἐκ τ' ὅλης ὑφάσεως, καὶ ἀν-
ρῶ, καὶ μὲν ἱπποδαμίον ἐπλάσθη συγχέουσα τὴν
τύχην, εἰς δ' ἄνδρες φύσιν ἀμειψομένη τῇ ὅλῃ ἀντι-
εἴτα, εἰς ἀνθρώπων παρὸν, εἴτα εἰς ἄλλο τι, ἐκαστον τὴν
τέλειαν πρὸς ἀλήθειαν καίσει. Διὸ καὶ τὸ διὰ
λυθῆναι τῆς κωκυτίας· ὥστε καὶ τὸ συμπραγῆ-
ναι.

117. Το εὐαγγέλιον ἔχει πρὸς πάντας λίαν ῥῆμα, ὅτι ἐν πολλοῖς διαπονήσκει ἢ πρὸς ἡμᾶς. Τὸ τελειότερον ἀποδείξει, ὥστε ὅλος ἐξαποβλεῖν μὴ ἀνάγκη· αὐτὸν γὰρ τέτω παρεκλήθειν περὶ, ὅτι πρὸς ἡμᾶς. εἰ γὰρ ἐν ἡμᾶς μὴ ἀμαρτανῶν οἱ χησέαι, τίς ἐστὶ ἡ ἁμαρτία;

18. Πάντα ὅσα ὄρεαι, ὅσον ἐπωμιαθελαὶ ἢ τα
 ῖα δροικῦσαι φύσιν, καὶ ἄλλα ἐκ τῆς φύσεως αὐτῶν ποιή-
 σαι.

inceps in alias mutabuntur formas : ut semper recens sit mundus.

19. Si quis aliquid contra te deliquerit, statim cogita quānam boni vel mali opinione peccaverit : id enim si cernas, misereberis ejus, ac neque miraberis, neque irasceris. Nam aut ipse tu in eodem adhuc errore versaris, ut idem planè quod is, aliudve quiddam ejusdem generis bonum putes, ergo & illi condonandus error, si & tibi : aut tu melius de bonis & malis judicas, & eò placabilior esse debes ei qui falsus est.

20. Non de iis quæ absunt, tanquam de præsentibus cogitandum est : sed præsentium ea quæ sunt gratissima deligenda sunt, illorūque causa memoria repetendum, quā cupi-
dè desiderata fuissent, si quidem abfuissent. Cave tamen præsentia adeò probes, ut etiam in honore ea habeas, ac, si quando absint, perturberis.

21. Intra teipsum te contrahe. Hæc est natura mentis, ut justè agens, in hocque acquiescens, nihil extra se quærat. Missam fac opinionem, siste appetitionum violentiam, circumscribe instans tempus, cōgnosce id quod vel tibi, vel alii accidat, divide subjectum in materiam & formam, cogita de postrema hora. Quod peccatum est, ibi relinque, ubi peccatum subsistit.

22. Intendendus est animus iis quæ dicuntur, mente penetrandum in causas & effectus.

Exorna

σω. καὶ πάλιν ἄλλα ἐκ τῶν ἐκείνων ἐστίν, ἵνα αἰνεύε-
ται ἢ ὁ κόσμος.

19. Οὐδὲν τις ἀμάρτην τι εἰς σέ, διότι ἐνθυμῶν τι
ἀγαθὸν ἢ κακὸν ὑπολαμβάνων ἤμαρτέ. ἤτο γὰρ ἰ-
δὼν, ἐλεήσεις αὐτόν, καὶ ὅτε θαυμάσεις, ὅτε ὀρ-
γισθῇ. ἦτοι καὶ αὐτὸς τὸ αὐτὸ ἐπὶ αὐτὸν ἀγαθὸν
ὅτι ὑπολαμβάνει, εἰ ἄλλο ὁμοειδές. δεῖ οὖν συγ-
γνώσκον. εἰ δὲ μηκέτι ὑπολαμβάνει τὰ τοιαῦτα
ἀγαθὰ καὶ κακά, ῥᾶν εὐνοῖας ἔσθι τῶν παρορῶντι.

20. Μὴ τὰ ὑπόνοια ἐννοεῖν ὡς ἡδη ὄσια· ἀλλὰ τὴν
παρορῶν τὰ διεξιόντα ἐκλογίζεσθαι, καὶ τούτων
χάριν ὑπομνησκέσθαι, πῶς ἀν' ἐπιζητεῖτο, εἰ μὴ
παρορῶν· ἀμαρτὴν τοι φυλάσσει, μὴ διὰ τῆς ἔσθης ἀσ-
κῶν αὐτοῖς, ἐθίς τις ἐπιτιμᾶν αὐτὰ, ὅτε ἐάν πο-
τε μὴ παρὲν ταραχθῇσιν.

21. Βίς μὲν ἀνὴρ ἀμειλῶ. φύσιν ἔχει τὸ λογικὸν
ἠγεμονικόν, ἐαυτὸς ἐρκεῖται δικαιοπραγεῖν, καὶ
παρ' αὐτὸ τὸ γαλήνιον ἔχοντι. ἐξάγει οὖν τὸ φαν-
ταστικόν· εὖ οὖν τὸ ἀμεροπασίαν· φείδεσθαι τὸ ἐπι-
στὴν τὸ χρόνος γινώσκον τὸ συμβαῖνον, ἢ τοῖς, ἢ ἄλλοις·
δίελε καὶ μέλει τὸ ὑποκείμενον, εἰς τὸ ἀπαιτῶν καὶ
ὕψιόν· ἐννόησον τὸ ἐχάδῃ ὄραν τὸ ἐκείνη ἀμαρ-
τηθῇ, ἐκεῖ κατὰ λείπει, ὅπερ ἡ ἀμαρτία ὑπάρχει.

22. Συμπαρεστέλλεται τὸ ἴδιον τοῖς λεγομένοις·
ἐισδύεσθαι τὸ νοῦν εἰς τὰ γινόμενα καὶ ποιούμενα. Φαί-

Exorna teipsum simplicitate & verecundia; eaque quæ sunt medio inter virtutem & vitium loco, in nullo ponas discrimine. Dilige humanum genus, obsequere Deo. Omnia, inquit ille, certâ lege. Quod si divina sunt etiam elementa. Satis est meminisse, hæc omnia certa lege constare, aut admodum pauca secus.

23. Mors est aut dissipatio, aut individuarum particularum secretio, aut exinanitio, aut extinctio, aut migratio. Dolor, si sit intolerabilis, mortem affert: diuturnus, ferri potest; interimque animus suam per interclusionem retinet tranquillitatem, neque fit deterior. At partes dolore confectæ, ipsæ querantur, si quidem possunt. De gloriâ, Mentis ipsorum intueri, quales sint, quid propositum habeant, quid fugiant. Utque in litore maris arenæ æmuli alii super alios appulsi, priores occulant; ita in vita quoque priora à subsequentibus celeriter absconduntur.

24. Ex Platone. Qui igitur animo est præditus alto, & cognitionem habet omnis temporis, omnisque naturæ, an tu cum putas existimare, quod hominis vita magnum sit aliquid? Nequaquam, respondit ille. Ergo, inquam, ne mortem quidem in malis ille reputabit? Minimè verò. Antisthenicum. Regium est malè audire, cum bene feceris. Turpe est vultum obsequi intellectui, seque componere

δριων στανίον ἀπλότηι καὶ αἰδοῖ· καὶ τῇ περὶ τὸ
ἀνάμεικτον ἀρετῆς καὶ κακίας ἀδιαφορία· φίλησεν τὸ
ἀνθρώπινον γένος, ἀκολέθησεν θεῷ. Ἐκείνῳ μὲν
φησιν, ὅτι πάντα νομισί· ἔτι ἐν δαίμονα τὰ σοι-
χεῖα· ἀρετῇ δὲ μεμνηδαί, ὅτι τὰ πάντα νομισί ἔ-
χει, ἥδη λίαν ἐλίγα.

23. Περὶ θανάτου, ὃ σκεδασμός, ἢ ἄποιος, ἢ
κίνωσις, ἢ τοι σβέσις, ἢ μετάρσις. Περὶ πόνου, τὸ
μὲν ἀφόρητον, ἐξάγει· τὸ δὲ χρονίζον, φορητόν. καὶ
ὃ διανοία δὲ ἐαυτῆς γαλιώλω καὶ ἀπόληψιν δια-
τηρεῖ, καὶ ὃ χεῖρον τὸ ἡγεμονικὸν γέγονεν· τὰ δὲ
κακίμωρα μέρη ὑπὸ τῷ πόνῳ, ἢ τι δύναται περὶ
αὐτῶν ὑποφωάδω. Περὶ δούλης, ἴδε τὰς διανοίας
αὐτῶν, οἷαι· καὶ οἷα μὲν αὐγυνοί, οἷα δὲ διακόμοι.
καὶ ὅτι ὡς αἱ θῖναι ἄλλαι ἐπ' ἄλλαις ἐπιφορέμεναι
κρύπτουσιν τὰ περὶ τὰ· ὅπως ἐν τῷ βίῳ, τὰ περὶ τὰ
εἶναι ὑπὸ τῷ ἐπιτεχθέντων τάχιστα ἐκαλύφθη.

24. Πλατωνικόν. Ὡς ἐν ὑπάρχει διάνοια με-
γαλοπρεπὴς, καὶ θεαρεῖα παρὶς μὲν χρόνῳ, πάσης δὲ
εἰσίας, ἄρα οἷς τῷ τῷ μέγα τι δοκεῖν εἶναι δὲ ἀνθρώ-
πινον βίον; ἀδωάτων, ἢ δὲ ὅς· ἐκείν καὶ θάνατον ὃ
δεινόν τι ἡγήσειναι ὁ τοιοῦτος; ἢ κισάγει. Ἀντιδιν-
κόν. Βασιλικὸν μὲν εὖ περὶ τῆς, κακῶς δὲ ἀκούειν. Αἰ-
σχρόν ὅτι τὸ μὲν περὶ τὸν ὑπὸ τῷ χρόνῳ καὶ χρονίζε-
σαι, καὶ κατὰ τοσοῦτον ὡς κελεύει ἡ δεινότητα· αὐ-

nere ita ut is jubeat, cùm ipse intellectus se-
ipsum non componat atque ornet.

25. *Nam rebus irasci, nihil sanè expedit :*

Iram enim curant nostram nihil.

Diis leti ignavis & nobis gaudia dones.

Frugiferam uti spicam vitam meti,

Atque, hunc quidem esse, illum non.

Quod si Dii me liberosque negligunt,

Ratio est & huic.

A me stat, quod rectum & æquum est. Non
unà lugere; neque tremere.

26. *Platonici.*

Ego autem haud injuria hoc retulerim. Non
rectè dicis, ô homo, si putas esse vel vitam
vel mortem aliquo in discrimine ponendam ei
viro, qui vel alicujus sit pretii: ac non id po-
tius unum considerare eum inter agendum, ju-
stène an injustè agat, & eâne sint viri boni an
verò secus.

Rei enim veritas, ô Athenienses, ita habet,
ut quo quis loco seipsum constituerit, existi-
mans ita optimum esse, aut cùm ita sit opti-
mum, eo collocatus fuerit, ibi (mea quidem
sententia) persistere debeat, ac quodvis pericu-
lum subire, neque mortem, vel ullam aliam
rem turpitudine graviolem ducere.

Sed

τὴν δ' ὑφ' ἑαυτῆς μὴ χηματίζεσθαι καὶ καλὰ κοσμεῖσθαι.

25. Τοῖς πειράγμασι γὰρ ἐχὶ θυμῷ δουλεύειν χρεῖον·

Μίλει γὰρ αὐτοῖς ῥῆδ'.

Αθανάτοις τε θεοῖς, καὶ ἡμῖν χάριμαλα δοῖης.

Βίον δεικνύειν ὥς ἐστιν ἀνθρώπου χάριμα·

Καὶ τὸ μὴ εἶναι, τὸ μὴ.

Εἰ δ' ἡμελήθῃ ἐκ θεῶν καὶ πατρίδ' ἐμῇ.

Εχὶ λόγον καὶ τῆτο.

Τὸ γὰρ εἶναι μετ' ἐμῇ, καὶ τὸ δίκαιον. Μὴ σιωπεῖν
θρήνην· μὴ σφάζειν.

26. Πλατωνική.

Εγὼ δὲ τῆτον δίκαιον αὖ λόγον ἀντίποιμι, ὅτι ἐ
καλῶς λέγεις ὡς ἄνθρωπε, εἰ οἶσι δὲ ἐν κίνδυνον ὑπο-
λογίζεσθαι τὸ ζῆν, ἢ τεθνάναι ἄνδρα, ὅτε τι καὶ
σμερὸν ὀφείλῃ. ἀλλ' ἐκ ἐκείνου μόνον σκοπεῖν ὅταν
περὶ τῆς, πότμον δίκαια ἢ ἀδίκαια περὶ τῆς· καὶ ἀν-
δρὸς ἀγαθῶ ἢ κακῶ.

Οὕτω γὰρ ἐχὶ ὡς ἄνδρες Αθηνᾶσι τῇ ἀληθείᾳ,
εἰ ἂν τις αὐτὸν τάξῃ ἡγεγνῆσθαι βίβλιν εἶναι, ἢ
ὑπ' ἀρχοντὶ ταχθῇ, ἐνταῦθα ὡς ἐμοὶ δοκεῖν μέ-
νουσα κινδυνεύειν, μηδὲν ὑπολογίζεσθαι, μήτε
θάνατον, μήτε ἄλλο μηδὲν περὶ τὸ ἀγαθόν.

Sed heus tu, vide, ne animi magnitudo, & bonum aliud quidpiam sint, quam servare, & servari. Neque enim concedendum est, eum revera virum dici mereri, qui quancuncque tempore vivendum, neque rationem vitæ habendam putat: sed eum, qui de his curâ Deo commissâ, credens mulieribus, non posse factum ab ullo evitari, id considerandum porro ducat, quânam ratione tempus vitæ concessum sibi quàm optimè exigat.

17 Cursus siderum considerare expedit, quasi eos comitemur, & elementorum mutæ mutationes crebrò cogitandæ. Hæ enim cogitationes vitæ humilis sordes abstergent. Bene à Platone hoc etiam dictum, cùm de hominibus loquitur; Intuendum est, inquit, in res terrenas, hominum congregationes, exercitus, agriculturas, nuptias, pacta, ortus, interitus, iudiciorum turbas, vastitates regionum, varias Barbarorum gentes, ferias, luctus, nundinas, promiscuam colluviem, & ut ex contrariis constet hic mundus.

18. Præterita tempora reputare. Tot, exempli causâ, regnorum & imperiorum conversiones. Sic enim & futura prævidere poteris: quæ paria & gemina sint oportet; neque enim quæ futura sunt, eorum quæ fuerunt numeros quasi saltatorios migrare fas est. Itaque etiam idem est, quadraginta, an decies millium spatio annorum vitam humanam contempleris: nihil enim amplius videbis. Et;

Αλλ' ὦ μακάριε, ὅρα μὴ ἄλλο τι τὸ ψυχαῖον, καὶ τὸ ἀγαθόν, ἢ τὸ σῶζεν τε καὶ σώζουσαι. μὴ γὰρ τὺτο μὲν τὸ (ἦν ὁπόσον δὴ χρόνον τὸν γε ὡς ἀληθῶς ἀνδρα εὐκτεῖν ὅρα, καὶ ἡ φιλοψυχητέον, ἀλλ' ἐπιτελείαντα πρὸς τὸν πατέρα, καὶ πιστεύσαντα ἢ γυναιξιν, ὅτι ἢ ἐμαρμόνιω ἔδεις ἀνέκφυγοι. τὸ ὅτι τέτρω σκαπίον, τίνα αὖ βόπον τὺτον ὃν μέλλει χρόνον βιῶναι ὡς αἰσα βιῶν.

27. Περισκοπεῖν ἄστρον δρόμους, ὥστε συμπεριβίοντα. καὶ τὰς τῶν σοιχείων εἰς ἀλλήλα μεταβολὰς συνεχῶς ἐννοεῖν. Ἀποκαθαίρουσι γὰρ αἱ τέτων φαντασίαι ἢ ῥύπον ἢ χαμαὶ εἶναι. Καλὸν τὸ ἢ Πλάτωνος, καὶ δὴ πρὸς ἀνθρώπων τὰς λόγους ποιέμενον, Ἐπισκοπεῖν δὲ καὶ τὰ ὁλήματα, ὥστε πόθεν ἀσθενήτω, ἀγγέλους, στρατεύματα, γένη, γόμους, δεικνύουσιν, χυμῶν, θανάτους, δικαστηρίων θόρυβον, ἐρήμους χώρους, βαρβάρων ἔθνη ποικίλα, ἐσθλὰς, θρήνην, ἀγοράς, τὸ παμμεγέθες καὶ τὸ ἐκ τῶν ἐναντίων συγκοσμέμενον.

28. Τὰ πρὸς γεγονότα ἀναθεωρεῖν. τὰς τοσαύτας τῶν ἡγεμονικῶν μεταβολὰς. ἔξω καὶ τὰ ἐσόμενα προσεφράν. ὁμοιωθῇ γὰρ πάντως εἶναι, καὶ ἢ ὅς τε ἐκβῶναι τὸ ῥυθμὸς τῶν νῦν γινομένων. ὅθεν καὶ ἵπον, τὸ τεταραχένον ἐτίσιν ἰσορῆσαι ἢ ἀνθρώπινον εἶναι, πρὸς ὅτι ἐπὶ μύσεια. τί γὰρ πλέον ὀφεί; Καὶ

*Cedit enim retrò de terrâ quod fuit ante
In terras : & quod missum est ex ætheris oris,
Id rursum cali rellatum templa receperant.*

Sive hoc quædam complexuum quibus atomi junguntur invicem dissolutio ; aut talis aliqua simplicium & incorruptibilium elementorum dispersio.

*Cibisque potuque & magicis adeò artibus
Avertimus cursum, & mortis fugimus viam.
Flantem divinitus auram
Opus est tolerare laboribus,
Luctu, lacrymisque calentibus.*

29. Est aliquis te peritior luctu : quid tum ? at non societatis humanæ studiosior est, non verecundior, non ita commodè fert ea quæ accidunt, non ita mitis erga peccatores.

30. Vbicunque potest aliquid perfici secundum communem diis & hominibus rationem, ibi nihil est mali. Nam ubi utilitatem consequi licet actionis, quæ recta via procedit secundum constitutionem hominis, ibi non est verendum ne quid subsit damni. Vbique & semper in tua est manu positum, ut ea quæ in præsentia tibi acciderunt, & approbes piè, & cum hominibus qui tecum sint, justè agas, & visa oblata accuratè examines, ne quid non satis perceptum se insinuet.

31. Noli aliorum mentes circumspicere, sed
cà

Τὰ δὲ γῆς ῥ' οὐρα, εἰς γαῖαν· τὰ δ'

Ἀπ' αἰθέρος βλαστῶντα γένη,

Εἰς αἰθέριον πάλιν ἦλθε πόλον·

Ἡ τὲτο δ' ἁλυσις ἥν' ἐν ᾧ ἀτόμοις αἰθέριον
κῶν, καὶ ταῦτός τις σκοτισμὸς ἥν' ἀπαθῶν σα-
χέων, καὶ,

Βραβείοι καὶ πόλοισι καὶ μαγείας

Παρακτετέτορες ὀχέον ὥστε μὴ θανεῖν.

Θεοῖσιν ὃ πνέοντι ἔσαν

Ἀνάγκη τλῆναι καμύτοις ἀναδύσεως.

29. Καββαλικώτερος, ἀλλ' ἔχι κοινωικάτε-
ρος, ἐδ' αἰδηματέρος, ἐδ' εὐτακτότερος ὅτι
τοῖς συμβαίνουσιν, ἐδ' εὐμενέτερος πρὸς τὰ ᾧ πλε-
σίον παρορμάλα.

30. Οὐκ ἔργον ἐπιτελεῖσθαι δυνάμει καὶ ἡ κα-
ρὸν θεοῖς καὶ ἀνθρώποις λόγον, ἐκείνῳ δὲ δεινόν· ὅ-
που γὰρ ὠφελείας τυχεῖν ἔστι, διὰ τὴν εὐδοκίαν, καὶ
καὶ ἡ καλῶς καὶ πρὸς ἐκείνης ἐπεργείας, ἐκείνῳ δὲ
μία βλάβη ὑποφείδον. πάντα καὶ ἡ διπλοῦς ὅτι
σὶ δὲ καὶ τῇ παρῶν συμβάσει θεοσεβῶς εὐαρεσθῆν,
καὶ τοῖς παρῶν ἀνθρώποις καὶ δικαιοσύνῃ πρὸς ἐκ-
είνῳ, καὶ τῇ παρῶν φαντασίᾳ ἐμφανίσχῃ, ἵνα
μὴ τι ἀκατάληπτον παρῶν.

31. Μὴ πειστέρας ἀλλότρια ἡγεμονικά· ἀλλ'

ἐκείνῳ

eò rectà intnere, quò te natura cùm universi,
 per ea quæ tibi eveniunt, tum tua per ea quæ
 tibi ad agendum sunt proposita, ducit. Id autem
 unicuique ad agendum proponitur, quod est ejus
 constitutioni consentaneum. Porro ita consti-
 tuta sunt & comparata singula: reliqua qui-
 dem omnia eorum causa, quæ mente sunt præ-
 dita, nimirum deteriora præstantiorum causa;
 ratione autem præditorum unum alterius cau-
 sa factum est. Quod igitur in hominis consti-
 tutione primarium est, hoc est, ut sociabilis sit,
 & communitati studeat; proximum est, ut cor-
 poris affectibus ne frangatur. Ratione enim &
 intellectu prædita facultatis proprium est, se-
 ipsam circumscribere, & neque sensitivæ, ne-
 que appetitivæ motioni succumbere: harum
 enim utraque etiam brutorum est. At intelle-
 ctiva principatum obtinere, neque ab illis regi
 vult: nec injuria, quippe cujus natura ferat,
 ut omnibus reliquis ipsa utatur. Tertium est,
 vacuitas temeritatis & erroris. His igitur in-
 tenta pars princeps, rectà progrediatur, sum-
 mum suum bonum consecuta.

32. Tanquam mortuus, & cui hætenus tan-
 tùm vita fuerit ab initio decreta, quod super-
 est, secundum naturam, tanquam ex abundanti
 concessum vive. Sola ea diligens, quæ tibi fa-
 tum junxit, eis contentus esto. Quid enim ma-
 gis congruum?

33. Ut singula eveniunt adversa, statim eos
 ante oculos habere, qui cùm eadem ipsis eve-
 nissent,

ἐκείνῃ βλέπει κατ' εὐθείαν, ὅτι τίς ἐστὶ φύσις ὁδηγοῦ· ἢ τε
τῇ ὅλῃ διατ' συμβαίνει τὸν σοφόν, καὶ ἢ σὴ διατ' περ-
κτιῶν ὑπὸ σοφίας. περ κλίσει ἢ ἐκείνῃ τὸ ἐξῆς τῇ κα-
τασκευῇ. κατασκευάσει ἢ τὰ μὲν λαμπρά, τ' λογικῶν
ἐνέκειν, ὡς περ καὶ ὅτι παρὶς ἄλλων τὰ χεῖρα τ' κρι-
τῶν ἐνέκειν· τὰ ἢ λογικὰ ἀλλήλων ἐνέκειν. τὸ μὲν
σοφὸν περ κλίσει ἐν τῇ τ' ἀνθρώπου κατασκευῇ τὸ
κρινόμενον ὅτι. δεύτερον ἢ τὸ ἀνένδοτον πρὸς τὰς
σημαίνουσας πείρας. λογικῆς γὰρ καὶ νοερῆς κινήσεως
ἰδιοῦ περιεξίεν ἐαυτῷ, καὶ μήποτε ἡγήσας μήτε
ἀνθρωπικῆς μήτε ὀργανικῆς κινήσεως· ζωάδεις γὰρ ἐ-
κείναι. ἢ ἢ νοερὰ ὀθέλει πρῶτιστεύειν, καὶ μὴ κα-
τασκευάσει ὑπὸ ἐκείνων. δικαίως γὰρ. πέφυκε γὰρ
χρηστικὴ πᾶσιν ἐκείναις. τρίτον ἐν τῇ λογικῇ κα-
τασκευῇ, τὸ ἀπερίπλοον καὶ ἀνεξαπάτητον. τέττον
ἐν ἐκείνῳ τὸ ὑγαιμονικὸν εὐθὺς παραινέτω, καὶ
ἔχει τὰ ἐαυτῷ.

32. ὅτι ἀποβιβαζόμενα δὲ καὶ μέχει τῷ βελτιω-
τά, τὸ λατὸν ἐκ τ' περιεξίεν τῶν καὶ τ' φύσιν.
Μόνον φαίνει τὸ ἐαυτῷ συμβαίνει καὶ συγκλωθόμε-
ται. τί γὰρ ἀρμολογίαν;

33. ὅτι ἐκείνῃ συμβαίνει ἐκείνῃ πρὸς ὁμιλίαν
ἔχει, οἷς τὰ αὐτὰ συμβαίνει. ὑπερβαίνει ἡ χροῖα, ἐξ-
τίξεται,

nissent, indignati sunt, novitatem rei mirati, & reprehenderunt ea. Vbi nunc ii sunt? nusquam. Quid attinet te eorum similem esse velle? ac non potius aliis versantibus ac versatis proprias conversiones, seu mores suos relinquentem, in id potius totis animi viribus incumbere, ut iis quæ tibi acciderunt, rectè utaris. Vteris autem rectè, & materia tibi fient actionis idonea, modò sedulò advertas animum; sed & quicquid ages, sic affectus agas, ut tibi ipsi probari velis. Fac autem utriusque memineris; cum diversa sit & agendi materia.

34. Intrò respice; intus est fons boni, semper scaturiens, siquidem semper fodias.

35. Corpus constare, ac neque motu, neque habitu dissolutum esse debet. Sicut enim mens efficit, ut vultus sit compositus & aptus, ita de toto corpore ut tale sit annitendum est. Omniaque hæc ita curanda sunt, ut interim nimia curâ non affectata videantur.

36. Vivendi ars palæstricæ est quàm saltatoriæ similior, eò quòd ipsa quoque curat, ut ad ea quæ incidunt, neque antè sunt provisâ, paratum, & à casu tutum hominem præstet.

37. Ad idud inquire, quales ii sint, quos testimonium de te ferre vis, ac quæ eorum sint mentes. Ita neque eos qui involuntariè peccant culpabis, neque testimonium eorum desiderabis, si in ipsos fontes inspicias, unde opiniones, appetitionesque eorum profluxerunt. Nullus animus, inquit ille, sua sponte privatur

νέσθη, ἐμμερόσ . καὶ ἔν' ἐκείνοι πῶ ; ἔδαμν . τί
 ἔν' καὶ οὐ θύλῃς θρόνος ; ἐχί ὃ τὰς μὲν ἀλλοτρίας
 ἔρπας καὶ ἀλυστίν τοῖς σρέπας καὶ τρεπομέροις , ἀν-
 τος ὃ πρεῖ το πῶς χρῆσθαι αὐτοῖς ὅλθ' γίνεσθαι .
 χρῆση γὰρ καλῶς , καὶ ὕλη σῶ ἔσαι , μόνον πρὸς σεχῶ
 καὶ θέλε σκαυτῶ καλὸς ἔν' , ὅπ' παντὸς ἔ πρὸς-
 σεις . καὶ μέμνησ ἀμφοτέρων , ὅτι καὶ διάφορον ἐφ' ἣ
 πρὸς ἔξῃς .

34. Ενδον βλέπει . ενδον ἡ πωγὴ τῷ αἵματι , καὶ
 αἰ ἀναβλύει δισαμῶν , ἰαὸ αἰ σιγῆς .

35. Δεῖ καὶ τὸ σῶμα πεπηγέναι , καὶ μὴ διερρίπ-
 θαι , μήτε ἐν κινήσει , μήτε ἐν χέσει . ὅς γὰρ τι
 ὅπ' ἡ πρὸς σῶμα παρέχεται ἡ διάνοια , συνετδν αὐ-
 τὸ καὶ ὑψηλὸν συνιπρῶσα . τέτο καὶ ὅπ' ὅλθ' τῷ σῶμα-
 τὸ ἀκαίηλόν . πάντα ὃ ταῦτα σὺ πρὸ ἀντιπῆ-
 δεύτω φυλακίᾳ .

36. Ἡ βίωσις τῇ παλαιστικῇ ὁμοιόερα ἢ τῇ
 ὀρχηστικῇ . καὶ τὸ πρὸς τὰ ἐμπίπλοια καὶ ἔ πρὸς
 ἰσχυρά , ἔτοιμθ' καὶ ἀπλὸς ἔσθαι .

37. Συναχῶς ἐρεῖσθαι , τίνες εἰσὶν ὅτοι ὅπ' αὐ-
 μαρτυρεῖσθαι θέλεις , καὶ τίνα ἡγεμονικὰ ἔχουσιν .
 ἔτε γὰρ μέμνη τοῖς ἀκροῖς πλάουσιν , ἔτε ὅπ' μαρ-
 τυρήσεως δέησθ , εἰ βλήπων εἰς τὰς πηγὰς τῷ ἰσχυ-
 ρήσεως καὶ ὀρχησ αὐτῶν . πᾶσα ψυχὴ ἀκροῖ φησιν ,
 σέρεται

privatur veritate: idem sentiendum de justitia, temperantia, benignitate, omnibusque similibus. At necessarium est quàm maximè, id te nunquam non meminisse: ita enim erga omnes eris mitior.

38. De omni dolore in promptu sit tibi cogitare, eum neque turpem esse, neque mentem gubernatricem reddere deteriorem: quippe hæc neque quàm rationalis, neque quàm sociabilis, damnum accipit. In majori autem dolorum numero etiam Epicuri dictum prodest, Eum neque intolerabilem esse, neque æternum, siquidem finium recorderis, ac non præjudicium feras. Id quoque recordare, multa cum eandem habeant cum dolore naturam, tamen occultè [dum ut minora negliguntur,] molesta esse: ut dormituri, æstum ferre, naufragare: quorum aliquod si molestè fers, die tibi ipsi, Nunc dolori succumbis.

39. Vide ne ita afficiaris contra inhumanos, ut homines contra homines.

40. Unde nobis constat Socratem fuisse illustrem, & meliori constitutione præditum? Non enim satis est eum clariori morte occubuisse, aut peritiùs cum Sophistis disputasse, & patientiùs in frigore pernoctasse, & Salaminium abducere jussum, fortiter repugnasse, ac in viis majestatem vultus præ se tulisse, de quo maximè dubitari potest an verum id fuerit. Sed hoc considerandum est, quo animo fuerit

ἐνθάδε ἀδελφίαις, ἔσται αὐτῇ καὶ δικαιοσύνης, καὶ σω-
φροσύνης, καὶ ὑμενίας, καὶ παλὸς αὐτοῦ πρίν. ἀναλ-
κυστάτων δὲ τὸ διηγεῖσθαι τούτου μεμνημένοι ἐσθὶ γὰρ
πάντες ἀλλήλους πρῶτον.

38. Ἐπὶ αὐτῇ παλὸς ὄντι, πρὸ χειρὸν ἔσω ὅτι
ἐκ αἰχρῶν, ἐδὲ τιμωμένοιαν ἢ κυβερνοῦσαν χεῖρα
παύει, ἔτι γὰρ καθὼς ὑλικήδων, ἔτι καθὼς κοινω-
νικῇ διασφίγγει αὐτῇ. Ἐπὶ αὐτῇ τοῖς ἑσπερίων
πόνων, καὶ τῇ ἑλπίδι τοῦ βοηθεῖται, ἔτι ἔτι ἀ-
φύπτον, ἔτι αἰώνιον ἢ ἔσθ' ὅρα μνημονεύεις, καὶ
μὴ προσδοξάζεις. Καὶ κείνη δὲ μνήσσο, ὅτι πολλὰ
παύει τὰ αὐτῆς ὄντα, λαμβάνει δυσχεραίνοντα. ὅς
τὸ τυφλῶν, καὶ τὸ καυματίζεσθαι, καὶ τὸ ἀπορ-
χεῖν. ὅταν αὖτις τινὲς τέτων δυσχερείας, λέγα ἑαυ-
τῷ, ὅτι πόνω ἐνδίδως.

39. Ὅρα μὴ πατερεῖτον πάθος, πρὸς τὰς ἀσπαι-
θήτους, ὅς οὐκ ἀνθρώποι, πρὸς τὰς ἀνθρώπους.

40. Πρόθεν ἴσμεν εἰ τιλαύτης Σωκράτης καὶ δια-
θεῖναι, κρείσσων ἢ ὅς γὰρ ἀρκεῖ εἰ Σωκράτης ἐν-
δεδάτερον ἀπέθανεν, καὶ ἐντεχέστερον τοῖς σοφισταῖς
διελέγετο, καὶ καρτερικώτερον ἐν πρὸς πρῶτον
πυλῶν, καὶ ἢ Σαλαμίνιον κελυφῆς ὄντων, ἡμ-
νικώτερον ἐδίδεν ἀντιβλῶναι, καὶ ἐν ἑσπερίοις ἐδεν-
θύετο αὐτῇ καὶ μάλας ἀντις ἐπισήσειεν εἰς ἀλη-
θῆς ἢ. ἀλλ' ἐκείνη δὲ σκαπτεῖν, ποῖαν τινα ἢ

fuerit Socrates, an potuerit contentus esse, si justum se hominibus præberet, ac pium erga deos, an neque temerè ob aliorum malitiam sit indignatus, neque ullius inscitæ subserviverit; an nihil eorum quæ sibi universi natura attribuisset, tanquam peregrinum aut intolerabile acceperit; nunquàmne affectibus carnis consentientem mentem præbuerit. Non ita confudit omnia natura, ut non liceat circumscribere seipsum, & quæ sunt propria cuique, ea ipsum in sua retinere potestate.

41. Admodum enim possibile est, ut quis divinitus vir fiat, ac à nemine cognoscatur. Hujus semper memento : atque hujus etiam, quòd vita beata in paucissimis rebus est posita. Neque quia desperasti te Dialecticum aut Physicum futurum, iccirco etiam liberum, pudicum, sociabilem, Deoque obedientem te fieri posse.

42. In maxima animi voluptate licet vivere, tutum ab omni vi, utcumque omnes quæ volunt contra nos clamitent : etiamsi circumdatæ corporeæ hujus molis membra à feris laniantur. Quid enim obstat, quo minus interim mens seipsam conservet in tranquillitate, veròque de rebus præsentibus judicio, & usu eorum quæ sunt præ manibus expedito : ita quidem ut judicium rei subiectæ dicat : Sanè tu natura tua hoc es, etsi aliud videris : utque usus dicat rei oblatæ : Ego te quærebam. Semper enim id quod adest, materia mihi est exercendæ virtutis rationalis & civilis, omninoque

ψυχὴν εἶχε Σωκράτης. καὶ εἰ ἐδωμάτο ἀρκεῖν δαί-
 τω δίδωται. ἢ τὰ πρὸς ἀνθρώπους, καὶ οὐκ τὰ
 πρὸς θεούς. μήτε εἰκὴ πρὸς τὸ κακίαν ἀγανακτήσῃ,
 μηδὲ μὴν δαλεῦσιν τινὸς ἀγνοίαν. μήτε τῇ ἀπονειμα-
 ρήσαν ἐν τῷ ὄλῳ ὡς ξένον τι δεχόμενος, ἢ ὡς ἀφορη-
 τὸν ὑποδέχων. μήτε τοῖς τῷ Σαρκεδὼν πάθοντι
 ἐμπαρέχων συμπάθει τὸ νοῦν. Ἡ φύσις ἔχ' ἑταί-
 ρον ἐκείνου, ὡς μὴ ἐφοῖται ἀλλοτρί-
 ζειν ἑαυτὸν, καὶ τὰ ἑαυτῷ ὑφ' ἑαυτοῦ ποιεῖται.

41. Λόγος γὰρ ἐνδέχεται δεῖσθαι ἀνδρᾶ ἡμῶν,
 καὶ ὑπὸ μηδενὸς γνωριῶναι. τότε μέμνηται αἰεὶ, καὶ
 εἰτι ἐκείνῳ, ὅτι ἐν ὀλίγοις κείναι τὸ εὐδαιμόνως
 βῆσθαι. καὶ μὴ ὅτι ἀπῆλπισας διαλεκτικὸς καὶ φυσι-
 κὸς ἐσεῖσθαι, διὰ τῆτο ὑπογνώσῃ καὶ ἐλευθέρῃ, καὶ αἰ-
 ῶνι, καὶ κοινωρικὸς, καὶ εὐπειθὲς δαίμων.

42. Αβιάσας διαζῆσαι ἐν πλείεσσι θυμηδία, καὶ
 πάντες καταβοῶσιν ἅτινα βύλονται. καὶ τὰ θνητὰ
 διασπᾷ τὰ μελωδία τῷ περὶ τετραμῶν τῶν τετρα-
 ματῶν. τί γὰρ κωλύει ἐν πᾶσι τῇ τῆς τῆς δία-
 νοίας σάξιν ἑαυτὴν ἐν γαλήνῃ, καὶ κείσῃ τῇ περὶ τῶν
 περὶ τετραμῶν ἀληθείᾳ, καὶ χρῆσιν τῇ ὑπομεβα-
 λῶν ἐτίμῃ. ὥστε τὴν μὲν κείσιν λέγειν τὴν περὶ τε-
 τρῶν, τῆτο ὑπάρχουσιν κατ' ὁσίαν, καὶ κατ' ὁσίαν
 ἀλλοῖον φακὴ, πᾶν δὲ χρῆσιν λέγειν τὴν ὑποπι-
 πλόντι, οὐκ ἐχέτω. αἰεὶ γὰρ μοι τὸ παρὸν, ὅλην

que artis humanæ aut divinæ. Omne enim id quod accidit, Deo est aut homini familiare, neque novum, neque intractabile, sed consuetum & tractabile.

43. Perfectio morum hæc præstat, ut omnem diem tanquam supremum agas, nihil tremas, nihil torpeas, nihil simules.

44. Dii, cum sint immortales, tamen non indignè ferunt, quod in tam diuturno ævo semper omnino tot improbos homines perferre debeant: quinimò illorum curam summam gerunt. Tu autem qui jamjam cessabis vivere, desperas, idque unus è numero malorum. Ridiculum est te non fugere tuam ipsius malitiam, id quod potes; aliorum velle fugere, quod non potes.

45. Quicquid rationalis & civilis tua vis invenerit neque rationi consentaneum, neque ad societatem conducens, id rectè ea indignum judicabis.

46. Si tu bene alicui fecisti, & est, qui à te beneficium acceperit, quid præter hæc duo tertium aliquid requiris stultorum more, ut & videaris bene fecisse, & gratiam recipias? Nemo defatigatur accipiendo aliquid utile. Atqui utile tibi est, te secundum naturam aliquid agere: ne igitur dum alii prodes, ipsi tibi prodesse defatigare.

47. Univerſi natura olim cum mundum conderet, consilio & deliberatione usa est. Quicquid igitur postea accidit, aut primæ illius delibe-

ἀρετῆς λογικῆς καὶ πολιτικῆς. καὶ τὸ σμῶλον, τέχνης ἀναβάσει ἢ δεῦ. πᾶν γὰρ τὸ συμβαῖνον, δεῖ ἢ ἀνδραγαθὸν ἐξοικεῖσθαι, καὶ ὅτε καμῶν, ὅτε δυσμεταχέει εἶσθαι, ἀλλὰ χρώμενον καὶ διεργεῖς.

43. Τὺτο ἔχει ἡ τελειότης τῆς ἡθικῆς, τὸ πᾶσαν ἡμέραν ὡς τελειοτάτην διεξάγειν, καὶ μήτε σφύζειν, μήτε παρῆν, μήτε ὑποκλίνεσθαι.

44. Οἱ θεοὶ ἀθάνατοι ὄντες, ἐδυσχεραίνουσιν, ὅτ' ἐν τοσούτῳ αἰῶνι δεήσει αὐτοὺς πάντως αἰεὶ τοιούτων ὄντων καὶ τοσούτων φαύλων ἀνέχεσθαι. προσέτι τῷ καὶ κήδονται αὐτῶν παντοίως. σὺ δ' ὅσον ἐδέσσω λήγειν μέλλων ἀπαυδαῖς, καὶ ταῦτα εἰς ὧν σὺ φαύλων; γελοῖον ἐστὶ τὴν μὲν ἰδίαν κακίαν μὴ φεύγειν, ὃ καὶ δυνάτὸν ἔστι τὴν δὲ τῶν ἄλλων φεύγειν, ὅπερ ἀδυνάτουν.

45. Ὁ ἀνὴρ λογικὴ καὶ πολιτικὴ δυνάμεις εὐείσκη μῖττε πορὸν, μήτε κοινωνικόν, εὐλόγως καταδείξει εἶναι ἐαυτοῦς κλίνει.

46. Όταν σὺ εὖ πεπονηκὼς ᾖς, καὶ ἄλλῳ εὖ πεπονηθῶς, τί ἐτι ζητεῖς τρίτον παρὰ ταῦτα, ὥστε οἱ μαχοῖ, τὸ καὶ δόξαν εὖ πεποιηκέναι, ἢ τὸ ἀμοιβῆς τυχεῖν; ἐδὲς κἀμινε ὠρελέμω. ὠφέλεια δὲ περὶ αὐτὸν καὶ φύσιν. μὴ ἔν κἀμινε ὠρελέμω, ἐν ᾧ ὠφελείς.

47. Ἡ τοῦ ὅλα φύσις ὅτι τὴν κοσμοποιίαν ὁρμησεν. νῦν δὲ ἦτοι πᾶν τὸ γινώσκον κατ' ἐπακολού-

deliberationis fatigue merum consequens est :
aut si nunc quoque de singulis deliberat Deus,
certè quæ ratione prædita sunt, ea præcipua
putanda sunt, circa quæ versatur ejus provi-
dentia. Hoc, si memoria teneas, multis in rebus
animo ut sis tranquilliori efficiet.

M. AN.

ἔστιν γίνεται· ἢ ἀλόγιστα καὶ τὰ κλειώτατά ἐστιν,
ἐφ' ᾧ ποιεῖται ἰδίαν ὁρμὴν τὸ τοῦ κόσμου ἡγεμονι-
κόν. εἰς πολλά σε γαλιωτέρον ποιήσει τὸτο μνη-
μονεύομενον.

Q4

ΜΑΡΚΟΥ

M. ANTONINI IMP.
de seipso, & ad seipsum, .

LIBER OCTAVUS.

1. D quoque ad minuendam gloriæ cupiditatem facit, quòd jam non integrum tibi totam vitam à prima usque ætate philosophicè vivere : sed cum multis aliis, tum verò tibi ipsi manifestum est factum, te procul à philosophia abiisse. Conturbatæ igitur sunt tuæ rationes, cum neque ipse jam nomen philosophi facile possis adipisci, & tuum institutum repugnet. Si itaque verè perspexisti, in quo sit res posita, omitte curare quis habearis : satis autem sit tibi si reliquum vitæ arbitrio naturæ exigas. Quid ea velit, cogita ; hinc te nihil divellat. Expertus enim es circum quot res vagatus, nusquam vitam beatam inveneris : non in syllogismis, non in divitiis, non in gloria, non in voluptate, nullibi. Vbi verò est ? in agendo ea, quæ hominis natura requirit. Quomodo ita aget ? Si ea habeat dogmata, à quibus consentaneæ appetitiones & actiones veniant.

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ

ἀνταρχάτορος, ἡ εἰς αὐτόν,

ΒΙΒΛΙΟΝ Η.

Ι.

Αἱ τὰς ἀρετὰς τὸ ἀκινδύνοτον φέρει
 ὅτι ἐκ ἐτι δυνάσται ἡ εἰς ὅσον; ἡ
 τὸν γε ἀπὸ νεότητος φιλοσόφον
 βεβαιώσιναι ἀλλὰ πολλοῖς ἡ ἀλ-
 κοῖς; καὶ αὐτὸν σπουδῇ δὴλ-
 γέγονας, πόρρω φιλοσοφίας ἔν. πέφυκται οὖν, ὡς
 τὴν ῥῆν δόξαν τὴν ἡ φιλοσοφία κτήσασθαι, ἐκ ἐτι σὺ
 ῥάσθαι ἀνταγωνίζεται ἡ καὶ ἡ ἰσχύς. εἰς οὖν
 ἀληθῶς ἰσχυρὰς τὸ κεῖται τὸ πρῶτον, τὸ μὲν τί
 δόξεις, ἀρετὴ ἀρκέσθαι; ἡ καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ βί-
 ος δὲν δηλοῦται ὡς ἡ σὺ φύσις δέλει εἰσέρχεται. κατανόη-
 σον οὖν τὴν ἀρετὴν, καὶ ἀλλοιομένην περὶ πάτω. περὶ
 ῥάσθαι ἡ περὶ πόσω ἀληθῆς, εὐκαρῶς εὖρες τὸ ἐν
 ζῆν ἐκ ἐν συλλογισμοῖς, ἐκ ἐν πλάττω, ἐκ ἐν δόξῃ;
 ἐκ ἐν ἀπολαύσει, ἐκ ἐν ἀμῶν περὶ οὖν ἐσίν; ἐν τῷ ποιεῖν,
 ἡ ἐπὶ ζητῇ ἡ ἡ ἀνθρώπου φύσις. πᾶς οὖν ταῦτα
 ποιήσει; ἐπὶ δὲ δόγματα ἐχέτω ὅν αἱ ἰδέαι καὶ αἱ
 πράξεις. τίνα δόγματα; τὰ περὶ ἀγαθῶν καὶ κα-
 κῶν

veniant. Quæ sunt illa? de bonis & malis. Scilicet, nihil esse bonum homini, quod non reddit justum, temperantem, fortem, liberalem: nihil malum, nisi quod horum contrarium efficiat.

2. In omni actione à te ipso quære, Qualis ea mihi videtur? An non ejus me poenitebit? Prope est, cum ego moriar, & quicquid est, esse desinet. Si præsens actio animalis est mente præditi, societatis hominum studiosi, & qui eadem, quâ Deus ipse, lege regitur; quid præterea requiro?

3. Alexander, Caius, & Pompeius; quid hi ad Diogenem, Heraclitum, vel Socratem? Hi enim noverant res, earum causas, materias: hæc, illorum principatus & regna. Ibi autem quantum ignorantia, tantum & servitutis.

4. Nihilominus eadem facient, etiam si tu te ruperis. Primum esto hoc, ne perturberis: omnia secundum universi naturam eveniunt: paulò post, nusquam eris; sicut nunc Adrianus & Augustus. Deinde in rem ipsam intueri, eamque considera, recordatúsque debere te esse bonum virum, ac quid hominis natura velit, age id quod propositum est constanter, ac quod justissimum tibi videtur, id loquere: modo ut omnia placidè, verecundè, & citra simulationem.

5. Universi natura hoc agit, ut quæ hoc modo habent, aliò mutet, & ex uno loco in alium res transferat. Omnia constant mutationibus, neque est quod metuas ne quid novi: omnia usitata

κῶν. ὡς ἐδιδόντες καὶ ἀγαθὸν ὄντι. ἀνθρώπων, ὃ ἔχει ποιεῖ δίκαιον, σώφρονα, ἀνδρείον, ἐλεύθερον· ἐδενεῖς δὲ κακὸν, ὃ ἔχει ποιεῖ τἀναντία τοῖς εἰρημύκταις.

2. Καθ' ἑκάστω περὶ τὴν ἐρώτα σεαυτὸν, πῶς μοι αὕτη ἔχει. μὴ μετατοίσω ἐπ' αὐτῇ; μικρὸν καὶ τίθησκα, καὶ πάντ' ἐν μέσῳ τί πλέον ἐπιζητῶ, εἰ τὸ παρὸν ἔργον ζῶν νοῦν καὶ κοινωνικὴ καὶ ἰσονόμου θεῶ;

3. Ἀλέξανδρον καὶ Γαίον, καὶ Πτολεμαῖον, τί παρὲς Διογένη, καὶ Ηρόκλητον, καὶ Σωκράτην; οἱ μὲν γὰρ εἶδον τὰ περὶ γένη, καὶ τὰς αἰτίας, καὶ τὰς ὕλεις, καὶ τὰ ἡγεμονικά, καὶ αὐτῇ πάντα. ἐκεῖ δὲ ὅσων παρὲς νοῖα, καὶ δουλία πόσων.

4. Ὅτι ἐδὲν ἥτιον τὰ αὐτὰ ποιήσῃ, καὶ σὺ διαφράγῃς. Τὸ περὶ τὸν μὴ τὰ ἐρᾶς. πάντα γὰρ καὶ τὴν τῷ ὀλεφύσῃ, καὶ ὀλίγου χρόνου, ἐδεῖς ἐδ' αὐτῷ ἔσθ'. ὡς περὶ ἐδὲ Ἀδελφάνους, ἐδὲ Ἀνδρόκτου. ἔπειτα ἀντιόχους εἰς τὸ περὶ γένη αὐτῶν, καὶ συμμημονεύουσιν, ὅτι ἀγαθὸν σε ἀνθρώπον ἔχῃ δαίμων, καὶ τί τῷ ἀνθρώπῳ ἡ φύσις ἀπαιτεῖ, περὶ τὸν ἔσθ' ἀμετατρέπτῃ, καὶ εἰς τὸ ὡς δικαιοτάτον φαίνεται σοι μόνον εὐμάρως, καὶ αἰδῆσι μόνως, καὶ ἀνυποκρίτως.

5. Ἡ δὲ ὅλων φύσις ἔσθ' ἔργον ἔχει, τὰ ὡς ὄντα ἐκεῖ μετατιθεῖναι, μεταβάλλειν, ἀρετὴν ἐνθῆν καὶ ἐκείνῃ φέρειν. πάντα τρεοπαί. ἐκ ὡς φοβηθῆναι, μὴ τι κα-

usitata eveniunt, & æqualiter dispensantur. Cæterum unaquæque natura, si præsperum cursum teneat, contenta est. Natura autem intellectiva id facit, si in visis oblati id observe, ne falso, aut obscuro alicui astipuletur: impetus animi ad eas solum actiones dirigat, quæ faciunt ad societatem hominum: ea tantum appetat & vitet, quæ in nobis sunt posita: omnia quæ à communi natura tribuntur, grata habeat. Hujus enim pars est: sicut natura folii, naturæ stirpis pars est: nisi quod hæc est ejus naturæ quæ & sensu & intellectu carens, impedire possit: hominis natura, pars est naturæ quæ impediri non possit, intelligat, & justa sit: siquidem æqualiter, & pro dignitate uniuscujusvis, tempora, substantiam, actionem, & eventa dividit. Quod ut intelligas, non id tibi considerandum est, an si singula per se conferendo, hanc in omnibus rebus æqualitatem invenies; sed si quæ hujus sunt universa, cum alterius universis iidem simul & confertim sumptis comparaveris.

6. Non vacat legere. Atqui licet interim libidinem arcere, voluptatibus & doloribus superiorem esse, itémque gloriola: licet etiam stupidis & ingratis non irasci: imò & illorum curam suscipere.

7. Nemo deinceps te audiat vitam aulicam reprehendere; ac ne tu quidem teipsum.

8. Poenitentia est reprehensio quædam sui ipsius,

πύρρτα συστήθῃ· ἀλλὰ καὶ ἴσται αἱ ἀπορρηκτικαί.
 Ἀρκεῖται πᾶσα φύσις ἐαυτῇ εὐθυΐᾳ. φύσις ἡ λογικὴ
 καὶ εὐδοκίᾳ, ἐν μὲν φαντασίαις, μήτε φαντασθῆναι, μήτε
 ἀφ᾽ ἑαυτῆς καταβῆναι. τὰς οἰκίας δὲ ὅτι τὰ κοι-
 νωτικά· ἔργα μόνον ἀπορρηκτικὰ· τὰς ἐξέσεις δὲ καὶ τὰς
 ἐκκλίσεις τῆς ἐφ' ἡμῖν μόνον πεπονημένῃ. τὸ δὲ ὑπὸ τῆς
 κοινῆς φύσεως ἀπορρηκτικόν, πᾶν ἀσφαλιζόμενον. μέ-
 γεθον ἔχουσιν· ὡς ἡ τῆς φύλλου φύσις τῆς φρενὸς φύ-
 σεως. πλὴν ὅτι ἐκεῖ μὲν ἡ τῆς φύλλου φύσις, μέγεθον ἐστὶ
 φύσεως καὶ ἀναλοπῆς, καὶ ἀλόγου, καὶ ἐμποδίζουσαι
 διωκόμενης· ἡ δὲ τῆς ἀνθρώπου φύσις, μέγεθον ἐστὶ ἀκμ-
 ῆς καὶ ἐκκλίσεως καὶ πορείας καὶ διακρίσεως. εἰ γὰρ ἴσται καὶ
 κατ' ἀξίαν τὰς μειομακροτέρων χρόνων, εἰσίας, αἰτίας, ἐπε-
 γείας, συμφάσεως, ἐκείνοις ποιῆται. σκόπει δὲ, μὴ εἰ
 τὸ πρὸς τὸ εἶναι ἴσται εὐχάσας ὅτι πάντες· ἀλλὰ εἰ
 συλλήβδην τὰ πάντα τῆς φύσεως, πρὸς ἀθροῦς τὰ τῆς
 ἐξέσεως.

6. Ἀναγνωστικὴ καὶ ἐξέσις. Ἀλλὰ ὕψος ἀνέ-
 γκειν ἐξέσις· ἀλλὰ ἡδονῶν καὶ πόνων κατεσφραγισμένη
 ἐξέσις· ἀλλὰ τῆς δοξασίας ὑπερῶν τῆς ἐξέσεως· ἀλλὰ
 ἀπορρηκτικὴ καὶ ἀχαλίστως μηδὲν κινεῖται, πρὸς ἐπὶ καὶ
 δεῖσθαι αὐτῆς ἐξέσις.

7. Μικρόν τι σὺ μὲν οἶς ἀκρόσῃ καπαμμενομένη τῆς
 ἐν αὐτῇ βίον· μὲν δὲ σὺ σεαυτῇ.

8. Ἡ μετάνοιά ἐστιν ὁπλίστις τις ἐαυτῇ, ὡς
 χεῖρ

ipsius, propter bonum aliquod dimissum : bonum verò, oportet utile esse, ideòque ejus cura est habenda viro bono & honesto. At nullus talis poenitentia ducetur ob neglectam aliquam voluptatem; ergo voluptas neque in bonis est, neque in utilibus numeranda.

9. Res ita expendendæ sunt. Quid est hoc per se, & sua propria constitutione? quæ ejus substantia & materia, quæ forma? quod ejus in mundo officium, & quandiu permanebit?

10. Si difficulter à somno expergiscaris, reminiscere consentaneum esse tuæ constitutioni, & naturæ humanæ, ut aliquid agas quod coetui humano prosit. At dormire, etiam brutis est commune. Quod autem unicuique secundum naturam est, id & magis proprium ei est, & cognatius, adde etiam gratius.

11. Assidue ad quancunque rei speciem quæ se animo tuo offert, in ejus naturam & qualitates inquirere, ac de iis tecum ratiocinari. Quicunque tibi occurrit, statim teipsum antè interroga: Quænam is sentit de bonis & malis? Nam si tales cum de voluptate & dolore, eorúmque efficientibus; de honore, ignominia, morte, vita, opiniones habere nihil mirum; certè neque debet mihi novum aut mirum videri, si hæc aut illa agat. Cogitabo etiam vim illi à pravis opinionibus fieri. Cogitabo, sicut turpe sit in miraculum rapere me si ficus fructum suum producat; ita etiam, si mundus ea proferat,

χρησμέοντι παρικότθ. τὸ δὲ ἀγαθὸν χρησίμον
τι δεῖ εἶναι, καὶ ἐπιμελητέον αὐτῷ πρὸς ἀγαθῶ καὶ
καλῶ ἀποδοῖ. ἔδειξεν δ' αὖν καλὸς καὶ ἀγαθὸς ἀνὴρ μετα-
ποιήσας, ὅτι πρὸς ἡδονὴν τίνα παρικόναται. ἔτε
ἀλλὰ χρησίμως, ἔτε ἀγαθὸν ἡδονή.

9. Τέταρτί ἐστιν αὐτὸ κατὰ ἑαυτὸ τῇ ἰδίᾳ κατα-
σκευῇ. τί μὲν τὸ ἐσιῶδες αὐτῷ καὶ ὑπεκόν. τί δὲ τὸ αἰ-
τιώδες. τί δὲ ποιεῖ ἐν πρὸ κόσμῳ πόσον δὲ χρόνον
ὑφίσταται.

10. Οὔταρξ ὑπερδυσχερῶς ἐγγείνη, ἀναμνησ-
σκυ, ὅτι καὶ τὴν κατασκευὴν σε ἐστὶ, καὶ καὶ τὸ ἀνθε-
τικὴν φύσιν, τὸ πρὸς ξένοις κοινωνικὰς ἀποδοιδόναι. τὸ
δὲ καθεύδειν, κοινὸν καὶ τὸ ἀλόγῳ ζῶν. ὁ δὲ καὶ
φύσιν ἐκείνην, τὸ οὐκ ἐκείνην καὶ πρὸς φύσιν, καὶ
δὴ καὶ πρὸς φύσιν.

11. Διηγεῖται καὶ ὅτι πάσης ἐις οἷόν τε φαντασίας,
φυσιολογεῖν, παθολογεῖν, διαλεκτικώεσθαι. Ὡς αὖν
ἐντυγχάνης ὑδὺς σιαντῶ πρὸς λογισμῶ. Ὡς τίνα δο-
γματὰ ἔχει περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν; εἰ γὰρ περὶ ἡδον-
ῆς καὶ πόνης καὶ τῶν παιητικῶν ἐκατέρω, καὶ περὶ δόξης,
ἀδοξίας, θανάτου, ζωῆς, ταῦτα δὲ τίνα δόγματα
ἔχειν ἔδεν θαυμαστὸν ἢ ξένον μοι δοκεῖ, εἰάν τα δὲ
τινὰ ποιῇ; καὶ μεμνήσθαι, ὅτι ἀναγκάζεται ἔ-
σται ποιεῖν. μεμνήσθαι ὅτι ὥσπερ ἀσχερὸν ξενίζεσθαι,
εἰ ἢ εὐκλῆ σὺκα φέρεται, ἔτι φέρεται ὁ κόσμος. τα δὲ τίνα
φέρει,

proferat, quorum est ferax : Etiam medico & gubernatori turpe sit mirari si quis febricitet, aut si adversus ventus existat.

12. Memento mutare sententiam, & rectè monenti obsequi, perinde esse liberi. Ea enim actionis seu officii tui conditio, ut non ultra tui conatus, & iudicii, tuæque intelligentiæ limites extendatur.

13. Si in tua potestate, cur facis ? sin in alterius, quid reprehendis ? atomosne, an Deum ? quorum utrumque est cum insania conjunctum. Nihil igitur reprehendendū. Nam si potes, vel cum qui causa est, corrige, vel si prius nequis, rem ipsam : sin neutrum, quid jam tibi profuit reprehendisse ? atqui nihil frustra faciendum.

14. Quod moritur, non excidit à mundo. Si hic subsistit, etiam hic mutatur, & dissolvitur in sua elementa ; quæ tibi sunt cum mundo communia, atque hæc ipsa etiam mutantur, neque indignè ferunt.

15. Vnumquodque est ad certum finem factum, ut vitis, equus. Quid miram ? etiam sol, & reliqui dii possunt dicere, cujus rei causa facti sunt. Tu verò cujus causa ? num voluptatis ? vide an hoc ferat intellectus.

16. Natura consilium inuit de unicujusque rei tam fine, quàm initio & duratione.

17. Si quis pilam in sublime jaceret, quidnam ea vel cum effertur, vel cum defertur, aut cadit, boni malive patitur ? Quid bullæ boni accidit si constet ; aut mali si dissolvatur ? Idem de

φέρει, ὅν ἐστι φέρει. καὶ ἰατρῶν ἢ καὶ κυβερνήτην, αἰχρὸν
ξενίζεωθαι ἐπεπύρεχεν αὐτῷ, ἢ εἰς ἀντίπνοια γέγονεν.

12. Μένοντο ὅτι καὶ τὸ μετατίθεσθαι καὶ ἔπεσαι
τῷ διορθῶντι, ὁμοίως ἐλεύθερόν ὄντι. σὴ γὰρ ἐνέργεια
καὶ τὴν σὴν ὁρμὴν καὶ κρείσσει, καὶ δὴ καὶ καὶ ἰὺν τὸ σὸν
πρὸς αἰνομασίαν.

13. Εἰ μὲν ἐπὶ σοὶ, τί αὐτὸ ποιεῖς; εἰ ἢ ἐπὶ
ἄλλῳ, τί νημέφῃ; ταῖς ἀτόμοις, ἢ πῶς θεοῖς; ἀμ-
φότερον μαρινῶδῃ ἢ ἐνὶ μεμπέλει. εἰ μὲν γὰρ δυνάσαι,
διορθῶσον τόδε πρᾶγμα αὐτό. εἰ δὲ τῆτο μὴ δυνά-
σαι, πρὸς τί ἐτι σοὶ φέρει τὸ μέμφεσθαι; ἐκὴν γὰρ
ἔδεν ποιητέον.

14. Εἴω τῷ κόσμῳ τὸ ἀποθανόν ἐπίπτει. εἰ ὡς
ῥῆθι, καὶ μεταβαλλεῖ ὡς καὶ διαλύεται εἰς τὰ ἴδια.
ἄσχετα ὄντι τῷ κόσμῳ, καὶ σ. καὶ αὐτὰ δὲ μετα-
βάλλει, καὶ ἐγγυρῶν.

15. Ἐκαστον πρὸς τί γέγονεν ἰσχυρῶς, ἀμπελῶν
τί θαυμάζεις; καὶ ὁ ἥλιος ἐρεῖ πρὸς τί ἔργον γέγονεν
καὶ οἱ λοιποὶ θεοί. σὺ οὖν πρὸς τί; τὸ ἡδεῖσθαι; ἴδῃ
εἰ αἰετίζεται ἡ ἐννοια.

16. Ἡ φύσις ἐσώχασαι ἕκαστον ἔδεν τί ἔλαστον τὸ
ἀπολήξαι, ἢ τῆς ἀρχῆς τε καὶ δεξιαγωγῆς.

17. Ὡς ὁ ἀναβάλλων τὸ σφαῖρον. τί οὖν ἀγα-
θὸν τῷ σφακίῳ ἀναφερῶν ἢ κακόν, καταφερ-
ῶν, ἢ καὶ πεπρωκότι; τί ἢ ἀγαθὸν τῷ παμφόλῳ

de lucerna possis intelligere. Inverte, & quale sit hoc vel semo confectum, vel morbo languidum, vel æstans libidine, [quod vulgò tanti sit, & extra tam speciosum apparet corpusculum] cogita.

18. Brevis vita est & laudantis, & ejus qui laudatur; ejus qui mentionem facit, & ejus, cujus mentio fit: præterea fit hoc in angulo portionis mundi; ac neque ibi quidem omnes consensunt; imò ne sibi quidem ipsi quisquam. Tota verò terra punctum est.

19. Animum adverte subjæctæ rei, opinioni, actioni aut dicto. Meritò hæc pateris: malles verò cras bonus fieri quàm hodie.

20. Agam hoc? agam, modò ad beneficiendum hominibus referatur. Accidit mihi aliquid? quid tum? ad Deos modò omniumque rerum fontem, & originem, à qua omnia inter se connexa dependent, à me referatur.

21. Lavare, quæ tibi res videtur? Oleum, sudor, sordes, aqua, stigmata: omnia putida. Ita se omnis pars vitæ omnisque res subjæcta habet.

22. Lucilla Verum, deinde Lucilla. Secunda Maximum, deinde Secunda. Epitunchanus Diotimum, deinde Epitunchanus ipse. Faustina Antoninus, deinde Antoninus ipse. Ita sunt hæc omnia. Celer Adrianum, inde Celer ipse. Acuti verò illi, divini, superbi, ubi? us ex acutis Charax, & Demetrius Platonius,
Eudæ-

συνεστῶν, ἢ λακὸν διαλυθεῖσιν; τὰ ὅμοια δὲ καὶ ἐπὶ αὐχέν. Ἐκτραβον, καὶ θάσσω οἷον ὄφιν, γρησῶν δὲ οἷον γίνεται, νοσήσαν δὲ, πορνεύσαν.

18. Βραχυδενδρον δὲ, καὶ ὁ ἐπαινῶν, καὶ ὁ ἐπαινῶ-
 ρυθ, καὶ ὁ μνημονεύων, καὶ ὁ μνημονευόμενος. προ-
 σέτι δὲ καὶ ἐν γωνία τέτυκτο κλίμαλιν, καὶ ὁ δὲ ἐν αὐ-
 τῇ πάντες συμφραῖσι, καὶ ὁ δὲ αὐτὸς τις ἐκυτῶ. καὶ
 ἔστι ἢ ἢ γῆ στήμν.

19. Πεδεχε πρὸ ὑποκειμένης ἢ πρὸ δόγματι, ἢ
 τῇ ἐπεργείᾳ, ἢ πρὸ σημαينوμένης. Διχαίᾳ ταῦτα
 πάρεστι. μᾶλλον δὲ θέλει ἀγαθὸς αὐτὸν γινώσκειν, ἢ
 σήμειον εἶναι.

20. Πράσσω τί; πράσσω, ἐπὶ ἀνθρώπων ὥποι-
 ῶν ἀναφέρειν, συμβαίνει τί μοι; δέχομαι, ἐπὶ τὸς
 θεοὺς ἀναφέρειν, καὶ τὰ πάντων στήμν. ἀφ' ἧς πάντα
 τὰ γινώσκοντα συμπεριέχεται.

21. Οὐκ εἶναι οὐ φαίνεται τὸ λένεσθαι; ἔλαττον,
 ἰδρῶς, ῥόπιν, ὕδωρ, γλοιῶδες, πάντα σπικχαν-
 τὰ· τὴν τὸν πᾶν μίαν τὴν εἶναι, καὶ πᾶν ὑποκει-
 μένον.

22. Λέκιλλα Οὐκ εἶναι, ἔτα Λέκιλλα. Σελένδα
 Μάξιμον, ἔτα Σελένδα. Επιτύγχανθαι Διότι-
 μιν, ἔτα Επιτύγχανθαι. Φανσίαν Αρτανίον, ἔτα
 Αρτανίον. ταῦτα πάντα. Κίλιν, Ἀδελφόν,

Eudæmon, & si qui alii tales. Omnium istorum vita, momenti instar fuit; & jam pridem est, cum fuere. Quorundam ne minimo quidem tempore duravit memoria: quidam fabula facti sunt: nonnulli etiam è fabulis jam evanuerunt. Id igitur memoria tenendum, quod necesse est, siue dissipari mixtum hoc, siue extinguui (aut transferri, & alibi collocari) animulam.

23. Latitia hominis est, ut faciat quæ ei sunt propria. Propria autem ejus sunt: benevolentia erga suum genus, contemptus motuum qui sunt à sensibus, distinctio inter visa probabilia, contemplatio naturæ universi, & eorum quæ secundum eam fiunt. Item tres respectus: unus ad causam proximam; alter ad divinam causam, à qua omnia omnibus eveniunt; tertius ad eos qui nobiscum vivunt.

24. Dolor aut corpori malus est: (ergo ipsum id pronunciet) aut animo. Sed animus potest suam tranquillitatem & serenitatem conservare, neque dolorem pro malo ducere. Omne enim judicium, omnis impetus, appetitio, & inclinatio intus est: neque ullus dolor huc per se penetrare potest. Quare opiniones tolle ex animo.

25. Continenter teipsum admone: Nunc in mea est potestate, ut in animo hoc nihil sit malitiæ, nihil cupiditatis, nihil tumultus: ac cum omnia ita cernam, uti sunt, singulis utor pro ipsorum dignitate. Hoc tibi licere memineris secundum naturam.

ἦτα Κέλερ. Οἱ ὅδε δειμῆς ἐκείνοι, ἢ περιγναστικοί, ἢ τετυφωμένοι, πῶ; ὅςδε δειμῆς μὲν, Χάραξ καὶ Δημήτριος ὁ Πλατωνικός, καὶ Εὐδαίμων, καὶ εἴ τις τοῖς τοῖς. πάντα ἐφήμερα, τεθνηκότα πάλαι. ἔνιοι μὲν ἐδὲ ἐπ' ὀλίγον μνημονευθέντες. οἱ δὲ εἰς μύθους μεταβαλόντες· οἱ δὲ ἤδη καὶ ἐν μύθων ἐξίτηλοι· τέτων οὐκ μεμνήσθαι, ὅτι δειήσει ἥτοι σκεδασθῆναι τὸ συγκεματίαν σε, ἢ σβεσθῆναι τὸ πνευμάτιον, ἢ μετασθῆναι, καὶ ἀλλαχῇ καταλαχθῆναι.

23. Ευφροσυνὴ ἀνθρώπου, ποιεῖν τὰ ἴδια ἀνθρώπου ἴδιον ὅς ἀνθρώπου, εὐνοία πρὸς τὸ ὁμόφυλον, ὑπόφρασις τῇ αἰσθητικῶν κινήσεων, διάκρισις τῇ πιθανῶν φαντασιῶν, ἐπιθεώρισις τῇ ὅλων φύσεως, καὶ τῇ κατ' αὐτὴν γινομένων. Τρεῖς χάριτες· ἡ μὲν πρὸς τὸ αἶσιον τὸ περικλήμον· ἡ δὲ πρὸς τῇ θείαν αἰτίαν, ἀφ' ἧς συμβαίνει πᾶσιν πάντα· ἡ δὲ πρὸς τοὺς συμβιούντας.

24. Ο πόρος ἥτοι πρὸ σώματι κακὸν ἐκὼν ἐποφαινέσθω ἢ τῇ ψυχῇ. ἀλλ' ἐξεστὶν αὐτῇ τῇ ἰδίαν αἰθερίαν καὶ γαλήνην διαφυλάσσειν, καὶ μὴ ὑπολαμβάνειν ὅτι κακόν. πᾶσα γὰρ κρίσις, καὶ ὁρμή, καὶ ὀρεξίς, καὶ ἐκκλισίς, ἐν δυνάμει, καὶ ἐδὲν κακὸν ὧδε ἀναβαίνει.

25. Εξάλειψε τὰς φαντασίας, τιμωχῶς σεαυτοῦ λέγον, Νῦν ἐπ' ἐμοί ὄζειν, ἵνα ἐν ταύτῃ τῇ ψυχῇ μηδεμία ποικιλία ἢ, μηδὲ ἐπιθυμία, μηδὲ ὅλως ταραχή τις, ἀλλὰ βλέπων πάντα ὁποῖά ὄζειν, χρωμαίεσθαι κατ' αἴτιαν. Μέννησε ταύτης τῇ ἐξουσίας, κατὰ φύσιν.

26. Loquere & in Senatu, & cum quibuscunque hominibus verecundè. Sana oratione non est apertè semper utendum.

27. Aula Augusti, uxor, filia, nepotes, posterii, soror, Agrippa, cognati, propinqui, amici, Arcus, Mæcenas, medici, sacerdotes: en, ut integram aulam mors abripuit. Deinde etiam accède, ubi non unus modò est mortuus homo. Defecit tota Pompeiorum gens; & quod monimentis etiam inscribi videmus, Fuisse eum suæ familiæ ultimum. Quàm anxii verò fuere majores ejus, ut aliquem successorem relinquerent! & tamen necesse est aliquem esse ultimum. Hic rursus, integri generis interitus.

28. Vita tibi ad unius singularis actionis modulum contrahenda est: Quod si unaquæque suum, quantum ejus fieri potest, præstet officium, contentus sis: atque id quo minus fiat, nemo tibi obstare poterit. Sed obstabit, inquis, aliquid extrinsecus. Nihil quidem, quod justitiæ, modestiæ & prudentiæ impedimento sit. At fortassis aliquid tamen erit, quod ipsâ operationem impediat? quin tu id impedimenti boni consule, sicque statim facto cum animi æquitate ad id quod conceditur transitu, alia emerget tibi actio, quæ ad eam, de qua loquimur, contractionem quadret. Accipiendum sine fastu, dimittendum cum facilitate.

29. Si quando vidisti manum abscissam, vel pedem, caputve amputatum alicubi seorsim à corpore

26. Παλῶν, καὶ οἱ συγγλήτῃ καὶ πρὸς πανθ' ὄντι-
νου καομίας. μὴ φειγάνως ὕγιει λόγῳ χρῆσθαι.

27. Αὐτὴ Ἀνγύστου, γυνὴ, θυγάτηρ, ἔχουσα, πρὸς
γονοὺς, ἀδελφῇ, Ἀρχίππας, συγγληεῖς, οἰκοῖσι, φίλοι,
Ἀρεῖ, Μαικίπας, ἰατροὶ, θύται, ὅλης αὐτῆς θά-
νατον. ὅτα ἐπιθελῶς ἄλλας, μὴ παρ' ἐνὸς ἀνθρώπου
θάνατον. ὅς Πομπηίων. κακῆτος ἢ τὸ ὀξυζαρόμενος
τοῖς μήμασι, ἔχαιτο ἢ ἰδίῃ γένει ἐπιλογίζεσθαι.
ποῦσα ἐσπείδοντο οἱ πρὸ αὐτῆς ἵνα διὰ δόχον τινα
καταλίπουν; ὅτα, ἀνάγκη ἔχοντι τινα γνῶναι.
πάλιν ὡς ὅλη γένει θάνατον.

28. Σωτηθῆναι δεῖ ἢ βίον, καὶ μίαν περὶ εἶναι, καὶ
εἰ ἐνὸς τὸ ἐαυτὸ παρέχει ὡς οἶόν τε, ἀρκούναι. ἵνα
ἢ τὸ ἐαυτὸ παρέχει, ἐδὲ οἷς σε κωλύσαι δύναται.
ἀλλὰ σήσεται τι ἐξωθεν; ἐδὲν, εἰς γε τὸ δικαίως καὶ
σωφρόνως καὶ εὐλογίως. ἄλλο δὲ τι ἴσως ἐνεργητι-
κὸν κωλυθήσεται; ἀλλὰ τῇ πρὸς αὐτὸ τὸ κώλυμα
εὐαρεστήσει, καὶ τῇ ἐπὶ τὸ διδιδυμὸν εὐγνωμονίᾳ μελα-
βῶσι εὐθὺς ἄλλη περὶ εἰς ἀντικαθίσταται, ἐναρμό-
νισμα εἰς ἢ σωθῆσιν περὶ ἢ ὁ λόγος. Αὐτόφως μὲν λα-
βῶν, εὐλύτῃ ἢ ἀφῶναι.

29. Εἰ ποτε εἶδες χεῖρα ἀποκακομυθίῳ, ἢ πό-
δα, ἢ κεφαλὴν ἀποτέμνημιθίῳ χαλεπὸν ποτε ἀπὸ

corpore jacere, cogita ei se adsimilare pro virili sua hunc, qui improbat ea quæ ipsi eveniunt, seque à communi societate sejungit, aut agit aliquid ab ea alienum. Projectus nescio quo, ab unitate naturali scorsim agis. Naturâ quidem, tu quoque pars: at tu seipsum nunc abscidisti. Id verò in quo meritò glories, quòd iterum tibi licet ei adjungi: id quod nulli alii parti Deus concessit, ut separata & avulsa rursus inolesceret toti. Hic mihi Bonitatem considera, quæ homini tantum honoris detulit. Nam & initio ipsius in manu posuit, ne à toto avelleretur: & deinde, ut avulsus redire, iterumque condescere & locum partis recuperare posset, dedit.

30. Ut alias à communi rationalium Anima, quicunque ratione sumus præditi, facultates; ita & hanc ab illâ accepimus. Quemadmodum enim ipsa omne quod obstat & resistit, per occultas vias circumductum ad se trahit, & consiliis suis accomodat, partemque suæ providentiæ facit: ita animal ratione præditum potest omne impedimentum pro sua materia accipere, eoque uti ad id, quod intendat.

31. Ne te cogitatio totius vitæ confundat: ne circumactâ cogitatione molesta quot & quanta necessariâ factorum consequentiâ tibi ab initio copulata esse verisimile est, mente complectere. Sed singulis rebus oblati à teipso quære, quidnam ea in re sit intolerabile: id enim pudebit te fateri. Deinde memineris,
neque

τῷ λοιπῷ σώματι κακέντω, τοῦτων ἐαυτὸν ποιῇ,
ὅσον ἐφ' ἐαυτῷ, ὃ μὴ θέλων τὸ συμβαῖνον· καὶ ἀποχί-
ζων ἐαυτὸν· ἢ ὁ ἀκοινώνητόν τι πρὸς αὐτὸν· ἀπέρι-
ψαι πῶς ποτε ὑπὸ τῆς φύσεως ἐνώσεως· ἐπεφύκει γὰρ
μέρῳ. νῦν σε αὐτὸν ἀπέκοψας, ἀλλ' ὥς κομψὸν
ἐκείνο, ὅτι ἔξῃ σοι πάλιν ἐνώσκει σε αὐτόν. τὸτο
ἄλλω μέρει ἐδεῖ θεὸς ἐπέτελεν, χειρὸν ἐντι, καὶ
διακοπέντι, πάλιν συναλθεῖν. ἀλλὰ σκέψαι τὴν χρη-
στέτητα, ἣ τετίμηκε τὸν ἄνθρωπον. καὶ γὰρ ἵνα τίς
ἀρχὴν μὴ ἀπ' ῥαγῆς ὑπὸ τῷ ὅλῳ, ἐπ' αὐτῷ ἐποίησε καὶ
ἀπορῥαγὲν πάλιν ἐπαλθεῖν καὶ συμφῶναι, καὶ τὴν
τῷ μέρους τάξιν ἀπολαβεῖν ἐποίησεν.

30. Ὡς περὶ τὰς ἄλλας διωχθεὶς ἕκαστος τῷ λο-
γικῷ χερὸν ὅσον ἢ τῷ λογικῶν φύσις, ὅπως καὶ ταύ-
τῳ παρ' αὐτὴν εἰλήφασκεν. ὃν τρόπον γὰρ ἐκείνη πᾶν
τὸ ἐκείνου καὶ ἀντιβαῖνον ὁπότερ ἐπεί, καὶ κα-
τατάσσουσιν τὴν εἰμαρμένῳ, καὶ μέρῳ· ἐαυτὴν ποιῇ
ὅπως καὶ τὸ λογικὸν ζῶον δίδωται πᾶν κάλυμα
ὕλῳ ἐαυτῷ ποιῇν, καὶ χρῆσθαι αὐτῷ ἐφ' ὃς ἂν καὶ
ᾤκησεν.

31. Μὴ σε συγχέτω ἢ τῷ ὅλῳ βίῃ φαντασία·
μὴ συμπαινέσει ὁπίσθον οἷα καὶ ὅσα πιθανὸν
ἐπιγεγνησθαι. ἀλλὰ καθ' ἕκαστον τῷ παρὸν-
των, ἐπερώτα σε αὐτόν, τί τῷ ἔργῳ τὸ ἀφόρη-
τον καὶ αὐτοῖς. αἰσχυρὴ γὰρ ὁμολογῶται.

Ἐπειτα

neque præterita tibi, neque futura ullam afferre molestiam, sed præsentia tantum. At hæc extenuantur, si suis ea limitibus determines, cogitationemque tuam redarguas, si ea tam exigæ rei non sit ferenda.

32. Num jam domini tumulto adfident Panthea, aut Pergamus? Num Adriani sepulchro Chabrias & Iotimus? ridiculum hoc. Quid verò si adfiderent, sentirentne illi? aut voluptatem caperent, siquidem sentirent? aut si eam cepissent. an isti immortales? Nonne his quoque fatum fuit, ut senes & vetulæ prius fierent; inde morerentur? His autem mortuis, quid illis postea futurum? Omnia hæc foetida sunt, & tabus in sacco.

33. Si acutè videre potes, aspice & quàm sapientissimè judica, inquit ille.

34. In constitutione animantis mente præditi nullam invenio virtutem quæ justitiæ opponatur: sed quæ voluptati, invenio continentiam.

35. Si tuam opinionem detrahas ab eo quod videtur dolorem asferre, ipse in tutissimo es collocatus. Quis ipse? Ratio. Verùm ego, inquires, non sum ratio. Esto. Proinde ratio seipsam ne dolore afficiat. Si quid aliud in te est quod lædatur, ipsum de eo judicet.

36. Quod

Ἐπειδὴ ἀναμύησκα σεαυτὸν, ὅτι ἔτε τὸ μέ-
λου, ὅτε τὸ παρρηχινὸς βαροῖ σε, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ
παρὲν, τὸτο ἡ καίλασμικρῶεται, ἐὰν αὐτὸ μόνον
ἀποείσῃς, ἡ ἀπελέγχῃς τὴν διάνοιαν, εἰ πρὸς τῷ-
το φιλὸν ἀντέχειν μὴ δυνάται.

32. Μήτι νῦν παρεκθῆται τῇ τῷ κινεῖ σφῆ
Πάνθεια, ἢ Πέργαμῳ; τί ἢ τῇ Ἀδειαῖ, χαυείας
ἡ Διότιμῳ; γελοῖον. τί ἢ εἰ παρεκθῆντο, ἔμελ-
λει ἀδάνωδῃ; τί ἢ ἀδάνωστε, ἔμελλον εὐδύσε-
σαι; τί δὲ εἰ ἦδοντο, ἔμελλον ὅτοι ἀδάνωτοι εἶν;
ὅ καὶ τέως πρῶτον μὲν χάλας καὶ γέροντας γενέ-
σθαι ἔτας εἴμαρτε, εἴτα ἀποθανεῖν; τί ἔν ὕστερον
ἔμελλον ἐκείνοι ποιεῖν τότε ἀποθανόντων; χάσαν
πάν τῷτο, καὶ λύθρον ἐν θυλάκῳ.

33. Εἰ δυνάσασθ' ὅζον βλάπην, βλέπε καὶ νῦν σφῆ,
σφωλήτας.

34. Δικαιοσύνης καὶ ἑξαρχατικὴν ἀρετὴν ἐκ δεῦ-
ρ ἐκ τῇ τῇ λογικῇ ζώῃ κατασκευῇ. ἦδοντες δὲ δεῦρ, τῇ
ἐγκρατείαν.

35. Εὖν ἀφείλῃς τὴν αἰω' ὑπὸ λήψιν πρὸ τῇ λυπεῖν
σε δοκῶν, αὐτὸς ἐν πῶ ἀσφαλεστάτῳ ἔσθῃς. τίς
αὐτὸς; ὁ λόγῳ. ἀλλ' ἐκείμι λόγῳ. ἔσθῃ. ἐκὼν ὁ
μὲν λόγῳ αὐτὸς ἑαυτὸν μὴ ἀντέτα. εἰ δὲ τι
ἄλλο σὺ κακῶς ἔχει, ὑπολαβέτω αὐτὸ πρὸ
αὐτοῦ.

36. Quod sensus impedit, aut appetitiones, id sensitivæ animæ proprium malum est. Porro & animæ vegetativæ quicquid impedimento est, id ejus quoque malum est. Ita si mens impediatur, mente præditæ naturæ proprium id erit malum. Hæc omnia ad te transfer. Dolor, voluptas, attingunt te? viderint sensus. Expetenti aliquid obstitit? Si quidem sine legitimâ exceptione expetiisti, jam sanè ut rationalis damno afficeris. Si verò ut vulgò accipiunt, aliquid obstitit; nondum neque læsus, neque impeditus es. Mentis quidem proprias actiones nihil aliud impedire potest: non ignis, non ferrum, non tyrannus, aut calumnia, aut alia ulla quæcunque res eam possint attingere. Sphæra cùm sit, rotunda manet.

37. Indignum est, me mihi ipsi dolorem afferre, qui nullum unquam alium lubens læserim. Aliis aliæ res lætitiâ afferunt: mihi, si pars mei princeps sana sit, neque aversetur quemquam vel hominem, vel humanum casum: sed omnia placidis aspiciat oculis, omnia accipiat, usque utatur uti dignum est.

38. Disce præsens tempus tibi ipsi gratificari. Qui commendationem posteritatis magis curant, non reputant eos horum similes futuros, quos nunc ægrè ferunt, atque ipsos etiam mortales. Porro quid' omnino tuâ interest, si talibus ii vocibus te content, aut ita de te sentiant?

36. Εμποδισμὸς αἰδήσεως, κακὸν ζώτικῆς φύσεως. ἐμποδισμὸς ὁρμῆς ὁμοίως κακὸν ζώτικῆς φύσεως. ἔστι δὲ τι ἄλλο ὁμοίως ἐμποδιστικὸν καὶ κακὸν τῇ φύτικῃ καλῶσκάδῃς. ἕτως τοίνυν ἐμποδισμὸς νῦ, κακὸν νοεῶς φύσεως. πάντα δὴ ταῦτα ὅτῃ σεαυτὶ μετέφερε. πόντος, ἡ δὸν ἄπλεταί σε. ὅφεται ἡ αἰδῶσις ὁρμήσαντι ἔνσημα ἐγένετο; εἰ μὲν ἀνυπεξαίρετως ὥρμας ἡδὴ ὡς λογικῆ κακόν. εἰ δὲ τὸ κοινὸν λαμβάνεις, ἔγω βέβλαψαι, ἐδὲ ἐμπενόδιον. τὰ μὲν τοι τῇ νῦ ἴδια ἐδὲς ἄλλῃ ἐκθεν ἐμποδίζον. τότε γδ, ἐ πῦρ, ἐ σίδηρ, ἐ τύραν, ἐ βλασφημία, ἐχ ὅτιεν ἄπλεται. Οταν γένηται σφαῖρος, κυκλοτερὴς μένει.

37. Οὐκ ἀξιῶ ἐμαυτὶ λυπεῖν, ἐδὲ γδ ἄλλον πώποτε ἐκὼν ἐλύπησα. εὐφραίνει ἄλλον ἄλλο. ἐμὲ δὲ ἐὰν ὑγιὲς ἔχω τὸ ἡγεμονικόν, μὴ ὑποσφρόμβιον, μήτε ἀνθρωπὸν τινα, μήτε τῷ ἀνθρώποις συμβαινόντων. ἀλλὰ πᾶν διμενίσσιν ὀφθαλμοῖς ὁρῶν τε, καὶ δεχόμενον, καὶ χρώμενον ἐλάσφ κατ' ἀξίαν.

38. Τῦτον ἰδὲ τῷ χρόνῳ σεαυτὶ χάρισαι. Οἱ δὲ ὑπεροφημίαν μάλλον διώκοντες, ἐ λογίζονται, ὅτι ἄλλοι τοῦτοι μέλλουσιν ἐκεῖνοι εἶναι, οἷοί εἰσιν ἔτοι ὡς βαρύνται. κακῆνοι δὲ θνητοί. Τί δὲ ὅλας πρὸς σέ αὖ ἐκεῖνοι φωναῖς τοιαύταις ἀπηχῶσιν, ἢ ὑπέληψιν τοιαύτῳ πρὶ σέ ἔχασιν;

39. Tolle me, & quocunque volueris abjice, ibi enim utar genio meo propitio, id est, contento, si habeat se & agat naturæ meæ consequenter.

40. Id verò an dignum est, ut malè propterea habeat animus meus, ac seipso deterior fiat; abjectus, prostratus, anxius, perterritus? Ecquid eo dignum inveniam? Homini nihil accidere potest quod non sit humanum; ut neque bovi, viti, saxove quicquam, quod non sit ipsorum consentaneum naturæ. Quod si unicuique id contingit, quod & consuetum est, & naturale; quid est cur indigneris? nihil intolerabile tibi communis adfert natura. Sin propter extraneam aliquam rem perturbaris: non illa tibi, sed tuum de ea iudicium, molestiam affert: id verò ut aboleas, in tua est potestate. Quòd si quid eorum quæ sunt in tuis moribus, te molestat; quis est qui prohibeat ne pravæ opiniones, [quæ morum pravorum causa] emendes? Similiter si doles te hoc quicquid est, quod rectum tibi videtur, non agere; cogita cur non potius agas, quàm doleas: sin aliquod potentius obstat, noli dolere, cum non fiat tua culpa, ne agas. At videtur vivendum non esse, nisi hoc agatur: placidus ergo vitam relinque: quando & is agit, qui moritur æquus impedi-entibus.

41. Memento partem tui principem invitam evadere, cum in se tota collecta in hoc suo bono, ut ad felicitatem sibi sufficienti acquiescit,

39. Λέον με καὶ βάλε ἐπε θάλας. ἐκὼ γὰρ ἔξω τῷ
ἐμὸν δαίμονα ἴλεον, γὰρ ἔστι ἀρκέμενον εἰ ἔχει καὶ
ἐνεργεῖ καὶ τὸ ἔξω τῇ ἰδίᾳ καὶ ἀσκαδῇ.

40. Ἀρετὴ τοῦ ἄξιον, ἵνα δι' αὐτὸ κακῶς μὴ ἔχη
ἢ ψυχῇ, καὶ χεῖρον ἑαυτῇ, ταπεινωμένη, ὀρεγομένη,
συνδουμένη, πλυρομένη; καὶ τί εὐρήσεις τέττε ἄξιον;
ἀνθρώπων ἐδὲν συμβ. ἵκειν τι δυνάμει, ὅτε ἔστι ἀν-
θρώπων σύμπλωμα. ἐδὲ βοῖ, ὅτε ἔστι βοσκὸν ἐδὲ
ἀμπέλων, ὅτε ἔστι ἀμπελικὸν ἐδὲ λίθων, ὅτε ἔστι
λίθων ἰδίων. εἰ ἔν ἐκείνῳ συμβαίνει, ὅ καὶ εἶσθεν, καὶ
πέφυκεν, τί αὖ δυσχεραίνεις; ἐ γὰρ ἀφ' ὧν σοι ἔρε-
ξεν ἢ κοινὴ φύσις. εἰ μὲν διὰ τι τῷ ἐκτὸς λυπῇ, ἐκ ἐκεί-
νο σοι ἐνοχλοῖ, ἀλλὰ τὸ σὸν αἰεὶ αὐτῷ κέσμα. ἔτο γ'
ἔδωκε ἑξαλείψαι ὅττι σοὶ ὅτιν. εἰ γὰρ λυπεῖ σέ τι τῷ ἐν τῇ
σῇ διαθήσει, τὸ ὅ καλύπτει διορθῶσαι τὸ δόγμα;
ὅμως γὰρ καὶ εἰ λυπῇ, ὅτι ἐχὶ τὸ δε τι ἐνεργεῖς ὑγίαι
σοι φαινόμενον, τι ἐχὶ μᾶλλον ἐνεργεῖς ἢ λυπῇ;
ἀλλὰ ἰσχυρότερόν τι ἐπίσταται; μὴ οὐκ αὖ λυπῇ. ἐ γὰρ
περὶ σέ ἡ αἰτία τῷ μὴ ἐνεργεῖσθαι. ἀλλὰ ἐκ ἄξιον ζῆν,
μὴ ἐνεργεῖν τέττε ἀπὸ τοῦ ὅτε ἐκ τῷ ζῆν ἀμαρτίας, ὅτε
ἐνεργῶν ὅς ἀπεδνήσκει ἅμα ἴλεως πῶς ἐπὶ
μένει.

41. Μύνησαι ὅτι ἀκαταμάχητον γίνεται τὸ
ἡγεμονικόν, ὅταν εἰς ἑαυτὸ συσφραγίσῃ ἀρετῇ ἑαυτῷ
μὴ

quiescit, quod invita cogi non possit, etiamsi non instructa ratione pugnam conferat. Quid ergo fiet, si etiam à ratione parata, circumspēcte de rebus iudicet. Itaque mens ab affectibus libera, arx est: nihil enim munitius homo habet, quò refugiens superari non possit. Id qui non vidit, indoctus est: qui vidit, neque eò refugit, infortunatus.

42 Si quid cogitationes quæ primæ se offerunt animo tibi renunciant, cave aliquid tu addas. Renunciatum est, aliquem tibi malè dixisse. Esto id allatum; non tamen id quoque, esse telæsum. Video puerum ægrotare: video; sed quod in periculo sit, non video. Ad hunc modum semper insiste primis cogitationibus; nihil ipse intus adijce: ita nihil mali erit. Imò adde, sed ut qui omnia quæ in mundo eveniunt, perspecta penitus habeat. Cucumis amarus est? omitte eum: vepres in via sunt? declina eas: neque verò dicas, Curnam hæc in mundo sunt facta? Ridereris enim ab homine naturæ rerum sciente, haud secus quàm à fabro aut sutore, si damnares quòd in officina ramenta & refecamenta operum videres. Atqui hi ea possunt aliquò abjicere: universi natura nihil extra se habet. Verùm hoc in ejus arte potissimùm mirari decet, quod cùm seipsam circumscripsisset, omnia quæ in se habet, quæ obnoxia corruptioni, senioque, & nullius esse usus videantur, in seipsam transmutat, rursusque ex his alia nova efficit: ita ut neque substantiam extra se requirat,

μὴ ποῦντι ὁ μὴ θέλει, καὶ ἀλόγως παρ' αἰσθάνεται. τί
οὖν ὅταν καὶ μὴ λόγῳ φεισσεμυθίως κείνη περὶ τινος
διὰ τὸ ἀκρόπολιν ὅσιν ἡ ἐλευθέρα παθῶν διάνοια.
ἔδεν γὰρ ὀχυρώτερον ἔχει ἀνθρώπου, ἐφ' ὃ καταφυ-
γῶν ἀνάλωτος λοιπὸν ἂν εἴη. ὁ μὲν οὖν μὴ ἑωρακὼς τῶ-
το, ἀμαθής. ὁ δὲ ἑωρακὼς καὶ μὴ καταφύγων, ἀτυχής.

42. Μὴ δὲν πλέον σεαυτῷ λέγε, ὡς αἱ περιγυ-
μῶμαι φαντασίαι ἀναγγέλλουσιν. ἤγγελται ὅτι ὁ δὲ ἀνά-
σε κακῶς λέγει. ἤγγελται τὸ. τὸ δὲ ὅτι βέβλαται,
ἐκ ἤγγελται. βλέπω ὅτι νοσῇ τὸ παιδίον. βλέπω.
ὅτι δὲ κινδυνεύει, εἰ βλέπω. ἔτως ἐν μὲν αἰὲς ἐπὶ τῇ
πρώτῳ φαντασίᾳ, καὶ μὴ δὲ αὐτὸς ἐνδοθῇ ὅτι λέ-
γε, καὶ ἐδὲν σοι γίνεται. μᾶλλον δὲ ὅτι λέγε, ὡς γνω-
εἶζων ἕκαστα τὰ ἐν τῷ κόσμῳ συμβαινόντων. Σίκυθ
πικρὸς; ἄφες. βάτοι ἐν τῇ ὁδῷ; ἐκκλινον. ἀρκεῖ. μὴ
πρὸς ἐπέπης, τί δαὶ καὶ ἐγίνετο ταῦτα ἐν τῷ κόσμῳ.
ἐπεὶ καταγελαθῆσθαι ὑπὸ ἀνθρώπου φυσιολόγου, ὡς αὖ
καὶ ὑπὸ τέκτονος καὶ σκυτέας γελαθῆσθαι, καταγι-
νώσκων ὅτι ἐν τῷ ἐργαστείῳ ξέσματα καὶ φειτμή-
ματα τῇ κατασκευῇ οὐκ ὄντας. καὶ τοὶ ἐκείνοί γε
ἔχουσιν αὐτὰ ῥίψουσιν. ἢ δὲ τῶν ὅλων φύσεις ἔξω ἔδεν
ἔχει, ἀλλὰ τὸ θαυμαστὸν τῇ τέχνῃ ταύτης ὅσιν, ὅτι
φειδίσιαται ἐαυτῷ, πᾶν τὸ ἐνδον διαφθείρεσθαι καὶ
γνέσκεν καὶ ἀχρηστον εἶναι δοκῶν, εἰς ἐαυτῷ μετα-
βάλλει καὶ ὅτι πάλιν ἄλλα νεαρόν ἐν τέτων αὐτῶν

requirat, neque locum, què viliores res ejiciat: contenta suo loco, materia, & arte.

43. Neque in rebus agendis fluctuandum est, neque in communi vita turbandum, neque cogitationibus vagandum, neque omnino animus contrahendus, aut subito impetu efferendus, neque vita occupationibus inanibus atterenda. Occidunt; mactant; execrantur: quid hæc possunt, quo minus mens tua permaneat pura, prudens, modesta, justa? Quemadmodum si quis limpido & dulci fonti assistens, ei convicium faciat: ille quidem ob id non cessat puram aquam scaturire: quin & si quis lutum, aut sterces injiciat, tamen statim ille dissipabit atque eluet, neque ab iis obturabitur. Quid ergo agendum, ut fontem perennem habeas, non cisternam? Perpetuò id age ut naturâ duce te ad veram libertatem excolas, quæ cum mansuetudine, simplicitate, verecundiâ conjuncta sit.

44. Qui nescit quid sit mundus, nescit ubi sit. Qui nescit, cujus rei causa sit factus, neque quis, neque quid mundus sit, intelligit. Quorum alterutrum cui deest, is cujus gratia ipse extiterit, dicere nequeat. Quis igitur ille tibi videatur, qui plausum qualemcumque eorum pro magno ducit hominum, qui neque ubi sint, neque quid sint, ipsi sciunt? Laudari cupis ab homine, qui

αὐτῶν ἵνα μὴτε ὁσίως ἐξῶθεν χερσὶν, μὴτε ὁπλοῦν
λητὰ σαυροῦ τερα προσδένται. ἀρεκίται οὖν καὶ χό-
ρα τῇ αὐτῇ, καὶ ὕλη τῇ αὐτῇ, καὶ τέχνη τῇ ἰδίᾳ.

43. Μήτε ἐν τῷ πρᾶξι σὺν ἀποσύνει μὴτε ἐν τῷ
ὁμοίᾳ φύσει μὴτε ἐν τῷ φαντασίᾳ ἀλλὰ μὴτε
τῇ ψυχῇ καθάπαξ σπείλκεται, ἢ ἐκθόρνυται·
μήτε ἐν τῷ βίῳ ἀχολοῦται· ἐκτείνουσι, κρανομαῖσι, κα-
τάραται ἐλαύνουσι. τί οὖν ταῦτα πρὸς τὸ τὸ δυνάμει,
κρίνει καθαρόν, φρενῆρη, σάφροντα, δικαίαν; ὅτι ἂν
τις παραστὰς πηγῇ διαυγῇ, καὶ γλυκεῖα, βλάσφη-
μίᾳ αὐτῷ· ἢ ὅτι παύεται πότιμιν ἀναβλύνουσα.
καὶ πηλὸν ἐμβάλη, καὶ κοπεῖαν, τάχιιστα διασκε-
δάσει αὐτὰ καὶ ἐκαλύψει, καὶ ἐδαμῶς βαφίσσεται. πᾶς
οὖν πηγῷ ἀθναον ἔξῃς, καὶ μὴ φρέας; φῶς σεαυτῷ
πάσης ὥρας εἰς ἐλευθερίαν, καὶ εὐμενῆς, καὶ ἀπαλῆς,
καὶ ἀνδραγαθίας.

44. Οὐ μὴ μὴ εἰδὼς ὅ, τι ὅτι κόσμῳ, ἐκ οἷδω,
ὅπερ ὄν. ὅτι μὴ εἰδὼς ὅ, τι πέφυκεν, ἐκ οἷδω ὅτι
ὄν, ἐδέ τι ὅτι κόσμῳ. ὅτι δὲ ἐν τι τέτων ἀπολι-
πῶν, ἐδέ πρὸς ὅ, τι αὐτὸς πέφυκεν εἶποι. Τίς
οὖν φησὶνταί οὐ ὅτι τὸ πρῶτον ἐπαινον φῶ-
γων ἡδίων, ἢ οἱ ἐδ' ὅπερ εἰσὶν, ἕτε οἵτινες εἰσι γι-
νώσκουσιν; ἐπαινεῖται δέ τις ὑπὸ ἀνθρώπου, πρὸς
τῆς

qui seipsum spatio unius horæ ter execratur? placere vis homini, qui ne sibi quidem ipsi probatur? nisi is probetur sibi ipsi, qui ferè omnium eorum, quæ egerit, poenitentia corripitur.

45. Non jam tantum unà spirandus est circumfusus aer, sed & consentiendum cum mente quæ universa complectitur. Haud enim minus vis intellectrix ubique circumfusa est, & omni qui trahere potest, se ubique ingerit, quàm communis hic aer, omni spirare volenti.

46. Generatim malitia mundo non obest: in specie autem, nihil lædit proximum: soli ei obest, cui & concessum est, ut cum primum ita voluerit, liberari ea possit.

47. Non magis ad meam voluntas aliena pertinet, quàm vel anima ejus, vel caro. Nam etsi maximè verum est, unum nostrum esse alterius causa natum, tamen principes nostrum partes, suum quælibet dominium obtinet. Nam alioquin alterius malitia mihi esset malo: cum non sit visum Deo, ut in alterius sit potestate, esse me infelicem.

48. Sol diffusus esse videtur: atque omnino quidem fusus est, non tamen effusus.

τῆς αἰας ἐαυτῷ καταρωμένη; ἀρέσκει θεοὶς ἀν-
δρώπῳ, ὅς ἐκ ἀρέσκει ἐαυτῷ; ἀρέσκει ἐαυτῷ ὁ
μετανοῶν ἐφ' ἅπασι χρεῶν οἷς περᾶται;

45. Μηκέτι μόνον συμπνεῖν τῷ φεύχοντι αἰεὶ,
ἀλλὰ ἤδη καὶ συμφρονεῖν τῷ φεύχοντι πάντα
νοεῶν. ἔ γὰρ ἦλλον ἢ νοεῶν διωκόμενος πάντῃ κέχυ-
ται καὶ διαπεφοίτηκε τῷ σπᾶσαι διωκόμενῳ, ἢ τῷ
ἢ ἀερώδης τῷ ἀναπνεῦσαι διωκόμενῳ.

46. Γενικῶς μὲν ἡ κακία ἐδὲν βλέπει τὸν
κόσμον· ἡ δὲ καὶ μέρῳ ἐδὲν βλέπει τὸν ἑτε-
ρον· μόνῳ δὲ βλαβερά. ὅτι τέτῳ, ὃ ὑπὸ τῆς
πλῆθους καὶ ἀπληθείας αὐτῆς, ὁπόταν περὶ τῆς
θελήσῃ.

47. Τῷ ἐμῷ περαιορετικῷ τὸ τῷ πλησίον περ-
αιορετικὸν ἐπίσης ἀδιάφορον εἶναι, αἷς καὶ τὸ πνευ-
ματικὸν αὐτῷ, καὶ τὸ σαρκίδιον. καὶ γὰρ εἰ ὅτι μά-
λιστα ἀλλήλων ἐνεκεν γεγονότα· ὅμως τὰ ἡγε-
μονικά. ἡμῶν, ἔχαστον τινὶ ἰδίαν κυρίαν ἔχει. ἐπεὶ
τοι ἐμελλεν ἡ τῷ πλησίον κακία ἐμῷ κακὸν εἶναι,
ὅτῳ ἐκ ἐδοξε τῷ θεῷ, ἵνα μὴ ἐπ' ἄλλῳ ἢ τῷ ἐμῷ
ἀτυχεῖν.

48. Ο ἥλιος κατακεχύθαι δοκεῖ, καὶ πάν-
τῃ γε κέχυται, ἔ μὲν ἐκκέχυται. ἡ γὰρ χύ-
σις

sus. Fusio enim ejus, extensio. Itaque & fulgores ejus, quos nos radios, actinas ab extendendo Græci dicunt. Quæ autem sit natura radii, videre est, si inspicias lumen solis per angustum in umbrosam domum immisissum. Rectè enim immittitur, & dividitur ad objectum solidum corpus, quod ærem intercipit: ibi verò permanet, neque vel delabitur, vel cadit. Ita & intellectum fundi ac diffundi, non tamen effundi oportet: quippe ut extendatur; non vi & temerario in petu ad objecta impedimenta impingat; neque contrà concidat; sed persistet, & illustret id à quo accipitur. Id quidem, quod eum non transmittet, splendore seipsum privabit.

49. Qui mortem metuit, aut amissionem sensuum timet aut diversum sensum. Quod si amitteret sensum, nihil uniusque mali sentiet: sin alium sensum adipiscetur, aliud erit animal, neque amitteret vitam.

50. Homines unus alterius causa nati sunt. Doce igitur, aut fer.

51. Aliter jaculum, aliter mens fertur. Hæc enim etsi cauta sit, & in deliberatione versetur, rectè tamen fertur.

σὺ δὲ τὰς τούτοις ὁρῶν. ἀκτῖνες γὰρ καὶ ἀντὶ τούτου, ἐκτείνονται λέγονται. ὅπου δὲ τι ὅρῳ ἀκτῖς, ἴδοις ἂν εἰ διὰ τινος σενῶ εἰς ἐσκιασμένον οἶκον τὸ ἀφ' ἡλίου φῶς εἰσδύομενον δεύσαιο. γίνεται γὰρ κατ' εὐθὺ καὶ ὥστε διαιρεῖται δὴ πρὸς τὸ σενῶν οἶον, ὅ,τι ἂν ἀπαντήσῃ διεῖργον ἢ ἐπέκεινα αἰῶνος. ἐνταῦθα δὲ ἔστι, καὶ ἐκ κατώλειον, ἐδὲ ἐπεσε. τοιαύτῳ οὖν ἢ λύσιν καὶ διάχυσιν ἢ διανοίας εἰ) χρῆ, μηδαμῶς ἐκχυσιν· ἀλλὰ τάσιν, καὶ πρὸς τὰ ἀπαντῶντα κωλύματα, μὴ βίαιον, μηδὲ ῥαγδαίαν τλῶ ἐπέρεισιν ποιεῖσθαι· μηδεμίαν καταπίειν, ἀλλὰ ἴσασι, καὶ ἐπιλάμπειν τὸ δεχόμενον. αὐτὸ γὰρ ἑαυτὸ σερήσῃ ἢ ἀντὶ τῆς τὸ μὴ περὶ πέμπον αὐτῷ.

49. Ο ἢ θάνατον φοβόμενος, ἤτοι ἀναιδηνσίαν φοβεῖται, ἢ αἰδῶσιν ἑτεροίαν. ἀλλ' εἴτε ἐκείτι αἰδῶσιν, ἐδὲ κακῶς τινος αἰδῶσῃ· εἴτε ἀλλοιοτέραν αἰδῶσιν κτήσῃ, ἀλλοῖον ζῶον ἔσῃ, καὶ τῷ ζῆν ἐπαύσῃ.

50. Οἱ ἀνθρώποι γεγονόσιν ἀλλήλων ἕνεκεν. δίδασκε οὖν, ἢ φέρε.

51. Ἄλλως βέλῃ, ἄλλως νῦς φέρεται. ὁ μὲν τοι νῦς καὶ ὅταν εὐλαβῆται, καὶ ὅταν πρὸς τλῶ σκέψιν σρέφῃται, φέρεται κατ' εὐθὺ ἐδὲν ἡπὸν καὶ ὅπῃ τὸ περικείμενον.

52. Ingredi in principem cujusvis partem: præbere autem etiam alii unicuique ingredi in suam principalem partem.

M. A N-

52. Εἰσιέναι εἰς τὸ ἡγεμονικὸν ἐκάστου. παρέ-
χειν δὲ καὶ ἑτέρῳ παντὶ εἰσιέναι εἰς τὸ ἑαυτοῦ
ἡγεμονικόν.

ΜΑΡΚΟΥ

M. ANTONINI IMP.
de seipſo, & ad ſeipſum,

LIBER NONUS.

I. **V** Injuſtè agit, impietatis reus eſt. Etenim cùm univerſi natura ratione prædita animantia eò effecerit, ut quantum ejus dignum eſt, unum alteri proſit, noceat autem

nequaquam : qui voluntatem ejus prævaricatur, impius utique eſt in omnium decorum primam. Ac qui mentitur, etiam impietatis in eandem deam ſeſe obligat. Natura enim univerſi, eorum eſt natura, quæ ſunt : quæ verò propriè ſubſiſtunt in rerum naturâ, iis quæ quocunque modo exiſtunt, [qualia quæ fictis & falſis opponuntur] naturâ cognata ſunt. Porro autem eadem Veritas dicitur, verorùmque prima eſt cauſa. Qui itaque ſtudio mentitur, eò quod decipit, impius eſt : qui non dedita opera, eò quod ab univerſi natura diſcrepat, mundumq; adeò ipſum, quantum in ipſo eſt, miſcet ac confundit, dum Univerſi, quod decoro conſtat & ordine, naturæ repugnat. Repugnat enim

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ

αυτοκράτορος, τ' εἰς ἑαυτὸν,

ΒΙΒΛΙΟΝ Σ.

Ι.

ΑΔΙΚΩΝ, ἀσεβῶν. ἥ γὰρ τ' ὅλων φύσεως κατεσκευασμένης τὰ λογικὰ ζῶα ἐνεκεν ἀλλήλων, ὥς ἐ ἀφελεῖν μὲν ἀλλήλα κατ' ἀξίαν, βλάπτειν δὲ μηδαμῶς· ὃ τὸ βέλημα ταύτης παρβαίνων, ἀσεβεῖ δὴλονότι εἰς τὴν πρεσβυτάτην τῆς θεᾶς. ἡ γὰρ τ' ὅλων φύσις, ὅντων ἐστὶ φύσις. τὰ δ' ἐγὼ ἄντα πρὸς τὰ ὑπαρχόντα πάντα οἰκείως ἔχει. ἔτι δὲ καὶ ἀλήθεια αὐτὴ ὀνομάζεται, καὶ τ' ἀληθῶν ἀπάντων πρώτη αἰτία ἐστίν. ὃ μὲν οὖν ἑκὼν ἡδόμενον, ἀσεβεῖ καθόσον ἐξαπατῶν ἀδικεῖ· ὃ δὲ ἄκων, καθόσον διαφασεῖ τῇ τ' ὅλων φύσει, καὶ καθόσον ἀκοσμεῖ μαχόμενον τῇ τ' κόσμῳ φύσει, μάχεται γὰρ ὃ δὴ τ' ἀναντία τοῖς ἀληθείαι περιέμενον παρ' ἑαυτὴν. ἀφαιρῶν γὰρ περιελήφει ὅλην τ' φύσεως. ὣν ἀμελήσας ὅχ' οἷός τ' ἐστὶ νῦν διακεί-

enim ei, qui in contrariam partem à veris deflectit, præterquàm ipsius natura ferat, quæ ei occasiones præbuit, quibus neglectis non potest jam vera à falsis discernere. Impietatis reus is quoque est, qui voluptates tanquam bonum appetit; dolorem ut malum fugit. Hic enim necesse est sæpenumerò incuset communem naturam, quasi ea aliquid præter dignitatem bonis malisve tribuerit: propterea quod sæpe mali voluptatibus fruuntur, eaque, quibus efficiuntur eæ, possident: boni verò dolore afficiuntur, & in causas doloris incidunt. Jam qui dolorem metuit, metuet aliquando aliquid eorum, quæ in mundo fient: id verò impium est. Rursus qui voluptatem consecratur, non abstinebit se ab injustitia: id verò palàm impietas est. Oportet autem ad ea, quæ natura in utramque partem fecit indifferentia, (neque enim utraque fecisset, nisi ad utramque partem ex æquo se habuisset) eum qui naturam vult sequi ducem, similiter indifferenter esse affectum. Itaque qui dolores & voluptates, mortem & vitam, gloriam & ignominiam, quibus indifferenter utitur natura, non in eodem ponit momento; proculdubio impiè agit. Quod autem dixi, Naturam communem iis indifferenter uti, ita intelligendum est, ea scilicet iis quæ in mundo juxta originalem Naturæ impetum, (quo illa ab aliquo temporis initio complexa rationes quasdam eorum quæ essent futura, foecundisque quibusdam substantiarum, mutationum, & vicissitudinum omnium,

γεν τὰ ἡφ' ὧν ἀπὸ τοῦ ἀληθῶν. Καὶ μὴ ὁ τὰς ἡδονὰς ὡς ἀγαθὰς διώκων, τὸς ὅς πόνους ὡς κακὰ φεύγων, ἀσεβεῖ. ἀνάγκη γὰρ τῷ τοιούτῳ μέμφεσθαι πολλάκις τῇ κοινῇ φύσει, ὡς παρ' ἀξίαν τι ἀποτιμέσθαι τοῖς φαύλοις καὶ τοῖς ἀσεδαίοις· διὰ τὸ πολλάκις τὸς μὲν φαύλους ἐν ἡδοναῖς εἶναι, καὶ τὰ ποιητικὰ τέτων κλῖσθαι· τὸς δὲ ἀσεδαίους, πόνους, καὶ τοῖς ποιητικοῖς τέτοι φειπέσθαι. ἔτι δὲ ὁ φοβέμενος τὸς πόνους, φοβηθήσεται ποτε καὶ ἐστὸς μὲν τι ἐν τῷ κόσμῳ. τὸτο δὲ ἤδη ἀσεβεῖ. ὅτε διώκων τὰς ἡδονὰς, ἐκ ἀφίξεταί τ' ἀδικεῖν. τὸτο δὲ ἐναργῶς ἀσεβεῖ. χρὴ δὲ πρὸς αὐτὴν κοινὴ φύσιν ὁπίσης ἔχει· καὶ γὰρ ἀμφοτέρω ἐποίει, εἰ μὴ πρὸς ἀμφοτέρω ὁπίσης εἶχε· πρὸς ταῦτα καὶ τὸς τῇ φύσει βελομενούς ἐπεσθαι, ὁμογενήμονας ὄντας ὁπίσης διακείσθαι. ὅστις οὖν πρὸς πόνους καὶ ἡδονὰς, ἢ θάνατον καὶ ζῶν, ἢ δόξαν καὶ ἀδοξίαν, οἷς ὁπίσης ἢ καὶ ὅλων φύσεις χρῆται, αὐτὸς ἐκ ὁπίσης ἔχει, δῦλον ὡς ἀσεβεῖ. λέγω δὲ τὸ χρῆσθαι τέτοις ὁπίσης πλὴν κοινῇ φύσιν, ἀντὶ τοῦ καὶ τὸ συμβαίνειν ὁπίσης καὶ τὸ ἐξῆς γινόμενους καὶ ὁππρωτομῶν ὁρμῇ τινι ἀρχαία τῆς προνοίας, καὶ ἢ ὑπὸ τινος ἀρχῆς ὥρμησεν ἐπὶ τὴν δὲ τὴν διακόσμησιν, συλλαβῆτα τινὰς λόγους καὶ ἐστὸς μὲν

omnium, tot ac talium, quasi facultatibus constitutis ac determinatis ad condendum hunc mundum se con. ulit) vel ut principalia, vel ut principalium accessiones continuatâ serie existunt, in utramque partem pariter evenire.

2. Gratiôsius quidem erat, hominem mendacii, simulationis, luxus & superbiz omnis inexpertum mori : secunda (aiunt) navigatio est, satietate horum affectum malle potius è vitâ migrare, quàm vitiis immorari. Non dùmne te ne experientia quidem docuit, ut pestem fugias ? Pestis enim est ea intellectus corruptio, longè magis, quàm aeris quædam intemperies ista & immutatio. Hæc enim animal pestis est, quatenus vivit illud : hæc hominum, qua ratione sunt homines.

3. Mortem non contemne, boni tamen consule ; quippe rem ex iis unam, quas natura decrevit. Quale enim est juvenescere, senescere, augere, vigere ; dentes, barbam, canos ferre ; liberos creare, uterum ferre, parere, reliquæque naturales effectiones, quas tempora vitæ adferunt ; tale est etiam dissolvi. Hominis itaque ratione utentis est. non omnino neque violenter, neque superbè circa mortem se gerere ; sed opperiri eam, tanquam unam è naturalibus actionibus : perinde atque nunc expectas, quando foetus ex utero tuæ uxoris edatur ; ita expectanda etiam hora, qua animula tua ex his quasi velamentis excedat. Quod si rude quidem, sed tamen quod cor attingere possit,

μῆκων, καὶ δυνάμεις γονίμους ἀφοείσασα, ὑπο-
είσεων τὸ, καὶ μεταβολῶν, καὶ διαδοχῶν
ταύτων.

2. Χαλεπὲς ἔργον μὲν ἦν ἀνδρὸς ἀγευστον ψευδολογίας,
καὶ πάσης ὑποκρίσεως καὶ τρυφῆς καὶ τύφου γυμνόμηνον, ἐξ
ἀνθρώπων ἀπαλθεῖν. τὸ δ' οὐκ ἰσχυρὰν γὰρ τέτταν
ἐποπτεῦσαι, δεύτερος πλῆξ, ἢ παρερῆσθαι παροκλή-
θαι τῇ κακίᾳ· καὶ ὅπως σε ἐδὲ ἡ πείρα πείθει φεύγειν
ἐκ τῆς λοιμῆς· λοιμὸς γὰρ διαφθορὰ διανοίας πολλῶν γὰρ
μᾶλλον, ἢ τῶν ἢ τῶν ἀνικηχυμένων τότε πνεύματι τοι-
σάδε τις δυσκράσια καὶ ὑπὸ αὐτῇ μὲν γὰρ ξαίων λοι-
μὸς καθύζωα ὅστις ἐκείνη ὁ ἀνθρώπων καθὼς ἀνθρώ-
ποι εἰσιν.

3. Μὴ καταφρονεῖ θανάτου, ἀλλὰ εὐαρίσκει αὐτῷ,
ὡς καὶ τέττε ἐνδὲς ὅστις, ὡς ἡ φύσις ἐθέλει. ὅτι γὰρ ὅστις
τὸ νεῖσσαι, καὶ τὸ γηρῆσαι, καὶ τὸ ἀυξήσασθαι, καὶ τὸ ἀκ-
μάσαι, καὶ ὁδόναι, καὶ γένεσθαι, καὶ παλαιὰ ἐργαῖον, καὶ
σπείρειν, καὶ κυοφορῆσαι, καὶ ἀποκυλῆσαι, καὶ τὰ ἄλλα
τὰ φυσικὰ ἐνεργήματα, ὅσα αἱ τῆς σὺ βίης ὄντα φέ-
ρουσιν τοῦτο καὶ τὸ διαλυθῆναι. τὸτο μὲν οὐκ ἔστι ἀν-
θρώπινον ὅτι λελογισμένον, μὴ ἀλογητὸς, μηδὲ ὥστ-
κως, μηδὲ ὑπερπάντως πρὸς τὸ θάνατον ἔχειν· ἀλλὰ
περιμένειν ὡς μίαν τῶν φυσικῶν ἐνεργειῶν. ὡς νῦν
περιμένει, πότε ἐμβρυον ἐκ τῆς γαστρὸς τῆς γυναικὸς
ἐκτελέσθαι· ὅπως ἐκτελέσθαι τὸ ὄντα ἐν ἡ τὸ ψυχά-
ειν

possit, documentum expetis ; Omnino ut facile feras mortem efficiet, si cogites, quales ii sint à quibus discedas, & à quorum morum sit animus tuus separandus colluvie. Irasci quidem iis qui tecum vivunt, nequaquam debes, sed eorum curam gerere, iisque placidum te præbere : Cogitandum tamen tibi est, te ab hominibus non idem tecum sentientibus discedere. Hoc enim unum erat, quod poterat retinere in vita, si datum tibi fuisset vivere cum iis, qui eadem sentirent. Nunc vides quàm laboriosa res sit inter diversa sentientes vitæ societas ; ut dicere debeas, O mors, veni celerius, ne quando ipse quoque mei ipsius obliviscar.

4. Qui peccat, sibi ipsi peccat: qui injustè agit, sibi ipsi injustè agit, seque malum efficiens ipsum, lædit. Sæpenumero injuriam facit is qui nihil agit ; non is modò qui agit.

5. Si adsit certa de rebus sententia, & actio societatem humanam spectans, & animus ita affectus, ut boni consulat omnia quæ à supremâ causâ proficiuntur, sufficit. Opinionem tolle, siste impetum animi, extingue appetitum, partem principalem liberam, sibi que intentam serva.

6. Vna anima brutis animantibus est distributa : una mens rationem adeptis : quemadmodum una est terrenorum terra, & unam lucem videmus, unum ærem trahimus, quæcunque videndi & vivendi vim habemus.

Quæ

εἶδον σε ἢ ἐλύντῃ τῷ ἐκπεσεῖται. εἰ δὲ καὶ ἰδιωτικὸν
 πρῶτον γὰρ ἀφ' ἑαυτοῦ δέλεται, Μάλιστα σε εὐκολον
 πρὸς τὸ θάνατον ποιήσει, ἢ ὅπως αἰσῖς ἢ ὅτι τὰ ὑποκεί-
 μενα, ὧν μέλλεις ἀφίστασαι, καὶ μετ' οἷων ἡθῶν ἐκεί-
 νῃς ἢ ἐμπειρουμένη. προσκόπεται μὲν γὰρ αὐτοῖς
 ἥκιστα δεῖ, ἀλλὰ καὶ κηδεσθαι, καὶ πρὸς φέρειν. μεμ-
 νῆσθαι γὰρ τοῦ ὅτι ἐκ ἀπ' ἀνθρώπων ὁμοδογματέντων
 σὺ ἢ ἀπαλλαγὴ εἶσαι. ἢ το γὰρ μόνον εἴθε ἀρεὰ ἀνθεῖλ-
 κει ἀν κατεῖχεν ἐν τῷ ζῆν, εἰ συζῆν ἐφείλο τοῖς τὰ
 τοιαῦτα δόγματα. πεπεποιημένοις. νῦν δ' ὁρᾷς
 ὅπως ὁ κόπῃ ἐν τῇ διαφωνίᾳ τὸ συμβιώσεις. ὥς
 εἰπὲν, θάπτον ἐλθῇς ὡς θάνατος, μή τι καὶ αὐτὸς ἐπι-
 λάθωμαι ἐμαυτῷ.

4. Ο ἁμαρτάνων ἑαυτῷ ἁμαρτάνει. ὁ ἀδικῶν ἑαυ-
 τὸν κακοῖς, κακὸν ἑαυτὸν ποιῶν. ἀδικεῖ πολλάκις ὁ
 μὴ ποιῶν τι, ἐ μόνον ὁ ποιῶν τι.

5. Αρετὴ ἢ παρῶσα ὑπόληψις καταληπτικὴ, καὶ ἢ
 παρῶσα πρῶξις ποιωνικὴ, καὶ ἢ παρῶσα διάθεσις
 εὐαρεστικὴ πρὸς πᾶν τὸ παρὰ τὸ ἐκ τῆ αἰτίας συρ-
 ραῖνον. Εξαλείφει φαντασίαν, σῆσαι ὁρμήν, σβέσαι
 ὀρεξίν, ἐφ' ἑαυτῷ ἔχειν τὸ ἡγεμονικόν.

6. Εἰς μὲν τὰ ἄλογα ζῶα, μία ψυχὴ δίδηται. εἰς δὲ
 τὰ λογικὰ μία νεκρὰ ψυχὴ μεμείκειται. ὥστε καὶ μία
 γῆ ἐστὶν ἀπάντων τῶν ζώων, καὶ ἐνὶ φωτὶ ὁρῶμεν, καὶ ἐν
 αἰθέρι ἀναπνέομεν, ὅσα ὁρατὴ καὶ ἐμφυχα πάντα.

Quæ commune aliquid habent, contendunt ad id quod eſt ejuſdem generis. Omne terrenum ad terram vergit; omne item humidum, aut æreum ad ſuum itidem genus; ita ut neceſſe ſit vi ea inde intercludi. Ignis ſurſum effertur, propter elementarem ignem: omnis verò qui hic eſt ignis, ſimul urere ita paratus eſt, ut omnis materia paulò ſiccior facilè ignem concipiat, quia minus eſt in ejus temperie quod inflammationem prohibeat. Itaque & omne id quod communis mentis eſt particeps, ſimiliter ad id quod cognatum eſt contendit, atque etiam multò magis. Quanto enim eſt aliis rebus præſtantius, tanto & paratius ut commiſceatur cum eo quod ejuſdem eſt generis. Itaque apud ipſa ſtatim bruta inventa ſunt examina, greges, pullorum educationes, atque id genus quaſi amores. Anima enim jam in hiſ eſt, & quanto quodque præſtantius eſt naturâ, tanto quod in unum conducendi conciliandiq; vim habet in eo validius: unde quod nec in plantis, nec in lapidibus aut lignis invenitur. At apud ratione prædita animalia, civitates ſunt, & amicitia, & domus, & concilia: inter ipſa quoque bella, pacta & induciæ. Apud adhuc præſtantiora, etiam ex longè diſtantibus invicem unitio quædam conſtat, ut apud aſtra; adèd ſublimior excellentiæ gradus ad occulto naturæ conſenſu & illa devincienda inter ſe quæ locorum diſtantiâ ſemotiſſima, ſuffecit. Hæc, natura: quo jam ſucceſſu, videamus. Apud ea tantùm, quæ mentem habent, obli-

Ὡσα κοινῇ τινὲς μετέχει, ὥστε τὸ δυνάμει παύ-
 δεῖ. Τὸ γινώσκει πᾶν βέβαιον ἐπὶ γινώσκει τὸ ὑπερ-
 πάν, σύμφωνον τὸ ἀερώδεις, ὁμοίως ὥστε χρῆσιν
 ὅτι διανεγρόντων καὶ βίας. Τὸ πῦρ ἀναφύει μὲν,
 διὰ τὸ σιγῆσθαι πῦρ. πάντι δὲ πᾶσι ἐνταῦθα
 πῦρ τὸ (καὶ ἐκπλεῖσθαι ἑτοιμον ὅπως ὥστε καὶ πᾶν
 τὸ ὑλικὸν τὸ ὀλίγον ξηρότερον, εὐεξαπλὸν ὅτι),
 διὰ τὸ ἐλαττον ἐγκεκεσθαι αὐτῷ τὸ πωλυτι-
 κὸν ὥστε ἐξαπλὸν καὶ τοίσι πᾶν τὸ κοινῇ πα-
 ρεῖ οὐσεως μετόχον, ὥστε τὸ ἀνυμνῶν ὁμοίως
 ἀπεύδει, ἢ καὶ μᾶλλον ὅτι γὰρ βεῖ κρείττον ὥστε
 τὰ ἄλλα, τοσούτω καὶ ὥστε τὸ συγκριῖσθαι πρὸς
 ὁπότε καὶ (καὶ ἐκπλεῖσθαι ἑτοιμότερον. εὐθὺς γὰρ ὅτι
 πᾶν τὸ ἀνυμνῶν εὐεσθὶ σφαιρῇ, καὶ ἀνέλας, καὶ τετα-
 ησφίαι, καὶ ὅτι ἐσφαιρῇ. ψυχὰς γὰρ ἡδὴ ἦσαν ἐν-
 ταῦθα, καὶ τὸ (καὶ ἐκπλεῖσθαι ἑτοιμότερον ἐπι-
 τηρῶν ὁμοίως, ὥστε ὅτι ἐπὶ σφαιρῇ μὲν, ὥστε ὅτι
 λίθων, ἢ ξύλων. ἐπὶ δὲ τὸ λογικῶν ζώων, πόσι-
 τεῖαι, καὶ φιλῖαι, καὶ οἰκοί, καὶ σύλλογοι. καὶ ἐν πο-
 λέμοις σιωθῆσαι καὶ ἀνοχά. ὅτι δὲ τὸ ἐπὶ κρείττο-
 νων, καὶ ἐν διενεχότων τρόπον τινα ὁμοίως ἀπε-
 ση, εἰ καὶ ἐπὶ τὸ ἀνυμνῶν. ὅπως ἡδὴ τὸ κρείττον ἐπα-
 νάβασιν συμπαθεῖται καὶ ἐν διενεῖσιν ἐργάσασθαι
 ἐδωῖατο. ὅρα οὖν τὸ νῦν γινόμενον. μόνον γὰρ τὰ
 τοσούτω νῦν ἐπιλέλκεται τὸ ὥστε ἀλλήλων ἀπεσθῆς καὶ

vio mutui studii & consensus reperitur, & hic modo confluendi, ut ita dicam, naturalis appetitus non conspicitur. Sed fugiant homines licet; à naturâ prævalente comprehensi tenentur. Videbis autem id quod dico, si animum advertas. Facilius enim invenies terreum aliquid nulli terreno adjunctum, quàm hominem ab hominibus penitus avulsum.

7. Fructum fert & homo, & Deus, & mundus, suo unumquodque tempore : nam quod de vite & id genus aliis usu loquentium magis hoc tritum & vulgare est, nihil hoc ad rem. Ratio fructum fert & communem & proprium, nascunturque ex eo alia quædam ejusmodi, qualis est ratio.

8. Peccat aliquis? Si potes, melius illum doce : sin verò, memineris mansuetudinem tibi propterea datam : nam & ipsi dii illis sunt clementes, qui & nonnullis ad consequendam sanitatem, divitias, & gloriam, auxilium ferunt : adeò sunt benigni. Id & tibi licet, neque impedit quisquam.

9. Labora, non ut miser, neque ut qui vel misericordiam, vel laudem consequi studeas : id unum tibi sit propositum, agere secundum civilem rationem.

10. Hodie ex omni quæ me circumstabat evasi calamitate : imò verò, omnem, dic potius, foras ejeci calamitatem : nihil enim extrà erat, sed omnia intus in opinione mea.

11. Omnia hæc & usu, familiaria ; & duratione, momentanea ; & materiâ, sordida : omnia

σωτηρίας, καὶ τὸ σύρρουν ὥδε μόνον ἐβλέπεται.
ἀλλ' ὅμως καὶ τοὶ φεύγοντες πεικαταλαμβάνονται.
κρατῇ γὰρ ἡ φύσις. ὅφει δὲ λέγω παραφυλάσσων.
ἴασσον γοῦν εὖρετι τις ἄρ γεῶδές τι μηδενὸς γεῶ-
δους περιπατῶμενον, ἢ ὡς ἄνθρωπον ἀνθρώπου ἀπε-
χισμῶν.

7. Φέρει καρπὸν καὶ ἄνθρωπος, καὶ θεός, καὶ ὁ
κόσμος. ἐν τῇ οἰκίᾳ οὖν ὡραίς ἔχαστα φέρει. εἰ δὲ ἡ
σωτήρεια κυρίως τέτριφεν ὅτι ἀμπέλου καὶ τῇ ὁμοίᾳ,
ἡδὲν τῆτο. ἐλόγος δὲ καὶ κοινὸν καὶ ἰδίον καρπὸν ἔχει,
καὶ γίνεται ἐξ αὐτῆ τοσαῦθ' ἕτερα, ὅποῖόν τι αὐτὸς
ἔστιν ὁ λόγος.

8. Εἰ μὲν δυνάσται, μεταδίδασκα· εἰ δὲ μὴ, μίμ-
νησθ' ὅτι πρὸς τὸ ἡ εὐμένειά σοι δέδοται. καὶ οἱ θεοὶ
δὲ εὐμενεῖς τοῖς τοῖς τοῖς εἰσίν. εἰς ἔνια δὲ καὶ σωκε-
γῶσιν, εἰς ὑγίαιαν, εἰς πλῆτον, εἰς δόξαν ἕως εἰς
χρησίοι. ἔξεσι δὲ καὶ σοι. εἰ ἐμπέ, τίς ὁ καλύων;

9. Πόνει μὴ ὡς ἀθλιός, μηδὲ ὡς ἐλεεινός ἢ θαυ-
μάζεσθαι θέλων· ἀλλὰ μόνον ἐν θέλει, κινῆσθαι καὶ
ἰσχεσθαι, ὡς ὁ πολιτικὸς λόγος ἀξιοῖ.

10. Σήμερον ἐξῆλθον πάσης περιστάσεως. μᾶλλον
δὲ ἐξέβαλον πᾶσαν φείσαν. ἔξω γὰρ ἔκ ἦν, ἀλλὰ ἐν-
θον ἐν τῇ ὑπολήψει.

11. Πάντα ταῦτα σωτήρ μὲν τῇ πείρᾳ· ἐφί-
μερον δὲ πρὸ χεῖρον· ῥυπαρὰ δὲ τῇ ὑλῇ· πάντα

nia talia, qualia erant etiam apud illos, quos sepelivimus.

12. Res ipsæ extra fores stant; nihil ipsæ de seipsis norunt, neque pronunciant. Quid igitur de illis pronunciat? ratio. Non in passione, seu affectione, sed actione bonum & malum civilis animalis ratione præditi: sic ut neque virtus, neque vitium in affectione, sed actione. Lapidem in altum coniecto nihil neque mali accidit si decidat; neque boni, quod in sublime effertur.

13. Introspecte eorum animos, & videbis quos iudices timeas, & ut ipsi de seipsis iudicent.

14. Omnia sunt in mutatione, ac tu ipse quoque in perpetua alteratione, ac quodammodo corruptione. Quin & totus mundus.

15. Alterius est peccatum; ibi relinquendum.

16. Actionis cessatio, appetitus, opinionis quies, ac quasi mors; nihil mali. Transi nunc ad ætates, ut pueritiam, adolescentiam, juventutem, senectam: horum omnium mutatio, mors quædam est: nunquid mali? Transi deinde ad vitam sub avo actam, sub matre, sub patre: quinetiam alias multas vicissitudines, mutationes & cessationes inveniens, quare ex teipso, an quid in illis mali? Ergo neo in totius tuæ vitæ fine, quiete, ac mutatione, quid mali.

17. Perpende mentem tuam, universi, ac proximi: tuam, ut eam justam reddas: universi, ut recordere cuius pars sis: proximi,

ut

νῦν οὕτως ἐστὶ ἐκείνων, ὅς καταθέσαμεν.

12. Τὰ περὶ γένηματα ἔξω θυρῶν ἔστηκεν, αὐτὰ ἐφ' αὐτῶν μηδὲν μῆτε εἰδότες περὶ αὐτῶν, μῆτε ὑποφαινόμενα. τί οὖν ὑποφαίνεται περὶ αὐτῶν τὸ ἡγεμονικόν; Οὐκ ἐν πείσει, ἀλλ' ἐν ἐργείᾳ τὸ ἥ λογικῶς πολιτικῶς καὶ κακὸν καὶ ἀγαθόν. ὅσπερ ἐδὲ ἡ ἀρετὴ καὶ κακία αὐτῶ ἐν πείσει, ἀλλὰ ἐν ἐργείᾳ. Τῷ ἀναρρίφοντι λίθον ἐδὲν κακὸν τὸ κατενεχθῆναι ἐδὲ ἀγαθὸν τὸ ἀνενεχθῆναι.

13. Διέλθε ἔσω εἰς τὰ ἡγεμονικά αὐτῶν, καὶ ὅφει τίνας κείας φοβῆ, οὕτως καὶ περὶ αὐτῶν ὅσας κείας.

14. Πάντα ἐν μεταβολῇ. καὶ αὐτοὶ σὺν ἐν δὲ ἰσχυρῶς ἀλλοιωσῶσι, καὶ κατὰ τι φθορᾶ. καὶ ὁ κόσμος ὅς ὅλος.

15. Τὸ ἄλλο ἀμάρτημα. ἐκεῖ δὲ καταλιπέιν.

16. Ἐνεργείας ὑπὸ λῆξιν, ὁρμῆς, ὑπολήψεως, παύλας, καὶ ὅς θάνατος, ἐδὲν κακόν. μέτιθι νῦν ἐπὶ ἡλικίαν, ὅς ἢ παιδικήν, ἢ ἢ μερικήν, ἢ νεότητα, τὸ γῆρας. καὶ γὰρ τέτων πάσα μεταβολὴ θάνατος; μῆτι θενόν; μέτιθι νῦν ὅτι βίον ἢ ὑπὸ τῷ πατρὶ, εἴτα ἢ ὑπὸ τῇ μητρὶ, εἴτα ἢ ὑπὸ τῷ πατρὶ, καὶ ἄλλας ὅς πολλὰς διαφορὰς καὶ μεταβολὰς καὶ ὑπολήψεις διείσπων, ἐπεράτα σεαυτῶν, μῆτι θενόν; ὅτως τοίνυν ἐδὲ ἢ ἢ ὅλας σε βίον λῆξιν, καὶ παύλας, καὶ μεταβολή.

17. Τρέχε ὅτι τὸ σεαυτῶν ἡγεμονικόν, καὶ τὸ ἢ ὅλας, καὶ τὸ τέτυ. τὸ μὲν σεαυτῶν, ἵνα νῦν δικαίον

ut videas sitne in ea ignoratio, an verò prudentia. Simul & illud tecum reputabis, cognatæ illum esse naturæ : & ut ipse tu ad complendum corpus civile factus es, ita omnem actionem tuam ad vitam civilem complendam facere debere. Etenim quæcunque tua actio non ad societatem humanam, tanquam finem vel propinquum, vel remotum refertur, illa verò vitam interpellat, & unitatem ejus solvit, ac seditiosa est, ut in populo si quis partes suas à reliqui corporis unitate & concordia divellat.

18. Puerorum iræ, ludicra : spiritus qui cadavera gestant; ut eo efficacius accidat id quod est in Necyæ.

19. Vade ad qualitatem formæ, eamque à materia secretam considera; tum quàm diu permanere omnino possit ea propria qualitas.

20. Passus es innumera, quod in mente tuâ, ea agente, ad quæ facta est, ut in eo quod ad foelicitatem tibi sufficiat, hætenus non acquievisisti. Sed sufficiat quod hætenus.

21. Cum te alius reprehendit, aut odit, his aut aliis contra te verbis exclamat; aspice eorum animulas: intra, & vide quales sint. Cernes nihil esse cur labores, hoc vel illud de te tales judicent. Bene quidem iis velle debes: natura enim amici sunt, eosque dii omni ratione per insomnia, vaticinia, iis in rebus adjuvant, quas ipsi pro magnis habent.

22. Supra,

αὐτὸ ποιήσης. τὸ δ' ἴδιον εἶναι συμνημονεύσεις τίνῃ
μέρῃ εἶ. τὸ δ' τότε, ἵνα ἐπισήσεις πότερον ἀγνοία,
ἢ γνώμη. καὶ ἅμα λογίστη ὅτι σύγχετες. ὡς περ αὐ-
τὸς σὺ πολιτικῷ συστήματι συμπληρωτικὸς εἶ,
ἦτας καὶ πᾶσα πρᾶξις σὺ συμπληρωτικὴ ἐστὶ
ζωῆς πολιτικῆς. ἥτις ἐὰν οὐ πρᾶξις σε μὴ ἔχη τῇ,
ἀναφορὰν, εἴτε πρὸς σεαυτὸν, εἴτε πρὸς ἄλλον ὅτι τὸ κοι-
νωτικὸν τέλει, αὕτη διασπᾷ τὸ βίον, καὶ ἐκ ἐαυτοῦ
εἶ, καὶ σασιώδης ὅσιν, ὡς περ ἐν δῆμῳ ὃ τὸ καθ' αὐ-
τὸν μέρῃ διιστάμεν ἀπὸ τῆς τοιαύτης συμφωνίας.

18. Παιδίον ὀργαλὶ, καὶ παίγνιαι, καὶ πνευμάτια,
περὶ βασιλεύοντα, ὥστε ἐκργέστερον θεωρεῖσθαι τὸ
τὸ νεκύας.

19. Ἰθὺ ὅτι τὸ πάθος τὸ αἰτίον, καὶ ἀπὸ τῆς ὑλικῆς
αὐτοῦ φειγνύμενος θέαται, εἴτα καὶ τὸ χρόνον φησὶ
ἴσον πλείον ὑφίσταται πείρακα τῆς τοιαύτης ποιότητος.

20. Ἀνέτης μυρία, διὰ τὸ μὴ ἀρεκείδης πρὸς τὴν ἡγε-
μονικῶν ποιότητι ταῦτα οἷα καλεσκέυαται ἀλλὰ ἄλλως.

21. Ὅταν ἄλλῃ φέγη σε, ἢ μισῇ, ἢ τοιαῦτά τι-
να ἐκφράσῃ, ἔρχε ἐπὶ τὰ ψυχάκια αὐτῶν. δὶελ-
θεῖς ἐσθ, καὶ ἴδε ποῖοί τινες εἰσὶν. ὅφει, ὅτι ἐδεῖ σε
παῖδα, ἵνα τέτοις τί ποτε πρὸς σὺ δοκῇ. εὐνοεῖ,
μὴ τοῖς αὐτοῖς δεῖ. φύσει γὰρ φίλοι. καὶ οἱ θεοὶ τὴν παν-
τοίας αὐτοῖς βοηθοῖ, δι' ὁρεῖων, διὰ μαντεῶν, πρὸς
ταῦτα μὴ τοῖς πρὸς ἀλλήλους διαφέρονται.

22. Ταῦτα

22. Supra, infra; ab uno ævo in alterum, rerum omnium quidam quasi circulus est. Et aut de singulis, quicquid est, aut accidit, considerat mens Univerſi: quod si est, quæcunque sunt ab illâ constituta, æqui bonique consulas oportet: aut semel illa de universo deliberavit, cætera autem ex necessitate consequentis, & quodammodo aliud in alio; ut atomos, & individua dicere liceat. Ad summam, Sive Deus sit, rectè omnia habent: sive temerè sunt omnia, ne tu quoque, tuum est providere.

23. Jam nos omnes terra occultabit: post ipsa quoque mutabitur, & res deinde aliæ in alias in infinitum mutabuntur. Enimverò qui hos mutationum & vicissitudinum æstus considerabit, eorùmque celeritatem, is omnia mortalia contemnet. Torrentis instar, mens universi rapit omnia.

24. Sed & isti politici, &, ut sibi videntur, philosophicè pragmatici homunciones, muculi pleni, quàm viles? ô bone, quid illud rei? quod nunc natura possit, eò contende si liceat, neque cura, an sit aliquis mortalium hoc cogniturus. Neque tu Platonis Rempubl. spera: sed contentus esto, si vel minimum procedant: huiusque ipsam processum cogita quàm non sit exiguus. Mutat igitur aliquis illorum suas opiniones? atqui sine harum mutatione, quid omnis eorum gloriatio, quàm servitus gementium, & persuasos se esse simulantium? Vade nunc & Alexandrum, & Philippum, & Demetrium Phalereum mihi narra. Viderint an scierint

22. Ταῦτά ὄντι τὰ τῷ νόσῳ ἐγκύκλια, ἀνω κά-
τα, ἐξ αἰῶνος εἰς αἰῶνα. Καὶ ἦτοι ἐφ' ἕκαστον ὄρμα
ἢ τῷ ὅλῳ διάνοια· ὅταν εἰ ἔστιν, ἀποδέχου τὸ ἐκείνης ὄρ-
μητὸν ἢ ἀπαξ ὥρμησε, τὰ δὲ λαιπά, κατ' ἐπακα-
λέσκειν, καὶ τί ἐν τίνι. σφόδρον γὰρ τινα ἄτομοι, ἢ
ἀμερεῖ. τὸ δὲ ὅλον, εἴ τις θεός, εὖ ἔχει πάντα· εἴτε
τὸ εἰκῇ, μὴ καὶ σὺ εἰκῇ.

23. Ἡ δὲ πάντας ἡμᾶς γῆ καλύψει, ἔπειτα καὶ
αὐτὴ μεταβαλεῖ. κακίῃνα εἰς ἀπειρον μεταβαλεῖ. καὶ
πάλιν ἐκείνα εἰς ἀπειρον. τὰς γὰρ ὀπκυματώσεις τῷ
μεταβολῶν καὶ ἀλλαιώσεων ἐνθυμικῶς τις, καὶ τὸ
τάχῃ, παντὸς θνητοῦ καταφρονήσει. χειμάρρης ἢ
τῷ ὅλῳ ἀντίτα, πάντα φέρε.

24. Ὡς εὐέλπῃ δὲ καὶ τὰ πολιτικά ταῦτα, καὶ ὡς
αἰσθάνεται φιλοσόφου· περὶ τὸ ἀνθρώπινα, μὴ ὡς με-
τά; ἀλλὰ πότε, τί ποτε; ποίηται, ὃ νῦν ἢ φύσις ἀπα-
τεῖ. ὁρμησὺν ἐὰν δεδῶται. καὶ μὴ φειδέλιπε ἔτι
εἴσεται. Μηδὲ τῷ Πλάτῳ πολιτείαν ἐλπίζει,
ἀλλὰ ἄρα εἰ τὸ βραχύτατον φέρεται. καὶ τότε αὐτῇ
τὴν ἐκβασιν, ὡς ἢ μικρὸν τι ὅτι διαρεῖ. Δόγμα γὰρ
αὐτῶν τίς μεταβάλλει; χωεῖς δὲ δογμάτων μετα-
βολῆς, τί ἄλλο, ἢ φιλεία σενόντων, καὶ πείθεσθαι περ-
ποικικῶν. Ὑπαγε νῦν καὶ Ἀλέξανδρον, καὶ Φίλιπ-
πον, καὶ Δημήτριον τῷ Φαλιγία μοι λέγε, ὅφονται
εἰ εἶδον τί ἢ κοινὴ φύσις ἦν ἔλε, καὶ ἑαυτοὺς ἐπαι-
δαγώγη-

scierint quid communis voluerit natura, & an seipsos sub disciplina tenuerint. Quod si tumultuati sunt, & insolentius se gesserunt, nemo me damnavit, ut cogar eos imitari. Opus philosophiæ simplex est & verecundum. Noli mihi persuadere fastum, qui præ se ferat gravitatem.

25. Supernè contemplari infinita armenta, sacrificia, omnimodam, in tempestatibus & serenitate, navigationem : quæ facta sunt, quæ simul nata, quæ item decesserunt. Considera etiam vitam eorum qui ante te ; & eorum qui post te vivent : horum etiam, qui hodie apud Barbaros vivunt : quàm multi eorum ne nomen quidem tuum sciant, multi statim obliviscuntur, multi cùm te nunc laudent, statim sunt culpaturi. Denique quàm res nullius momenti sit memoria aut gloria, aut aliud quidvis humanum. Hoc igitur unum tibi curæ sit : Vacuitas perturbationum in his quæ ab extrinseca causa accidunt ; justitia in iis actionibus, quarum tu ipse es causa : hoc est, impetus animi, & actio, quæ finem habeant unicum, societatem humanam ; ut quod unum tuæ naturæ sit consentaneum.

26. Multa supervacanea ex his quæ te perturbant, præcidere potes, quæ tota in tua sunt opinione sita, multùmque laxitatis & spatii tibi acquirere.

27. Totum mundum animo concipe, & sempiternum ævum cogitatione comprehende ; tum celerem singularum rerum mutationem

δαιμόνισαν οἱ ὃ ἐπιδράσθισαν, ἔδεις με κατα-
κίκεται μιμῆσαι. ἀπλῶν ὅτι καὶ αἰδῆμον τὸ φι-
λοσοφίας ἔργον. Μὴ με ἀπαγε ὅτι σιμνοτυ-
φίαν.

25. Ἀνοθεν ὀπιθεωρεῖν ἀγέλας μακίας, καὶ τελευτᾶς
μακίας, καὶ πλῶν παντοῖον, ἐν χειμῶσι καὶ γαλήναις,
καὶ διαφορᾶς γινομένων, συγγινομένων, ἀπεγγινομένων.
Ἐπινόει καὶ ὃ ὅτι ἄλλων πάλαι βίβλια μόνον βίον, καὶ
μετὰ σὲ βιωθισύμνον, καὶ ὃ νῦν ἐν τοῖς βαρβάρους
ἔθνεσι βιόμνον. καὶ ὅσοι μὲν ἔδ' ὀνομά σε γινώσκουσιν,
ὅσοι καὶ τάχιστα ὀπλήσονται. ὅσοι καὶ ἐπαινεῖντες ἴσως
νῦν σε, τάχιστα φέξουσιν. καὶ ὡς ἔτε ἡ μνήμη ἀξιόλοβον
γε, ἔτε ἡ δόξα, ἔτε ἄλλό τι. τὸ σύμπαν, Ἀταρα-
ξία μὲν περὶ τὰ ὑπὸ τ' ἐκτὸς αἰτίας συμβαίνοντα. δι-
καιοῦτος καὶ ἐν τοῖς ὅτις τ' ἐκ σὲ αἰτίαν ἐκργαμύροισι.
τυτέστιν ὁρμὴ καὶ περῆσις, καταλήγουσα ἐπ' αὐτὸ
τὸ κοινωνικῶς περῆσαι, ὡς τὸτό σοι κατὰ φύ-
σιν ὄν.

26. Πολλὰ φησὶ καὶ φηλεῖν τ' ἐνοχλῶντων σοι
δυνάσαι, ὅλα ὅτι τῇ ὑπολήψει σε κέμωρια καὶ πολυ-
λίω εὐρυχωρίαν φησὶ ποιήσεις ἥδη σεαυτῷ.

27. Τὸν ὅλον κόσμον περικληρῆναι τῇ γνώμῃ,
καὶ ὃ αἰδῖον αἰῶνα φησὶ νοεῖν, καὶ τὴν τ' καὶ μέρθ' ἐν-
σε περῆματ' ταχῆαν μεταβολὴν ὀπνοεῖν. ὡς
βεαχὺ

nem: breve scilicet esse tempus ab ortu ad interitum; id verò quod hunc sequitur, idque quod illum præcessit, infinitum. Omnia quæ vides, celerrimè interibunt: hi quoque, qui eorum interitum vident, ipsi quoq; innox peribunt. Qui decrepita senectâ moritur, idem feret cum eo, qui immatura morte cadit.

28. Quænam sunt eorum mentes, quibus rebus student, quæ habent in honore, quæ amant? Cogita te nudas ipsorum mentes intueri: Cum vituperando obesse, aut prodesse laudando se putant; hem, quantum vanæ opinionis!

29. Amissio vitæ nihil est aliud quàm mutatio: hæc autem delectatur natura universi, secundum quam omnia fiunt rectè. Ab æterno res omnes ejusdem formæ, sicque erit in infinitum. Quid ergo dicis omnia facta, & futura malè? Ergo nullus inter tot deos repertus est, qui ea corrigeret, sed damnatus est mundus ut perpetuis malis conflictetur?

30. Vide quàm putris sit omnium rerum materia; aqua, pulvis; ossicula, foetor: rursus, calli terræ, marmora: fæces, aurum & argentum. Vestis Imperatoria, villi: purpura, sanguis: omnia reliqua ejusdem modi. Etiam vita tua quæ spiritu constat, aliquid tale, atque ex his in hæc mutatur.

31. Satis miseræ vitæ est, & murmuris, & mimicæ gesticulationis. Quid perturbaris?
qui

βραχὺ μὲν τὸ ἀπὸ θνήσκουσας μέχρι διαλύσεως, ἄχα-
νές ἔστι τὸ πρὸς τὴν θνήσκουσας, ὡς καὶ τὸ μὲν ἔστι διαλύσειν
ὁμοίως ἀπειρεσθ. Πάντα ὅσα ὁρᾷς τάχιστα φθαρήσε-
ται, καὶ οἱ φθειρόμενα αὐτὰ ὀπίδόντες τάχιστα καὶ αὐ-
τοὶ φθαρήσονται, καὶ ὁ ἐξατὸ γηρας ἀποθανὼν εἰς
ἴσον καταστήσεται πρὸς νεώτερον.

28. Τίνα τὰ ἡγεμονικά τέτατον, καὶ περὶ οἷα ἐσπᾶ-
δάσασιν, καὶ δι' οἷα φιλοῦσιν καὶ τιμῶσιν. γυμνά νόμιζε
τὰ ψυχρά αὐτῶν· ὅτι δοκᾷσι βλάπτειν ψυχρο-
ντες, ἢ ὠφελεῖν ἐξυμνῶντες, ὅση οἴησις.

29. Ἡ ἀποβολὴ ἐστὶν ἄλλο ὅστιν, ἢ μεταβολή. τῶ-
ν δ' ἡ χαίρει ἢ τὸ ὅλον φύσις, καὶ δ' ὡς πάντα καλῶς
γίνεται. ἐξ αἰῶνος ὁμοιωδῶς ἐγίνετο, καὶ ἐκ ἀπειροσ-
πιαυθ' ἕτερα ἔσται. τί ἔν λέγεις ὅτι ἐγίνετό τε πάν-
τα, καὶ πάντα αἰεὶ κακῶς ἔσται, καὶ ἐδεμία ἄρα
δαδάρη ἐν τοσούτοις θεοῖς ἐξέδρεθη ποτὲ ἢ διορθώ-
σασθαι ταῦτα, ἀλλὰ κατακλείεται ὁ κόσμος ἐν ἀδύ-
νατον τοῖς κακοῖς (ὡς ἐχέει) ;

30. Τὸ σαφὲς ἔστι ἐν ἑσέφ' ἀποκαμμένης ὕλης· ὕδωρ,
κόνις, ὁρᾶσις, χάσθ' ἢ πάλιν, πῶρι γῆς, τὰ μαρ-
μαρα καὶ ἀσπιδίμα, ὁ χρυσός, ὁ ἀργυρός· καὶ
στριχία, ἢ ἰσθίος καὶ αἶμα, ἢ πορφύρα· καὶ τὰ ἄλλα
πάντα πιαυτά. καὶ τὸ πινυμᾶτιον δὲ, ἄλλο ποιῶ-
ν, καὶ ἐκ τούτων εἰς ταῦτα μεταβάλλον.

31. Λυγρὸν ἂν ἴδῃς βίον, καὶ γογγυσμῶ, καὶ πειθη-
ρισμῶ.

quid in his novi ? Quid terret te ? num forma ? aspice eam ; num materia ? aspice illam, Extra hæc nihil est. Quin & jam erga deos simplicior & melior fias.

32. Idem est siue tribus hæc, siue centum annis videas.

33. Si peccavit, malum apud ipsum est; fortassis autem non peccavit.

34. Aut ab aliquo uno fonte, seu principio rationali omnia omnibus, tanquam unius ejusdemque corporis membris accidunt; ac proinde pars non debet eis quæ gratia totius accidunt, succensere: aut atomi sunt omnia, confusio, & dissipatio: quid ergo perturbaris? Menti tuæ dicis, Mortua es, peristi? An excernit, miscetur, pascitur?

35. Aut nihil possunt dii, aut aliquid. Si nihil, cur comprecaris eos? Sin possunt, cur non magis etiam petis ut dent tibi, ne quid horum metuas, aut expetas, neque magis doleas si absit, quàm si adsit? Omnino enim si possunt adjuvare homines, etiam in hoc poterunt. Fortè dices, Deus ea in mea posuit potestate. Esto. Nonne ergo præstat te iis quæ in tua sunt potestate uti libere, quàm de iis quæ non sunt in tua manu posita, sollicitum esse, animo servili & abjecto? Quis autem tibi dixit, Deos non in his etiam, quæ penes nos sunt, auxilium adferre? Incipe ergo precari de his, & videbis.

κωμῶ. τί ταρῶσθ; τί τέτων κατόν; τί σε ἐξίστη; τὰ αἴτιον; ἴδε αὐτό. ἀλλ' ἦ ὕλη; ἴδε αὐτήν. ἐξω γ' τούτων ἔδ' ἔστιν. ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς θεούς ἔδ' ἔστιν ἀπλοῦς τε καὶ χρηστότερος γῆρου.

32. Ἴσον τὸ ἐκείδον ἔτεσι, καὶ τὸ βίσι ταῦτα ἰσχυροί.

33. Εἰ μὴ ἤμαρτεν, ἐκεῖ τὸ κακὸν τάχα δ' ἔχ' ἤμαρτεν.

34. Ἡ τοι καὶ μᾶς πηγῆς ποταμοῦ παύλα ὡς ἐν σῶματι ἐπισυμβαίνει, καὶ ἔδ' ἔστι τὸ μέγας τοῖς ὑπὲρ τῶν ἰσχυρομένων μίμνεται ἢ ἀτομοί, καὶ ἔδ' ἔστι ἄλλο, ἢ κυκλὸν καὶ σχεδασμός. τί ἐν ταῖσιν; Τῷ ἡγεμονικῷ λόγῳ, δέληπτος ὁφθαλμοῖς; ὑπεκλίνῃ, σπικαγυλάζει, βόσκη;

35. Ἡ τοι ἔδ' ἔστι δυνάμει οἱ θεοὶ ἢ δυνάμει δυνάμει. εἰ γὰρ ἔν μὴ δυνάμει, τί εὐχῇ; εἰ γὰρ δυνάμει διὰ τί ἔχει μᾶλλον εὐχῇ διδόναι αὐτοῖς, τὸ μήτε φοβεῖσθαι τι τέτων, μήτε ἐπιθυμῶν τινος τέτων; μήτε λοπεῖσθαι ὅτι τινος τέτων μᾶλλον τῷ μὴ παρῆναι τι τέτων, ἢ τῷ παρῆναι, πάντως γὰρ εἰ δύνανται σῶμας γένει ἀνθρώποις, καὶ εἰς ταῦτα δυνάμει σῶμας γένει. Ἀλλὰ ἴσως ἔρεῖς. ὅτι ἐπ' ἐμοὶ αὐτὰ οἱ θεοὶ ἔδοσαν. ἔπειτα ἔκρεῖσκον χρῆσθαι τοῖς ὅτι σοὶ μετ' ἐλπίδας, ἢ διαφέρεισθαι πρὸς τὰ μὴ ὅτι σοὶ μετ' ἐλπίδας καὶ ταπεινότητος; τίς δέ σοι εἶπεν, ὅτι ἔχει καὶ οἱ τὰ ἐφ' ἡμῖν οἱ θεοὶ συλλαμβάνουσιν; ἀρξαι γὰρ πάλιν

bis. Precatur alius, ut cum aliqua cubet: tu pete, ne ejus rei appetitus tibi oriatur. Alius petit, ut certa re levetur: tu, ne ea levare tibi opus sit. Alius, ne amittat filium: tu, ne idipsum metuas. Omnino ad hunc modum vota concipe, & quid sit futurum vide.

36. Epicurus ait sibi, cum ægrotaret, nulla fuisse de corporis affectionibus cum iis qui invisebant ipsum colloquia, sed de mundi naturâ, quæ maximè necessaria, constanter disputasse; huic intentum præter alia rei, quomodo mens dolorum corporis non expers, tamen ab omni perturbatione libera, in tranquillâ proprii boni possessione custodiri posset: ideoque nec medicis se corpus suum, ut imperarent quod vellent, planè permisisse, quasi magnum quid aggredientibus: sed vitam sine illis bene habuisse. Hoc idem tu quoque seu in morbo quocunque, seu alio quovis graviore casu præsta, ut nulla te calamitas à philosophiâ dimoveat; neque imperitis & physiologis assensum facile præbeas. Omni sectæ & instituto commune est, ei agendo soli quod in manibus est, intentum esse; & instrumento quo res agitur.

37. Si cujus impudentia offenderis, statim percontare teipsum, an possit fieri, ut nulli sint in mundo iniuriæ identes: non potest autem
hoc

τότων εὐχεσθαι, καὶ ὅτε ἔτι εὐχεται, πῶς κοιμη-
θῶ μετ' ἐκείνης· σὺ, πῶς μὴ ἐπιθυμῶς κοιμηθῆναι
μετ' ἐκείνης. ἀλλ' οὐ, πῶς σεσηθῶ ἐκείνη· σὺ, πῶς
μὴ χρήζω σεσηθῆναι. ἄλλος πῶς μὴ ἀποβάλλω τὸ
τεκνίον· σὺ, πῶς μὴ φοβηθῶ ἀποβαλεῖν. ὅλος, ὅδε
ὁπίστροφον τὰς εὐχάς, καὶ θεωρεῖ τί γίνεται.

36. Ο Επικυρος λέγει, ὅτι ἐν τῇ νόσῳ ἐκ πῶς
μοι αἱ ὁμιλίας φαί τ' ἴσως σωματικῶς παθῶν. ἐδὲ πρὸς
τὴν εἰσίστοντας τοιαῦτά τινα φησὶν ἐλάλιν. ἀλλὰ τὰ
παραπρόσθετα φυσιολογῶν διετέλει. καὶ πρὸς αὐτῶν
τότων ὦν, πῶς ἡ διάνοια συμμεταλαμβάνουσα ἔτι
ἐν τῇ (αὐτῇ) τοιούτων κινήσεων ἀταρακτοῦ, τὸ
ἴδιον ἀγαθὸν τηρεῖται. ἐδὲ τοῖς ἰατροῖς ἐμπαρεῖ-
χον, φησὶ, καταφροσύνας, ὥς τι ποιεῖται. ἀλλὰ ὁ
ἴσως ἔρετο εὐ καὶ χαλῶς. Ταυτὸ ἐν ἐκείνῳ ἐν νόσῳ
εἶναι νόσῃς, καὶ ἐν ἄλλῃ τινὶ παθήσει· τὸ μὴ ἀφίστα-
σθαι φιλοσοφίας ἐν εἰς δῆποτε τοῖς θεωροῦσι,
μηδὲ πρὸ ἰδιώτη καὶ φυσιολόγῳ συμφυεῖν.
Πάσης αἰρήσεως κοινὸν, πρὸς μόνῳ τῷ νῦν πρᾶ-
σιν (ἔτι), καὶ πρὸ ὁργάνῳ δι' ὃ πρᾶσται.

37. Οταν τις ἀναιχοντία προσκόπῃ, εὐθύς
πυθάνουσε αὐτῷ· δυνάμει ἐν ἐν τῷ κόσμῳ ἀναι-
χωντοὶ μὴ (ἔτι); ἢ δυνάμει. μὴ οὐκ ἀπαίτει τὸ
ἀδυνάτον, εἰς γὰρ καὶ ἐπὶ ἐκείνων τ' ἀναιχοντίων.
ἢ ἀνάγκη ἐν τῷ κόσμῳ (ἔτι). τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῷ

hoc fieri : ne igitur id postula quod fieri nequit : est enim & hic unus ex impudentibus iis quos esse in mundo oportet. Idem de versuto, infideli, omni denique quocunque modo vitioso in promptu sit tibi cogitare. Nam si recorderis necessario id genus hominum esse, singulis æquiores te præbebis. Id quoque utile est, statim cogitare, quam homini natura virtutem contra id peccatum dederit. Remedium enim tribuit, contra ingratos, mansuetudinem ; contra aliud vitium, aliud pharmacum. Omnino autem licet tibi in viam reducere eum qui erravit : nam omnis qui peccat, eò errat, quod à proposito aberrat. Denique quid inde tibi damni allatum est ? invienes enim nullum eorum quibus irasceris, tale quippiam fecisse, quo mens tua sit futura deterior : atqui in hoc unico situm erat, ut malum tibi atque damnum accideret. Quid verò malum aut novum accidit, si indoctus homo agit suo modo ? vide ne tu tibi ipse potius sis reprehendendus, qui non prælensis fore, ut is ita peccaret. Etenim ansam tibi ratio & doctrina præbuere ad cogitandum, verisimile esse talem tale quid admissurum, at tu ejus oblitus, miraris eum deliquisse. Maxime verò si cui infidelitatis, vel ingratitude causa succenses, intra te convertere. Proculdubio enim à te peccatum est, si eum ita affectum judicavisti fidem servaturum : aut si beneficium conferens, non eo contentus fuisti quod dederis,

πανύργη, καὶ ὅτι τῷ ἀπίστῳ, καὶ παντὸς τῷ ὁτιοῦ
ἀμαρτάνοντος, ἔσω σοι πρὸς χεῖρον. ἀλλὰ ὅτι πρὸ ἑαυτοῦ
μνησθῆναι ὅτι τὸ γὰρ τῷ τοῖστον ἀδωμάτων ὅτι
μὴ ὑπάρχειν, εὐμνήσεις τῷ ἑσθι πρὸς τὸς κατ' ἑνα.
εὐχρηστον ὃ κακῶν εὐθὺς ἐνοεῖν, τίνα ἔδωκεν ἡ
φύσις πρὸ ἀνθρώπου ἀρετὴν πρὸς τὸ τοῦτο ἀμαρτήματα.
ἔδωκε γὰρ, ὡς ἀντιφάρμακον, πρὸς μὲν τὸ ἀγνώ-
μονα, τὴν περὶ τὴν ἀρετὴν πρὸς ὃ ἄλλον, ἄλλω
τινὰ διδάσκων. ὅλας δὲ ἔξει σοι μεταδιδάσκων τὸ
πεπλανημένον. πᾶς δὲ ὁ ἀμαρτάνων, ἀμαρτάνει
τῷ περὶ τὴν ἀρετὴν, καὶ πεπλάνηται. τί δὲ καὶ βέλτερον;
εὐρέσεις γὰρ μηδὲν τέτοιον πρὸς ὃ παρὰ τὴν ἀρε-
τοποικότητα τὸ τοῖστον, ἐξ ἧς ἡ διάνοιά σου χεῖρων
ἔμελλε γινώσκειν. τὸ δὲ κακὸν σε καὶ τὸ βλα-
βερόν, ἐνταῦθα πᾶσαν τὴν ὑπόστασιν ἔχει. τί δαὶ
κακὸν ἢ ξένον γέγονεν, εἰ ὁ ἀπαίδευτος τὰ τῷ
ἀπαιδεύτῃ πρὸς τὴν ἀρετὴν; ὅρα μὴ σεαυτὸν μᾶλλον ἐγ-
χαλεῖν ὀφείλεις, ὅτι ἔχει περὶ τὴν ἀρετὴν τέτοιον, τὸ τοῦτο
ἀμαρτάνειν. σὺ μὲν γὰρ καὶ ἀφορμὰς ἐκ τῷ λόγῳ
ἔχεις πρὸς τὸ ἐνθυμηθῆναι ὅτι εἰκὸς ὅτι τὸ τοῦτο
ἀμαρτάνειν. καὶ ὅμως ἐπιλαθόμενος θαυμάζεις
εἰ ἡμαρτήκει. μάλιστα δὲ ὅταν ὡς ἀπίστῳ, ἢ ἀχαεῖσιν
μύθοις, εἰς ἑαυτὸν ὀπισθόρῳ. περὶ ἧλως γὰρ σὺν
τὸ ἀμαρτήματα. εἴτε οὐδὲ τῷ τοιαύτῳ τῷ διδάσκειν
ἔχοντος ὀπισθενσας ὅτι τῷ πῖσιν φυλάζει εἴτε τῷ

dederis, neque fructum te ipsa ex actione capere cogitavisti. Quid enim aliud requiris, cum homini bene facis? non tibi satis est, te tuæ naturæ convenienter egisse, sed & mercedem insuper desideras? perinde ac si mercedem oculus poscat, quia viderit, aut pedes propter gressus. Quemadmodum enim hæc ad certum finem facta sunt, ita ut secundum suam constitutionem atque naturam si egerint, suum finem adepta sciamus: ita homo ad beneficentiam natus, si quid homini veri beneficii contulerit, aut aliud quid egerit, quo vel in mediis & indifferentibus illi commoder, fecit id, cujus gratia factus est, consecutusque est id, quod ad eum pertinebat.

χάρις διδύς, μὴ καταληκτικῶς ἔδωκας, μηδὲ ὥς
 ἐξ αὐτῆς τῇ σῆς περὶ ξέως εὐθὺς ἀπειληφέναι πάντα
 τὸ καρπόν. τί γὰρ πλέον θέλεις εἰ ποιήτης ἀνθρώ-
 πον; ἐκ ἀρκείῃ σοι; καὶ φύσιν τινὲν εἰς τὸ ἐπεραξάς
 τέ τε μισθὸν ζητεῖς; ὥς εἰ ὁ ὀφθαλμὸς ἀμυβίλῳ ἀπή-
 τει, ὅτι βλέπει ἢ οἱ πόδες, ὅτι βαδίζει. ὥσπερ
 γὰρ ταῦτα πρὸς τὸ δέ τι γέγονεν, ἀφ' οὗ καὶ τὸ ἰδί-
 ον κατασκευῶν ἐνεργεῖντα ἀπέχει τὸ ἴδιον ἔτος
 καὶ ὁ ἄνθρωπος εὐεργετικὸς πεφυκὼς, ὁπόταν τὸ
 εὐεργετικόν, ἢ ἄλλως εἰς τὰ μέσα, σιωπεργετικὸν
 πράξῃ, πεποίηκε πρὸς ὁ κατασκευάσαι, καὶ ἔχει
 τὸ ἐαυτοῦ.

M. ANTONINI IMP.
de seipſo, & ad ſeipſum,

LIBER DECIMUS.

7. H! quando veniet illud tempus, ô anima, cum bona, simplex, unica, & nuda; corpore denique tibi circumjecto magis conspicua eris! Cum gustabis perfecti amoris affectum: plena eris, nullius indigens, nihil desiderans neque animati, neque inanimi ad fruitiones voluptatum: neque tempus requirens, quo diutius fruire; neque locum, regionem, aut æris cōmoditatem, neq; hominū convenientiā. Sed contenta eris præſenti ſtatu, delectaberis omnibus quæ erunt in promptu, tibi que ipſi perſuadebis, omnia tibi adeſſe, omnia tua rectè habere, omnia à Diis tibi allata; probabis quæcunque iis probabuntur, ac quæ tibi ad perfecti illius Animalis conſervationem dabunt, quod bonum eſt, juſtum, honeſtum, omnia generat, omnia continet & amplectitur quæ diſſolvuntur, ut ſimilia alia ex ipſis procreet. Eris aliquando talis, ita cum Deo
&

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ

αυτοκράτορος, ἡ εἰς ἑαυτὸν,

ΒΙΒΛΙΟΝ Α.

- Ι. ΣΗ ποτὲ ἄρ ὁ ψυχῇ, ἀγαθῇ,
 καὶ ἀπλῇ, καὶ μίᾳ, καὶ γυμνῇ, φα-
 νερωτέρῳ ἢ φιλικωτέρῳ σοὶ σώ-
 ματος; γούστῃ ποτὲ ἄρ ὁ φι-
 λητικῆς καὶ εὐρητικῆς διαβίω-
 σης; ἴσῃ ποτὲ ἄρ. πλήρης καὶ ἀνεκδιήτης, καὶ ἐν ὀπι-
 σθένει, καὶ ἐν ὀδυμῆνῃ ἐδυνάς, ἕτε ἐμψύχῃ,
 ἕτε ἀψύχῃ ποτὲ ἡδυνῶν ἀπλάουσας; ἐδὲ χρε-
 νὲ ἐν ᾧ ὅτῃ μακρότερον ἀπλάουσας; ἐδὲ τόπου,
 ἢ χώρας, ἢ αἵματος εὐκλείας, ἐδὲ ἀνδράπων εὐαρ-
 μοσίας· ἀλλὰ ἀρκιότης τῇ παρυσίᾳ καταστάσει, καὶ
 ἡδύσει τῶς παρυσίαι παῖσι, καὶ συμπαίσει σεαυτῷ,
 ὅτι πάντα σοὶ πάρεστι· πάντα σοὶ εὖ ἔχει, καὶ παρὰ
 τῷ θεῷ παρῆστι, καὶ εὖ ἔξει ὅσα φίλον αὐτοῖς, καὶ ὅσα
 μέλλουσι δώσειν ὅτῃ σωτηρίᾳ τῷ τελείῳ ζῶν, τῷ ἀγα-
 θῷ, καὶ δικαίῳ, καὶ καλῷ, καὶ ἡμιῶντος πάντα καὶ σωτέ-
 χοντος, καὶ ἀειέχοντος, καὶ ἀφίλαμβάνοντος, διαλυ-
 ὄμενα εἰς γενέσιν ἑτέραν ὁμείων. ἴσῃ ποτὲ ἄρ. τα-
 αὐτῇ

& hominibus vives, ut ne quid in iis reprehendas, neque ab illis damneris.

2. Observa quid natura tua requirat, quatenus à naturâ simpliciter vegetativâ gubernaris: id deinde fac & admitte, nisi tua natura, qua animal es, eo fiat deterior. Secundo igitur loco animadvertendum est, quid animalis natura quæ in te est, requirat: idque omne admittendum est, nisi deterius sit habitura ea natura, ob quam rationis particeps diceris: nempe civilis, & rationalis. His usus regulis, nihil age supervacaneum.

3. Quodcunque tibi accidit, aut ita accidit, ut naturâ comparatus es ferre, aut secus. Si ut natura comparatus es, ne igitur indignare, sed ut naturâ comparatus es, ita fer. Sin aliter quàm naturâ comparatus es, ne tum quidem quod indigneris: citò enim quicquid illud est te consumendo & ipsum consumeretur. Memineris autem ita te naturâ comparatum esse, ut omnia ea feras, quæ tolerabilia facere in tuâ situm est opinione, quatenus ea sibi ut utilia & & convenientia repræsentat.

4. Si quis errat, docere illum debes benigne, & ostendere quid non animadverterit. Si id nequius, te ipsum accusa; inò ne te ipsum quidem.

5. Quidquid tibi evenit, id omne ab æterno tibi destinatum est. Nam & quod tu es & quæ tibi eveniunt, ab æterno causarum fatalium nexu dependet.

6. Aut

αὐτῇ, οἷα θεοῖς ἢ καὶ ἀνθρώποις ἔλω συμπολιτεύεσθαι, ὥς μήτε μέμρεθαί τι αὐτοῖς, μήτε καταγινώσκειν αὐτῶν.

2. Παρατήρει τί σε ἡ φύσις ἐπιζητεῖ, ὥς κατὰ φύσεως μόνον διοικῶν. ἔτα ποιεῖ αὐτὸ καὶ προσέειπε, εἰ μὴ χεῖρον μέλλει διατίθεσθαι σε ἢ ὥς ζῶν φύσις. ἐξῆς ὃ παρατηρήτειον, τί ἐπιζητεῖ σε ἡ ὥς ζῶν φύσις. καὶ πᾶν τὸ παραληπτικόν, εἰ μὴ χεῖρον μέλλει διατίθεσθαι ἢ ὥς ζῶν λογικῆ φύσις. ἐστὶ ὃ τὸ λογικὸν εὐθύς καὶ πολιτικόν. τέτοις δὲ κανόνι χρῶμεθα μηδὲν παρεργάζεσθαι.

3. Πᾶν τὸ συμβαῖνον, ἥτοι ἕτως συμβαίνει, ὥς πέφυκας αὐτὸ φέρειν, ἢ ὥς ἐπέφυκας αὐτὸ φέρειν. εἰ μὴ ἐν συμβαίνει σοι ὥς πέφυκας φέρειν, μὴ δυσχέρανε ἀλλ' ὥς πέφυκας φέρε. εἰ ὃ ὥς μὴ πέφυκας φέρειν, μὴ δυσχέρανε φθαρήσεται γὰρ σε ἀπαναλωπαι. μέμνησο μὴ τοι ὅτι πέφυκας φέρειν πᾶν, περὶ ὃ ἐπὶ τῇ ὑπελήψει ὅτι τῇ σῇ φορητὸν καὶ ἀνεκτὸν αὐτὸ ποιῆσαι, καὶ φαντασίαν τοῦ συμφέρου ἢ καθήκειν σε αὐτῷ τῷτο ποιεῖν.

4. Εἰ μὲν σφάλλεται διδάσκειν εὐμενῶς, καὶ τὸ παρορώμενον δεικνύειν. εἰ ὃ ἀδωατεῖς, σεαυτὸν αἰτιᾶσαι, ἢ μηδὲ σεαυτόν.

5. Ὅτι ἂν σοι συμβαίῃ, τὸ σοι ἐξ αἰῶνος προκατεσκευάσθη, καὶ ἡ ἐμπλοκὴ τῶν αἰτίων σωθήκεν, τὴν δὲ σὺν ὑπέσασιν ἐξ αἰδίου, καὶ τὴν τότε σύμβασιν.

6. Aut ex atomis, [quod insanum credere:] aut naturâ, [quæ Deus] mundus constat. Id igitur primò statuatur, esse te partem totius quod à natura gubernatur. Deinde, conjunctionem tibi quandam esse cum ejusdem generis partibus. Horum memor, quatenus partem me esse totius sentio, nihil ægrè feram eorum, quæ à toto mihi tribuuntur. Parti enim nihil potest nocere, quod toti prodest. At totum nihil habet, quod non ipsi proficit. Idque cum omnibus est commune naturis, tum Vni-
 versi naturæ hoc accedit, quod ne ab ulla quidem extrinseca causa potest cogi, ut aliquid sibi dymnosum producat. Quatenus autem partem totius, quod à tali naturâ [bonâ, sapiente,] gubernatur, nihil non habebo gratum & acceptum, quod à tali procedit. Quatenus verò mihi cognatio quædam est cum partibus quæ sunt ejusdem generis, nihil agam quod à bono communitatis sit alienum, imò potius congeneribus studens, ad communem utilitatem omnes meas actiones dirigam, & à contrario aver-
 tam. His ita constitutis, necesse est vitam prosperos habere successus: sicut & civis vitam prosperam intelligeres, procedentis per actiones civibus utiles, bonique consulentis quæcunque ei civitas tribueret.

7. Omnes mundi partes quascunque complectitur hæc Vni-
 versi moles, interire necessarium est, hoc est, alterari. Quod si ut est necessarium, ita etiam malum hoc ipsis sit; nonne præclare cum Vni-
 verso actum est, partibus
 ejus

6. Εἴτε άτομοι, εἴτε φύσεις πρῶτον καίτω ἔτι
 μέρος εἰμὶ τῷ ὅλῳ ὑπὸ φύσεως διοικημένοι. ὅπερτα,
 ὅτι ἔχω πᾶς οἰκείως πρὸς τὰ ὁμοφυῆ μέρη. τῶντων
 γὰρ μεμενημένοι, καθότι ἢ μέρος εἰμὶ, ἐδὲν δυσα-
 ρετήσω τῷ ἔκ τῷ ὅλῳ ἀπονεμομένοι. ἐδὲν γὰρ βλαβερόν
 τῷ μέρει, ὅτι πρὸ ὅλων συμφέρον. ἐγὼ ἔχει τὸ ὅλον, ὅ
 μὴ συμφέρον ἑαυτῷ· πᾶσιν μὲν φύσεων κοινὸν ἔχου-
 σὼν τῷ τοῦ κόσμου πρῶτον προτάσας, τὸ μὴδὲ ὑπὸ
 τῶν ἑξῶθεν ἀντίας ἀναγκάζεσθαι βλαβερόν τι
 ἑαυτῇ ἡμετέραν. καὶ ἢ δὴ τὸ μεμενημένον ἔστι μέρος ὅμῳ
 ὅλῳ τῷ τῷ ὅλῳ, εὐαρετήσω παντὶ τῷ ὑποβαλίνοντι.
 καὶ ὅσον ἢ ἔχω πᾶς οἰκείως πρὸς τὰ ὁμοφυῆ μέρη,
 ἐδὲν πρῶτον ἀκονήσασθαι. μᾶλλον ἢ συχάζομαι τῷ
 ὁμοφυῶν, καὶ πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον πᾶσαν ἐρ-
 μιλίᾳ ἑμαυτοῦ ἄξω, καὶ ἀπὸ τῶν ἀντίων ἀπάξω.
 τῶντων δὲ ἔτι φαινομένων, ἀνάγκη τῷ βίον
 εὐρεῖν. ὡς αὖ καὶ πολίταις βίον εὖρον ἐπινοήσας
 περιόντος διὰ πρῶτον τοῖς πολέταις λυσιστε-
 λῶν, καὶ ὅταν αὖ ἡ πόλις ὑποτέμῃ, τῷτο ἀσπα-
 ζομένη.

7. Τοῖς μέρεισι τῷ ὅλῳ, ὅσα φημι φείχεται
 ὑπὸ τῷ κόσμῳ, ἀνάγκη φθίρεισθαι λεγέσθαι δὲ
 τῷτο σημαντικῶς τῷ ἄλλοιῳ. εἰ δὲ φημι καλόν
 τε, καὶ ἀναγκαῖόν ἐστι τῷτο αὐτοῖς, ἐκ αὖ τὸ ὅλον
 καλῶς

ejus ad interitum, & alterationem comparatis? Vtrum enim natura instituit suas partes malo afficere, maloque obnoxias, & quidem necessario, efficere? aut per imprudentiam hoc admisit? Neutrum quidem horum est verisimile. Quinetiam ratione naturæ omiſſa, ipsarum rerum naturam si quis consideret, quàm ridiculum erit hoc, mundi partes à natura factas ad mutationes, dicere; & earum mutationes quasi contra naturam evenientes mirari aut indignè ferre? præsertim cum singula ex quibus sunt conflata, in ea etiam dissolvantur. Aut enim discretio fit elementorum, ex quibus concretæ sunt res; aut mutatio, solidi quidem in terram, spiritalis autem in aërem, ita ut hæc quoque assumantur in rationem universi, sive hoc certis temporum revolutionibus inflammabitur, sive perpetuis vicibus renovatur. Solidas autem & spirituales quas dixi partes non illas imaginare quas primum natus habuisti: omnia ista siquidem heri & nudius tertius ex alimento & inspirato aëre affluerant. Hoc igitur quod per affluxum tibi paratum est, non quod à matre partum, mutabitur. Pone verò solidum illud, quò solidum, tibi firmitus adhæsisse: quò taliter tamen affectum, & propriis qualitatibus ab aliis secretum est, nihil opinor illi quod natum est, commune cum eo, quod nunc aboletur.

8. Cum sumpseris tibi ipsi nomina hæc, bonus, verecundus, verax, intelligens, prudens, alti animi, cave ne mures; & si contingat amittere,

καλῶς διεξάγοιτο, ἢ μὲν εἰς ἀλλοτρίωσιν ὄληται, καὶ πρὸς τὸ φθίρειν διαφόρως κατισχυασμένη· ὁπότερον γὰρ ἐπεχίρησεν ἡ φύσις αὐτὴ τὰ ἑαυτὴ μέρη καλῶν, καὶ πεπρωτικῶ τῶ κακῶ, καὶ ἐξ ἀνάγκης ἐμπρωτα εἰς τὸ κακὸν ποιεῖν· ἢ ἔλαθεν αὐτῷ τοιαῦτά τινα γινόμενα; ἀμφότερα γὰρ ἀπίθανα. εἰ δέ τις καὶ ἀφ' ἐμῶν τὴ φύσεως, καὶ τὸ πεφυκέναι ταῦτα ἐγγιγαιό· καὶ ὡς γελοῖον, ἅμα ἔφαιεν πεφυκέναι τὰ μέρη τῶ ὅλῳ μεταβάλλειν· ἅμα ὅτι ὅτι τινι τῷ πρὸ φύσιν συμβαίνοντι θαυμάζειν, ἢ δυσχεραίνειν. ἄλλως τε καὶ τὴ διαλύσεως εἰς ταῦτα γινομένης, ἐξ ὧν ἕκαστον συνίσταται. ἦτοι γὰρ σκεδασμὸς σοιχείων, ἐξ ὧν συντελείη· ἢ τροπὴ. τῷ μὲν σερεμνύειν τὸ γεῶδες τῷ δὲ πνευματικῷ, εἰς τὸ ἀερῶδες. ὥστε καὶ ταῦτα ἀναληφθῆναι εἰς τὴν ὅλῳ λόγον, εἴτε καὶ περὶ ὁδὸν ἐκχυρμένον, εἴτε ἀ' ἰδίῳις ἀμοιβαῖς ἀνατυμνόμενον. καὶ τὸ σερεμνίον δὲ, καὶ τὸ πνευματικόν, μὴ φαντάζεσθαι τὰ ἀπὸ τῆς φύσεως. πάντες γὰρ τῷτο ἐχθροί, καὶ τρίτῳ ἡμέραν, ἐκ τῶ σιτίων καὶ ἐλκομένον αἶμα τὴν ὀπίρροον ἔλαβεν. τῷτο ὅν ὁ ἔλαβε, μεταβάλλει, ἐκ τῆς ἡ μήτης ἔτεκεν. ἰσχύει δὲ ὅτι ἐκείνῳ σε λίαν πρὸς πλέκει τῶ ἰδίῳις ποιῶν. ἐδὲν ὄντι οἶμαι πρὸς τὸ τοῦ μεγάλου.

8. Ονόματα δέ μὲν σεαυτῶν ταῦτα, ἀγαθός, ἀδύμων, ἀληθής, ἔμφρων, σύμφρων, ἰσώφρων, πρὸς
σεχς

amittere, da operam ut cito recuperes. Recordare autem nomine *intelligentis* indicari scientiam de singulis rebus verum percipiendi, & eum, qui cogitationibus alienis non occupetur: *prudens* verò, voluntariam approbationem eorum, quæ communis natura tribuerit: *altitudine animi*, mentis intentionem, & supra leves & duros motus carnis, gloriam, mortem, aliásque res elatz, sublimitatem. Si igitur teipsum dignum his nominibus præstiteris, non id appetens, ut ab aliis ita appelleris, alius eris, aliámque ingredieris vitam. Nam talem te porrò esse, qualis hætenus fuisti, hoc est, in hac vita raptari & inquinari; nimis stupidi est hominis, & vitam amantis, similisque eorum, qui in pugna adversus feras semesse sunt. Hi enim pleni vulnorum & tabi, tamen obsecrant, ut in crastinum serventur, iterum pugnaturi adversus eosdem ungues & dentes. Itaque in pauca hæc nomina te immerge, ac si quidem possis, ea tuere, perinde atque si in Insulas quasdam Fortunatas commigrasses. Sin te inferiorem iis esse sentis, secede audacter in angulum aliquem, ut ibi victoriam obtineas: aut omnino è vita abi, non iratus, sed simplici & libero animo, atque verecundo, cum id unum in vita egeris, ut eo modo discedas. Ve autem memoriam illorum nominum retineas, haud exiguum tibi adferet adjumentum, si recorderis deorum, atque eos nolle se adulari, sed hoc velle, ut ratione prædita animalia, ipsorum

σεχε μήποτε μετονομάζη, καὶ ἀπολλύεις ταῦτα τὰ
ὀνόματα, καὶ ταχέως ἐπάμειπ' αὐτά. μέμνησο ὅτι
ὅτι τὸ μὲν ἔμφορον, ἐβέλετό σοι σημαίνειν ὅτι ἐκαστα
διαληπτικῶς ὁρίσασιν, καὶ τὸ ἀπαρενθύμην. τὸ ὅτι
σύμφερον, τίς ἐκείσιν ἀπόδεξις ἢ ὑπὸ τῇ κοινῇ φύσε-
ως ἀπονομοῦν. τὸ ὅτι ὑπέρφερον, τὴν ὑπέρτασιν ἢ
φρονέντων μὲν ὑπὲρ λέαν ἢ τραχεῖαν κίνησιν τῆς
σαρκὸς, καὶ τὸ δοξαεῖον, καὶ τὸ θάνατον, καὶ ὅσα τοι-
αῦτα. εἰς οὗς διατηρεῖς σεαυτὸν ἐν τέττοις τοῖς ὀνό-
μασι, μὴ γλιχόμεναι ἢ ὑπὸ ἄλλων καὶ ταῦτα ὀνο-
μαζέσθαι, ἔσθ' ἕτερον, καὶ εἰς βίον εἰσελθ' ἕτερον
τὸ γὰρ ἔτι τοῦτον ἔστι οἷον μέχρι νῦν γέγονας, καὶ ἐν
βίῳ τοῦτω παρέρχεσθαι καὶ μολυέσθαι, λίαν ὀκνῶ
ἀνασθῆναι καὶ φιλοφύχει, καὶ ὁμοίως τοῖς ἡμιβρώτοις θη-
ριομάχοις, οἳ τινες μετὰ τραυμάτων καὶ λυθρῶν, παρ-
καλῶσιν ὁμῶς εἰς τὸ αὖτις φυλαχθῆναι, παρελθὴν-
σόμενοι τοῖς τοῖς αὐτοῖς ὄνυξι καὶ δόγμασι. ἐμ-
βίβασον ἐν σεαυτὸν εἰς τὰ ὀλίγα ταῦτα ὀνόματα.
καὶ μὲν ἐπ' αὐτῶν μένειν διώκη, μὴ ὥσπερ εἰς μακρό-
ρων τινὰς νήσους μετακισμένον. εἰς ὅτι αἰδοῖ ὅτι ἐκ-
πίπεις, καὶ ἐκπικρατέεις, ἀπιδιδαρρῶν εἰς γωνίαν
τινὰ, ὅπου κερκῆσεις. ἢ καὶ πάλιν ἀπάσιν ἐξελθὶ ἢ βίαι,
μὴ ὀργιζόμεναι, ἀλλὰ ἀπλῶς καὶ ἐλευθέρως, καὶ αἰ-
δημόνως, ἐν γὰρ τῷτο μόνον πράξας ἐν τῷ βίῳ, τὸ
ὅπως ἐξελθεῖν. πρὸς μὲν τοὶ τὸ μεμνηθεὶς τῶν ὀνομάτων,
μεγάλως συλλήψεται σοι, τὸ μεμνηθεὶς θεῶν, καὶ ὅτι

forum quàm simillima efficiantur : ac ficus quod ficus est ; canis, apis, suum quodvis officium pro naturæ suæ ratione facit ; ita et homines ratione præditi, quod animalis ratione præditi est faciant.

9. *Mimus, bellum ; terror, stupor ; hæc quotidiana servitus : sacra illa tua dogmata delebuntur.*

10. *Quàm multa, quæ postquam ut speculator naturæ contemplatus es, statim dimittis ? Omnia verò sic tibi dispicienda pariter & agenda sunt, ut & quod præsens necessitas exigit impleatur, & quod ad contemplationem pertinet, sic adhibeatur ; ut oblectatio quam cujusque rei perspecta natura parit, illibata conservetur. Latens, non abscondita. Quando capies fructum simplicitatis ? quando gravitatis ? quando cognitionis singularum rerum ? quæ nimirum sit ejus natura, quis in mundo locus, quandiu ferat ejus natura ut daret, quibus ex rebus constata sit, quis eam possit possidere, quis dare aut adimere :*

11. *Aranea, si muscam ceperit, exultat : alius si leporem, aut reti pisciculum ; alius si aprum, aut ursum ; alius si Sarmatas : nonne enim & hi prædones, si quidem dogmata spectes ?*

12. *Quomodo unum in alterum transmutetur, viam ac rationem contemplandi paratam habeas.*

ὅφ' ἔκολουθεῖται ἔτσι θέλουν, ἀλλὰ ἐξουσιᾶσαι
ἐαυτοῖς τὰ λογικὰ πάντα. Καὶ ἔτι, ὅ μ' συναλῶ τὰ
συνῆς ποιεῖς· ὅ ὅ κυρία, τὰ κυνὸς· ὅ ὅ μέλισσαν,
τὰ μέλισσας τὸν ὅ ἄνθρωπον, τὰ ἄνθρωπον.

9. Μίμῃ, πτόλεμῃ· πτόλα, πτόλα· δουλεία
καθ' ἡμέραν· ἀπολέγειται σε τὰ ἔργα ἐκείνα δόγ-
ματα.

10. Οποῖα ὁ φυσιολογικὸς φαντάζει καὶ παρατη-
ρεῖς; δεῖ ὅ πᾶν ἔτω βλέπειν καὶ περὶ αὐτοῦ, ὥστε καὶ τὸ
φυσικὸν ἅμα σωτηρεῖται, καὶ ἅμα τὸ θεωρητι-
κὸν ἐκτελεῖται, καὶ τὸ ἐκ τῆς φύσεως ἐκείνης
αὐθιγὰς σώζεται, λαμβάνει, ἔχει κρυπτοφάνειαν.
ποῦτε ὅ ἀπλότητι ἀπαλάσεις; ποῦτε ὅ σιμῶνται
τῇ; ποῦτε ὅ τῆς ἐκείνης γαστρίδας; τί τέστιν κατ'
ἐξῆς καὶ τίνα χάριτες ἔχει ἐν τῇ φύσει, καὶ ἐπὶ πό-
σον πείθει ἐφ' ἑαυτὴν καὶ ἐν τίνων συγκρίσει καὶ
τίς δυνάμει ὑπάρχει, καὶ τίνας δύνανται αὐτὸ
ἀντιμεταθεῖν καὶ ἀνταρῶναι.

11. Αἰσθητικὴν θεωρεῖται, μεταφυσικὴν δὲ
λατρεῖαν· ἀλλ' ὅ ὑποχρῶται αὐτῇ· ἀλλ' ὅ
δὲ οὐδὲν· ἄλλος δὲ ἀρετὴς ἄλλος Σαρμάται.
ἔτσι γὰρ ἔχει, ἐὰν τὰ δόγματα ἐξετά-
ζῃς.

12. Πᾶς εἰς ἄλληλα πάντα μεταβάλλει, θεω-
ρητικὴν μέθοδον κτῆσαι, καὶ διηγουμένην περὶ αὐτοῦ καὶ

habeas. Continenter autem huc animum adverte, téque huic parti adfœfac : nihil est enim quod perinde animum magnum efficiat. Corpus exuit, intelligensque jamjam se ab hominibus discedentem ista omnia deserturum, seipsum, justitiæ in actionibus servandæ ; in reliquis quæ eveniunt, rerum naturæ totum commisit ; quid alii vel sentiant de se, vel agant contra se, ne in mentem quidem sibi venire passus : Duobus his contentus, ut & justè agat in præsentia, & id quod nunc sibi obtigit, boni consulat : alias omnes occupationes, omnia studia missa faciens, huic modò intentus, ut rectâ secundum legem ingrediatur Deum sequens rectâ viâ ingredientem.

13. Quis usus suspicionis, cùm de rebus agendis deliberare liceat ? Quod si quid agendum sit ipse per te videas, eò benigno quidem, sed inflexibili tamen animo procedendum. Sin non intelligis, inhibenda actio, & optimis utendum consiliariis. Quòd si alia his adversa occurrant, sapienter progrediendum est juxta præsentis occasiones, animo ei quod justum videtur intento. Optimum enim est eum attingere scopum, à quo qui aberrat, propriè dicatur excidere.

14. Quietus simul, & motu facilis ; simul & lætus, & constans est is, qui rationem ubique sequitur ducem.

15. Inter-

συγγυμνάσθητι φεὶ τὸ τοῦ μέγθ. ἐδὲν γδ ἕως
μεγαλοφροσύνης ποιητικόν. Εξεδύσατο τὸ σῶμα,
καὶ ἐννοήσας, ὅτι ὅσον ἐδύσω πάντα ταῦτα καταλι-
πεῖν ἀπύοντα ἐξ ἀνθρώπων δεήσει, ἀνῆκεν ὅλον ἑαυ-
τὸν, δικαιοσύνη μ' εἰς τὰ ὑφ' ἑαυτῷ ἐπεργέμενα· ἐν
τῷ τοῖς ἄλλοις συμβαίνοντι τῷ ὅλῳ φύσει. τί δ' ἐρεῖ
τις ἢ ὑπολήφεται φεὶ αὐτῷ, ἢ πρᾶξι κατ' αὐτῷ,
καὶ δ' εἰς νῦν βάλλεται, δύο τέτοις ἀρκέμενθ' αὐτὸς,
δικαιοπεργεῖν τὸ νῦν πρᾶσόμενον, καὶ φιλεῖν τὸ νῦν
ὑπονεμόμενον ἑαυτῷ. ἀχολίας δ' πάσας καὶ σπεδὸς
ἀφῆκεν, καὶ ἐδὲν ἄλλο βέλεται, ἢ εὐθεῖαν φράσιν
διὰ τῷ νόμῳ, καὶ εὐθεῖαν φράσιν ἔπειτα τῷ
θεῷ.

13. Τίς ὑπονοίας χρεία, παρὲν σκοπεῖν τὸ δῆ
πρᾶχθῆναι; καὶ μ' σωφρῶς, εὐμενῶς, ἀμετασφρεσίῃ
ταύτη χεῖρ. ἐὰν δ' μὴ σωφρῶς, ἐπέχεν, καὶ συμ-
βύλοις τοῖς ἀείσοις χρῆσθαι. ἐὰν δ' ἑτερά τινα πρὸς
ταῦτα ἀντιβαίνει, πρᾶξιναι καὶ τὰς παρούσας ἀφρο-
μας λελογισμῶς, ἐχόμενον τῷ φαινόμενῳ δικαίῳ.
ἀείσον γδ κατατυγχάνειν τέττα, ἐπεὶ τοι ἦγε ἀπό-
πλωσις ἀπὸ τέττα ὅσι.

14. Σχολαῖόν τι καὶ ἅμα εὐκίνητόν ὅσι, καὶ φαι-
δρὸν ἅμα, καὶ σωφροσύνης, ὃ τῷ λόγῳ καὶ πᾶν ἐπέ-
μενθ'.

15. Interroga ex teipso statim à somno ex-
pergefactus, num tuâ interfit, si quæ justa sunt
& rectè habent, tu, an alii exequantur? Nihil
interest. Nunquid oblitus es, isti qui aliorum
sermonibus & laudibus se jactant, quales in
lecto sint, quales in mensa? quid agant, quæ
fugiant, quæ confectentur? quæ furentur, quæ
rapiant? non quidem manibus & pedibus, sed
pretiosissima ipsorum parte, qua acquiri po-
test (si quis velit) fides, verecundia, veritas,
lex, bonus genius.

16. Omnia danti & recipienti naturæ pro-
bè institutus & verecundus dicit: Da quic-
quid vis, aufer quicquid vis. Neque hoc au-
dacia elatus dicit, sed ei obediens, & illi
bene volens.

17. Vitæ exigua restat pars: vive tanquam
in monte. Nihil enim refert hic vel illic, si
ubique in mundo, tanquam in urbe. Videant,
contemplantur hominem homines verum ac
secundum naturam viventem. Si non ferunt
eum, occidant: præstatenim hoc, quàm illo
modo vivere.

18. Non jam præterea tibi disputandum est,
qualisnam sit vir bonus: sed curandum, ut
sis vir bonus.

19. Assiduè tibi ante oculos pone ævum to-
tum, & universam naturam: cogita, ut res
singulæ ratione substantiæ sicut unum è sicut
granis; temporis autem, simplicis terebræ
conversionis instar. De singulis etiam rebus
cogitan-

15. Πειθαρχῆσαι ἐαυτῷ, ὡς ἐξ ὑπὲρ γινόμε-
νον μῆτι διοίσει σοὶ, ἐὰν ὑπὸ ἄλλῳ γένηται τὰ δί-
κμα καὶ καλῶς ἔχοντα ; ἢ διοίσει. Μῆτι ἐπιέλῃσαι,
ὅτι ἔτσι οἱ ἐν τοῖς πρὶ ἄλλων ἐπαίνοις καὶ ψόγοις
φρασηόμενοι, τοῦτοι μὲ ὅτι τὸ κλίμας οἰοῖ, πιστεύει ὅτι
τὸ πρᾶπτερος ; οἷα ὅ ποιῶσιν, οἷα ὅ φεύγουσιν, οἷα
δὲ διώκουσιν, οἷα δὲ κλέπτουσιν, οἷα δὲ ἀρπάζουσιν ; ἢ
χεροὶ καὶ ποσὶν, ἀλλὰ τῷ τιμωτάτῳ ἐαυτῶν μέρει,
ὃ γίνεταί ὅταν θέλῃ, πῖσις, δίδως, ἀλήθεια, νό-
μος, ἀγαθὸς δαίμων.

16. Τῇ πᾶσι διδύσει καὶ ὑπολαμβάνεσθαι φύσει, ὁ
παιδαγωγὸς καὶ διδάσκων λέγει δὲ ὁ θέλει.
ὑπολαβεὶ ὁ θέλει. λέγει δὲ τῷτο ἢ καταθρασυώ-
μενος, ἀλλὰ παιδαρχῶν μόνον καὶ εὐνοῶν αὐτῷ.

17. Ολίγον ὅτι τὸ ὑπολεπόμενον τῷτο. Ζῆσον
ὡς ὠρεῖ. ἢ δὲν γὰρ διαφέρει, ἐκεῖ, ἢ ὧδε, ἐὰν τις
πάνταχῇ ὡς ἐν πᾶσι τῷ κόσμῳ. Ἰδύτωσαν, ἰσχυ-
σάτωσαν οἱ ἄνθρωποι, ἄνθρωπον ἀληθινόν, καὶ φύσιν
ζῶντα. εἰ μὴ φέρουσιν, ἀποκτενέτωσαν. κρεῖττον γὰρ, ἢ
ἔτσι Ζῆσον.

18. Μικρὸν δὲ ὅλας πρὶ ὅτι τινὰ ἔστι καὶ ἀγαθόν
ἀνδρα διαλέγεσθαι, ἀλλὰ ἔστι τοῦτον.

19. Τῷ ὅλα ἀσῶτος, καὶ τὸ ὅλας ἐπὶ τῆς ζωῆς
φαντασία. καὶ ὅτι πάντα τὰ κατὰ μέρεα, ὡς μὲν πρὸς
ἐοικὼς περὶ χαρμῆς ὡς δὲ πρὸς χρεόν, τρυφήν

cogitantem, quemamodum ea jam dissolvantur, sintque in mutatione ac quasi putrefactione & dissipatione; ut unumquodque suam veluti mortem habeat; animum diligenter advertere: tum, quales illi cum comedunt, dormiunt, coeunt, ventrem purgant: cum imperant aliis, superbiunt, indignantur, inferiores increpant, quibus illi paulò antè servierunt, & quibus de causis: qui verò erunt paulò post.

20. Vnicuique id prodest, quod illi natura universi fert, atque eo quidem tempore, quo ea fert. Expetit quidem pluviam terra: expetit autem venerandus æther cum est repletus nubibus in terram decidere, inquit ille: Ita & mundus id amat agere quod fit: dico itaque mundo, me unà amare. Nonne & sermo vulgaris rei veritati consentit, cum vulgò dicimus, Ita amat fieri?

21. Aut hinc vivis, & te adsuefecisti; aut aliò te confers, & hoc voluisti: aut defunctus tuo munere moreris. Nihil est præter hæc. Bono ergo es animo.

22. Semper sit evidens, ruri an in urbe, perinde esse: & quomodo omnia sunt hic iis qui in summo sunt monte, aut in littore, aut ubivis, similia. Omnino enim invenies Platonis illud, Stabulo in monte inquit, abditus: tum verò quæstiones proponere; Quid est mens mea? ad quid nunc ea utor? Num quid ratione cassum? num quid à communitate divulsus?

ῥοῖς ἐσθή. Εἰς ἕκαστον τῶν ὑποκειμένων ἐφιστάντα, ἐπι-
νοεῖν αὐτὸ ἤδη διαλυόμενον, καὶ ἐν μεταβολῇ καὶ ὅς
σῆψαι ἢ σκεδάσει γινόμενον, ἢ καθότι ἕκαστον πά-
φουκεν ὥσπερ θήσκειν. οἷοί εἰσιν, ἐδίδοντες, καθεύδον-
τες, ὀχεύοντες, ἀποπατύντες, τὰ ἄλλα. εἴτα, οἷοι ἀν-
δρονομήμενοι, καὶ γαυρούμενοι, ἢ χαλεπαίνοντες, καὶ
ἐξ ὑπορχῆς ὀπιπλήθοντες. ὡρὸν ὀλίγον ᾗ ἐδύλευον πό-
σοις, καὶ δι' οἷα καὶ μετ' ὀλίγον, ἐν τοῖς τοῖς ἐπονται.

20. Συμφέρει ἐκάστω, ὃ φέρει ἐκάστω ἢ τῶν ὅλων φύ-
σκι καὶ τότε συμφέρει, ὅτε ἐκείνη φέρει. Εἰς μὲν ὁμο-
βρεγαῖα, ἐρᾷ ᾗ ὁ σεμνὸς αἰθῆρ· ἐρᾷ ᾗ ὁ κόσμος
ποιῆσαι ὃ ἂν μέλλῃ γίνεσθαι. λέγω ἔν τῳ κόσμῳ, ὅτι
σοι σμικρῶ. μήτι δ' ἔτω καὶ κείνο γίνεσθαι, καὶ λέγε-
ται, ὅτι φιλεῖ τὸ γίνεσθαι;

21. Ἡ τοι ἐνταῦθα ζῆς, καὶ ἡδη εἰθικας ἢ ἔξω
ὑπάγεις, καὶ τὸτο ἠθέλεις ἢ ἀποθνήσκεις, καὶ ἀπειλει-
τέργησας. Ὡρὸν ᾗ ταῦτα ἐδέν. ἐκέν ἀθύμει.

22. Εναργὲς ἔσω αἰ, τὸ ὅτι ταῦτο ἐκείνο ὁ ἀγρός
ὅστις καὶ πῶς πάντα ὅστις τὰ αὐτὰ ἐνθάδε τοῖς ἐν ἁ-
κρῳ τῷ ὄρει, ἢ ἐπὶ τῷ ἀγριαλῷ, ἢ ὅπου θέλεις. ἀντι-
κρῆς γ' εὐρήσεις τὰ τῶν Πλάτων, Σηκόν ἐν ὄρει φη-
σι πεμβαλλόμενοι. καὶ βάλλειν βλήματα, τί ὅστις
μοι τὸ ἡγεμονικόν μου; καὶ ποῖόν τι ἐγὼ αὐτὸ ποιοῦ
νῦν; καὶ πρὸς τί ποτε αὐτῷ νῦν χρωμαί; μήτι κε-

vulsum & num adfixum & admixtum carni,
ut affectiones ejus suscipiat ?

23. Qui dominum suum fugit, fugitivus est. Lex autem dominus est. Ergo qui contra legem agit, fugitivus est. Etiam qui dolorem aliquem, iram, aut metum concipit, propter aliquid quod factum est, vel sit, vel fiet secundum voluntatem ejus qui universum gubernat, qui verus *ὁ κύριος*, suum unicuique *ἀποδοῖν*, sive distribuens. Ergo qui timet, dolet, aut irascitur, fugitivus est.

24. Pater semine in uterum matris emisso abit, & aliud curat. Inde succedens alia causa agit, & absolvit foetum ; bone Deus, ex quali, qualem ! Rursus cibus per fauces dimittitur, deinde alia causa succedens, sensum, appetitum, vitam, robur, omniâque ista alia efficit. Itaque ea, quæ in tanta occultatione fiunt, contemplanda sunt, ut facultas illa, seu causa latens, tam perspicuè cernatur, quàm cernimus illam cujus impulsu res seu deorsum traduntur, seu sursum tolluntur : non illam quidem corporeis oculis ; sed non minùs perspicuè tamen.

25. Assiduò considerandum est, quomodo omnia hæc qualia nunc sunt, & olim fuerint, ac proinde sint futura ; & antè oculos ponendæ totæ fabulæ atque scenæ rerum quæ sunt ejusdem generis, quas vel experientia vidisti, vel ex antiqua historia cognovisti : ut, aulam Adriani, totam Antonini aulam, totam Philippi

νὸν νῦν ἔστι ; μήτι ἀπολύτω καὶ ἀπειρασισμὸν κοινῇ-
ας ; μήτι περὶ τετιμῆος καὶ ἀναμεικταμῶν τῶν ζαρκι-
δίων, ὥς τε τέτρω συωτρίσσειν ;

23. Ο ἢ κύριον φεύγων, δραπέτης. κύριος ἢ ὁ
νόμος. καὶ ὁ παρενομιλῶν, δραπέτης. ἅμα καὶ ὁ λυπώ-
μενος ἢ ὀργιζόμενος ἢ φοβούμενος ὃ βέλεται τι γι-
γασκέναι, ἢ γίνεσθαι, ἢ γινέσθαι τῷ ὑπὸ, ἢ τὰ πάντα
δυναμῶντος τεταγμένων, ὅς ἐστι νόμος, νέμων, ὅστις
ἐκείνῳ ἐπιβάλλει, ὃ ἔρα φοβούμενος, ἢ λυπόμενος, ἢ
ὀργιζόμενος, δραπέτης.

24. Σπέρμα οἷς μήτραν ἀρεῖ ἀπεχώρησε, καὶ
λοιπὸν ἄλλη αἰτία παρελαβῶσα, ἐργάζεται, καὶ
ἀπτελεῖ βρέφος ἐξ αὐτοῦ, ὃς ! πάλιν προφῆν διὰ φά-
ρυγγος ἀφῆκε, καὶ λοιπὸν ἄλλη αἰτία παρελαβῶσα,
αἰδομένη, καὶ ὀρμὴν, καὶ τὸ ὅλον, ζῶν καὶ ῥάμνον,
καὶ ἄλλα ὅσα καὶ ὅσα ποιῇ. ταῦτα ἐν ταῖς τοιαύταις
ἐγκαλύψει γινόμενα θεωρεῖν, καὶ τὸ δυνάμει ἔως
ὁρᾶν, ὡς καὶ τὸ βεῖθεσαν, καὶ τὸ ἀνωφερῆ ἰσώμεν· ἐχὲ
τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἀλλ' ἐχὲ ἥτην ἐναργῶς.

25. Συναχῶς ὀπνοεῖν, πῶς πάντα τοιαῦτα
ὁπῶα νῦν γίνεται, καὶ περιέχει ἐγίκετι, καὶ ὀπνοεῖν
γινόμενα· καὶ ὅλα δράματα καὶ σκηνὰς ὁμοειδῆς,
ὅσα ἐκ πείρας τῶ σπῆς, ἢ τῶ περιεβυτήρας ἰστέας ἔχουσιν,
περὶ ὁμμάτων τίθεσθαι, ὃς αὐτῶν ὅλῳ Ἀδριατῆ,
καὶ αὐτῶν ὅλῳ Ἀντωνίνῳ καὶ αὐτῶν ὅλῳ Φιλίπ-
πῳ,

lippi aulam, Alexandri, Croesi. Omnia enim hæc, talia erant : tantum per alios.

26. Animo tibi finge eum, qui alicujus rei causa dolet aut indignatur, similem esse porcello qui mactatur, & calcitratur atque gurnit. Similis etiam qui gemit in lectulo solus tacite alligationem nostram ; & quod soli animali ratione prædito datum est, ut rebus quæ eveniunt sponte obsequatur : omnino autem sequi eas, omnibus est necessarium.

27. Singulis in rebus singula per partes reputans, querere ex te ipso debes, siue mors mala, propterea quòdeam re te sit spoliatura.

28. Cum alicujus offenderis peccato, statim ad te revertere, ac cogita qua in simili re tu pecces : ut, quòd argentum, voluptatem, gloriolam, & id genus alia in bonis ducas. Id iram mox oblivione delebit. Accedat autem & hoc, ut eum invitum peccare scias. Quid verò faceret coactus ? Tu, si potes, effice ne cogatur.

29. Cum Satyronem vides, Socraticum tibi finge conspectum dari, aut Eutychem, aut Hymenem. Cum Euphratem cernis, Eutychem, Sylvanum ; cum Alciphronem, Trophæiferum imaginare : Xenophonte viso, Critonem aut Severum : cum teipsum, aliquem Cæsarum cogita : singulis denique aliquem priorum certa ratione similem oppone. Simul
verò

πε, Ἀλεξάνδρου, Κρείσσ· πάντα γὰρ ἐκείνα τοιαῦτα
ἦν, μόνον δι' ἐτέρων.

26. Φαντάζε πάντα τ' ἐφ' ὧτινιν λυπέμενον, ἢ
δυσαρρεσύντα, ὅμοιον τῷ θυομφύῳ χοιριδίῳ, καὶ ἀπο-
λακτίζοντι καὶ κεκραγότε. ὅμοιον, καὶ ὁ ὁμιῶζων ὅτι
τ' κλινιδίῳ μόνῳ σιωπῇ τ' ἐνδεσιν ἡμῶν· καὶ ὅτι μό-
νον τῷ λογικῷ ζῶν δέδοται, τὸ ἐκασίως ἐπεὶ τοῖς
γινόμενοις· τὸ δὲ ἐπεῖται φιλον, πᾶσιν ἀναγ-
κῶν.

27. Κατὰ μέρες ἐφ' ἐκάστῳ ὧν ποιεῖς ἐφιστάνων,
ἐρώτα σεαυτὸν, εἰ ὁ θάνατος δεινὸν διὰ τὸ τέτυ-
σέρεται.

28. Όταν περσκόπῃς ὅτι τινος ἁμαρτία, εὐθὺς
μεταβάς ἐπιλογίζε, τί παρόμοιον ἁμαρτάνεις· ὅτι
ἀργύριον ἀγαθὸν ἔστι κείνων, τὴν ἡδονὴν, ἢ τὸ δοξ-
άσιον καὶ κατ' εἶδες. τότε γὰρ ἐπιβάλλων ταχέως
ἐπλήσῃ τ' ὀργῆς, συμπάπτοντος τ', ὅτι βιάζεται.
τί γὰρ ποιήσῃ; ἢ, εἰ δώσας, ἀφελὲ αὐτῆς τὸ βια-
ζόμενον.

29. Σατύρωνα ἰδὼν, Σωκρατικὸν φαντάζε, ἢ Εὐ-
τυχὴν, ἢ Τρένα. καὶ Εὐφράτιω ἰδὼν, Εὐτυχίωνα, ἢ
Σιλβανὸν φαντάζε καὶ Ἀλκίφρονα, Τροπαιοφόρον φαι-
τάζε. καὶ Ξενοφῶντα ἰδὼν, Κεῖτωνα ἢ Σεύηρον φαι-
τάζου. καὶ εἰς ἑαυτὸν ἀπιδὼν, τῷ Καيسάρων τινα
φαντάζου. καὶ ἐφ' ἐκάστῳ τὸ ἀνάλογον. ἔτα συμπερσ-
πιπύτω.

verò tibi ad animum accidat, ubinam sunt illi ? nusquam, aut ubicunque. Ita nunquam non cernes res humanas fumum esse, ac merum nihil. Maximè si recorderis id quod semel mutatum est, in tantâ futuri temporis infinitate non ampliùs exiturum : tu autem, quàm diu ? Cur igitur non sufficit tibi, breve hoc honestè exigere ? Quam materiam, quod subiectū fugis ? Quid enim sunt hæc omnia, nisi mentis exercitia, quæ accuratè perspexit naturam earum quæ in vita occurrunt rerum ? Perdura igitur, dum eas res tibi familiares reddas : quemadmodum validus ventriculus omnia sibi efficit familiaria : & ignis splendidus quidquid ei injicias, flammam ex eo & fulgorem edit.

30. Nulli liceat verè dicere, non esse te simplicem & bonum : sed mentiatur, quicunque hoc de te sentit. Id verò omne penes te est ; quis enim prohibeat, ne sis bonus & simplex ? Tibi modò stet sententia, non vivere, nisi talis sis : neque enim, nisi talem, vivere te, rationi consentaneum.

31. Quid sit, quod possit super hoc & hac occasione rectissimè dici, vel agi, considera : quicquid erit, facere tibi vel dicere licet, nemine obstante : neque prætende te impediri. Non prius defines gemere, quàm ita sis affectus, ut quod voluptuariis sunt deliciae, id tibi sit actio in subiecta & oblata materia, humanæ constitutioni consentanea. Omne enim id quod licet tibi agere secundum naturam,
pro

πιπύτω σε, πῦρ ἐν ἐκῶντο; ὑδαμῦ, ἢ ὅπου δὴ. ὅταν
 συμεχῶς θεάσῃ τὰ ἀνθρώπινα, καπνὸν καὶ τὸ μηδὲν.
 μάλας ἐὰν συμνημονεύσῃς, ὅτι τὸ ἀπαξ μετα-
 βαλὼν, ἐκτί ἐστι ἐν τῷ ἀπέεῳ χρόνῳ. σὺ ἔν ἐν
 τίτι; τί δ' ἐκ ἀρεκῆ σοι τὸ βραχὺ τῦτο, κοσμίας
 διαπερῆσαι; Οἶαν ὕλῳ καὶ ὑπόθεσιν φευγῆς; τί
 γὰρ ὅτι πάντα ταῦτα ἄλλο, πλὴν γυμνάσματα
 λόγῳ ἐπερατότῳ ἀκραιβῶς καὶ φυσολόγως τὰ ἐν τῇ
 βίῃ; καί ἐν, μέλει ἐξοικαίσης σεαυτὴν καὶ ταῦ-
 τα· ὡς ὁ ἐρρωμῆς σίμαχ' ὅτι πάντα ἐξοικεῖ· ὡς
 τὸ λαμπερὸν πῦρ, ὅτι ἂν βάλῃς, φλόγα ἐξ αὐτῆς καὶ
 αἰγλή ποιῇ.

30. Μηδὲν ἐξέσω ὥστε ἀληθεύοντι φησὶ σὺ, ὅτι
 ἐχ' ἀπλῆς, ἢ ὅτι ἐκ ἀγαθῶς· ἀλλὰ φάμεθα, ὅστις
 τέτοιον τι φησὶ σὺ ὑπαλόφεται. πάν ὅ τῦτο ὅπῃ σοί.
 τίς γὰρ ὁ καλύσῃ ἀγαθὸν ἢ καὶ ἀπλῆς; σὺ μόνον
 κεύθον μηκέτι ζῆν, εἰ μὴ τοιούτῳ ἔσῃ. ἐδὲ γὰρ αἰρεῖ
 λόγος μὴ τοιούτον ὄντα.

31. Τί ἐκ τὸ ὅπῃ ταύτης τ' ὕλης θυομένης καὶ
 τὸ ὑγνίσαντον περαχθῆναι, ἢ ῥηθῆναι; ὅτι γὰρ ἂν
 τῦτο ἢ, ἐξέστιν αὐτὸ περᾶσαι ἢ εἰπεῖν. καὶ μὴ περφαοί-
 ζε, ὡς καλυόμην. ἢ περῶτερον παύσῃ σέσωκε, πρὶν
 ἢ τῦτο πάθῃς, ὅτι ὅσον ὅτι τοῖς ἡδονακτοῦσιν ἢ τρυφῇ,
 τῦτό σοι τὸ ὅπῃ τ' ὑπερκαλλομένης καὶ ὑπερπικρίας
 ὕλης ποιεῖν τὰ οἰκεία τῇ τ' ἀνθρώπου κατασκευῇ.

ἀπόλαυσιν

pro voluptate habendum est: licet autem ubique. Nam cylindro quidem non datur, ut quovis loco feratur suo proprio motu; ut neque aquæ, neque igni, neque aliis, quæ à natura aut anima rationis experte reguntur: multa enim sunt quæ obstant eis, & intercipient. Mens autem, sive ratio, per omnia quæ resistunt pergere potest secundum suam naturam & voluntatem. Hanc facultatem ante oculos tuos ponens, quod mens per omnia possit ferri, sicut ignis fursum, lapis deorsum, cylindrus per declive, nihil præterea require. Reliqua impedimenta aut corporei sunt cadaveris; aut nisi opinio accedat, ipsiusque mentis inclinatio, non lædunt, neque ullum afferunt malum: alioquin is qui impediretur, malus confestim fieret. Nam reliqua omnia opificia ita sunt comparata, ut si quid eis mali accidat, statim deteriora fiant. At hîc, si omnino dicendum est, melior etiam sit homo, majorique dignus laude, si rectè utatur iis quæ transversa incurunt. Omnino autem memoria tenendum est, ei qui natura civis est, nihil posse nocimenti accidere, quod non idem civitati noceat. At qui huic nihil nocet, nisi quod obfit legi. Eorum verò, quæ incommoda aut infortunia vocant, nihil legi officit: ergo neque civitati, neque civi.

32. Qui morsus est à veris dogmatibus, ei ad profigandum dolorem metumve quemlibet nihil ferè tam breve et translatitium quod non sufficiat: quale illud,

ἀπολαυσιν γὰρ δεῖ ὑπελαμβάνειν, πᾶν ὃ ἔστι χεὶ τὴν
 ἰδίαν φύσιν ἐνεργεῖν. πάντα χεὶ ὃ ἔστι. πρὸ μὲν ἐν κυ-
 λίνδρῳ, ἐπὶ πάντα χεὶ δίδοιαι φέρεσθαι τὴν ἰδίαν κίνη-
 σιν. ἐδὲ πρὸ ὕδατος, ἐδὲ πνεύματος, ἐδὲ πῦρος, ὅσα ὑπὸ
 φύσεως ἢ ψυχῆς ἀλόγως διοικεῖται. τὰ γὰρ διερχόμενα
 καὶ ἐνστάδια πολλά. νῦν δὲ καὶ λόγῳ διὰ παντὸς τῶν
 ἀντιπρίπτοντος ἕως πορεύεσθαι διωαίαι, ὡς περὶ κῆ-
 ρου αἵ δέλει, ταύτην τὴν ῥασιάνην περὶ οὐμμάτων τι-
 θέμεν. καὶ ὡς ἐνεχθήσεται ὁ λόγος διὰ πάντων
 ὡς πῦρ ἄνω, ὡς λίθος κάτω, ὡς κύλινδρος χεὶ περὶ
 νῦν μὴ κέτι μὴ δὲν ἐπιζητεῖ. τὰ γὰρ λοιπὰ ἐγκόμισμα-
 τα, ἢ τοὶ τῶν σωματικῶν ὅτι τῶν νεκρῶν, ἢ χαλεπὸς ὑπολή-
 ψας, καὶ τῶν αὐτῶν λόγῳ ἐνδόσεως, ἐπὶ θρόνῳ, ἐδὲ ποι-
 εῖ κακὸν ἐδοτιῖν. ἐπεί ται καὶ ὁ πάχων αὐτὸ, κακὸς
 ἀνεύθους ἐχθρὸς. ὅτι γὰρ ἄλλαν κατασκευασμά-
 των πάντων, ὅ, τι ἂν κακὸν τινι αὐτῷ συμβῇ, ὡς
 τὸ τοῦ χειρὸν γίνεταί αὐτὸ τὸ πάχων. ἐνταῦθα δὲ εἰ
 δεῖ εἰπεῖν, καὶ κρείττων γίνεταί ὁ ἀνθρώπος, καὶ ἐπαι-
 νεώτερος, ὁρθῶς χρώμενος τοῖς περὶ πίπτον. ὅλως
 δὲ μέμνηται, ὅτι τῶν φύσει πολίτῳ ἐδὲν βλάπτει, ὁ πο-
 λιν ἐβλάπτει. ἐδὲ ἵε πόλιν βλάπτει, ὁ νόμον ἐβλάπτει.
 τέτων δὲ τῶν καλῶν ἀκλῆρημάτων ἐδὲν βλάπτει νό-
 μον. ὁ τοίνυν νόμον ἐβλάπτει, ἢ τε πόλιν, ἢ τε πολίτην.

31. Τῷ διδωγμένῳ ὑπὸ τῶν ἀληθῶν δογμαμάτων,
 ἀρκεῖ καὶ τὸ βραχύτατον, καὶ ἐν μέσῳ καίμῃον, εἰς
 ὑπόμνησιν ἀλυπίας καὶ ἀφοβίας. ὅς,

*Sternit humum ventus foliis : at fertilis arbor
 Producit nova, quæ succrescunt tempore veris.
 Sic hominum genus est, alii moriuntur, & illis
 Succedunt alii.*

Folia ergo sunt & liberi tui : folia & illi qui tam graviter acclamant & collaudant ita, ut fidem mereri videantur ; aut contrà execrantur, aut tacitè reprehendunt & subsannant. Folia & illi qui te mortuo famam tui nominis alii aliis succedentes excipient. Hæc enim omnia, Succrescunt tempore veris : post ventus ea deiecit : inde alia ipsorum in locum sylva producit. Brevitas verò temporis omnibus est communis. Tu autem omnia perinde atque æterna fugis aut appetis. Prope est, cùm in æternam noctem claudentur oculi tui ; & eum qui te efferet, alius mox lugebit.

33. Sani oculi est, omnia visibilia cernere, & non viridia tantùm velle, quod faciunt ii, qui vitio aliquo oculorum laborant. Idem de sano auditu, & olfactu sentiendum ; utrique omnia sui generis sensibilia esse promptè apprehendenda: qua ratione etiam ventriculus ad omne alimentum paratus debet esse, instar molæ, quæ ad quæcunque molenda parata est. Proinde & mens sana parata debet esse ad omnia quæ occurrunt. Sed ea quæ hoc tantum studet, ut liberi sint salvi, ut ab omnibus laudentur ejus actiones, oculo similis est viridia, aut denti tenuia tantùm volenti.

34. Nemo est adeò felix, cui morienti non sint adstituri quidam, qui malum quod ei obligasse

Φύλλα τὰ μὲν τ' ἀνεμῶς χαμάδις χέει, ἄλλα δὲ θύλη
Τηλεθέωσα φθεῖ, ἑαρος δ' ἐπιγίνεται ὥρη.

Ὡς ἀνδρῶν γενεή, ἢ μὲν φύει, ἢ δ' ἀπολήγει.

Φυλλάειον ὃ καὶ τὰ τεκνία σὺ. φυλλάεια ὃ καὶ ταῦ-
τα τὰ ἐπιβοῶντα ἀξιοπαίςως, καὶ ἐπιφημῶντα· ἢ ἔκ τ'
ἐναντίων καταράματα, ἢ ἡσυχῇ φέγοντα, καὶ χλω-
αζοντα. φυλλάεια ὃ ὁμοίως, καὶ τὰ διαδεξόμενα
τὴν ὑσερφημίαν. πάντα γὰρ ταῦτα, Ἐαρῶ ἐπι-
γίνεται ὥρη· εἴτα ἀνεμῶ καταβέβληκεν· ἐπειδ' ἡ
ύλη ἔτερεσ' ἀπὸ τέτων φύει. τὸ δὲ ὀλγοχερόνους
κοπὸν πᾶσιν· ἀλλὰ σὺ πάντα ὡς αἰσάντας ἐσόμενα
φεύγεις, καὶ διώκεις. μικρὸν καὶ καταμύσας· τὸ δὲ ἐξ-
εργάζοντα σὲ, ἢ δὴ ἄλλῳ θρηνήσει.

33. Τὸν ὑγιαίνοντα ὀφθαλμὸν, πάντα ὁρᾶν δεῖ
τὰ ὁρατά, καὶ μὴ λέγειν, τὰ χλωρὰ θέλω τέτο γὰρ
ὀφθαλμιῶντός ἐστι. καὶ τὴν ὑγιαίνουσαν ἀκοὴν, καὶ
ὁσφρησις, εἰς πάντα δεῖ τὰ ἀκυστὰ καὶ ὁσφραν-
τὰ ἐτοίμῳ εἶναι· καὶ τὸν ὑγιαίνοντα σέμαχον πρὸς
πάντα πρῶσιμα ὁμοίως ἔχειν. ὡς μάλιστα πρὸς πᾶ-
τα ὅσα ἀλέουσα κατεσκευάσαι. καὶ τοίνυν τὴν ὑγιαί-
νουσαν διάνοιαν, πρὸς πάντα δεῖ τὰ συμβαίνοντα
ἐτοίμῳ εἶναι. ἢ δὲ λέγουσα, τὰ τεκνία σαφῶς καὶ
πάντες ὅ, τι αὐτῇ πρᾶξις ἐπαγνίσταται, ὀφθαλμὸς
ἐστὶ τὰ χλωρὰ ζῳτῶν ἢ ὀδόντες τὰ ἀπαλά.

34. Οὐδεὶς ὅστις ἔτις εὐπολίμῳ, ὃ ἀπηνήσκοντι
ἐπικρατήσονται· τινες ἀπαζόμενοι τὸ συμβαῖνον
κακόν.

tigisse putatur, haud malè sint consulturi. Probus & sapiens erat? nonne ad extremum aliquis dicet secum; Tandem aliquando respiro ab hoc pædagogò? Nulli quidem nostrum erat gravis; sed scusi tamen clam nos ab eo condemnari. Hæc de bono viro dicentur. Nobis quàm multa sunt alia, propter quæ multi sunt, qui liberari à nobis cupiant? Hæc moriens si cogites, eò facilius discedes hinc, reputans te ex ea vita abire, ex qua ipsi qui vitæ socii, & familiares mei, quorum gratia tot labores exantlavi, tot fudi preces, tot curas sustinui; me volunt & ipsi migrare, fortasse aliquid mea morte allevationis sperantes. Quid est, igitur, cur diutiùs hic morari quæras? Nihilò tamen minus benignus illis discede, morem tuum servans, amicus, benevolus, propitius: neque tamen contrà ut qui avellendus sit: sed ut cui facilis mors obtigit, animula nullo negotio se ex corpore expedit; talem oportet esse tuam ab iis secessionem. Cum illis me natura copulaverat, & quasi coagmentaverat. Eadem nunc dissolvit: dissolvor, ut à familiaribus, non tamen reluctans, non ut vim patiens: est enim & hoc unum eorum, quæ fiunt secundùm naturam.

35. Adsuesce, ut quicquam quis te conscio aggreditur, statim teipsum, quoad ejus potest, tacitè percontari; Hic, quod agit, quorsum? A te ipso autem fac initium, téque primò examina. Memento quod animum huc & illuc, sigillariorum more, raptat & impellit, illud esse

κακόν. σπεδαίῃ καὶ σοφὸς ἴν; μὴ τὸ πανύστατον
 ἔσαι τίς ὁ καὶ αὐτὸν λέγων, Ἀναπνεύσω μὲν ποτε
 ἀπὸ τέττε παιδαγωγῆ. χαλεπὸς μὲν ἔδεινέ ἡμῶν ἦν.
 ἀλλὰ ἡδανόμην ὅτι ἡσυχῇ κατάγινώσκη ἡμῶν.
 ταῦτα μὲν ἔν ὅπῃ σπεδαίειν. ἐφ' ἡμῶν ὅτι πάντα ἀλλὰ
 ὅτι, δι' αὐτοὺς ὁ ἀπαλλακτικῶν ἡμῶν. τῆτο ἔν ἐννο-
 ῆτεκ ἀπαιθνήσκων, καὶ εὐκολώτερον ἐξελεύσει, λογι-
 ζόμενῃ, Ἐκ τοίετς βίαις ἀπέρχομαι, ἐν ᾧ αὐτοὶ οἱ,
 κωνωνοὶ, ὑπὲρ ὧν τὰ τοσαῦτα ἡγωνιπάμην, ἡνξ-
 ἀμην, ἐφρόντισα, αὐτοὶ ἐκείνοι ἐδέλμοί με ὑπάγειν,
 ἀλλῶν τινὰ τυχόν ἐκ τέττε ρασιώσω ἐλπίζοντες.
 τίαν ἔν τις ἀντέχοιτο τὴν αὐτῶν μακροτέρας δια-
 τριβῆς; μὴ μὲν τοι διὰ τῆτο ἐλαπίον εὐμυθῆς αὐτοῖς
 ἀπιδι, ἀλλὰ τὸ ἴδιον ἐδῇ διασώζων, φίλῃ, καὶ
 εὖντος, καὶ ἱλεως. καὶ μὴ πάλιν ὡς ὑποσπώμενῃ. ἀλλ'
 ὥσπερ ὅπῃ τῆ εὐθανάειν, εὐκόλως τὸ ψυχάειον
 ἀπὸ τῆ σφάμαλῃ ἐξελεῖται. τριαύτιω καὶ τῶ ἀπὸ
 τέττων ἀποχάρεσιν δεῖ γινώσκειν. καὶ γὰρ τέτοις ἡ φύσις
 ζωῆς, καὶ ζωέειν. ἀλλὰ νῦν διαλύει; διαλύ-
 ομαι, ὡς ἀπὸ οἰκείων μὲν, ἔμην ἀνθελκόμενῃ, ἀλλ'
 ἀβιάσας. ἐν γὰρ καὶ τῆτο, τῶ καὶ φύσιν.

35. Εἰδισον ὅτι παντὸς ὡς ὅσον τε τῆ φερασμομῆς
 ὑπὸ τινῃ, ἐπιζητεῖν καὶ σεαυτὸν, ἔτῃ τῆτο ὅτι
 τίνα φέρει; ἀρχὴ δὲ ἀπὸ σεαυτῆ, καὶ σεαυτὸν παρῶ-
 τον ἐξείαζε. Μένοντο ὅτι τὸ νῦν φερασμῶν, ὅτι ἐκεί-
 νο τὸ ἐνδόν ἐγκυκλυμῶν. ἐκείνο ρητορεία, ἐκείνο
 ζῶν

esse quod intus latet. Hoc facundia, hoc vita, hoc ipse, si verum volumus, homo. Non igitur vel circumjectum tibi vas, vel adhærentia illi instrumenta negotium tibi faceffant: similia enim illa sunt dolabræ, eo tantum differentia, quod adnata sunt. Cæterum sine causa interna, quæ ea movet & continet, haud majori sunt usui, quàm textrici radius, calamus scriptori, flagellum aurigæ.

M. AN-

ζωή, ἐκείνο, εἰ δέϊ εἰπεῖν, ἄνθρωπος. Μηδέποτε
 συμψευφαντάζε τὸ ψευκείμενον ἀγρειῶδες, καὶ τὰ
 ὀργάνια ταῦτα τὰ ψευπεπλασμένα. ὅμοια γάρ ἐστι
 σκεπάσθω, μόνον δὲ διαφύροντα, καθότι πρὸς σφύρῃ
 ὄσιν. ἐπεὶ τοι ἐμᾶλλον τι τέτων ὄφελός ἐστι τῷ μοί-
 ων, χωρεῖς τῷ κινήσεως καὶ ἰσχύσεως αὐτὰ αἰτίας, ἢ τῷ κερ-
 κίδῃ τῇ ὑφαντρίᾳ, καὶ τῷ καλᾷ μὲν πρὸ γράφοντι, καὶ τῷ
 μαστρίῳ πρὸ ἡνιόχῳ.

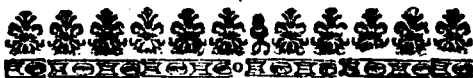
M. ANTONINI IMP.
de seipso, & ad seipsum,

LIBER DECIMUS PRIMUS.

I.

Æc propria sunt animi ratione præditi: Seipsum videt, seipsum componit; seipsum talem, qualem vult, efficit; fructus quos fert, (cùm plantarum fructus, atque etiam animalium, alii percipiant) ipse percipit: suum finem consequitur, quicumque vitæ sit terminus: non enim ut in saltatione, & agendis fabulis, aliisque id genus rebus sit, ut si quid interrumpat, tota actio fiat irrita, ita animus: sed is quacunque in parte, ubicumq; deprehendatur, id quod oblatum est, perfectum & nullius porro rei indigum reddit, ita ut dicere possit, Se suum habere. Totum præterea mundum, eique inane circumdatum, & figuram ejus pererrat, & in ipsam ævi æternitatem protenditur, & certis temporum periodis circumscriptam universi regenerationem complectitur, & contemplatur; unde & illud intelligit, neque novum aliquid posteris evenituum, neque eos qui ante nos fuere, quicquam

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ

αυτοκράτορος, τ̃ εἰς ἑαυτὸν,

BIBΛΙΟΝ ια.

Αἰδία τ̃ λογικῆς ψυχῆς, ἑαυ-
 τῷ ὁρᾷ, ἑαυτὴν διαφθερῶ,
 ἑαυτὴν ὁποῖαν ἂν βάλῃται
 ποιεῖ, τ̃ καρπὸν ὃν φέρει, αὐ-
 τὴ καρπῆται· τὺς γὰρ τῷ
 φυτῷ καρπῆς, καὶ τὸ ἀνάλα-

γον ὅτι τῷ ζῶνι, ἄλλοι καρπῆται· τὲ ἰδίῳ τέ-
 λει τυγχάνει, ὅπου ἂν τὸ τ̃ εἶς πέρας ὁπισθῇ· ἔχ-
 ῶσπερ ὅτι ὁρχήσεως καὶ ὑποκείσεως καὶ τ̃ τοιούτων
 ἀτελὴς γίνεσθαι ἢ ὅλη περὶ ζῆς ἐάν τι ἐγκόψῃ· ἀλλο-
 ὅτι παντὸς μέρους, καὶ ὅπου ἂν καταληφθῇ, πλήρες
 καὶ ἀπορροδῆς ἑαυτῇ τὸ περτεθὲν ποιεῖ, ὥστε εἰ-
 ποεῖν, ἐγὼ ἀπέχω τὰ ἐμὰ. ἔτι δὲ περὶ ἐρχεῖται τ̃
 ὅλον κόσμον, καὶ τὸ περὶ αὐτὸν κενόν, καὶ τὸ χῆμα
 αὐτῷ, καὶ εἰς τ̃ ἀπειρίαν τ̃ αἰῶν· ἐκλείνεσθαι, καὶ
 τῷ περὶ οὐκὴν παλιγχεσίαν τ̃ ὅλων ἐμπεριλαμ-
 βάνει, καὶ περὶ οὐκ, καὶ θεωρεῖ, ὅτι ὁδὸν νεώτερον
 ὁφείλῃ οἱ μὴ ἡμᾶς, ἐπεὶ περὶ τὸν ὁδὸν οἱ περ
 ἡμῶν.

quam amplius nobis vidisse: sed quod is qui est quadraginta annorum, si planè fatuus non sit, ferè omnia præterita & futura videt, cum omnia sint ejusdem formæ. Hæc quoque ei sunt propria, amor proximi, veritas, verecundia, & ut nihil ipse sibi præferat: quod quidem ei cum Lege est commune; ita ut nihil intersit inter rectam rationem, & rationem justitiæ.

2. Cantilenam jucundam, saltationem, & pancratium contemnes. Si vocem suavè sonantem divides in singulos sonos, atque seorsim de singulis ex teipso quæras, an ab hoc tantillo patiare te vinci; pudore profectò afficeris. Idem de saltatione, ad singulos motus & gestus: idem de pancratio, pro diversâ cujusque naturâ, tibi dictum puta. Denique in omnibus illis quæ non sunt de virtutis essentiâ, nec à virtute proficiuntur, memento ad partes eorum respicere, divisioneque illa in contemptum adducere: idque in usum totius vitæ est transferendum.

3. Qualis est anima quæ parata sit, si jam debeat à corpore solvi, & vel extingui, vel dissipari, vel aliquamdiu permanere. Vt autem sic parata sit, à peculiari judicio veniat oportet; non ex simplici (quod Christiani faciunt) obstinatione, sed bene subductis rationibus & cum gravitate, ita ut & alteri hoc sine verborum exaggeratione persuadere possis.

4. Egi aliquid ad societatem humanam conducens: ergo utilitatem sum consecutus. Id
semper

ἡμῶν· ἀλλὰ πρόπον τιμὰ ὁ τισάρακονίετις, ἐὰν νῦν
ὁποσονῇν ἔχη, πάντα τὰ γεγονότα, καὶ τὰ ἐσόμενα
ἐώρακε καὶ τὸ ὁμοειδέες. ἴδιον δὲ λογικῆς ψυχῆς,
καὶ τὸ φιλεῖν τὸς πολλοῖς, καὶ ἀλάθεια, καὶ αἰδώς,
καὶ τὸ μηδὲν ἐαυτῆς περιμαῖν. ὅθεν ἴδιον καὶ νό-
μι. ὅπως ἄρ' ἡδὲν διήνεγκε λόγῳ ὁρθός, καὶ λόγῳ
διχαιοσύνης.

2. Ωδῆς ὅπτιερπῆς, καὶ ὁρχήσεως, καὶ παγκρατίου
καταφρονήσεως, ἐὰν δὲ μὴ ἐμμελῶ φωνῶν καταμαί-
νης εἰς ἕκασον τῶν φθόγων, καὶ καθ' ἓνα πύθη σεαυτῆ,
εἰ τότε ἥτιον εἶ. διαπραπήσῃ γὰρ. ὅπτι δὲ ὁρχήσεως
τὸ ἀνάλογον ποιήσας καθ' ἑκάστῳ κίνησιν ἢ χεῖρον, τὸ
δ' αὐτὸ καὶ ὅπτι τῷ παγκρατίῳ. ὅπως ἐν χαλεαῖς ἀρε-
τῆς, καὶ τῆς ἀπ' ἀρετῆς, μέμνησο ὅπτι τὰ καὶ μέρῳ
πρέχειν, καὶ τῇ διαιρέσει αὐτῆς, εἰς κατὰφρονήσιν ἵε-
ναι. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὅπτι τῷ βίον ὅλον μετάφερε.

3. Οἷα ὅτιν ἡ ψυχὴ ἢ ἔταμῳ ἐὰν ἥδη ἀπολυ-
θῶναι δέη τῷ σώματι· καὶ ὅπως σβειδῶναι, ἢ σκαδα-
θῆναι, ἢ συμμεῖραι τὸ ὅ ἐτοιμον τῷ τοῖνα ἀπὸ ἰδικῆς
κρίσεως ἔρχηται μὴ καὶ ψιλὴν ὀφθαλμῶν, ὡς εἰ
χειριακοί, ἀλλὰ λογιζομένης, καὶ σημνῶς, καὶ ὡς
καὶ ἄλλοι πείσαι ἀσφαγήδως.

4. Πιστοῖν καὶ τι κοινωνικῶς; ἐκὼν ὠφέλιμα.
τῷ τοῖνα αἰεὶ πρέχειν ἀπαντῶν. καὶ μηδ' αὖτε πάντα.

semper occurrat, neque unquam desine. Quam tenes artem? Bonus esse. Quanam verò sit hoc ratione, nisi per theoremata, partim naturam universi, partim propriam hominis constitutionem docentia?

5. Initio Tragoediae institutæ, quæ moneant de iis quæ accidere hominibus solent, eamque esse rerum naturam, ut sic eveniant. Enimverò quibus in scena delectabamini, cur iisdem offendimini in maiore vitæ humanæ theatro? Videtis utique ita fati legem postulare; quodque ea ferunt etiam illi, qui suum illud *Io Citharon* vociferantes ingeminant. Et sanè quædam utiliter à Poëtis dicuntur; quale est illud in primis:

*Quod si dii me negligunt, & liberos:
Rationem habet illud.*

Item;

Nam rebus irasci sanè nihil expedit.

Et;

Frugiferam mihi spicam meam vitam metere.

Aliâque id genus. Post Tragoediam vetus Comœdia invecit, pædagogicam usurpens libertatem, eaque ipsâ libertate ad reprimendum fastum non inutilis. Quem fere in finem etiam Diogenes illâ usus est. Post has & media Comœdia & ad extremum nova assumptæ sunt, haud alium ob finem, quàm ad certamen & ostentationem solertis imitationis. *Effluit: cave.* Certè, & ab his dici quædam utiliter, ignorat nemo: sed tota hujus poëseos & fabularum scriptio neminem finem respicit?

6. Quàm

τίς σε ἡ τέχνη; ἀγαθὸν ἔσθ'. τὺτο δ' ὡς καλῶς
γίνασθαι, ἢ ἐκ θεωρημάτων ἤν' ἔμ', πρὶν τ' ὅλε φύ-
σεως· ἤν' δὲ πρὶν τῆς ἰδίας τ' ἀνδράπε κατα-
σκευῆς;

5. Πρῶτον αἱ βραγυδίαὶ παρήχθησαν ὑπομνηστι-
καὶ τ' συμβαινόντων, καὶ ὅτι ταῦτα ἕτως πέφυκε
γίνεσθαι· καὶ ὅτι οἷς ἐπὶ τ' σκηπῆς ψυχαραγωγῆσα,
τέτοις μὴ ἀχθεσθαι ἐπὶ τ' μείζοντι σκηπῆς. ὁρᾷτε γὰρ
ὅτι ἕτως δεῖ ταῦτα φαίνεσθαι. καὶ ὅτι φέρεται,
ἀλλὰ καὶ οἱ κεκραγότες, ἰω κιδαιρών. Καὶ λέγειν,
δέ τινα ὑπὸ τῶν παρὰ δράματι ποιόντων χρησίμως.
ὅς τ' ἐκείνους μάλιστα· Εἰ δ' ἡμελήθῃ ἐκ θεῶν καὶ
παῖδ' ἐμῶν, ἔχει λόγον καὶ τὺτο. καὶ πάλιν, τοῖς
πράγμασι γὰρ ἔστι θυμῶσαι. καὶ, Βίον δεείζεν ἄρα
κέρκιμον σάχω· καὶ ὅσα τιαῦτα. Μετὰ δὲ τὴν
βραγυδίαν ἡ ἀρχαία κωμωδία παρήχθη, παιδα-
γωγικῶς παρρησίαν ἔχουσα, καὶ τ' ἀτυφίας ἐκ
ἀχρήσας δι' αὐτῆς τ' εὐθυρρήμοσυνος ὑπομνησκα-
σα· πρὸς οἷόν τι καὶ Διογένης ταυτὶ παρελάμβανε.
μὲν ταῦτα τίς ἡ μέση κωμωδία, καὶ λοιπὸν ἡ νέα
πρὸς τί ποτε παρέληπται, ἢ κατ' ὀλίγον ἐπὶ τὴν ἐλ-
μιμήσεως φιλοτεχνίαν; ὑπερβύνη· ὁπίσθον. ὅτι μὲν
γὰρ λέγεται καὶ ὑπὸ τέτων τινα χρήσιμα, ἐκ ἀγ-
νοῆται. ἀλλὰ ἡ ὅλη ὁπλοὺς τ' τοιαύτης ποιήσεως καὶ
δραματουργίας, πρὸς τίνα ποτὶ σκοπὸν ἀπέβλεψε;

6. Quàm evidens sit, non esse aliud vitæ propositum ita commodum ad exercitium philosophiæ, ut est id, quod nunc tenes?

7. Ramus à proximo amputari ramo non potest, quin & à tota arbore resecetur: sic homo etiam ab uno avulsus homine, non potest non etiam à toto excidisse coetu. Et ramum quidem alius aliquis; homo verò ipse seipsum à proximo separat, cum eum odit aut averfatur: ignorat autem etiam à tota civili societate eadem ratione se abrumpi. Veruntamen hoc habemus munere Iovis, qui hanc societatem constituit, ut rursus adcrefcere proximo, & pars esse totius possimus. Attamen si hoc sæpius admittatur, efficit, ut uniri iterum atque coalescere quod avulsum longius processit, hand faciliè possit: tum verò, (quicquid dicant plantatores) non eadem est ratio rami qui ab initio floruit cum arbore, mansitque in ea, & ejus qui amputatus, rursus deinde est infusus.

8. Ex eodem senticeto, non eadem tamen sentire. Qui tibi secundum rectam rationem procedenti impedimento sunt, ut avertere te à recta actione non possunt, ita neque à tua erga ipsos benevolentia depellant te: utrobique teipsum eundem serva, ut non modò in judicando constantiam, & agendo; sed & adversus eos qui te prohibere conantur, aut aliàs indignantur, mansuetudinem tuearis. Haud enim minus infirmi est illis irasci, quàm desistere

6. Πῶς ἐναργὲς περιπίπτει τὸ μὴ εἶναι ἄλλω βίᾳ ὑπὸθεσιν εἰς τὸ φιλοσοφεῖν ἕτως ἐπιτήδειον, ὡς ταῦ-
τῳ ἐν ἡμῶν τυγχάνεις.

7. Κλάδῳ τῷ περσεχῆς κλάδῳ ὑποκοπεῖς, ἢ
διώλαι μὴ καὶ τῷ ὅλῳ φυτῷ ἀποκεκόφθαι. ἕτω δὲ καὶ
ἀνθρωπῳ, ἐνὸς ἀνθρώπου ἀποχιδεῖς, ὅλης τῇ κοινω-
νίας ὑποπέπλωκε. κλάδον μὲν ἐν ἄλλῳ ὑποκόπτει,
ἀνθρωπῳ δὲ αὐτὸς ἐαυτὸν τῷ πλησίον χαίρει, μι-
σήσας καὶ ὑποσεφείας. ἀγνοεῖ δὲ ὅτι καὶ ὅλα πολιτεύ-
ματῳ ἅμα ὑποτέτμηκεν ἐαυτόν. πλὴν ἐκεῖνό γε
δῶρον τῷ συνηπαμάρτῳ τῇ κοινωνίᾳ Διὸς. ἔστι γὰρ πάλιν
ἡμῖν συμφῶσαι τῷ περσεχεῖ, καὶ πάλιν τῷ ὅλῳ
συμπληρωτικοῖς γίνεσθαι. πλεονάμεις μὲν τοι γινώσκουσιν
τὸ χεῖρ τῇ ποιαύτῳ διαίρεισιν, δυσένωντον καὶ δυσάπο-
καθίστατον περσεχωρῶν ποιεῖ. ὅλως τῷ ἕχῳ ὁμοιῳ ὁ
κλάδῳ δὲ ἀπὸ ἀρχῆς συμβλαστήσας, καὶ σύμπνοτον
συμμένοντας, τῷ μὲν τῷ ὑποκοπῇ αὐτοῖς ἐγκεντρὶ-
θύνει, ὃ, τι ποτε λέγασιν οἱ φυταργοί.

8. Ομοθαμνεῖν μὲν, μὴ ὁμοδογματεῖν δέ. Οἱ ἐν-
ιστάμενοι περιδίδουσι σοι χεῖρ τῷ ὀρθῷ λόγον, ὥστερ' ὑπὸ
τῷ ὑγιᾶς περσεχῆς ὑποσεφείας σε ἐδιωήσονται. ἕτω
μὴ δὲ τῷ περσεχῇ αὐτοῖς εὐμάρειας ἐκκρεέτασσαν, ἀλλὰ
φύλασσε ἐαυτὸν ἐκ ἀμφοτέρων ὁμοίως· μὴ μόνον ὅτι
τῷ εὐσεβεῖς κείσεως καὶ περσεχῆς, ἀλλὰ καὶ ὅτι τῷ περσε-
χῇ καλῶν ἐπιχειρῶντας, ἢ ἄλλως δυσχεραίνοντας

• περσεχῇ

desistere ab actione, & concidere metu percussus : utrumque est ejus qui ordinem suum deserit ; quod alter metu facit ; alter odio cognati sibi, & amici natura.

9. Nulla natura arte inferior est : quippe cum artes sint naturæ imitatrices. Quod si est, utique natura omnium perfectissima & omnia comprehendens, artium solertiæ nequaquam cedit. Porro omnes artes præstantiorum gratia faciunt viliora : ergo & communis natura. Atque hic est ortus justitiæ : ab hac reliquæ virtutes dependent : non enim constabit justitia, si vel rebus suapte natura neque bonis, neque malis nimium tribuamus, vel decipi faciles, vel temerarii, vel inconstantes erimus.

10. Non veniunt ad te res eæ, quarum fuga vel appetitu perturbaris, sed tu quodam modo ad eas accedis : judicium itaque de iis tuum quiescat, & non ipsæ modò quiescent, sed neque tu ultra quicquam vel appetes, vel fugies.

11. Animus globo similis est, figuræ æquabilis, quando neque effert se, neque contrahit, neque subsidit, sed lumine fulget, quo veram tum aliarum omnium rerum naturam, tum suam ipsius perspicit, ac contemplatur.

12. Contemnor ab aliquo: viderit, ego curabo, ne quid contemptu dignum agam aut loquar. Odit me aliquis : viderit. Ego quidem omnibus sum placidus & benevolus, & huic adeò ipsi, qui contemnit aut odit, suū errorem paratus

πρώτῃ. καὶ γὰρ τὸ τοιοῦτον, τὸ χαλεπαίνειν αὐτοῖς ὡς περὶ τὸ σκοπεῖν τὸ πρῶτον, καὶ ἐνδεῖναι κατὰ πλάγιστα· ἀμφοτέρω γὰρ ὁπίσθις λιποτάκται. ὁ μὲν ὑποτρέψας, ὁ δὲ ἀλλοιωθείς πρὸς τὴ φύσιν συγγενῇ καὶ φίλον.

9. Οὐκ ἔστι χεῖρον ἐδεμία φύσις τέχνης. καὶ γὰρ αἱ τέχναι τὰς φύσεις μιμεῖται. εἰ δὲ τὸτο, ἡ πασῶν τῶν ἄλλων τελειώματα καὶ περὶ πειρῶν φύσεις, ὑπὸ αὐτῶν ἀπολείπειται τὴν τεχνικὴν μηχανίαν. πᾶσαι δὲ γὰρ τέχναι τῶν κρείττωνων ἐνεκεν, τὰ χεῖρα πεποιθὲν· ἐκείνη καὶ ἡ κοινὴ φύσις. καὶ δὴ ἐνθεν μὲν γένεσις δικαιοσύνης· ἀπὸ δὲ ταύτης αἱ λοιπαὶ ἀρεταὶ ὑφίσταται. καὶ γὰρ τηρηθῆσθαι τὸ δίκαιον, εἰ μὴ τοῖς διαφερόμεθα πρὸς τὰ μείζονα, ἢ διδραπάτην καὶ περὶ πωλῆται καὶ μέγα πωληταὶ ὡς μὲν.

10. Εἰ ἐκ ἐρχεται ὅτι σὲ τὰ πρῶτα ὧν αἱ δὲ αἵματι καὶ φουγὰι θορυβῶσιν σε, ἀλλὰ βόπον τινα αὐτὸς ἐπ' ἐκείνα ἐρχῇ τὸ γὰρ κῆμα τὸ πρὸς αὐτῷ ἡσυχάζεται, καὶ κῆμα μένει ἀτρεμῆντα, καὶ ὅτε δεικνύων, ὅτε φάται ὁφθήσῃ.

11. Σφαίρα ψυχῇ αὐτοειδῆς, ὅταν μὴτε ἐκλείπῃται ὅτι τι, μὴτε ἴσως σωβέχῃ μὴτε σωζέσθῃ· ἀλλὰ φάται αὐτῇ, ὡς τὴν ἀλήθειαν ὅρα· τὴν πάντων, καὶ τὴν ἐν αὐτῇ.

12. Καταφρονήσει μὴ τις; ὁφείλει. ἐγὼ δὲ ὁφείμαι, ἵνα μὴ τι κατὰ φρονήσεως ἀξίον πρῶτον ἢ λέγειν ἀνέκωμος. μισήσει; ὁφείλει. ἀλλὰ ἐγὼ εὐδαμῆς καὶ

tus ostendere : neque hoc exprobrandi causa, aut ut patientiam ostentem meam, sed ingenuè & probè. Qualis erat Phocion, nisi id ipsum simulavit. Intus enim omnia oportet rectè habere, & à diis conspici hominem nullam rem indignè ferentem, aut quiritantem. Quid enim tibi mali accidit, dum ipse id agis, quod est naturæ tuæ commodum ? non accipies id quod nunc naturæ universi est opportunum, hominem te professis, cui unicus hic vitæ scopus dies noctesque propositus est, ut communi utilitati inservias ?

13. Qui contemnunt se invicem, iidem invicem assentantur : & qui hoc unice agunt, ut alii alios superemineant, ii maximè alii aliis se subjiunt.

14. Quàm putidus est, & insyncerus ille qui dicit : Statui simpliciter tecum agere. Quid agis ? non erat hoc prætari opus : ipsa res hoc ostendet. Simul animus intus habuit, simul & vultus extra exhibuit : quemadmodum ex aspectu amatores sensum sui amasii statim cognoscunt. Omnino vir bonus & simplex hircosi debet aliquid simile habere, ut qui ei adest, velit, nolit, tamen ejus simplicitatem deprehendat. Ostentatio autem simplicitatis, insidiæ sunt testæ : neque verò quicquam turpius est subdolis ac infidis congressibus. Hoc omnium maximè fugito. Qui verè bonus, simplex & mansuetus est, hæc omnia in oculis habet, neque ea latent.

εὖ νυν πάντι, καὶ τέττα ἀνὴρ ἔτοιμος τὰ παρρηγόμηνον
 δεῖξαι. ἐκ ἀπειδεπίας, ἡ δὲ ὡς κατεπιδουκνύμενος
 ὅτι ἀνέχομαι, ἀλλὰ γρησὶς καὶ χρηστὴς οἶμα ὁ θα-
 κίων ἐκείνῳ, εἴ γε μὴ προσεποιεῖτο. τὰ ἑαυ γὰρ δεῖ
 τοιαῦτα εἶναι, καὶ ὑπὸ τῷ θεῷ βλέπειν ἀνθρώπον πρὸς
 μηδὲν ἀγαπαιτικῶς διατίθμενον, μηδὲ δεινοπα-
 δεῖν. τί γὰρ σοι κακόν, εἰ αὐτὸς νῦν ποιῶς τὸ ἐπὶ
 τῇ φύσει σου οἰκείον; ἡ δέχῃ τὸ νῦν τῇ τ' ὅλων φύσει
 εὐκταρῶς, ἀνθρώπῳ τεταμένῳ πρὸς τὸ γίγναι δὲ
 ὅτε δὴ τὸ κοινὴ συμφέρον;

13. Ἀλλήλων καταφρονεῖτες, ἀλλήλοις ἀποσκέν-
 οῦμαι. καὶ ἀλλήλων ὑπερέχειν θέλοντες, ἀλλήλοις
 ὑποκατακλίεσθαι.

14. Ὡς σαφές καὶ κίβδηλόν ὁ λέγων, Ἐγὼ ὡς
 ἤρημαι ἀπλῶς σοι προσφέρει. τί ποιεῖς ἀνθρώπε;
 τὴν ἐδὲ σφύγγειν αὐτῷ φανύσεται ὅτι τ' μετὰ πρὸς
 γεγράφει οὐσίαι εὐθὺς ἡ θωγὴ. πρῶτον ἔχει εὐθὺς
 ἐν τοῖς ὀμμασιν ἔξέχει ὡς τ' ἐραστὴν ἐν τῷ βλέμμα-
 τι, πάντα εὐθὺς γνωρίζει ὁ ἐρώμενος. τοῦτον ὅλας
 δεῖ τ' ἀπλῶς καὶ ἀγαθὸν εἶναι, ὃς γὰρ ἄρα, ἵνα ὁ παρ-
 ρας, ἅμα τῷ προσελθεῖν θέλῃ ἢ θέλει αἰδῆται.
 ὅπτις δ' εὐσις ἢ ἀπλότῃ σκόλμῃ ὄντι. ἐδὲν ὄντι
 αἰσθητὸν λυκοφιλίας. πάντων μάλιστα τῶν φῶγος ὁ
 ἀγαθός, καὶ ἀπλός, καὶ εὐμενής, ἐν τοῖς ὀμμασιν ἔχο-
 σιν ταῦτα, καὶ ἐλαττοῦται.

15. Foelicitissimè vivendi facultas est in tuo animo posita ; nimirum ut res neque bonas, neque malas, in nullo ponas discrimine. Id fiet si unamquamlibet earum contempleris divissim, & ratione totius, memor nullam earum in animis nostris de se posse excitare opinionem, neque ad nos venire : sed ipsas quidem quiescere, nos autem esse, qui de iis iudicia faciamus apud nos, easque nobis quasi depingamus : cum liceat tamen aut omnino non depingere illas, aut si quà irrepservint, statim delere. Præterea, non longi temporis hanc attentionem fore, & mortem instare. Cur igitur grave sit, in istis acquiescere ? Quæ si sunt secundum naturam, gaude illis, & erunt facilia : sin contra naturam, quære quid sit tibi secundum naturam, atq; ad id contende, etsi gloria careat. Ignoscendum est enim omni ei, qui suum quærit bonum.

16. Vnde venerint singula, ex quibus constent, in quod mutantur, qualia sint inde futura, tum nihil mali eis accidere, considera. Ac primò, quis mihi ad eos respectus. Nati sumus invicem unus alterius gratia. Alia autem ratione, ut ipsis præsim, sicut aries gregi, aut taurus armento, sum natus. Rem alius repete. Si non constat mundus ex atomis, utique natura eum gubernat. Quod si detur, utique deteriora præstantiorum gratia sunt : hæc verò, unum propter alterum. Deinde, quales illi sunt in mensa, lecto, alibi ? Maximè autem, quibus illi dogmatum & opinionum necessitatibus

15. Καλέσας ὁ ζῆν, δυνάμεις αὐτῇ ἐν τῇ ψυχῇ, ἐὰν πρὸς τὰ ἀδιάφορα ἀδιαφορῇ. ἀδιαφορήσει ὁ, ἐὰν ἔχῃ αὐτῶν διαρῇ διατημένως καὶ ὀλιγκῶς, καὶ μεμνημένῳ, ὅτι ἐδὲν αὐτῶν ὑπόληψιν περὶ αὐτῆς ἡμῖν ἱεμποίῃ, ἐδὲ ἐρχεται ἐφ' ἡμᾶς, ἀλλὰ τὰ μὲν ἀπρεμῆ ἡμῶς ὁ ἰσμεν, οἱ τὰς περὶ αὐτῶν κείσεις γυνῶνες καὶ ὁ γὰρ χάροντες ἑαυτοῖς ἐξὸν μὲν μὴ χάρειν ἐξ-
δὸν ὁ καὶ περὶ λάθρ, εὐθύς ἐξαλείψαι. Ὅτι ὀλίγω χρό-
νῳ ἔσται ἡ ταιαύτη περιστοχὴ, καὶ λοιπὸν πεπαύσεσθαι
ὁ βίῃ. τί μὲντοι δύσκολον καλῶς ἔχεν ταῦτα; ἐ-
μὲν γὰρ χεῖ φύσιν ὄχι, χαῖρε αὐτοῖς, καὶ ῥάδια ἔσω σοι
εἰ ὁ φερόμενος, ζῆται τί ὄχι σοι καὶ τιμὴ σὺν φύσιν,
καὶ ὅτι τὸ τοῦ περὶ αὐτοῦ καὶ ἀφορῶν ἡ παντὶ γὰρ συγνώ-
μη τὸ ἴδιον ἀγαθὸν ζητῶντι.

16. Πόθεν ἐλήλυθεν ἔχῃ, καὶ ἐκ τίνων ἔχῃ
ὑποκεκλῆται, καὶ εἰς τί μεταβάλλει, καὶ ὁ γὰρ ἔσται με-
ταβάλλον, καὶ ὡς ἐδὲν κακὸν πέσεται. Καὶ περὶ
τοῦ, τίς ἡ πρὸς αὐτὸς μοι χάρις, καὶ ὅτι ἀλλήλων
ἔνεκεν γεγόναμεν. καὶ κατὰ ἕτερον λόγον, περὶ πο-
μεν αὐτῶν γέγονα, ὡς κειὸς ποιμένας, ἡ ταῦτα
ἀγέλης. ἀνωθεν ὁ ἐπιδοι, ὑπὸ τῷ, Εἰ μὴ ἄτομοι, φύ-
σις ἡ τὰ ὅλα διοικῶσα. εἰ τὸ τοῦ τὰ χεῖρνα τὸ κρετ-
τόνων ἔνεκεν. ταῦτα ὁ, ἀλλήλων. δευτέρου δὲ,
ὁποῖοι τινὲς εἰσιν ὅτι τὸ πρᾶξις, ἐν τῷ κληρονομ-
τάλλω. μάλιστα ὁ, οἷας ἀνάγκας δογματῶν κα-

tibus adigantur; & hæc ipsa, quanto tui fastu! Tertium est: si recte faciunt hæc, non est indignè ferendum: sin secus, utique non sponte, sed ignoratione peccant. Omnis enim anima invita privatur cum veritate, tum justitiâ, quæ suum unicuique pro cuiusque merito tribuit. Itaque dolore efficiamur, si iniusti, ingrati, avari, omninoque injurii erga alios dicantur. Quartum est: Ipse quoque in multis delinquis, esque ipsorum similis: ac tametsi quibusdam peccatis abstines, tamen habitum ea faciendi habes, ac vel metus, vel gloriolæ confectandæ causa, aut aliud quidvisque viciosum similibus peccatis abstines. Quintum, ne hoc quidem satis scis, an peccent. Quædam enim ex prudenti dispensatione sunt. Omnino autem multa explorare opus est, antequam certum aliquid de aliorum actionibus statuas. Sextum: Ut maxime stomacheris, tamen vita hominum est momentanea, ac paulò post omnes morimur. Septimum: Non actiones ipsorum nobis molestiam exhibent, cum ex sint in ipsorum animis: sed nostræ opinioniones. Itaque tolle voluntatem judicandi de re aliqua tanquam mala: simul sustuleris iram. Quomodo, inquires, tollam? Si reputes, non esse rem turpem. Nam nisi sola turpando malum esset, tu quoque necessario multis modis peccares, fieresque latro, & quid non? Octavum: Multò graviora adferunt dolor & ira, quam ob aliorum peccata concipimus, quàm ipsa illa gravia sunt, ob quæ irascimur

μέσας ἔχουσιν. καὶ αὐτὰ δὲ ταῦτα, μεθ' αἷς τύφῃ ποι-
 εῖσι. τρίτον, ὅτι ἐν ῥῇ ὁρθῳς ταῦτα ποιεῖται, καὶ δεῖ
 δυσχεραίνειν. εἰ δ' ἐκ ὁρθῳς, δηλοῦσι ἀκαρίαι καὶ ἀγ-
 ραίαι. πᾶσα γὰρ ψυχὴ ἀκαρὴ εἶναι, ὡς περὶ τὴν ἀλη-
 θῆς, ἥτοι καὶ τὴν ἀξίαν ἐκείνῃ προσφέρεται.
 ἀχθῆναι γὰρ ἀκαρίαι, ἀδικοί, καὶ ἀγνώμονες, καὶ
 πλεονέκται, καὶ καθάπαξ ἀμαρτητικοὶ ὡς τὴν
 πλησίον. τέταρτον, ὅτι καὶ αὐτοὶ πολλὰ ἀμαρτάνουσιν,
 καὶ ἄλλοι ταῦτα. καὶ εἰ τινῶν δὲ ἀμαρτημάτων
 ἀπέχῃ, ἀλλὰ σὺν γὰρ ἐξὸν παιητικῶς ἔχεις, εἰ καὶ
 διὰ δούλειαν, ἢ δοξοκοπίαν, ἢ ταῦτά τι κακόν, ἀπέ-
 χῃ τῶν ὁμοίων ἀμαρτημάτων. πέμπτον, ὅτι ἐν εἰ
 ἀμαρτάνουσι κατείνησας. πολλὰ γὰρ καὶ εὐκοπμί-
 ας γίνεσθαι, καὶ ὅπως πολλὰ δεῖ φέρτερον μαθεῖν, ἵνα
 τῆς ὁμιλίας ἀλλοτρίας ἀφῇ καὶ ἀληπτικῶς τι ἀπ-
 θνήσκῃ. ἔκτον, ὅτι ὅταν λίαν ἀγανακτῇ, ἢ καὶ δυσ-
 παθεῖ· ἀκαρῆαί τε ὁ ἀνθρώπος βίβη, καὶ μετ'
 ἐλπίον πάντες ἐξελθόντες. ἔσδομαν, ὅτι ἐχ. αἱ ἀφῇ-
 ξεις αὐτῶν ἐνοχλεῖσιν ὑμῖν· ἐκείναι γὰρ εἰσιν ἐν τοῖς
 ἐκείνων ἡγεμονικοῖς· ἀλλὰ αἱ ἡμέτεραι ἐπὶ τῇ
 ἀρετῇ γὰρ καὶ ἀφῇσιν ἀφῇσιν τὴν ὡς ὡς δεινὴ κρίσιν,
 καὶ ἀπῇσιν ἡ ἐργία. πῶς ἔν ἀρῶ; λογιζάμεθα ὅτι
 ἐχ. αἱ ἐργίαι. ἐάν γὰρ μὴ μόνον ἢ τὸ αἰχρὲρ
 κακόν, ἀνάγκη καὶ σὲ πολλὰ ἀμαρτάνειν, καὶ
 ληπῶ καὶ παντοῖον γινέσθαι. ὅγδοον, ὅσον χαλε-
 πότερα ἐπιφύουσιν αἱ ἐργαὶ καὶ λύπαι αἱ ὅτι τοῖς

mur & dolemus. Nonum : Mansuetudo, si genuina sit, non contumeliosa aut furcata, iniuncta est. Quid verò vel procacissimus homo tibi faciet, si constanter mansuetudinem serves, ac si res ita ferat, placidè eum horteris ac doceas, eo ipso tempore vacans huic rei, cum is te lædere nititur ? Si dicas ; Noli fili ; ad alias res nati sumus : ego quidem non lædar, sed tu fili : idque ei apertè & generatim ostendas, neque apes, neque ullum aliud eorum quæ ad coetum apta sunt natura animalium ita agere. Oportet autem neque irridendi neque convitiandi causa hoc facere, sed amanter, atque ita ut ne mordeatur ; nève ut in Scholâ, ut adstantes mirentur, sed ut cum solo ita loqui debes, etiam si alii adsint. Horum novem capitulorum memento, tanquam à Musis si ea dono accepisses : ac incipe tandem homo esse, dum vivis. Tam verò cavendum ne aduleris eis, quàm ne irascaris : utrumque enim à societate est alienum, & damnosum. In promptu autem tibi sit ira accedente, non iram esse viri, sed mansuetudinem ut humaniorem ita & viriliorem esse : robur enim verò, & nervos, et vires penes mansuetos esse, quæ non sunt apud indignantes & morosos. Nam quanto propinquior est mansuetudo vacuitati affectuum, tanto & potentia : ac quemadmodum dolor in impotentes cadit, sic & ira. Uterque enim vulnus accepit, & herbam porrexit. Quod si lubet, etiam decimum à duce Musarum donum accipe : nempe, insani esse, velle ne pravi homines

συνότρως, ἥτοι αὐτὰ ὄσιν ἐφ' οἷς ἐργαζόμεθα καὶ λυπέ-
μεθα. ἔνασιν ὅτι τὸ εὐμὲν ἀπῆκτο, εἰάν γνήσιον
ἢ καὶ μὴ σεσηπὲς, μηδὲ ὑποκείσῃς. τί γὰρ σοι ποιήσει
ὁ ὑβρισκόμενος, εἰάν διαλελῆς εὐμὲν αὐτῶν, καὶ εἰ
ἔτις ἐτυχε, πρὸς παλαιῆς καὶ μελιδιδάσκης εὐχο-
λῶν παρ' αὐτὸν ἐκείνον ἢ χαίρον, ὅτε καὶ ποιεῖν σε
ἐπιχειρεῖ; μὴ τέκνον, πρὸς ἄλλο περὶ καὶ ἐγὼ μὲν
ἢ μὴ βλαβῶν σὺ δὲ βλάβῃ, τέκνον. καὶ δεκνῦναι εὐα-
φῶς καὶ ὀλικῶς, ὅτι τῷτο ἔτις ἔχει ὅτι ἐδὲ μέλισσαι
αὐτὸ ποιεῖσιν, ἐδ' ὅσα συναγελαστικὰ πέρυκε. δεῖ δὲ
μήτε εἰρωνικῶς αὐτὸ ποιεῖν, μήτε ὀνειδιστικῶς, ἀλλὰ
φιλοσόφως καὶ ἀδύκτως τῇ ψυχῇ, καὶ μὴ ὡς ἐν χολῇ,
μηδὲ ἵνα ἄλλῃ παρασὰς θαυμάσιον ἀλλ' ἦτοι πρὸς
μόνον, καὶ εἰάν ἄλλοι τινες πεισθήκωσι. τῶτον δὲ ἐν τῇ
κεφαλαίῳ μέμνηται, ὡς παρὰ τῇ μισθῶν δῶρον εἰλη-
φῶς. καὶ ἀρξάι ποιεῖ ἀνθρώπου (εἰ), ἕως ζῆς. φυλακί-
ον δὲ ὁπίσθῃ τῶν ὀργίζεσθαι αὐτοῖς, τὸ κατακτείνω αὐ-
τῶν. ἀμφοτέρω καὶ ἀκοινώνηται, καὶ πρὸς βλάβην φέρει.
πρὸς χεῖρον δὲ ἐν τῇ ἐργαίῃς, ὅτι ἐχὶ τὸ θυμῷ αὐ-
τῶν, ἀλλὰ τὸ πρῶτον καὶ ἡμερῶν ὅσον ἀνθρώπων
τερον, ἔτις καὶ ἀρρενικώτερον καὶ ἰσχυρὸν καὶ νέον καὶ
ἐνδρείας τῇ τῷ μέτεστιν ἐχὶ τῶν ἀδυναμιῶν καὶ δυα-
ρεῖνται. ὅσον γὰρ ἀπαθεία ἔτε οἰκειότερον, τῶν
τῷ καὶ δυάμεν. ὡς περὶ τὴν λύπην ἀδυνάτως, ἔτις καὶ ἢ
ὀργὴν ἀμφοτέρω γὰρ τίττονται, καὶ ἐνδεύονται.

minores peccent : qui enim hoc petit, id petit, quod fieri non potest. Aliis vero concedere ut sint mali, modo ne in te peccent, iniqui, & tyrannici planè hominis est.

17. Quatuor potissimum conversiones animi continenter sunt observandæ, ac, si easprehenderis, inhibendæ dum super unaquaque teipsum sic alloqueris : De primo quidem ; Hæc cogitatio non erat necessaria. De secundâ ; Hoc facit ad societatis dissolutionem. De terciâ ; Hoc non ex te dices : nam non à se dicere, inter absurdissima est reputandum. De quartâ : tibi ipsi exprobra, esse hoc ejus, qui diviniore sui parte vincatur, & cedat ignobiliori & mortali parti, corpori scilicet & ejus crassis voluptatibus.

18. Aëreum omne & igneum quod commistum est tuo temperamento, essi natura sursum efferantur, tamen ut obediant ordini universi, in mixto continentur. Similiter omne terreum in te, & humidum, cum natura sua deorsum ferantur, tamen in sublimi manent, non in suo naturali loco. Aded elementa universo obtemperant, ubicunque collocentur, vim sibi ipsis facientia ut ibi permaneant, donec dissolutionis rursus canat classicum. Nonne igitur iniquum sit, solam tuam rationem nolle obedire, suumq; loci indignè ferre ? Et quidem nihil ei violentum imponitur : ea modo, quæ ejus nature conveniunt. Et tamen ea non sustinet, sed in contrarium fertur. Motus enim

εἰ δὲ βλάσφημι καὶ δέχομαι παρὰ τῆς μακαρίας δούλης λα-
βῆ, ὅτι τὸ μὴ εἶναι ἀκαρετάνην τὴν φαύλην, μακρὴν
ἀδωδότην γὰρ εἴρεται. τὸ δὲ συγχωρεῖν ἄλλοις (ἢ
ἢ) τοκέτι, ἀξίαν δὲ μὴ εἰς σέ ἀμαρτάνειν, ἀγνωμον
καὶ τυραννικόν.

17. Τέσσαρες μάλιστα ἔσπας τῆς ἡγεμονικῆς παρ-
φυλακτέον διηνεκῶς, καὶ ἐπειδὴν σωρῶσης, ἀπαληπ-
τέον, ἐπιλέγοντα ἐφ' ἑκάστου ἕως τῆς τοῦ φάντασμα
ἐκ ἀσχημάτων. τῆς τοῦ, λυτικὸν ποιησάσης. τῆς τοῦ, καὶ ὑπὸ
σεαυτῆς μίλλης λέγειν· τὸ γὰρ μὴ ἀφ' ἑαυτῆς λείπειν
ἐν τοῖς ἀτοπωτάτοις νόμιζε. τέταρτον δὲ δεῖ κατὰ τὸ
σεαυτῇ ὀνειδίζειν, ὅτι τῆς τοῦ ἡπλωδίας δεῖ καὶ ὑποκατα-
κλινομένης τῆς ἐν σὺν θεοῖς μέρες, τῇ ἀτμολίᾳ καὶ
θνητῇ μοίρᾳ τῇ τῆ σώματι, καὶ τῇ τῆς παχέας
ἡδοναῖς.

18. Τὸ μὲν πνεύματιόν σου, καὶ τὸ πυρῶδες πᾶν
ἔσονται ἐκείνη, καὶ τοὶ φύσει ἀναφερῆ ὄντα, ὅμως
περιβόρμα τῇ τῆς ὅλων διατάξει, παρακρηϊῖται ἐν-
ταῦθα ἐπὶ τῆ συγκείμενῃ. καὶ τὸ γινώσκεις ἢ τὸ ἐν
σὺν πᾶν, καὶ τὸ ὑχόν, καὶ τοὶ κατὰ φύσιν ὄντα, ὅμως
ἀγνήφεται καὶ ἔσται τῆς ὑχῆς ἐκείνης οὐσιμῶς εἶσιν.
ἕως αἰῶνος καὶ τὰ πειχέα ὑπακούει τοῖς ὅλοις ἡγεμονίαν
καταλαχθῆναι σὺν βία καὶ ὀργῇ, μέχρεις αὖν ἐκείθεν
πάλιν τὸ ἀνδρόσιμον ἢ διαλύσεως σημήνη. ἢ δεινὸν
ἔρμηνον τὸ κατὰ τὰς μέρας ἀπειθεῖς (ἢ), καὶ ἀγανακ-
τεῖν τῇ ἐαυτῆς χάρι, καὶ τοὶ ἕδεν γε βίανον τῆς
ἐπιτάσσεται,

enim ad injustitiam, luxuriam, iram, dolores, & metus, nihil aliud est, quàm secessio à natura : & cùm animus aliquid eorum quæ eveniunt indignè fert, tunc quoque suum locum deserit. Etenim ad sanctitatem & religionem constructus est haud minus, quàm ad justitiam : quia & hæ species sunt virtutum, quibus societas humana constat ; imò etiam antiquiores ipsis justis actionibus.

19. Qui non eundem per omnem vitam propositum habet scopum, is unus & idem esse per totam vitam nequit. Non satis est id quod diximus, nisi & hoc addatur, qualem esse oporteat eum scopum. Quemadmodum enim de vulgò creditis bonis opinio firma stabilisq; non potest esse, sed ea demum quæ bona definitæ talia, puta communia, sola pro veris bonis habet : ita & scopus ut unus idemque semper sit, ille nobis proponendus, qui sit ad tuendam generis humani societatem, bonumque publicum procurandum proprius & accommodatus. Ad hunc qui omnes suos animi impetus direxerit, omnes actiones similes reddet, eoque modo semper sui erit similis.

20. Murem montanum, & domesticum, huiusque pavorem & fugam. Socrates, & vulgi opiniones, Lamias vocabat, puerorum terribilamenta.

21. Lacedæmonii peregrinis sub umbram sedem assignabant in spectaculis, ipsi quovis loco sedebant.

22. Socrates

ἐπιτάσσεις, ἀλλὰ μόνον, καὶ φύσιν ὄντων αὐτῶν. ἔμὲν
τοὶ ἀνεχέσθαι, ἀλλὰ ἢ ἐναντίαν φέρειν. ἢ γὰρ ὅτι τὰ
ἀδικήματα καὶ τὰ ἀκολασήματα, καὶ τὰς λύπας, καὶ
τὰς φόβους κινήσεις, ἐδ' ἐν ἄλλο ὄντι, ἢ ἀφιστάμεν τ' φύ-
σεως. καὶ ὅταν δέ τι τῶ συμβαινόντων διαχερσίνηται το
ἡγεμονικόν, καὶ ἀλείπει καὶ τότε ἢ ἑαυτῷ χάριν. πρὸς
ἰσότητά γὰρ καὶ θεοσέβειαν καλῶσκάδ' εἶναι, ἐχ' ἡπὶ τὸν ἢ
πρὸς δικαιοσύνην. καὶ γὰρ ταῦτα ἐκείδει ὅτι τ' εὐκοι-
νοησίας, μᾶλλον ὢ πρεσβύτερον. τῶ δικαιοπραγῆ-
μάτων.

19. Ω μὴ εἰς καὶ ὁ αὐτός ὄρειν αἰὲν ᾤβει σκοπὸς, ἔ-
τ' εἰς καὶ ὁ αὐτός δι' ὅλου ᾤβει δυνάμει. ἐν-
ἀρκεῖ τὸ εἰρημίζον, ἐὰν μὴ καὶ κείνο ἀφαιρῇ, ὁ ποῖον εἶναι
δεῖ τῦτον ᾤ σκοπόν. ὡσπορ γὰρ ἢ πάντων ᾤ ὅπως
σὺν πλείοσι δοκούντων ἀγαθῶν ὑπέστηται ὁμοία ὄρειν,
ἀλλ' ἢ ᾤ τοιῶνδε τινῶν, τῶνδε ᾤ κοινοῦ ἔσται καὶ ᾤ
σκοπὸν, δεῖ δ' ᾤ κοινωνικὸν καὶ πολιτικὸν ὑπερσῆσθαι. ὁ
γὰρ εἰς ᾤ τον πάσας τὰς ιδίαις ὁρμαῖς ἀπευθύνων, πάσας
τὰς πρὸς ὁμοίας ἀποδέσσει καὶ κατὰ τῦτο αἰὲν ὁ αὐτός
ἔσται.

20. Τὸν μὲν ἔρενον, καὶ τὸ χαλκοκίδιον, καὶ τὴν πί-
αν τύττυ καὶ δ. ασφύρην. Σακερῆτης, καὶ τὰ τῶν πολλῶν
δούμαλα, λαμίας ἐσχάτη, παιδίων δέμαλα.

21. Λακεδαιμόνιοι τοῖς μὲν ξένοις ἐν τῇ θραύσει
 ὑπὸ τῇ σκιᾷ τὰ βάθρυ ἐτίθεισαν, αὐτοὶ δ' ἔτευχεν
 ἐκαθέζοντο. 22. Τῷ

22. Socrates Perdiccæ querenti cur non ad ipsum veniret, respondit : ne turpissimo interitu peream : hoc est, ne beneficio affectus, id non possim compensare.

23. In Ephesiorum literis erat hoc præceptum, quod jubebat quotidie reminisci alicujus ex antiquis, qui virtutem coluissent.

24. Pythagorei maxè nos coelum aspicere jubebant, ut recordemur eorum, qui semper suum officium præstant : item ordinis, puritatis, & simplicitatis nudæ : astris enim nullum est velamentum.

25. Memento qualis fuerit Socrates pelle præcinctâ, cum Xanthippe vestem ipsius abstulisset : ac quæ dixerit sociis Socrates pudore affectis, ac recedentibus, cum viderent eum in isto ornatu.

26. Numquam scribere & legere alios docebis, nisi ipse prius didiceris : id multò magis in vita verum est. Servus es, ratione cares. Tum charum cor mihi risum fustulit. Virtuti gravibus facient convitia verbis.

27. Insani est, ficus hyeme querere. Tale est, liberos optare, cum jam habere per ætatem non licet. Epicæterus præcipiebat, quoties natos osculamur, toties tacitum se quemlibet alloqui ; Fortasse cras morieris. At mali hoc ominis : Nihil, inquit ille, ominosum, quod ali-quod opus naturæ designat : nisi abominere, quod specie metuntur. Uva primùm cruda, deinde matura fit, post passâ : hæc omnia rei sunt mutari-

22. Τῷ Περδίκκῃ ὁ Σωκράτης φεῖ τ' μὴ ἐρχέσθαι παρ' αὐτὸν, ἵνα ἔφη μὴ τῷ κακίῳ ὀλέθρου ἀπόλαυμαι, τέλος μὴ εὖ παθῶν ἐδιωκθῶ ἀντιδικήσασθαι.

23. Ἐν τοῖς τ' Εφεσίων γραμμασι, ὡς φησὶν ἔχειτο σπασχῶν ὑπομνήσκειται τ' παλαιῶν τίνος τ' ἀρετῇ χρησάμενον.

24. Οἱ Πυθαγόρειοι, ἑσθὲν εἰς τ' ἐραντὸν ἀφορεῖν, ἵν' ὑπομνησκάμεθα τ' αἰετ' τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως τὸ εἰσοφθ' ἔργον διακλύοντα, καὶ τ' τάξιως, καὶ καθαρότητι, καὶ τ' γυμνότητι, ἔδον γὰρ περὶ λυμμα ἄσρου.

25. Οὗτο ὁ Σωκράτης τὸ καθεῖον ὑπεζωσμένῳ, ὅτε ἡ ἑλάνθισπη λαβῶσα τὸ ἱμάτιον ἔξω περὶ ἤλθε, καὶ ἂ ἔπειν ὁ Σωκράτης τοῖς ἐταίροις ἀνιδεύσῃ καὶ ἀνὰ χωρήσασιν, ὅτε αὐτὸν εἶδον ἔτακ ἐσαυμένον.

26. Ἐν τῷ γράφει καὶ ἀναγινώσκειν ἐωρτέον ἀρξεν, πρὶν ἀρχῆς. τὸτο πολλῷ μᾶλλον ἐν τῷ βίῳ. δὲ λ' ἀέφουκας, ἐ μέτεσι σοι λόγος. Ἐμὸν δ' ἐγέλασε φίλον κῆρ. Μένονται δ' ἀρετῇ χαλεποῖς βάζοντες ἐπεισιν.

27. Σὺκον χειμῶνος ζήλειν, μαινομένη τοῦτοτος ὁ τὸ παιδίον ζητῶν, ὅτε ἐκ ἐτι δίδοιαι. Καταφιλέντα τὸ παιδίον ἔλεγεν ὁ Επικτητος, ἔνδον ἐπὶ φθέρειν, Ἀνείων ἴσως ὑποβαλῶν. δ' ὕσσημα ταῦτα, ἐδὲν δ' ὕσσημον ἔφη ρυσικῇ τιν' ἔργον σημαντικόν. ἢ καὶ τὸ τὸς σάχους δευδῶναι, δ' ὕσσημον. ὁμφαξ, σαφυλῆ, σαφί

mutationes non in nihilum, sed in id quod jam non est.

28. Nemo (ut dicebat Epictetus) latro est voluntatis. Ars autem, ait idem, invenienda est in adsentiendo, utque impetus animi diligenter observentur; ut adjunctam exceptionem semper habeant; ut spectent societatem, & pro cuiusque rei dignitate suscipiantur. Cupiditate omnino abstinendum est; averlatio autem ad illa duntaxat adhibenda est, quæ nostri sunt arbitrii. Non de re levi certamen, aiebat Socrates, sed de eo, compotes mentis, an insani vitam traducemus. Quid vultis? animos rationis compotes, aut non? compotes. Sanæ; an corruptæ? sanæ. Cûr ergo non quæritis? Quia habemus. Quid igitur contenditis? quid differimini?

φίς· πάντα μεταβολαί, ἐκ εἰς τὸ μὴ ὄν, ἀλλ' ἐκ
τὸ νῦν μὴ ὄν.

28. Ληΐης παραίρεσις ἐ γίνεται, τὸ ᾧ Ἐπιπύ-
τε. Τέχνην ἣ ἔφη πρὸς τὸ συγκατατίθεσθαι δορεῖν, καὶ
ἐν πρῶτῃ τὰς ὁρμὰς τόπῳ τὸ παρασκευάζον φυλάττειν,
ἵνα μεθ' ὑπεξαίρεσις, ἵνα κοινωνίῃ, ἵνα κατ' ἀξί-
αν. Καὶ ὁρμῆς μὲν πάντα πᾶσιν ἀπέχεσθαι, ἐκκλί-
σει ἢ πρὸς μηδὲν ᾧ ἐκ ἐφ' ἡμῖν χρῆσθαι. Οὐ πρὸς ᾧ
τυχόνῃ ἔν ἔφη ὅτιν ὁ ἀγὼν, ἀλλὰ πρὸς ᾧ μαίνε-
σθαι, εἰ μή. Ὁ Σωκράτης ἔλεγε, τί θέλετε; λογι-
κῶν ψυχὰς ἔχειν, ἢ ἀλόγων; λογικῶν. τίτων λογι-
κῶν; ὑγιῶν, ἢ φασύλων; ὑγιῶν. τί ἔν ἐ ζητεῖτε; ὅτι
ἔχομεν. τί ἔν μάχεσθαι, καὶ διαφέρεισθαι;

M. ANTONINI IMP.
de seipſo, & ad ſeipſum,

LIBER DECIMUS SECUNDUS.

- I. Mnia iſta, quæ per circuitus
temporum adipiſci optas,
jam nunc habere poteſ, niſi
tibi ipſi invidet: hoc eſt, ſi
omne id quod præterit, o-
mittas, futurum providen-
tiæ committas, id modò quod præſens eſt, di-
rigens ad ſanctitatem & juſtitiam: alteram,
ut boni conſulas ea quæ tibi fatum tribuit,
(etenim id natura tibi attulit quæ te quoque
ad hoc ipſum tulit) alteram, ut liberè ac ſine
ambagibus veritatem loquaris, agâſque ſecun-
dùm legem, & ut dignum eſt. Non impediât
autem te neque aliena malitia, neque opinio,
neque vox, neque ſenſus circumdatæ tibi car-
nis. Id enim curet, quod afficitur. Si igitur ad
exitum tendens reliſtis aliis omnibus, tantùm
mentem tuam, idque quod eſt in te divinum,
veneraberis: neque non vivere metues, ſed
ne quando vivere ſecundùm naturam non in-
cipis: vere homo eris dignus mundo qui te
protulit,

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ

αυτοκράτορος, τ' εἰς ἑαυτὸν,

ΒΙΒΛΙΟΝ ΙΒ.

1.

Αὐτὰ ἐκεῖνα ἐφ' ἃ διὰ σφιδᾶς
 εὐχῇ ἐλθεῖν, ἥδη ἔχειν δωά-
 σαι, εἰάν μὴ σεαυτῷ φθονῆς.
 τῷτο δ' ἐβρίν, εἰάν πᾶν τὸ
 παρελθὸν καταλήψῃς, καὶ
 τὸ μέλλον ἐπιτρέψῃς τῇ πε-
 νοίᾳ, καὶ τὸ παρὸν μόνον ἀπαδωῖς πρὸς ὁσιότητα
 καὶ δικαιοσύνην. ὁσιότητα μὲν, ἵνα φιλήῃς τὸ ὑπε-
 νεμόμενον. σοὶ γὰρ αὐτὸ ἡ φύσις ἔφερε, καὶ σὲ τότε
 δικαιοσύνην, ἵνα ἐλαδίζεως καὶ χαεῖς πεπλοκῆς
 λέγῃς τε τάλιπῃ, καὶ πρῆσις τε καὶ νόμον, καὶ
 πατ' ἀξίαν. μὴ ἐμποδίζῃ δέ σε, μήτε καλὰ
 ἄλλοτρία, μήτε ὑπέληψις, μήτε φανὴς, μηδ' ἐμὴν
 αἰδῶσις τῇ πεπλοκῇ σοι σαρκιδίῃ. ὅψεται γὰρ
 τὸ πάχον. εἰάν ἔν ὅτε δὴ ποτε πρὸς ἐξόδῳ γένῃ,
 πάντα τὰ ἄλλα χαλκισπῶν, μόνον τὸ ἡγεμονικόν
 σου, καὶ τὸ ἐκ σοὶ δεῖον τιμῆς, καὶ τὸ μὴ πάνσευδαι
 ποτε ζῆν φοβηθῆς, ἀλλὰ τέγε μὴδέ ποτε ἀρξάσθαι

protulit, neque amplius eris tanquam peregrinus à patria tua, admirans ea quæ quotidie eveniunt, neque de hac vel illa re dependebis.

2. Videt Deus omnium mentes nudas à vasis materialibus & corticibus istis atque repurgamentis. Sola enim sua intelligentia sola ista contingit, quæ ab ipso huc defluerunt ac derivata sunt. Quod ipsum tu quoque si facere assuescas, magna ex parte pleraque illa quibus vita distrahitur, rescindes. Qui enim non aspicit carnem circumjectam; is ne in veste, domo, gloria, aut quicquid mobilis & exterioris instar est tabernaculi, contemplandis occupabitur?

3. Tria sunt ex quibus constas: corpus, anima, mens. Priora duo tantum ea ratione tua sunt, quatenus eorum tutela tibi commissa est. Tertium solum verè tuum est. Quod si separes à te quæ alii dicunt aut faciunt, aut quæ tu ipse pridem; & quæ te futura perturbant, & quæ corpori tibi circundato, vel animulæ unâ natæ ab arbitrio tuo neutiquam pendentia accidunt; ac quæ fluctus externarum rerum volvit: Ita ut intellectus ab illis rebus, quæ fato tibi copulatæ sunt, exemptus liberam apud seipsam vitam vivat, agens iusta, probans accidentia, dicens vera; si inquam removeas à mente res quæ ei ex societate & contagione corporis adhæserunt; itémque futurum & præteritum tempus, & facies te talem, qualis globus ille Empedocleus, Se solo exultans, totus
terras

κατὰ φύσιν ζῆν· ἔσθ' ἀνδρωποῦ ἀξιῶ τῷ χυρῇ-
σανίῳ κόσμῳ, καὶ παύσῃ ξένῳ ὧν τ' πατρίδ' ἔσθ', καὶ
θαυμάζων ὡς ἀπερὶ σόδοκῃα τὰ κατ' ἡμέραν γινόμε-
να, καὶ κρεμάνον ἔκ τῷδε καὶ τῷδε.

2. Ο θεὸς πάντα τὰ ὑγεμονικά, γυμνάτων
ὕλικῶν ἀγλίων καὶ φλοίων καὶ καθαρμάτων ὄρεα. μόνῳ
ᾧ πρῶ ἐαυτῷ νοερῷ μόνον ἀπλεται, ᾧ ἐξ ἐαυτοῦ εἰς
ταῦτα ἐρρηκώτων καὶ ἀποχωρητῶν. ἐὰν ᾧ καὶ σὺ
τῷτο ἐπίσης ποιεῖν, τὸν πολὺν πεπασμὸν σε-
αυτῷ περαιρήσεις. ὁ γὰρ μὴ τὰ φεικίμῃα κρεάδια
ὄρεῶν, ἢ πυγὰ ἐδῆτα, καὶ οἰκίαν, καὶ δόξαν, καὶ τιμὴν τοι-
αύτῃ περὶβολῇ καὶ σκηνῇ διώμενός ἀχολήσεται;

3. Τεῖα ἐστὶν ἐξ ὧν σωθήσῃς σωματίον, πνευ-
μάτιον, ἰὺς. τέτων τάλλα μέχρι τῷ ἐπιμελεῖσθαι
δεῖν, σά ἐστι. τὸ δὲ τρίτον μόνον κυρίως σόν. ἐὰν θυ-
χασίης ἀπὸ σεαυτοῦ, τετίσῃ ἀπὸ τ' σῆς διανοίας,
ὅσα ἄλλα ποιῶσιν ἢ λέγουσιν, ἢ ὅσα αὐτὸς ἐποίησας
ἢ ἔπας, καὶ ὅσα ὡς μέλλοντα τάρχασι, καὶ ὅσα τῷ
φεικίμῃ σοι σωματίῳ, ἢ τῷ συμφύτῳ πνευματίῳ,
ἀποσταίρειά περὶσεσιν, καὶ ὅσα ἢ ἔξωθεν περὶρῆσας
δίηελίωσι, ὥστε τῶν σωματικῶν ἐξηρημώσω
καθαρόν ᾧ νοερὸν δῶαμιν ἀπόλυτον ἐφ' ἐαυτῇ
ζῆν, ποιῶσαν τὰ δίκαια, καὶ θέλῃσαν τὰ συμβαί-
νοντα, καὶ λέγουσαν τὰ ληθῆ· ἐὰν χασίης σῆμι ᾧ
ὑγεμονικῷ τέτοις τὰ περὶ σῆς τῆς ἐκ περὶ σῆς

teres atque rotundus : id tantum denique vivere quod vivis, hoc est, quod præsens est, curabis : tum verè poteris quod ad finem usque vitæ tibi superest, absque perturbationibus generose, & genium tuum probans atque amans, exigere.

4. Sæpenumero mihi mirari subiit, quidnam esset rei, quod homines cùm seipso magis quàm quemquam alium diligant, tamen suam de sese existimationem minoris ducant quàm aliorum. Quòd si quis Deus adstans, aut prudens præceptor mandet, ne quid quis apud seipsum cogitet animove concipiat, nisi id statim sit prolaturus; certe ne unum quidem diem id toleret: adeò magis veremur, quid proximus de nobis sit existimaturus, quàm quid ipsi nos.

5. Quì sit, quod Dii, cùm omnia pulchrè & humaniter ordinaverint, hoc unum neglexerunt, quod nonnullos homines apprimè bonos, ac qui plurima cum divino numine quasi fœdera sanciverunt, illique sese familiares multis piis actionibus & sacrificiis effecerunt, semel fato functos non reducant, sed omninò extingui sinunt? Id autem si ita est, certò scias Deos aliter instituturos fuisse, si aliter fieri expedivisset. Nam si erat justum, erat utique etiam possibile: ac si erat secundùm naturam, certè natura id tulisset. Quòd ergo res non ita habet (si tamen non ita habet) id tibi faciat

κὺ τῷ χρέντε τὰ ἐπέκεινα, ἢ τὰ παρωχεκότα, ποιήσης
τε σεαυτὸν, οἷ' ὁ Ἐμπεδόκληος σφαῖρος κυκλοῖσθης
κοῖ' ὡς περὶ γαίαν, μόνον τε ζῆν ἐκμελετήσης ὁ ζῆς,
τὸ ἐπὶ τὸ παρὸν· διωήσῃ τό γε μέχρι τῷ ἀποθανεῖν
ὑπολὺ πόρῳ, ἀταράκτως κὺ ἀγνώως, κὺ ἰλέως πρὸ
σεαυτῷ δαίμονι διαβιῶναι.

4. Πολλάκις ἐθαύμασθαι, πῶς ἑαυτὸν μὲν
ἕκαστος μᾶλλον πάντων φιλεῖ, τὴν δὲ ἑαυτῷ περὶ
αὐτῷ ὑπέληψεν ἐν ἐλάτῃσι λόγῳ τίθεται, ἢ τὴν
τῶν ἄλλων. Εἰ γὰρ τινὰ θεὸς ἐπιστᾷ, ἢ διδάσκα-
λος ἔμφρων κελεύσῃ μὴ δ' ἐν κατ' ἑαυτὸν ἐνδυμεῖσθαι
κὺ διανοεῖσθαι, ὁ μὴ ἅμα γε γινώσκων ἐξοίσθ' ἑδὲ
πρὸς μιαν ἡμέραν τοῦτο ὑπομνῇ. ὅτως τὸς
πέλας μᾶλλον αἰδέμεθα τὴν ποτε περὶ ἡμῶν φρο-
νήσασιν, ἢ ἑαυτοῖς.

5. Πῶς ποτε πάντα καλῶς κὺ φιλανθρώπως δια-
τάξαντες οἱ θεοὶ, τῷτο μόνον παρῆιδον, τὸ ἐνὶς τῷ
ἀνθρώπων κὺ πάνυ χρηστὸς, κὺ πλεῖστα πρὸς τὸ θεῖον
ὥσπερ συμβέλλαια θεομήκας, κὺ ἐπὶ πλεῖστον δι' ἔργων
ἐσίων κὺ ἱερεργιῶν σιωπῆσαι πρὸ θεῶν ἡμομήκας, ἐπει-
δὲν ἅπαξ ἀποθάνωσι, μηκέτι αὖτις γίνεσθαι, ἀλλ'
εἰς τὸ παντελὲς ἀπεσβηκέναι; τῷτο ὃ ἔσθ' κὺ ὅτως
ἔχει, εὐτοῖσι ὅτι εἰ ὡς ἐτέρως ἔχειν ἔδει, ἐποίησαν
ἂν εἰ γὰρ δίκαιον ἦν, ἢ ἂν κὺ δυνάττον κὺ εἰ καλὰ
φύσιν, ἢ ἐγκεν ἂν αὐτὸ ἢ φύσις. ἐκ δὴ τῷ μὴ ὅτως

ciat fidem non fuisse ex usu, ut aliter quàm esset. Vides enim ipse quoque te, dum hoc scrutaris, cum Deo de jure disceptare. Atqui non hoc modo cum Diis colloqueremur, nisi eos optimos esse & justissimos putaremus. Si autem tales sunt, nihil certè in ordine mundi constituendo injustè ac contra rationem neglectum præterierunt.

6. Adsueta te ad ea etiam, de quibus desperas. Etenim læva manus, cum ad alia obeunda sit inhabilis, propterea quod non consuevit: tamen frænum, cui assuevit, fortius quàm dextra continet.

7. Qualem te & corpore & animo à morte deprehendi par est? Considera vastitatem ævi quod ante & post te est, brevitatem vitæ, omnis materiæ fragilitatem: formas ipsas ab integumentis nudas inspice. Quò referantur actiones vide: quid dolor, voluptas, mors, gloria, quis sibi ipsi occupationum sit causa: neminem ab aliò impediri; omnia opinione constare.

8. In usu placitorum similem oportet esse pancratiastæ, non gladiatori: hic enim ens quo utitur si deponit, interficitur; alter verò manum semper habet paratam, neque aliâ re indiget, quàm ut eam contorqueat.

9. Res ipsæ considerandæ sunt, divisione earum facta in materiam, formam, & respectum. Quanta est potentia hominis, cui licet nihil aliud facere, quàm id, quod Deus sit laudaturus; & amplecti omnia quæ ei Deus obtulerit

ἔχει, εἴ ποτε ἔχῃς ἔτι, πίστευε σοι τὸ μὴ δεῖσαι
 ἔτι γίνεσθαι. ὁρᾷς γὰρ καὶ αὐτὸς, ὅτι τὺτο παραζηλοῦν
 δικαιολογίῃ πρὸς τὸ θεόν. ἐκ αὐτοῦ δ' ἔτις διαλεγόμε-
 να τοῖς θεοῖς, εἰ μὴ αἰετοὶ καὶ δικαιοτάτοί εἰσιν. εἰ δὲ
 τὺτο, ἐκ αὐτοῦ τι φησὶν ἀδίκως καὶ ἀλόγως ἡμελη-
 μένον τῷ ἐν τῇ διακοσμῇ.

6. Εἰδὶς καὶ ὅσα ἀπογινώσκεις. καὶ γὰρ ἡ χεὶρ ἡ ἀει-
 κερὴ, πρὸς τὰ ἄλλα διὰ τὸ ἀνέδιδον ἀργὸς ἔσθαι, τῷ
 χαλινῷ ἐρρωμένον ἢ ἡ δεξιὰ κρατεῖ. τὺτο γὰρ
 εἰδίσαι.

7. Οὐκ ὦν δεῖ καὶ αληθεύειν ὑπὸ τῷ θανάτῳ, καὶ
 σώματι καὶ ψυχῇ. τὴν βραχυτέραν τῷ βίῳ, τὴν ἀχά-
 ρειαν τῷ ὀπίσῳ καὶ πρὸς αὐτὸν, τὴν ἀδύνατον
 πάσης ὕλης, γυμνά τῶν φλοίων θεάσασθαι τὰ αἰσθη-
 τὰ τὰς ἀναφορὰς τῶν πρὸς τὸν θεόν. τί πόνος, τί ἡδονή,
 τί θάνατος, τί δοξασις ὁ ἐκ τῆς ἀρχολίας αἰτίας. πᾶς
 ὁδεὶς ὑπὸ ἄλλου ἐμποδίζεται ὅτι πάντα ὑπόκειται.

8. Ομοιον δ' εἶναι δεῖ ἐν τῇ τῶν δογματῶν χρήσει,
 παγκρατίας ἢ ἐκὶ μονομάχου. ὁ μὲν γὰρ τὸ ξίφος ὡς
 χρῆται, ἀποτίθεται καὶ ἀναιρεῖται ὁ δὲ τὴν χεῖρα αὐ-
 τῇ, καὶ ὁδὲν ἄλλο ἢ συστῆναι αὐτῷ δεῖ.

9. Ταῦτα τὰ πρὸς γινώσκοντες ὁρᾷς διακρίν-
 τα εἰς ὕλην, αἴτιον, ἀναφορὰν. ἡλίχῳ ἐξου-
 σίαν ἔχει ἀνδρῶν, μὴ ποιεῖν ἄλλο, ἢ ὅτι
 μέλλει ὁ θεὸς ἐπαινεῖν καὶ δεχέσθαι πᾶν ὁ δὲ
 νέμει

obtulerit, ut naturæ ordini conſentanea?

10. Dei non ſunt culpandi; (nam neque volentes, neque inviti peccant) neque homines; qui non niſi inviti peccant: nulli igitur culpandi.

11. Quàm ridiculus eſt & peregrinus, qui miratur ea quæ in vita ſiunt?

12. Omnia ſunt aut neceſſitas fatalis, atque ordo inevitabilis: aut providentia placabilis: aut confuſio inanis & nullum habens rectorem. Quòd ſi eſt neceſſitas inevitabilis, quid relictaris? ſi providentia quæ admittit placationem, dignum præbe teipſum divino auxilio. Sin confuſio eſt, cui præſit nemo, contentus eſto, quod in tanto rerum fluctu ipſe in te habes mentem: quòd ſi te abripiat æſtus, abripiat ſanè corpusculum, animulam, ac reliqua: mentem quidem non abripiet. An erit, ut candelæ quidem lumen tamdiu luceat dum extinguitur, neque ſplendorem amittat: veritas autem in te, & juſtitia, & temperantia ante obitum tuum extinguantur?

13. Si quis de ſe opinionem ut peccante præbeat, cogita: ecquid noſti, ſitne peccatum? ac ſi peccavit: quid ſi ipſe ſeipſum damnet; idque perinde eſt ac ſi quis ſuum ipſius vultum propriis unguibus laceret. Qui autem pravos peccare non vult, ejus ſimilis eſt, qui non vult ficum in ſuo fructu ſaccum ferre, infantes plorare, equum hinnire: ac ſi quæ ſunt alia neceſſaria. Quid enim aliud faceret, qui hunc

νέμῃ αὐτῷ ὁ θεὸς, τὸ ἐξῆς τῇ φύσιν.

10. Μήτε θεοῖς μεμπτόν· ἐδὲν γὰρ ἔκοντες ἢ ἄκοντες ἀμαρτάνεσσι· μήτε ἀνθρώποις, ἐδὲν γὰρ ἐχὶ ἄκοντες ὥς ἐδὲν μεμπτόν.

11. Πῶς γένοιτο καὶ ξένῳ ὁ θαυμάζων ὅτιεν
τ' ἐν τῷ βίῳ γινομένων;

12. Ἦτοι ἀνάγκη εἰμαρμένη, ἀπαράβατο τάξις·
ἢ πρὸς τοιαῦτα ἰλάσμετο· ἢ θυμὸς ἐκκαύθη καὶ ἀπο-
στάτητο. εἰ μὲν ἀπαράβατο ἀνάγκη, τί ἀντίειναι; εἰ
ἢ πρὸς τοιαῦτα ἐπιδεχόμενη τὸ ἰλάσκεσθαι, ἄξιον αὐτὸν
ποίησον τ' ἐκ τῆς θείας βοήθειας· εἰ ἢ θυμὸς ἀνταγ-
μόνῳτο, ἀσμενίζε, ὅτι ἐν ταύτῃ τῷ κλύδωνι, αὐτὸς
ἔχεις ἐν σεαυτῷ τινὰ νῦν ἡγεμονικόν. καὶ περὶ σε
ὁ κλύδων, παραφέρει τὸ (ζαρκίδιον, τὸ πνευμάτι-
ον, τὰλλα· τὸν γὰρ νῦν ἐπαρόισι. ἢ τὸ μὲν τ' ἄλγος
ὥς μέχρι σβεδῆ, φαίνει, καὶ τὴν αὐτὴν ἐκ ἀπο-
βάλλει· ἢ δὲ ἐν σοὶ ἀλήθεια, καὶ δικαιοσύνη, καὶ σω-
φροσύνη παραποσβήσεται;

13. Ἐπὶ τῷ φαντασίᾳ παρὰ χόρῳτο ὅτι ἡμαρτε.
τί δαί οἶδα εἰ τὸτο ἀμαρτήματα. εἰ ἢ καὶ ἡμαρτεν, ὅτι
κατέκεινεν αὐτὸς ἐαυτὸν. καὶ ὅπως ὅμοιον τῷτο, τῷ
καταδρύπλειν τὴν αὐτὴν ὅψιν. ὅτι ὁ μὴ θέλων τὸν
φάυλον ἀμαρτάνειν, ὅμοιο τῷ μὴ θέλοντι τ' συκλῶ
ὅσον ἐν τοῖς σύκοις φέρειν, καὶ τὰ βρέφη κλαυθμυεῖ-
ζέσθαι καὶ τὸν ἴππον χρεμελίζειν, καὶ ὅσα ἄλλα ἀναγ-
καῖα.

hunc sibi habitum contraxit ? Si igitur acutus tu, & eloquens es, cura eum morbum.

14. Si non convenit, ne agas : si non est verum, ne dicas. Mentis impetus, tui juris esto. Hoc universum perpetuò contemplare. Cogita, quid sit quod cogitationem tibi commovet : idque excute dividendo in causam, materiam, relationem, tempus intra quod ea res desinet. Senti vel tandem, esse aliquid in te præstantius ac divinius quàm ea sunt, quæ affectus ci-ent, ac quæ te tanquam nervis intus latentibus huc illuc raptant. Quis meus nunc est intellectus? num metus, num suspicio, num cupiditas, num aliquid aliud tale ?

15. Primò cogita nihil frustra esse agendum, neque quod non aliquò referatur: deinde, ut non aliò quàm ad societatem humanam referatur.

16. Paulò post nusquam neque tu, neque quicquam eorum quæ nunc cernis, neque quicquam eorum qui nunc vivunt. Omnia enim nata sunt ita ut mutantur, vertantur, & pereant, ut in eorum locum alia continuatâ serie consequantur.

17. Omnia ex opinione suspensa sunt : hæc autem est in tua potestate. Tolle igitur, cum lubet, opinionem, eruntque tibi tanquam promontorium prætervecto omnia serena, & finis fluctibus vacans.

18. Nulla singularis quæcunque ea sit actio suo tempore definens, malum aliquod patitur; sicut neque is quicunque actionis istius anthor est,

καὶ α. τί γὰρ πάθη, τὴν ἔξιν ἔχων τοιαύτῳ, εἰ οὐ
 γὰρ γὰρ εἰ, ταύτῳ διεσπασμένον.

14. Εἰ μὴ καθήκει, μὴ παρὰ τῆς. εἰ μὴ ἀληθὲς ἐστίν,
 μὴ εἴπῃς. ἢ γὰρ ὁρμή σου ἐστὶν εἰς τὸ πᾶν αἰετῶν. τί ἐστὶν
 αὐτὸ ἐκείνο τὸ ἢ φαντασίαν σοι ποιεῖν, καὶ ἀναπύουσαν
 διαίτην, εἰς τὸ ἄλτιον, εἰς τὸ ὑλικόν, εἰς ἢ αναφο-
 ρὴν, εἰς ἢ χρόνον, εἰς ἢ πεπαυμένην αὐτὸ δεικνύει. αἶθε
 ποιεῖ, ὅτι κρεττόν τι καὶ δαιμονιώτερον ἔχεις ἐν στυ-
 γερῇ, ἢ τὰ πάθη ποιεῖν, καὶ καθάπαξ ἢ νευροσπασέν-
 των σε· τί με νῦν ἐστὶν ἡ διάνοια; μὴ φθῶ; μὴ ὑπο-
 ψία; μὴ ὀπιθυμία; μὴ ἄλλο τι τοιοῦτο;

15. Πρῶτον, τὸ μὴ εἰκῇ, μὴ ὅτι ἀνευ ἀναφορᾶς.
 δεύτερον, τὸ μὴ ἐπ' ἄλλο τι, ἢ ὅτι τὸ κοινωνικὸν τέ-
 λει ἢ ἀναγωγὴν ποιῶν.

16. Οτι μετ' ἐ πολὺ, ἐδὲ εἰς ἐδαμῶ ἐσθ, ἐδὲ τέλει
 τι αὐτῷ βλέπεις, ἐδὲ τέλει τις ἢ νῦν βιόντων
 ἀπάντα γὰρ μεταβάλλειν καὶ τρέπεσθαι καὶ φθίρειν
 πέφυκεν, ἵνα ἕτερον ἐφεξῆς γίνηται.

17. Οτι πάντα ἡ ὑπόληψις καὶ αὐτὴ ὅτι σοί. ἄρην
 ἐν ὅτε θέλεις τὴν ὑπόληψιν, καὶ ὥστε κάμψαντι
 τὴν ἀκρην, γαλήνη, σιδήρεά πάντα, καὶ κέλευθρον
 ἀκύμων.

18. Μία καὶ ἡτις ἐν ἐνέργεια κατὰ κρεῖον παυ-
 σαμένη, ἐδὲν κακὸν πάσχει, καθὼ πέπαιται. ἐδὲ ὅ
 παρὰ τῆς τὴν παρὰ τῆς ταυτὴν, κατ' αὐτὸ τῦτο, κατ'

est, eo nomine quod agere desinat. Pari ratione nec systema seu corpus omnium in universum actionum, quod est vita, si suo tempore desinat, quicquam mali patitur: neque is qui opportunè finem facit seriei istius actionum, malo animo fecit. Tempus verò debitum, & terminum natura constituit: aliquando privata, ut in senectute: omnino autem universi natura. Cujus quidem partibus mutatis, semper recens & vicens mundus perdurat. Semper verò id pulchrum est & tempestivum, quod conducit universo. Finis itaque vite, singulis mala quidem esse non potest, quippe cum non sit turpis: quippe nec voluntate è nostra dependens, & à societate non aliena. Bona autem fit: cum & opportune fiat respectu universi, & profit, & divinitus accidat.

19. Tria hæc in promptu habe. Primum, ut ne quid frustra, si quid agis ipse scilicet, aut secus quàm ipsa justitia egisset: in rebus autem extrinsecus accidentibus, eas fortunæ aut, aut providentiæ obligasse: quarum neutra est incusanda. Secundum, quale unumquodlibet à privatione fuerit usque dum animam accipit, indeque, donec eam reddidit: ex quibus constatum sit, & in quæ dissolvatur. Tertium, ut velut in altum procul à terra subvectus, humanas res despicias, earumque multiplicem varietatem: simul cogites, quàm multa circum in aëre & in æthere habitent: eademque re visurum, quoties in sublime attolleris: ut sint omnia unius speciei, & brevi tempore durent.

ὁ πέπαυται, κακὸν τι πέπονθεν. ὁμοίως ἐν τῷ ἐκ-
 πασῶν τῷ παρὰ τὴν σὺν ἡμῶν, ὅπερ ἐστὶν ὁ βίβλος, εἰς
 ἐν καὶ τῷ πάσῃ, οὐδὲν κακὸν παρὰ κατ' αὐτὸ
 τὸτο, καὶ ὁ πέπαυται. ἐδὲ ὁ καὶ παύσας ἐν καὶ τῷ
 τῷ εἰς τὸν τὸτο, κακῶς διαίεθι. τῷ τῷ καὶ τὸν
 ὅσον δίδωσι τῷ φύσει ποτὶ μὲ καὶ ἡ ἰδία, ὅταν ἐν
 γῆς· πάσῃς τῷ ἡ τῷ ὅλων, ἥς τῷ μερῶν μετὰ βαλλόντων.
 νεαροὶ αἰεὶ καὶ ἀκμαῖος ὁ σύμπας κόσμος διαμῆναι.
 καλὸν τῷ αἰεὶ πᾶν καὶ ὡραῖον, τὸ συμφέρον πρὸ ὅλων. ἡ
 ἐν καὶ τῷ παύσας τῷ βίβλος, ἐκάστω ἐ κακὸν μὲ, ὅτι ἐδὲ
 ἀγαθὸν· εἴθε καὶ ἀπορραϊεῖον, καὶ ἐκ ἀκοινωνήτοι. ἀγα-
 θὸν τῷ, εἴθε πρὸ ὅλων καίεον, καὶ συμφέρον, καὶ συμφερέ-
 ριον. ὅτως γὰρ καὶ θεωροῦμεν ὁ φερόμενος κατὰ
 ταυτὰ δεῖν, καὶ ἐπὶ ταυτὰ τῷ γνώμῃ φερόμενος.

19. Τρία ταῦτα δεῖ προέχειν· εἶναι, ὅτι μὲ ὦν
 ποιῆς, ὡς μὲν εἰς τὴν, μήτε ἄλλως ἢ ὡς αὐτὴ ἡ δίκη αὐτῇ
 ἐν ἡρώσει. ὅτι τῷ τῷ ἐξ αὐτῶν συμβαινόντων, ὅτι ἡτοί-
 κατ' ἐπιτυχίαν, καὶ καὶ τῷ ὡραῖον. ὅτε τῷ τῷ ἐπιτυχία
 μεμψίκοι, ὅτε τῷ τῷ ἐγκλησίον. δεύτερον, τὸ
 ὅποιον ἐκαστον ὑπὸ σερήματι, μέχρι ψυχώσεως,
 καὶ ὑπὸ ψυχώσεως, μέχρι τῷ τὴν ψυχὴν
 ἀποδοῦναι. καὶ ἐξ οὗτων ἡ σύγκρισις, καὶ εἰς οὗτα ἡ λύσις.
 τρίτον, εἰ αὐτὸ μετὰ τῷ ἐξαργεῖς καὶ ασκέψαιο τὰ
 ἀνθρώπων, καὶ τὴν πολυτροπίαν ὅση καὶ ἀνοήσας
 σιωδῶν ἄμα, καὶ ὅσον τὸ φερόμενον, ἐταπεινῶν, καὶ ἐν-
 ατρεῖων.

durent. Hisne superbimus ?

20. Ejice opinionem, & salvus es, nemo id prohibebit.

21. Rem aliquam molestè ferens, oblitus es omnia fieri secundum universi naturam, & quod peccatum sit alienum : præterea omnia ita ut nunc sunt, semper facta esse, & futura, pumque fieri ubique : item quæ homini sic cum universo genere hominum conjunctio : non ea siquidem sanguinis aut seminis, sed mentis communicatio. Oblitus es etiam mentem uniuscujusque esse Deum, & inde fluxisse : nihil cuiquam proprium esse, sed illinc & filiolos, & corpusculum & ipsam animulam venisse. Oblitus es omnia versari in opinione ; & quod id tantum quod præsens est, unusquisque vivit, & amittit.

22. Crebrò apud animum tuum recole eos qui certis de causis majorem in modum sunt indignati ; qui maximis honoribus, calamitatibus, inimiciis, aliave quacunque fortuna præter alios nobilitati sunt : deinde quare, ubi nunc ista : nempe fumus, & cinis, & sermo, aut ne hoc ipsum quidem. Simul ad mentem tibi accidat, quicquid hujus est generis, ut Fabius Catulipus rure ; Lucius Lupus, & Stertinus Baiis ; Tiberius Capreis, & Velius Rufus. Et universim si quæ sunt alia in re quacunque prosequendâ potiundâve, quasi quæ tanti fuerit, animi contentioris exempla. Item quàm per se vile sit & pusillum, quodcunque tanto fastu studiove geritur. Et quanto magis si
philo-

αφαιρέαν. καὶ ὅτι ἰσχυρὸς ἐν ἐξουσίᾳ, τὰ πάντα ἐποίησεν. τὸ
ὁμοειδὲς, τὸ ὁμοιογενές. ὅτι τούτοις, ὁ κύριος.

20. Βάλε ἔξω τὸ ὑπόλοιπον, σείσωσαι. τίς ἐν
καλύβει ἐκβάλλει;

21. Ὅσον δυσφορεῖς ἐπὶ τινι, ἐπελάδου τῷ, ὅτι
πάντα κατὰ τὸ ὅλον φύσιν γίνονται. καὶ τῷ, ὅτι τὸ
ἀμαρτανόμοτον, ἀλλότριον. καὶ ὅτι τούτοις τῷ, ὅτι πᾶν
τὸ γινόμενον ἔσται αἰεὶ ἐγίνετο, καὶ γινώσκειται, καὶ νῦν
πάντα κατὰ γένεσιν τῷ, ὅσον ἡ συγγραμμὴ ἀνθρώπου περὶ
πᾶν τὸ ἀνθρώπινον γένος. ὃ γὰρ ἀνθρώπος, ἡ ἀνθρωπώ-
της, ἀλλὰ νῦν κοινωνία. ἐπελάδου καὶ τῷ, ὅτι ὁ ἰσχυρὸς
καὶ δεξιὸς, καὶ ἀκροῦν ἐρρύηκε. τῷ, ὅτι ἐδὲν ἰδίον ἐδου-
λῶν. ἀλλὰ καὶ τὸ πικρὸν, καὶ τὸ σαρκώδες, καὶ αὐτὸ τὸ
ψυχρὸν, ἐκείθεν ἐλήλυθεν. καὶ ὅτι πάντα ὑποτάσσονται
τῷ, ὅτι τὰ παρὲν μένον ἕκαστος (ἡ, καὶ τὸ ἀποβάλλει)

22. Συμμεχῶς ἀνταπολεῖν, τὸς ἐπὶ τινι λίαν ἀγα-
νακλήσασθαι τὸς ἐν μεσότητι δόξαις, ἢ συμφοραῖς,
ἢ ἐχθραῖς, ἢ ὁποιασὲν τύχαις ἀκμασάσθαι. ἔτι
ἐφιστάνειν, πῶς νῦν πάντα ἐκείνα. καπνὸς, καὶ σποδὸς, καὶ
μῦθος, ἢ ἐδὲ μῦθος. συμπεραπύπτειν καὶ τὸ
τοῦτο πᾶν, εἶον, φάσις καὶ καὶ ἐπὶ ὅλῳ, καὶ
Λύσις Λύσις, καὶ Σίεσις ἐν Βαλαῖς, καὶ Τίεσις
ἐν Καπρίαις, καὶ ἐπὶ Ρῶσι. καὶ ὅλως ἡ σῶσις ὅλως
μετὰ ὁμοίως διαφέρει καὶ αἱ ἀντιθέσεις πᾶν τὸ κατὰ
τὸ γινόμενον καὶ ὅσον φιλοσοφώμενον τὸ ὅτι δὲ δοξάζει.

philosophiæ consentaneum, in data materia tueri iustitiam, modestiam, ac simpliciter Diis obsequi. Fastus enim qui superbiæ vacuitatem ostentando exercetur, omnium est gravissimus.

23. Qui quærit, Qui Deos sic colas, quomodo eos videris, aut esseprehenderis; ei respondebis, primum esse eos visibiles: deinde absque hoc sit, tamen animam meam cum non videam, nihilominus magnifacio: ita Deos quoque ex viribus eorum quas identidem percipio, cum esse intelligo, tum veneror.

24. In eo sita est vitæ salus, ut singulas res totas intuearis, quid in iis formæ sit, quid materiæ. Toto animo des operam, ut iusta agas & vera dicas. Quid enim superest, quam ut fruaris vita bonis operibus bona opera annexendo, ita ut ne minimum quidem spatium intermittas?

25. Vnum est lumen solis, etiam si intercipiatur parietibus, muris, aliisque innumeris rebus. Vna est communis substantia, etsi certo modo affectis corporibus infinitis distincta. Vna anima, etsi naturis innumeris, propriisque circumscriptionibus distributa videatur. Vna etiam mens, etsi discreta videatur. Ex his porro, quæ commemoravimus, alia, ut spiritus & subjecta, sensus expertia, nullâ naturæ consortione sociabilia sunt: quanquam & in illis est quod uniendi vim habeat, & ad congenere vergere faciat. Ac peculiariter intellectus sic comparatus est, ut ejusdem generis adjungat se naturis, neque à societatis appetitione

ἡλκῆς ἐαυτὸν δίκαιον, σώφρονα, θεοῖς ἐπὶ μόρον ἀρελῶς
παρέχων. ὁ γὰρ ὑπὸ ἀτυφία τυφλὸς τυφόμενος
πάντων χαλεπώτατος.

23. Πρὸς τὰς ἐπιζητήσεις, πῶς γὰρ ἰδὼν τὰς
θεὸς, ἢ πόθεν καί τι καὶ πῶς ὅτι εἶσιν, ἔτω σέβεις περὶ
τον μὲν καὶ ὅφει ὁρατοί εἶσιν. ἔπειτα μάλιστα ἐδὲ τὴν
ψυχὴν τὴν ἐμαυτοῦ εἶδρακα, καὶ ὅμως τιμῶν ἑταῶς ἔν καὶ
τὰς θεὸς, ἐξ ὧν ἡ δυνάμει ἀνὴρ ἐκαστοῦ περι-
μαι, ἐκ τέτων ὅτι τί εἶσι καὶ λαμβάνω, καὶ αἰδῶμαι.

24. Σωτηρία βίη, ἔκαστον δὲ ὅλον αὐτὸ τί ἐστὶ ὁρατὸν
μὲν αὐτὸ τὸ ὑλικόν. τί δαὶ τὸ αἰσιωδες. Εἰς ὅλης ἡ
ψυχῆς τὰ δῆγμα ποιεῖν, καὶ τὰ ληθῆ λέγειν. τί λοι-
πὸν, ἢ ἀπολάμψω τῷ ζῆν, συμπλοῖα ἄλλο ἐπ' ἄλλο
ἀγαθόν, ὥς τε μηδὲ τὸ βραχυτάτον διάστημα ὑπο-
λείπειν.

25. Ἐν ὧς ἡλίκῃ καὶ δειρύνει τείχεος, ὅρεσιν,
ἄλλοις μυεῖσι. μία ἐστὶ καὶ καὶ δειρύνει ἰδίως
ποιοῖς σώμασι μυεῖσι. μία ψυχὴ, καὶ φύσει δειρ-
γῆται μυεῖσι, καὶ ἰδίως περὶ γραφαῖς. μία τοιαύτη ψυ-
χὴ, καὶ διακεκείνη δοκῇ. τὰ μὲν ἔν ἄλλα μέρη τῶν
εἰρησίων, ὅς πνεύματα καὶ ὑποκείμενα, ἀναίδητα καὶ
ἀνοικεῖα ἀλλήλοις, καὶ οἱ καὶ οἱ τὸν νῦν σπῆλαι,
καὶ τὸ ὅσα αὐτὰ βεῖδον. διαποία ἢ ἰδίως ὅτι τὸ
ἐκ φύσιν γίνεσθαι, καὶ συνίστασθαι, καὶ ἢ δειρύνει τὸ
κοινονικὸν καὶ πᾶσι.

26. Quid quæris? ut diu vivas? An ergo sentire, appetere, crescere, confabulari, cogitare? Quid horum desideratu dignum est? Quod si vilia sunt omnia hæc; ad extremum te confer, nempe ut sequaris rationem & Deum ducem. Atqui gravari & inique ferre, quod per mortem istis cariturus es, rationis & Dei cultui repugnat.

27. Quantula pars immensi, infiniti ævi attributa est unicuique? celeriter ea in æternitatem evanescit. Quantula verò pars substantiæ universi? Quantula animæ Vniversi? quantula denique in glebula terræ repis? Hæc omnia tecum cogitans, nihil animo magnum concipe, nisi hoc tantum, ut quicquid ages, ductu naturæ agas; & feras quæcunque communis fert natura. Quomodo mens tua seipsa utitur? in hoc enim sunt omnia. Cætera omnia intra tuæ voluntatis arbitrium sunt posita; quod si extra voluntatis arbitrium; finis, & sumus.

28. Id maxime ad contemptum mortis facit, quod hi etiam, qui dolorem in malis, & voluptatem in bonis duxerunt, tamen eam despexerunt. Qui id tantum boni nomine dignatur, quod vniuerso est opportunum, ac cui perinde est pluresne an pauciores pro vitæ spatio secundum rectâ rationem præstiterit actiones, neque in aliquo ponit discrimine, longiorène an breviori tempore res mundi spectet, ei mors nequaquam est terrori. Hæus tu, civis fuisti in hac magna urbe, quid attinet, utram quinquennium? Etenim quod secundum leges

26. Τί ὀπζηύεις; τὸ διαγινώσκειν; ἢ ἀλλὰ τὸ
ἀποδιδόναι; τὸ ἐρεῖν; τὸ ἀντιδιδόναι; τὸ λογίζεσθαι;
τὸ ποιεῖν χρῆμα; τὸ διακονεῖν; τί τούτων ἡβού-
σαι ἄξιον δοκεῖ; εἰ δὲ ἕκαστα εὐκαταφρόνητα, περὶ οὗ-
τοι τελευτᾷς, τὸ ἐπεῖσαι πρὸ λόγου καὶ πρὸ δεῖν, ἀλλὰ
μάχῃ πρὸ τῶν ἐν τούτοις, τὸ ἀχθεῖν, εἰ δὲ τὸ
τεθνηκέναι θεωρεῖται τις αὐτῶν.

27. Πόσον μέγεθος τῆ ἀπείρου καὶ ἀχανὸς αἰῶνος
ἀπορρημίσσας ἑκάστω; πάλιν γὰρ ἐναρμυζέται πρὸ
αἰδίου. πόσον ὃ τῆ ὅλης φύσεως; πόσον ὃ τῆ ὅλης ψυχῆς;
ἐν πόσῳ δὲ βουλαίῳ τῆ ὅλης γῆς ἔρπεις; πάντα ταῦ-
τα ἐνδυμένῳ, μηδὲν μέγα φαντάζει, ἢ τὸ ὡς ἂν ἡ
σὴ φύσις ἄγει, ποιεῖν πάχυν ὃ, ὡς ἡ κοινὴ φύσις
φέρει. Πῶς ἑαυτὸν χρῆται τὸ ἡγεμονικόν. ἐν γὰρ
τούτῳ τὸ πᾶν ἐστὶ. τὰ δὲ λοιπὰ, εἰ θεωρεῖται ἐστὶν,
ἢ ἀποθεοῖται, νεκρὰ καὶ καπνός.

28. Πρὸς θανάτῳ καταφρόνησιν ἐγχελεῖς κάταλον,
ὅτι καὶ οἱ τῆ ἡδονῆς ἀγαθὸν καὶ τὸ πόνον κακὸν κείνου-
τες, ὁμοῦς τότε κατεφρόνησεν ὡς τὸ εὖχαιρον μόνον ἀγα-
θόν καὶ ὡς τὸ πλείους κατὰ λόγον ὀρεθὸν περὶ ἑκὸς ἀπα-
δεῖναι, πρὸ ὀλγολίρας, ἐν ἴσῳ ἐστὶ καὶ ὡς τὸ κόσμον
θεωρεῖται πλείονι ἢ ἐλάσσονι χρόνῳ ἢ διαφέρειν τούτῳ
καὶ ὁ θάνατος φοβερόν. ἀνθρώπῳ, ἐπολιτεύσας ἐν τῇ
μεγάλῃ ταύτῃ πόλει τί σοι διαφέρει εἰ πάντα ἔτεσι;
Τὸ γὰρ κατὰ τὴν νόμῳ, ἴσον ἑκάστω. τί ἔν δεινὸν εἰ

leges, id omnibus est æquum. Quid ergo grave accidit, si te urbe emittit non tyrannus aliquis aut injustus iudex, sed natura quæ te introduxit? perinde ac si prætor histrionem dimittat è theatro, in quod eum introduxerit. At, inquis, non quinque, sed tres modò actus recitavi. Rectè dicis. In vita siquidem tres actus fabulam implent: finem enim is determinat, qui & concretionis olim fuit, & nunc est dissolutionis autor. Tu neutrius es causa. Discede igitur æquo animo: nam & is qui te dimittit, propitius tibi est.

Finis.

τὸ πῶτος ἀποπέμπει σὲ τύραννον, ἐδὲ δικαστὴς
 ἀδικῶ, ἀλλ' ἢ φύσις ἢ εἰσαγαγῶν; οἷον εἰ καμψ-
 δὸν ἀπολύοι τὸ σκλήρως ἐξαλαβὼν ἐξαίτηγός. ἀλλ' ἐκ
 εἶπον τὰ πάντε μέρη, ἀλλὰ τὰ τρία. καλῶς εἶπας.
 ἐν μόνῳ τῷ βίῳ τὰ τρία, ὅλον τὸ δράμα ἐστὶ. τὸ γὰρ
 τέλος, ἐκείνῳ οὐκ εἶναι, ὁ τότε μὲν τὸ συγκρίσει
 τοῦ ἢ τὸ διαλύσει αἵτις. ἐν δὲ ἀπαίτις
 ἀμφοτέρων. ἔτιδε ἔν ἱλας. καὶ γὰρ ὁ ἀπολύων,
 ἱλας.

ΤΙΛΘ.

1. The first step is to identify the main topic of the document. This is often found in the title or the first few paragraphs.

125

MERICI CASAVBONI IS. F.

I N

MARCI ANTONINI

De seipso & ad seipsum Libros,

N O T Æ.

Note in LIB. primum.

A' *ἐπεὶ* Ἀντωνίου τῶν εἰς ἑαυτὸν] *Philosophi* titulum, quem Marco nostro pleriq; veteres, Christiani Gentilesque, non ut proprium cognomen, sed ut meritum virtutis elogium tribuunt, quod hic omiserimus, cum Xyläder, utcumque addendum crediderit, non in Manuscripto tamen invenisse se codice ingenuè profiteatur; non est quod factum pluribus excusemus. Si quis tamen hoc non contentus, alias omit-
tendi causas requirat, adeat b. m. parentis in Jul. Capitolinum Notas, & Emendationes, initio vitæ Marci: quibus nos quod addamus non habemus. Quæ autem vis sit & sententia horum verborum, τῶν εἰς ἑαυτὸν, quod rectè intellecta, cætera illustraturis, ex alto suspensæ lampadis, aut prælatæ facis instar esse possint, utcumque breviores

viores in cæteris, diligenter expendemus. Certè quàm parum diligenter incomparabile hoc scriptum hæcenus à plerisque versatum sit, vel inde constare possit, quòd plerique, etiam doctissimi, in ipso titulo, tanquam limine, malo omine, soleant impingere. Quotus enim quisque est, qui cùm aliquid ex his libris promunt, Antoninum *De Vitâ suâ* non laudant? Certè, Marcum Antoninum, maximorum virorum, ex ipsius etiam Imperatoribus non unius exemplo, *De Vitâ suâ* commentarios reliquisse, sunt qui asserant, & Ælium Spartianum, aut Lampridium testes appellent. Ego ingenuè profiteor, neque in Spartiano, neque in Lampridio, (quos tamen non oscitanter legi) tale quid, sed nec in alio quocumque veteri scriptore, de Marco nostro meminisse. Sed demus scripsisse; quid tum? An ideò, τὰ ἐκ ταύτων, *De Vitâ suâ*? An hic quicquam Marcus Antoninus (paucæ excipio, quæ obiter & aliud agens libro primo) vel de vitâ suâ, dum privatus adhuc; vel de rebus à se gestis, postquam Imperator? An quisquam unquam fuit, qui præcepta philosophiæ, & secum colloquia (posteri soliloquia dixere) ad mentis animique cultum spectantia, *De Vitâ suâ*, (præsertim qui maximus Imperator esset) inscriberet? Scripserat Cæsar Augustus *De vitâ suâ* libros XIII. Hodie non extant hi libri: sed tamen hodièque supersunt fragmenta quædam, quæ cujus argumenti fuerint, si titulus non docet, indicare queant. Nempes à se publicè privatimque gestas iis libris summus Imperator complexus erat. Unde & illa tituli, *De Vitâ suâ*, apud Suidam Græca metaphrasis, οὐκ ἔστιν ἰδίῳ βίῳ, ἀλλὰ τῶν κοινῶν. Septimii quoque Severi

Severi *De Vita sua* Commentarii olim extabant ; de quibus Æl. Spartianus in ejus Vita meminit his verbis : *Vitam suam privatam publicamque ipse composuit ad fidem* : Aurelius autem Victor Spartianum ita expressit ; *Abs se texta* (maluit ibi viri docti, gesta, legi) *ornata ac fide paribus composuit*. Melius igitur illi multò, qui τὰ εἰς αὐτὸν, τὸ ἰδίῳ αὐτοῦ διαγωγῆν, ut vetus apud Suidam scriptor, aut ipse potius Suidas; vel *De officio suo*, ut doctissimus Canterus exponunt. Ad institutum vitæ, fateor, & doctrinam de Officiis referri possunt pleraque quæ hic tractantur, & scopus hic in istis libris quin Antonino nostro præcipuus fuerit non abnuo. Sed nec ista tamen, ut quæ vim vocis ἐμφατικωτάτης & præcipui momenti non satis exprimant, mihi satisfaciunt. Ut enim qui τὸ δὲ, ἀπλῶς & κατ' ἐξοχὴν; vel τὸν ὄντα, (ut Plato non uno loco) dicit, *Deum* quidem intelligit; nec tamen interpretes admittendus, qui *Deum* Latinè reddat; cùm quod ista *Dei* periphrasi sapientissimè innuitur, eum vitæ fontem esse, in quo sint, vigeant & moveantur (*Att.* 17. 28) omnia; imò verò, quod altioris adhuc est sapientiæ, solum illum verè esse & existere; cætera præter illum, quæcumq; fluxæ sunt naturæ & mutationibus obnoxie, verè ea (quod tum alii pulchrè probant Philosophi, tum Plutarchus inter alios eximie, peculiari de Delphico et tractatu) non esse, aut vivere; id totum simplici & vulgari Dei nuncupatione deperdatur: Ita hic, qui, τὰ εἰς αὐτὸν, *De officio vitæ*, aut, *instituto* vertat, rem quædem dicat ipsam, si sola libri materia quæritur; à tituli tamen ipsius proprietate, & præstantiâ longè abest, quo, præter argumenti indicium, omni-

um vitæ quàm latè patent officiorum; omnis civilis & moralis philosophiæ fons & origo, nempe Sui ipsius cognitio, excellenter aperitur. Hinc Delphicum illud tantæ celebritatis oraculû, *Τῷ θεῷ ὁραυδῆς*, de quo tam multa apud veteres Gentiles, aliosque: quò pertinet & illorum philosophorum subtilissima disputatio, qui virtutes omnes; justitiam puta, fortitudinem, alias; ad unam propriæ mentis animique curam revocabant: quorum sententiam Greg. Thaumaturgus, ut Theologus, ita & Philosophus eximius; Oratione in laudem Origenis, ipso dignâ, pluribus explicat. Sed ex innumeris illis quæ apud veteres Græcos Latinosque scriptores passim occurrunt Delphici istius præcepti interpretationibus, binas hic, Ciceronis ambas, utcunque prolixiores, alteram certè, quòd tum titulum, de quo nunc quaerimus, apprimè illustrere, tum librorum omnium scriptam materiamque nervosè pariter & luxulenter expendant, apponere visum est. Ita igitur Cicero, Tuscul. Quæst. lib. I. *Est illud quidem vel maximum, animo ipso ænim videri; & nimirum hanc habet vim præceptum Apollinis, quo monet ut se quisque noscat. Non enim, credo, id præcipit, ut membra nostra aut staturam, figuramve noscamos: neque nos corpora sumus: neque ego tibi dicens hoc, corpori tuo dico. Cùm igitur, nosce te, dicit, hoc dicit, nosce ænim tuum; nam corpus quidem quasi vas est, aut aliquod animi receptaculum: ab animo tuo quicquid agitur, id agitur à te. Hunc igitur nosse, nisi divinum esset, non esset hoc ærioris cujusdam animi præceptum, sic ut arbitror Deo sit: hoc est, seipsum posse cognoscere. Idem de Legibus lib. I. Hæc enim (philosophia, scilicet) ante nos cum ceteris res omnes,*

omnes, tum quod est difficillimum docuit, ut nosceret ipsos nosceremus; cuius præcepti tanta vis, tanta sententia est, ut ea non homini cupiam, sed Delphico Deo tribueretur. Nam qui se ipse norit, primum aliquid sentiet se habere divinum, ingeniumque (genium, fortasse: sed fortasse tantum, dico: adi, si placeat, Anton. lib. III. c. 4. p. 31. & quæ nos ibi) in se suam sicut simulacrum aliquod dedicatum putabit; tantoque munere deorum semper dignum aliquid & faciet & sentiet: & cum se ipse perspexerit, totumque tentarit, intelliget quemadmodum à naturâ subornatus in vitam venerit, quantaque instrumenta habeat ad obinendam adipiscendamque sapientiam: quoniam principio rerum omnium quasi adumbratas intelligentias animo ac mente conceperit, quibus illustratis sapientiâ duce bonum virum (scribo, veram. Vide Antonin. l. V. c. 10. Ο'νοιά τῆς ἐστὶν τὰ τοῦ π. &c. Item Platonem, tum alibi, tum VI. de Repub. τοσο;) & ob eam ipsam causam cernat se beatum fore. Nam cum animus cognitione perceptisq; virtutibus à corporis obsequio indulgentiaque discesserit, voluptatemque sicut labem aliquam decoris oppresserit, omnemque mortis dolorisque timorem effugerit; societatemque charitatis coarctat cum suis, omnisque natura conjunctos suos duxerit, cultumque decorum & puram religionem susceperit, & ex acuerit illam, ut oculorum sic ingenii aciem ad bona deligenda & rejicienda contraria, quæ virtus ex providendo est appellata prudentia; quid eo dici aut cogitari poterit beatius? Idemque cum cælum, terras, maria, omniumque rerum naturam perspexerit; eaq; unde generata, quò recurrant, (alii, reditura;) quando, quomodo abitura; quid in iis mortale & caducum, quid divinum æternumque sit viderit, ipsumque ea

moda-

*moderantem & regentem penè prehenderit, seseque non unis circumdatum mœnibus popularem alicujus definiti loci, sed civem totius mundi, quasi cuius urbis agnoverit: in hac ille magnificentia rerum, atque in hoc conspectu & cognitione naturæ, dii immortales, quàm ipse se noster, quod Apollo præcepit Pythius! quàm contemnet! quàm despiciet! quàm pro nihilo putabit ea, quæ vulgò dicuntur amplissima! Hactenus Cicero, cujus verbis nihil opportunius ad Antonini mentem scopumque fieri posse, qui cum curâ legent, & lecta contendere non gravabuntur, agnoscent. Quod igitur Xylander ipse olim (rationem non assequutus, unde est quod postea rejecit) rectè: quod ὁ μακαρίτης parens meus, (cujus judicii magna apud me filium, jure meritoque ut filium; sed non minor, hic quidem certè, si non filium, esset autoritas) non uno loco præfert, De seipso: id ego omni alii interpretationi simpliciter anteponendum duxi. Sed ne sic quidem plenè satis reddi crediderim, quod Græca verba continent, aut continere certè possunt. Refert Diogenes Laertius Antisthenem olim interrogatum, τί αὐτῷ ἐργάζομαι ἐκ φιλοσοφίας, quem potissimum ex Philosophiæ studio fructum percepisset, respondisse, τὸ δύνασθαι ἑαυτῷ ὁμλεῖν. Hinc vox αὐτολαλήτης, quæ apud eundem in Pyrrhone; soliloquium Latinè dicas. Hinc illud Ciceronis Tuscul. V. Demosthenis Oratoris factum nescio quod improbantis; *Apud alios loqui didicerat, non multum ipse secum*; quibus verbis hominem notat, qui plus operæ poliendo sermoni, quàm moribus excolendis posuerit? Solonis scriptum, εἰς ἑαυτὸν ὑποθήκας, inscriptum, memorat Diogenes Laertius*

tius in ejus vitâ : Hermetis autem, verustissimi illius & genuini, qui *Τερμίζης* & ob admirationem sapientiz dictus est; *ὁ εἰς τὸν ἴδιον τοῦτον*, beatus Cyrillus libro 2. contra Julianum. Quare cūm τὰ εἰς ἑαυτὸν, tam, ad se ipsum, quā, de se ipso, verti possit, & in utroque multum ponderis inesset, utrumque non malè conjungi posse, imò verò debere existimavi. Hæc igitur ratio nostræ, *De seipso & ad seipsum*, versionis. Porro per *ἑαυτὸν*, philosophos, Platonicos, Stoicosque, animum seu mentem cujusque intellexisse, nemo opinor, (ut allatum modò Ciceronis ex Tuscul. Quæst. locum omittam) ignorat, qui non in ipsorum libris hospes planè: præsertim cūm Aristoteles etiam subscribat, & rationem in Ethicis non uno loco reddat. Hinc illa gravissima quæstio, an Homo sit quiddam ex corpore & anima compositum; nobiliore illâ quidem compositi parte, sed parte tamen: an verò essentia ejus tota, καὶ τὸ τί ἦν εἶναι, sit in animâ solâ, quæ corpore utatur ut organo sibi circumdato. Platonice & Stoice Philosophiæ hoc immotum fundamentum, cui cætera pleraque superstructa sunt, hominem κατὰ τὴν ψυχὴν ὁρίζουσι. Simplicius in Epictetum, Παιδεύει ὃ τὸν ἄνθρωπον ὡς κατὰ ψυχὴν λογικὴν ὁριζομένον, τὸ σῶμα δὲ χρώμενον ὡς ὄργανον. Doctrina ejus, inquit, hoc præsupponit, hominis essentiam in solâ ejus anima consistere, quæ corpore utatur ut organo. Miras tenebras offundit Latinus interpres, vir alioqui doctissimus, dum vertit, *Omnis autem doctrina hac naturæ humane fundamento innititur, quæ posita sit in ratione & mente, quæque corpore ita ut artifex instrum. ento quopiam utatur.* Vide Antoninum lib. VIII. c. 35. & decimi

cimi libri, sectione ultimæ Plutarchum etiam contra Colotem, præstantissimæ editionis in octavo, pag. 2051. Plenior hujus tituli explicatio ex diversis Antonini locis peti potest: iis præcipuè (quæ non pauca) quibus vox *εαυτοῦ*, non sine peculiari *ἐντοφύλῳ*, aut *δυστροπῇ* usurpatur. Memini V. Cl. Tho. Gathakerum in nupero illo meo (de quo in præfatione ad Lectorem diximus) cum ipso colloquio, quod ego vel non legeram, vel certè legere non memineram, monuisse me, virum doctissimum Lyl. Gyraldum sibi in historiâ Poetarum alio titulo hos Antonini libros citare; *τῶν κατ' αὐτὸν* scilicet: qui quoque titulus ex ipso Antonino commodè potest exponi. Sed cum priorem illum fide Manuscripti Xylandrini freti pro vero & genuino tueamur, cur de isto laboremus non est. At aliud tamen est, quod in Gyraldi verbis observandum nobis est. Ait enim vir doctus, *Ejus certe librum Gracè scriptum legi, cujus titulus, Μόδεος Ἀρτωνίου ἐκ τῶν κατ' αὐτὸν; ex quo variam & multiplicem illius sapientiam facile colligere possumus.* Quid illud *ἐκ*, sibi velle dicemus? Hos libros prolixioris operis, (sive alterius cujuspiam posterioris, sive Antonini ipsius, aliis suis negotiis hæc ratione consulentis operâ) Excerpta, vel Epitomen esse? An petiùs, non hos ipsos quos hic exhibemus libros; (unde fortasse, quod illorum numerus qui in hæc nostra *ὀμυρὰ*, *ὄν*, cujus etiam Suidas meminit, ab ipso siletur) sed quædam ex eis Excerpta à Gyraldo lecta esse? Id eò verisimilius mihi fit, quod ante mensum unum aut alterum quàm hæc scriberem, indicio V. Cl. de literis & literarum amantibus omnibus indefessâ industriâ meritissimi, Patricii Junii;

benefi-

beneficio verò Johannis Pricæi, Anglo-Britanni, (cujus extant in Apuleii Apologiam Observationes eruditissimæ) apographum ex Manuscripto Bibliothecæ Augustanæ Codice, celeberrimi illius Davidis Hæschelii manu transcriptum, Excerpta ex Antonino nostro sub nomine *Epistæti, Enchiridii Secundi*, ad capita XLIII. continens, nactus sum. Vix unum de plurimis Antonini libris (secundo & ultimo solis exceptis) æquant omnia illa capita. Ipsissimus est ubique textus Antonini, quem hic exhibemus; non interpolatus, non ullibi (locum nam aut alterum excipio, ubi culpâ fortasse transcribentis, sive Hæschelii, sive alterius cujuscunque deficiunt aliquot lineæ) decurtatus; nisi quod magna lectio-num, sed quæ plerumque nullius aut minimi momenti, varietas; cujus, cum tanti erit, in Notis Lectorem pro re natâ monebimus. Ceterum quid Exceptor hic quicunque fuerit sibi proposuerit, non in promptu conjicere. Non enim vel quæ præcipua simpliciter, & maxime admiranda in his Antonini libris; vel quæ maximè fundamentalia videri poterant dogmata, præceptave: non denique quæ unius essent argumenti, congesta hic collectaque dicere quis possit. Nulla capitum istorum inter se non magis quam sectionum Antonini coherrentia. Nihil mihi probabilius occurrit, quàm quibus maximè capiebatur, (quæ palatorum diversitas est) in unum collegisse hunc Excerptorem. Quid si tamen, ut furtum faceret, & vel sibi vindicaret; aut alii cuiquam (ut multi sunt ad fraudes et imposturas, vel minima de causâ, proclives) adscriberet? Sed alius erit de his ampliùs qua-

rendi locus, in Commentatione de Theosebio, cujus initio libri ad allatum ex Suidâ testimonium mentionem fecimus.

Pag. 3. lin. 12. 13. Πόρρω τῆς πλειστακῆς διαγωγῆς.] Viri doctissimi corrigunt ἀγωγῆς, correctione valdè probabili fateor, an omninò necessariâ dubito. ἀγωγή, propriè, de educatione; διαγωγή, de vita communi & consuetudine. De educatione Antoninum loqui idèò probabilius, quia matris meminit; de consuetudine tamen & instituto vitæ adultioris si exponamus, eadem erit sententia.

Ibid. lin. 13. 14. τό μὲν εἰς δημοσίαν διαθήκεα] Xylandri utraque editio, τὸ μὴ εἰς δημ. quod ideo moneo, quia Xyl. edit. 11. per omnia solis erratis minutioribus & typographicis exceptis, exhibituros promissimus, ut si contrà quid in uno aut altero loco contigerit, de eo in Notis monituri simus. Illud autem μὴ, cùm qui de Marco scribunt uno omnes ore (inter illos etiam Anonymus apud Suidam, cujus & Xylander verba suæ editioni præfixerat) planè contrarium testentur, erratis typographicis haud illibenter annueram, nisi versò Xylandri, vel ab ipso, quod non puto, Xylandro, vel à Manuscripto quo usus est ipse eodice, mansisse fidem fecisset.

Ibid. lin. 18. 19. μῆτε μεστιαρὸς μῆτε:] Προκυλάει, legendum σκυλάει, ut magnus Turnebus (decus Gallix dum vivebat) pridem correxit in Adversariis: Lipsio etiam in libro de Gladiatoribus astipulante. Cæterum de coloribus & factionibus, sive Circi sive Amphitheatri, quæ sunt aliis observata pridem; aut ejus generis alia si quæ deinceps se nobis offerent, non omnibus fortasse

genis loco qui lib. 4. p. 189. *σαφὲς δ' ὅτι καὶ γενεαλογεῖται*, &c. Ex his duobus Origenis locis conjunctis Justinus Martyr interpretandus, cujus non verba tantum mendose sunt edita, sed in longè aliam, quàm quæ fuit auctoris, sententiam vulgò trahuntur. Is postquam negavit ullos exorcismos à Judæis adhibitos efficaces (si tamen ulli sunt; dubitanter enim loquitur) esse, qui non in nomine Dei Abraham, Dei Isaac, & Dei Jacob, concipiuntur; ita pergit: "Ἡδὴ μὲν οἱ ἐξ ὑμῶν ἐπορεύεσθαι τῇ τέχνῃ, ὥσπερ καὶ τὰ ἔθνη, χρωμένοι ἐξορκίζουσι, καὶ θυμιάμασι καὶ ἀλαδίσμοις χρωνται ἱεῖρας. Hæc Justinus verba ita vulgò accipiunt, Serrarius in Tobiam, alique, quasi Justinus id sui temporis Judæis Exorcistis objiceret, eos jam à majorum ritu in exorcismis faciendis deservisse, & novam exorcisandi artem per *suffitum* & *vincula*, à gentilibus didicisse. Quod quàm falsum sit, vel ex uno, quem laudavimus, abundè constet Origene. Prætereà, quis qui vel Tobiam legerit, credat *θυμιάματα* Judæos, in exorcismis, & suffiendi ritum à gentilibus accepisse? Ad *vincula* quod attinet, miror viris doctissimis non intellectam vocem significationis non adeò reconditæ: sunt enim *ἀλαδίσμοι*, solennes adjurationum formulæ, (*carmina*, Latine dicas) in Exorcismis adhibitæ. Sed in Justinus verbis mendū certissimum: legendum enim, *ἀλαδίσμοις* *χρῶνται*, non, *ἱεῖρας*; cui verbo nullus ibi locus. Verto igitur, *Jam siquidem*, (vel *pridem enim*) *exorcistæ vestri hæc arte*, (in nomine Dei Abr. Is. & Jac. exorcisandi scil.) *ut & gentiles* (Ægyptii nimirum) *utuntur; suffitum adhibentes & solennes adjurandi formulas*. Apud Christianos denique
inter

inter ordines Ecclesiasticos Exorcistarum peculiarem classem fuisse nemo ignorat : Sed præter hos legitimos , quin erronei alii , (quales illi *ἀστυχῆες* Iudæi , Actorum XIX. 13.) præfugiti ad suum quæstum utentes , dubium mihi non est. Ad quos ni fallor, ut & Judæos, Ulpiani verba potissimum pertinent : *Medicos fortassis quis accipiet etiam eos, qui alicujus partis corporis vel certi doloris sanitatem pollicentur ; ut puta si auricularius ; si fistula, vel dentium : non tamen si incantarit, si imprecatus est, si (ut vulgari verbo impostorum utar) exorcisavit. Non sunt ista medicina genera, tametsi sunt qui hos sibi profuisse cum prædicatione affirmant.* D. l. 50. tit. 13. l. 1. p. 3. Sed & philosophos illorum temporum hoc artificio celebres (an infames?) fuisse, certum est. Apollonium dæmonas abegisse, narrat in ejus vita Philostratus. Porphyrium, Iamblichum aliosque taceo, quia ævi posterioris, cum jam Magia in summo honore & pretio. Atqui jam Augusti tempore philosophos magis deditos passim, aut saltem magos tum fuisse, qui falso philosophorum nomine se venditarent, liquet ex Mecenatis verbis apud Dionem Cassium Rom. Hist. lib. 52. Ut non immerito b. m. parens, Modestini verba, *Si quis aliquid fecerit, quo leves hominum animi superstitione numinis terrentur, divus Marcus hujusmodi homines in insulam relegari rescribit, ad illos, quos sub philosophorum specie Rempub. vexasse,* narrat Capitolinus in Marci vitâ, referri posse censuerit. Id enim ipsum totidem ferè verbis & Mecenæ prædicto apud Dionem Cassium loco. Ex omnibus his, quibus τῶν τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς πόλεως titulus & appellatio

appellatio pari jure competit, quos penulterius Antoninus hic notet, an indifferenter omnes, arduum definire. Ceterum verba illa, τὸ δὲν συζητῶν, ita capio, non ut omnes omnino εἰρηγῶν & miraculosas operationes pro incredulibus habuerit; sed usque vulgò narrabantur in hoc genere, suspecta pleraque habuere, nec comendā (quæ verbi Græci ἀπὸ τοῦν sæpe vis est: ut & Cleero elicitū vertit) crediderit: ut denique & animo & judicio alienior ab his fuerit. His locus erat Acta illa apud Metaphrastam, (de quibus conditor Annarum Baronius ad annum Christi 163.) miraculosam Lucilla, Marci filix, à dæmone obsessæ, per Abercium Hierapolitanum Episcopum, sanationem narrantis, expendendæ, & cum his Antonini verbis conciliandæ: Sed & illa ἐκ τῆς ἐκκλησίας de legione κερουεσῶν: ut & quod narrat Lucianus in Alex. Pseudomante de Antonino, impostori nequissimo credito, & turpiter ab eo decepto. Sed ista cum accuratè tractari postulent, his angustiis includi non possunt.

Ibid. lin. 18. 19. τὸν δὲ συζητῶν ἢ τὸν ἐπερῶν τιμῶν] Rectè Xyl. hic in Notis ἐπερῶν τιμῶν, pro ἐπερῶν τιμῶν restituit. Horum autem vocabulorum clarissima explicatio ex Epist. capite LXX. ἔστιν ἀντιλαός, ἡμεοσμένον ἢς κατὰ τὸ σῶμα, &c. potenda est: sed non, hic quidem, Epistoti à Simplicio, qui in verborum istorum, μὴ τὸς ἀνδραγαθίας ἐπιλαμβάνει, ne σπουδῆς ἀπλεῖσθαι, expositione insigniter hallucinatur. Certè non uno exemplo didici de rebus antiquis non semper antiquis credendum. Atqui sunt hodieque, (quod in tam clara luce mirum) qui Simplicium loquantur; cujus testes mihi Notæ nescio cujus, non uno

uno loco corrigenda, quæ in Epictetum Lugd. Bat. ex Officina Joh. Maire. A. D. 1634. prodierunt. Πιστεύουσιν τὸς ἀνδριότας, quid sit, docebant, præter Arrianum, Diogenes Lærtius in vita Diogenis; & Plutarchus in Apophthegmatis Læonicis. Περὶ ἀσκήσεως, in genere, consulendus Arrianus in Epict. lib. 3. c. 12. & 14.

Ibid. lin. 20. 21. τὰ μὲν ἐν σαλῇ] Lege, qui hæret, b. m. parentem in ista Capitolini, *Visus fuit ab amicis & cum privatis vestibus.*

Ibid. lult. ἐνδιαλλάττες] Lege, ἐνδιαλλάττες: quod & Xylander in Notis monuit.

P. 7. l. 28. ἀναδύτης περὶ τὸν ποταμὸν] Metaphora sumpta à percusso dolio; quod & in proverbium abiit. Id Lucretio, *Laticem percussum congerere in vas.* Lucianus in Anthologia Gr. τίς ἀχαρ. eleganter,

Φαίλος ἀνὴρ πίδος ἐστὶ τειλεμῖος & εἰς ὃν ἀπώδους
Ἀντλῶν τὰς χείρας, εἰς κενὸν ἐξέχεας.

Senec. epist. 99. *Acquiescamus his quæ jam habemus, si modò non perforato animo habuimus, & transmittente quicquid acceperat.*

Ibid. lin. penult. καὶ τὸ ἀδύνατον τῶν διόρων] Xyl. in Notis ingenuè, idè non interpretatum esse, quia non intelligebat, succur. Sed eundem ubiq; legem si sibi dinisce, quàm multa passim, quæ omittere illum oportuit? Vortimus nos in textu, nec intempestivum, &c. Quod sic etiam fortasse non malè, *Nec intempestivè illos, qui ex opinionis vitam insuetum, theorematibus exagitare, vel obsecraro.* Magnum & perpetuum fere hoc vitium erat sectatorum philosophiæ Stoicæ, semper crepare theoremata; nullo loco, nullo tempore ab iis arguendis sibi temperare. Inde

illud Epicteti, μὴ λαλεῖν τὸ πολὺ ἐν ἰδιώταις ἀπὸ
 τῶν θεωρημάτων. Sed omninò consulendus A.
 Gellius, & apud illum Arrianus, Noct. Att. lib. 1.
 cap. 2. quibus nihil dici possit accommodatius
 ad hunc locum. Τὸ ἀδεώδη, hīc accipio ut
 apud Diog. Laert. in Zenone, ubi virtutes aliæ
 dicuntur θεωρηματικαὶ αἱ ἔχουσαι τὴν σύστασιν ἐν
 θεωρηματίῳ; aliæ, ἀδεώδεις, ὅτι μὴ ἔχουσιν, &c.
 Ὅμοις apud Græcos haud rarò, ἀπλῶς, pro va-
 na falsaque quavis (ut Ant. lib. 4. c. 9. ἀπὸ τινὸς
 οἰήσεως, & lib. 9. c. 28. ὅση ὁμοίᾳ!) opinione: sed
 ut plurimum, pro falsâ opinione scientiæ, quam
 δοκησισοφίαν, aliter vocant. Hinc illud Bionis,
 ἡ οἰσις, περικοπῆς ἐγκοπὴ: quod & Plutarchus,
 Περὶ τῆ ἀκρίβειας, ut alios omittam, egregiè docet.
 Eadem erat & Zenonis sententia, μηδὲν εἶναι
 τῆς οἰήσεως ἀλλοτριώτερον πρὸς καλῶς εἶναι τῶν
 ἐπιστημῶν. In omnibus Laertii editionibus, quas
 ego quidem vidi, imperitissimè (quod & inter-
 pretes Latini, alique, multis averissimis infice-
 tissimè sequuntur) editum est, παῖσιως, pro
 οἰήσεως. Opponit ibi Zeno τὴν οἰήσιν, τῇ κοσμι-
 κῇ, (quam Christiani ταπεινοφροσύνην vulgò
 dicimus) de qua in superioribus lineis dictum
 fuerat. Etsi Poeta non ego sum, nec ut essem,
 valde unquam laboravi, hanc tamen de poetâ be-
 nè merendi opportunitatem libenter amplexus
 sum. Porro ut nomien οἰσις, ita & verbum, οἰεσθαι,
 ἀπλῶς, non rarò pro stultè, & arroganter putare.
 Ita accipio libro 9. cap. 24. ὡς οἰεῖται φιλοσόφος
 περικλινὰ: nec multò aliter apud Aristotelem E-
 thicorum IV. οἰόμεθα θαυμάζεσθαι, οἰόμενοι
 ποιεῖν, οἰόμενοι ὑπάρχειν, uno eodemq; capite.

P. 9. l. 10. 11. τὸ ἀνεπίπληκτον] Concinnius
 erit

erit sententia si τὸ ἀνεπίπληκτον, passivè, pro ἀνεπίπληκτον, ut tum Hesychius, tum Suidas interpretantur, accipimus; ut id dicat, Alexandrum cum sermonis esset adeò castigati ipse, nemo ut illum jure posset reprehendere, non tamen alios illum, qui minùs accurati sermonis erant, unquam reprehendere solitum: quæ, in homine Grammatico, rara laus.

Ibid. l. 19. 20. ἢ τὴν τυραννικὴν βασίλειαν.] Dubium, *invidiam* passivè, an activè, (quam Cicero propriè *invidentiam*, distinguendi causâ, solet appellare) intelligat; utrique enim pariter obnoxii tyranni: sed sequentia verba, ποικιλία & ὑπερβολή, de invidentia sumi debere suadent; nec fortasse aliter Horatius, quanquam aliter vulgò exponatur, in istis, *Invidiâ Siculi non invenerunt Tyranni, Tormentum majus, usurpavit.* Quod mox de *Patriciis Antoninus*, non aliud ille, quam quod omnes omnium ætatum scriptores questi sunt, & quotidiana firmat experientia, *veras* (ut Ciceronis utar verbis; veros affectus dicit hic Antoninus) *amicitias difficillimè reperiri in iis, qui in honoribus, reque publicâ versantur.* Fortasse alludit Antoninus ad etymologiam verbi *εὐπαίδειος*: Ea quippe maxima apud Poetas immanitatis exaggeratio, quæ à feris parentibus, tygridibus leonisque ducitur: Qui igitur *εὐπαίδειος* vocari, (i.e. *bonis orti parentibus*) illi si verè quod vocantur, essent, dissimillimos eos esse, id est, mitissimos eos & mansuetissimos, verum erat.

P. II. l. 10. ἢ τὴν ἀδελφικὴν συνήθειαν.] Viris maximis assentior, Scaligero, Baronio, Salmasio, tum hic, tum apud Galenum, *Verum pro Severo restituentibus.* At quod idem Baronius a.d. 177. 7. in

in Ulpiano, ubi editiones omnes aut pleraque, *Divi Severus & Antoninus*, ipse, ne monito quidem lectore varietatis lectionis, *Divi Varrus & Antoninus*, exhibet, non laudo. Esi enim sunt viri docti, qui ita malint; sunt tamen & alii non minus docti, qui non levibus aiori rationibus, vulgaram lectionem retinendam putant.

Ibid. l. 16. τὸ ἀμειλές καὶ τὸ ὁμότερον] Non id puto voluit Antoninus, curis eum (neque enim potuit) omnino vacuum fuisse, sed in maximis curis & occupationibus, studia philosophiae, ut Ciceronis utar verbis, non intermisisse. Vide infra lib. 9. c. 36. Το μὴ ἀρίστα εἶναι φιλοσοφίας, &c. Vocem non adeo alioquin obscuram, consulto tamen hic exposui, ne quis τὸ εὐχριν καὶ τὸ ὁμειλές, lib. 6. c. 23. cum legeret, suspectam haberet, & temere sollicitaret.

Ibid. l. 23. Παράκλησις Μαξίμου] Turbat hic contextum orationis vox παράκλησις non una ratione. Expende sequentia & intelliges. Praeterea, constanter Antoninus hoc toto libro, quoties ad diversas personas transit, à praepositione παρὰ, sermonem suum auspicatur. Mihi non dubium, quin scripserit Antoninus, (fortasse & ita reperit in Manuscripto Codice Xylander, & imprudens mutavit) Παρὰ κλ. Μαξίμου, compendiosè, pro, Παρὰ Κλαυδίου Μαξίμου. Capitolinus in Marci viâ: *Autivir & Sexium Severum, nem Plutarchi nepotem, Junium Rusticum, Claudium Maximum, & Cyprian Catulam, Stoicos*. Haud multo aliter in Epitoma A. K. Victoris: *Marcus autem Antoninus; pro, Marcus Aurel. Antoninus*, edicunt vulgè; ut vir doctissimus in Notis pridem monuit. Errare autem illos puto, qui hunc Cl. Maximum

nam Stoicum, cum Maximo Tyrio Platonico, confundunt. Nam quod Eusebius Maximum Tyrium inter Marci præceptores numerare creditur, id à vitiosâ Græci contextus (ex meliori latine Hieronymi versione interpunctione corrigendâ) dispositione profectum est, non ab ipso, autem dicere, Eusebio. Quæ proximè sequuntur, *τα καλὰ καὶ τὰ κατὰ τὴν ἀρετὴν*, &c. de rigore animi laudabili, qui vitiosæ *συμφορῆς* & obsequio opponitur, accipio. Sed & *ἀνδραγαθίας* illi, hoc *καλὴν καὶ κατὰ τὴν ἀρετὴν*, (cujus apud Platonem, *ἡ κατὰ τὴν ἀρετὴν ἀνδραγαθία*, contrarium) *καὶ κατὰ τὴν ἀρετὴν* dici possunt, qui τὰ πᾶσι καὶ τὰς ἐπιθυμίας proprias habent in potestate, nec ullis vel temporum necessitatibus, vel opportunitatum illecebris adduci possunt, ut à recto virtutis tramite vel tantillum deflectant, & sibi indulgeant. Vide & infra, l. 3. c. 6. *ἀνδραγαθίας* &c.

P. 13. l. 21. *καὶ ἡ κατὰ τὴν ἀρετὴν ἀνδραγαθία*] Xylandri versionem quia non plane absurda, non correxi; sed lectorem moneo, elegans hoc verbum à b. m. parente in ista Capitolini in virâ Marci, *Summavendo amicos à societate & convivio*, &c. sed & à præstantissimo Salmasio, in eadem verba, plenius & certius exponi. Videri possit Anronini proprium verbum, quia alibi nunc non reperias. Est tamen hoc levius argumentum. Quot enim voces positus intercidisse putamus cum tot veterum quæ pridem perire monumentis? Quot alias, nunc raras & paucis notas, quæ communes & vulgares fuissent, si tot scriptores veteres longa ætas nobis non invidisset? Ut à pluribus olim usurpata vocem, & vulgò satis notam fuisse credam, movet me Juvénalis, qui ad verbum interpretatus

terpretatus est, *sensum communem*. Ejus verba sunt Satyra VIII.

*Hæc satis ad juvenem, quem nobis fama superbi
Tradit, & inflatum, plenumq; Nerone propinquo.
Rarus enim ferme sensus communis in illa
Fortuna—*

Græcam vocem habebat in animo Juvenalis, quem non mirum qui illam ignorabant, Juvenalis interpretes, non intellexisse.

P. 15. l. 2. *καὶ δῆμονον, ἀλλ' ἔ το πειραπῆση*] Non constat syntaxis verborum. B. m. parens in Capitol. p. 176. ita scribit, *καὶ το δῆμονον. ἀλλ' ἔ το, Πειραπῆση τῆς ἐρεύνης, &c.* Ego jam olim in Notis Anglicis ita quoque non malè scribi posse putabam: *καὶ δῆμονον ἄλλῃ. Οὐ πειραπῆση, &c.* An ut rectè dicitur, *ἔχει τὴν ἐρχεσθαι, & ἔχει ἐρχέσθαι* vel ἴλαθι: ita dici possit *καὶ, πρὸς ἀπίστην*? Certe si hoc admitteretur, quin hæc vera lectio esset, *καὶ ἐπίμονον ἄλλῃ πρὸς ἀπίστην, &c.* nemo dubitaret.

Ibid. l. 8. 9. *ταμειυτικὸν τῆς χορ. καὶ ὑπομ.*] Xylander verterat, *sumptus procurabat*, neque verebatur de iis rebus causam dicere: quæ nobis merito displicuerunt; sed nec ista nunc minùs, *impensarum rationes colligebat*, quæ nobis aliud agentibus exciderunt. Nempe, de *Rationario imperii* (quod si placeret, mallet tamen, in *tabulas publicas referre*) cogitabam; quale illud Augusti; quod, ut Dionis utar verbis, *τά τε τῶν ἐργασίων, καὶ τὰ τῶν περὶ τῶν, τῶν δὲ ἀναλωμάτων τῶν δημοσίων, τό τε πλεῖστον τῶν ἐν θησαυροῖς χρημάτων, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαύτοισιν εἰς τὴν ὑγεμονίαν φέροντα*, complectebatur: aut de *Edicto*, quale illud Trajani, Plinio in Panegyrico laudatum his verbis, *ita-*
que

que non tam pro tua gloria, quam pro utilitate communi, edicto subjecisti, quid in utrumque vestrum esset impensum. Adsuescat Imperator cum Imperio calculum ponere; sic exeat, sic redeat, quasi rationem redditurus. Edicat quid absumpserit: ita fiet ut non absumat, quod pudeat edicere. Sed alia verbi ταμινώδης vis est, ab his calculi rationibus aliena. Verito igitur, sumptus parçè dispensabat; vel, si quis id malit, pecuniam, que ex vectigalibus & publicis Imperii redditibus eveniebat, parçè erogabat. Τὸ ταμινώδης, sive proprie capias, pro θησαυρίῳ; sive metaphoricè, ut cum Græci dicunt eleganter, ταμινώδης τὰς τυχὰς, vel τὰς ὀρεῖδας, vel τὸ πόνον, & id genus alia; sententiæ parum aut nihil intererit: quæ, puto, clarior erit, si cum sequentibus testimoniis conferatur. Lamprid. in Alex. Aurum & argentum rarè cuiquam nisi militi divisit: nefas esse dicens, ut dispensator publicus, in delectationes suas suorumque verteret, id quod provinciales dedissent. Vopiscus in Aureliano: Vellemus quidem devotissimis R. P. viris, multo majora deferre compendia, sed facit rigor (an non rigor hic, quod Antonino τόποι?) publicus, ut accipere de provinciarum oblationibus ultra ordinis sui gradum, nemo plus possit. Sed & in voce χορηγία, ambiguitas: quam si propriè accipias, tum vertendum erit, sumptus in Scenicos (vel in spectacula) parçè faciebat. Lamprid. in Alex. Sev. Scenicis nunquam aurum, nunquam argentum, vix pecuniam donavit, pretiosas vestes, &c. Et ibid. post paginam unam aut alteram; Spectacula frequentavit cum summâ donandi parsimoniâ, dicens & venatores, & scenicos & aurigas, &c. De hoc ipso Antonino, Capitol. in ejus vitâ, Salaria multis subtraxit,

Subtraxit, quos otiosos videbat accipere, &c. Quomodo-
cunque veritas, hoc certum, minus popula-
rem Pii sive parsimoniam sive frugalitatem hic
tangi, quam notat etiam Dio, his verbis; *Αἰσ-
ται δὲ ὁ Ἀντωνῖν Ζητητικὸς γενέσθαι, καὶ μηδὲ
περὶ τὰ μικρὰ, καὶ τὰ τυχεύοντα ἢ ἀκλειστολογίας ἀφί-
σταθαι.* *ἔβην αὐτὸν οἱ σκώπτουτες καὶ κυμινούσης ἡν
ἐκάλουν* quod nec Julianus prætermisit in Cæ-
saribus; ut non mirum, Antoninum obreclatario-
num meminisse, quas Pius pater eo nomine, tan-
quam rigidus aut avarus, incurrebat. Vocem
τόνων, de immoto animi rigore, & invicta perri-
nacia, non obviam, luculenter explicat Arianius
in Epict. lib. 2. c. 15. *Περὶ τὰς σκληρὰς τινῶν*,
(Wolffius conjiciebat pro *τινῶν*, *τιοι*, corrigendi-
dum; sed obstat, *τὸ*, *ὧν*, quod sequitur; ego poti-
us pro, *ἐμμένοντας*, scripserim *ἔχοντας*: nam
mox quoque, *ἔχοντας αὐτὴ ἢ ἀποχῆς*, novē, pro
ἔχόμενα) *ὡς ἐκείνων ἐμμένοντας*. Illud possemus
addam, in istis, *τῆς ὅτι ἢ τ. τόνων καταστρίψεως*,
susplicari me veram lectionem esse, *τῆς ὅτι τ. τ.
τόνων τινῶν καταστρίψεως*: excidisse verò *τὸ τι-
νῶν*, ob scripturæ similitudinem cum præcedente
τόνων.

Ibid. lin. 19. *μήτε ὅτι σοφ. μήτε ὅτι δικ. καὶ
μήτε ὅτι χολ.] De Sophista & Scholastico, nactus
erit opinor doctis scrupulus, qui quàm honorifici
per illam ætatem tituli fuerint, & ἀφιλοσόφους
appetiti, non possunt ignorare. De vernaculo, &
οἰκογενεῖ, videamus. *Verna* propriè, qui domi;
sed latiori significatione etiam quicumque in urbe
nati. Hinc apud Senecam *urbani*, & *verna* con-
iuncti, ac montanis & rusticis, qui ex *confrago*so
(ut ipse loquitur) *verni*nt, oppositi. Glossæ
quoque*

quoque veteres, *vernilem*, *πολιτικὴν* exponunt. *Vernaculus*, Martiali Senecæque idem quod *verna*, seu *vernula*: & quod Senecæ, *vernilitas*, id aliis *vernacula urbanitas*. Ut igitur Senecæ, *vernilitas*, obsequium, seu *ἀρεσκεία*: ita hic *vernaculus*, planè est *ἀρεσκῶς*: aut ut Arrianus interpretatur, (non enim meliorem verbi Antoniniani interpretem vel optare possumus) ἡδὺς τοῖς σωῶσι, vel simpliciter, ἡδὺς ἀνδρῶν: lib. IV. capite πρὸ συμπεφορᾶς. Εἰ γὰρ κρείσσον. (inquit) τὸ αἰδῆμονα ἢ) καὶ κόσμον, τὸ ἐπὶ τῇ, ἡδὺς ἀνδρῶν! &c. Quod de *vernilitate* Arrianus, id Seneca non dissimilibus verbis de eruditionis (quam tum Sophistæ sibi vendicabant) commendatione: *Magno impendio temporum, magna alienum acrium molestiâ laudatio hac constat: O hominem literatum! Simus hoc titulo rusticiore contenti, O virum bonum!* Verbum *ἐκκορυνῆς* haud immeritò suspicetur aliquis è margine irrepisse; quid enim *vernaculus*, (non hoc quidem loco; sed si verbi proprietates attendantur) quàm *ἐκκορυνῆς*? Si cui tamen severior hæc expurgandi medicina non placet, in promptu quod dicamus. Inter primas *Æliani* Sophistæ (ubi obiter & illa mihi nota, οὐδὲ ἐπὶ τῇ ὑπὸ τὸ ὀνόματι οὐλομένην ὕλην) laudes, istam *Philostratus* ponit, quod Romæ natus Græcè adeò purè loqueretur, ὥστε οἱ ἐν τῇ μετοχῇ Ἀθηναῖον. An aliud *ἐκκορυνῆς*? Sed audiamus *Platonem* in *Menone* Ἑλλήμει ἐστὶ καὶ ἑλληνίζεις; nescio quis interrogat respondetur; πᾶν γὰρ σφίερα ὀνομαζομένη. Hæcenus de ipsis verbis & titulis; sed & illud non omittendum, non constare è verbis Antonini, id velit, patrem suum nunquam ab aliis his elogiis ornatum;

ornatum; an alios ipsum nunquam iis ornasse. Non enim laus hæc minor, fortasse & major; in Imperatore certè. Magnum enim viri sapientis & generosi indicium, nunquam quenkum ab his vulgaribus & externis, fortunâ putâ, vel ingenio; sed à solâ bonitate & sapientiâ commendare. Arrianus in Epictetum 4. c. 4. Μὴδέ ποτε ἀπὸ τῶν κοινῶν μίτ' ἐπαινέιτε, μήτε λέγετε, ἀλλὰ ἀπὸ δογματῶν. ταῦτα γὰρ ἐστὶ ἴδια τὰ ἑκάστῃ. τὰ καὶ ταῖς πρὸς ἑαυτοὺς ἢ καλὰς ποιοῦντα. quod alibi quoque iisdem penè verbis repetit; sed & fusius prosequitur ejus libri cap. VIII. Verum huic interpretationi maximè obstat, quod de eodem Antonino libro VI. reperitur, & ἰσοδοῦς, & ἡ ἀντιπρὸς, & σοφιστής.

P. 17. l. 3. εἰς ὀλίγιστα ἱατρικῶν χρ.] Suidam vide, in voce Περιστοχή. Scripserat Antoninus fortasse, εἰς ὀλίγιστα ἱατρικῶν χρῆζεν, ἢ τε φαρμάκων ἐλπίς, ἢ καὶ ἀπὸ ἐκλόν.

Ibid. l. 19. καὶ τοῖς τοιούτοις ἀνθρώποις] Sensem quidem expressisse me in versione; sed vocem tamen unam aut alteram deesse puto; fortasse & aliæ transpositæ. Scriberem, ἀνθρ. πρὸς αὐτὸν δὲ τὸ δέον δέδορκότες αὐτῷ & π. &c. Aut si hoc nimis est, minori mutatione, sed eadem manente sententia, δέδορκότες αὐτῷ & π. &c. Erunt fortasse qui minori negotio omittâ particulâ δὲ, pro ἀνθρώποις, legant ἀνθρώπων; aut pro δέδορκότες, scribant δέδοραότες; quæ mihi quoque veniebat in mentem, sed (certè fateor hunc verbi δέδορκότες usû minimè usitatum esse) probata non sunt. Argumentum hoc non faciat bonitatis & beneficentiæ præcipuum, id in benefaciendo spectare, hominem te ei qui
homo

homo sit id præstare, non uno loco monet in sequentibus Antoninus. Vide lib. IX. c. ult. p. 163. τὶ δὲ πλεον δεύει, &c. Seneca: *Hominiбус pro-
desse natura jubet. Servi libertini sunt; ingenui aut
libertini: iusta libertatis an inter amicos data; quid
refert? ubicunque homo est, ibi beneficio locus.*

Ibid. lin. 24. 25. ἢ ἀπὸ τῶν τοῦ ἀνδραγαθίου]
Hunc locum, quem plus quàm probabile est esse
corruptum, viri docti, qui Augustæ Hist. Scri-
ptores notis & observationibus immortalitate
dignis illustrarunt, non uno modo restituere &
interpretari conati sunt. Ego quamvis effecisse
eos quod conati sunt, affirmare non possum; non
tamen tantum mihi tribuo, ut post illos, vires
meas experiri sustineam. Sed & ed libentius ab-
stineo, quia nihil hîc philosophicum aut dogma-
ticum; sed totum quicquid est, ad singularem a-
liquam Antonini Pii, nec eam publicam, sed pri-
vatam, sive actionem, sive consuetudinem, sive
denique responsionem pertinet; ejus ignorantia
non est cur nos admodum torqueat. Illud tamen
dicam, in postremis verbis, τὸ πλεον substitui,
idèd minùs probare me, quòd publicanos, de pu-
blicis malè redemptis queri, remissionemque pe-
tere solitos, ex Cicerone aliisque notum est. Xy-
landri versionem etfi palam vitiosam retinui-
mus, quia quid rectum non esset, videre facilius; quàm
quod rectum esset invenire nobis erat.

P. 21. lin. 3. καὶ μὴ διὰ τῦτο ταπεινότερον.]
Scribo, καὶ μὴ διὰ, μὴ διὰ τῦτο vel omisso καὶ
διὰ, (quod tamen nolui) καὶ μὴ διὰ τῦτο. Cæ-
terum, an καί ποτε hîc Imperatorum proprium,
(qui inter insignia Imperii ab aliis recensetur)
Antoninus intelligat: an verò lautorum & bea-

torum temporis istius, (cū nihil in his ab Antonio memoratis, quod communi ab aliis descripto luxui non possit æquè convenire) communem; haud immerito quis dubitet. Ego in hanc olim partem potius propendebam: quod ex Anglicis Notis apparet. Multa tamen afferre nunc possum, cur magis probabile de insignibus Imperii hæc accipienda. Sed breves hic esse cogimur. Pro, σημειῶν quod hic, ex melliori Xylandri editione, σημειῶν corrigendum.

Ibid. lin. 17. 18. καὶ συλλήψαι καὶ ἐπινοίας] B. m. pater, sæpe jam nominatus. sæpe deinceps (ut ex cujus unius elaboratissimis lucubrationibus, plus auxilii ad hoc pensum pertexendum, quàm ex omnibus aliorum quorumcunque musicis operibus; absit invidia verbo; comparaverim) nominandus; in Dionem Chrysostomum, Oratione primâ De regno, non in hoc Antonini quidem, cujus ibi non meminit; sed in Dionis, & Longini locis simillimis, ἐπινοίας, non ἐπινοίας, scribi debere contendit. Idem tamen in alio Dionis ejusdem loco, ἐπινοίας, ut geminum asserit. Sanè non cujusvis est ista rectè semper distinguere, præcipuè cū διὰ ἐπινοίας etiam apud Aristophanem inveniamus. Cæterum, quàm φιλοποικῶς hæc ab Antonino dicantur, egregiè docebit insignis & ipse Plutarchi locus, qui quia prolixior est, parte ejus contenti hicerimus. Disputat ibi Plutarchus quâ Deusthumanas voluntates flectere ratione dici, concipere possit; ac tandem concludit, ἢ γὰρ ἀπαλλαχθῆναι ὅλας τὰς θύα πάσης αἰτίας καὶ ἀρχῆς τῶν κατ' ἡμᾶς, ἢ τίς αὖ ἄλλος εἰς τούτους ὡς βοηθῶσιν ἀνθρώποις καὶ συνεργῶσιν; καὶ τὸ αἶμα δῆσι πλάττοντες ἡμῶν, καὶ τὰς χεῖρας αὖ

ἔτι δὲ μετὰ τὴν ἀντίστοιχον καὶ τὴν πρὸς αὐτὴν, ἀλλὰ τῆς
ψυχῆς τὸ περικλυτὸν καὶ περικλυτὸν ἀρχαῖς τισὶ
καὶ φαντασίαις καὶ ὀπνοῖαις ἐγείροντες, ἢ τιμωρίας
ἀποστρέφοντες καὶ ἰσχυροί. Etiam hic in Plutarcho
(si quidem in Antonino) ὀπνοῖαις, non ὀπνοί-
αις legendum esse nemo credo dubitaverit. Etiam
illud monendum, ἀπολείπεσθαι ἢ, non ἢ ἀπολεί-
πεσθαι, in sequentibus Antonini verbis esse scri-
bendum. Malè divisa particula ἢ δὲ, pro quâ in
priori Xylandro editione excusum est, ἢ δὲ, alte-
rius hujus ἢ inserendi (Xylandro an alii nescio)
causâ fuit. In secunda editione τὸ, ἢ δὲ rectè,
unâ voce : ac posterius illud, ἢ, nihilominus à
Xylandro retentum ; non in textu tantum, sed &
in versione.

P. 23. l. 9. τὸ δὲ ὀνιράτων] Vide quæ ad lib. V.
p. 107. l. 23. notamus.

Ibid. l. 11. καὶ τότε ἐν Καίτη ὥσπερ χρίσθαι]
Scribo cum Xylandro in versione, (sed Notis
ejus adversantibus) καὶ τότε ἐν Καίτη, ὥσπερ
Χρύση. Cajeta, urbs maritima; & littora Cajeta-
na, notissima. Solitum autem Antoninum littora
(quâ procul à tumultu scilicet, & turba) frequen-
tare, ipse alibi libro IV. c. 3. & l. X. c. 22. inauit.
Ibi votum aliquod (virum θεοσιβήτων, de quo
alijs pluribus συνθεῖς) magno ardore concepisse,
cujus se reum factum esse postea credidit, mi-
hi verisimile est. Hinc igitur illa Chryse, Apol-
linis sacerdotis, mentio, qui ab Homero ὄντα
θεῖνα πολυφλοισβοῖο θαλάσσης, in litore orans,
& mox exauditus, primo Iliados inducitur. Ta-
lia Antonino, tali ac tanto viro, præter ordinem
naturæ communem θεόθεν obtigisse minùs mira-
bitur, quisquis similia & alijs hæud paucis, An-

conino minimè comparandis, quorum testes Historia sacraque profanaque, & omnis omnium ætatum experientia, non ignorat accidisse. Unum præter alios Aristidem libenter nominarem; venustissimi & cultissimi sermonis Sophistam: sed adeo, (quod ex scriptis liquet) tam superstiosum, tam φιλοσόφον, ut fidem illi, ὁμοῦν quod aiunt μάστιγες, talia multa de se narranti, arbitrari religio mihi sit.

Pag. 25. l. 11. 12. λυθρον & ὀστέα, & κροτίδα & 40:] Sanguinem, ossa, pellem, ut ex quibus præcipuè constet humanum corpus, enumerat: resutique per se partim viles, partim tales, ut aspectus eas horreat humanus, (unde est quod λυθρον maluit dicere, quàm αἷμα) potius quàm æreat, immens. Conferenda sunt hæc cum iis quæ lib. IX. c. 30. τὸ σαρκὸν τῆς ἐλάτης ὑποκειμένης ὕλης. ὕδωρ, κόνις ὀστέα, & γῆ. Aqua, inquit, & pulvis: ex horum autem mixturâ, lutum: ex luto, pro variâ ejus temperatura; vel ossa, vel γῆ, id est, caro, fætida res, & putrescere facilis. Quod pertinet quod homo, πηλὸς ἀπὸ κόνις περιεργασμένος à quibusdam; ab aliis, πηλὸς ὑψύμας, per contemptum dictus. Item cum iis conferenda quæ lib. VIII. c. 32. γῆρας πᾶν τῆτο & λυθρον ἐν θυλάκῳ. Θυλάκον intellige, eâ notione quâ rarum illud patientiæ exemplum, Anaxarchus, in voce fortissimâ, & generosissimâ, Πίσις, ὥσπερ τὸν Αναξάρχου θυλάκον. Ἀναξάρχον ἢ Πίσιον. Seneca, Consol. ad Marciam. c. 24. Hæc quæ vides ossa circumvoluta nervis, & obductam cutem vultumque & ministras manus & cætera quibus involuti sumus, vincula animarum tenebræque sunt. Mox Antoninus, ὅσα ἀπὸ

ἀπορροήσι; ubi τὸ ἀπορροήσαι, contrariā planē
notione à vulgari. Sed cū non pauca istius ge-
neris composita, ut ἀπολαύματα, ἀποκλήσειν,
ἀποκλήσειν, &c. contraria vulgò significcent,
non aulim mutare; si quis tamen malit ἀπορροήσι,
probeni magis.

[Ibid. lin. 17. καὶ ἐμὴν ἀκομάν. περιπατε-
θῆναι] Tum de verbo περιπατε-
θῆναι, multa b.m. patens in Persium, ubi & Anto-
nini locum non unum laudat & exposit. In qui-
busdam tamen Antonini locis nimia festinatio
fraudi ipsi fuit: ut cūm ἀπορροήσαι ἐμὴν inter-
pretatur, *vim not committentis*, cūm imperium *disse-*
ciabilem, seu, *societati contrarium*, (nec unquam
Antoninus alia notione vocis ἡσυχαστὴν &
ἀκομάν, quæ noties apud illum occurrunt,
usurpat) debuisset dicere. Iterum cūm ista lib. X,
c. ultio, ἐμὴν φιλοσοφίαν, ἐμὴν ζωὴν, ἐμὴν, ἢ
δὲ ἐμὴν, ἀντιπαρὶς: de professione eloquentiæ
alii prælatā professioni, &c. accipit: cūm id ve-
lit Antoninus, τὴν προαρεσκίαν δύναιτο, seu
quod eodē redit, dogmata & opiniois cu-
iusque, à quibus pendet ἡ ἀρεσκίαι, ῥητορίαν re-
ctè posse nuncupari, ut quæ plus possint ad im-
pellendos in hanc vel illam partem animos, quàm
φιλοσοφία quævis: cuius alioqui virtuti quantum
passim tribuant scriptores antiqui, ex multis
eorum querelis notum est. Rem fusè docet Ar-
rianus in Epict. lib. 2. c. 23. Περὶ τῆς τῷ λόγῳ
δυνάμεως, Quantum tribuendum sit eloquentiæ.
Vide & ejusdem libri c. 2. Περὶ ἀταραξίας: ubi
notanda verba, quæ fortasse cogitabat (perpetuus
Arriani imitator) Antoninus, cūm hæc scriberet,
Τὸτὲ οὐ προέμεν (inquit) τὸτὲ δὴ ἡγῆται σῆτο
D d 3 πῆστι;

πίσις τῦτο νίκη· τῦτο δόξα· τῦτο εὐδοκία·
 μισία. Huc facit & Seneca de verâ fortitudine
 locus, quem laudamus in notatis ad pag. 275.
 L. 22. 23. Οὗτοι γὰρ ἐ λησὶ, &c.

Ibid. lin. 21. Πάσα ἐκείθεν ῥεῖ.] Videri possit
 Scholiastes ille cujus verba laudat V. Cl. Fred.
 Morellius in Dion. Chrysostomum, legisse hic,
 πᾶσα ἀναθεν ῥεῖ: non ἐκείθεν. Σύμφωνον τῦτο,
 inquit ille, τὸ τῦ ἀνικητότερος Μάρκου, Πάσα
 ἀναθεν ῥεῖ, σφοδρῶς ἐξηκότε· Hæc certè verba,
 Πάσα ἐκείθεν, sæpius ab Antonino (lib. 6. c. 27.
 Πάσα ἐκείθεν ἰσχυρίας: lib. 12. c. 21. ἐκείθεν
 ἐπρίνκας; &, ἐκείθεν ἐλάλυθε) repetuntur; senten-
 tia verò verborum sæpiusmetut nihil in ore fami-
 liarius illi fuisse, crediderim. At vocem ἀναθεν
 ipsum ullibi in hanc sententiam usurpare non
 memini. Sed præterquam quod Antonini ætate
 ex ipsius contextu manifesta est, ipsius etiam ver-
 bi ἐκείθεν seorsum sumpti ea vis est, ut idem pla-
 nè quod ἀναθεν, seu ἐνανθεν, significare possit.
 Ita & τὸ ἐκεί, simpliciter & absolute, de alterâ
 vicâ statim mortuorum qualicunque post mor-
 tem, eleganter haud rarò ponitur. Sed & ταῦτα,
 & ἐκείνα, non vulgari sæpe sensu; quæ non intel-
 lecta, magnas versionum obscuritates, ne dicam
 absurditates, pepererunt.

Nota in LIB. 2.

P Ag. 31. lin. 7. ἐν γὰρ ὁ σί· ἐκεί·] Puto u-
 nam vocem aut alteram desiderari. Scri-
 psit Antoninus fortasse, ἐν γὰρ ὁ σί·
 ἐκεί·

καὶ παρ' ἐαυτοῦ : vel, αἰδουμένων ἐαυτῶν.

[Ibid. l. 16. οἱ κακιστοὶ τοῦ βίου] Antonino solenne ad verborum ἑτυμολογίαν, vel diversam significationem tacitè respicere. Βίος Græcis, *vita*, vel *arcus*, solâ accentus varietate discernuntur. Fallor, aut alludit huc Antoninus. Fortasse & Aristophanes cùm ἐκλεξευδὰς βίον in Pluro dixit. Sed verbis omissis, in rebus ipsis ea similitudo, ut in omni lingua à jaculantibus & sagittantibus ad vitam communem traductæ metaphoriæ sint usitatæ. Porro, in nullo fecundior, aut facundior argumento Seneca, quàm in hoc mentis seu βίου, (*turbinem, volutationem, jactationem, fluctuationem, & interdum fluctum* ipse vocat) seu languore describendo, & arguendo. Ad hæc autem, quæ hîc Antoninus, proximè accedunt ista, in Epist. 3. *Utrosque reprehendas, & eos qui semper inquieti sunt, & eos qui semper quiescunt. Nam illa tumultu gaudens, non est industria, sed exagitatio mentis concursatio: & hæc non est quies, quæ motum omnem, molestiam judicat, sed dissolutio & languor.*

P. 35. 5. μὴ δυνάμει δὲ] Quorsum spectent hæc, & quàm piè sapienterque ab Antonino ita statuuntur, intelligunt illi, qui frequentes philosophorum veterum & recentiorum cujuscunq; disciplinæ; sed & historicorum aliorumque scriptorum, de materiæ, quam Deus emendare non potuerit, (ita enim passim loquuntur) imbecillitate & pravitate querelas observarunt. Ex antiquioribus, (nam ab illis opinor cæteri plerique) Platonem in Timæo, & Locrum ipsum περὶ φύσεως nominasse sufficiat. Senecam vix excuso, qui toties id ingeris, cujus pudere sanæ mentis philosophum debuit.

P. 37. l. 4. 5. πὼς ἀπειται θῆναι ἀπὸ τοῦ Θεοῦ] Xyl-
lander vertit quasi scriptum esse, πὼς ἀπείταται
θεὸς ἀνθρώποις. Certè de Dei *συμμερίᾳ* tam passivè
(de qua & Antoninus lib. 12. c. 2. quod fortasse
Xylandrum movit, ut ita verteret) occultâ Dei
ipsius in humanas mentes operatione; quàm a-
ctivâ, per homines ipsos, virtuti & philosophiæ
operatos; multa eximè, philosophi Platonici;
Porphyrius, aliique. Si editam lectionem reti-
nemus, ita vertendum: *Quomodo Deum homo con-
tingat, & quâ sui parte & qualiter affectâ.* Græ-
ca ita scribo; καὶ ὅταν πὼς ἔχῃ, ἢ διακρίναι τὸ τῷ
ἀνθ. 1. μέριον. Ὅταν πὼς ἔχῃ, ut apud Aristo-
telelem Magnorum Moral. lib. 2. c. 10. ἀλλ' ἴσως
εἴπῃ τις αὖ, ὅταν πὼς ἔχῃ, τὰ πᾶσι ἢ καλύψει,
καὶ πότε ἔτος ἔχῃ; ἢ γὰρ διδα. Τὰ πὼς ἔχῃ, αὖ
ἀπὸ τοῖς quomodo differant, subtiliter traditur ἀ
philosophis, tum Stoicis, tum etiam Platoniciis,
Plorino, Simplicio, aliisque, qui consulendi. La-
tina lingua has subtilitates non capit. Τὰ μερία
quæ partes animæ propriè, & quot sint, docebit
Aristoteles Ethic. Nicom. lib. 6. c. 1. & 2.

Ibid. l. 8. καὶ τὰ ἑρθεῖν γῆς ο.] Utraque Kyl. καὶ
τὰ ν. γῆς; ut & Plato in Theæteto; qui & au-
ctorem verborum Pindarum nominat: istorum dico,
τὰ ἑρθεῖν γῆς: quæ Platoni, τὰ τὰ γῆς ἑρθεῖν. *Nam quæ sequuntur apud nostrum, sint Antonini,
sive alterius cuiuspiam, Pindari non esse liquet ex
Platone. Haud dissimilis & Euripidis locus, Clem.
Alexand. Stromat. 5. circa finem laudatus: cer-
tè, si verba spectes ipsa; nam scopus Euripidi
divertus, & magis ad Antonini mentem, quàm qui
Pindari videtur apud Platonem fuisse. Proxima
lin. τέκν. non τέκν. legendum; & paulò infra,
καθαροί,*

καλαγόν, non ut edicium καλαγόν, quæ sunt oscitanibus operis condonanda.

Ibid. l. 23. εἰς τὸ αὐτὸ] A Lugdun. edit. hoc, & nostrâ, dñm recensemus, ἀποστρέφει. Corrige ex meliori Xylandrinâ, sed & ex Suidâ, in ἀποστρέφει, εἰς τὸ αὐτὸ ἐν, &c.

P. 39. l. 12. 13. ὡς τὸν κυνικὸν Μόν. λεγ.] Scriptum aliquod Monimi ianuit, opinor, Antoninus, in quo personæ plures interloquentes & disputantes introducit. Nisi malis corrigere, ὡς τὸν κυνικὸν Μόνιμον λεγ. id est, quæ sunt à Cynico Monimo disputata, seu scripta. Ita enim loqui Græcos vel ex Herodiani de Marco nostro testimonio, quod initio libri præfixum est, intelligas. De hujus autem Monimi Scriptis idem etiam Ding. Laertii, quod hic Antonini, judicium: ἔτι μὲν (inquit) ἐπεριδέσκει ἐγνώσθαι, ὡς ὁδὸς αὐτὸν καλαγοῦν, ὡς δὲ ἀλήθειαν παρεμύθεον γίνεσθαι δὲ πάλιν αὐτὸν λεληθῆαι μνησθῆναι, &c. Interpretatio textus Antonini corrigenda, τὸ λεγόμενον, ἐν τῇ αὐτῇ, &c.

P. 41. l. 14. τὸ παρεπόμενον διωκόμενον] Παρεπόμενον, vox elegantissima, quam plene, ac hic usurpat Antoninus, vix ulla Latina exprimat. Non enim solum honoris causâ deducere, sed & necessario com meatu, & viatico instruere significat: eadem etiam de officio, quod mortuis impenditur, usurpatur. Hæc omnia ni fallor voluit hic Antoninus philosophiæ, veræ & germanæ, tribuere. Conatus est exprimere Seneca, At illud ex se ortum (gaudium) fidele firmumque est, & crescit, & ad extremum usque præsequitur. Eleganter & plene Julianus Imperator in Cæsariibus, postremis verbis: Σὺ δὲ, πρὸς ἐμὲ λέγων δ

Βεβύης,

Ἐρμῆς, δίδωκα τὸν πατέρα μίσραν ἐμὴν γυναικα.
 σὺ δ' αὖτ' ἐκ τῶν ἐντολῶν ἔχων, πείσμα καὶ ὄρεον
 ἀσφαλῆ, ζῶντι τε σταυρῷ παρασκευάζων, καὶ ἡνίκα
 αὖ ἐντεύθης ἀπέναι δέου, μὴ δὲ τῆς ἀγαθῆς ἐλ-
 πίδου, ἡγεμόνα θεὸν ἀμυνῇ καθίστα σταυρῷ.
 Quæ Latina vir præstantissimus, Petrus Cun-
 zeus, ita fecit: Tibi verò, inquit, hoc dedi, ut So-
 lem agnosceres patrem: cuius tu præcepta sequere,
 atque ita te para, uti is perfrugium tibi, tutusque
 portus in omni vitâ sit; post autem, ubi emigrandum
 illinc erit, plenius bonæ spei hunc tibi deum fac pro-
 pitium via ducem.

P. 43. l. 3. τὰ ἐν Καρβύλῳ] Καρναύτῳ, non
 Καρβύτῳ, ut perperam editum est. Cæterum ex
 his verbis, ut & illis, quæ lib. 1. τὰ ἐν Κυάδου
 πρὸς τῷ Γρανῷ, discimus hos libros, priores hos
 saltem duos, tempore Marcomanicæ expeditio-
 nis in Pannoniâ scriptos esse. Prioris, an postero-
 ris expeditionis tempore, cui fortissimus Impera-
 tor immortalis est, non hinc constat. Sed cum
 Faustine uxoris suæ tum lib. 1. ut viventis; tum
 verò lib. 9. c. 3. ut prægnantis, (nisi γεννῶν, &
 ὑποδελνῶν illa dici quis malit, quod ego non
 probò) meminerit: ad priorem referenda esse
 necessario sequitur.

Nota in LIB. 3.

P. Ag. 45. lin. 21. τὰ προβαίνοντα διαρθεῖν.]
 τὰ προφ. δ. non quod expressit Xylander,
 (cujus versionem tum hic, tum alibi vitiosam,
 non correximus, quòd in Notis verba pluribus
 explicare

explicare propositum haberemus) sed, τὰς προ-
αίμας καὶ τὰς ἐνοίας ἐξελδεν καὶ ἐπαμβλεν τοῖς
ἐν μίαν: præconceptras notions, & παρλα-
φας, seu visa oblata, ex rei veritate, & habitu
ratione circumstantiarum, personæ, loci, tempo-
ris, aliarum, examinare & expendere. Fulsè &
doctè rem & verbum explicat Arrianus in Epi-
ctetum lib. 2. cap. 17. Seneca de Benef. lib. 2. c. 26.
*Nihil per se quenkum deest: refert quid, cui, quan-
do, quare, ubi, & cætera, sine quibus facti ratio
non constabit.*

Pag. 47. l. 18. τὰς καὶ ἐνοίας] Et si hanc le-
ctionem secutus sum in versione, puto tamen
Antoninum non ἐνοίας, sed ἐνοίας scripsisse.
Ita quoque vulgò, σίγην τὰ παρὰ τα, vel, τὰ
πυρόμενα dicimus, quæ τὰς, & quæquæ ἐνοίας
vox est.

Ibid. l. 24. τὸ ἐν παλιν ἐπαρρόδον] Malim;
καὶ τὸ ἐν παλιν ἐπαρρόδον quod in unaquaque re
pro ætate & natura ratione pari modo venustum.
Vel certè τὸ, καὶ, ita accipiendum, ut idem valeat
ac, ἐχ' ἑαυτοῦ ἥ: quod præferendum puto. Nam
alioqui formosi pueri mentio prorsus ἀπαρρόδον-
τος, & huic loco non apta; cùm id agat An-
toninus, ut in iis etiam quæ vulgò deformia, aut
aspectu terribilia, naturalem inesse pulchritudi-
nem doceat. Anscripsit Antoninus fortasse, τοῖς
αὐτοῖς, pro τοῖς αὐτοῖς: iisdem oculis, quibus, &c.

P. 49. l. 18. 19. τὸ καὶ τὸ ἀγ. ἢ περὶ τῆς] τὸ,
ἀγ. ad animæ immortalitatem, quod Xylan-
dri in versione, minimè pertinere puto. Aliud
enim suadent tum præcedentia, si quis attentè
consideret, tum sequentia verba. Optima sen-
tentia, si levi correctione faciamus, ὅσοι ἀγ. ἢ
quanto

quanto quod servit est excellentius. Est enim hoc
mens & genius: illud autem, &c. Cum autem, τὸ
παιεῖσι, diversa significet, nec inervatione factum
putem, quod Antoninus loco τῷ, ὅσῳ ἀφίτηται,
quod magis obviam erat, τὸ, ὅσῳ φέρεται, malue-
rit, subtilius aliquid aliud præter id quod ex-
pressimus in animo eum habuisse facili credide-
rim. Sed nos quod simplicissimum videbatur in-
dicasse contenti, siquid aliud præterea laet oc-
cultum, id aliis explorandum cogitandumque li-
benter relinquimus.

Ibid. 1.23. ἥτοι γὰρ ἄλλῃ ἔργῳ εἶεν] Scribe,
ἥτοι καὶ ἄλλῃ ἔργῳ εἶεν. Non omnem in hoc ge-
nere, de aliorum seu factis seu dictis, curiosita-
tem sibi interdicit Antoninus, sed hac primam
exceptione, cum publici commodi nihil interest;
præterea, cum ab alio quod magis expedit &
προϋργαίται est, mentem avocet. Quare bea-
tus Chrysostomus, ἀκριβῆα ἀλλοτρίῳ τῆς παύ-
σεως μοσμίης & ἀλλοτρίῳ προϋργίας censor, est ta-
men ubi commendare videatur, & illos increpare,
qui sua se solum curare velle profitebantur. Μὴ
γὰρ μοι εἰπεῖν τὸ ῥῆμα λέγει, τὸ πολλὰς γὰρ
ἀναλυσίας τί δὲ μοι μέλει, τὰ ἐμαυτῷ μεμνηνῶ.
τότε γὰρ μάλα μεμνηνῶς τὰ σά, ὅταν τὰ
σά (ἡγῆς ἐν τῷ ᾧ πλεονῶν συμφέροντι. Eos
autem alloquitur qui reatibus in peccatum
quodcunque, obicem, quacunque poterant, non
ponebant. Non igitur Antonino vitio vertendum
quasi parum instituti sui memori, quod in vita
ejus, fame sua eum curiosissimum fuisse, scriptores
antiqui memoriæ prodiderunt. Non enim tam
quid fecerit, quàm quorsum fecerit; si verè ju-
dicare volumus, spectare debemus. Quorsum au-
tem

nam ille? ipsos audiamus: *Erat fame sue curiosissimus, & requirens ad verum, quid quisque de se diceret, commendans quæ bene reprehensa viderentur.* Jul. Capitol. in vitâ Marci.

P. 51. l. 10. *Ἀπολαυστικῶν παντασμάτων*] Hæc & quæ in eandem sententiam alibi apud Anton. non uno loco, accuratè expendimus & explicamus in Diatriba de Theosebio; quam, σὺ θεῶ, primo quoque tempore publicabimus.

Ibid. l. 15. *χρῆμι. καὶ τῷ ἐνδον ἰδρυμένῳ αὐτῷ*] Jam suprâ, lib. 2. c. 11. *πρὸς μόνῳ τῷ ἐνδον ἑαυτῷ δαίμονι ἔῃ*, &c. & infrâ, hoc lib. c. 6. *τῷ ἐνιδρυμένῳ ὧν σὺ δαίμων* &c. Sed quia sæpius hæc vox in his libris occurrit, de re semel dicam. *Δαίμων* nōtio (quæ quidem huc pertineat) apud veteres duplex. Ponitur aliquando pro animo, sive ut Aristoteles II. de Gener. Anim. c. 3. loquitur, *τῷ θύραθεν νῦ*; quem *χweisōn*, *ἀμυγῇ*, καὶ *ἀπαθῇ*, rectè sancit alibi. Antoninus ipse expressè, lib. 5. c. 19. *ὁ δαίμων, ὃν ἐνδῶ περιέχτην καὶ ὑγμένῳ ὁ Ζεὺς ἑδωκεν ἀπὸ σπασμα ἑαυτῷ οὗτῳ* &c. *δέ ἐστιν ὁ ἐνδῶ νῦς καὶ λόγῳ*. Apuleius, De Deo Socr. *Quodam significatu & animus humanus etiam nunc in corpore situs, δαίμων nuncupatur*: & ibid. mox, *Eum nostrâ lingua, ut ego interpretor, baud sciam an bono, certè quidem meo periculo* (atqui non primus Apuleius animum humanum sic indigitavit) *poteris Genium vocare: quod is Deus, qui est animus sui cuique, quanquam sit immortalis, tamen quodam modo cum homine gignitur.* Senecæ quoque, *meus, animus, ratio, Divini pars spiritus; & interdum, Deus*: ut & Antonino, lib. 12. c. 21. Et hæc quidem de animi humani naturâ generatim dicuntur. At videtur interdum Seneca cūm

de

de animo, ut Deo, vel Divino loquitur, ad bonos
 animos hominesque restringere: ut Epist. 41. in-
 titid: & Epistolis 31. & 73. extremis. Hactenus
 de primâ verbi notione. Secundâ notione, *δαι-
 μων* accipitur pro Angelo (curenim abstineam
 voce, quam si non veteres, hoc sensu, pro bono
 dæmone scilicet; at posteriores, Aristides, Por-
 phyrus, Simplicius, alique non pauci scripto-
 res usurparunt Philosophi?) cuique homini affig-
 nato, ut custode & vitæ præside. Sed audiamus
 iterum Apuleium: *Ex hac sublimiori Dæmonum
 copiâ Plato autumat singulis hominibus in vita a-
 genda testes & custodes singulos additos, qui nemini
 cōspicui semper adsint ar'ditri omnium non modo acto-
 rum, verum etiam cogitatorum.* An de illis separatim
 Seneca sit intelligendus, tum alibi, tum Ep. 41.
*Sacer intra nos spiritus sedet, (id'ēulas, Antonino)
 malorum, bonorumque nostrorum observator & cu-
 stas: hic prout à nobis tractatus est, ita nos ipse tra-
 ctat: an verò illos, ut & Antoninus interdum,
 cum animo confundat; non certò dixerim. At
 Epist. 110. disertè meminit genii, qui diversus
 ab animo; sic tamen ut planè non affirmer. Sed
 ipsum præstat audire: Sepone in præsentia quæ qui-
 busdam placent: Unicuique nostrorum pædagogum
 dari Deum, non quidem ordinarium, sed hunc infe-
 rioris notæ, ex eorum numero, quos Ovidius ait, de
 plebe Deos. Ita tamen hoc seponas volo, ut memine-
 ris maiores nostros qui crediderunt hoc, Stoicos fuisse.
 Singulis enim & genium & Junonem dederunt.*

P. 33. l. 3. *ἡ γὰρ ἐκ. τοῦ. νοῦ. οὐκ. οὐκ. οὐκ.* Id,
 opinor, vult Antoninus, cuiusque *νοῦ*, non ex
 his tantum constare, quæ sunt ἀνεγαστῆρας νο-
 μώματα (ut alibi loquitur) i. e. quæ mera sunt
 necessitate

necessitate, nulla nostra culpa meritoque contingunt; sed partim ab arbitrii libertate pendere, & ex eo partim quasi consilari. Plutarchum lege de Plac. Philosophorum, lib. 1. c. 27. *Περὶ αἰμαρῆς*. Sed & Antoninum, lib. 5. c. ultimo. Certè, tantum omnes afferebant Stoici: ac in fari explanatione, longè alia erat eorum doctrina, quàm quæ vulgò illis adscribitur. Quis nescit Epictetum, Stoicæ Philosophiæ magnum decus & præsidium, hoc doctrinæ suæ fundamentum primum, ac propriè unicum ponere, opiniones, appetitiones, actiones, τὸν τοῦ ἡμῶν εἶναι, in quæ nulli externæ vultus aut imperio potestas sit? Sed quid Epictetum nomen, cum non aliud, quod studiosius aut frequentius inculcent quicumque Stoicæ philosophiæ præcepta tradiderunt. Quis insolentissimas, insanissimas super hæc voluntatis potestates & independentia jactationes in Stoicorū scriptis sæpius occurrentes non observavit? Est aliquid, inquit Seneca, quo sapiens antecedit Deum. Ille naturæ beneficio, non suo, sapiens est. Ecce res magna, habere imbecillitatem hominis, securitatem Dei. Incredibilis vis est philosophia, &c. Nec semel dixisse contentus, iterat alibi non uno loco. Quod pertinet quod preces, rem stultam & inanem idem sancit. *Faciam rem optimam & tibi salutarem, si ut scribis perseveras ire ad bonam mentem: quam stultum est optare, cum possis à te impetrare. Non sunt ad cælum elevanda manus, &c.* Epist. 41. Sed & Catoni, laudatissimo illi Stoico, Diis gratias agi, rebus benè gestis, non placebat, ne quid virtuti de debitâ laude decederet: quâ de re, videat, qui volet, epistolam ejus, ad Ciceronem perscriptam, quæ Epist. Cicer. ad Famij.

Famil. lib. 19. extat; Epictetus denique apud Ar-
rianum, lib. 1. c. 17. pronuntiare non veretur, si
libera jurisque sui non esset hominis voluntas,
*Ἐπὶ τῷ αὐτῷ δὲ, ὅς' ἐπαμειβετο ἡρώωνος δὲ δὲ
 ῥεθρον.* Scio jam olim hoc illis objectum, tolle-
 re eos τὸ ἀνελθεῖν, & eadem opéra virtutis, &
 vitii discrimen omne tollere & confundere: sed
 eos suis scriptis & rebus ipsis hanc calumniam
 fuisse refutasse, scio quoque. Quasi verò non &
 Aristoteli, quo nemo τὸ ἐπ' ἡμῶν nervosius aut
 constantius asseruit, id objectum, cum fato & ne-
 cessitati omnia tribueret. Quae autem ab Aristote-
 le Ethic. l. 3. ut τὸ ἐπ' ἡμῶν asserat, fuisse disputatur;
 ea contra Stoicos ab illo disputari, non tam pro-
 bato facile, quàm facile à quibusdam nullà, quod
 sciam ego, ratione nixis asseritur. Quare vulgi er-
 roribus (quo tamen in errore doctos etiam non
 paucos versari miror) hanc de fato stoico, quod
 homines in truncos stupidesque convertat, opinio-
 nem accensendam judico. Quod si in explicanda
τῷ ἀνελθεῖν, ὅς' ἡμῶν ἀναγκάων concordia se non
 expediverūt Stoici, Chrysippus aliive, & doctrinā
 suam etiam hinc fato, ne quid providentiæ decedat,
 omnia submittunt; inde libertatē arbitrii, ne quid
 virtuti, paci studio tuetur, inextricabilibus contradi-
 ctionibus involverunt, non est in re tam abstrusa
 quod id miremur, nec id solis accidit Stoicis. No-
 tanda de Chrysip. verba Cicero. *Ac mihi videtur
 cum due sententiae fuissent veterum philosophorum,
 una eorum qui censorent, omnia ita fato fieri, ut id
 fatum vim necessitatis asserret; in qua sententia De-
 mocritus, Heraclitus, Empedocles, Aristoteles fuit:
 altera eorum, quibus viderentur sine ullo fato esse
 animorum motus voluntarii: Chrysippus tanquam*
 beno-

honorarius arbiter medium ferire (alii libel, medium
 se ferre; melius) voluisse: sed applicat se ad eos
 potius, qui necessitate motus animos (scribo, animi)
 liberatos volunt. Dum autem verbis utitur suis, de-
 labitur in eas difficultates, ut necessitatem sati con-
 firmet invitus. Anthonius autem, Stoicus, & con-
 stans aliqui liberæ voluntatis assertor; (vide vel
 lib. VIII. c. 41. & lib. X. cap. 30. 31.) ab isto ta-
 men eorum furore, & impia superbiloquentiâ
 quantum abfuerit, ex lib. I. c. 14. & lib. IX. c. 35.
 quo de precibus agit, & Divino ad adipiscendas
 virtutes auxilio, abundè colligas. Ad hanc de
 fato disputationem pertinet quod vetus nescio
 quis Poeta Latinus pridem dixerat, *Fabrum esse
 sue quemque fortune*; cujus dicti cum alii veteres
 meminere, tum præter alios insigni loco Salusti-
 us, aut quisquis verus auctor orationis, De re-
 pub. ordinanda, ad Cæsarem. Quò magis do-
 lendum, tam insignem locum ineptissimâ & in-
 sulatissimâ glossâ deformatum ita vulgò legi, ut à
 paucis intelligi putem. Ait ille; *Antea obtinebat
 regna atque imperia fortunam dono dare, item alia
 que per mortales avidè capiuntur: quia & apud in-
 dignos sæpe erant, quasi per libidinem data; neque
 cuiquam incorrupta permauerant. Sed res docuit id
 verum esse quod in carminibus Appian ait; Fabrum
 esse sue quemque fortune*. Imperiti homines, qui
 non intelligebant, *obtenebat*, positum esse pro, opi-
 nio obtinebat; sive, vulgò credebatur; cùm ali-
 quid deesse persuasum haberent, ex ingenio quod
 maximè probabile visum, suppleverunt, duobus
 his verbis, *Pop. Romanus*, initio præpositis: quæ
 duo verba clarissimam alioquin & illustrissimam
 sententiâ tenebris plusquam Cimmeriis involve-

sunt. Hinc & illa, quarundam edicionum falsissima
& infalsissima interpunctio, *Populus Romanus*
antea obtinebat regna atque imperia: (fallor aut
Tacitum cogitabant, qui primi ita distinguere, cu-
jus hoc initium; *Urbem Romanam à principio reger*
habuere.) *fortunam dono dare*, &c. Quare non
mirum, si mendis foetere hoc exordium questi
sunt: nonnulli. Comparetur hoc initium cum Bel-
li Jugurthini præclarissima illâ & lecta dignissi-
mâ præfatione, & eandem utrobique materiam,
(fusiis illòs, brevius hîc, tractatam) eundem, ni
fallor ego, genium scriptoris utrobique depre-
hendet, quisquis attentus leger.

P. 57. l. 18, 19. *ἐν πολλοῖς καὶ ἀκατάστατοις*
Cum *ἀκατάστατοις* & *ἀκατάστατοις* voces in vulgus
infames fuerint, postremæ vilitatis hominibus ob-
jici solitæ; quas nemo, non prostituti pudoris &
ἀποπροσηγορίας, libenter admittat: hinc, ni fallor,
ansam arripit Antonius de se ipsâ disputandi,
ut si rem potius ipsam, (quod sapientis est) quàm
verba moramur, quid edicendum sit, ne nobis hæc
probra competant, intelligamus. De voce *ἀκα-*
τάστατοις, A. Gellius in Noct. Atticis: quæ verè
ante *ἀκατάστατοις*, in Phædonæ Plato consulendus.

P. 59. l. 4. *ἀντὶ γὰρ ἀργοντέων* Viri do-
tissimi maluerunt, *ἀργοντέων*, à *ἀργοντία*;
quàm *ἀργοντέων*, à *ἀργοντία*. Ita vir summus
vulgata Lexica sequutus, in inestimabili The-
sauro, ubi Diogenes Laertius laudatur in Ze-
none. At in Diogenis editionibus quibus usus
ego sum, etiam Stephanicâ, Anni 1570. non in
Zenone tantum, sed & in Pyrrhone, ubi vox
iterum occurrit, non *ἀργοντία*. sed *ἀργοντία*. ex-
tusum reperio. Sed & in debere scribi liquet ex

Stobzi

Stoici Ethicis, ubi ad, *μεγαλίστην*, *μεγίστην*, *μεγίστην*, (possunt hæc in Genevensi quæ utor editione, sunt confusa, & ab interprete Latino, prætermissa) *μεγαλίστην* exponit: & ne quis & ibi *μεγαλίστην*, proclivi in verbis tam affinis, huius errose, reponendum censcat, opportune τῇ *μεγίστην*, mox additur, ut ab eadem origine; cuius verbi tam constans scriptura est, quàm certa derivatio. Semel hic monendum putavi, quia vox non semel in his libris occurrat. De hac autem *ἀπεργασία* & *ἀμελίστην* *δυσίτην* *νέσταν*—Stoicorum quorundam *μεγαλίστην*, multis jam olim exagitatæ, apud Plurarchum reperire est non uno loco.

P. 61. l. 14. *τὴν καὶ ἀξίαν συνολογάζουσαν*] Verè, Simul autem in rebus mediis & indifferentibus, in quamque pro cuiusque dignitate plus minusve studiis confectis; vel, in rebus mediis quanti quaque sit, verè, quoad opus possum, estimatione perpendi. Spectant hæc ad doctrinam τῶν *ἀδιάφορων*, & celebrem illam, τῶν *τετυμνένων*, & *ἀποτετυμνένων* distinctionem. Sed in genere, prima, secundum Aristonem Chium, moralis philosophiæ pars hæc est, inspectio suum cuique distributus & æstimationis quanta quique dignum sit: teste Seneca, Epist. 89. Idem ibidem imperius ex dignitate rei cuiusque consipitur, perinde remissus ac lator, prout illa digna est peti. In superiori lin. *ἐν τῷ*, non, *ἐν τῷ*, in utraque Kyl. (quod & à veteribus agnoscitur) editione.

Ibid. l. 28. *τὴν καὶ ἀξίαν συνολογάζουσαν*] Forè, *μεγαλίστην*, vel *μεγαλίστην*; aut certè aliquod verbum (ut passim solet) à *μεγαλίστην* *πῶς*, *πῶς*, *πῶς*, aut tali aliquo, quod

doctissimo Philosopho, oculos adeò caligasse. Nam auctorem Notarum in Epictetum, quæ Lugd. Batav. haud ita pridem sunt excusæ, cæcæm ducem ἀβασυλῶς tanquam omnia ex tripode loquentem sequi, minùs miror. Ut tamen & imperitis consulamus, Senecam Simplicio, philosopho philosophum, Latinum Græco, in Græcæ vocis expositione, non pigebit opponere. *Non mutat* (inquit ille) *sapiens consiliū, &c. ad omnia cum Exceptione veniet, Si nihil inciderit quod impediat: idèd omnia illi succedere dicimus, & nihil contra opinionem accidere, quia præsumit animo, posse aliquid intervenire, quod destinata prohibeat:* De Benef. lib. IV. cap. 34. Antoninus rem vocemque pluribus inculcat locis, ut vel eo nomine semel accuratius explicare debuerimus.

P. 69. l. 10. πᾶν αὐτὴν ἀποκλείου.] B. m. parens in Persium ex occasione hunc Antonini locum citans, ex antedictis sive supplet, sive corrigit; (ad rem enim parum interest) πᾶν ψυχὴν ἀποκλείου. Est sanè ante aliquot lineas vox ψυχή: quam tamen remotiorem esse, quàm ut commodè subaudiri hîc possit, verborum serie syntaxique benè consideratâ, iudico. Ego persuasum habeo Antoninum scripsisse, πᾶσαν αὐτὴν ἀποκλείου. Qui norunt ejus vocis (αὐτὴν intelligo) apud Poetas celeberrimos usum frequentissimum, ne cogitari quidem vocem aliam Antonini scopo magis aptam, (Θόρυβον alii dicunt in eandem sententiam, tritiorè vulgò verbo) fatobuntur. Γαλήνη ei opponit alibi. Vide notata in p. 181. l. 7. ubi & de verbo ἀποκλείου. Apud Plut. πρὸς εὐθυμ. fortunæ sapiens his verbis (nec alia magis nostram correctionem confirment)

ἀρρεδίτε Τροκαίειλκεμαί σέ, ὡς τύχη, καὶ πῶς
 γὰρ ἀπὸ ἀσπίδος περὶ σέ εἴθε, οὐ πολλοὶ
 εἰδὲ κλεινὴ καὶ τείχεσσι, ἀλλὰ δόγμασι καὶ λό-
 γοις.

P. 71. 114. τῶν ἐφ' ἡμῶν δοκούντων] Forcasse,
 τῶν ἡμῶν δοκούντων: quod videtur Xylander in
 versione sequutus. Vel, τῶν ἐνδοξασμένων: qui
 opinione virtutis & hominum predicatione celebrat.
 Confer eum c. 25. lib. 5. ubi τὸ ἐμμετάστανται
 & ἐνδοξασμένων. Sed præstat forcasse nihil mutatos
 & τὰ ἐφ' ἡμῶν hic, ut apud Epiet. c. 5. quæ
 sunt in nostra potestate; appetitiones nimium, &
 opindones, & id genus alia, quæ quanquam no-
 stri juris essentiant philosophi Stoici, iidem ea-
 men, nisi magnæ cautio & assidua cura adhibe-
 atur, faciliè corrumpi, & cetera veri motus abripi
 præstintiant.

P. 73. l. 14. σύγκρισις ἐν τῶν ἐν τοι.] Ser.
 σύγκρισις καὶ διάκρισις, ἐν τῶν αὐτῶν, &c. Si-
 milis terminatio vocum (quod oscitanium scri-
 barum perspicuum flagitium) alteri eorum sit
 extrudendæ. De re, vide Plutarchum, De plac.
 philos. l. 2. c. ult. Περίφρασις.

P. 75. l. 16. 17. τῆς βασιλ. καὶ τοῦ ἀρχ. λόγου] Non absurda per se Xylander versio, qui ad τὰ
 ἀρχαῖα καὶ, toties in his libris, sed nunquam co-
 men syntaxi βασιλ. καὶ, repetunt: (quod & So-
 neco, Regium principale: & Salustio, Dux &
 Imperator vita;) mentem scilicet, refert: Non
 absurda, dico, per se; sed falsa etiam, & a verbis
 Grecis aliena: quæ ita potius vertenda; ut id
 tantum agas, quod regia & legislative distributio
 suggerat ad utilitatem hominum. necessario enim
 subaudienda vox, τύχη. ἀρχ. τῆς τύχης, lo-
 cutio

cuiuslibet quoque Antoniniana; ut lib. 6. c. 26. Βασιλική αὐτῶν τέχνη sensu Socratico, quid sit, discas ex Xenophonte, Memor. lib. 4. ubi ista legas: 'Οὐ δῖπον, ὅ' Εὐδύσθημε, τῶδ' οὖν τῆς ἀρετῆς ἐρίσσει, εἰ ἢν ἀνδρες ποὶ πολλοὶ καὶ γέ-
γονται, καὶ ὑποπομῆκαί, καὶ ἀρχιφίκανοί, καὶ ἀρε-
τῶν τοῖς τε ἄλλοις ἀνδράποισ, καὶ ἐαυτοῖς; &
ποῦ; νῦν δ' αὖ, τῆς καλλίστης ἀρετῆς καὶ μεγίστης
ἐρίσσει τέχνης. ἐστὶ γὰρ τῶν βασιλείων αὐτῇ, καὶ
καλεῖται βασιλική. Socrati igitur, τέχνη βασι-
λική, est prudentia civilis; quae benefacere, &
prodesse quamplurimis, ut praecipuum scopum
studiumque sapientiae sibi proponat. Ratio appella-
tionis, quam Xenophon indicat, sed non expli-
cat, ex Aristotele reddi potest haec; ὅτι βασιλική
πρὸς τὴν βασιλευμένην φιλία ἐν ὑπορχῇ εὐε-
ργίας. Ἐν γὰρ ποίῳ τὴν βασιλευμένην, &c.
Ethic. I. VIII. Item ex Cicero, At mihi qui-
dem videntur haec omnia esse referenda ab iis qui
praesunt aliis, ut si qui eorum in imperio erunt sint
quam bonissimī, &c. & ibid. mox, Est autem non
modò ejus qui facit & civibus, sed etiam ejus qui
servit, qui pecudibus praesit, eorum quibus
praesit commodis militatque servire: Epist. ad
Q. F. lib. 1. Ep. 1. Ut non sine causā maximā
Reges, Εὐαγγέται sint à pluribus olim nomina-
ti, ut ex Regum Rege, Christo, L. 22. v. 25.
discimus. Quod spectat & illud Terentii Poetae in
Phormione, Imò etiam nemo satī pro merito gratia
am Regi confert. Sed & illud Aristophenis, ab An-
tonino nostro libro septimo laudatum, Βασιλικὴν
μὲν ἐν μεγάλῃ, κακὰς δὲ ἀκύν, Nec aliò cre-
diderim sensum quoque Jacobum (utcumque
aliter exponi vulgò non ignorem) spectasse &
cum

cum præceptum τῆς ἀγάπης, βασιλικὸν νόμο indigitat. Νομοδελικὸν porro vocat Antoninus hanc τέχνην, vel metaphoricè, quod ut ἡ νομοδελικὴ, civilis omnis prudentiæ (ἀρχιτεκτονικὴ οὐρανοσφαιρική) idèd vocat Aristoteles) apex est supremus; ita & beneficentia, virtutum omnium moralium: vel proprie, & ad etymologiam verbi alludens, quia bonitas & beneficentia suprema quædam lex est, (dignus Chrysostomi locus, qui hic legatur, quem inter testimonia initio libri præfixa, postremum reperies: Τοῦτο κατὰ, &c.) quæ tanquam vitæ modiperatrix, leges aliis virtutibus imponit omnibus, à nullâ autem accipit. Hinc illa τῆς ἀγάπης in Sacris Scripturis notissima & præstantissima elogia; Rom. 13. & primæ ad Corinth. c. 13. alibique. Sed nec illud Lectorem celâvero, τέχνην βασιλικὴν, de qua non pauca diximus in superioribus, alio quoque sensu (de quo non hic querendi locus) in Xenoph. Memor. l. 2. videri positum; pro tolerantia temperantiaque disciplinâ scilicet: aut certè, pro morali, generatim, philosophiâ.

P. 77. l. 3. τὸν λόγον αὐτῆς τὸν σπερματικόν:] Λόγοι σπερματικοὶ (quorum tam obscurus intellectus, quàm frequens apud eos mentio) sub duplici apud veteres notione capiuntur. Nam vel Deo, vel rebus creatis tribuuntur. Cum Deo, parum differunt à decantatissimis illis Ideis Platonis. Sunt enim certæ quædam in Divinâ mente mundum & quicquid in mundo futurum, secum id est; cum Ratione, quondam, simul & semel, irrevocabili lege concipiente, descriptæ futurarum rerum formæ, notiones & potentia, immutabiles, æternæ, ortuum omnium temporalium,

aliam, & eventuum causæ & origines. Anroni-
 aus ipse disertissimè, nec alibi tam plenè defini-
 tos invenias, lib.9. c. primo, postremis verbis-
 Ἀλλ' οὐ σπερματικὸς quo sensu rebus creatis tribu-
 antur, dilucidissimè exponit Origenes, apud Hi-
 eron. Epist. ad Pammachium, his verbis; *Est*
singulis seminibus ratio quædam à Deo artifice insti-
ta, quæ futuras materias in medulla principis te-
net. Et quomodo tanta arboris magnitudo, truncus,
rami, pama, folia non videntur in semine; sunt ta-
men in ratione seminis, quam Greci σπινθηρισμὸν
vocant, & in grano frumenti, &c. sic & in ratione
humanorum corporum, &c. Seneca Nat. Quæst.
lib.3. c.29. De in semine omniū futuri hominis ratio
comprehensa est, & legem barbæ & canorum, nondum
natus infans habet, totius enim corporis et sequentia
ætatis in parva occultoque lineamenta sunt; sic ori-
go mundi; & cætera, quæ jam supra, ad Aurel.
Victoris de Antonino testimonium, operi præ-
fixum. Interdum λόγος absolute, pro λόγος
σπερματικός. Hinc Plotinus 2. Ennead. 12. 'Ο
ἀνδραπῶς, ἐκ τοῦ λόγου τοῦ ἀνδρώπυ γίνεσθαι. In-
terdum, σπέρμα καὶ λόγος, pro, σπερματ. λόγος.
 Timæus Locrus, in antiquissimo, tantique ab
 antiquis æstimato, de Anima mundi scripto: τὸ
 δὲ σῶμα αἰχμὰν μὲν καὶ ῥίζαν μὲν ἡμῶν
 ἐγκέφαλον, ἐν ᾧ ἡ ἡγεμονία, ἀπὸ δὲ τούτου ἀπό-
 χυμα ῥεῖ διὰ τῶν νούτων σπονδύλων τὸ λοιπὸν ἐξ
 ᾧ εἰς σπέρμα καὶ λόγον μετέξει. Ita antiquis-
 simæ Platonis editiones: & qui conferat, (ut
 quæ jam à nobis allata taceamus) cum iis quæ
 Diog. Laer. in Zenone, τὸ σπέρματ' ἐστὶν
 (quæ viro doctiss. & de his literis optime me-
 rito, Justo Lipsio, Physiol. Stoicæ lib.3. c.6.
 frustra

frustra suspecta, quia non intellecta, fuerunt
 ita rectè habere intelliget. At qui recentiores
 Platonis editiones accurarunt, cum non intelli-
 gerent, (qualia multa in optimis auctoribus, u-
 tinam non & sacris, ex ignorantia passim com-
 mittuntur) τὰ λόγων, mutarunt in γένον; ἐξ ὧ
 οὗ σπέρμα κ' γένον μετέτελλε. Sed & Stoici in
 ostimembri illa animæ humanæ distributione, de
 quâ D. Laertius in vita Zenonis, propriam
 quandam seu partem, seu facultatem animæ,
 σπερματικὸν λόγον indigitabant. Antoninus au-
 tem cum hic, tum posthac aliquoties, σπερματι-
 κὸς λόγος cum dicit, priori notione accipit; in-
 quos omnia scilicet, ipsa etiam elementa, per
 ἐκπύρωσιν, ex Stoicorum doctrinâ, sunt ali-
 quando resolvenda. Cæterum, qui quæ in sa-
 cris scripturis de rerum omnium tum per λόγον,
 tam προορεῖν, Gen. 1. quàm ἐκ τῆς οὐρανίας & γα-
 ληκῆς, Joh. 1. creatione: tum in eandem λόγον
 (Ephef. 1. 10. alibique) ἀνακεφαλαιοῦσι, cogi-
 tabit, non est quia manifestas veræ lucis stric-
 turas & vestigia non obscura in σπερματικῷ his
 antiquorum λόγος deprehendat. Expende &
 Sancti Petri verba II. Epist. III. 5. 6. 7. sed ut
 scripta sunt ab illo Græcè, moneo, & à Græcis
 scriptoribus exposita; non ut à multis versa &
 exposita. Expende, inquam, & confer cum Dion
 Laertii verbis in Zenone, de λόγῳ τοῦ Θεοῦ, ἡμῶν
 γὰρ τῶν πάντων; & de σπερματικῷ λόγῳ,
 in aquis residentibus, & ex aquis omnia genera-
 ntibus. Sed & alia ratione Dei λόγῳ προορεῖν,
 σπερματικῷ, unde & σπερματικῷ hac quoque ra-
 tionem non malè dici possit, ab Isaia propheta, c. 55.
 v. 10, 11. comparatur.

Ibid.

observabis, *Scholastici* titulum, qui aliis, ut plurimum, cultioris sermonis & multiplicis eruditionis, (ut antea dicebamus) elogium continebat; interdum iis quoque tribui solitum, qui solâ vitæ austerioris, & à vulgari consuetudine remotissimæ disciplinâ differebant à cæteris: quales qui non uno loco describuntur à Platone genuini philosophi. De iis quale vulgi iudicium fuerit, ex Epicteto discas amplè, *Enchir.c. 29.*

P. 79. l. 2. τὴν φυσικὴν δόξιν] Virtutem, & quicquid laudabile, Dei, seu naturæ munus esse, etsi fuere qui negarent, laudatissimi tamen agnovere philosophi: Homero, philosophorum Apolline, non uno loco succinente; aut potius præcincte. Multa passim in his libris, quæ Antoninum nostrum in eandem sententiam (Stoicis alioquin dogmatibus contrariam) propendisse fidem faciunt. Ita φυσικὴν δόξιν exponere hic possumus. Fateor tamen pridem suspicatum esse me, pro, φυσ. δόξιν, φυσικὴν δόξιν legendum esse; ut id dicat Antoninus, τὸν ἔπαινον, si quis ex rei naturâ pronuntiet, aut ex naturâ petitis argumentationibus uti velit, aliud nihil esse (quod iterat sæpius) quàm κατὰ φύσιν γλωσσῶν. Οικονομία in præcedentibus verbis quid valeat si dubitas, intelliges si consulas quæ in p. 311. l. 13. 14. sed & 129. l. 23. notamus.

Ibid. l. 18. ἐπιδιαιμονὴν μεταβολή] Placeret, si & aliis, scribi, ἢ τῶτων μετὰ πόσιν τινὰ ἐπιδιαιμονὴν μεταβολή. Ut sepulta corpora, seu cadavera, postquam aliquandiu integra permansere, mox in terram cæteraque elementa resoluta, cadaveribus aliis loco cedunt; ita animæ, &c. ταῖς πνευματικαῖς, id est, animis, quæ corporis hæcenus

hactenus contubernales, nunc morte separatæ per se subsistunt. De *ἐπιδιαμομῇ* animarum quid Stoici censuerint, Dio. Lact. aliiq. consulendi; sed Plato ante omnes, in Phædone.

P. 81. l. 17. *πόλι φίλι δί@;*] Operarum propterantium *παθήματα* corrigendum ex Xyl. editione, ὃ πόλι φίλι Δ.

P. 83. l. 9. *συμβέβηκε σοι τί καλῶς;*] Viciosa interpunctio, quæ Xylandrum decepit. Corrige (sensum in versione reddidimus) *συμβέβηκε σοι τί; καλῶς. Συμβαίωσιν*, ut plurimum, ἐπὶ τῷ καλῷ, de iis quæ contra votum. Id Senecæ, accidere, proprie: cui τὸ, contingere, opponit: Epist. 110. *Adhibe diligentiam tuam, & intueri quid sint res nostræ, non quid vocentur, et scies plura mala contingere nobis, quàm accidere.* Acutissimè. hoc dicit Seneca: Si res ipsas ex eventu, non ex opinione nostrâ judicamus, ex iis quæ invitis nobis, quod in malis haberemus, *acciderunt*, plura *contigisse*; id est, feliciter nobis evenisse; quàm verè *accidisse*, id est, in malum nostrum cecidisse fatebimur. Ita se explicat ipse in sequentibus: nec tamen affecuti videntur explanatores Senecæ. Sed & alia, hanc ipsâ paginâ, mendosa, ex meliori Xylandri editione corrigenda. In his ipsis, ἐκ τῶν ὄλων, ἀπ' ἀρχῆς, legendum: proxima verò sectionis ultimis verbis, *πάντων διακυμάντων & διακυχ.* quorum alterum in Lugdun. editione typothetarum incuriâ prætermisum fuerat.

P. 85. l. 7. ὃ μὲν χρεὶς χρίων@ φιλ.] Scitum illud Aristotelis, & universum verum, Ethic. l. 1. c. 8. *Ἀδύνατον, ἢ ἑρῶδες, τὰ καλὰ πράττειν ἀχρηστῶν ὄντα.* Nec scitum minùs & verum illud

illud Comici; Omnibus nobis ut res dant sese, ita
 magni & humiles sumus. Homerus primus; ante
 istos certè, sapientissimè, in notissimis versibus
 sed qui vulgò, etiam à doctissimis, longè aliter
 exponi solent: quæ causa cur hic prætereamus.
 De iis aliàs fortassè pluribus. Hæc & si vera ge-
 neraliter; Antoninus tamen de Cleanthe peculiari-
 riter quin hæc dixerit, (ita omnia conveniunt)
 minimè dubito. Dio. Laer. in ejus vitâ, de ejus
 infimâ paupertate; *Δυσκόλῃ δ' ὄντι φιλοπορία;*
 &c. & mox de nuditate, & tunica; *ὡδ' ἀνίκα*
παρχυμωθῆναι, καὶ δούρειαι ἀχίτωνα, &c. &
 post aliquot paginas, de libris, *Τύτον φασὶν*
ὅς ὄρεσκα καὶ βωῶν ἀμοιβλάτας γέφυραν ἀπὲρ
ἦκεν ἀπ' αὐτῆς Ζήνωνος, *ὑπερὶ καμμάτων ὅτε*
ἀνίσταται χαρῖτα.

P. 89. l. 4. *θεώρῃ συνεκῶς πάντα]* Scribe, Θ.
συνεκῶς πῶς πάντα, &c.

Ibid. l. 4. 5. *οὕτως φιλοῖ ἢ τῶν ἄλων οὐδὲν]* Li-
 bro 8. c. 5. *Ἡ τῶν ἄλων φίσσι τὶτο ἔργων ἔχῃ*
 &c. Neque aliud est, quod sapiens inculcat Anto-
 ninus; quod non memorie vitio, sed certo consi-
 lio ob insignem thesauri istius fructum ita ab
 illo factum esse discas ex lib. 10. c. 12. *πᾶς εἰς*
ἄλλα, &c. Seneca, Epist. 71. *Nobis salvi, perire*
est: proxima enim intuemur: ad ulteriora non pro-
spicit mens bebes & qua se corpori addixerit. alio-
quin fortius finem sui suorumque pateretur, si spera-
ret omnia illa sic in vitam mortemque per vias ire,
& composita dissolvi, dissoluta componi: in hoc opere
eternam artem cuncta temperantis Dei verti.

Ibid. lin. 8. 9. *μόνα σπέρματα παρ.*] Scribe,
παντάζῃ, vel, *παντάζεις.* De re, Plinius in Pan-
 gyrico, pulcherrimo, pulcherrimè; *Mater has*
vices

vices conditio mortalium, ut adversa ex secundis
ex adversis secunda nascentur. Occultat utrorum
que semina Deus, & plerumque bonorum malorum
que causæ sub diversâ specie latent. Adi & lib. 7.
c. 7. & quæ nos ibi.

Ibid. l. ult. & p. 91. l. 1. ὁ γὰρ καὶ τὸ κ. φῦ-
ον εἶ. Scribo, ὁ γὰρ καὶ τὰ κατὰ φύσιν, καὶ τὰ
παρὰ φ. Seneca, Epist. 87. Quod contemptissi-
mo cuique contingere, ac turpissima potest, bonum non
est. Opes autem & lenoni & lanistæ contingunt, ergo
non sunt bona. Idem, Epist. 92. E contrario vitia
sunt, quæ sæpe contingunt pleniora utilissimis, otus
solidum, & lacertus, & dentes, & horum sanitas
firmitasque. Sed & in, Quare bonis multa mala,
c. 5. multa in eandem sententiam præclare.

P. 93. l. 6-7. μαινομένοι δὲ καὶ τῷ ἐπιλακτανομένῳ
Notum aliquem Poetæ Comici locum his verbis
Antoninum respicere suspicor, & de sententiâ
ἐπέχω, donec fontes ipsos inspicere contingat.
Quæ non sequuntur, καὶ ὅτι ὁ μάλ. δ' ἴν. ἐμολύσ-
λ' ὄψ, &c. ob ambiguitatem verbi λόγῳ diver-
sime dè possunt exponi. Si pro, sermone, accipi-
as, (nec obstat quod in his obiter insertis, τὸ τὰ
ἴαα δ' αἰνοῦντι: λόγῳ, pro ratione, subintelli-
gi necessario debeat: non enim novum, ut idem
verbum in eadem sententia sub differenti notione
diversis ejus partibus interserviat) sensus erit, Ser-
monem qui maxime conciliat homines inter se, eun-
dem contentione & discordiæ instrumentum esse præ-
cipuum. Si pro, ratione, tum sensus erit, Homines
quibus assiduam cum ratione (motu mentis & agi-
tatione scilicet, quæ nunquam acquiescit) com-
mercium; eisdem tamen à ratione (rectâ & sanâ;
τῷ αἰετοῦντι λόγῳ: vel ratione, id est fato,
pro-

providentiâ; τὴ τὰ ἅλα διοικαῶντος λόγῳ, ut ipse videtur explicare, dum scil. τὰ γινόμενα καὶ τὰ συμβαίνοντα, μεμψιμοίεσι minùs exquo ferunt animo) *maximè dissidere*. Haud pauca etiam apud sanctos Patres ex ambigua τὴ λόγῳ significatione dicta acutè occurrunt, quæ in argumento tam sancto magis ingeniosa fortè, quàm solida.

Ibid. l. 12. καὶ ὅτι ἔδει παῖδας τοκίων] Hæc quidem verba quò spectent, non est ambiguum: verba tamen ipsa rectè habere, fidem meam non obstrinxerim. Meo iudicio clariora si vocula deletur, ὧν. ὡς παῖδας τοκίων τῷ τ' ἔστι, κατὰ ψιλ. &c. Aut fortassè τὸ, κατὰ, loco migravit, & ita restituendus locus, καὶ ὅτι ἔδει κατὰ π. τοκίων, ὧν &c. Alius fortassè aliter corrigeret, aut rectè quod editum est retineri posse iudicabit. Per me liceat; modò de re constet ipsâ, in hanc sententiam; Neque in credendis, neque faciendis, tales esse debere nos, ut παῖδες τοκίων, sive, τῶν πατέρων τὰ παῖδια meritò audiamus: quales vulgò, quicquid est πατερπαράδοτον, ἀβασινίως, κατὰ ψιλὸν, καθότι παρλήφαιον, amplectuntur, & imitantur. De factis, si quæris, & moribus paternis, vide (ut alios omittam) festivam Aristotelis narrationem, Ethic. 7. cap. 6. De opinionibus à majoribus acceptis, crebræ apud omnis generis scriptores querelæ: sacros præcipuè. Vir disertissimus, Lactantius Firm. A quibus si persuasionis ejus rationem requiras, nullam possint reddere, sed ad majorum iudicia confugiant, quod illi sapientes fuerint, illi probaverint, illi scierint quid esset optimum, seque ipsos sensibus spoliant, ratione abdicant, dum alienis erroribus credunt.

dunt. Symm. in Relatione: Sequendi sunt tibi parentes, qui secuti sunt feliciter tuos.

P.95.l.6. τὸ γὰρ ὅλα καὶ ἰδῆν] Scribe, τὸ γὰρ ὅλον: ut alibi non semel in his libris. Μοχρὶ καὶ ἐχθρὶ καὶ μὲν δεινόν, ἀνείων ὃ τὰειχθῶ, ἢ τέρεα: his verbis duos modos sepeliendi mortuos (cremationem scil. & humationem, quod Platoni, καίειν καὶ καλύπτειν) Antoninum alludere, ad oram sui Codicis ὁ μακ. Pater annotavit. Multa nos olim in hunc locum occasione urnarum Romanarum quæ plurimæ circa illud tempus, quædam etiam cum inscriptionibus, ex agro quodam, qui Cantuariâ Londinum proficiscentibus, quinto aut sexto supra decimum à Cantuariâ lapide, ad dextram situs est; (Newington pagum ipsam vulgò vocant) erutæ sunt.

P.97.l.4. τ' ἄλλα, ἀσυνμπ.] Ita utraq; Xyl. editio, sed errore tamen, ut puto, typographico; pro, τ' ἄλλα, ὧν συμπ. ut & in Manuscripto Hæscheliano: nisi quod ibi, ὧν συνόντων: & in margine, ex alio Manuscripto, παρόντων.

Pag.99.l.3. στρατίας καὶ δικ. καὶ κομψείας] De verbo κομψεία, consulatur Suidas in κομψός. Οἰκονομίαν alibi in XΓ, p.311.l.13,14. explicamus. στρατίαν aut στρατεύεσθαι, hoc sensu, non memini alibi legere, apud profanum aliquem scriptorem: apud Sanctum Jacobum haud absimili, memini. Πόθεν, inquit ille, πόλεμοι καὶ μάχαι ἐν ὑμῖν; ἐκ ἐντεῦθεν; ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν, τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν; In Platone quoque in Phædone, eadem planè sententiâ, sed non idem tamen. de quo quærimus hic, verbum, Καὶ γὰρ πολέμους, καὶ πόλεμους, καὶ μάχας ἔδδεν ἄλλο παρῆχει ἢ τὸ σῶμα. καὶ οἱ τέτε σπ-
F f θυμίσαι.

Supra. Ad Antonini mentem proximè accedunt ista Senecæ ; Est & illa sollicitudinum non mediocris materia, si te anxie componas, nec ulli simplici-ter ostendas : qualis multorum vita est, si fides & ostentationi parata. Torquet enim assidua observatio sui, & deprehendi aliter quàm solet metuit. Et post pauca, Satius est simplicitate contemni, quàm perpetuâ simulatione torqueri. Hactenus Seneca. Si cui minus placet vox *regia*, quia sine exemplo, cogitet an, *ἀσυνδία*, vel *ἡσυχία*, vel tale quid præferendum sit.

Nota in LIB. 5.

P Ag. 101. lin. 4. *Ὁρῶν ὅταν δυσκνως ἐξ.*] *Ὁρῶν* non tam *mane* quam tempus quod *mane* præcedit, significat. Certè, dormire in luce, ut Horatius loquitur : (quod eidem alibi, *primam somnus in horam* : id est, septimana, si nostro more loquamur) & *somnum* extendere in partem diei ; ut Seneca ; non hominis olim, & *τι καὶ σμικρὸν ὄρελθ*, aut quem aliqua suæ existimationis cura rangeret ; nedum ut in Antoninum tale probum caderet. Achodie, prohi pudor, quàm aliter vivitur ! Cautè tamen vox *Ὁρῶν* hic accipienda, cum longè alia sit *Ὁρῶν* hyberni, & æstivi ratio. Præterea, quod Antoninus hic de lecto dormitorio, cave cum lectis *lucubratoriis*, quorum tam crebra & honesta apud antiquos mentio, quàm planè diversus usus, & diversa structura, confundas.

ibid. L. 14. 15. *τὸν καὶ 'αὐτὰς συνκομίσας κοσμον]*

κόσμον] Nemo qui Græca intelligit, qui non simul intelligat, hæc, servatâ verborum proprietate & elegantia, in aliam quamlibet linguâ transferri non posse. Xyl. verbo, *singula hæc sua intentâ officio*, quàm jejuna, quàm frigida, si Græca attendantur? Ego συλασμαι κόσμον, *mundi cursum & officium consummare*, ex Seneca non malè reddi posse credidi: τὸν κατ' αὐτὰς κ. *proprii mundi cursum*; vel, *pro sua quasque ratâ portione*.

P.103. l.32 μέχρι περὶ ἀναπαύσομαι] Explicanda homonymia vocum ut res intelligatur. Πέσσειν, & cadere & mori, (unde πτώμα Græcis, ut & cadaver à cadendo Latinis) significat: ἀναπαύομαι pariter, & mori & cessare, seu requiescere. Id igitur dicit Antoninus, inoffenso pede in officio perreiturum sc, & in proposito sibi constitutum, donec fati necessitate cadat; non prius cessaturus, quàm moriturus. Scopus Antonino, ut ex ipsâ vi & proprietate verborum (in quibus persequendis multi solebant esse Stoici) id probet & inferat, adversis succumbere, vel benè agendo defatigari, non esse viri, qui quid verè vivere sit, non ex vulgi opinione, sed ex naturæ ipsius veritate intelligat.

P.105. l.3. εἰς πάντα ἀποχρεμάζων εαυτῷ.] Monco minùs cautos, τὸ ἀποχρεμάσαι, (ut nec Latinum *abuti*) semper in malam partem non sumi; sed ut hîc Antonino, pro, liberè & pro libitâ, ad quoscunque usus uti.

Ibid. l.18. εἰ δὲ αἰς ἐραδύτερος] Scribo, μόνον δὲ εἰς ἀρετῆς αἰς βρ. *si sustineas*, &c. μοχ, ἐμφιλιδωῶτι, malè excusum, pro ἐμφιλιδουῶτι.

P.107. l.12. τὸ ὃ νῦν λ. παρεκδέχῃ] Quæ præcedunt in hac sectione omnia, clara, & præcla-

ra, ut nihil magis. Hæc quæ deinceps sequuntur, (nisi à præpositione *παρὰ* in *παρεκδέχεσθαι*, *παράγειναι*, *παρὰ τῷτο*, & *παρὰ τῷ*, acutius aliquid, vix Antonino dignum, capratum,) fateor ego me non satis capere. Pro, τὸ ἢ νῦν, olim, τὸν δὲ νοῦν τῶν λέγ. placebat; sed nihil id sententiam adjuvat; neque utcunque necessarium. Τὸ, *συρῖνας*, (quod fortasse τὸ *παρεκδέχεσθαι*, oppositum) tum intelligere, tum conscium sibi esse, (quod ideò moneo, non ut ignotum; sed ut utriusvis significationis optionem lectori relinquens) significat.

Ibid. l. 18. *Εὐχὴ Ἀθηναίων.*] Quid Antoninus hic velit, non ambiguum; sed Athenienses laudet, ut qui non privatim sibi, suisque; sed universæ simul, cujus pars ipsi, Reipub. bona optarent: an vituperet, quod suæ tantum Reipub. non universæ hominum communitati, & humano simpliciter generi; ambiguum puto. Xylander in Notis, Athenienses ab Antonino vituperari censeret, cum tamen Herodoti locus, ab ipso prolatus, quo Persarum mos, per quem nefas ulli privato nisi pro communi Persarum omnium, solo Rege nominato, salute sacra facere, laudatur, contrarium suadere videatur. Quod enim Persis singulis universa Persia, quæ sub unius erat Imperio; id Atheniensi cuilibet non universa Græcia, cujus plures erant Respublicæ tum legibus & moribus adeò diversæ, tum studiis & affectibus infestæ sibi mutuo, ut quod bonum unius esset, alterius esse non posset; sed Atheniensis Respublica, cujus additionem quicquid pertinebat, τῇ ἀρχῇ τῆς Ἀθην. καὶ τῶν περ. hic comprehenditur. Præterea, fieri non potest, ut eadem pluvia locis omni-

omnibus, quorum pro diverso situ cœloque diversa ratio, tempestiva sit: quò, pertinet illud veteris poetæ; Ὀυδ' ἔδ' ὁ Ζεὺς Ουθ' ὕων πάντας ἀνδ' ἀνείχων. Sed utcumque seres hæc habeat, respicere Antoninum crediderim ad historiam aut fabulam potiùs veterem, cujus apud Suidam non uno loco mentio. Dirâ enim per totum orbem pestilentia sæviente, tradunt à Græcis simul & barbaris Apollinem consultum, omnibus ubique respondisse, non priùs desitutam, quàm Athenienses, sive δῆμος Ἀθηναίων, ὑπὲρ πάντων, pro omnibus universim supplicia peregisset. Quo factò, pestem ubique cessasse, & legatos undique Athenas gratulatum missos.

Ibid. l. 23. ὅτι συνέταξεν] Σιωτάτῃν hoc sensu, si vim vocis spectemus, propriè & eleganter Latine veritas, *imperare*: ut plurimis exemplis in promptu probare. Nos tamen *constituere* reddidimus, ut discrimen quod τάτῃν inter & σιωτάτῃν ab Antonino statuitur, ἀντιστοίχῃ verbo possemus exprimere. Nam ita & Cicero, alià quamvis in re, videtur inter *statuere* & *constituere*, in Fragmento quodam Orationis apud Priscianum, distinguere. Hoc *judicium*, ait ille, sic expectatur ut non uni rei statui, sed omnibus constitui putetur. Cæterùm, τὸν Ασκληπιὸν hîc κοινῶς pro quovis medico nihil verat accipere, cùm ita & Maximus Tyrius in eodem planè argumento, Dissert. 30. usurpet. Ibi enim Ασκήπιος & ἱατρός, pro eodem, ut synonyma, eadem paginâ non semel. Ut tamen propriè potiùs pro Æsculapio, famigerato illo Medicinæ inventore, Apollinis filio, accipiam, facit insignis Aristidis Sophistæ, Antonino æqualis, locus, cujus verba ut hic non adscribam,

nihil suave meritum est. Ita igitur ille Oratione
 (λαλῶν ipse nuncupat) ad Æsculapium, quæ to-
 mi primi sexta est; Καὶ μὴ τόγχε παρὰ δέξον, in-
 quit, πλείστον ἐν τοῖς ὀργμασι τὸ Θεῷ. οἷον, τὸν
 μὴ γὰρ πίνειν ἢ δὲ, κώνειον· τὸν δὲ, γυμνῆσαι,
 ἢ λυεῖν Ἰουχρῶν, θέμεν ἐδ' ὅλως, εἰς αὐτὸς δὲ δέξαι,
 δειρόμενον. Quæ doctissimus Interpres Canterus,
 ita vertit; *Maximè verò admiranda sunt quæ mit-
 tit somnia, quibus jubet alios gysum bibere, quos-
 dam cicutam, nonnullos etiam nudos* (rectè Can-
 terus, si γυμνῆσαι propriè de toto corpore acci-
 pias; sed nec malè fortassè, si per Synecdochen,
 pro γυμνοποδεῖν, seu ἀνυποδεῖσθαι, ut idem planè
 dicat, quod Antoninus istis, ἀνυποδουσία & Ἰου-
 χρολυσία: ut & in istis Juven. Sat. IV. *nuda ac
 tremebunda cruentis Ereptat genibus; nudam, doctis-
 simi viri exponunt, nudis pedibus*: sed utcumque
 accipias, idem certe in utriusque verbis refrige-
 randi corporis consilium, et si non eadem planè
 refrigerandi media) *frigida lavari, nec omnino
 calore, quemadmodum quis putaret, indigere.* Cæte-
 rum, de more veterum somnia captandi in Tem-
 plis, (quod incubare propriè dicebant, ut docet
 nos Servius in ista Virgilii, *Petibus incubuit
 stratis, somnosque petivit*) sive ad morborum re-
 medium, sive ad futurorum (quam τὴν δὲ ἐγκο-
 μίστως μαντικὴν appellabant) cognitionem, quia
 multi passim, (inter alios & Hieron. in Esai. c. 65.
 v. 4.) libens ego prætereo. Sed & vulgarium (quæ
 non captata, vulgaribus in locis accidebant, in-
 telligo) somniorum magnam, qui olim *δενιδαι-
 μονέεσσι* rationem (quod vel unus, qui de illis
 scripsit, abundè nos docet Artemidorus) habe-
 bant. Quare de sacris & captatis; an de vulgari-
 bus

bus & ἀντομάλει somniis Aristidis Antoninique
verba capienda sunt; ut magni non interest, ka
nec certo definire possum. Vide & lib. 1. c. 14. p. 23.
& lib. 9. c. 21.

P. 109. l. 3. ἐταξε τὸ τοῦ τοῦ] Corrige ex
Manuscripto Hæschel. ἐτ. τὸ τοῦ τοῦ αἰ καὶ &
μοκ, τέτακται πῶς αὐτῷ κατ. deleto τῷ. τοῦ;
cui inferendo fuit lectionis, τοῦ τὸν ὕγ. & τοῦ
τὴν εἰμαρμ. (quæ hodièque Manuscripti istius
scriptura est, non eis τὸν ὕγ. & eis τὴν εἰμαρμ. ut
hic:) in margine notata varietas; quæ in textum
postea recepta.

P. 112. l. 16. τοῦ τοῦ τοῦ] Theodor.
Therapeut. l. 4. initio, τῷ ἀποστολῇ τῷ λόγῳ κα
ταστονῶν (hic quoque in Ἀποστολ. proximè,
καταστονῶν) τῆς ἀπιστίας τὸ πᾶν: ad hanc al
ludens consuetudinem.

Pag. 113. l. 5. ἰδὲ τοῖς τυχεῖσιν ἰδοῦν ἢ παντά
πασιν] Unde sit istud ἢ, aut quò spectet, cum eo
ablato, pericula sit oratio; scire, manca; non
video. An inde fortasse, quod cum in textu prius
aliquis reperisset, πάντα πᾶσιν, diversitatem le
ctionis in margine notavit, ἢ, παντάπασιν? Res
ipsa τῆς ἀκαταληξίας rerum, aut contra; fuisse
tractatur à Cicerone in Lucullo: sed fusiùs à
Sexto Empirico, magno & eruditissimo illius
patrono; Pyrrhon. Hypotyposeon libris 2. &
Adversus Mathematicos unico, sed prolixissimo:
bonæ frugis plenissimis libris, & ad intelligentiam
veteris philosophiæ utilissimis.

Pag. 115. lin. 6. τὰ τοῖς πολλοῖς συνοῦντα αἰγ.]
Etiam Sancti Patres interdum in rebus gravissi
mis ad populi voces ex naturali οὐρανῷ ortas
solent provocare. Veteribus Dramaticis poetis,

is scopus erat propositus, διδάσκειν, (quod verbum propriè de illis usurpatū fuisse nemo nescit) & populo τῷ καλῷ, seu virtutis amorem instillare. Porro, quàm teneræ vulgi spectatoris aures essent interdum, si quid contra bonos mores & vulgares ἐνοίας τῷ καλῷ diceretur, vel ex una Senecæ narratione discamus, de fremitu & tumultu populi ob laudes pecuniæ ab histrione recitatas; Epist. 115.

Ibid. l. 20, 21. τὸ τὸν κακῶς κλημένον ἀνδρά] Scripsit ad oram sui codicis ὁ μακ. parens, locus Aristophanis. Mihi in Aristophane non inventus; sed nec quæsitus adeò diligenter, ut inveniri posse negare audeam. Certe non unus fuit Aristophanes, qui Socratem aliosque temporum illorum philosophos jocis id genus & dictis impurissimis populo deridendos objicerent. Ex omnibus autem philosophiæ seu Platoniciæ seu Stoiciæ placitis, nullum minùs ad vulgi palatum, nullum magis vilissimi cujusque bipedis sannis & ludibriis expositum, quàm πολυδρείλλητον illud, ὅτι Ἀνδρείκης ἡ ἀρετὴ πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν, quod seipsa contenta virtus ad beatè vivendum; & illud affine, consequensque, ὅτι Μόνον ὁ πρὸς πλείστον. Ad ista quod attinet, ὑπὸ τῆς εὐπορίας, &c. haud ab simile illud veteris Comici Straboni memoratum, ἀγροὺς ἐξ' ἐλάττω γῆν ἐπισολῆς Λακωνικῆς; & illud Gorgiæ Sophistiæ apud Platonem, Εἰς ὧν κenoῖσιν ἐγκαλοικήσεις δόμοις.

P. 117. l. 24. ἢ καὶ ἀφαιρέμενά τι τέτων] Scribo, ἢ καὶ ἀφαιρέμενά τινα τέτων. vel, ἀφαιρέμενός τι. quod eodem redit.

P. 121. l. 21. ἐκ ὄργ. πρὸς βλαπλ. τὴν π.] Scribo, ἐκ ὄργης. πρὸς μὴ βλ. τὴν πάλιν; & vergeo: Sin ci-
vitas

vitae damno nullo affecta est, ne ei succenset, qui Civitati nullā re nocuit. Consule hujusce libri c. 27. Εἰ μήτε κακία, &c. & lib. 10. c. 31. postremis verbis, *ὅλας δὲ μέμνησιν, &c.* Civitatem autem, mundum hic, ut alibi sæpius, intellige: cujus ea ratio (in quo Summi opificis infinita sapientia multis antiquis prædicata) ut quicquid parti obesse videtur, toti profit: quod author libri De mundo, Aristoteli inscripti, docet elegantissimè. Cæterum *παρὰ δὲ ὅτι τὸ παρὰ* hæc, nec in vulgus sine debitis cautionibus efferenda. Nam alioquin, ne puniendos quidem improbos, hinc temerè aliquis inferat. At facilis ex ipsis Stoicis responsio, si liceret immorari. Quæ sequuntur, *τί τὸ παρὰ* *ἐαυμένου;* etsi scopus hoc toto capite unus idemque Antonino, malo tamen ad sequentia, quàm priora verba referre. Ita enim passim solet Antoninus, iræ & indignationis vel alioqui justissimæ eruptionem objectā mortalis ævi fragilitate compescere. Vide lib. 4. c. 6. & quæ in Præfatione ad illud caput, ubi de capitum divisione in genere.

P. 123. l. 1. *καὶ τὸ παρὰ τὸν αἰῶνα τὸ δὲ αἰῶνα* Malè in utraque Xylandri editione, *καὶ τὸ παρὰ τὸν αἰῶνα.* τὸ δὲ αἰῶνα, &c. Credidi *παρὰ τὸν αἰῶνα* vel calami, vel præli properantis: ut aliter nunc credam, facit versio Xylandri prius mihi non animadversa, quæ ista, *καὶ τὸ παρὰ τὸν αἰῶνα*, connectens cum superioribus, aut sui simile, verterat. Ego, *καὶ τὸ παρὰ τὸν αἰῶνα* τὸ δὲ αἰῶνα. verto, *quod instat infinitum ævum:* & ad ævi mortalis brevitem refero. Quod pertinet ista alibi, *Μικρόν, καὶ τέθηκα, καὶ πάντ' ἐν μέσσι:* lib. 8. c. 2. & lib. 7. c. 14. *ἐγὼ δὲ μὴ ἢ οὐ πᾶσι πάντων λήθῃ. ἐγὼ δὲ ἢ ἢ πάντων πᾶσι οὐ λήθῃ.* Cæterum, etsi parum aut nihil sit discriminis inter *αἰῶνα,*

ἀπνευον, & ἀχανές, ut vel ex pluribus Antonini locis, quibus vocibus illis utitur, collatis apparere potest: videtur tamen aliquando τὸ ἀπνευον, propriè vitæ humanæ, & memoriæ quæ post mortem contingit vel longissimæ brevitati opponere: ut lib. 10. c. 29. cùm dicit, μέλιμα ἐὰν συμνημονεύσης, ὅτι τὸ ἀπαξ μεταβαλὼν ἐκείτη ἔσται ἐν τῷ ἀπείρῳ χρόνῳ. οὐ οὐκ ἐν τίνι; τί δ' ἐν ἀρκεί τὸ βραχὺ τῦτο, &c. Quare non aliud fortasse voluit his verbis, τὸ π. τὸ δὲ ἀπνευον, Antoninus, quàm quod alibi, τὸ τὰ χεῖρ τῆς πάντων λήθης: nam & ibi sequitur, καὶ τὸ χεῖρ τῆ ἐφ' ἐκείνῃ ἀπείρῳ αἰῶνι. Nisi quis malit ut τὰ ἀχανές hoc loco substantivè sumatur, (quasi & huc τὸ χεῖρ dixisset) cui τὸ ἀπνευον adjiciendum sit. Utrumvis horum malo, quàm quicquam temerè sollicitare. Quod alioqui, si cui non satisfaciant hæc, factu facillimum: nempe si pro ἀχανές, vel χεῖρ scribas, vel αἰῶνι.

P. 125. l. 18. Οὐκ ἐπεγὰρ δὲ, οὐκ πόρῃ] Magnam Antonino cum seipso conflictationem super aulicâ vitâ fuisse, & de abdicando imperio, secessuque aliquo privato sæpe eum cogitasse, ex pluribus locis, quibus se ad stationem fortior tuendam hortatur, certum est. Vide hoc ipso libro, c. 13. & lib. 10. cap. 22. Ἐπεργὰς ἔστω, &c. Prima sectionis hujus verba ex aliquo veteri scriptore, aut è medio fortasse petita, vim adagii videntur habere, & ad commendationem secessus adducuntur. Crates Theb. in festivâ peræ Cynicæ, quam urbem, joci causâ, fingit esse, descriptione,

Εἰς ἣν ὅτ' αἱ ἐισπλὴ ἀνὴρ μῶρος παρδῶσι,
 "Οὐκ ἀλ' ἔχ' πόρῃς, ἐπαγαλλόμεν' πυγῶσιν.
 Affine & illud apud Ciceronem, proverbii quoque

que vim habens, *Ubi nec Pelopidarum nomen, nec facta audiam*: Epist. ad Fam. lib. 7. 30. Vulgari huic verbo, seu adagio, secessum suadenti & solitudinem, opponuntur ab Antonino quæ sequuntur in hac sectione; quæ quæntquam brevis orationis obscuriora fecit, sic tamen à nobis verba sunt, ut à quovis intelligi possint.

P. 127. lin. 20. *Διὰ τὴν συγχύσιν ἀτεχνοί*] Divinus hic locus, ad unicam Dei Opt. Max. cognitionem sapientiam omnem referens & eruditionem, incredibiliter adeò me delectat, ut operam melius collocare non posse me putem, quàm si planè geminum huic sapientis illius Heracliti effectum pessimè vulgò acceptum, & à paucis intellectum, pietatis ergò ab infrunitis, insulsis interpretationibus vindicavero, & illustravero. Dio. Laertii de eo verba initio vitæ sunt, Μεγαλόφρων ὃ γέγονε παρ' ὀλίγου καὶ ἐσθρόπης. ὥς καὶ ἐκ τῆ συγχευματὶ αὐτῆς δῆλον, ἐν ᾗ φησι, Πολυμαθία νόσος διδάσκει. Ἡσιόδον γὰρ αὖ ἐδίδασκε, καὶ Πυθαγόραν, αὐδὴς τε μεσοφάντα τε καὶ ἑκαταῖον. ἔν) γὰρ ἐν τῷ σφῶν, ὅτι σκαδαὶ γνῶσιν ἢ τε οἱ ἐγκυβερίῃσι πάντα διὰ πάντων. Unus Dei mundi gubernatoris assertor Heraclitus, Homero (de quo proximis verbis, τότε Ὀμηρὸν ἱρασμεν, &c.) Hesiodoque τῆς πολυδείας præcipuis authoribus, sed & aliis nonnullis à πολυμαθία celebribus nescio quas ob causas offensior, multiplicem quàm cluebant isti eruditionem ad veram sapientiam parum prodesse affirmabat, Εἶναι γὰρ ἐν τῷ σφῶν, ὅτι σκαδαὶ, &c. Omnem enim sapientiam in eo consistere uno, ut Deum agnoscamus unum, qui omnia, minima maxima nutu suo temperat, & (quod aliis verbis dicebat Anaxagoras, τὸν ὅν δια-

διακοσμεῖν, καὶ πάντα ἱεῖ) αἰτίον: vide & Anton.
 l. 8. c. 30. Ὡς περ τὰς ἄλλας, &c.) providentia
 suæ rationibus accommodat. In his verbis auro
 contrā, & si quid auro pretiosius, haud caris, id
 potissimum decepit interpretes, quod γνῶμην, De-
 um significare non intellexerunt. Quod quò mi-
 nus miremur, apud eundem Diogenem in Plato-
 nis vitā, his verbis, ἐπεὶ δ' αἰτίαι εἰσι δύο, τὰ μὲν
 διαμονὴν, (scribe, διὰ γνῶμην,) τὰ δ' ἐξ ἀναγκαι-
 ας αἰτίας (φύσεως) λεχέον: id est, *Quandoquidem due
 sunt causæ, quædam à divinâ proficisci providentia
 dicendum est; quædam verò à necessitate: etiam do-
 ctissimis undequaque viris, Græcæ verò linguæ
 eis ἀρετὴν peritissimis, (nam Diogenis interpretes,
 proletariæ sortis homines, ad incitas hîc redactos
 nihil mirum) aquam hæsisse video. At nobis ni-
 hil factu facilius, quàm tum correctionem, tum
 versionem nostram ex ipso Platone, sed &
 aliis multis scriptoribus certissimis argumentis
 (si liberet excutere) confirmare. Vide Notas in
 ista lib. II. c. 8. μὴ δυναμένη δὲ, &c. Sed ut ad
 Heraclitum & Antonini verba redeamus; de He-
 raclito Plutarchus etiam, De philos. placitis, l. 1.
 c. 28. testatur, eum τὴν εἰμαρμένην, λόγον τὸν διὰ
 τῆς φύσεως τῷ παντὶ δεινόντα, definiisse: quæ si
 quis cum Diog. Laertii verbis jungat, & con-
 juncta cum his Antonini componat, faciliè, credo,
 nobis ut verisimile concedet, si non hæc ipsissima
 sunt Heracliti verba quæ laudat hic Antoninus,
 cum saltem ad Heracliti verba sententiamque his
 verbis allusisse. Cur planè non asseram, Plato fa-
 cit, apud quem simillimā plura, non uno loco.
 Vide vel infra, quæ ex illo ad pag. 151. l. ult.
 proferimus. Conferat etiam Lector pietatis stu-
 diosus*

diosus hzc Antonini & Heracliti, cum sancti prophetæ Jerem. cap. 9. 23, 24. verbis.

P. 129. l. 23. τὸν τὴν δὲ πρὸς πόμῳ ἀπὸ τῆς μακρομίας.] Marcus Antoninus, (& institutione philosophiæ, & ipso naturæ genio, si quis unquam, factus ad gravitatem & mundi contemptum) justitiæ rigidus ubique custos; in aliis quæ magis ἀδιδόξα, (τὰ μίσα vocat hic) nisi moribus aliorum se quadam tenus accommodasset, & proprii genii severitatem mirâ συγκαταβάσας temperasset, haud dubium quin γῆν περὶ γῆς, quod aiunt; aut quidvis aliud agere potius saltem, quàm regnare, pridem coactus esset. Sane malè sibi interdum ab ejus philosophia metuisse fecem Romuli testantur Historici. Fuit enim hic sermo (ait Capitol.) quem sustulisset ad bellum gladiatores, quod populum sublati voluptatibus vellet cogere ad philosophiam. Atqui notant iidem Historici Marcum nostrum eâ fuisse vitæ indulgentia (ἐναγκαλία τῶν τεύχων, ut illic rectè notatum) ut cogeretur nonnunquam vel in venationes pergere, vel in theatrum descendere, vel spectaculis interesse. Porro συγκαταβάσεως hujus pars non minima, gaudere cum gaudentibus, & flere cum flentibus; hætenus saltem, ut utrisque quæcunque civilis requirit consuetudo, præstes officia. At cavendum tamen esse sapienti monet hic Antoninus, ne dum vulgi moribus civili hac indulgentiâ ἐν ταῖς μίσις se accommodat; & quod alii faciunt ipse facit etiam quod sentiant, quasi verè lugenda essent aut contrà quæcunque lugent aut gaudent idiotæ, verè et ex animo sentiat. Huc aptat locum poetæ cujusdam seu Comici seu Tragicæ. Vir gravis & senex ab alumno suo discessurus,

rhombum

rhombum ejus (inter crepundia puerilia etiam *rhombus*, ut in Orphei versibus apud Clement. Alex. Protrept. ad Genes, videre est) in ejus memoriam, ut rem pretiosissimam servaturus, magnâ verborum pompâ postulans inducitur. *Ἰστα, μεμνημένῳ ὅτι ῥόμβῳ*, quid *rhombus* tamen sit, & quanti per se faciendus, haud ignavus; Poetæ, an Antonini verba sint, non magni refert. Quæ sequuntur, *Ἐπεὶ, τί* (ita enim legendum censeo, non, *ἐπεὶ τοι*) *γίνῃ καλῶν ὅπῃ τῶν ἐμβόλων*; ita verto: Nam quid tibi vis his pro vestris clamoribus & querelis? & ad usitatam mortuorum pro vestris laudationem refero. Hoc officium decessori suo Pio, optimo principi; sed & uxori non optimæ, Antoninum præstitisse memorant historici: fortasse & aliis, quorum non meminere: aut si non aliis ipse, quin tamen aliis præstantibus adfuerit sapius, & multa quæ affectus, non ratio (pro more lugentium aut laudantium) dictabat, invitus audire coactus fuerit, ne incivilis esset, haud dubium. *Καλῶν*, pro, *ἀνακαλῶν*, simplex pro composito; qualia multa passim. Sed & *τὸ καλῶν*, pro *invocare*, Hesychio notatum & Suidæ. *Γίνεσθαι*, verò, *ὅπῃ τῶν ἐμβόλων*, præsentem pro vestris se sistere: cujus synæxecos obvia passim exempla prætereo.

P. 131. lin. 3. *Ὅπῃ δὴ ποτε καταληφθεὶς*] Scribe, *καταληφθεὶς: ὑπὸ θανάτου*, scil. ut lib. XII. c. 7. Vide & XI. c. 1. *τῷ ἰδίῳ τέλει*, &c. & *μοχ*, *ὅπῃ ἂν καταληφθῇ*, &c. Adi, sis, & in lib. III. p. 53. l. 3. de fato; notata.

Nota

Nota in LIB. VI.

P Ag. 133. l. ult. καὶ ἡ τοι ἐκθυμιαθήσεται] Ita scribendum, non ἐκθυμιαθήσεται ; ut perperā editum est. * *Ἐπερ ἦν ὅσα*, ita verti, ut quī de generali rerum omnium per ἐκπύρῳσιν in Deum ipsum resolutione, (de quā tum Stoici passim, tum Origenes contra Celsum, cujus verba Lat. Interpreti non intellecta, ut alia passim apud eruditissimum illum scriptorem, alibi fortasse aliquando sumus explicaturi) verba Antonini intelligerem. vide lib. X. c. 7. ὥς καὶ ταῦτα ἀναληφθῆναι, &c. Quia tamen Antoninus, non ἐκπύρῳσιν, sed ἐκθυμιάσιν hīc ponit, verius fortasse fuerit ad quotidianam mutatarum rerum ἀναθυμιάσιν (quam τὴν ἐπὶ τὸ ἀνα ὁρὸν vocabat Heraclitus) verba ejus referre. Certè, etiam ante ἐκπύρῳσιν, unam mundi totius esse substantiam, sciscit Antoninus lib. XII. c. 25. & lib. VII. c. 7. Ubi cum dicit *ὅτι τὸ ἑνὸν ἐναρπάζεται τάχιστα τῇ τῶν ὅλων ὁσίᾳ*, non aliud videtur dicere, quàm quod hic. Vertamus igitur, *ἢ aut perbalitum* (siquidem una est rerum omnium substantia) resolvuntur; aut dissipantur.

P. 135. l. 14. ἢ ἔξω ἀπηρημένην.] Xylander, *foris suspensam*. Ego malim (nam utrumque τὸ ἀπηρημένην, significare, monendus opinor non est lector) *foris solutam, ἢ vagam*; aut, *independentem*: ut lib. IV. c. 28. *καταριθμησὶς τις ἐστὶν ἀπηρημένως*: numerum independentem, reddidimus.

P. 137. lin. 11, 12. καὶ ἡ περιπόρευτος, τριχία
 οὐρα.] Confer cum lib. IX. c. 30. Cæterum, inter
 ea quæ vulgaris plebis seu mentes insolitâ ma-
 jestate percellero, seu oculos splendore maximo
 præstringere olim solita, primus apud sacros
 profanosque passim scriptores purpureæ vestis,
 (quæ Cassiodoro *sacra vestis imperatoria*) locus
 defertur. Meo animo, nihil in terris speciosius illo
 lumine, aut quod ad cœlestium siderum pulchri-
 tudinem propius accederet. Sed de veterum
 purpurâ, quæ dudum penitus ignota est, multa
 multi. Tanta certè ejus olim reverentia, ut Greg.
 Nazianzeno alicubi ἡ ἀλουργὶς (de colore ipso,
 pannoque ibi sermo, non imperio, metaphoricè,
 ne quis erret) μέγα καὶ μέγιστον ἦν ὄντων, (in
 Julian. orat. 1.) non ex propria quidem, sed illo-
 rum, qui se nihil minùs quàm vulgus putarent o-
 pinione, dicatur. Nec multo aliter Chrysostomus
 aliique passim. Non igitur temerè & nullâ ra-
 tione Antoninus, hoc potissimum exemplo rerum
 apud homines pretiosissimarum vilitatem per-
 stringit. Quod autem soli lanæ tincturæ hujus
 honorem tribuit hic Antoninus, (ut & Optatus
 Afer contra Parmen. lib. V. sic *alba lana regalem
 transit in purpuram*, &c.) non id præcisè & sine
 exceptione sumendum est. Nam & *serica* pur-
 purâ tingi solita, exerte docemur Cod. IV. tit.
 40. l. 1. *Fucandæ atque distrabendæ purpura vel in
 serico, vel in lanâ, quæ blatta vel oxyblatta, atq;
 hyacintha dicitur*, &c. Boethius de Consol. phil.
 lib. II. *Nec lucida vellera Serum? Tyrio mis-
 cere veneno*. Sed & Cassiodorus in eleganti vestis
 hujus Imperatoris descriptione, ut lanam, ita &
 sericum commemorat. lib. 1. Epist. II.

Ibid.

Ibid. 1. 23. Ὁρα γοῦν ὁ Κράτης.] Quis hic Crates, (plures enim fuerunt hujus nominis) aut quæ fuerint ejus verba, dicerem si scirem. At cum fuisse Xenocratem, in quem τύφει, sive, ut alibi Antoninus, σεμνοτυφίας suspicio maxime caderet, ex Dio. Laertio, qui σεμνον eum et σκύδρωπον fuisse, imò verò (quod hic Antonini verbum est) et ἀξιώσειςον σφόδρα, in ejus vita commemorat, facile quivis intelliget. Hinc & vetus proverbium, Σεμνοπροσώπουσιν ὑπὲρ τὰς Ξενοκράτους εἰκόνας.

P. 137. 139. τὰ ὑπὸ ἕξιος ἢ φύσεως συνεχόμενα.] In hac rerum divisione vox ἕξις non obvia vulgarique notione; sed antiquâ tamen illa, & in hac re legitimâ. Rem pluribus explicat Philo Judæus, aut quisquis auctor libri, De Mundo, inter ejus opera extantis: τῶν σωμάτων, inquit, τὰ μὲν ἐκδύσαντο ἕξιν τὰ δὲ, ψυχὴν τὰ δὲ, λογικὴν ψυχὴν. Αἰδαν μὲν ἔν κ' ἐξύλων, ἀδὴ τὴ συμφυίας ἀπίσπασαι, δεσμὸν κραταιότατον, ἕξιν εἰργάσαντο. ἡ δὲ εἰς πνεῦμα ἀναστέφον ἐφ' ἑαυτὸ ἀρχέται μὲν γὰρ ὑπὸ τῇ μίσην, &c. In his, ista, ἀδὴ τὴ συμφυίας ἀπίσπασαι, malè vertit qui raro quicquam malè, ὁ πάνυ Budæus, quæ abstracta sunt à coalitu: nisi τὸ, coalescere, ad ea quæ propriè aluntur, ut stirpes & animalia, ex vi τῆ ἐτυμολογίας, contra usum loquendi, per quem & lapides coalescere dici possint, restringas. Ego verterem, quæ nullâ naturâ continentur: vel, quæ naturâ (non latè sumptæ, sed pro naturâ vitali, aut animali, propriè) sunt expertia. Συμφυία enim hoc loco (etsi vulgò latius vox usurpetur) propriè τῇ ἕξει, vel ψυχῇ ἕξει, ut apud Sextum Empiricum, opponitur: ut & Plutarchus in eodem

dem argumento loquitur, τὰ ἡνώμα καὶ συμφυῆ,
(inquit) καὶ ἀπὲρ ὅτι τὸ ζῶον ἑκάστον. *Spiritum* la-
pidibus, ne quis miretur, etiam Pomponius lib.
30. ad Sabinum, Dig. l. *XLII.* tit. 3. l. *rerum* tri-
buit: & à Galeno definitur ἕξις, πνεῦμα σώματι
καὶ συγκαταπύ τὰ μέρη; à Comone autem, cujus
verba alibi proferemus, πνεῦμα σώματος συσπυ-
κτικόν. Sed ἕξις quid sit, cum de hac rerum seu cor-
porum divisione agitur, optime discas ex Sim-
plicio, ubi docet quæ Stoicorum περὶ τῶν ἐκτῶν
doctrina fuerit; his verbis: Οἱ σοῖκοι τὰς ποιότη-
τας ἐκτὰ λέγοντες ὅτι τὸ ἡνωμένων μόνον ἐκτὰ
ὑπολείπουσιν ὅτι δὲ τὸ κατὰ συναφὴν, οἷον νεὼς, καὶ
ὅτι τὸ κατὰ διάσασιν, οἷον στρατεία, μηδὲν εἶναι ἐκ-
τὸν, μήτε εὐερίσκεσθαι πνευματικόν τι ἐν ὅτι αὐτῶν,
μηδὲ ἓνα λόγον ἔχον, ὥστε ὅτι τινὰ ὑπόσασιν ἐλ-
θεῖν μίαν ἕξιν. Quæ vir doctissimus sic vertit:
Stoici qui qualitates ἐκτὰ dicunt, in his solum ea
collocant, quæ sunt unita; Quæ autem sunt copulata
per contiguitatem, ut navis; & per distantiam, velut
exercitus, in his nullum reperiri posse ἐκτὸν, nec
unum aliquid spirituale supra omnia, quodve unam
rationem habeat, ut in unam substantiam veniat u-
nus habitus. Conferantur hæc cum Pomponii
verbis, quibushinc, in obscuro loco, lux oppor-
tunè non parva. Multus in hujus vocis & divi-
sionis explicatione vir summus, in Comment.
Simplicii in Epictetum: sed in non paucis ausim
ad secundas ejus cogitationes appellare. Vide
& in p. 243. l. 21. notata, & ibi Achillis Statii lo-
cum præclarissimum.

P. 141. l. 3. Ὡς τὰ ἐν τὰ τίμωεν ὅτε τὸ διαπ-
νεῖν. Contendantur hæc cum iis quæ à philoso-
pho ἡνὶ principe Ethic. l. c. 7. vel ut alii, 6. ἀλλ' ἴσως

τὸ μὴ ἐν δαίμονίαν τὸ ἀρεστον λέγειν, &c. disputatur. In re gravissimâ planè iisdem fundamentis innititur vir acutissimus; ut in quo sita sit hominis vera felicitas, ostendat. Non tamen opinor Aristotelem secutus hîc Antoninus; sed uterque potius Socratem, à quo primum, (ut ex Platone & Xenophonte liquere possit) ea manavit argumentatio. vide & lib. V. c. 13. & l. VI. c. 29. Seneca, Epist. 76. *Omnia suo bono constant: vitam fertilitas commendat, &c. mox. Id in quòque optimum est, cui nascitur, quo censetur. In homine optimum quid est? Ratio, &c.*

P. 143. l. 6. Ἀνὼ, κἀτῷ, κύκλῳ πορεύει] Confer; suadeo, cum Jobicap. 28. cujus divini capitis summam paucis verbis hîc expressam habes: si tamen auream conclusionem quæ caput illud claudit, ex aliis Antonini locis hic suppleas. ex libri V. puta, c. 24. τί ἀρκεῖ; τί ὃ ἄλλο, ἢ θεὸς μὴ σέβειν καὶ εὐφημεῖν ἀνθρώπους δ' εὐποιεῖν; Quid dum vivis ad beatitudinem tibi sufficit? Quid aliud, quàm Deos venerari, & celebrare: hominibus autem benefacere? vel ex hujus ipsius VI. libri, (juvat enim tam sancto argumento immorari) c. 11. βραχύς ὁ βίος· εἰς καρπὸς δ' ἐπιγαίῃ ζωῆς, διαθέσεις ὅσπια, καὶ πράξεις κοινωνικαί. Vita brevis est: mortalis aui fructus hic unicus, animus sanctus, & actiones bono publico consulentes. Vide & suprâ in lib. V. p. 127. l. 10. Διὰ τί συγχέωσιν, &c.

Ibid. l. 21. τῇ κεφ. ἐρράγει πληγὴν ἐπ.] lego, τὴ κεφαλὴν ἐρράγει. πληγὴν ἐποίησε, ἀλλ' οὔτε, &c. Aliquis in palæstrâ, aut unguibz te laceravit, aut fregit caput. [Quid tum?] Plagam inflixit: non idèd tamen tumultuarius, &c. Fortassè, τῇ κεφαλῇ ἀρράξας πληγὴν ἐποίησε, ab ἀεγλήῳ scil. quod non

minus placet. Cæterum, gladiatorum, seu athletarum exemplum hæc in re commendat & Seneca, De Ira. lib. I. c. 11. & I. II. c. 14. sed paulo aliter, quam facit hic Antoninus. non enim eorum æquanimitati, sed arti & tempestivæ prudentiæ adscribit, quod pugnantes iram cohibeant; quod iram differre, aut dispensare verius dixeris, quam non irasci, aut patientem esse.

P. 145. l. 16. 17. ἀρκῶσι γὰρ καὶ τρεῖς ὥραι τοιαῦται] Vide lib. XII. c. 26. 28. Negat Aristoteles. Μία χειρὼν, inquit ille, ἕαυτὸ ποιεῖ, ὅδ' ἐμὴ ἡμέρα· ἕταυτ' ὅδ' ἐμὰ κακείων καὶ εὐδαιμόνων μία ἡμέρα, ὅδ' ἐὶ ὀλίγος χρόνος. Ethic. lib. I. c. 7. Si tamen vel longissima vita cum æternitate comparata, quod alibi docet Antoninus, momenti vix rationem habeat; aut nulla omnino (quod verius est) mortalis ævi vera felicitas est, aut in discrimine temporis, quod tam breve est etiam cum longissimam, parum aut nihil erit ad veram felicitatem momenti.

P. 147. l. 5. μήτι κατεργάζνομαι. παροίση] Lego, μήτι κατ. ὁ παροίση. Arrianus etiam (quem unum maximè imitatus est Antoninus) in Epict. lib. II. c. 3. sed & lib. I. c. 12. ex arte scribendi, proprii & ipse nominis usus exemplo, morales elicit conclusiones. Sed ante illum & Socrates apud Xenoph. Memorab. lib. IV.

Ibid. l. 13. Πῶς ὁμῶν ἔστι] Nescio an admirationi locus hic sit: & non potius per interrogationem legendum sit, Πῶς οὐκ ὁμῶν, &c.

Ibid. l. 22. Θάνατος, ἀνάπαυλα αἰσθητικῆς ἀντιτυπίας] Lotus elegantissimus, quem si non pari elegantia, ac non paulo tamen fidelius quam Xylander, ita possis verrere: Mors, cessatio est impressionis sensuum; raptationis appetituum;

agitationis intellectus; & servitii, quod corpori exhibetur. Ἀντιτυπίαν hīc accipio, ut cūm ἀντίτυπος (quod sæpe fit) pro simplici τύπος accipitur; nullā præpositionis (cui alioquin contrarietatis aut dissidentiae vis plerunque inest) habitū ratione. Id ita judico, quia jam suprà Antonius (hoc ipso l. c. 12. & l. III. c. 14.) cūm idem vellet, opinor, quod hīc, simplici τυπῶσαι usus est. Quia tamen vulgaris is quoque & elegantior vocis ἀντίτυπος (nec substantivum ἀντιτυπίαν aliter usurpatum temerè reperire est) usus est, quo præpositio suam vim obtinet; non repugno si quis malit ita vertere, ut fecit exquisiti vir ingenii et iudicii Commentar. in Pers. p. 437. *Mors quies est pugnantium inter se sensuum, & in contraria agitationis ad res suscipiendas, & discrepantium mentis discursuum.*

P. 149. l. 21. καὶ οἷος μὲν ἐν τῷ μ.] Scribo, καὶ οἷος ἦν ἐν τῷ μ. & c. Et mox, καὶ ὅτι σ. ὦ. χεῖρ' εἶν' nempe ut ita suppleas quasi dixisset, καὶ ὅτι τοῦτος ἦν οἷος, & c. Nisi quis malit ut illud οἷος admirantis sit; καὶ οἷος ἦν, & qualis, quāam admiratione dignus in eo, quod, & c.

P. 151. l. 4, 5. καὶ ἐξυπνιδεῖς πάλιν:] videtur, τὸ, πάλιν, hic redundare; quod tamen agnoscit & Hæschelianus codex.

Ibid. l. ult. & δὲνδ' ἐῖς ὁ ἀρχιτέκτων, καὶ ὁ ἰατρός] Iniquius hoc Antonini, æquissimi Imperatoris, de medicis (ut Architectonicos taceam) iudicium videri possit, qui sordidis eos artificibus, ut Xylander verterat; aut vulgaribus, ut nos emollivimus, accenseat: me certè iudice, qui ab ineunte adolescentia infirmissima usus valetudine non uni Medico vitam secundūm Deum acceptam fero. Oc-

currit hic distinctio, Medici Dogmatici, & Empirici. Occurrit & illud Hippocratis, ἰσθδς, (verus & genuinus) φιλόσοφος, ἰσθδς; quo quid magnificentius? aut cui potius hoc elogium competat, quàm ipsi Hippocrati, cujus scripta reconditissimæ sapientiæ præceptis, tanquam totidem oraculis, non sine sacro horrore legendis, passim sunt interspersa? Sed iniquum sit, Antonino nostro vitio vertere, quod Platonius partim, partim Stoicus, cum Platone Stoicisque locutus sit, quibus quicquid ad moralem philosophiam, aut θεολογίαν sive Dei cognitionem non pertinet, vulgare sordidumque. De priore, Sen. Ep. 88. *Pueriles sunt & aliquid habentes liberalibus simile hæ artes, quas ἑλευθέρας Græci, nostri liberales vocant. Sole autem liberales sunt, imò (ut verius dicam) libera, quibus cura virtus est.* De posteriore, divinus Plato; in Symposio: Καὶ ὁ μὴ πρὸς τὰ τοιαῦτα (de Deo & Dæmonibus illic sermo) σοφός, δαιμόνιος ἀνὴρ ὁ δὲ ἄλλό τι σοφὸς ὢν, ἢ πρὸς τὰς τέχνας, ἢ χειρουργίας τίνας, βάναντος. Vide & quæ supra, ad p. 127. l. 10. Celeberrimum Medicinæ artis elogium, doctissimi Imperatoris verbis conceptum, & in codicem Theodosianum relatum, in gratiam Medicorum, de me, ut dixi, benè meritum libet hic coronidis loco apponere: Τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην σωτηριώδη τοῖς ἀνθρώποις τυγχάνειν, τὸ ἐναργὲς τῇ χρείᾳ μαρτυρεῖ διὸ καὶ ταύτην ἐξ ἑρᾶν δίκαιως πεφοιτηκέναι δίκαιως φιλοσόφων παῖδες κηρύττουσιν. Τὸ γὰρ ἀδυνάτεις τῇ ἡμετέρας φύσεως, καὶ τὰ τῷ ὀπισυμψαιπόντων ἀρρώστων ἐπανορθῆναι διὰ ταύτης.

P. 153. l. 7, 8. τῶν κ. ἡγεμονικῶν ὁρμήσαντα] Scribē, ὁρμήσαν] & .i. ἐκλεῦσαν] & : ut paulo post. c. 32.

Vide

Vide & lib. VII. cap. ultimum, Ἡ γὰρ ὅλου φύσις ὅπῃ
τῷ κοσμῷ ὀρμησεν, &c.

Ibid. lin. 20. διὰ τὴν πεπικὴν κίνησιν] Κόνησιν,
non κίνησιν, utraque Xylandri editio: qui ta-
men postremum istud in versione secutus est. Ego
verò κίνησιν, an κόλλησιν legi malim, nondum
apud me statui. Vocis κολλήσεως latus apud Græ-
cos usus; de quâ nonnulla non protrita, ὁ μακ.
parens in Athen. l. X. c. XIX. Τὰ ἐξῆς, propriè &
philosophicè quæ dicantur, Metaphys. lib. XI. vel
ut alii lib. XIII. c. ultimo, tradit Aristoteles. Sed
magis ad rem Diog. Laertii, in vita Zenonis,
verba: ἐν δὲ τῷ κόσμῳ μηδὲν εἶναι κενόν, ἀλλ'
ἡνωδαὶ αὐτὸν τῷτο γὰρ ἀναγκάζει τὴν τῷ ἑρατίων
ὡρὸς τὰ ὁπίγφα σύμπνοισιν καὶ συντονίαν. Antoninū
ita verto: Hoc quicquid est, alteri consequens est, per
motum (vel, si κόλλησις magis arrideat, adbasio-
nem) localem, conspir. &c. Confer. cum lib. VII.
c. 7. Πάντα ἀλλήλοις, &c. et notatis in hujus li-
bri p. 133. l. ult.

P. 155. l. 5. ἔχει σοι πάντα χτ' νοῦν.] Syntaxis ver-
borū, ἔχεν, non ἔχει, postulat, quæ & MSti. Hæ-
schel. lectio est. Venustè autē ludit in verborū χτ'
νοῦν ambiguâ significatione; quæ vel, secundum
Mentem, seu Deum: ut Deo gratum est: vel, ut
tibi ipsi cordi; seu, gratum: ad animum tuum, ver-
ti possunt. Suidas in χτ' νοῦν consulendus. Quæ
sequuntur, Ἐχὼ δ' ὅτι καὶ τῷ παντί κ. νοῦν τὰ
ἑαυτῷ, cum τῷ παντὶς ambigua sit acceptio, possis
etiam ita vertere: Ita & cuilibet alii rei in iis quæ
propria sunt ipsius, felicitas sua constat. Tale quid
& Aristoteles Ethic. IX, c. 8. πᾶς γὰρ νῦν ἀρετὰς
τὸ βέλτιστον ἑαυτῷ. Vide & quæ suprâ in p. 141.
l. 3. Ὡς τὰ φυτὰ, &c. notata, & ibi Senecam.

Ibid. l. 16. 17. *εἶναι σάσιν πολέμῳ*] Scribe πολέμῳ.

P. 157. l. 4. 5. οἷος ἐντελής καὶ γελοῖος σίχος] Chrysippi verba, Plutarcho περὶ τῶν κοινῶν ἐνοιῶν referente, hæc sunt: "Ὡς ὅτε καὶ καμωδία ἐπιγέγραμματα (quod Antoninus hic σίχον) γελοῖα φέρουσιν, ἀ καὶ ἐαυτὰ μὴ ὅτι φαύλα, τῷ δὲ ὅλῳ ποιήματι χάριν τινὰ προσίδουσιν ἕτας ψέξας ἀν αὐτὴν ἐφ' ἐαυτῆς τὴν κακίαν τοῖς δ' ἄλλοις ἐκ ἄχρησός ὄει. Hæc utcunque Plutarchus acerrimè ut factua & stolidia exagitet; Chrysippo tamen in promptu patroni, viri maximi, Christiani gentilesque, si hoc nunc ageremus.

P. 159. l. 7. ὅσα ἀνθρώπῳ ἢ ἐτέροις ἀνθρώποις] Cōfer cum c. 7. l. IV. "Ὅτι πᾶν τὸ συμβαῖνον, &c. Idem hic velle Antoninum, quod ibi, vel τὸ παραφυλάξας fidem faciat. Sed manca sunt hîc ejus verba, integrâ, ni conjecturæ fallor, linea. Fortasse haud malè ita restituas: παραφυλάξας ὅσα ἐκείνῳ συμβαίνει, ταῦτα τῷ αὐτῷ συμφέρει ὡς ἀνθρώπῳ, ἢ ἐτέροις ἀνθρώποις.

P. 163. l. 14. Εἰ κυβερνῶνται οἱ ταῦται] Doctissimo Cantero non assentior, κυβερνῶντα, &c. corrigenti. Sententia sine hac mutatione plana; & optima; Qui sapiant, eos ad vitæ finem omnia referre: de eo uno eos esse sollicitos, cujus unius (ut æterni Salvatoris utar verbo) χρεία ὄει: cætera quæcunque pro indifferentibus eos habere. Αὐτὸς, ipse, in proximis verbis eleganter pro gubernatore, & medico; καὶ ἑξοχὴν; de quo Suidas, Eustathius, alique Grammatici.

Nota in LIB. 7.

Pag. 171. l. 10. 11. κ' ἡ σύνδεσις ἱερὰ] De re vide lib. **Vī. c. 28.** In verbis his allusio ad vetus illud, *Ἡράκλεον ἄμμα*, *Nodus Herculeus*; qui olim facer. Consulantur *Adagiographi*. Plotinus *Ennead. III. lib. 1.* Περὶ ἐμαρμέντης, de hac τ' αἰτίων ἐπιπλοκῇ, κ' πρὸ ἀνωθεν, ut ipse vocat, εἰρημῶ, multa subtiliter. Vide & *suprà* in pag. 89. lin. 8. 9.

P. 173. l. 6. ἔγωγε καταληπτικῶς] Confer cum lib. **V. c. 4.** ἰδιον γ' ὀφεί, &c. Et hujus **VII. c. 17.** τὸ δ' αἰκόπων, &c. Quæ à nobis illhic exponantur. Cautum te volui, ne cum lib. **IX. p. 263.** hæc ipsa in re *καταληπτικῶς* invenies, hic quoque censes esse necessarium.

Ibid. l. 20. ἡ φοβῆ ἑαυτὸ εἰς ἐπιθυμίαν] Scribo, ἡ φοβῆ ἑαυτὸ, οὐκ ἄγ' ἑαυτὸ εἰς ἀθυμίαν nisi fortasse ἐπιθυμία latiori notione, pro πάθ' qualicumque; ut cūm ψυχῇ ἐπιθυμητικῇ, in genere opponitur τῇ λογικῇ. Ita in loco *Platonis*, de quo *suprà* in **IV. p. 99.** αἱ τῶ σώματος ἐπιθυμίαι.

Ibid. lin. ul. τὸ φεῖ τέτων ὅλως ὑπολαμβάνον] Hic recolendum, quod *sæpius Antoninus* inculcat, mentis unius esse prout his aut illis dogmatibus imbuta est, τὰς κρίσεις, & ὑπολήψεις formare; à *judiciis & opinionibus pravis & falsis* oriri τὰ πάθη, metum, luctum, alia, ἐν τῇ ψυχῇ, vel ut hic loquitur, ἐν τῷ ψυχαίῳ; id est, in parte animæ sensitivâ & irrationali. His ita constitutis, de verbis ita censeo; τὸ περὶ τέτων ὅλως

ὅλως ὑπολαμβάνον ἔδ' ἐν, ἔδ' ἐν ἄν πάθῃ (vel, ἔδ' ἐ μὴ
πάθῃ) ἔδ' ἐ γὰρ ἄξις εἰς κείσιν τοιαύτην, &c. legendū
esset. Ἄγειν εἰς κείσιν, ut libro primo, ἄγειν εἰς ἐννοι-
αν, & alia id genus. Verto, Animula autē, quæ time-
re, quæ dolere sola potest; quæ verò de timendi vel
dolendi causis nihil omnino potest opinari, nec illa
quicquam patietur. non enim illā in tale iudiciū (vel,
opinionem; ut dolendi scilicet aut timendi causas
habeat) induces. Hinc Stoicis, τὸ πάθῃ, κείσιν,
id est, opiniones. Servius in Virgil. Æn. VI. Var-
ro & omnes philosophi dicunt quatuor esse passiones,
duas à bonis, duas à malis opinatis rebus. Nam do-
lere & timere duæ opiniones male sunt; una præsen-
tis, alia futuri. Item gaudere & cupere, opiniones
bonæ sunt; una præsentis, altera futuri.

P. 175. l. 6. 7. Εὐδαιμονία ὅτι, δαίμων ἀγαθός, ἢ
ἀγαθὸν] Puto scribendum, ἢ ἀγαθόν, bonū faci-
ens: ut κακὸν, malum faciens; lib. IX, c. 4. Suidas
(aut alius quisquis est apud illū) in Εὐδαιμονία,
pluribus prosequitur, & vim argumenti ab ἐτυ-
μολογίᾳ petiti notat. Ex Platone Alcinous, de
Doct. Platon. cap. 27. & Apuleius, de Deo So-
cratis derivatum confirmant. Cicero apud Amm.
Marcellinum δαίμονα, fortunam videtur inter-
pretari. Felicitas (inquit) est fortuna adiutrix con-
siliorum bonorum; quibus qui non utitur, felix nullo
pactō esse potest. Haud multò aliter & Theognis,
Οὐδεὶς ἀνδρώπων ἔτ' ὀλβιότ' ἔτε περιχρὸς. Οὐ-
τὲ κακὸς, νόστοιν δαίμονος, ἔτ' ἀγαθός. At Se-
neca credo magis ad Antonini mentem, Beatus
cui nullum bonum malumque sit, nisi bonus malus-
que animus. Vide & lib. X, c. 15. post. verbis. De
vocis δαίμονος variā notione, vide supra in l. III.
p. 51. l. 15.

Pag. 177. l. 17. Τὸ δὲ σκοπὸν, &c.] In hac sectione quædam in textu præter institutum correctæ, quæ operis typographicis adscribi vetat Xylandri versio. Moneo igitur lector, ἢ τὸ τελευτᾶν & mox, ἢ συναΐδησης τῆ ἀμαρτανῆς, utramque Xylandri editionem exhibuisse. Confirmandæ verò correctioni versionique nostræ entibi locum unum aut alterum ex Senecâ. Ep. 90. postremâ: *Multum autem interest, utrum peccare aliquis nolit, an nesciat, &c.* & mox, *Virtus non contingit animo nisi instituto & edocto, & ad summum assiduâ exercitatione perducto. Ad hoc quidem, sed sine hoc nascimur; & in optimis quoque antequam eruditis, virtutis materia est, non virtus.* De Clem. II. II. *Quid ergo est propter quod bene factis dictisque quàm familiarissimum esse te cupio? ut quod nunc natura & impetus est, fiat iudicium.* De vita 6. cap. V. *Potest beatus dici, qui nec cupit nec timet, beneficio rationis. Quoniam & saxa timore & tristitia carent, nec minus pecudes; non ideo tamen quisquam sælicia dixerit, quibus non est sælicitatis intellectus.*

P. 181. l. 4. ὅτι πάντα νομίζῃ] Quò spectent hæc Antonini, ex his Diog. Laertii in Democriti vita verbis, intelligamus. Δοκεῖ δ' αὐτῷ τὰ δ' ἀρχαὶ εἶναι ὅλων ἀτόμους, καὶ κενὸν τὰ δ' ἄλλα πάντα νομίζουσαι δοξάζουσαι. Et ibid. rursus pagina sequenti; Ποιτὰ δ' ἐν νόμῳ εἶναι φύσει δ' ἄτομα καὶ κενόν. Hoc opinor vult Laertius, Democritum credidisse, fortuitum atomorum concursum (ὁ ἰσάνυμι si verè credidit) primam rebus originem dedisse. exinde, quæcunque facta sunt, & accidunt, ordine & ratione (providentiam intelligo) dispensari. Fortasse scripserat Antoninus, ὅτι π. νομίζῃ

νομισί ἔχει· εἰ δ' ἄτομα τὰ σοιχεῖα. vel, εἰ δὲ μόνα
τὰ σοιχεῖα; quæ calu scil. & concursu atomorum;
at sufficiat id tibi meminisse, (cupidus assertor pro-
videntiæ, undique libenter arripit quod suæ sen-
tentia faveat) ὅτι τὰ π. νομισί ἔχει, ἢ δὴ λίαν ὀ-
λίγα, aut paucæ saltem quæ secus; ut Xylander
in Notis & versione.

Ibid. l. 7. ἢ σκεδασµός, ἢ ἄτομοι] Scribo, ἢ σκε-
δασµός, εἰ ἄτομοι εἰδ' ἔνωσις, ἢτοι σ6. ἢ μετ.
Soleat Antoninus τὰς ἀτόμους, & τὴν ἔνωσιν, ut con-
traria principia opponere. Vide lib. VI. cap. XII.
& VIII. Ἡτοι κυκεών, &c. Ibi vides, (ut & alibi
sæpe) positis atomis σκεδασµόν inferri. Nam
si vita, contextus, seu concursus (συγκεµάτιον
alicubi nuncupat) atomorum; sequitur ut mors
mera sit atomorum earundem dispersio & diffi-
patio. Si verò ἔνωσις statuitur; & mundus, unum
corpus, quod à Deo certis legibus administratur;
tum mors vel σβέσις, (si vera illorum opinio,
qui quamvis agnoscebant providentiam, animam
tamen statuebant esse mortalem) & spiritus ex-
tinctio; vel μετέσσις, seu translatio, si secun-
dum alios sit anima corpori superstes. Vide l. V.
c. 25. τί οὖν περμένεις, &c. & lib. VIII. cap. 22.
τέτων δυν µεµῆναι. &c. Μοχ, ἀπόληψιν vocat
obfirmatam animi constantiam, quâ doloribus
corporis fortiter obnititur, & aditus ad se quasi
præcludit omnes. Plenior vocis explicatio, à
Medicis petenda, quibus hac occlusionis notio-
ne in usu crebro. Nec aliter illa lib. IV. pag. 69.
lin. penult. ἐπειδ' ἀνὰ πᾶξ ἑαυτὴν ἀπολάβῃ: post-
quam semel se occluserit; vel ut significantius,
quàm Latiniùs loquar, cum semel, omni interdi-
cto sibi cum corpore commercio, se sequestraverit.

Hinc

Hinc etiam, ut obiter moneam, confirmatur nostra (de quâ ad pag. 69. l. 10.) conjectura, pro αὐτὴν ἀπακλῦσαι, αὐτὴν ἀποκλῆσαι legentium, cūm ἀπέληψις, & ἀπολαμβάνειν, à medicis & aliis, per ἀπόκλεισιν, & ἀποκλῆσαι exponantur: & τὴν ἑαυτῆς γαλήνην χεῖρ ἐπέληψεν διατηρεῖν, quod hîc; non aliud, quàm quod ibi παῖσαν αὐτὴν ἀποκλῆσαι.

P. 183. l. 18, 19. καὶ ἀνδρὲς ἀγαθοὶ ἢ κακοί] Ita Lugdunensis editio, ex priorè Xylandrinâ, ut alibi diximus, expressa. Quæ de illâ in præfatione monuimus non hic repetemus. Corrige igitur ex Π. & meliori Xylandrinâ, (nam ita in Platone) καὶ ἀνδρὲς ἀγαθοὶ ἔργα ἢ κακοί: & officiumne faciat viri boni, an secus: ut Xylander verterat.

P. 185. l. 13, 14. ὥσπερ πόθεν ἀνωθεν κάτω] Omisssa nescio quo casu in textu verborū istorū interpretatio: Tanquam ex superiori aliquo loco intuentum est, &c. Xylandri utraque editio ἀνωθεν καὶ ἀγέλας, &c. quod; si quis malit, quàm τὸ, κάτω, quod hîc editum, iudicio suo fruatur. Sensus certè nos expressisse, ex aliis similibus locis præstare possumus; ut lib. IX. c. 25. Ἀνωθεν ἐπιθεωρεῖν ἀγέλας μείας, &c. & lib. XII. c. 19. Τείτον, ἐκ ἀνω μετέωρος ἐξαρθεὶς ματασκέψαιο τὰ ἀνθρώπινα, &c.

Ibid. l. 17, 18. καὶ τὸ ἐκ τῶν ἐναντίων συγκοσμή-
μας] Mundum ex contrariis constare, pulchra & ingeniosa, non philosophorum tantum, sed Oratorum & Poetarum observatio est. Et vulgò quidem de elementis exponunt: ut Ovidius, Metam. 1. fab. VIII.

Quippe ubi temperiem sumpsere humorq; calorq;
Conspiciunt; & ab his oriuntur cuncta duobus.

Cumque

*Cūq; sit ignis aquæ pugnax, vapor humidus omnes
Res creat, & discors concordia fœtibus apta est.*

Credidi aliquando pro, *vapor humidus, calor humidus*, in Ovidio scribendum esse: sed postea non Lucretium tantum qui sæpiissimè; sed & alios quoque melioris notæ scriptores animadverti, *vaporem* pro *calore* non raro ponere: unde & *vaporare*, Lucretio, pro, ardere; & Horatio pro, calefacere. Vt Ovidius hîc, ita plerique alii in elementis discordem hanc concordiam ostendunt. Quam verò latè pateat hæc observatio, doceat vel unus in aureo (dignissimo certè ob exquisitam sapientiam, nisi veraret argumenti sublimitas, quod vulgò notius esset) Metaphysicorum Fragmento Theophrastus. Ibi cum τὴν ἀπασαν εἰσίαν ἐξ ἀντικειμένων, his aut similibus aliis verbis, constare non semel pronuntiet, eò & Euripidis de virtutis & vitii, prosperorum & adversorum in vitâ humanâ vinculo & vicissitudine notissima verba, c. 7. referri posse censet. Sed verba Euripidis, quæ manca apud illum leguntur, ex Plutarcho, qui non uno loco laudat, ita restituenda sunt. Οὐκ ἂν γένοιτο χεῖς ἐδλὰ κὶ κακὰ, Ἀλλ' ὅτι τις σύγκρασις, ἃς ἔχεν καλῶς. Atque hîc (quod ut bonâ Lectoris cum veniâ mihi liceat oro) libet aliquantisper non tam præter argumentum, quàm præter institutæ brevitatis rationem excurrere. Non Antonino sanè, non malo sapientiæ magistro, navabitur hæc opera; sed ipsissimo tum sapientiæ omnis, tum salutis auctori fontique C H R I S T O: à quo atrox convitium, quod Christiani hominis & Jesuitæ, non malitia, (absit) aut impietas, sed importuna suspicio sacratissimo ejus Nomini impexit, Ethnicorum

corum ope & auctoritate instructi depellemus. Themistius, Orator Ethnicus, Orat. XII. Jovianum, Christianum Imperatorem ob sancitam lege, Religionis libertatem laudans, hæc inter alia habet, ut Parisiensis a. d. 1618. editio ea exhibet : Ἀγαθαὶ μὲν ἔν κ' ἡ τῶν ἄλλων τῷ νόμῳ προσήκει, & θεϊότατον ἀντοκράτορα· μάλα δ' ἐ, οἷς ἐκ ἐφίησι μόνον τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλὰ καὶ τοὺς δεσμοὺς ἐξηγεῖται οὐ φαυλότερον, Ἐμπεδοκλέους, ἢ μὰ Δία ἐκείνῳ τῷ παλαιῷ. οἷ δ' ἐ γὰρ ἀκείῳ, ὅτι τ' ἀνδραπίνων ἀγαθῶν ἐκάσῳ ἀπάτη καὶ φανακισμὸς παραπέπηγε, καὶ ὑποδύεται μεγαλοπρέπειαν μαγανεία, καὶ εὐτέλειαν ἀγυρτεία· καὶ διὰ τοῦτο, τὰς μὲν πρὸς ἀγῆ, τὰς δ' ἐκωλύει, &c. Hæc Petavius Jesuita, Themistii editor & interpres, questus in Notis de loci obscuritate conjecturam hanc proponit, Christum à Themistio per Empedoclem designari, quasi se ille perinde ut Empedocles Deum haberi voluerit, eoque ipso suo conatu mortem sibi arcessiverit, ὅτι μὴ θεὸς ὢν τῷτο ὁ ἄνθρωπος ἔλεγεν εἶναι (quæ Tatiani de Empedocle verba) κατε-φένδετο. Hæc suâ conjecturâ propositâ, Atque utinam (concludit Petavius) aliam hæc quæ dicit sententiam patipossint. Magno quippe redemptum velim, ut ne tam consceleratum dictum elegantissimis hisce scriptis illigatum fuerit. Gaudeo hanc mihi occasionem oblatam de viro non optimè de Casauboniano nomine merito benè merendi. Nullum in rebus humanis syncerum bonum esse, cui malum vel apertum & manifestum, vel specie boni fallens annexum non sit, ex adverso (τὴν τ' ἀρετῶν ἀντιστοιχίαν eleganter vocat Plutarchus, ad illam de quâ diximus elementorum contrarietate fortasse alludens

dens) oppositum; eamque vetustissimam fati seu providentiæ legem esse, tot ex antiquis sunt qui observant, ut quis non dixerit, quàm quis dixerit, invenire difficilius sit. Ut igitur Platonem, Theophrastum, Dion. Halicarnasæum, Diodorum Siculum, Dionem Chrysostomum, Longinum, & Ethnicos alios Græcos; ut Procopium, Christianum, aut semi-Christianum potius; ut Græcos Patres; ut Latinos, Patres, ali-
 osve cujuscunque generis omnes omittam: Themistius ipse jam supra Orat. III. aliis verbis eandem sententiam complexus erat; ubi ait: (Latinis autem Petavii Interpretis brevitatis causâ contenti hæc erimus) *Sanè unumquodque eorum quæ in hominum vitâ sunt bonorum, periculo semper aliquo testum & obvolutum videtur; nullumque est contrarii penitus expers ac sincerum: Nec absurdè quidam scenicus poëta dixit, Nullum in vita bonum esse, quod Radice ab unâ, qualis arbor, prodeat; Sed semper illi quod malum est, adnascitur.* Laudat igitur Themistius Imperatoris Edictum, non eo solùm nomine, quod religionis optionem liberam reliquerit, sed quod eadem lege quâ id permittebat, grande istud arcanum (θεσµός ipse vocat appositissimo vocabulo) ab Empedocle, veteri philosopho, primùm animadversum et literis proditum, de boni malique confinio, & indissolubili nexu disertis verbis executus sit: aut si non disertis ille verbis, ac ipso tamen effectu propositoque legis (saltem ut Themistius proposito suo serviens interpreta-
 tur) insinuaverit. De Empedocle, Plutarchus, Περὶ εὐθυμίας, testis; Παλίντροπος, inquit, ἀρ-
 μονίῃ κόσµῳ, ὡς τῶν λυγρῶν καὶ τόξου καὶ τῶν ἀνδραπί-
 νων

των καθερὸν οὐδὲν, οὐδὲ ἀμύγῃ. Et mox post
laudatum Euripidis eundem quem laudat & The-
ophrastus in eam rem locum, pergit, Οὐ γὰρ
(ὡς ὁ Μένανδρος φησὶν) Ἀπάρτι δαίμων ἀνδρῶν
συμπαράσταται Εὐθύς γενόμενος μυσταγωγὸς τῷ
βίῳ ἀγαθὸς· ἀλλὰ μᾶλλον (ὡς Εμπεδοκλῆς)
διτταὶ τῆες ἕκαστον ἡμῶν γενόμενον παρελαμβάνου-
σιν καὶ κατάρχονται μοῖραι καὶ δαίμονες. Et post
prolatos Empedoclis versus (verbis, ut pleraque
sunt Empedoclis, non usitatis quidem, sed id ta-
men ipsum quod Themistius hīc, non obscurè,
si quis attendat, innuentibus) ita pergit: Ὡς
τούτων ἕκαστε σπέρματα τῶν παθῶν ἀνακεκραμένα
δεδογμένῃς ἡμῶν τῇ γενέσει, καὶ διὰ τοῦτο πολ-
λὴν ἀνομαλίαν ἐχέουσιν: cetera apud ipsum le-
gantur. Themistii sententiā sic exposita, & extrin-
se controversiam posita, de verbis videamus; quæ
etsi longè aliter accipienda quàm voluit inter-
pres, minimā tamen & ferè nullā mutatione sic
scribenda censeo; Ἀγαθαὶ μοῖρ' ἐν καὶ τῶν ἄλλων
(ita malo quàm τοὺς ἄλλους; quod tamen ferri
potest, nec sententiæ quam volumus incommo-
dè) τῷ ν. π. τὸν θ. α. μάλιστα δὲ οἷς (id est,
τούτων, vel ἐκείνων, οἷς) οὐκ ἐφ. &c. Dignus, in-
quit, Imperator, quem venerantes admiremur, tum
ob alia quæ lege illa continentur, tum præcipuè
quod non solum religionis libertas ē indulgeat, sed &
æternas illas leges à Deo latas non minùs peritè, non
ille (Imperator scilicet) per Jovem, (elegans hæc
ἀναδιέπλωσις, seu ἐπιζεύξις est dicenda, non
intellecta præcipuè decepit interpretem) quàm
vetus ille Empedocles explicet. Sed ad Antoni-
ni verba ut redeam, vim τῷ συγκοσμήσαντος hoc
loco plenius intelliget, qui conferet cum iis
H quæ

quæ multa scribit in hanc sententiam author libelliquantivis pretii, (Aristoteli vulgò adscripti) De Mundo, quibus nihil dici potest venustius & elegantius. Vide ibi tum alibi non uno loco, tum præcipuè cap. V. *Διὰ τὸ ὁ κόσμος ἐν τῷ ἐναντίων ἀρχῶν συνεσηκῶς, οὐ διαφθείρεται.*

P. 187. l. 7. Βρωτοῖσι καὶ ποικίσι] *Xy.* utraque editio, *Καὶ σίτοισι καὶ πότοισι, (Π. ed. πότοις) καὶ μαγανεύμασι.* Nos quod editum est (quod tamen in textum receptum nollemus) ex Plutarcho in Παρὰμ. πρὸς Ἀπολ. promptissimus. Euripidem laudat authorem Plutarchus: sed in Euripide mihi non hætenus reperta.

Ibid. l. 11. καββαλικώτερος] Plutarchus in Apophth. Laconicis, ultimo: *Λάκωνί τινι ἠρωμένῳ ἐν Ὀλυμπίᾳ εἰπέ τις, Ὁ ἀνταγωνίστης, ὦ Λάκων, ἐγένετό σε κρείσσων. Οὐ μὲν γὰρ, ἔφη, ἀλλὰ καββαλικώτερος.* Affinia apophthegmata, unum aut alterum, in eadem Plutarchi collectione reperias.

P. 191. l. 7, 8. ὅτι καὶ διάφορον ἐφ' ἧς ἡ περὶ αὐτοῦ] Dubito an sensum sim affecutus; certè vocem *διάφορον* longe aliter exponi posse non ignoro: sed ut hîc magis quadret, quî possit exponi non video. Alius cogitet.

Ibid. l. 13. συνετὸν] Erit aliquis fortassè qui malit *συνετὸς*: quod mihi non displicet. Nihil tamen temerè mutandum censeo.

Ibid. l. penult. εἰ βλέπων] Scribe, ἐμβλέπων: ut & in Manuscrip. Hæschel. c. 17.

P. 193. l. 7. ὅτε γὰρ καθὼς ὑλικὴ δεῖν] Scribendum puto, (quod & verti) *λογικὴ*, non *ὑλικὴ*. Passim ista, τὸ *λογικόν*, (sive, νοερόν) & τὸ *κοινωνικόν*, (sive, quod perinde est, πολιτικόν) conjungit Antoninus

Antoninus. Ita paulo post, c. 42. αἰὶ γὰρ μοι τὸ παρὸν ὕλη ἀρετῆς λογικῆς καὶ πολιτικῆς. Et l. VIII. c. 2. τί πλέον ἐπιζητῶ, εἰ τὸ παρὸν ἔργον (ἀνοίρε καὶ κοινωνικῆ, καὶ ἰσονόμου (quatenus & Deus λόγος, & λόγῳ mundum gubernans) θεῶν; Vide & hoc ipso lib. c. 45. Ὁ αὖν ἡ λογικῆ, &c.

Ibid. l. 16. πρὸς τοὺς ἀπανθρώπους] Dubito vulgari sensu ἀπανθρωπίαν hīc velit Antoninus; an ut Plato in Phædone explicat. Si vulgari, non dubium quin legendum sit, οἷον οἱ ἀπάνθρωποι πρὸς τοὺς ἀνθ. Cave (inquit) ne dum malis (quod vulgò laudi datur: unde illud Plauti, *Nam bona bonis ferre reor æquum maximè; Ut mala malis*: quod pertinet & lex talionis veteribus philosophis probata) malus es, & inhumanis inhumanum te præbes, odio illorum unus ex illis ipse evadas.

P. 199. l. 1. ἢ ἀλόγιστα καὶ τὰ κυριώτατα ἔστιν] Scribe, ἢ ἀλογικὰ (vel, ἢ τὰ λογιστικά) τὰ κυριώτατα & vertimus. Possis etiam ita, ἢ ἀλογιστικά καὶ τὰ κυρ. vel quæ ratione prædita, & (inter Dei creaturas) præcipua, ea sunt utique circa quæ, &c. Sed meo iudicio non ita benè.

Nota in LIB. VIII.

P. Ag. 201. l. 6. φιλόσοφον] De multiplici voce cum φιλόσοφος & φιλοσοφίας apud Græcos scriptores acceptione quædam in Notis Anglicis pridem monuimus; sed multò plura parata habemus, ex quibus non parva lux haud paucis authorum locis vel obscuris vel à Latinis interpretibus malè acceptis inferri possit. Partem occupavit

cupavit nuper vir Clar. (quem honoris & observantiae causa nomino) Desid. Heraldus, in doctissimis *Rerum Judicatarum* libris: non pauca tamen aut levia supersunt, quibus alibi fortasse locus erit.

Ibid. l. 14. ὅσον δὴποτε ὡς ἡ φύσις] Editum prius, ὅσον δὴποτε ἢ σὴ φ. δ. βιάσειν: pendent & imperfectā sententiā. Sensem rectē Xylander (nisi quod ὅσον δὴποτε, quantumcumque id erit, plus minusve scilicet, omisit) expressit. Ita & lib. VII. c. 32. τὸ λοιπὸν ἐκ τῆς π. ζῆσαι καὶ τὴν φύσιν.

P. 203. l. 12, 13. ὅδων παρνοία, καὶ δ. τόσων] Lego, ὅσον παρνοία, καὶ δολεία τόσων vel, ὅσον πρὸς ἀνοίας (vel, ἀγνοίας) καὶ δολείας τόσων: in eam sententiam quam in textu expressimus. Lib. VII. c. 40. de Socrate, καὶ δὲ μὴν δολεύων τινος ἀγνοία, &c. Similes apud Cicronem & Senecam quorundam qui vel fortunæ sublimitate, vel rerum bello gestarum magnitudine perillustres, cum philosophis comparationes elegantissimæ non sine fructu comparandæ, quibus animus & otium.

P. 205. l. 16. συλλ. τὰ πάντα τῷ δὲ] Xylandri utraque editio, τὰ πάντα. τῷ δὲ πρὸς αὐτὸν. male; sed longè pejus, quod in versione securus est. Corrige, τὰ πάντα τῷ δὲ πρὸς, &c. Sed & superiori lineā, μὴ εἰ τὸ ἐν πρὸς τὸ ἐν, non ut ex Xylandro editum, μὴ εἰ τὸ πρὸς ἐν, legendum.

P. 209. l. 9, 10. εἰ μὴ γὰρ δύνασαι] Defectus in his, qui supplendus ex Hescheliano (cujus alibi meminimus) exemplari, cujus hæc scriptura: εἰ μὴ γὰρ δύνασαι, διόρθωσον: εἰ δὲ, τὸ το μὴ δύνασαι, τότε πρῶτον αὐτὸ εἰ δὲ καὶ τὸ το, πρὸς τί ἐστι συμφέρει τὸ μ. &c. Nec puto, hic quidem, aliter

aliter Xylandrum in suo codice reperisse; sed ab operis typographicis quibus locata prima editio, primò hoc detrimentum commissum; ab iis, ad secundam editionem, quæ sædissimè & ipsa contaminata est, ex incuriâ & inadvertentiâ transmissum. Fundus mihi hujus suspicionis tum ipsa Xylandri versio, cui in his verbis planè cum Hæscheliani codicis scripturâ convenit; tum verò quod alibi quoque idem accidisse comperi; de quo plura dicemus ad libri IX. initium. Vide & ad ejusdem libri c. 35.

P. 215. l. 6. εἴτα ἐπιδί τὰς ἄλλας, μὴ] Scribo, εἴτα ἐπιδί τὰ ἄλλα μὴ, &c. Percurre alia istiusmodi, in quibus non unius hominis mors spectanda proponitur: exempli causâ Pompeios. Neque multò aliter Xylander in primæ editionis versione; quam secundis ejus cogitationibus præferendam censui. in posteriori siquidem quod antea verterat, Defecit tota Pompeiorum gens: mutavit, καὶ ἡ πόλις Pompeii perierunt. Sanè de Pompeiis, urbe, jam antea lib. IV. c. 30. Antoninum egisse, πόλις δὲ πόλεως ὄλαι, &c. non me latet: at huic loco tamen aptius, me iudice, ut ad Pompeiorum familiam verba referamus, quæ in Cnæo & Sexto Pompeiis, Magni filiis, extincta sunt. Familiam dico, non nomen, aut gentem; ex quâ viri magni & illustres, etiam post illos extinctos.

P. 217. l. 12. τὸ μ. τὰς ἐν ἀπολαβεῖν ἐποίησεν] Legendum (quod qui superiora consideratè leger, agnoscer) ἀπολ. ἐπίβησαν: cujus lectionis vestigium exhibet Epictetus Hæschelianus, in quo non ἀπορραγῆν, sed (quod & hic restituendum) ἀπορραγῆντι: ut quod cum ἐπίβησαν scilicet, non cum ἐποίησεν (quod vetat syntaxis) copulandum sit.

Ibid. l. 13. 14. ἑκαστος τ' λογικῶν χεδὸν ὅσον] Locum hunc potius imperfectum quàm corruptum suspicetur aliquis, & sine ope melioris codicis incurabilem. Ego verò minimâ mutatione plenum & perfectum ita reddo: *δυνάμεις εἰς ἑκαστον τ' λ. ἐσκέδασεν ἢ τ' λ. φ.* Verbo *χεδάζειν*, alludit Antoninus ad fatalia illa dolia quæ poetarum ingeniosissimus & sapientissimus alicubi describit; sed magis ad celebrem illam Pandoræ pyxidem, in cujus narratione tum Hesiodus, author fabulæ; tum alii verbo *σκεδάσις* solent uti. Causa voculæ, *εἰς*, omittendæ, præcedens diætio in *εἰς* desinens: omisissâ illâ, quia non constabat sententia, tentata cætera & corrupta. Sed & ita non malè fortassè, *ὥσπερ τὰς ἄλλας δυν. δύνεμε ἑκάστῳ τ' λ. χεδὸν ὅσον*, &c. Τὴ δύνεμε omittendi eadem hîc quoque causa fuerit, scripturæ cum præcedente *δυνάμεις* affinitas.

P. 219. l. 6. Μῆτι νῦν παρεκάθηται] De Pantheâ, mariti loculo, seu (ut Petronius) *arca* affidente, fassè Xenophon. De cæteris quos nominat hîc Antoninus, nihil habeo quod dicam.

Ibid. l. 15. 16. Ἐλπίε κείνων φησὶ, σφωτάτοις] Fortassisè, *σφός τις*, vel *σφώτατα*. Confer cum lib. III. c. 13.

P. 221. l. 8, 9. εἰ δ' τὸ κοινὸν λαμβάνεις] Vox *ὀρμὴ* propriè de motu animæ sensitivæ. Sic lib. III. c. 14. Σῶμα, ψυχὴ, νῦν σῶματ' αἰσθήσεις, ψυχῆς ὀρμαί, νῦν δόγματα. & hoc ipso cap. primis verbis, *Εμποδισμὸς ὀρμῆς ὁμοίως κακὸν ζωτικῆς φύσεως*. *ζωτικὴν* autem, à *φυτικῇ* & *νοεῖα* diver- sam constituit. At interdum tamen *ὀρμὴ* & *ὀρμῆσαι* de rationalis mentis agitatione, etiam divi-

ο λυ

ὅλα φύσις ὅτι τὴν κοσμοποιίαν ὤρμησεν: *de mundi creatione secum deliberavit.* Vide & supra ad pag. 153. lin. 7, 8. Dicit igitur Antoninus; Ὁρμήσαν-
τι tibi aliquid accidit quod ὀρμή τῆς obstaret? Sanè si ὡς λογικὸς, vel οὐκ ἀπεραιρέτως, (tale enim aliquid subintelligendum est) ἀντιπαίρει-
τως (i. e. sine legitimâ ὑπεξαίρεσι & exceptione: vide quæ supra ad lib. IV. c. 1.) ὄρμαι, jam verè quatenus es rationalis aliquid mali passus es. Εἰ
ἢ τὸ κοινὸν λαμβάνεις; si verò τὴν ὀρμήν, & ὀρ-
μῆσαι, ut vulgò, accipis, nihil mali, &c. Possis eti-
am ad τὸ ἔνσημα referre. Si verò τὸ ἔνσημα po-
pulari notione intelligis, &c.

Ibid. l. 12. ὅταν γίνηται σφαῖρος] Cum mens
aut animus σφαῖρος sive σφαιροειδὴς semel est,
idem semper est, nec ulla vel internâ, (ἢ παδῶν)
vel externâ fortunæ vi de statu suo dejicitur. Vi-
de lib. XI. c. 11. & lib. XII. c. 3. & quæ ibi dicen-
tur.

P. 223. l. 5, 6. ταπεινὸν ὀρεγομένην, συνδ. πτυγμ.]
Ad morem demississimè supplicantium alludit
opinor Antoninus prioribus duobus verbis. Non
enim solùm in terram abjicere se, sed & corpus
totum porrigere (ut alibi fuscè peculiari de A-
doratione tractatu, docemus) soliti, qui demi-
ssissimè, ritu tamen non tam Romano, vel Græco,
quàm barbaro, supplicabant. Τὸ συνδυομένην,
quod Xyl. ita reddit, quasi συνδυαζομένην re-
perisset, *contractus*, vel *suppressus* verti potest.
Sen. In amissione carissimorum necessarius morsus
est, & firmissimorum quoque animorum contractio.
Idem alibi, Qui se latis rebus non inflavit,
non adversis contrahit. Sed hoc potiùs συστέλλε-
ται, quam συνδύεται. At idem alibi cum

supprimere se ac descendere dicit, τὸ συνδύεσθαι videtur in animo habuisse. In sapientem, &c. c. 10. Non dubiè enim contemptum se judicat, & hic morsus non sine humilitate quadam animi (ταπεινώσει τὴν ψυχὴν: nam ταπεινοφροσύνη Christianis aliud) evenit, supprimentis se ac descendantis. Hæc autem quatuor verba ad unum idemque τὸ συγγενῶν καὶ χατλιαζόντων τὸ πάθος exprimendum, ut ex contextu colligas, ab Antonino hic adducuntur. At idem alibi τὸ ἐκτείνεσθαι (quæ propria τῆ ἀρέτης εὐδαιμονίας significatio) τὸ ἔσθαι συνβέχων καὶ συνίζανων (lib. XI. c. 11. Σοφίστη ψυχὴ &c.) opponit. Confer & cum lib. VIII. c. 43. Μηδὲ ἐν τῇ περὶ ἐξουσίας, &c.

P. 227. lin. 14. οὐκ σταντὸν] Malim, οὐκ σ. non enim τὸ φύομαι, quod sciã, solet activè sumi.

Ibid. lin. 18. ὁ ὅ μὴ εἰδὼς ὅ, τι πέφυκεν] Τὸ πρὸς, quod operarum negligentiam præteritum, ex utraque Xyl. editione revocandum, ὁ ὅ μὴ εἰδὼς πρὸς ὅ, τι π. Qui cur mundus factus sit non intelligit, &c. Proximâ lineâ, ὁ ὅ ἐν τι: vel ὁ ὅ ἐν τινι τέτων: vel, ὁ ὅ ἐν τι τ. ἀπολείπει, corrigendum.

Ibid. L. 21, 22. τὸ κρῖ. ἐπ. φεύγων ἢ δάκων] Scribo, τὸ κρῖ. ἐπ. φεύγων ἢ δάκων, εἰ &c. φεύγων καὶ δάκων tum apud hunc nostrum alibi non semel, tum apud alios plurimos ut τεχνικὰ in hoc argumento vocabula conjungi ferè solita. Dixit autem eleganti βραχυλογία, τὸ ἐπ. φ. καὶ δάκων, pro λόγον φεύγων ἢ ἔπαινον δάκων: ut 1. ad Cor. 4. 5. καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἐκαστὸν ἀπὸ τοῦ θεοῦ: ἔπαινος solius meminit Apostolus, eum ἔπαινος ἢ λόγος sententia postulet. Si quis ἔπαινον hîc τὸ μέσων, quæ tam in malam quàm bonam

bonant partem capi possunt, esse malit, (Hesych. certē, ἐπαινήν, ἐπαινετήν, vel δεινήν & φοβεράν interpretatur) exemplum requiro: nam quod ἐπαινήν aliquando pro recusare aut averfari ponitur, id aliunde est.

Nota in LIB. IX.

Pag. 235. l. 10. πρεσβ. ἢ θεῶν. ἢ γὰρ ἢ ὅλων.] Deficit hic integra linea & sententia in utraque Xyl. editione, quam nos ex Hæscheliano exemplari postliminid revocabimus. Scribe igitur, πρεσβ. ἢ θεῶν. Καὶ ὁ ψευδόμενος ὃ ἀσεβείῃ ὅδ' αὐτὴν δεδόν. ἢ γὰρ ἢ ὅλων, &c. Hunc autem defectum, non à manuscripto Xylandri codice, sed ab operis primæ editionis (quæ in secundâ editione non animadversum & supplementum, malum factum) constructoribus aut extrusoribus potius, manasse, ex ipsâ Xyl. versione, quæ cum Græcis plenis & perfectis καὶ πόδα consentit, constare contendenti queat. Vide & suprà in lib. VIII. p. 209. l. 9, 10.

Ibid. l. penult. φερόμενος παρ' αὐτὸν] Τὸ παρὰ hic αἰτιατικὸν est, ut infra c. 5. παρὰ τὴν ἐκτὸς (ut in Notis ibi correximus) αἰτίαν. & c. 25. ὅδ' ἢ ἐκ οὗ αἰτίαν. Ita & Plut. τὸ παρ' ἡμᾶς: De plac. philos. c. 27. Περί Εἰμαρμ. Quod igitur in his ὅτι τὰναντία (ita enim debuit excudi) φ. π. ε. valet τὸ φερόμ. παρ' αὐτὸν, id alibi reperias, τῇ γνώμῃ φερόμ. i. e. proprio consilio, seu, proprii arbitrii vi & impulsu, nullâ fati necessitate: lib. XII. c. 18. postremis verbis.

P. 237. lin. 18, 19. λέγω ὃ τὸ χεῖναι τοῦτοις]
Talem

Talem creationis ἀρχὴν constituebant Stoici, cui tanquam semini rerum omnium naturalium ortus & occasus, mutationes & vicissitudines qualescunque, vis omnis denique & ratio irrevocabili naturæ necessitate inclusa fuerit. Hanc ἀρχὴν, mundi originem, Seneca nuncupat loco quem ad Victoris de Antonino testimonium inter Testimonia operi præfixa adduximus. Vide & quæ supra lib. IV. p. 77. de λόγοις σπερματικαῖς. Antoninus igitur hic verbo χεῖνθαι præsentī sic usus quasi Deus hodiēque super his occuparetur, vulgatam loquendi consuetudinem adscita philosophica revocans & exigens, hæc addit de ἀρχῇ Stoicā, quæ cum aliorum de illā familiā placitis & definitione adamussim congruunt. Sed hæc utcunque Antoninus hoc loco ὑποθέμῳ & sine cunctatione ex Stoicorum mente; non tamen eum planè sic credidisse, sed animo vacillasse, & ad particularem quotidianamque, ut ita loquar, Dei providentiam magis propendisse, ex l. VII. c. ultimo: Ἡ τὴν ὅλην φύσιν, &c. & lib. VI. c. 32. Εἰ μὲν οὖν ἐβουλεύσαντο, &c. & similibus aliis locis certò colligimus. Simplicius in Epist. in eximiā de divina providentia disputatione, Καὶ ἐχ' ἀπαξ ποτὲ ταῦτα μηχανισόμενος (Deus nimirum) ἐν ἀρχῇ τινι χρόνῳ ἀπέστη τῷ περνοῦν, ὥσπερ ἂν τις ἀνθρώπος ἀρεθεῖν τῇ νομοθεσίᾳ. ὣς γὰρ, &c. nuperæ edit. p. 242. Sed obiter lectorem moneo corrigendam ibi vitiosam Græci textus interpunctionem, & vitiosiore Græcorum versionem.

P. 239. l. 4. Χαιεῖς ἐμε μὲν] Xyl. vertit quasi scriptum esset, Χαιεῖς ἐμεν μὲν ἢν ἂν, ἀγνουςον, &c. quæ fortasse vera lectio.

Ibid.

Ibid. l. 21, 22. μὴ ὁλοσχερὲς μὴδὲ ὠσικῶς] Vox ὠσικῶς Suidæ explicata μὲν ὥσιν : rectè. Τὸ ὁλοσχερὲς, ambiguum; cui interdum τὸ χεῖρ λεπτὸν, interdum τὸ ἀκρίβες opponitur. Possis igitur & hic si velis, vertere, negligenter : incuriosè : temerè.

P. 241. l. 1, 2. ἰδιωτικὸν παρέπηγμα ἀψικάρδιον.] Hæc minùs usitata verba ex Axiocho Platonis, aut quicumque (antiquissimus ille certe, quicumque, & facundissimus) verus auctor est, explicanda sunt. Ibi igitur post quædam de morte, quasi quæ verè nihil, & ideo timenda non sit, subtiliter illata, ita argutias illas explodit Axiochus: Σὺ μὲν ἐκ τῆς ὀπιπολαζούσης τανύων λισσινείας τὰ σοφὰ ταῦτα ἐξηκας. ἐκείθεν γὰρ ὅστις ἢ δὲ ἡ φλυαρολογία πρὸς τὰ μειράκια διακεκοσμημένη. ἐμὲ δὲ ἢ ἡ σέρεσις τῆς ἀγαθῶν τῶν ζῶν λυπῆ· καὶ πιδανωτέρως τῶν λόγων ἀρετῆς κροτήσης, ὅς Σώκρατες. ἐκ ἐπαίης γὰρ ὁ νῦν ἀποπλανώμενος εἰς ἐντεπείας λόγων, εὐδὲ ἀπτεται ταῦτα τῆς ὁμοχρείας, ἀλλ' εἰς μὲν πομπὴν καὶ ῥημάτων ἀγλαϊσμόν ἀνύττει, τῆς δὲ ἀληθείας ἀποδίδει. τὰ δὲ παθήματα, τῶν σορισμάτων ἐκ ἀνέχεται, μόνοις δὲ ἀρκέται τοῖς δυναμείοις καθικιάσιν τῆς ψυχῆς. Ab istis igitur ἀπτεται τῆς ὁμοχρείας, & καθικιάσιν τῆς ψυχῆς, fluxit Antonini ἀψικάρδιον. Sed quid ἀπτεται τῆς ὁμοχρείας; Nam quod interpretes, eodem quasi colore apta sunt inter se, id huic loco ineptissimum iudico. Scio quid viri Græcè doctissimi de significatione hujus vocis. At non ab illis, sed ab Hippocrate petenda, quæ huic loco conveniat interpretatio. Illi ὁμόχρεια est externa corporis superficies, cutis, & quidvis aliud, quod interiora continet, & illis opponi-

sur. Sunt qui *σωήθειαν* vel *σιωήθειαν*, exponant. Hinc & Herodoto lux, cujus verba ab editoribus & Lexicographis qui non intelligebant depravata. Ait Herodotus de Lydorum & Medorum in firmandis foederibus ritu, *ἐπειὶν τὸς βερχίονας ἐπταμόναις εἰς τὸ ὁμοχερίν, τὸ αἷμα ἀναλείχουσιν ἀλλήλων.* quod alibi eadem de re loquens, *τύλλαντες ὑπὲρ αὐτῶν ὁμοχερίν μαχαίρῃ σμικρὸν τὸ σῶμα τῷ.* Est igitur *εἰς τὸ ὁμοχερίν*, non profundè & cum periculo internarum partium facto vulnere, sic tamen ut sanguis eliciatur; quod Angli vulgò dicunt, *to the quick*. Apage igitur imperitam correctionem, *εἰς ἀμορφοῖν*. Sed & de voce *ἐπταμοῖν*, de qua parum sibi constare fatentur interpretes, quæ mea sententia sit exponerem, nisi aliò festinare. *Ἀψινδύδιον*, Senecæ, quod in partem internam animi; quod in præcordia ima; vel ut alibi, quod in pectus usque descendit cui opponit, *quæ summam tantum cunctem stringunt*, vel, *rumpunt*. Etiam vox Antoniniana *παρῳπήνυμα*, ex hoc eodem, aut valdè fallor, Dialogo prompta. Inter alia enim quæ ibi Socrates, sunt & ista, *καὶ τὰ τῷ κόσμῳ παθήματα παρῳπήσονται εἰς τὸ αἶον*. Serrarius verò quàm pueriliter in istorum verborum versione labitur! Sed nos non id nunc agimus.

Ibid. l. 5. *ἡ ἐμπεφυμένη*] *Εμπεφυμένη* substantivè, ut *ἐμμεμένη*: nisi fortasse substantivum *ψυχῇ*, quod exciderit, restituendum sit. Plato in Phædone: *ὅτι ἕως αὖ τὸ σῶμα ἔχωμεν καὶ ἐμπεφυμένη ἡ ἡμῶν ἡ ψυχὴ μετὰ τῷ, &c.*

Ibid. l. 19. *πρὸς πᾶν τὸ π. τὸ ἐκ τῆς αἰτίας σ.*] Scribo, *πρὸς πᾶν τὸ παρὰ τὴν ἐκτὸς αἰτίαν συλλαβόν*. Infra, cap. 25. *ἀταραξία μὲν πρὸ τὰς ἐπὶ*

ἐκτὸς αἰτίας συμβαίνοντα, &c. Vide & sup. in p. 237. lin. penult. φερόμενος, &c.

P. 241. 243. ὅσα ὁρ. καὶ ἐμφ. πάντα. Ὅσα] Malimi, ὅσα ὁρ. καὶ ἐμφυχὰ. Πάντα ὅσα, &c.

P. 243. l. 9, 10. πᾶν τὸ κοινῆς ν.φ.] Expende sequentia, & sensum postulare, ni fallor ego, judicabis ut scribatur, πᾶν τὸ κοινῆς ἀλόγου ἢ ν. φ. vel, τὸ κοινῆς ψυχῆς ἢ ν. φ. Confer cum lib. vī. c. 10. εἰς τὰ ὑπὸ ψυχῆς, &c. & l. xīī. c. 25. μία νοῦς. ψ. &c. Verte igitur, Itaque omne quod communis alicujus sive anime sive mentis est particeps, &c.

Ibid. l. 21. καὶ ἐκ διεσπκτόων τρόπ. τ. ἐνωσις] Non ἀπλῶς, ἐνωσις, sed τρόπον τινὰ ἐνωσις, ait Antoninus: cautè & doctè, ut omnia. Nam propriè & præcisè loquendo τὰ ἐκ διεσπκτόων σώματα ex veteris philosophiæ placitis illis opponuntur, quæ ἠνωμένα proprio titulo nuncupata. Plutarchus in Γαμικοῖς παρηγ. Τῶν σωμάτων οἱ φιλόσοφοι τὰ μὲν ἐκ διεσπκτόων λέγουσιν εἶναι, καδάπερ σόλον καὶ στρατόπεδον τὰ δὲ ἐκ συναπτομῶων, ὡς οἰκίαν καὶ ναῦν. τὰ δὲ ἠνωμένα καὶ συμφυῆ, καδάπερ ὄχι τὴ ζῶον ἐκασον. Quotum Latina interpretatio ex Pomponio ad Sabinum, Dig. l. 41. c. 3. l. rerum, peti potest: cujus hæc verba; Tria autem genera sunt corporum. Unum quod continetur uno spiritu, (vide quæ jam suprâ, in p. 137. 139.) & Græcè ἠνωμένον, i. unitum vocatur, ut homo, lignum, lapis, & similia. Alterum quod ex contingentibus, h. e. pluribus inter se coherentibus constat, quod συννωμένον, i. e. connexum vocatur, ut ædificiū, navis, armarium. Tertiū quod ex distantibus constat, ut corpora plura non soluta, sed uni nomini subiecta, velut populus, legio, grex. Hinc Astronomi αἰθέρ & ἀστρον distincta, quorum illud σῶμα ἠνωμένον

μένον; hoc autem ἐκ διεσώτων; ut apud Achillem Statium in Aratum tradit Conon ὁ μαθηματικός, i. e. Astronomus : (quæ apud veteres, interdum, Græcos Latinosque verbi *Mathematici* notio) seu astrologus. Sed quia magni in veterū scriptorum lectione usus est vetus hæc rerum corporumve divisio, & adeo non obvia, ut etiā doctissimis interdum viris parum perspecta videri possit, ipsa Statii, seu Cononis potius, verba præstat hic apponere. Παρετήρησε ἡ Κώνων ὁ μαθηματικὸς σώματα λέγεσθαι ὅσα ὑπὸ μιᾶς ἐξέως ἡνωμένα κρατῆται, οἷον λίθος, ξύλον. ἔστι ἡ ἐξίς πνεῦμα σώματα συνεκτικόν. συντημένα ἡ, ὅσα ἔχ. ὑπὸ μιᾶς ἐξέως δέδεσται, οἷον πλοῖον, καὶ οἰκία. τὸ μὲν γὰρ ἐκ πολλῶν σπινθίδων ἢ ἡ ἐκ πολλῶν λίθων συγκρίνεται. διεσώτα ἡ, ὡς χορὴς. ἡ ἡ τοιούτων δίδται αἱ διαφοραὶ. τὰ μὲν γὰρ ἐξ ὁρισμένων σωμάτων καὶ ἀριθμῶ ληπτῶν, ὡς χορὴς. τὰ ἡ ἐξ ἀορίστων, ὡς ὄχλος. εἴη ἔν ὁ μὲν ἀσὴρ, σῶμα ἡνωμένον τὸ δὲ ἀστρον, ἐκ διεσώτων καὶ ὁρισμένων ἀειθμὸς γὰρ ἀστέρων ἐφ' ἑκάστῃ δέκνυται.

P. 249. l. 12. νεκρὸς βασάζοντα, ὥς] Supra IV. c. 26. ψυχάειον εἰ βασάζον νεκρὸν, ὡς Ἐπ. ἔλεγεν. Cætera quod spectent, compertum non habeo. An ita fortasse melius, ὥς ἐνεργέστερον περὶ πεισῶν. Td, &c. Ut tantò cadant (unde & πτώματα, cadavera) operiosius. Hoc si placet, Td ἡ νεκίας aliquid alludit, quod vel in Homericâ νεκία, vel in notâ aliqua solennique nœnia.

P. 251. l. 14. Ὡς ἐντελῇ καὶ τὰ πολιτικὰ ταῦτα] Erunt fortasse quibus obscuriora videbuntur, quæ hoc toto capitulo, ac proinde suspecta: Ego quod hic mihi præcipuè propositum, textum integerrimum in me recipio: sensum autem si non obvium, certum

certum tamen esse, & qui clarissimus, si in illum vacaret hic inquirere, reddi possit.

P. 253. l. 7. γινεαι συγγραμ. απογιν.] Πραγματων, an ἀνθρώπων? hoc malo. Vide lib. X. c. 15. & 19. Quod si ad homines referas, tum τὸ συγγραμ. ad mores & conversationem pertinet. Vide & l. XII. c. 19. καὶ τὴν πολυτροπίαν, &c.

Ibid. l. penult. καὶ τὴν αἰδίων αἰώνων] Ita rectè puto habere; & ut ita putem, similia Antonini loca collata faciunt. Nescium tamen te nolo, lector, in utraque Xyl. edit. καὶ τὴν αἰδίων αἰώνων, excusum esse.

P. 257. l. 3. ἀλλὰ πρὸς τὰς θεὰς] Censeo Antoninum scripsisse πρὸς τὴν θεῶν, per deos; usitatâ (etiam Arriano sæpe) adjurationis formula. Nam alioquin cum nihil de hominibus præcesserit, de simplicitate erga Deos ut hic agat non opportunum satis videtur. De ἀπλότητι verò & χρηστότητι erga homines, vide IV. c. 23. & X. c. 30. Μηδενί, &c. Opportunè autem per deos adjurat, quia perfecta χρηστότης illis præcipuè competit. Lib. VIII. c. 29. Ἀλλὰ σκέψαι τὴν χρηστότητα, &c. & lib. IX. c. 8. ἕως εἰς χρηστοί.

Ibid. l. 12. 13. ὑποκείνη, σωμαγελάζει, βόσκη] Scribo, ὑποκείνη, σωμαγελάζεται, βόσκεται; aut σωμαγελάζει, βόσκει; absolutè & intransitivè, ut vulgò loquuntur, qualia innumera apud Græcos Latinosque. Etiam lib. VI. c. 12. σωμαγελάζειν, & πρίναι, & ὑποκείναι τὰ πεπρωμένα, ut naturâ affinia simul posita.

Ibid. l. 13. ἢ θνητώσαι δ.] Næ θνητὸν & merum prodigium vox θνητώσαι hoc loco, sive sententiam, sive syntaxin & verborum contextum respicias. Si conjecturis locus esset, multa in men-

tem

τεται (ut αἰδεῖσθαι, ἐλευθερώσαι, &c.) veniunt, quæ non incommoda videri possint. Sed conjectura plus quàm probabilis, vocem totam ut spuriam & irrepticiam, εἰς κόρυκας ablegandam. Primò, contextus non requirit; imò quicquid substituas, tale erit, ut melius abesse possit, si sequentia expendas. Secundò, Xyl. in suo codice non videtur invenisse, ut ex versione conjiciò. Tertiò, in Manuscripto Cod. Hæschelii non omnino comparet, cujus hæc scriptura est, Ἦτοι ἐδὲν δῶκεται οἱ θεοί, ἢ δῶκεται. Valeat illa sanè, dices fortasse; sed quid tamen huc illam primùm intrulefit, libenter scirem. Dicerem, si divinus essem; dicam tamen quod in mentem, non ut omnino verum, sed ut à vero non alienum mihi venit. Scripserat fortasse aliquis ad oram tam insigni loco vulgare illud Græcorum Grammaticorum, Σημείωσαι. cætera quivis facillè conjiciet.

P. 259. lin. 14. καταφράτ[ιδωι] Metaphoricè dictum puto de eo, qui oculos sibi oblini, & obnubi patitur, totumque se facit alieni juris. Hesychius καταφράκτες Ἰσχυαί, τὰς ἐπισκοτιζόμενας, καὶ μὴ τὸ μέλλον εἰδύας, (quod ab hoc quod diximus non valdè remotum est) interpretatur. Ad ægrotos autem meritò transferatur, qui Medicis per omnia (unde & in medicorum potestate tales esse dicuntur à Latinis) morigeri sunt & obsequentes. Possis etiam fortasse ad vincula & ligaturas, & id genus alia seu medicorum seu chirurgorum propiori significatione referre. Porro ejusdem argumenti apud Dio. Laertium extat Epistola, quam moriens Epicurus ad Idomeneum quendam scripsisse perhibetur: de quâ quod Ciceronis jam olim judicium fuerit, digna res est

est, quæ à prudenti lectore, ne sibi ab infami impostore verba dari patiatur, diligenter animadvertatur. Extat illud Tuscul. Quæst. I. v. *An Epicuro qui tantum induit personam philosophi, &c.*

Nota in LIB. X.

Pag. 265. l. 7. 8. *φιλτικῆς καὶ σεπτικῆς δ.*] Pro *σεπτικῆς* haud dubito fore *σειστικῆς* præferant, quod nec mihi improbat, si affectum illum animi, quo *φιλεῖν* & *σεύχωνται* παρὸντα καὶ τὰ συμβαίνοντα (de quo toties Antoninus) dicuntur, intelligamus. Potest tamen & vulgata leōio retineri, sensu non minus probò, qui ex collatione cum lib. v. c. 32. Οὐδ' αὖ ὁ ἐλαττοτέρως ἑαυτῷ, &c. & lib. III. c. 5. Ἐν τῷ τὸ φαίδεον, &c. apparebit.

P. 269. l. 1. *ἢτε ἄτομοι, ὅτε φύσις*] Ita utraq; Xyl. editio; ita citant & viri maximi; sed omnino scribendum, *ἢτε ἄτομοι, ἢ φύσις*. Ita constanter Antoninus ista opponit. lib. IV. c. 3. ἀναριστάμενος τὸ διεκωγμένον, ἢτοι σέβναι, ἢ ἄτομοι, &c. Lib. XI. c. 16. ἀποδὲν τῷ ἐπιδι ἅπ' αὐτῷ, ἢ μὴ ἄτομοι, φύσις ἢ τὰ ἐλαττοτέρως. Vide & l. IX. c. 34.

P. 271. l. 22. *τῷ ἰδίῳ ποιῶ. οὐδ' ἐν ὄντι*] Sensum in versione expressi, quem è verbis commodissimum elicere potui. Qui Origenis objectiones contra vulgatam de corporum in individuo, ut loquuntur, resurrectione opinionem apud Methodium, & Epiphanium legerunt, non locupletiore alium desiderabunt horum verborum enarratorem. Quod enim Antoninus hic paucis, id Origenes apud illos pluribus prosequitur & confirmat verbis. Verba sic non malè scribi posse

conjectio: προστάλειν τὸ ἰδίως ποιῶν ἰδίῳ ἑωῖτι (vel ἔντι, id est, ἑωτῶς, reverā) πρὸς τὸ νυν λεγόμενον. Quid ni enim, ut φθινον & φθινόμενον, δύνων & δυνάμενον & id genus alia non pauca nullo discrimine, ita et λεγόμενον (et si non occurrat exemplum) pro eo quod magis usitatum λέγον? Sicut tamen hoc nimis audax & temerarium videtur, potest & τὸ λεγόμενον, (de quo nunc agitur) in eandem sententiam non malè retineri.

273. l. 1. ἢ ἀπολλύεις ταῦτα τὰ ὄνομα.] Scribo, καὶ ἀπολλύεις τὰ ὄνομα. ταχίας, &c.

P. 275. l. 22, 23. ἔτοι γὰρ ὁ Λησαῖς, εἰς ταῖς δόγματάς ἐξέρχεται.] Sarmatici belli, ab Antonino feliciter confecti, gloria quanta fuerit, (unde & illi Sarmatici titulus) docent Historici. Potrò te bonè gesta quàm soleant victores milites ad superbiam ferociamque & immodicum, ut apud A. Gellium Caro, modum insolescere, neminem latet. Vanam igitur illorum superbiam & insolentiam ridet hic fortissimus idemque prudensissimus Imperator: non quò quicquam veris militibus, qui juvanda patrie aut iusticie inter homines tuenda causa stipendia merentur, (quid enim vel ad præsens tempus, vel ad omnem posteritatis memoriam gloriosius?) & propriam salutem publico postponunt bono, detractum velit; sed quòd eis plerique qui castra sequuntur sint moribus, ut prædam potius venari, quàm quid æquum aut iniquum, quid publicè proficiat oblit, spectare videantur. Quod ait Antoninus, si dogmata eorum spectes, inde est, quia non è factis, sed ex opinionibus quæ ad faciendū impellunt, pendet vera laus, aut vituperatio: ut tot locis inculcat Arrianus. Nemo igitur verè

verè fortis, nisi qui veris dogmatibus imbutus ad pericula subeunda non impetu temeratio aut naturali temperamento, sed certâ ratione promptus & paratus est. Hinc & Seneca de fortitudine, Epist. 85. *Non est enim fortitudo inconsulta temeritas, nec periculorum amor, nec formidabilium appetitio. Scientia est distinguendi, quid sit malum, & quid non sit; diligentissima in tutela sui fortitudo est, & eadem patientissima eorum, quibus falsa species malorum est.* Ceterùm ut olim latro, qui nunc miles apud Latinos; ita in sacro Codice, Gen. x. 9. *יָצַח-יָצַח, robustus venator*, (quod Græcis Bibliorum Interpretibus *γίγας κυνῶν* &) pro strenuo bellatore. Quæ fortasse ipsa fuerint verba veteris Phœnicæ Inscriptionis, quæ verbis Græcis apud Procopium Vandalic. II. ita redditur: *Ἡμεῖς ἐσμὲν οἱ συγόντες ἀπὸ ἀρεσάτου τοῦ ληστῆ, ὃν Ναυῆ.* Certè *ληστῆα* sive captura hominum, venationis sive *θῆρας* species & ab Aristotele Politic. lib. 1. c. 50. constituitur. Vide & Habac. I. v. 15, 16. ubi *hamus, sagena, & rete*, de numero qui omnia longè latèque vastet & perdat exercitu. Venatis autem ferarum, ad effrandos, an mitigandos animos hominum & à muneris caudibus avertendos plus conferat, disputat, si bene memini, Plutarchus tractatu, *Terrestria an aquatilia animalia sint φρονιμώτερα*, ipso initio. P. 277. l. 15. *ἐμμενός*] *Εὐμενός*, an, *εὐμόνος*; vel, *τὸ εὐμόνος* [scripsit Antoninus? vide lib. VII. c. 5. Vide tamen & XI. c. 8. ubi in eadem re vox *ἐμμένει*].

Ibid. l. 20. *λεῖπον γὰρ κατατυχάνειν τούτου*] Puto Antoninum vel ad proprietatem verbi *ἀμαρτάνειν* intendere, quod aberrare à scopo proprie

significat; vel ad usum forensem formularum istarum *κατατυγχάνειν*, & *ἐκπίπτειν*, seu *ἀπὸ πίπτειν τῆ δίκης*, pro *Causa sua cadere*, &c.

P. 281. l. 5; 6. οἱ ἀνδρονομήδου καὶ γ.] *Ἀνδρονομήδου* verbum non alibi mihi repertum: qualia quamvis in Antonino nostro plura, eò tamen inclino, ut *ἀνδρονομήδου*, non *ἀνδρονομήδου*, tam facili ex altero in alterum librariis oscitantibus lapsu, scripsisse putem. Major enim soni (neque tamen illa magna) quam scripturæ, si quis attendat, dissimilitudo. Dion. Halicarn. de *Ædilibus Rom. Antiq. Rom. l. vi. ἐπιτίτραπται* ὁ αὐτοῖς πολλὰ καὶ μεγάλα καὶ σχεδὸν ἐοίκασι πῶς καὶ τὰ πλεῖστα τοῖς παρ' Ἑλλήσιν ἀνδρονόμοις. Præterea *Ædilitatem* non splendidissimum tantum & latissimè per se imperii magistratum fuisse, sed & ad summos honores viam stravisse, notum est. *Ædilitatem* gerere proverbialiter à Plauto dictum alicubi pro, imperiosum esse. Idem in *Captivis*, Act. iv. *Euge edictiones* (alii, *dictiones*) *ædilitas hic habet quidem: mirumque adeò est, si hunc fecere sibi Atoli agoranomum*. pro quo paulò antea dixerat, *Basilicas edictiones*, atque *imperiosas habet*.

Ibid. l. 13. μῆτι δ' ἔτω] Scribe, *Μῆτι δ' ἔχ' ἔτω*.

Ibid. l. 23. τὰ τῷ Πλάτωνος, Σηκὸν ἐν ὄρεϊ] Platon in Theæteto. Citat & Theodoretus, Cyri Episc. Therapeut. lib. i. & ultimo. Σηκός, est purum putum Hebraicum *שֶׁקֶט* vel *שֶׁקֶט*: quod ideo moneo, quia radix Hebraica *שֶׁקֶט* optimè convenit cum Græci verbi, quod hic est, *βάλλειν*, significatione. In sequentibus verbis elegans allusio ad ambiguum verbi *βάλλειν* significationem,

nificationem, quod ut propriè (nec id aliunde quàm ex monte aut loco edito commodius) jace-
re, & jaculari significat; ita metaphoricè tum ad
cogitationes animi, ut hoc ipso libro, c. 14. εἰς
τοῦ νοῦ βάλλεται; tum ad sermonis usum trans-
fertur: unde σπέρμα; pro quo simplex hic
βλήμα posuit Antoninus. De scopo Antonini in
his verbis, vide quæ notamus supra, in l. 5. p. 125.
l. 11. Οὐτε τρέφωδ' &c.

Pag. 285. l. 6. 7. ὁμοιον καὶ ὁ αἰμ. &c. τὴν ἑνδε-
σιν] Manuscrip. Hæschel. meliùs, ὁμοιῶ. Non
aliam autem hic ἑνδεσιν intelligit. Antoninus,
quàm quæ Sancto Paulo vocem magni affectus
expressit, Ταλαίπωρος ἐγὼ ἀνθρώπος, τίς με
ῤύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου; Rom.
VII. v. 24. De hac animæ alligatione multa
passim philosophi; sed ut rivuli tamen omnes ab
uno fonte, divino Platone, derivati. Totus serè
Phædon hujus est argumenti; pauca ex multis,
quæ sufficient huius loco, proferemus. Παραλα-
βῶσα τὴν ψυχὴν ἢ φιλοσοφία ἀτεχνῶς διαδεδε-
μένην ἐν τῷ σώματι καὶ σπαστικολημένην, ἀναγ-
καζομένην ὡς περὶ δι' εἰργμῶ (quod Sanctus Pau-
lus, δι' ἐσώπτερον ἐν ἀνίγμῳ, 1 Cor. XIII. 12.)
διὰ τούτου σκοπεῖν τὰ ὄντα, ἀλλὰ μὴ αὐτὴν δι'
αὐτῆς, καὶ ἐν πάσῃ ἀμαθία κυλινομένην, καὶ τῷ
εἰργμῶ τὴν θεωρίαν κατιδέσθαι, ὅτι δι' ὁπίθυ-
μίας ὄσιν, ὡς αὖ μάλιστα αὐτὸς ὁ δεδεμένος συλ-
λήπτωρ ἐπὶ τῷ δεδέωτ' ἡρέμα παραμυθεῖται καὶ
λύειν ἐπιχειρεῖ, ἐνδεκνυμένη, &c. quorum ver-
borum hæc summa est: Animam corpori alliga-
tam, & agglutinatam, in eo quasi in ergastulo
vinctam & captivam degere; in ejusmodi erga-
stulo ignorantie tenebris, quæ ex innatis corporis

cupiditatibus & libidinibus oriantur, obsessam, non tam res ipsas quàm rerum umbras & falsas species, oculis, non suis, sed corporis & fallacibus aspicere. Animam sic laboranti & oppressæ, quæ consoletur, & pro virili succurrat, occurrere philosophiam. Idem ibidem verbo *ἐνδεδυκώς* (unde Antoninianum hic *ἐνδεδυκώς*) non semel utitur. *Alligationem* autem, versionem Xyl. retinuit, quod *alligandi* verbum Senecæ de victis & captivis usitatum. At idem alibi, *alligatos* inter, *adstrictos*, & *districtos* hæc ipsa in re subtiliter distinguunt sed nobis has verborum minutias excutere non hic animus. Ad rem quod attinet ipsam, non eò trahendus Antonianus, quasi rideret illos, quibus grave hoc fragilitatis humanæ jugum, ut suspiria illis & querelas exprimat; cuiuscaim magis, quàm ipsi Antonino, ut ex his ejus libris agnosceamus? sed ut illos, qui queri contemni, & iniquitatem facti miserabiliter accusare, animo despondent ignavi, & auxilia à ratione & philosophiâ verâ, quibus in libertatem se afferant, petenda, nulla sibi provident: qui de ordine mundi malè existimant, & *emendare* (quod alicubi Seneca) *amant Deos, quàm se.* *Καυίστιον* autem est *lecticula lucubratoria*, ut Suetonius in Augusto loquitur; de quâ consulantur ibi, si quis plura de eâ noscere velit, eruditissimi commentatores.

P. 289. l. 14. *καὶ ὁ πρίστων αὐτοῦ* Scribo, *καὶ ὁ π. αὐτοῦ*; non *αὐτοῦ*.

Ibid. l. 23. *Τὴν δεδεδυκίαν ὑπὸ 7 αλ. δογμ.* Ita scribo cum priori Xyl. editione, non ut in secunda (repugnante tamen & illuc ipsa Xylandri versione) *δεδεδυκίαν*. Longa mihi per litteras cum

cum viro amico & docto, sed ἰχθυογενέμενός, super hoc loco velutatio fuit, cum ille multa comminifceretur, & quidvis potius, si δειδυμένον non placeret, quàm δειδυμένον rescindi debere scriberet contenderet; ego contra non minore confidentia, non modo hanc veram esse lectionem, sed nihil in toto Antonino hoc verbo, & hanc allusione vel acutius vel elegantius occurrere. Cùm enim rabidi morsus ea vis sit, & ex tantilla causa tam prodigiōsi sæpe consequantur effectus, ut inter arcana naturæ nihil prope sit, quod magis admiratione dignum sit; non potuit Antoninus sanæ rationis & philosophiæ summam ad immutandos & quasi transformandos animos vim & efficaciam apriori alia similitudine declarare. Sed & antea jam lib. VI. c. 43. error & ignorantia quantum possint in vita communi docturus, hoc simili usus est. Addebam præterea non Antoninum solum sic loqui, adducto Luciani (aut quisquis autor est illius Dialogi) ex Philopatri de, seu Διασκευένω loco, Εἰρήνην γὰρ τοῖς ὄφιδι οὐ λόγους, αἷς ὑπὸ κυνὸς λυτῶνται. Sed hæc & id genus alia hominem adeò non movebant, ut nova multa comminisci non cessaret, quibus sententiæ meæ, ut rebatur ipse, absurditatem argueret. Quare cum neuter alteri persuaderet, aliud tandem agere coacti sumus. At ecce tibi post aliquot annorum inter nos hæc de re silentium, bonum factum, veniunt inexpectatò literæ, quibus errorem suum agnoscit, & herbam, quod aiunt, ultrò porrigit; nuper enim incidisse se in ipsissimum (qui mihi in mentem non venerat) Platonis locum, quem Antoninum his verbis respexisse minime dubitet. Platonis quem indica-

vit locus hic est, in Convivio extremo : Ἐτι ὃ
 τὸ τῷ δηθέντος ὑπὸ τοῦ ἔχεις πάθος καὶ μὲ ἔχει
 quo exposito, pergit; ἐγὼ οὐκ ἔδηνυμένος τε
 ὑπὸ ἀλγεινοτέρῃ, καὶ τὸ ἀλγεινότερον (Serranum
 enim interpretem non audio, qui ἀλγεινότερον in
 margine corrigit; multo minus quod in versione
 secutus est, amplectendum cenleo) ὡς ἀντὶς δη-
 θέειν. ἢ καρδίαν ὃ ἢ ψυχὴν, ἢ ὅ, τι δὲ αὐτὸ ὀνο-
 μασι πληγῆς τε καὶ δηθῆς ὑπὸ τῷ ἐν φιλοσοφίᾳ
 λόγων, οἱ ἔχονται ἐχίδνης ἀρρώτερον, ἢ ψυ-
 χῆς καὶ μὴ ἀφύς ὅταν λάβωται, καὶ ποῖος δρᾶν
 τε καὶ λέγειν ὅτιεν καὶ ὁρῶν αὐ φαίδεος, &c. Pla-
 terea, ut qui à vipera morfi sunt, haud aliter &
 ego affectus sum, &c. Ego igitur & ab eo quod acer-
 bius afficit, morsus; & ea parte morsus quæ una
 acerbissimis est obnoxia maximè doloribus, &c.
 Similitudinem quam Plato duxit à morfu vipe-
 ræ, Antoninus à canis rabiosi (est enim λύσσα &
 ὕδρεοφίλεια de morsu à cane rabioso, propriè; ut
 ex Galeno constat & Dioscoride) morfu petere
 maluit, sed eadem utrobique ratio similitudinis,
 eadē verbi δηθέναι metaphora. Ita factū est, ut
 qui prius sententiæ meæ acerrimus oppugnator,
 idem nunc opportuno hoc Platonici loci indicio
 confirmator esset ἀναντίρρητος. Ceterum ratio
 similitudinis clarior erit, si verba Antonini ita
 suppleantur; Ut qui à cane rabioso morsus est,
 nisi tempestivè curetur, his inter alia argumentis
 affectum suum prodit, quod solito tristior &
 pavidior (vigilia & somnus perturbatus, timor
 sine causa, ait Sennertus inter signa diagnostica.
 Demorsus solito tristior & cogitabundus est, homi-
 num consuetudinem conspectumque fugit, &c.
 Palmar. de morbis contagiosis. πορνὴν βλάπτει
 καὶ

καὶ συγνότουν τῇ σωήθει ; & mox quibusdam de
ὕδροφορία interjectis, καὶ τινὲς μὲν φεύγουσι τὴν
αὐγὴν, τινὲς δὲ πρὸς ὄντας σωπαῖας. Diolcor. Ono.
c. 1.) evadat, tandemque morbo confirmato in
ὕδροφορίαν incidit, ut aquam, liquida & pellucida
omnia, ad furorem & insaniam horreat & fugiat,
ita, &c. Porro ad ἀφορίαν & ἀλυσίαν quantum
momenti sit in humanæ fragilitatis considera-
tione, docent & illa sancti prophetæ: *Quis tu ut
timeas ab homine mortali, & à filio hominis, qui
quasi fenum ita arefcit?* Es. 51. 11, 12. & alibi:
*Quiescite ab homine (ne vos odio gratiæ suæ
vehementius afficiat) cujus spiritus in naribus ejus
est: nam quanti (qui talis) estimandus est?*

P. 291. l. 5. ἐπισημῶντα.] Manusc. Hæschel.
ἐπισημῶντα.

Ibid. l. 24. Οὐδείς ὄζειν ἔταος ἑυποῖμυθ.] Quam
verus hic vates & ad extremum vitæ spiritum,
adeoque in extremo ipso agone spirituque, pro-
positi tenax Antoninus fuerit, testis (si stamus
ejus testimonio) locuples Dio, qui narrat Anto-
ninum non ex morbo quo laborabat ipso, periisse,
sed medicorum, qui Commodο successuro grati-
ficari studebant, immuni scelere & perfidia: An-
toninum autem morientem, cum quid ageretur
non ignoraret, non tantum dissimulasse, sed ne
filii patricidio sublati videretur, militibus &
tribuno postremis verbis ipsum commendasse.
Dionis verba sunt hæc: Τῇ ἐπτακαιδεκάτῃ τῇ
Μαρτίῳ μετέλλαξεν, ἔχ' ὑπὸ τῇ νόσῳ ἦν καὶ τότε ἐνό-
σησεν, ἀλλ' ὑπὸ τῇ ἰατρῶν, ὡς ἐγὼ σαφῶς ἤκουσα,
τῷ Κοιμώδῳ χαλεκωθέν. μέλλον δὲ καὶ ὑποθνή-
σκειν, τῶν τε τοῖς σχετιόταται παρακατέθετο,
(καὶ γὰρ ἠθέλει δοκεῖν ὑπ' αὐτῷ θνήσκειν) καὶ τῷ χαλε-
κωθέν

ἀρχὴ τὸ συνίδεμα αἰτῶντι ἔσθ, ἀσφάλει πρὸς τὸ
παρατάλλοντα. ἔτι δὲ ὅδῃ δύομαι.

P. 293. Iult. ἀπὸ ῥυττορίας] Vide quæ supra ad
pag. 25. lin. 17. Μηνέτι καθ' ὅρων, &c. notavi-
mus.

Note in LIB. XI.

P Ag. 299. lin. 8. Ὡδῆς ἐμπροσὺς καὶ ὄρχ. καὶ π.]
Capitolinus in vita Marci; *Amavit pugila-
tum, luctamina & cursum, & auspatus, & pila
ludit apprimè, & venatus est; non exercitii tantum
caussa, ut censent ibi viri docti, sed oblectationis,
& voluptatis, ut ex his ejus verbis in promptu
colligere est. Non enim eo nomine sibi ipse suc-
censuisset, aut de remediis (quod facit hic) cogi-
tasset, si tuendæ modò valetudinis causâ illa ad-
hibuisset. Antonini mentem melius intelliget, qui
eum Senecæ non dissimili, alia quamvis in re,
consilio conferet. Ita ille De Ira lib. II. cap. 28.
*Maximum remedium est ira, mora. Nec ab illa pote
initia ut ignoscat, sed ut judicet: desinet, si ex-
pectat. Non universam illam tentaveris tollere: gra-
ves habet impetus primos: tota vincetur, dum parti-
bus carpitur. Alibi de paupertate loquens, vocat
hoc, artificium diducendi; cum singula sustineri
possent, quæ collata non possent. Vide & Decimo
libro, c. 27. Κατὰ μέγος, &c.**

Ibid. l. 20. 21. καὶ χρί. παρ. ἀσ αὖ χριστιανῶν:]
*Obstinationem Christianis Martyribus à gentilibus
objici vulgò solitam, notum vel ex Tertulliano.
Illa ipsa obstinatio quam exprobratis, ait ille Apo-
logetico extremo. Idem ad Nationes lib. 1.*

c. 18. Reliquum obstinationis in illo capitulo collocatum, quod neque gladios, neque cruces, neque bestias vestras, non ignem, non tormenta ob duritatem ac contemptum mortis animo recusamus. Idem de Spect. c. 1. Sunt qui existiment Christianum expeditum morti genus, ad hanc obstinationem abdicatione voluptatum erudiri, &c. Primus, quod sciam, Plinius obiecit in Epistola (quæ lib. X. 97^a.) ad Trajanum notissimâ. Arrianus autem & ipse Christianorum (quos Galilæos ille vocat) exemplum in eundem planè quem Antoninus hic adducit finem: sed quod Antoninus obstinationi, illi consuetudini tribuit. l. IV. c. 7. *Ἐν ἀποκρίσεσι Περὶ τῆς ἐκείνου* etiam apud Euseb. de Christ. Martyribus, sed in bonam partem, legere memini: pro quo ibidem *ἱστορίας* sæpius occurrit.

P. 301. l. 15. 16. *Μετὰ δὲ τὴν τραγῳδίαν ἡ ἀρχαία κωμῳδία.*] Plane quod Horatius, post Thespides & Æschylum, veteres poetas Tragicos, commemoratos, *Successit vetus his Comædia, non sine multa Laude; sed in vitium libertas exiit & vim Dignam lege regi.* Vir summus & illustris inter doctos jam pridem famæ, qui ista omnia in Horatio confusa et transposita tanto contendit opere, quid Antonino responsurus sit, ipse si vocat & libet, videbit: ego non video.

P. 303. l. 19. *Ὅμοιότητι μὲν, μὴ ὁμοίῳ μ. δὲ.*] Poterant hæc cum superioribus conjungi, & in unum caput concludi, quæ nobis hic binæ: est enim quædam argumenti inter ista coherencia, aut saltem non abruptus transitus. Maluimus tamen, ut in aliis non paucis, distinguere; quòd diversa res hic agatur, nec ita verbis cohereant, ut sine detrimento sensus separari nequeant.

Composita

Composita vox ὁμοθαμνῶν, non obscura illa quidem, non tamen hactenus alibi mihi reperta. Malui autem, ex eodem senticeto, quàm aut arbusco, aut arbore dicere, quòd allusio Plautina, τὸ sentire ex senticeto, (non enim es in senticeto, sed non sentis: Capr. Aët. IV.) derivans, utut festivior quàm verior, ad rei tamen ipsius explicationem non in-tempestiva videretur. Magna enim in re similitudo, cogitationibus hinc inde variis ac confertis haud secùs in animo, quàm ramis in arbore, aut furculis in arbusco pullulantibus. Hinc apud Hebraeos (quorum lingua proprietates rerum maxime consecratur) eadem radix נָחַם & ramum significat & cogitationem.

P. 307. l. 3, 4. οἷος ὁ Φωκίων ἐκοινῶ] An ad Phocionis peculiare aliquod dictum factumve; qualia singulari bonitate condita Phocionis Plutarchus haud pauca commemorat; an ad totam ejus vitam & mores universos, cùm adeò bonitate spectabilis fuerit, ut boni, id est, χηρῶ cognomen inde meruerit; respiciat Antoninus, haud facile dixerim. Ego de totâ vitâ potius intelligo.

Ibid l. 9. ἀνδραπὸς τεταμένος] Ita prior Xyl. editio: at in posteriori mutatum τεταγμένος. Ego illud, ut ἐμπατικώτερον, ita & verius credidi. Eodem verbo jam prius, hâc ipsâ in re, lib. VII. c. 5. usus est; ὅ, τι γὰρ ἂν δι' ἐμαυτῆ, ἢ σὺν ἄλλω πωλῶ, ὥςδε μόνον χρῆσωταινεν, εἰς τὸ κοινῇ χρῆσιμον καὶ ἐντάμωσον. Si cui τὸ τεταγμένος (quod & apud Epictetum cap. 29.) magis arrideat, de se ut Imperatore loqui, cujus hoc præcipuum munus, bonum publicum promovere agnoscat, intelligendus Antoninus. Paulò suprâ τὸ ὅτι τῇ φύσει, scribo, τὸ ὅτι τῇ φ. ut τὸ, pro ὅ, (de quo

quo Grammatici) positum sit.

Ibid. l. 17. γεγ. ὀφείλει εὐδὺς ἢ φ.] Scribo, γεγ. ὀφείλει. εὐδὺς ἢ φην (ex quo notior vox φανῆ, quæ nihili vox hic est, manavit) πᾶσι τοῖς ἔχει, εὐδὺς, &c. Seneca similiter de Benef. II. c. 25. Verba cessent licet, si quemadmodum debemus, affecti sumus, conscientia eminebit in vultu. Conscientia, Senecæ; quod Antonino φην.

Ibid. l. 22. ἐπιτήδευσις ἢ ἀπλοτ. σκάλμῃ δὲν] Quæ Xylander in hunc locum notavit, consulto prætereo. Σκάλμῃ ex Hesychia vel Jul. Polluce, gladiolum seu pugionem interpretor. Antoninus simulationem simplicitatis, pugionem vocat, morem illorum respiciens, qui infidias aliis molientes, pugionem (nam aliòquin σιδηροφορεῖν erat prohibitum) ἐ cervicibus dependentem circumferebant. Λυκοφιλία verò quid sit, optimè docebunt Æsopicæ fabulæ ab Il. Nic. Nivelletto primum (nec scio an quis alius postea) editæ; dignæ certè quæ correctiores legerentur. Nos γεγ. τῷ χάει; unicum ἐπικύδιον (quia Nivelletus in Notis frustra tentavit) correctum hic apponemus. erit id fabulæ 234. quæ editionis nostræ p. 276. Οὕτω καὶ τῶν ἀνδρώπων οἱ κακῆργοι ὄταν περὶ (χ. παρὰ) τοῖς οἰδοῖσι πονηροῦνται, ἀνόητοι τῷ τεχνασμάτων (γρ. ἀνόητοι τῷ τεχνασμάτων) καδίσκονται.

P. 311. l. 13. 14. πολλὰ γὰρ κατ' οἰκονομίαν γίνονται] Esti nihil hoc usu verbi apud Græcos scriptores sive sacros, sive gentiles, qui res tractant philosophicas passivius; quia tamen sunt qui in re tam clarâ offendant, audiant Arrianum in Epiçt. lib. III. c. 14. sic distinguentem: Τῶν περὶ τοῦ μὲν τὰ μὲν περὶ τοῦ μὲν πρᾶττεται τὰ

ἢ κατ' ἐκείνων τὰ ἢ κατ' οἰκονομίαν τὰ ἢ κατ' ἐκείνων
 περιφορὰν τὰ δὲ κατ' ἐκείνων. quæ Hieron. Wol-
 fus ita vertit: Eorum quæ aguntur partim præ-
 cipue spectantur, (malim, ipsa propter se aguntur)
 partim sunt ratione temporis, partim de industria,
 certoque consilio; partim obsequii causâ, partim ex
 instituto vitæ: malim, ex obstinata animi, vel, pro-
 positi tuendi firmitate, ut idem sit. *Arriano* κατ' ἐκ-
 τείνων, quod *Antonino* supra, κατ' ἐκείνων.
 Vide quæ nos. ibi. *Anastasi*us *Sinaita* ἐν *Οδῷ* ἡ
ἑν, *Duce viæ*, Cap. II. §. ultimo, περὶ οἰκονομικῶν.
 Λέγουσιν πάλιν οἰκονομικῶν καὶ ὅτι γίνεται πρᾶγ-
 μα καὶ πάντας ὁφείλον γενέσθαι, γίνεται ἢ διὰ συγ-
 κατάβασιν, καὶ σκοπὸν σωτηρίας τιμῶν. Hinc
 illa *Stoicorum*, non verè aut viciòse memiri qui
 κατ' ἐκείνων τὴν ἀντιπαλὴν, καὶ κατ' ἐκείνων τὴν συγ-
 κατάβασιν, καὶ κατ' ἄλλας οἰκονομίας τῶν
 βίῃ πολλὰς, quod falsum esse sciunt, compositis
 asseverant ut verum: ut *Stobæus* tradit in *Ethi-*
cis.

P. 315. l. 6. Τέταρτος μάλιστα προσέτις] Τετάρτη
 est verbum Platonicum, μίσην, quod tam in bo-
 nam (ut hic ex. c. lib. III. c. 7. extremis verbis; ali-
 bi que) quàm in malam partem sumitur. *Inclinatio-*
nem aut *conversionem*, (quod apud *Ciceronem* de
mutatione in pejus) Latine reddi posse puto. Nam
affectus, *status*, *temperamentum*, & id id genus alia,
ἡ δὲ δὲ potius exprimant. *Xylander* motus ver-
 terat, non malè fortasse, si motus pro simplice
 motione capiatur: sed quia ut plurimum, cum
 animo tribuitur, motum vehementiorem seu
 perturbationem significat, idè ob ambiguitatem
 vitæ. Quod mox. (ex viciòsa *Lugdunensi* edi-
 tione)

tione) ἀπαληπτέον, aut ἀπαλειπτέον, (ut in utraque Xyl.) corrigendum; aut, quod ego germanum puto, ἀπολειπτέον scribendum. Vide quæ jam supra in pag. 181. l. 7. & pag. 69. l. 10. notata sunt. At lib. X. pag. 275. lin. 6. ubi ἰ. Xyl. editio (quod & in hanc nostram, incautis nobis ex illa translatum) ἀπολειπεται, ex ἰ. corrigendum est, ἀπαλειπεται. Est quidem fateor & ἀπολειπεται verbum probum, & Antoninianum; sed non hujus loci.

P. 317. lin. 1. ἀλλὰ μόνον χτ' ϑ.] Scribe, ἀλλὰ μόνον α' χτ' ϑ.

Ibid. lin. 7. ὁσιότητα καὶ θεοσέβειαν] Scribe, ὁσιότητα καὶ θεοσέβειαν. Οσιότης καὶ θεός. hic ἰσχυροῦσι: quibus ἡ δίκημοσύνη non ut adversa, sed diversa opponitur; ut & lib. XII. c. 1. πρὸς ὁσιότητα καὶ δίκημοσύνην. Quid autem per utrumque intelligat, ibidem explicat ipse; ut & l. VII. c. 40. Ὅσιότητα autem καὶ δίκημοσύνην, verti, sanctitatem & religionem; quod pietatis vulgè latior esset significatio. sæpe enim pro clementiâ, aut charitatis affectu naturali ponitur. Ciceronitamen est ubi θεοσέβεια proprie pietas, ut de Nat. Deor. lib. 1. Est enim pietas justitia adversus Deos. Eadem ibidem sanctitas definitur scientia colendorum Deorum. Quod mox Anton. τὴν εὐσέβειαν καὶ θεοσέβειαν προσέφραγε τὴν δίκημοσυνῆμμεταν esse contendit, non aliud istis cum verbis voluisse crederi, quam pietatem erga Deos, justitiæ inter homines quasi basin & fundamentum esse. Nec multò aliter & Cæro de Nat. D. l. II. Quæ continens animus, accipit ab his cognitionem Deorum, ex qua oritur pietas, cui conjuncta est justitia, ceteræque virtutes. Per
δίκημο-

δικαιοπραγήματα crediderim Antoninum ceteras & ipsum virtutes intellexisse. Justitiā enim ceteræ omnes virtutes συλλήβδην comprehenduntur, ut notat Aristoteles ex veteri paræmiā, (ita vocat ipse) Ethic. Nic. V. c. 1. Possumus tamen illa, πρῶτον. ἢ δικαιοπραγ. subtilius expungere, ex l. IX. c. 1. quod lectori expendendum relinquo.

Ibid. l. 14. Ὡς γὰρ ἔχ' ἡ πάντων] Verborum Syntaxis obscurior, sed confer cum l. IX. cap. 17. Τρέχες, &c. & l. X. c. 6. Εἴτε ἄτομοι, &c.

Pag. 319. l. 1. Τῷ Περδίκκῃ ὁ Σ.] Archelaum fortasse voluit dicere. Vide Senecam de Benef. lib. V. c. 6.

Nota in LIB. XII.

Pag. 327. l. 3, 3. σφαίρας κυκλοτερὲς κοῦή περ.] Jam pridem vir maximus Adr. Turnebus, in Adversariis corrigebat, δὴν δεινὴν γ. optimè sine dubio ad mentem scopumque verborum. Horat. Satyr. lib. II. 7. Quem nequo pauperies, neque mors, &c. Fortis & in seipso totus teres atque rotundus; Externi no quid valeat per lave morari. Præstantium δὲ σφαίρας Plato in Timæo, & De anima mundi, prolixè exequitur. Vide & supra, lib. VIII. c. 36. postremo, & li. XI. c. 11. De verbo tamen κοῦή, (aut metri causā κέρη), pro quo Turnebus τὸ δὴν substituit, assensum cohibeo; quia Hesychius, aliā quamvis ille notione, agnoscit; & quia jam supra in Ant. l. VI. c. 28. κόνησις; quod fortasse & ibi quamvis non intellectum præster retinere

retinere, quàm mutare notiori. Achilles Statius (aut Tattius potius) in Aratum cap. VI. Πειρήματα & κόσμῳ, laudat & ipse Empedoclem ver-
sus istius authorem, & ita scribit : Σφαῖρες κυκλ.
μὴν περὶ ἡμῶν χαίρων.

Ibid. lin. 18, 19. 20. πρὸς τὸ θεῖον ὡς σ.
θεμ.] Haud aliter multò Sanctus Psalter psalmo
50. (vel ut Græci 49.) v. 5. Συναγάγετε ἀντὶ
τοῦ ὀνόματός μου, τὰς διατιθεμένους τὴν διαθήκην αὐτοῦ
ὅτι θυσίαις, qui icerunt fœdus meum per sacrifici-
um, vel ut alii, qui pepigerunt pactum meum cum
sacrificiis.

P. 329. l. 4. εἰ μὴ δεῖται καὶ δικ.] Δικαιότατοι,
i. e. clementissimi, χρηστότατοι: quâ notione δι-
κμος, Matth. i. v. 19. Sed scriptoribus sacris V. T.
nihil usitatus. Sanctus Hieremias, hâc ipsissima
qua Antoninus occasione, XII. 1. Δίκως ὃ Κύ-
ριε, &c. Vide Olympiodorum in Jobi c. 28. nu-
peræ Londinensis (quam Bibl. Bodleianæ instru-
ctissimæ & eruditæ V. Cl. de me dudum optime
meriti Patr. Junii φιλοπονία debemus) editionis,
p. 566. & ibidem Origenem p. 568.

Ibid. l. 21. Ταῦτα τὰ περὶ.] Fort. Δὴ αὖ-
τὰ τὰ περ.

P. 331. * Ἦτοι ἀνάγκη ἡμᾶς.] Confer, suadeo,
cum Senecâ, qui totidem fere verbis idem, Epist.
16. Sive nos inexorabili lege facta constr. &c. Vide
& suprâ, p. 269. l. 1.

Ibid. l. 20, 21. εἰ καὶ ἡμᾶς, ὅτι κατέκρινεν]
Scribo, (ut in versione reddidi) ὅτι μὴ κατέκει-
νεν ἑαυτὸν: & ad interrios malæ conscientiæ acu-
leos & laniationes, sive ut Tacitus, laniatus
& ictus, quibus nihil vel optari possit infelici-
tus; refero. Seneca de Ira c. 25. Si iratus, demus

illi spatium, quod difficere quid fecerit possit. Se ipse castigabit. Denique dabit pœnas. non est quod cum illo paria faciamus. & ibid. c. 26. Maxima res enim factæ injuriæ pœna, fecisse: nec quisquam gravius afficitur, quàm qui ad supplicium pœnitentiæ traditur. Plura in eandem sententiam Plutarchus, Πιστὶς ἐνθυμίας. Sed & Aristot. de malæ conscientiæ tormentis in genere præclarissimè Ethic. Nicom. li. IX. c. 4.

P. 332. l. 4. ἢ γὰρ ὁρμή σε ἔσω] Superioribus, contra quam est in utràque Xyl. editione, annexo, & sententiam in his finio. Vide l. VIII. c. 36. & 41. Quod sequitur, Εἰς τὸ πᾶν αἰεὶ ὁρᾶν, ita capio, ut cum dicit in Theæteto Plato, εἰς τὸ πᾶν αἰεὶ βλέπειν. i. e. universum mundum animi cogitatione complecti, & ibid. εἰς ἅπαντα ἢ γῆν βλέπειν. Si cui tamen vulgata lectio, ἢ γὰρ ὁρμή σε ἔσω εἰς τὸ πᾶν αἰεὶ ὁρᾶν, & c. in hunc sensum, Is sit animi tui impetus, (i. e. hoc tibi propone, ut præcipuum in vitâ) cujusque rei naturam rectè perspicere; Quid illud, & c. magis arrideat, non valde repugnabimus, cum non unus Antonini locus huic interpretationi faveat. Vide cap. 24 hujus libri; & lib. IV. c. 14.

P. 335. l. 12, 13. καὶ συμφέρον καὶ συμφερόμενον:] Sunt hæc sic satis obscura, in Græcis; sed non tam obscura tamen ad intelligendum, quàm ad vertendum in aliam linguam difficilia. Ait Ant. nihil non esse bonum ea ratione, quatenus universo (quo nobis, si verè πολιτικοὶ sumus, nihil antiquius) est χρεῖον & συμφέρον; tempestivum scil. & utile. Hoc idem alibi dixerat non semel. Hæc obvia & usitata verbi significatio. at alia erit τὸ συμφέρον, si verbi veriloquium potius quam

quam usus communis attendatur, significatio: ad quod tacitè respiciens Antoninus, ait, quicquid accidit, id non solum συμφύειν esse, sed & συμφύμενον. συμφύειν, quasi dicas, conducing, & à nobis ultro oblatum, dum sic animo comparati sumus, ut nihil malimus accidisse, quàm quod accidit; συμφύμενον autem, respectu Dei, seu fati, quod id ita accidere, longâ caussarum serie ab initio constituit. Vide l. III. p. 53. ἢ ὅτι ἐκείνῳ συμμύειν. συμμύεται τε καὶ συμμύει: & quæ nos ibi. Pergit porro Antoninus in allusione. Θεοφύεσθαι vulgò (qui aliàs φοιβηπτοὶ) dicti, qui seu mali seu boni dæmonis instinctu correpti divinant, aut quidvis aliud mentis suæ non compotes agunt: καταχρηστικῶς, etiam de Poetis & Oratoribus usurpatur. At Antonino hic, illi demum verè θεοφύεσθαι, qui voluntatis æquitate, cum fati necessitate concurrunt; quicquid ab illo est libèter amplectētes. Sed hic quoq; in verbi γνώμη ambiguitate ludit. Græcis enim γνώμη, sententia, consilium, frequentissimè: at interdum, mens, ὁ νῦν: Deus. Epist. c. 38. initio, primas partes veræ pietatis esse docet, τὸ εἶπεν τοῖς γινόμενοις, καὶ ἀπολυθεῖν ἐκόντα ὡς ὑπὸ τῆ ἀείσης γνώμης ἐπιτελούμενοι. Vide quæ jam supra in pag. 127. l. 10. Διὰ τὴν συγχύωσιν, &c. Simile acumen in istis, pag. 155. l. 5. εἴχει σοὶ πάντα καὶ τοῦτο: ut ibi notamus.

Pag. 339. l. 22, 23, &c. καὶ τοὶ κακίονα τῷ τοῦ σωίχει, &c.] Est locus hic ex obscurissimis & depravatissimis qui sunt in toto Antonino. Nam & ipsa per se verborum sententia non vulgaris & obvia: tum verba partim apertè mendosa; partim, ut suspicor ego, manca. Nos nihil hic tanquam ex tripode promittimus; sed

nec desperamus tamen ita tractari rem posse, ut æquo lectori fiat satis. Sed priusquam rem aggredimur, rogandus est nobis lector ut ad Antoninum ipsum, lib. VI. c. 10. ab istis, *Τὰ πλοῖσα*, &c. & li. IX. c. 6. *Εἰς μὲν τὰ*, &c. ad finem usque capitis, recurrere, & utriusque capitis doctrinam diligenter advertere, tum quæ in utrumque scripsimus, haud gravetur. Res igitur quæcunque sunt in rerum natura, vel inanimæ sunt, & vel ἐξῆς continentur, vel φύσει; vel animâ præditæ, eaque vel rationali, vel irrationali. Ita docet Anton. lib. VI. c. 10. ubi nos in Notis ex Philone, & aliis observamus, quibus ἐξῆς propriè tribuit Antoninus, ea ab aliis πνεύματι seu spiritu contineri traditum esse. Etiam à Galeno & Achille Statio, (cujus meminimus antea in lib. IX. c. 6.) definitur ἐξῆς, πνεῦμα σώματος συνεκτικόν, vel ut Galenus loquitur, πνεῦμα συνήχον, vel συσχετοῦ τὰ μέρη. Porro sancit Anton. li. IX. c. 6. omnia naturalia inanimæ, sive simplicia sive composita, etsi propriè sociabilia non sint, vi tamen quadam naturæ conjungi cupere, καὶ πρὸς τὰ ὁμογενῆ tendere, vel, quod idem, συρρεῖν: quæ vero sunt ἑμφυχὰ & animæ sive rationali, sive irrationali prædita, ea palam κοινωνικὰ esse, & συναγελαστικά, seu societatis appetentia: ut pluribus ibi prosequitur. Jam ut ad hoc caput veniamus & quam hic instituit divisionem; sub generali κοινῆς φύσεως notionē, inanimæ omnia quæ vel ἐξῆς sola, vel φύσει continentur, comprehendit: ψυχῆς autem, quæ sunt animâ prædita, sed brutâ & irrationali: τοῦτο denique ψυχῆς, quæ rationis participant. Hæc per modum ἐπελάσεως. Jam in ἀποδείξει, sive illatione, τὰ πνεύματα καὶ

τὰ ὑπεκείμενα, ea intelligat necesse est, quæ partim ἔχει, partim φύσει continentur, & animatis opponuntur. Nam si, quod quis suspicari possit, per πνεύματα, τὰ ἄλογα ψυχικὰ voluisset, non ἀναίδητα & ἀνοικέοντα ea pronuntiasset, ut ex L. IX. cap. 6. liquere cuius possit. Quæ sequuntur hic de iisdem, καίτοι καὶ κείνα τὸν νοῦν σωίχει, καὶ τὸ ἔπειτα αὐτὰ βεῖδον; scribo, καίτοι κ. τὸ σωνοῦν ἔχει (vel σωίχει) καὶ τὸ ὅτι τὰ αὐτὰ βεῖδον. Τὸ σωνοῦν hic planè quod L. IX. c. 6. τὸ συρροῦν, (vel τὸ σύρρεν, si nomé esse maius,) bis ibi repetitum. Utroque autem pluribus exponit ipse, cum addit hic, καὶ τὸ ὅτι τὰ αὐτὰ βεῖδον: quod in versione Latinè reddidimus. Hæc si nobis concedantur, (nec video quid opponi possit) tum lacunam inter hæc & quæ proximè sequuntur esse, & verba aliquot, quibus de ψυχικῶν ἀλόγων κοινωνία & socialitate (quæ tamen à perfectiore τῶν λογικῶν κοινωνία multum abesset) egerat, desiderari certum puto. Si quis pro σωνοῦν à σωνέω, malit συρρεῖν à σωρεύω, vel ἐνοῦν ab ἐνόω, quia iam L. IX. c. 6. σωίνευσις & ἐνωσις, de eo non magnopere laboraverim.

P. 341. l. 2, 3. τὸ λήγειν αὐτίς, τὸ φανῆ χρεῖδες] Τὸ λήγειν αὐτίς, quid hic sibi velit, assequi non possum, nec aliis puto quisquam, cui verborum scopus recte perspectus erit. Quid enim τὸ λήγειν αὐτίς ad vitam & vitæ munera, quæ summam hic percurrit Antoninus? Xylander verterat, *desinere*. De ἀναβιάσει certè (de quâ Antoninus alibi) & nova vita si verba hic essent, dicerem τὸ λήγειν αὐτίς, iterum mori, (cui tamen inter vitæ partes, τὸ ἀυξιεῖς καὶ τὸ φανῆ χρεῖδες minimè

minimè locus esset) significare. Planè persuasum habeo scripsisse Antoninum, τὸ λεγηνεύεσθαι, quod *sermocinari, confabulari, &c.* significat. Apud Hippocratem vox sæpius occurrit: sed & aliis veteribus, opinor, non minùs familiaris fuit. Τὸς τοῖς ἀγάλμασιν εὐχαμένους, similes esse iis qui τοῖς δόμοις λεγηνεύονται, celebre dictum Heracliti ab Herodoto commemoratum; ab Origene, Clemente Alexandrino, aliisque, gentilibus Idololatriis olim objectum. Λεγηνεία vox, in Axiocli Dialogo, ex quo quædam prompsisse Antoninum suprà docuimus. Jam voce λεγηνεύεσθαι ab imperito scribâ (cui, utpote rarior, ignota erat) in λεγην εὐδαι (quorum utrumque per se Græcum est, etsi non hujus loci) semel divisâ, quàm facilè postea in λέγειν αὐθις transierit, judicent qui in librorum manuscriptorum lectione versati sunt. Quod sequitur, τὸ φωνῇ χρῆσθαι, ut merum glossema τῷ λεγηνεύεσθαι expungendum judico. Certè ad oras MS. Hæscheliani, sæpius jam nobis dicti, talia sive χόλια, sive γλαυήματα non pauca deprehendi. Quod si pro τὸ φωνῇ χρῆσθαι, τῇ γλώσσῃ dixisset, originem verbi Hebraicam (quam nemo linguz istius peritus statim non agnosceret) indicare eum, quicumque scholii illius author fuit, voluisse credidissem.

Ibid. l. 15, 16. τὰ ἢ λοιπὰ, εἰ περ. ὅτιν ἢ ἀπεργαί.] Scribo, τὰ ἢ λοιπὰ, ἀπεργαί. τὰ ὅτιν εἰ ἀπεργαί. &c. Sensem expressimus in versione: sed ibi tamen quod excusum, *Cetera omnia intra, corrige & lege, Cetera q. extra.* In hanc autem sententiam plurima passim Antoninus, ut non opus sit hic immorari nobis, velis remisque dudum festinantibus ad metam.

Finis.

IN MARCI ANTONINI

de vita sua libros, *Guil. Xylan-*
dri Augustani Annotationes.

Memineris, amice Lector, Xylandri ver-
sionem, ad quam respiciunt hæc Notæ, mul-
tis in locis à nobis mutatam : ut si aliam
hic interdum Græcorum interpretatio-
nem quam quæ à nobis in textu versionis
exhibetur, reperias, id ne mireris.

IN LIB. I.

Ex avo meo Vero didici,] Παρά τῷ
πάτρει Οὐίῳ. Verbum αὐαδον,
aut aliquid tale, subintelligitur:
idemque in omnibus sequenti-
bus particulis. Ego addendum
de meo singulis periodis aliquod
verbum censui. Nam (nisi fallor)

Cap. 1.

voluit hoc libro ostendere, quæ potissimum in
re singulos suorum cùm necessariorum, tum fa-
miliarium admiratus, imitatusque esset.

Ne auriga prasinus.] Quatuor genera fuerunt cap. 2.
aurigarum apud Romanos distincta coloribus,
albo, rufo, prasino (qui est porraceus, nimirum
viridis) & veneto. Patet hoc ex Dionis Nerone.

A Diogneto.] Operam præterea pingendo sub ma- cap. 3.
gistro Diogneto (fortè Diogneto) dedit. Julius
Capitolinus.

Neque animi causa coturnices.] ὀρνυγοτροφία. Hæc ipsa verba sunt apud Suidam in voce ὀρνυγοκόπος: non tamen explicata. Ludi quidem genus ibi describit; in quo coturnices in gyrum collocatz percuterentur, &c. Citatque locos è Platone illius ludicri mentionem continentes. Existimo igitur ὀρνυγοτροφίας, aut ὀρνυγοκοπίας verbo proverbialiter omnia ludicra, & inania exercitia autores intellexisse. Vide Plutarchum de audiendis poëcis, & ibi à nobis indicata.

cap. 4

De Contemplationibus.] θεωρημάτων. Qualia sunt in Phycis ac præsertim Mathematicis, ubi nullus usus & effectio, sed cognitio tantum requiritur.

Exercitiis dediti, ac laboriosi.] τὸ ἀσκητικόν, ἢ τὸ ἐπαινετικόν, fortè ἐπαινετικόν. Sensui tamen videor consuluisse.

Et Astrologia.] In Græco quidem est ἀσευλογίας: quod est, *facetis, & urbanitate in dicendo.* Ego tamen ἀσευλογίας legi ac verti; nam videtur loqui de disciplinis istis, quæ eo nomine malè audiebant, quod plus ostentationis & inanis studij ac laboris, quàm fructus & veræ utilitatis haberent; in quibus numeratam fuisse ἀσευλογίαν, & adhuc à doctis multis numerari, satis notum est. Nunc sanè ἀσευλογίαν retinerem, & nimis exquisitæ in dicendo venustatis affectatum studium, (*wohl gezeig*) intelligerem, quod neque decet magnos viros, & sæpe de elegantibus ridiculos facit.

Alloquio facilitatem.] Legitur enim ἐνδιαλέκτως. Atqui ego nunc lego ἐνδιαλλάκτως; versio ne sic quidem malè congruit. Pòst, ἀειλά-
λειν

λέιν, alios deferre, de aliis malè loqui, intelligo. fortè scripserat, *ᾠεί ἄλλων*, aut *ᾠεί αὐτῶν λαλεῖν* ut ii intelligantur qui seipfos prædicant.

Certamque constantiam.] ἀναμριβόλως ἀκύβευτον. Cubus alioquin constantiæ signum est apud philosophos: ideoque in Timæo Platonis cubo terra confertur, ut elementorum stabilissimum. Sed quia tesseriis luditur, ac multiplices sunt, varique earum casus; ea ratione inconstantia τὸ κυβύειν tribuitur: ut sit ἀκύβευτον, quod constanter persistit, neque facillè movetur aut circumvolvitur. Itaque etiam D. Paulus monet, ut κυβείας ἢ ἀνδρώπων caveamus; hoc est, ne omni vento doctrinæ circummagi nos, & in errores abripi patiamur. cap. 5.

In Sexto.] Ἑξτε pro Σέξτε. Sextus philosophus, cap. 6. quo usus est plurimum Antoninus, fuit patriæ Chzronensis, nepos Plutarchi.

Erga privatos.] Quod in Græco sequitur, καὶ τὸ ἀδωρητον ἢ οἰόμενον, convertissem, si intellexissem. Malui itaque asterisco notare, quam arroganter aliquid facere. Suspicio velle cum loqui de vacuitate fastus & arrogantia.

Per eundem cognovi Thrascam.] Egregia virtutum ac constantiæ exempla. De Thrasca est apud Tacitum, Dionem, Suetoniumque, ut & de Helvidio. Reliquorum vitæ sunt apud Plutarchum. cap. 11.

Adulationem compescebat.] ἐπ' αὐτῇ σαλῶναι. cap. 13. Credo scriptum fuisse, συσαλῶναι.

Quippe vir, quid ex usu.] καὶ τοῖς τοιούτοις ἀνδράποισι, vitiosè: lego, καὶ τοῖς ταιύτοις, καὶ ἀνδράποι.

Non utebatur alieno tempore.] Divinavi hoc loco,

co, (ἐκ ἐν ἀσπερὶ λένος, quod est forte a λένω) sicut & in sequenti periodo: ubi quidem pro τὸ-πος, τρόπος legi. & ubi est, *Ad sudorem usque*, suspectum habeo: sunt enim salebrosa hæc.

cap. 14. *Sicut Chrese.*] ὡσπερ χεῖρον. solco asterisco notare, quæ manea suspicor. Fortè est, *quomodo utaris*, χεῖρον. inutilis est locus.

Hæc in Quadis.] Puto solitum annotare, quibus in locis singula esset commentatus. Sic ad finem libri secundi est, *Carnunti ea esse scripta*. Sequentia cum prioribus non cõhærent.

IN LIB. II.

cap. 1. **E**T hîc initium videtur deesse, & ubi est ἡ χεῖρα αὐταῖς: nihil adest, ad quod illud αὐταῖς referri possit. Cæterùm verbo ἀπαθριάξεν usus est metaphoricè, Suidas enim & alii docent, id esse, *pulsis nubibus serenitatem facere*.

cap. 13. *Si quis eatenus ejus suavitatem.*] τὸ νόσμον est in Græco, quod vocabulum *dulcedinem* significat. νόσος enim est reditus in patriam, quâ nihil esse dulcius, Homericæ Ulyssis testimonio receptum est. Et cum Homerus νόσον vocet μελιήδεα, inde factum est, ut dulcia vocentur νόσιμα, ut Bystathius docet; & νόσος ὁμονύμως, ἢ ἡδύτης. Utitur eodem modo Lucianus περὶ πίνθης: τὰ μὲν γὰρ ἐπὶ τῇ κατὰ γαστρίαν καὶ αὐτοὶ ὀρεῖται, ὀφθαλμοὶ τὸ μὲν νοσιμώτατον τῇ παρσενεασμίνων ὁ καπνὸς παραλαβὼν, ἀνὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰσέρχεται.

cap. 15. *Altera lectio annotata, ῥομβός.* Est autem altera lectio annotata, ῥομβός, quâ probavi & secutus

secutus sum: neque enim videtur philosophicum esse, animam *Rhombo* (quæ est figura quatuor æqualium laterum, non tamen rectangula) comparari. At *ῥεμβὸς* *vagus* est, & *ῥεμβάδα*, *vagari*, & *incuriæ* *rebus* *uti*. Quo vocabulo ipse suprâ usus est sub initium libri hujus: καὶ παῦσαι ῥεμβόμενος, ac *vagari* *desine*. Plutarchus Pompeio, ῥεμβόμενον ἐν τοῖς πρᾶγμασι ἢ Περπενναν καταμαδῶν, animadvertens *Perpennam* *vagari* & *incuriæ* *rem* *gerere*. Idem in Fabio, ῥεμβόμενος δὴ τοῦ στρατοπέδου, qui sæpe à castris aberat *vogans* *aliò*, ad scortum nimirum suum commeans identidem. Idem in lib. de *Communibus* *notitiis* planè sic est usus, ut hic noster. νόσων γὰρ ἔδῃ ἐς ἑστὸς ἀρετῆν, ἀλλὰ ῥεμβόμεθα πάντες ἀχρημονῶντες καὶ κακοδαίμοναί εἰμεν. Porro autem adjectiva masculini generis, substantivis femininis addi Græco more, non est inusitatum; suntque multa à Budzo annotata ejus rei exempla.

[*Insonnii* & *fumi*.] ὄνειρος καὶ τύφος. Scio *τύφον* esse fastum superbiâque inanem: sed ea significatio huc non quadrat. Vetti ergo *fumum*: id enim videtur *τύφος* propriè significare, seu *caliginem ab igne* *provenientem*: cui vana elatio animi atque fastus quum sit simillimus, commodissima translatione *τύφος* Græcis dicitur, ac definitur ἀναψις καπνίας ἢ ἐγχευς καπνός. Ignis non fit sine fumo. Frequenter autem res leves ac fluxæ fumo comparantur; atque in psalmo etiam Davidis est, *sicut fumus dies mei*. Cæterum, & si non recordor *τύφον* me pro fumo legisse: tamen id quod dixi, verbo *τύφον* satis testatum relinquitur, cujus est apud poetas Græcos usus. Adducam unum exemplum quod in præsentia succurrit, ex Apollon. Ἀργοναυτικῶν 6. — Ἐπιπρῶ

Ἐπεὶ δὲ ἡ ἀργυροδότης

καπνῷ τυφόμεναι πίπτῃς ἐκὰς αἰῶσι.

De apibus loquitur. Ibi Scholiastes; καπνῷ τυφόμεναι, ἀντὶ τοῦ καπνίζόμεναι. (& sic paulo supra exposuerat τὸ τυφόμεναι) σημαίνει δὲ καὶ τὸ χειρόμεναι. Si cui tamen hoc non probatur, is pro fumo, inanem ostentationem aut fasum reponat.

Carnunti.] Urbs Pannoniæ fuit, olim celeberrima; hodie (ut existimatur) *Passau*.

IN LIB. III.

cap. 1. **T**Empus sit vitam relinquendi.] ἐξαχτίον αὐτὸν. Est autem ἐξάγειν ἑαυτὸν, sibi ipsi mortem consciscere, apud Græcos scriptores. Quæ significatio, quia huc parum quadrare videbatur, mollioribus usus sum verbis.

cap. 2. *Olivis maturissimis.*] In Græco legitur δευπείπιον, scribendum δευπειπέσι. Sed & δευπειτίον legi potest, (quæ lectio erat in margine annotata) ut sint olivæ præ maturitate jam de arbore decedentes; quarum similitudine usus est infra libro quarto.

Leonis supercil.] Ὠπισκωπίον. Scholiast. Homeri exponit τὸ σνωφρύσιμα τὰ μέτωπον, quod est, *superciliorum in fronte commissuram*: aitq; hinc verbum σκίζεσθαι, quod est *irasci*, deductum. Nam Homerus leonem iratum describens, Iliad. 9. ita habet.

Πάν ὃ τ' Ὠπισκωπίον κάτω ἔλκεται ὄσσι κάλυπτον.
Vide Eustathium.

Castis oculis.] Secus quam Sophocl. qui apud Ciceronem

Ciceronem à Pericle reprehenditur ob formam pueri laudatam, quod oculos abstinentes non haberet. I. Officior.

Democritum pediculi.] Non memini me hunc exitum Democriti legere apud ullum idoneum autorem: de Pherecyde quidem Syro Philosopho legitur. Forte est lapsus memoriâ. Et quod est Σαμάρην ἀλλοφθίς, falsum est. Ego historiam secutus sum. cap. 3.

Declinanda est vanitas.] ἀεισας, atque haud scio, an in hac significatione usi sint Græci auctores antiqui. Pro *fugere & declinare* etiam D. Paulus usurpavit, ad Timotheum poster. cap. 2. τὰς ὃς ἐκείνης κερωνίας ἀεισας.

A temeritate alieni.] ἀπροσποσίαν, vacuitatem temeritatis. προσποσίαν enim ἐμπέτειν dicit: sic infra l. IV. ἀπρόσποσις est, circumspicius, non temerarius. cap. 8.

Itaque ad finem.] εἰς τέλος. lego, εἰς τέλος. cap. 12.

Androgynis.] Hoc est, iis qui ambiguo (ut Livius loquitur) inter marem & feminam sexu sunt nati. cap. 14.
Græcum retinui, quia est & appositum, & Latinis autoribus, ipsique Ciceroni etiam usurpatum; aliàs Hermaphroditos vocat.

Nihil non turpe.] Desunt hæc in Græco.

IN LIB. IV.

Cum exceptione quadam.] Nimirum ut agat, quantum homini factum & res permittet proposita μεθ' ἐπελαίσεως. Porro ἐπελαίσεως rectè verti *exceptionē*, ut ex loco Plutarchi patet in vita Numæ, ubi scribit, quorundā sententia pontifices

à potentia seu potestate denominaros, quod vocabulum haberet vim exceptionis (ἐπεξέρπειν ibi leges) indicandæ: quod scilicet pontifex rem sacram, quantum ejus omninò fieri posset, perageret; nec ei fraudi esset, si grave aliquod impedimentum incidisset, quò minùs sacra perpetraret.

cap. 10. *Ad mentem eam quæ est reliquarum origo.*] λόγον ἀπεματικόν. Paulo infra clarius dicet de hoc.

cap. 11. *Ac qui secundum bonum.*] καὶ τὸ ἀγαθόν. Fortè Ἀγαθὸνα, quod maximè videtur confirmare articulus ἄ' masculinus; & verba quæ sequuntur, omninò videntur ex aliquo poetâ desumpta. Agathonem verò fuisse poetam, satis constat ex multis scriptoribus idoneis; citanturque ejus versus ab ipso Aristotele, lib. ἡθικῶν Νικομ. 6. Porro quid sit μέλας ἦθος, nigri mores, infra ipse describit.

cap. 12. *Nisi ratione cujusdam dispensationis.*] Locus est depravatus, atque idèò obscurus.

cap. 16. *Nihil eo plus confert.*] Μήποτε ἀμείνον τ' ἀναγκάια. Nisi fallor, sensus ipse ostendit esse legendum, μὴδ' ἐν ἀμείνον τῷ.

cap. 19. *Ejus quoque exemplum recolendum.*] Hæc comparatio est interpolata; nec coherent inter se quæ sequuntur.

Non tanquam si dormitemus.] Sensus est; Perficiendum strenuè, quod recto consilio agendum susceperimus: neque in medio actu desistendum, aut titubandum. Nam in somnis sæpe imaginamur nobis aliquid agere, nihil tamen efficimus, sed (ut pulcherrimè expressit Maro)

————— *In mediis conatibus ægri*

*Succidimus, non lingua valet, non corpore: nota
Sufficiunt vires, nec vox aut verba sequuntur.*

Quos

Quot urbes mortuae.] Ita Servius Sulpitius in con- solatoria ad M. Tullium Epistola, de Corintho, Athenis, & Megaris loquitur: *Quum uno loco tot urbium cadavera projecta jaceant.* cap.30.

Helice.] Urbs fuit Achaiae in sinu Corinthiaco sita. Hanc à mari absorptam testatur Polyb. l.2. Plin. Nat. Hist. l. 2. cap. 92. & Ovid. 15. Metamorph.

*Si queras Helicen & Burin Achaidas urbes,
Invenies sub aquis, &c.*

Pompeii & Herculanium oppida fuerunt Campaniae, haud procul à Vesuvio monte: ut Plin. ostendit lib.3.c.5. quorum de interitu nihil habeo compertum, nisi forte conflagratione Vesuvii montis (quæ accidit Titi Vespasiani ætate, & in ejus vita à Dione describitur) perierint. Fit quidem etiam infra l. 8. Pompeiorum interitus mentio,

Quod heri fuit piscis.] In Græco est *μυξδειον*. piscem aliquem innui, ex eo quod *τδευχος* sequitur, conjicio: certi nihil habeo.

Similis esse debes promontorii.] Hæc similitudine Cicero eleganter usus est, ad Papirium Præ- tum scribens de fortuna: *Quam existimo levem & imbecilem, ab animo firmo & gravi, tanquam fluctum à saxo frangi oportere.* cap.31.

IN LIB. V.

Indignari, cunctari.] *γλιχέμενος, γλιχέων* est *len- tum, tenax*; itaque supra ad finem libri prioris, *γλιχέας ενδιατρίβειν τῷ ζῆν*, dixit *diu vivere.* cap.32.
Quare

Quare hic γαλῶρεύεσθαι vertendum putavi, *cursari*, hoc est, zgrè ac nulla cum alacritate suum officium facere: quod vitium supra etiam damnavit.

Levem esse.] περιπερεύεσθαι. Suidas exponit περιπτεῖν; & περιπέριαν, βλακείαν καὶ περιπίτειαν, hoc est, *stultam & inanem temeritatem*, seu *levitatem*, ubi non ut ex usu est, sed ostentationis vanæ gratiâ quicquam agitur. D. Paulus I. Corint. 13. ἡ ἀγάπη ἔ περιπερεύεται, *Charitas non est levis*, aut *nugax*.

cap. 5.

Atheniensium erat hoc votum.] Etsi locus non est plenus, tamen satis apparet cum voluisse improbare commune illud & damnosissimum vitium quo plerique tantum ea curant, expetunt, & optant, quæ sibiipsis privatim prosint: nihil solliciti de communi bono. Id verò vitium, omnium ferè quæ sunt in rebus publicis malorum causa est & origo. At plerique hodiè tales esse laborant, qui suram quàm genu longius abesse dicant, (ut est apud Theocritum) & quorum hoc sit votum, Αὐτῷ μὲν τι γένητο, *mibi ipsi aliquid boni contingat*: Secus, quàm ab animali ad societate civilem nato fieri debeat. Præclara fuit apud Persas lex ea de re lata, quam Herodotus his verbis refert: εἰ αὐτῷ μὲν δὴ τῷ θύοντι ἰδίῃ μούῳ, ἢ οἱ ἐγγίνεται ἀγαθόν, ἀγαθόν. Ὅδ' ἔ πάνσι τοῖσι Πέρσῃσι κατεύχεται εὖ γίνεσθαι, καὶ τῷ βασιλεῖ. ἐν γὰρ τοῖσι ἀπανσι Πέρσῃσι καὶ αὐτὸς γίγνεται. Hoc est, *Persæ, cum rem sacram facit, sibiipsi privatim aliquid boni precari religio est. Ceterum omnibus Persæ, ad regi, prosperitatem optat*: quippe inter universos Persas, ipse quoque unus est. Et divina est apud Euripidem Menœcei se pro patria devoturi sententiâ, quam adscribam, ut hic Antonini

Antonini locus rectè intelligatur :

Εἰ γὰρ λαβὼν ἑαυτοῦ, ἢ τὸ δυνάμενός τε
Χρῆσθαι, δυνάμει τούτῳ, καὶ ἐν αὐτῷ οἶσσι
Παύσιδος, ἡγῶν δὲ αἱ πόλεις ἑλαστέρας
Περσέμεναι, τὸ αὐτὸν ἐντυχόντων δὲ. Id est,
Si quolibet, quantum queat boni, habens
Patria offerat, donecque publica rei,
Nond tamen evenient civitatibus mala,
Sed accident in posterum res prospera.

Itaque Athenienses injustè & illiberatè suis
tantum agris pluviam & fertilitatem possidebant
qui si omnibus hominibus felicitatem ac suc-
cessa omnia optassent, & humanæ rationem so-
cietatis habuissent, neque communis prosperitate
exclusi fuissent.

Tantum enim mutilatur] τυφύται γὰρ τὸ δάκναι. cap. 6.
οὐκ, non, τυφύται.

Neque tibi est ad philosophiam.] Sensus hujus cap. 7.
loci habet nonnihil obscuritatis: videtur autem
hoc esse senectutis; Si quid insinueris agere se-
cundum rectam rationem, & eventus consilio
tuo non responderit, non debes idcirco nunquam
propositum damnare; sed potius cogitare, quàm
multa in rebus humanis sint, & accidere queant,
quæ obstant, quæ minus id quod quaeris, conse-
quaris. Itaque conscientia boni propositi, &
rationum rectè subducentium animos est confir-
mandus; sciendumque quod fors fert humanis, &
rerum caducarum conditio. Hæc tibi in promp-
tu sunt habenda, jam multo ante ex philosophiâ
petita, atque ad usum præparata: ne cum demum
consilium, & præceptum velis petere à philo-
sophia, cum eo sit utendum. Est enim hoc parum
prudenter. Ita qui lippitudine laborant, aut alio
L I morbo,

morbo, remedia habent. præparata & instructa, quibus ingruente malo utantur; non tum demum ea quaerunt, aut circumspiciunt, cum eorum usus est. Et in prælio aut dimicatione non emitur neque acuitur gladius, sed usurpatur. Videturque omnino id velle Antoninus dicere, quod est apud Plutarch. (Probl. Rom. 85.) his verbis; *ἦν γὰρ παρεσκευασμένοις πρὸς τὸν πόλεμον, ἀλλὰ μὴ παρῃκευάζεσθαι, πρὸς τὸν πόλεμον ὡς Μύσων πρὸς Χίλωνι ἢ τοφὸν ἔπειν, ἐν χειμῶνι δειράνας τεκτατόμενος.* Hoc est, *Præparatis quæ ex usu sunt, agendum est, non inter agendum præparanda ea quibus opus est: idq; Miso Ciloni, ei qui sapiens est usurpatus, dixit, hyeme ventilabrum fabricans.*

cap. 10. *Quod non sub hac referatur.*] Verba in Græco non coherant. Loqui videtur de vulgi depravato judicio, ea quæ videntur, neque sunt tamen bona, veris bonis præferenti. Id fit ex imperitia. Idemque accidit his, quod Plato alicubi ex Stesichoro citat; Troianos, cum veram Helenam non cognoscerent, de idolo ejus sive inani figura decertasse. Quod idem fabula Ixionis, cum nube, quam Junonem putabat, concumbentis, Poëtae declinant.

cap. 11. *Ex forma & materia.*] Formam dixi, quod auctor τὸ ἀπὸ τῶνδε, id est, *id quod causa vim & naturam habet.* Cæterum materiam, quasi patiendi, formam (quæ τὸ ἢν εἶναι, εἶδος, ἐπέχειν, ἐτελέχειν, philosophis dicitur) agendi & efficiendi vim habere, notum est ex Physicis. Porro autem de rerum caducarum perpetuitate, quam habent continenti formarum naturalium in materia successione perpetuisque rerum mutationibus, copiosè est ab Aristotele, cum alibi, tum in libris

de Ortu & Interitu disputatum.

Ratio & rationalis.] Ostendit, in rebus humanis non esse eam, quæ est in scientiis & artibus, certitudinem atq; constantiam & perfectionem. cap. 12.
Hoc ipsum est quod Aristoteles initio suorum ad Nicomachum Ethicorum, tam accurate docet atque monet; Non esse eandem quæ est in aliis, in philosophia morali demonstrationum & præceptorum certitudinem requirendam, sed ratione materię subiectę omnia examinanda. Adscribam verba Platonis, eandem rem optimè explanantia, idque Latine; *Dissimilitudines*, inquit, cum hominum, tam aliorum, rerumque humanarum tanta, ut nihil fere in his ne uno quidem momento quiescat ac persistet, inconstantia efficiunt, ne qua de iis omnibus ars, quæ omnibus temporibus congruat, tradi possit. His infert Antoninus: Consequens ergo esse, ut finis hominis non in rebus extra ipsum positis, ac non verè bonis ac mutabilibus collocetur. Quod autem κατὰ φύσιν rectas effectiones converti, Ciceronem sequutus sum autorem, qui ita extulit libro *De finibus bonorum & malorum* tertio.

Eumque ferre.] ἀναγρῶν. Legi, ἀναγρῶν.

cap. 15.

Ei qui hircum olet.] γῆδρασι est scribendum, non θῆδρασι. γῆδρος est factor ille, qui hirsutis (ut est apud Horatium) cubat gravis hircus in alis. ἀνδρῶν ἡμῶν τὸ γῆδρον ἔχοντες, milites Alexandri de Persis, pugnam inituri. Plutarch. *Apophteg.* cap. 20.

Aquum te præbui.] εἰς δὲ οὗτος ὁ ἀγνώμων ἀγνώμων ἐστίν. Ego ἀγνώμων lego: quid enim erat laudis, malis se malum præbuisse præsertim quæ sæpius jam monuerit, vitia hominū nobis esse ferenda. cap. 23.

- cap. 25. *Climatibus terra.*] Alludit ad versum Hesiodi, αἱ γῆραι, quos adscripti sūt, nisi facis notos esse putatē.
- cap. 26. *Cum hominibus, omnisque rationis, præditi animalibus.*] Loquitur ex sententia philosophorum, qui λογικὸν ζῷον, animal ratione instructum, non soli homini, sed Deo etiam, demonibus & heroibus genus constituerunt de quo multa legi possunt hinc inde apud Plutarch. præsertim verò in lib. περὶ τῶν ἀναισθητῶν χρεσμεῖαν.

IN LIB. VI.

- cap. 8. *Quam ut in terram utcumque rediger.*] Non enim tantum sacra literæ docent, hominem esse ex limo creatum, foréque ut in eundem redigatur: sed & antiquissimi philosophi originem nostram eodem retulerunt. Hinc Prometheus dicitur è limo formasse hominem, de quo nullus non mentionem facit poëta. Et apud Homerum Menelaus Græcis duellum contra Hectorē detestantibus iratus, mortem eis ignobilem imprecatur his verbis,

Ἀλλ' ἡμεῖς μὲν πάντες ὕδωρ καὶ γαῖα γίνεσθαι,
Vos in aquam & terram cineres convertere opto.

Itaque *ἀλλ* hīc nulli, neque volui, quod poteram, ad alium sensum cogitando divertere.

- cap. 14. *Vide quid agant homines.*] Queritur de iniquo hominum iudicio, qui cum aliis præsentibus laudem meritam testimoniumque virtutis invident, ipsi ab iis quos non viderunt, laudari volunt: cum nihil inde fructus possint ferre, jam ante mortui. Facit hoc egregiè ad famam contemnendam.

- cap. 16. *Nos indignamur.*] ὅτε ἐπισημαίνόμεθα. In malam partem usum vocabulo hoc, & ipse puto, & sententia

sententia restatur. Non recordor me apud vetu-
stiores autores hoc vocabulum ita sumpti legisse.
Appianus quidem Alexandrinus, haud inersitius
scriptor, eodem modo usurpavit l. 5. *Ἐμπύλαον*
de milite loquens, qui ludis in sublestitia equitum
ascenderat. *ὁ δὲ ἄνθρωπος ἐν τῷ ἀντιπάλῳ, καὶ ὁ Κρίστας ὁ*
σεγτιάρην ἀνίσταται. Populum mutare indignita-
tem rei testatur est, & Caesar militem inde abdu-
xit.

Inbarnum esse videtur.] Hic locus idem, sed cap. 21.
paulò obsecurius, videtur docere, quòd Cicero ad
Lentulum de Platonis sententia his verbis monet.
Id enim jubet idem ille Plato, quem ego auctorem
vehementer sequor: Tantum contendere in Republica,
quantum probare civibus tuis possis; vim neque pa-
renti, neque patrie asferre oportere.

Vide ne à presenti statu dejectus.] In Græco est, cap. 23.
Ὁρα μὴ ἀποσταθῇς ἀπὸ τοῦ νῦν, μὴ βαρύνῃς. posterius est;
Ne mergaris. Quid autem sit, ἀποσταθῇς (si,
quod non judico, Græcum est, aut omnino non
depravatum vocabulum nescio. Neque vereor nè
significet, imperio aut summa rerum deponi, ἀπὸ τοῦ
Κρίστας. Neque enim veterymologia hæc au-
ditu digna, vel sensus loci esset ullus: itaque libe-
rè mea verba supposui.

Antonini discipulum.] Pii scilicet, qui antecessit
eum in imperio.

Que vultis serenitas.] τὸ εὐδαιμον τὸ ἡσυχία-
ν. Legi, εὐδαιμον.

IN LIB. VII.

Valutians.] In Græco est *ἡ ἀντιπάλῳ.* cap. 3.
quod tamen vocabulum sineor me non sa-

ris intelligere. *Ἰδρυ* quidem *bastam* esse, vel pueri sciunt; item *Ἰδρυατος* esse ejus patrium casum; ut *Ἰδρυατισμὸς* videatur esse *bastiludium*, (quod barbari vocant) id est, concertatio hastis quædam inita. Sed haud scio quam huc id quadret. Videtur autem, his omnibus humana vitæ vanitatem & varietatem voluisse demonstrare.

cap. 5.

Quam multi quondam fuere.] Aliunde huic loco videntur hæc à librario esse intercalata; incommode profectò, cum alioquin sequentia optime cum prioribus cohereant, in quibus ostendit; nonnunquam ubi propriæ nos vires destitunt, auxilium aliorum non aspernandum esse, dummodo nostrum officium faciamus. Etenim & Homericus ille Diomedes, socio adjuncto sperabat se propositum negotium rectius confecturum, unde est illud, *Σὺν τῇ δὴ ἐρχομένῳ*, usitatum bonis autoribus, explicatumque ab Aristotele l. 8. Ethicorum de amicitia disputaturo.

cap. 9.

Membrum.] In Græco est *μέλος*, & pro parte *μέγος*. Porro non fallit eruditos, membrum respectu totius & reliquorum membrorum majore devinciri necessitate, quàm totius partes qualescunque. Est enim omne membrum pars, non contrà. Multo ergo rectius societatem humanam & universi conjunctionem intelligit, qui membrum se, quàm qui partem generis humani dicit. Discrimen hoc divisionis, *εἰς μέλη* & *μέγα*, etiam Strabo suæ rei accommodavit, l. 2.

cap. 22.

Divina.] *δαίμονα*, legendum *δαίμονες*, aut saltem *δαίμονια*.

Pauca secus.] *ἡ δὴ λίαν*. lego, *ἡ δὲ λίαν*. Sunt autem passim per multa, in quibus ariolo magis quam interprete opus sit.

Nam

Nam rebus.] Promiscuè & mutilatè huc poetica cap. 25.
quædam sunt congesta: partim infra l. XI. repetita.

Platonica. Ego.] Ex apologia Socratis hæc sunt. cap. 26.

Credens is qui dicunt.] τὰς γυναικῶν, in Græco. Sanè Hector Homericus Iliad. 3. suam uxorem hâc ipsa ratione consolatur, versu 487. & est minimè muliebris hæc sententia apud Poëtas passim inculcata.

Est aliquis te peritior.] Adnotatum est hoc loco cap. 29.
à librario non esse hic novæ initium tractationis: sed cohærerere cum his quæ ante ea quæ ex Platone sunt huc translata, præcedebant. Sed quia illa ipsa erant mutila, id quidem non video quale sit. καββάσιον luctatorem dici puto, καὶ τὸ καλὰ κάλλος, de jicere.

Omnis animus, inquit ille.] Nimirum Plato in cap. 37.
Protagora.

Salaminium.] Leonem nomine, quem ad eum cap. 40.
dem ab eo duci Critias tyrannus volebat. Vide Apologiam Socratis apud Platonem, & Diogenem Laertium in vita Socratis.

IN LIB. X.

Pestis, bellum.] Pro pestis in Græco est μῦθος, mi- cap. 9.
mus; quod non quadrare puto. Sunt autem ple-
raque lacera.

Expetit quidem.] Alludit ad versus Euripideos, cap. 10.
quorum mentio est etiam apud Aristotelem ini-
tio octavi Moralium ad Nicomachum: sunt au-
tem, si quis dextrè accipiat, quod hic sit, præclari.
Refert integros Athenæus libro δειπνοσοφ XIII.

IN LIB. XI.

- cap. 3. *Simplioi obſtinatione.*] *Υἱὸν Σέτραξιν* ita verè,
neque tamen intelligo, cur hoc vel ſic Chriſti-
anis voluiſſet impingere crimen Antoninus, jam
provecſâ ætate; qui quid aliàs de iſis ſcripſeris,
non eſt ignotum. Sed iſta aliò pertinent.
- cap. 8. *Oportet igitur.*] Divinare cum conatus. Quod ſi
ſententiâ hæc fuit Antonini, certè eſt aurea, iſis
in rebus addibita in quibus pietas finit. *Oportet*,
inquie, *in eadem urbe eſſe, etſi non idem cum omni-*
bus ſentias.
- cap. 14. *Inſidia teſtæ.*] *Σκάλυν.* Mihi ſubie ſuſpicari,
σκάλυν legendum, ſchilum. Nam & Plutarch.
obliquam & diſtortam viam, *καληνὴν ὁδὸν* ali-
enè vocat. *λυκεφιλίας* quid ſint, explicare adhuc
non ſatis poſſum.

Annotationum Finis.

Antiquarium Notarium.

P Ag. 5. l. 4. *απιστινός*] In loco Iosephi (qui Antiq. Jud. l. viii. Græcorum, edit. p. 257.) τὸ ἐπ' ἡμῶν ἔρχεται, cedentes, quasi esset ἰσχυρὸς ἢ ἐπ' ἡμῶν, cum sit ab ἡμῶν, & vertendum sit ἡμῶν, vel ἡμῶν. Suidam vide in Ἀναδύματος, & alibi. Sed nec in voce ὀρίσθαι soli impingunt Origēni interpretes. Simplicius in Epist. p. 219. μεταλαμβάνει καὶ αὐτὰ τὰ θεῶν ἀγαθότητας, οἷς καὶ θεῶν ὁμογενεῖς ἐπιδέχονται. vertunt, illustrationis divinae sunt & ipsa participant, ita ut divina conspiciantur efficacia. Verre, div. bonitatis sunt & ipsa part. ut miraculosa interdum (Deo operante) consequantur effectum. Quod Simplicio hic θεῶν ὁμογενεῖς, id aliis ἐπὶ θεῶν vel ἐπὶ θεῶν, ἀπλῶς, pro miraculosa præter ordinem naturæ operatione Athenæg. in Apol. τὰ μὲν δὲ καὶ τοῦτοι καὶ πάλαι καὶ ἀπὸ γινώσκοντες ἐπ' ἀρχαῖς ἀδύνατον ἐπὶ θεῶν καὶ ὁμογενεῖς καὶ ὁμογενεῖς ἀπλῶς.

P. 29. l. 5. *αποδοκίμας λαβόν.*] Xylandri notaque cō. *αποδοκίμας*, quod credidi, credensque porro, si per Xyl. Notas liceret, esse (phalma typographicum; aut certe nominale, quod notari mectatur. Simplic. in Epist. p. 323. ἡδὲ τοῦτον βασιλεῖα δὲ καὶ ὁμογενεῖς ἀποδοκίμας καὶ ἀποδοκίμας πάλαι καὶ ἀπὸ γινώσκοντες ἐπ' ἀρχαῖς ἀδύνατον ἐπὶ θεῶν καὶ ὁμογενεῖς καὶ ὁμογενεῖς ἀπλῶς.

P. 41. l. 10. n. 3. *αποδοκίμας*] Ita prior edit. Xylandri; nec aliam fuisse scripti manus codicis lectionem agnoscit ipse in Notas; quæ tamen aliam lectionem ὁμογενεῖς ad oram notam præferret. Ego à Xylandro dilata, nō, & τὸ ἰσχυρὸν ἐκινεῖ, confuso, quod

quod turbinem, seu turbonem, i.e. *Σύβηνα*, Interpretor. elegantissimè animi *δευροτασις* (de qua toties in his libris) hanc similitudine exprimitur. quemadmodum enim *τορτος* sub verberibus turbo, ita animus assiduus phantasie & appetitibus agitatus huc illuc raptatur & per eadem volvitur. At Seneca *De v. b. c.* 28. hanc ipsa in re, (nec id minus appositum) turbo, non *Σύβης*, sed *καίλα*, aut *τὸ σπῶν*. Vir doctus, in *Histor. Aug.* scriptores hanc Antonini elegantet ita vertit: *Vita humana, tempus punctum est: natura, fluit: sensus, obscurus: corporis universi concretio, facili putrescere: animus, vagus: (verto, animus, turbo:) fortuna, res impervestigabilis: fama, res incerta: & ut verbo dicam, omnia corporis quidem, fluvius: animi verò, somnium & fumus: vita, bellum, & hospitii in peregrina urbe moras: fama post obitum, oblivio.*

P. 63. l. ult. *αὐτὸ τοῦτο*] Asteriscum retinui quem Xylander hic apposuit, quasi loco imperfecto. Ego ellipsim hanc esse malo; ut cetera Antoninus, modestiæ causâ, reticuerit; & dum reticet, turpissima quæque nobis cogitanda relinquerit. Quibus hæc non satisfaciunt, cogitent an pro *τοῦτο*, τὸ *πορῶν*, vel *πορευῶν* scribendum sit. Certè πρός τὸν, ut *impurus* apud Latinos, pro scelesto quovis. Vide lib. V. c. 8. & 21.

P. 81. l. 18, 19. *μὴν δὲ ἀμείνον*.] Lectio Manuscr. Xylandrini, (ut ex ejus Notis discimus) *μὴν δὲ ἀμείνον* τ' *ἀν*. pro quo Xylander nimis confidenter, *μὴν δὲ ἀμείνον* τῷ. Antoninus autem, ni valde fallor, ipse scripserat, *Μὴν δὲ ἀμείνον* τῷ: aut, quod magis probo, *Μὴν δὲ ἀμείνον* τ' *ἀν*. ut in Manuscripto codice. Elegans hic usus istius particule, cujus vel unus Aristoteles exempla *μὴν δὲ ἀμείνον* quod

quod suppediat. Ethic. Nic. X. c. 1. Μήποτε δ' ἔ
καλῶς τὸτο λέγεται. Ibid. c. 3. μήποτ' ἔλέγεται τὸ
αἴτιον. c. 9. Ὁ δ' λόγος καὶ ἡ διδασχὴ μήποτε ἐκ
ἐν ἅπασιν ἰσχύει. Theognis ita intelligendus,
Μυδέρχῃ δ' πόλιν μήποτε τῇδε εἶδοι. Omnibus
his locis aliquid subaudiendum est, ut oratio sit
perfecta. Ita & Matib. XXV. 9. Ἀπεκείδησαν δ'
αἱ φρόνιμοι λέγεσαι, Μήποτε ἐκ ἀγκύση ἡμῶν καὶ
ὕμιν.

P. 105. l. 4. Δειμύτητά σου] Δειμύτης hic, non
auferitis, sed naturalis ingenii bonitas & præ-
stantia, quæ habiles ad percipiendas disciplinas
reddit. Plato Politic. VII. Δειμύτητα, ὡς μακάρεα,
ἔσονται δὲν αὐτοῖς πρὸς τὰ μαθήματα ὑπάρχειν,
καὶ μὴ χαλεπῶς μανδάνειν. πολὺ γὰρ τοῖς μᾶλλον δι-
δουλώσει ψυχὰς ἐν ἰσχυροῖς μαθήμασι, ἢ ἐν γυμνα-
σίοις.

P. 135. l. ult. ἐξίστασθαι τῷ ῥυθμῷ] Ἐξίστασθαι τῷ ῥ.
hic, quod l. VII. ἐκβῆναι τῷ ῥυθμῷ: cui contrarium,
καίειν ἐν ῥυθμῷ apud Longinum Περὶ ὕψους, aliof-
que. Plato de legib. II. τάξις αἰδησὶν uni homi-
ni concessam docet: duplicem autem τάξιν
ille constituit: aliam τῇ κινήσεως τάξιν, quam ῥυθ-
μὸν propriè indigitat: aliam τῇ φωνῆς, quam vocat
ἀρμονίαν. Ἐκβῆναι τῷ ῥυθμῷ Ciceroni, extra nu-
meros moveri. Ab hac eadem saltandi metaphorâ
vox elegans ἐξερχεῖσθαι, pro, prodere mysteria, quæ
à viris doctis explicata dudum: nos actum non
agemus.

P. 169. l. 4. διαδορατισμοί, κυρίδ.] Per διαδο-
ρατισμὸς hic figuratè fervidiora circa honores &
imperia contendentium & contra nitentium studia
ianui puto. q. d. digladiationes. ut & lib. IV. pag.
69. l. 16, 17. διαδορατιζόντες ἐκτίτανται. Uoi
Xylander,

Xylander, *confessi* parierunt, vereretur. Ego cum cetera ad animum pertineant, hoc quoque ad animum, non ad corpus, referendum credidi. Vtroyis accipias modo, dignus Platonis, etiam Longino laudatus, et locus Politic. ΕΧ. quis cum hoc Anzonini consecratur? Βοτακμάτωρ δ' ἴσμεν (inquit) κάτω αἰεὶ βλέποντες καὶ κακυφότες εἰς γῆν, καὶ εἰς πρῶπιζας, βόσκοντες χορταζόμενοι καὶ σχώοντες καὶ ἐν τῇ τῆτων πλεονεξίας λακτίζοντες καὶ κνέπτοντες ἀλλήλους σιδηροῖς κλέροντες καὶ ἐκλαῖς ἀπακτενῆμας δὲ ἀφελισίαν.

P. 207 J. 16. Διωκῶν καὶ ὅτι πῶς] Totum hoc caput quod Xylander adeo pro deplorato habuit, ut asterisco notaret ut imperfectum, solâ pravae interpunctionis emendatione (ut plurima alia passim) sanavimus: his tantum excerptis, quod pro θαυμασδὴν ἢ ξέν. ut in utraque Xyl. editione, θαυμασδὴν ἢ ξένου, &c. edidimus: & pro μέμνηται ὅτι ὥστε, &c. (quod tamen etiam in Harscheli-ano codice repertum nobis) μεμνήσμεθα ὅτι, &c. correximus: ut & Xylandrum in manuscripto libro quo usus est reperisse, tum ex versione ejus (*cogitabo*, &c.) tum ex verborum istorum, μεμνήσμεθα ὅτι ἀναγκάζεται ὅπως ποιεῖν, importuna illâ quidem nec frendâ, sed quae tamen fortasse à verâ lectione manavit, in Tigurina editione repetitione, non improbabili suspicio.

Quia manuscripti Hæscheliani, quod *Εγκυρίδιον*
Εγχειρίδιον δευτέρου inscribitur, saepe memi-
 nimus in Notis, & ex illo non pauca in Antonino
 correximus, rem gratam lectoribus Antonini non
 paucis, (volente ac favente viro humanissimo, Manu-
 scripti Domino, cujus alibi mentionem fecimus)
 facturos nos credidimus, si & ipsum hic ad calcem
 exhiberemus. Quia tamen si totum describeremus,
 non tam novum quid afferre, quàm Antoninum pu-
 rum primum transcribere, nec ullum admodum opera
 pretium fecisse nos ab aliis objici poterat; ut et illorū
 curiositati satisfaceremus, & istorum non minus oc-
 curreremus fastidio, hoc temperamento usi sumus, ut
 quod Antonini, in Antonino ipso legeretur; & quod
 Excerptoris hujus, quicumque fuerit, proprium, di-
 viso delectusque, seorsim hic brevi tabulâ compre-
 hensum repræsentaretur. Variæ lectiones, quacumq;
 alicujus erant momenti, in Notis suis quaque locis
 invenientur. Præterea sciendum est, binæ Enciridii
 hujus exemplaria manuscripta ex una eademque
 Bibliotheca Augustanâ natūm esse & *μαχαρίτω*
Ηασχελίω, quorum alterum in capite XXXII. de-
 sinebat: alterum verò, totis undecim capitibus an-
 ticius, ad XLIII. usq; producebatur.

Istius igitur Enchiridii,

Caput Incipit,

Desinit,

I. Η *τὸ δλωγ.*

τὸ συμπαγῆται.

Ant. lib. VII. p. 177. l. 10. *ibid.* l. 15. 16.

II. *Ἰδιον ἀνδραπέ.*

ἡ ἀνδραπέ.

Ant. *ib.* lin. 4.

ibid. l. 9.

III. 40-

Incipit,

Desinit,

III. Φοβεῖται τις
Ant. ib. p. 175. l. 11.

ὅταν αὐτοί.
ibid. l. 18.

IV. Μὴ αἰσχύνε
Ant. ib. p. 171. l. 2.

δυν. ἢ τῦτα
ibid. l. 6.

V. Οὐκ ὁρᾷ
Ant. l. VI. p. 151. l. 21.

πρὸς τοὺς θεούς.
ibid. p. 153. l. 2.

VI. Μῆτι ὁ ἥλιος
Ant. ib. p. 157. l. 6.

ἡ πολιτική.
ibid. p. 159. l. 2.

VII. Αἱ πάλαι οὖν.
Ant. l. IV. p. 87. l. 11.

πηγῆς ῥέον.
ib. lin. ult.

VIII. Ατυχήs ἐγώ.
Ant. ib. p. 95. l. 15.

ἀπέχει τὰ ἴδια.
ib. p. 97. l. 5.

IX. Ὅποῖόν ἐστι.
Ant. l. V. p. 107. l. 23.

τ. ἀναιρέs.
ib. p. 111. l. 9.

X. Οὐδὲν ἐδενί.
Ant. ib. p. 119. l. 16.

φρονήσεως.
ib. lin. 21.

XI. Τὸ ἡγεμονικόν.
Ant. ib. p. 123. l. 13.

ἐξ αὐτῆ
ib. lin. 21.

XII. Ὅσον δὴ τὸ.
Ant. l. VI p. 137. l. 8.

καταγορτεύs.
ib. lin. 23.

XIII. Ἀνάνησι.
Ant. ib. p. 151. l. 4.

ἔβλεπs.
ib. l. 6.

XIV. Οὐκ ἔστιν
Ant. ib. l. 15.

ἐκ τ. αὐτῶ.
ibid. lin. 20.

XV. Οἷs συγκαλήs.
Ant. ib. p. 153. l. 22.

τὰ ἑαυτῶ.
ibid. p. 155. l. 6, 7.

XVI. Ὅπερ ἐργον.
Ant. l. 7. p. 187. l. 15.

ὑπερεχτίον.
ib. l. 19.

XVII. Συνεχῶs ἐφ.
Ant. ib. p. 191. l. 21.

ἐμφῶs αὐτῶ.
ib. lin. ult.

XVIII. Πᾶσι

Incipit,

Desinit,

XVIII. Πᾶσα ψυχὴ.

Ant. ib. l. ult.

XIX. Ἐπὶ μὲν π.

Ant. ib. p. 193. l. 5.

XX. Πόθεν ἴσμεν.

Ant. ib. l. 18.

XXI. Οἱ θεοὶ ἀδ.

Ant. ib. p. 197. l. 8.

XXII. Γελοῖόν ὄσα.

Ant. ib. l. 13.

XXIII. Μέμνησαι.

Ant. l. VIII. p. 207. l. pen. ib. p. 209. l. 2.

Vide Auctarium Notarum ad hunc Antonini locum.

XXIV. Οὐδενὶ.

Ant. ib. p. 209. l. 9.

XXV. Βραχύβιον.

Ant. ib. p. 211. l. 5.

XXVI. Εἴπωσι.

Ant. ib. p. 215. l. pen.

XXVII. Μέμνησαι.

Ant. ib. p. 223. l. pen.

XXVIII. Μικέτι.

Ant. ib. p. 229. l. 4.

XXIX. Ὁ ἥλιος.

Ant. ib. l. pen.

XXX. Τῷ ἐμῷ.

Ant. ib. p. 229. l. 14.

XXXI. Ὁ ἀδίκων.

Ant. l. IX. p. 235. l. 4.

πράττει.

ib. p. 193. l. 4.

π. ἐσθ' ἰδως.

ib. l. 15.

συμπ. ὃ πῦρ.

ib. p. 195. l. 7.

τὴν φαύλων.

ib. l. 12.

δύνατον.

ib. l. 15.

ἀντ. γέγονεν.

ib. p. 209. l. 2.

πονητίαν.

ib. l. 12.

ἡ γῆ στεγνύει.

ib. l. 9.

ἐπώμοσαν.

ib. p. 217. l. 12.

ἀτυχίης.

ib. 225. l. 6.

δυναμείων.

ib. l. 8.

παρ' αὐτήν.

ib. p. 231. l. 13, 14.

ἀτυχῶν.

ib. l. 20.

ἀσβεῖν.

ib. p. 237. l. 20.

XXXII. Ἦτοι

Incipit,

Desinit,

XXXII. Ἦτοι ὁ δὲ
Ant. ib. p. 257. l. 4.

γίνεται.
ib. p. 259. l. 6.

XXXIII. Ὁταν τινός.
Ant. ib. p. 259. l. 21.

ἔσθ' ἐν εἰ.
ib. p. 261. l. 4.

XXXIV. Εὐχόμενοι.
Ant. ib. p. 261. l. 5.

ἱσός. ἔχθ.
ib. l. 15.

XXXV. Τί δαὶ καλὸν.
Ant. ib. l. 15, 16.

ἡ κακόν.
ib. p. 263. l. 3.

XXXVI. Τί γὰρ πλεον.
Ant. ib. p. 263. l. 3.

τὸ εἶναι.
ib. l. ult.

XXXVII. Φανταζέ.
Ant. l. 10. p. 283. l. 3.

ἀναγκαῖον.
ib. l. 8, 9.

XXXVIII. Κατὰ μέτρος.
Ant. ib. l. 10.

εἰρηδαί.
ib. l. 12.

XXXIX. Μυδανί.
Ant. ib. p. 287. l. 13.

τοῦτος ἴσθ.
ib. l. 17.

XL. Τῷ δευτέρῳ.
Ant. ib. 289. l. 23.

δευτέρῳ.
ib. 291. l. 13.

Consule ibi Notas.

XLI. Τὸν ὑγιαίνοντα.
Ant. ib. 291. l. 14.

τὰ ἀπαλ.
ib. l. 24.

XLII. Οἱ ἐπιστάμενοι.
Ant. l. XI. p. 303. l. 19, 20.

ἡ φίλον.
ib. p. 305. l. 5.

XLIII. Δύναμις.
Ant. ib. 309. l. 1.

ἡ κατεπ' ἰόντων.
ib. l. 22, 23.

* Nota quod asterisci 3. in transcripto Hæschiano hic adscripti vocem unam aut alteram in autographo desiderari indicant.

Finis.

Τῷ Θεῷ.

